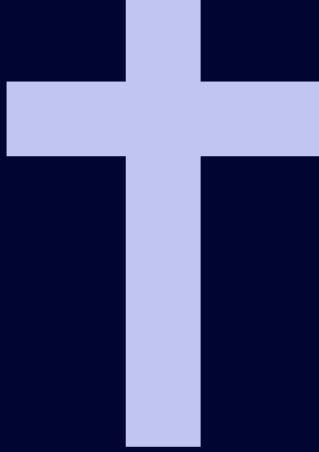

TESTAMENTA MARRA

The New Testament in the Dieri language of Australia

TESTAMENTA MARRA
The New Testament in the Dieri language of Australia

Public Domain

Language: Dieri

Translation by: J. G. REUTHER, C. STREHLOW, jaura jinkmietja wulana

2019-08-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019
1f85323a-0a8c-532b-9b6b-c58fa14656ec

Contents

Matthaeungundru	1
Markungundru	60
Lucangundru	97
Johanningundru	160
Apostel	209
Romalani	269
1 Korinthalani	293
2 Korinthalani	316
Galatalani	331
Ephesalani	339
Philippalani	347
Kolossalani	353
1 Thessalonichalani	359
2 Thessalonichalani	364
1 Timotheungu	367
2 Timotheungu	373
Titungu	378
Philemoningu	381
Hebräer	383
Jakobungundru	401
1 Petrungundru	407
2 Petrungundru	414
1 Johanningundru	418
2 Johanningundru	425
3 Johanningundru	426
Judasangundru	427
Tinkari	429

Ngantjani-jaura Matthaeungundru

(Ngantjani-jaura Mariananka dankani ditjini)

¹ Pantjipantjini-jaura Jesu Christungundru, Davidani nga-tamuraia, Abrahamani ngatamuraia;

² Abrahamali kantji patana wonti Isaak, Isaakali kantji patana wonti Jacob, Jakobali kantji patana wonti Juda ja neji ja ngatata nunkani;

³ Judali kantji patana wonti Phares ja Zara Thamarangundru, Pharesali kantji patana wonti Esrom, Esromali kantji patana wonti Aram;

⁴ Aramali kantji patana wonti Aminadab, Aminadabali kantji patana wonti Naasson, Naassonali kantji patana wonti Salmon;

⁵ Salmonali kantji patana wonti Boas Rahabangundru, Boasali kantji patana wonti Obed Ruthangundru, Obedali kantji patana wonti Jessai;

⁶ Jessaili kantji patana wonti mitaia kapara David, David mitaia kaparali kantji patana wonti Salomo Uriani no-andru;

⁷ Salomojeli kantji patana wonti Rehabeam, Rehabea-mali kantji patana wonti Abia, Abiali kantji patana wonti Asa;

⁸ Asali kantji patana wonti Josaphat, Josaphatali kantji patana wonti Joram, Joramali kantji patana wonti Usia;

⁹ Usiali kantji patana wonti Jotham, Jothamali kantji patana wonti Ahas, Ahasali kantji patana wonti Hiskias;

¹⁰ Hiskiasali kantji patana wonti Manasse, Manassili kantji patana wonti Amon, Amonali kantji patana wonti Josia;

¹¹ Josiali kantji patana wonti Jechonia ja ngatata nunkani, jendranguta tanali tanana wapalkana wonti Babylaia,

¹² Ja tanali tanana Babylaia matja wapalkana, Jecho niali kantji patana wonti Salathiel, Salathieli kantji patana wonti Sembabel;

¹³ Serubabelali kantji patana wonti Abiud, Abiudali kantji patana wonti Eliakim, Eliakimali kantji patana wonti Azor;

¹⁴ Azorali kantji patana wonti Sadok, Sadokali kantji patana wonti Achim, Achimali kantji patana wonti Eliud;

¹⁵ Elmdali kantji patana wonti Eleasar, Eleasarali kantji patana wonti Matthan, Matthanali kantji patana wonti Jacob;

¹⁶ Jacobali kantji patana wonti Joseph, Mariananka noa, nankangundru dankana wonti Jesus, tala nunkani Chris-tus.

¹⁷ Kapara pratjana Abrahamangundru Davidanilu ma-rapratjana ja mandrumandru nganai; Davidandru Babylaia wapalkanantulu kapara marapratjana ja mandrumandru nganai; Babylaia wapalkanandru Christungulu kapara marapratjana ja mandrumandru nganai.

¹⁸ Jesus Christus dankana wonti jeruja: Maria, ngan-dri nunkani, matja talpadakaterina Josephangu, windrila pudla jela ngamala, nandru mankamankana wonti, nani man-drantju nganana wonti Jaolali kulikirieli.

¹⁹ Ngangau Joseph, noa nankani, talku nganana wonti, ja wata jertapaterina wonti nana nintali ngankala, nulu ngun-drana wonti, nana kurukuru worarala.

²⁰ Nulu jenia ngundranani, mai, Godaia angela kulno ngapitjani nunkangu wondraterina wonti ja jatana wonti: “Josephajai, Davidani ngatamurajai, wata japali nganau, Maria, noa jinkani patala; ngangau mina nandru patana wa-rai, Jaola kulikirindru nganai.

²¹ Nandru kupa kanku kantji patala nganai; nina jun-dru JESUS dikala nganai; ngangau kana wolara nunkani Nulu kulkala nganai tanani madlentjandru.”

²² Jenia pratjana pantjina wonti, ngangau morlalu pan-tjinanto, mina Prophetali Kaparandru kaukaubana wonti, nau jatana wonti:

²³ “Mai! ngameri kulno mandrantju nganala nganai, ja nandru knpa kanku kantji patala nganai, ja tanali tala nunkani dikala nganai “Emmanuel”, jenia wondrai: Goda-ngaia-nangunto.”

²⁴ Joseph mukandru matja jiritjina, nulu jeruja ngan-kana wonti, worderu Kaparaia angelali nunkangu jirijiribana warai, ja nulu noa nunkani patana wonti.

²⁵ Ja nulu wata nana ngujamana wonti, nandru kupa kanku dankanantulu, ja nulu tala nunkani dikana wonti: “JESUS”.

2

(Ngantjani-jaura Epiphantias ditjini)

¹ Jesus matja kupa dankana warai Bethlehemi, Ju-daia mitani, Herodini mitaia kaparaia ditjini; mai, jendra-nguta kana kiri wora tiriwandru Jerusalemingu wokarana wonti,

² Ja jatana wonti: “Woderi nau, Juda-kanaia-kapara matja dankana? Ngangau ngaiani ditji waka nunkani naji-nala tiriwani, ja wokarana warai nunkangu pantjaterkana ngarila.”

³ Herodes, mitaia kaparali, jenia matja ngarana, nau japali ngaruparana wonti, ja nunkangu jela Jerusalemala wa-rupoto.

⁴ Ja nulu kana wolaraia Priesta pirna ja jaura jinki-nietja pratjana kampana wonti ja tanana jekijekibana wonti, woderi Christus dankananto.

⁵ Ja tana nunkangu jatana wonti: “Bethlehemi Ju-daiani”; ngangau jeruja Prophetali dakana wonti:

⁶ “Ja jidni Bethlemiaia, Judaia mitani, jidniwata ngadanietja nganai Judaia kapara marapuni, a-ai, ngangau jin-kangundru kapara dunkala nganai, Nulu kana wolara nga-kani, Israel, ngamalkala nganai.”

⁷ Ngadani Herodili kana kiri worana kurukuru karkana wonti ja tanana jiglerali jekijekibana wonti, winta ditji waka wondraterinala.

⁸ Ja nulu tanana Bethlemia jinpana wonti ja jatana wonti: “Palkanimai ja kupa parparali wontianau, ja jura nina matja mankamankana, ngakangu jaura tikalkanau, ngani ba-kana wokarananto nunkangu pantjaterkana ngarila.”

⁹ Tanali mitaia kapara matja ngarana, tana palkana wonti. Ja mai, ditji waka nina tanali tiriwa najinala, ta-nangu ngopera wapana wonti, nau wokaranantulu miri ban-bala, woderi kupa nganana wonti.

¹⁰ Tanali nina ditji waka najina, tana murlali pirna mankina wonti;

¹¹ Ja tana pungani matja wirina, tanali kupa waka najina wonti Mariangu, ngandrini nimkanani jela; ja tana pan-tjaterkana ngarina wonti nunkangu, ja tanali poto pirna pil-tana wonti, ja nunkangu poto jinkina wonti: Marda, maralje, kuli ngmimi ja kaldri pilki.

12 Ja Godali tanana ngapitjani daudauana wonti, tana wata morla Herodingu tikananto. Ja palto worku tana na-kaldra tikana wonti mitaia tananaia.

(Ngantjani-jaura kilpawoldra marrani Godaia ditji ngoperani)

13 Tana matja puntina, mai, Kaparaia angela kulno Josephangu ngapitjani wondraterina wonti ja jatana wonti: “Jiritjiau ja kupa ja ngandri nunkani manina kurau ja kuri-kariau Egypta mitaia, ja naka ngamamai, ngani jinkangu ja-tanantulu; ngangau Herodes jertapateriai kupa wontila nina-para nandralla.”

14 Nau jiritjina wonti ja kupa ja ngandri nunkani manina kurana wonti tinkani, ja kutingana wonti Egypta mitaia.

15 Ja nau naka ngamana wonti Herodes palinantulu, ngangau morlalu pantjinanto, mina Prophetali Kaparandru kaukaubana wonti, nau jatana wonti: “Egypta mitandru ngato Ngatamura ngakani karkana wonti.”

16 Herodili matja najina, kana kiri worali nina jedibala wiri, nau pirna tiririna wonti, ja nulu jinpana wonti Bethle-hemingu ja wondirani pratjanani nunkanani ja kupa kanku pratjana nandrana wonti, tana kilpawoldra mandril ja morla waka nganana wonti, tanangupini ditjini, tanana nulu kana kiri worangu jekibala wiri.

17 Jendranguta morlalu pantjina wonti, mina Jeremiasili Prophetali kaukaubana wonti, nau jatana wonti:

18 “Ramangu tanali ngaijala ngarana wonti, miritja ja jildri ja juajuangana pirna; Rahel nankani kupandru jindra-na wonti ja wata ngantjana wonti ngankalkananto, ngangau tana panila nganai.”

19 Herodes matja nari, mai, Eaperiaia angela kulno ngapitjani Josephangu wondraterina wonti Egypta mitani,

20 Ja jatana wonti: “Jiritjiau ja kupa ja ngandri nunkani manina kurau, ja tikau, Israel mitaia; ngangau tana matja nari, tanali kupaia tepi wontina wonti.”

21 Nau jiritjina wonti ja kupa ja ngandri nunkani manina kurana wonti ja Israel mitani wokarana wonti.

22 Nulu matja ngarana, Archelaus Judaia mitaia kapara nganai Herodini ngaperiaia nunkanaia pirini, nau japali pantjina wonti nakani palkala; ja nulu ngapitjali jirijiribani jaura manina wonti, ja nau palkana wonti Galilaia mitaia.

23 Ja nau wokarana wonti ja ngamana wonti ngura kulnuni, tala nunkani Nazareth; ngangau morlalu pantjinanto Prophetiaia jaura: “Tanali nina Nazarethala dikala nganai.”

3

1 Tanangupini ditjini. Johannes multibanietja wokarana wonti ja Judaia pitarani jaura jinkina wonti,

2 Ja jatana wonti: “Madlentjandru karitjianau, ngangau pariwilpaia milila karakara nganai.”

3 Naupini nau nganai, nunkangundru Jesiasali Prophetali kaukaubana wonti; “Karkanietjaia ngaijala pitarani parai: Kaparaia palto ngankinganimai, ja tidha-palto nunkani talku ngankanimai.”

⁴ Johannili kati Kameei njurdu ja dala mantamanta ka-pani nunkanani ngamalkana wonti, ja buka nunkani palaparu ja pitjambu nganana wonti.

⁵ Jendranguta nunkangu dunkana wonti Jesusalemala ja Judaiala pratjaterina ja Jordanala pratjaterina.

⁶ Ja nulu tanana multibana wonti Jordan kaiarani, ja tanali madlentji tanani talku dikana wonti.

⁷ Nulu Pharisaiala ja Sadduzaiala marapu nunkani mul-tibanilaia wokaranani najina, nau tanangu jatana wonti: “Wiparaia kuparu worajai! warlenulu jurangu wondrana wa-rai japa mindrinanto tirini nunkanani, nau wokarala nganai?”

⁸ Madlentjandru karitjinaia tandra talku punkibanau!

⁹ Ja wata munta ngundraterianau: “Ngaiana Abraham ngaperi ngianani ngamalkai”; ngangau ngani jurangu jatai: “Goda ngurunguru nganai, tanangupini mardandru kupa ji-ritjibala Abrahamangu;”

¹⁰ Kalara matja pita kaparani parai; Pita pratjana, wata tandra ngumu punkibanani, wokaribala nganai ja turuni worala nganai.

¹¹ Ngato jurana ngapali multibai madlentjandru karitji-malkala; ngakangu ngadani kulno wokarala nganai, Nau morla ngurunguru nganai ngakangu, nunkangu ngani wata talku nganai, tidnaputa nunkani padakijiribala, Nulu jurana multi-bala nganai Jaolali kulukirieli ja turujeli.

¹² Marani nunkanani pirra nunkani parai, ja Nulu ji-raua nunkani darpala nganai, ja buka tandra nunkani kam-pani pungaiia mapala nganai, ja ngurdi Nulu japila nganai turujeli, nau wata paliai.

(Ngantjani-jaura Jesuja multibanila ditjini)

¹³ Ngadani Jesus Galilaiandru Jordan kaiarani Johan-ningu wokarana wonti, nunkangundru multibanila manila.

¹⁴ Johannili nina daudauana wonti ja jatana wonti: “Ngato jinkan-gundru multibanila maninanto, ja jidni ngakangu wokarai?”

¹⁵ Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Karari jenia manuni kurau, ngangau jeruja talku nganai ngaldrangu, talkula pratjana morlalu kurala.” Ngadani nulu nunkangu manuni kurana wonti.

¹⁶ Jesujeli matja multibanila manina, Nau nurujeli nga-pandru dunkana tarana wonti; ja mai, pariwilpa piririna wonti, ja nulu najina wonti Godaia Jaola ngarinani mulapara jeribaka wokarala nunkangu.

¹⁷ Ja mai! Ngaijala pariwilpandru jatana wonti: “Naupini Ngatamura ngantjalu gakani nganai, nunkangu ngani murlali nganai.”

4

(Ngantjani-jaura Invocavit ditjini)

¹ Jendranguta Jaolali Jesus pitaraia taralkana wonti, kutjieli nina wontjananto.

² Ja Nau pota mandrumandru marapratjana ditji, ja pota mandrumandru marapratjana tinka milja ngamana warai, Nau ngadani mauai nganana wonti.

³ Ja wontjanietja nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Jidni Godaia Ngatamura ngananani, jatamai, tana-pini mar da bukari-nanto.”

⁴ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Dakanala pa-rai: Kana wata windri bukandru tepiriai, a-ai, jaura waru-potundru, nauja Godaia manandru dunkai.”

⁵ Ngadani kutjieli nina ngura kulikiria padakana wonti, ja nina Godaia punga wutjuni terkibana wonti,

⁶ Ja nunkangu jatana wonti: “Jidni Godaia Ngatamura ngananani, ngarinalu kulkungamai; ngangau dakanala parai: Nulu angelani nunkanani jirijiribala nganai jinkangundru, tanali jidna marali ngamalkala nganai, wata jidni tidna mar-dani dakaterinanto.”

⁷ Jesus nunkangu jatana wonti: “Nakaldra dakanala parai: Goda Kapara jinkani wata wontjamai”!

⁸ Nakaldra kutjieli nina mardawonpa miri pirnaia taralkana wonti ja nunkangu wondrana wonti mitaia kaparaia warupotuja milila ja pirnala tanani,

⁹ Ja nunkangu jatana wonti: “Tananapini warupoto ngato jinkangu jinkila nganai, jidni ngakangu pantjaterkana ngarinani ngatjila.”

¹⁰ Ngadani Jesus nunkangu jatana wonti: “Kutingau Satanajai! ngangau dakanala parai: Jidni Godani Kaparani jinkanani ngatjiamai ja windri nunkangu wodatarana ngama-mai.”

¹¹ Ngadani kutjieli nina worarana wonti, ja mai, angela wora nunkangu wokarana wonti ja nunkangu mili nganaina wonti.

¹² Jesujeli matja ngarana, tanali Johannes kanjangari pungani widmana warai, Nau puntina wonti Galilaiaia;

¹³ Ja Nulu Nazareth worarana wonti ja ngura manina wonti Kapernaum ngamala, nau panto dirkalani parai, Sebu-lon ja Naphthali wondirani;

¹⁴ Ngangau morlalu pantjinanto, mina Jesaiasali Prophe-tali kaukanbana wonti, nau jatana wonti:

¹⁵ “Sebulon mitali ja Naphthali mitali pantunkari, Jordan kairani jerankari, ja Gralilailali kojeli,

¹⁶ Kana wolarali, tana ngalpurani ngamai, praitji pirna najina wonti, ja tanangu, tana naria pirini ja pungalani ngamai, tanangu praitji dunkana tarana wonti.”

¹⁷ Jendranguta Jesujeli wonina wonti kaukaubala ja ja-tala: “Madlentjandru karitjianau, ngangau pariwilpaia milila karakara nganai.”

(Ngantjani-jaura Andreas ditjini)

¹⁸ Jesus Galilaia pantuni dirkalani wirarina wonti, ja Nulu neji mara wulana najina wonti, Simon, nina talali dikai Petrus, ja Andreas ngatata nunkani; pudlali jama pantuni worana wonti, ngangau pudla paru maninietja nganana wonti.

¹⁹ Ja Nau pudlangu jatana wonti: “Ngakangu karipa-terialumai; ngato judlana kana maninietja ngankala nganai.”

²⁰ Pudlali nurujeli jama worarana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

²¹ Ja Nau nakandru morla wapana wonti, ja Nulu neji mara mandru morla najina wonti, Jakobus, Zebedäuni ngatamura, ja Johannes, ngatata nunkani; pudlali botani Zebedä-us, pudlani ngaperani jela, jama karpana wonti. Ja Nulu pudlana karkana wonti.

²² Pudlali nurujeli bota ja ngaperi pudlani worarana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

²³ Ja Jesus Gralilaiani paruparu wirarina wonti ja jaura pungani tananani ngujangujara jinkina wonti, ja ngantjani jaura mililandru kaukaubana wonti, ja muntja ja waltowalto pratjana Nulu tepi ngankana wonti kana wolarani.

²⁴ Ja pinti nunkangundru dunkana wonti Syria mitaia paruparu, ja tanali nunkangu muntja pratjana padakana wonti, tana muntja ja ketjaketjana pilki ja pilki nganana wonti, ja kana kutjinto ja pirala muntja ja tjunduru; ja Nulu tanana pratjana katitepi ngankana wonti.

²⁵ Ja kana wolara marapu nunkangu karipaterina wonti Galilaiandru ja Dekapolis mitandru ja Jerusalemingundru ja Judaiandru ja Jordan kaiari jerankarindru.

5

(Ngantjani — jaura kulikiri pratjanaia ditjini)

¹ Matja Nulu kana wolara najina, Nau mardawonpaia tarana wonti; ja Nau matja ngamana ngarina, mili nunkani nunkangu wokarana wonti.

² Ja Nau mana wilparina wonti, ja Nulu tanangu ngu-jangujara jinkina wonti ja jatana wonti:

³ Murlali pirna, tana mungarali wangiwangi, ngangau pariwilpaia milila tanangu nganai.

⁴ Murlali pirna, tana ngaurongauro, ngangau tanali ngan-kalkani manila nganai.

⁵ Murlali pirna, tana malti nganai, ngangau tanali mita maru ngamalkala nganai.

⁶ Murlali pirna, tana mauali ja tertieli nganai talkulaia, ngangau tana bulurila nganai.

⁷ Murlali pirna, tana kalumiltjamiltjariai, ngangau tanangu kalumiltjamiltjarina nganala nganai.

⁸ Murlali pirna, tana ngara kulikiri nganai, ngangau tanali Goda najila nganai.

⁹ Murlali pirna-tana wadlietja, ngangau tanana tanali Godaia kupa dikala nganai.

¹⁰ Murlali pirna tana, tanangu kana talkulandru tirika-ripateriai, ngangau tanangu pariwilpaia milila nganala nganai.

¹¹ Murlali pirna jura nganai, tanali jurana ngirkibanani ja tirikaripaterinani ja madlentji marapu jurangu jatanani jedinali ngakangundru.

¹² Mankianimai ja murlali ngananau, ngangau kalala jurani pirna nganai pariwilpani; ngangau jeruja tana bakana Propheta worangu, jurangu ngopera ngananala, tirikaripate-rina wonti.

¹³ Jura mitaia kaldri nganai. Kaldri dunkarinani, mi-nali tanali kaldri ngankala nganai? Nau baku nganai, ja kanali nina teribala nganai-ja tidnali nankanankala nganai.

¹⁴ Jura mitaia praitji nganai. Ngura kulno, mardawan-pani miri paranani, wata kurukuru nganai.

¹⁵ Tanali wata praitji miribai ja kokuni ngarinalu widmai, a-ai, praitjaia potuni, ja nau pratjanani mintjiai, tana pungani ngamanani.

¹⁶ Jeruja praitji jurani mintjiatimai kanani, ngangau tanali ngankani ngumu jurani najinanto ja Ngapari jurani pa-riwilpani jurakokananto.

17 Wata ngundranau, ngani wokarana warai jirijiribani-jaura kara, Prophetaia jaura kara dukarala, a-ai, ngani wata wokarana warai, ninaia dukarala, windri morlalu kurala.

18 Ngangau morlalu ngani jurangu jatai: “Pariwilpa ja mita maru mudanantulu, wata tiwi kulno kara, malka waka-waka kulno kara jirijiribani jaurandru mudala nganai, jenia pratjana morlalu pantjiantulu.”

19 Warlenulu nunkangupini jirijiribani jaurandru kulno wakawaka dukaranani ja jeruja kanani ngujangujara jinki-nani, nau wakawaka nganala nganai pariwilpaia mililani; warlenulu tanana ngankanani ja ngujangujara jinkinani, nau pirna nganala nganai pariwilpaia mililani.

(Ngantjani-jaura G. D. VI. Trinitatis)

20 Ngangau ngani jurangu jatai: “Talkula jurani wata morla ngumu ngananani jaura jinkinietjaia ja Pharisaiia, jura morlalu wata pariwilpaia mililani wirila nganai.”

21 Jura matja ngarana, worderu Nauja pinaru worangu jatana wonti: “Wata narielu nandramai!” warlenulu narielu nandrai, nunkangu kalala parai.

22 Ja ngani jurangu jatai: “Worananau ngatatani nun-kanani baku tiririnani, nunkangu kalala parai; ja worananau ngatatani nunkanani jatai: “Raka”, nunkangu kalala parai kaparani; ja worananau nunkangu jatai: “Jidni jirijiri”, nunkangu kalala parai turu ngurali.”

23 Ngangau jundru poto jinkani Altaraia padakanani, ja naka mangatandra wilparinani, ngatata jinkani jinkangu kuteriai,

24 Jeruja poto jinkani naka Altara bankini woraramai, ja ngopera wapau, ja ngatatani jinkanani kulnukulnuni ngan-kateriamai, ja ngadani wokarau ja poto jinkani jinkiamai.

25 Nurujeli murlali nganamai talpalani jinkanani, je-runtjaia ditji jidni nunkangunto paltuni nganai; talpalali jid-na kalala kuraniemajani jinkiati, ja kalala kuraniemajali jidna jinkiati milini, ja jidna kanjangari pungani widmaiaiti.

26 Morlalu ngani jinkangu jatai: “Jidni wata morla na-kandru dunkala nganai, jundru ngopera mudani marda jinki-nantulu.”

27 Jura matja ngarana, worderu Nauja pinaru worangu jatana wonti: “Wata pinta wokaribamai!”

28 Ja ngani jurangu jatai: “Warlenulu widla najinani, nankangu milkirina, nulu matja ngarali nankangunto pinta wokaribana warai.”

29 Milki ngunarali jidna karkarkanani, ninaia dukarau ja worau jinkangundru; ngangau jinkangu ngumu nganai jinkani palku buru kulno tintananto, Nulia palku buru pratjana turuni woraiati.

30 Ja mara ngunarali jidna karkarkanani, ninaia woka-ribau, ja jinkangundru worau; ngangau jinkangu ngumu nganai, jinkani palku buru kulno tintananto, palku buru pratjana turuni wiriati.

31 Nauja jatana wonti: “Warlenulu noa nunkani wora-ranani, nulu nankangu narrani dakani jaura jinkinanto.”

32 Ja ngani jurangu jatai: “Warlenulu noa nunkani wo-raranani, nani wata kantji palakantji ngananani, nulu nana pinta wokaribaniemajani ngankai; ja warlenulu narrani widla pa-tanani, nulu pinta wokaribai.”

³³ Nakaldra jura matja ngarana, worderu Nauja pinaru worangu jatana wonti: “Wata jedinali jaura morlalu jatamai, ja Kaparani jaura morlalu jinkani kuramai.”

³⁴ Ja ngani jurangu jatai: “Wata jaura morlalu jatamai, wata pariwilpani kara, ngangau nauja Godaia ngamani piri nganai.

³⁵ Wata mitani kara, ngangau nauja nunkani tidnaia piri nganai, wata Jerusalemingu kara, ngangau nauja kapara pirnaia ngura nganai.

³⁶ Bakana wata jinkani mangatandrani jaura morlalu jatamai, ngangau jidni ngandandariai, para kulno maru kara, waru kara ngankala.”

³⁷ Jaura jurani nganaiatimai: “Kau, kau; pani, pani;” mina pudlangu pinpi tarai, jenia madlentjandru dunkai.

³⁸ Jura matja ngarana, worderu Nauja jatana wonti: “Milki milkini, manatandra manatandrani.”

³⁹ Ja ngani jurangu jatai: “Madlentjani wata ngandra-walkaterianau, a-ai, warlenulu jidna ngadla ngunari nandrai, nunkangu bakana nguru jinkiteriau.

⁴⁰ Ja Warlenulu ngundrai jinkangu tjakakijiribamalila kati waka jinkani manila, nunkangu bakana kati pirna wo-rarau.

⁴¹ Ja warlenulu jidna winpai nunkangu jela karakara wirarila, nunkangu jela worita wirariau.

⁴² Worananau jinkangu ngatjiai, nunkangu jinkiau; ja warlenulu ngantjai jinkangundru woljaia manila, wata nun-kangundru kulkateriau.”

⁴³ Jura matja ngarana, worderu Nauja jatana wonti: “Kamaneli jinkani ngantjimai, ja talpalani jinkanani kala-kalariamai.”

⁴⁴ Ja ngani jurangu jatai: “Talpala jurani ngantjanimai; tanali jurangu kalala madlentji kuranani, tanangu kalala ngumu kuranau; tana jurangu kalakalarinani, tanangu ngumu ngankanimai; tanali jurana ngirkibanani ja jurangu tirikari-paterinani, tanangundru ngatjianimai.

⁴⁵ Ngangau jura kupa nganananto Ngaperiaa juranaia, Nauja pariwilpani; Nulia ditji pirna nunkani dunkalkai kanani madlentjani ja kanani ngumuni, ja talara jinkiai kana talkuni ja tjikatjikani.”

⁴⁶ Ngangau jura tanana ngantjanani, tanali jurana ngantjai, mina kalala jura ngamalkai? Wata mardatandra-kampanietja jenildramata?

⁴⁷ Ja jura jaura murlali jinkinani windri ngatatani ju-ranani, mina pilkildra jura ngankai? Wata mardatandra-kampanietja jeruldramata?

⁴⁸ Talku ngananau worderu Ngaperi jurani pariwilpani talku nganai.

6

¹ Ngamalkaterianau, talkula jurani wata kana mudlani ngankala, tanali jurana najinanto; jura kalala pani Ngape-rani juranani pariwilpani ngamalkaiati.

² Jundru kalumiltjamiltjarinali jinkinani, wata wima-ko-kujeli ngaiala ngankamai, kana jeljujeljujeli jeribaka, tanali jaura punganai ja paltuni jeruja ngankai, jendrania kanali tanana jurakokananto. Morlalu ngani jurangu jatai: “Tanali kalala tanani matja ngamalkai.”

³ Jundru kalumiltjamiltjarinali jinkinani, mara wora-ngantju wata milkila nganananto, mina ngunarali ngankai.

4 Kalumiltjamiltjarina jinkani kurukuru nganananto, ja Npaperali jinkanali kurukuruni najiai, ja Nulia jinkangu kalala jinkila nganai tinkari.

5 Ja jidni ngatjinani, wata kana jeljujelu jeribaka nga-namai, ngangau tanali ngantjai jaura pungani ja palto buruni terkana ngatjila, jendrania kanali tanana najinanto. Morlalu ngani jurangu jatai: “Tanali kalala tanani matja ngamalkai.”

6 Jidni ngatjinani, punga wapuni wiriau, ja mana ngandrawalkateriau, ja ngatjiau Ngaperani jinkanani, Nauja kuru-kuruni nganai, ja Ngaperali jinkanali kurukuruni najiai, ja Nulia jinkangu kalala jinkila nganai tinkari.

7 Jura ngatjinani, wata manabaka ngarranau kana ko jeribaka; ngangau tanali ngundrai, jaura marapundru Godali tanana ngarala nganai.

8 Wata tanali jeribaka ngundranau; ngangau Ngaperi jurani milkila, mina jura ngamalkananto, windrila jura nunkangu ngatjinani.

9 Jeruja ngatjianau: “Ngaperi ngaianini, jidni pariwilpani ngamala wapaia; Tala jinkani kulikiri pantjiatimai;

10 Milila jinkani wokaraiatimai; Jertapaterina jinkani pantjiatimai, worderu pariwilpani jeruja bakana mitani;

11 Buka ngaianini ngaianingu karari jinkiamai;

12 Madlentji ngaianini woramai, worderu bakana ngaiani kana nguruja madlentji worala wapaia;

13 Ja wata ngaianina wontjanilani wirilkamai, a-ai, ngai-anina madlentjani kulkamai; Ngangau jinkangu milila nganai ja ngurula ja pirnala ngurali. Amen.”

14 Ngangau jura kanaia madlentji woranani, Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani bakana woranani.

15 Jura kanaia madlentji wata woranani, Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani bakana wata woranani.

16 Jura milja ngamanani, jura wata kana jeljujelu jeribaka mujarinanto; ngangau tana mudla marki ngankateriai kanani, tana miljangamanietja wondraterinanto. Morlalu ngani jurangu jatai: “Tanali kalala tanani matja ngamalkai.”

17 Jidni milja ngamanani, jidni mangatandra gildieli wi-ribateriau, ja jidni mudla ngapali kulirkateriau,

18 Ngangau jidni kanani wata milj angamanietja wondraterinanto, a-ai, windri Ngaperani jinkanani, Nauja kurukuruni nganai; ja Ngaperali jinkanali kurukuruni najiai, ja Nulia jinkangu kalala jinkila nganai tinkari.

19 Wata poto kampanimai mitani, tanana kakatjieli ja karumurujeli tidatida ngankai, ja kurikantjieli bakujai wonti-terina, ja kurieli maniai.

20 Poto kampanimai pariwilpani, tanana kakatjieli ja karumurujeli wata tidatida ngankai, ja kurikantjieli bulu bakujai ja wata kurieli maniai.

21 Ngangau woderi ngantjani poto jurani parai, naka bakana jura ngara nganai.

22 Palkuja praitji milki nganai. Jidni milki manju ngananani, jidni palku buru pratjana praitji ngananani.

23 Jidni milki madlentji ngananani, jidni palku buru pratjana ngalpuru ngananani. Praitji jinkangu ngalpuru ngananani, worderu pirna ngalpuru munta?

(Ngantjani-jaura Gr. D. XV. Trinitatis)

24 Kana kulno ngandandariai kapara mandruni mili nga-mala, nau kulnuni kalakalarila nganai, ja kulno nulu ngan-tjala nganai kara; kulnuni nau wodatarana ngamala nganai, ja kulnuni gilbarila nganai kara. Jura ngandandariai Godani ja Mammonani mili ngamala.

25 Ngangau ngani jurangu jatai: “Wata manujeli ngun-dranau tepini juranani, mina jura tajilaj a tapala nganai; bakana wata palkuni juranani, mina jura widmaterila nganai. Wata tepi morla pirna nganai bukanai ja palku katini?”

26 Paia najianau ngaranani, tanalia wata jaupai ja kam-pai ja wata mapai kampani punganai, ja Ngaperali juranali pariwilpani tanangu buka jinkiai. Wata jura morla pirna nganai tanangu?

27 Worana jurangundru ngurunguru nganai, tepini nunkanani tintipidi kulno juri ngankala manujeli ngundraterinali?

28 Ja minandru jura manujeli ngundrai katini? Ngu-nandula najianau maruni, worderu tanaia punkai; tanalia wata ngankai ja wata turpai.

29 Ngani jurangu jatai: “Bakana Salomo pirnalani nunkanani pratjanani wata widmaterina wonti tanangundru kulnuni jeribaka.”

30 Godali kanta maruni jeruja widmanani, nauja karari nganai, ja tankubana tanali ninaia turupirini worai; Nulia jenia jurangu wata ngankananto, jura wuldrungundranietja wo-rajai?

31 Ngangau wata manujeli ngundraterianau ja jatanau: “Mina ngaiiani tajila nganai kara? Mina ngaiiani tapala nganai kara? Mina ngaiiani widmaterila nganai kara?”

32 Jenia pratjana kana kojeli wontiai; ngangau Ngaperali juranali pariwilpani ngujamai, jura jenia pratjana nga-malkananto.

33 Ngopera wontianau Godaia milila ja talkula nunkani, ja jenia pratjana Nulia jurangu ngokala nganai.

34 Ngangau wata manujeli ngundranau tankubanaia; ngangau tankubana ditji munta manujeli ngundraterila nganai. Matja nganai, ditji pilki nauja pilkildra nunkani manujeli ngundraterinanto.

7

¹ Wata kalala kuranau, jeruja jura wata kalala manila nganai.

² Ngangau mina kalala jura kurai, jenipara kalala jura manila nganai; ja mina kokujeli jura nguja jinkiai, jenia koko jura nakaldra manina tikala nganai.

³ Minandru jundru pita tiwitiwi ngatatani jinkanani milkini najiai, ja pita wondra milkini jinkanani jundru wata ngu-jamai?

⁴ Worderu jidni ngatatani jinkanani jatananto kara: “Dabiau, ngato pita tiwitiwi milkindru jinkanani giltarananto; ja mai, pita wondra milkini jinkanani parai?”

⁵ Jidni kana jeljujelu, ngopera pita wondra jinkani milkindru giltaramai, ja ngadani jundru ngumu najinanto, pita tiwitiwi ngatatani jinkanani milkindru giltarala.

⁶ Kulikiri wata kintalani jinkianau ja marda ngumu wata pikini worana pararanau, tanali tanana tidnali nankaiati ja jurana purana karitjiati.

⁷ Ngatjianimai, ja Nulia jurangu jinkila nganai; wonti-animai, ja jura mankamankala nganai; nandranandranimai, ja mana jurangu wilpa pantjila nganai.

⁸ Ngangau worana ngatjiai, nulu manila nganai; ja war-le wontiai, nulu mankamankala nganai; ja warle nandranan-drai, nunkangu mana wilpa pantjila nganai.

⁹ Worana kana jurangundru nganai, nunkangu ngatamura nunkani ngatjiai bukaia, nulu nunkangu marda jinkila nganai?

¹⁰ Ja nau nunkangu ngatjiai paruja, nulu nunkangu tjutju jinkila nganai?

¹¹ Ja jura, madlentji ngananani, ngujamai kupani jura-nani potu ngumu jinkila; worderu morla Ngaperali juranali pariwilpani potu ngumu jinkila nganai tanangu, tana nunkangu ngatjinani?

¹² Pratjana, mina jura ngantjai, kanali jurangu nganka-nantu, jenia bakana tanangu ngankanau; naupini jirijiribani jaura ja Prophetaia nganai.

¹³ Manani wuldruni wirianau; ngangau mana maru nganai ja palto maru, nauja turuja wapai, ja marapu nunkangu-pini palkai.

¹⁴ Ngangau mana wuldru nganai ja palto wuldru, nauja tepini wiriai, ja ngalje nganai, tanali ninapini mankamankai. (Ngantjani-jaura G. D. VIII. Trinitatis)

¹⁵ Jedikantji Prophetandru ngamalkaterianau; tjipi kati-eli tana jurangu wokarai, ja mandrani tana pandipandi pu-ranietja nganai.

¹⁶ Tanani tandrani jura tanana ngujamananto. Kanali bakana waina tandra kampala nganai dilkandru ja manawa-ra dieltjirundru?

¹⁷ A-ai, pita nindri ngumu pratjanali tandra ngumu pun-kibai, ja pita nindri madlentjali tandra madlentji punkibai.

¹⁸ Pita nindri ngumu ngandandariai tandra madlentji punkibala, ja pita nindri madlentji ngandandariai tandra ngumu punkibala.

¹⁹ Pita nindri pratjanali wata tandra ngumu punkiba-nani, tanali wokaribala nganai ja turuni worala nganai.

²⁰ Ngangau tanani tandrani jura tanana ngujamananto.

²¹ Wata tana pratjana, tana ngakangu jatai: “Kapara-jai! Kapara-jai!” pariwilpaia mililani wirila nganai, a-ai, windri naupini, nulu Ngaperaiia ngakanaia pariwilpaiaia jer-tapaterina ngankai.

²² Marapu ngakangu jatala nganai nunkanguka ditjini: “Kaparajai! Kaparajai! wata ngaiani talani jinkanani talpa-dakana wonti? Wata ngaiani talani jinkanani kutji dunkal-kana wonti? Wata ngaiani talani jinkanani pirnala marapu ngankana wonti?”

²³ Jendranguta ngato tanangu kalabala nganai: “Wata ngato jurana ngujamana wonti; ngakangundru wapanimai, jura tjikatjika ngankanietja.”

²⁴ Warle tananapini jaura ngakani ngarai ja ngankai, nina ngato kana kiri jeribaka kurala nganai, nulu punga nunkani marda tularani wotinala.

²⁵ Ja talara kunditji godana wonti, ja ngapa kumari wokarana wonti, ja watara ngakana wonti ja ninapini punga tertapana wonti, ja bulu tampuribana wonti; ngangau nina marda tulturana wotinala.

²⁶ Ja warle tananapini jaura ngakani ngarai ja wata ngankai, nau kana patipati jeribaka nganai, nulu punga nunkani mita ngalarani wotinala;

²⁷ Ja talara kunditji godana wonti, ja ngapa kumari wokarana wonti, ja watara ngakana wonti, ja ninapini punga tertapana wonti, ja nau tampurina wonti, ja tampurini nunkani pirna nganana wonti.”

²⁸ Jendranguta Jesujeli tananapini jaura matja mudana, kana wolara ngujangujarani nunkanani pirna ngaruparana wonti.

²⁹ Ngangau Nulu ngurungurujeli ngujangujara jinkina wonti, ja wata jaura jinkinietjali jeribaka.

8

(Ngantjani-janra G. D. III. Epiphanias)

¹ Nau mardawonpandru ngarina tikanani, jendranguta kana wolara marapu nunkangu karipaterina wonti.

² Ja mai, kana kulno gambanto wokarana wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, jidni jertapaterinani, jidni ngurunguru nganai ngana kulikiri ngankala.”

³ Ja Jesus mara warpina wonti, ja Nulu nina karaka-rana wonti ja jatana wonti: “Ngani jertapateriai, kulikiri nga-namai.” Ja nurujeli nau kulikiri pantjina wonti nunkani gbandru.

⁴ Ja Jesus jatana wonti nunkangu: “Mai, wata jundru jenia kanani kaukaubamai, a-ai, wapau, Priestani wondrate-riamai, ja nina potu jinkiau, nina Mosili jirijiribana wonti, tanangu malka nganananto.

⁵ Ja Jesus Kapernaum ngurani matja wirina, juljaia kapara kulno nunkangu wokarana wonti ja nunkangu ngatjina wonti,

⁶ Ja jatana wonti: “Kaparajai, mili ngakanipungani parai tjunduru, ja pirna ketjaketjai.”

⁷ Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Ngani wokarala nganai, nina tepi ngankala.”

⁸ Ja juljaia kaparali kalabana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, ngani wata talku nganai, jidni punga ngalpani ngakanani wirinanto; windri jaura kulno jatamai, ja mili ngakani tepirila nganai.”

⁹ Ngangau ngani kana nganai ja kaparani wodatarana ngamai; ja ngato mili wolara ngamalkai; ja ngani nunkangu-pini jatanani: “Jerra wapau!” ja nau wapai; ja kulnuni: “Kaparau!” ja nau wokarai; ja milini ngakanani: “Ninapini ngankau!” ja nulu jenia ngankai.”

¹⁰ Jesujeli jenia matja ngarana, Nau ngaruparana wonti ja jatana wonti tanangu nunkangu karipaterinani: “Morlalu ngani jurangu jatai: Jenipara morlalu ngundrana ngato Isra-elani wata mankamankana warai.”

¹¹ Ja ngani jurangu jatai: “Marapu wokarala nganai ti-riwandru ja jendakarandru ja Abrahamangu ja Isaakangu ja Jakobangu jela pariwipaia mililani ngamala nganai,

¹² Ja Nulu mililaia kupa teribala nganai ngalpuru pir-naia, naka tana pirna ngirikidala nganai ja mana katakata-ngala nganai.

13 Ja Jesus jatana wonti juljaia kaparani: “Tikamai; worderu jundru morlalu ngundrana warai, jeruja jinkangu nganaiatimai.” Ja mili nunkani tepirina wonti nunkangupini ditjini.

14 Ja Jesus Petruni pungani wirina wonti, ja Nulu pai-ara nunkani najina wonti, nani paranani muntja turuturu.

15 Ja Nulu nana mara patana wonti, ja muntja turuturujeli nana worarana wonti; ja nani jiritjina wonti ja tanangu mili nganana wonti.

16 Matja kalkaurarina, tanali nunkangu kana kutjinto marapu wokaralkana wonti, ja Nulu jaurali kutji worana dimkalkana wonti, ja Nulu muntja pratjana tepi ngankana wonti.

17 Ngangau morlalu pantjinanto, mina Jesaiasali Prophetali kaukaubana wonti, nau jatana wonti: “Muntali Nulu waltowalto ngaianani manina wonti, ja muntja ngaianani waltana wonti.”

18 Ja Jesujeli matja najina, kana wolarali nina kapika-pinani, Nulu jirijiribana wonti jerankaria pararala.

19 Ja jaura jinkinietja kulno nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngani jinkangu karipaterila nganai, wodajeri jidni wapanani.”

20 Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Kintala jampali minka ngamalkai, ja paiali ngaranani kunjila ngamalkai, ja Kanaia Ngatamurajeli piri pani ngamalkai, wodajeri kukadi terkala.”

21 Nunkani milindru kulno nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngakangu manuni kurau, ngani ngopera wapananto, ngaperi ngakani todila.”

22 Jesus nunkangu jatana wonti: “Ngakangu karipateri-au, ja narieli muntali nari tanani todinanto.”

(Ngantjani-jaura G. D. IV. Epiphantias)

23 Ja Nau botani wirina wonti, ja mili nunkani nunkangu karipaterina wonti.

24 Ja mai, watara pirna wilparina wonti pantuni, jeruja mandikilali bota walpana wonti; ja Nau mukaturarana wonti.

25 Ja mili nunkangu wokarana wonti, ja tanali nina ji-ritjibana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, ngaianina kul-kau, ngaiani palipaliati!”

26 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura japali nganai, juru wuldrungundranietja?” Ngadani Nau terkakana wonti ja watarani ja pantuni dikidikibana wonti, ja dalpura pirna pantjina wonti.

27 Ja kana ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Mina kana Nauja nganai; ngangau watara ja panto nunkangu pan-kiji?”

28 Ja Nau jerankari matja pararana Gergesena mitani, nunkangu kana mandru kutjinto dankamalina wonti” pudla narikutundru matja dunkana, tiri pirna, jeruja kana ngandan-darina wonti nunkangupini pal tuni palkingala.

29 Ja mai, pudla maritjina wonti ja jatana wonti: “Mina ngaianingu ja jinkangu, Jesujai, Godaia Ngatamurajai? Jidni ninkida wokarana warai, ngaianingu jupala ditji talkuja woljaia?”

30 Tanangu worita piki ngami pirna marakana wonti.

31 Kutji wora nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Jundru ngaianina dunkalkanani, ngaianingu manuni kurau piki ngamini wirinanto.”

³² Ja Nau tanangu jatana wonti: “Wapanau!” tana matja dunkana, tana pikini wirina wonti; ja mai, piki ngami mardawonpa kalikalini kalikalibakana wonti pantuni, ja nga-pani palipalana wonti.

³³ Ja ngamalkanietja japa mihdrina wonti ja wapana wonti nguraia, ja pratjana kaukaubana wonti, bakana jenia kutjilandru.

³⁴ Ja mai, ngura warupotula dunkana wonti Jesungu mandurila; ja tanali nina matja najina, tana nunkangu ngatjina wonti, Nau tanani wondirandru puntmanto.

9

(Ngantjani-jaura G. D. XVIV. Trinitatis)

¹ Ja Nau botani wirina wonti ja pararana wonti; ja ngu-rani nunkanani wokarana wonti.

² Ja mai, tanali tjunduru kulno nunkangu wokaralkana wonti, nau turarani pirini paranani. Ja Jesujeli morlalu ngun-drana tanani matja najina, Nulu tjundurani jatana wonti: “Murlali nganamai, ngatamurajai, madlentji jinkani matja wo-rana warai!”

³ Ja mai, jaura jinkinietja palpali warawarapana wonti: “Nulupini Goda ngirkibai.”

⁴ Jesujeli ngundrana tanani matja, ngujamana, Nau jatana wonti: “Minandru jura jenia madlentji ngundrai ngarali juranali?”

⁵ Mina morla ngaua nganai jatala kara: “Madlentji jinkani matja worana;” jatala kara: “Terkakamai ja wirariau?”

⁶ Ja jura ngujamananto, Kanaia Ngatamurajeli ngurula ngamalkai, mitani madlentji worala,” — Nau tjundurani jatana wonti: “Terkakamai, turarani piri jinkani patau, ja pun-gaia jinkanaia tikamai.”

⁷ Ja nau terkakana wonti ja pungaia nunkanaia tikana wonti.

⁸ Kana wolarali jenia matja najina, tana ngamparana wonti ja Goda jurakokana wonti, ngangau Nulia jenia ngurula kanani jinkina warai.

(Ngantjani-jaura Matthäus ditjini)

⁹ Ja Jesus nakandru wapana wonti, ja Nulu kana kulno najina wonti mardatandrakampanietjaia pungani ngamanani, tala nunkani Matthäus; ja Nau nunkangu jatana wonti: “Ngakangu karipateriau!” Ja nau terkakana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

¹⁰ Ja jendranguta Nau pungani bukani ngamana wonti; ja mai, mardatandrakampanietja ja madlentji ngankanietja marapu wokarana wonti ja Jesungu ja milini nunkanani jela bukaia ngamana ngarina wonti.

¹¹ Ja jenia Pharisaiali matja najina, tana milini nunkanani jatana wonti: “Minandru ngujangujara jinkinietjali jura-nali mardatandrakampanietjani ja madlentji ngankamietjani jelali tajiai?”

¹² Jesujeli jenia matja ngarana, Nau tanangu jatana wonti: “Ngurungurujeli wata kunki ngundrai, a-ai, windri muntjali.

¹³ Wapanau ja kiririanau, mina jenia wondrai: “Ngato kalumilt-jamiltjarina ngantjai ja wata poto ngumu;” ngangau ngani wata wokarana warai kana talku karkala, a-ai, windri kana madlentji.

¹⁴ Jendranguta Johannini mili nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Minandru ngaiani ja Pharisaia pota marapu milja ngamai, ja mili jinkani wata milja ngamai?”

15 Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Worderu noangan-tjanipirnaia kamaneli ngaorongauro ngamananto, noangantja-nipirna tanangu jela ngananani? Ditji wokarala nganai, tanali noangantjanipirna tanangundru manila nganai; ngadani tanaia milja ngamala ng-anai.

16 Wata kulnujeli katini womalani kati tjela ngumu karpai; ngangau kati tjela nakaldra katindru purateriai, ja wilpa morla pirna pantjiai,

17 Ja tanali wata waina marra jungani womalani kura-rai; junga purateriati, ja waina ngakaiati, ja junga tintateri-ati; a-ai, tanali waina marra junga marrani kurarai ja pud-lana jelalu kulkai.” (Ngantjani-jaura G. D. XXIV. Trmitatis)

18 Nulu jenia tanangu kaukaubanani, mai, kapara kulno wokarana wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti ja jatana wonti: “Ngatamura mankara ngakani karari matja pa-lina, kaparau, jidni mara nankangu kurateriamai, ja nani te-pirila nganai.”

19 Ja Jesus terkakana wonti ja nunkangu karipaterina wonti, ja mili nunkani bakana.

20 Ja mai, widla kulno, nani kilpawoldra marapratjana ja mandru kumaranto nganana wonti, nunkangu tokuni wokarana wonti ja kati jelpi nunkani karana wonti.

21 Ngangau nani jataterina wonti: “Ngato windri kati nunkani karanani, ngani tepirinani.”

22 Jesujeli najina karitjina wonti ja nana najina wonti ja jatana wonti: “Murlali nganamai, ngatamurajai! morlalu ngundranali jinkanali jidna tepi ngankana warai.” Ja widla tepirina wonti nunkangupini ditjini.

23 Ja Jesus kaparaia pungani matja wokarana, Nulu wi-makoko wilpinietja najina wonti, ja kanali miritja ngankana-ni, ja Nau tanangu jatana wonti:

24 “Piri pinianimai; ngangau mankara wata nari, a-ai, windri mukaturarai.” Ja tana kinkana wonti nunkangu.

25 Ja Nulu kana wolara matja narrana, Nau wirina wonti ja nana mankara mara patana wonti, ja mankara jiritjina wonti.

26 Ja naupini pinti marurina wonti nunkangupini mitani paruparu.

27 Ja Jesus nakandru morla palkana wonti, ja nunkangu butju mandru karipaterina wonti, pudla maritjina wonti, ja jatana wonti: “Davidani ngatamurajai, ngalingu kalumiltja-miltjariau!”

28 Nau pungani wirinani, butju wulu nunkangu wokarana wonti, ja Jesus pudlangu jatana wonti: “Judla morlalu ngundrai, ngani ngurunguru nganai, jenia ngankala”? Pudla nunkangu jatana wonti: “Kau, Kaparajai!”

29 Ngadani Nulu pudlana milki karakarana wonti ja jatana wonti: “Worderu judla morlalu ngundrana warai, jeruja jud-langu pantjiati-mal.”

30 Ja pudla milki piririna wonti. Ja Jesujeli pudlana daudauana wonti ja jatana wonti: “Ngamalkaterialumai, wata kanali jenia ngujamananto.”

31 Pudla dunkana wonti ja nunkangundru kaukaubana wonti nunkangupini mitani paruparu.

32 Pudla puntinani, mai, tanali nunkangu kana ngapu kutjinto wokaralkana wonti.

³³ Ja Nulu kutji matja dunkalkana warai, kana ngapula jatana wonti. Ja kana wolara ngaruparana wonti ja jatana wonti; “Wata pota kulno jenia Israelani pantjinala.”

³⁴ Pharisaija jatana wonti: “Nulia kutji dunkalkai kutjia kaparali.”

³⁵ Ja Jesus wirarina wonti ngura pirnani ja wakani pratjanani, ja ngujangujara jinkina wonti jaura pungani ta-nanani, ja ngantjani jaura mililandru kaukaubana wonti, ja tepi ngankana wonti muntja pratjana ja waltowalto pratjana kana wolarandru.

³⁶ Nulu kana wolara najina, Nau tanangu kalumiltjamiltjarina wonti, ngangau tana wilpawilpa ja piltjaru nganana wonti, tjipi jeribaka, tana ngamalkanietja pani.

³⁷ Jendrangua Nau milini nunkanani jatana wonti: “Kampananto marapu parai, ja ngankanietja windri ngalje.”

³⁸ Jendrania Kampania Kaparani. Ngatjianimai, Nulia ngankanietja jinpananto nunkani kampanaia.

10

¹ Ja Nulu mili nunkani marapratjana ja mandru matja karkana, Nulu tanangu ngurula jinkina wonti kutji murumu-ruja, tanana dunkalkananto ja tepi ngankananto muntja pratjana ja waltowalto pratjana.

² Mili marapratjana ja mandruja tala tanapini nganai: “Ngopera Simon, nina tanali dikai “Petrus” ja Andreas, ngatata nunkani; Jakobus, Zebedäuni ngatamura, ja Johamies, ngatata nunkani;

³ Philippus ja Bartholomäus; Thomas ja Matthäus mardatandrakampanietja; Jakobus Alphäuni ngatamura, ja Leppäus, nina tanali dikai “Thaddäus”;

⁴ Simon, Kana ngurandru ja Judas Iskarioth, nulu nina wondawondana wonti.”

⁵ Tananapini marapratjana ja mandru Jesujeli jinpana wonti, ja Nulu tanangu jirijiribana wonti ja jatana wonti: “Kana koja paltuni jura wata wapananto, ja Samarita ngurani jura wata wirinanto;

⁶ A-ai, windri tjipia wapanau, tana Israel pungandru tintaterinala.

⁷ Wapanau ja kaukaubanimai, ja jatanimai: “Pariwilpaia milila karakara nganai.”

⁸ Muntja tepi ngankanimai, kana gambanto kulikiri ngankanimai, kana nari jiritjibanimai, kutji dunkalkanimai; bakujeli jura matja manina, bakujeli jinkianimai.

⁹ Jura wata mardatandra maralje, bakana wata mardatandra bulu, bakana wata mardatandra nguja pilki pailtjini juranani ngamalkananto;

¹⁰ Wata billi paltuja, bakana wata kati mandru, bakana wata tidnaputa, bakana wata wonapita; ngangau ngankanietjani talku nganai buka nunkani.

¹¹ Mina ngura pirnani kara, ngura wakani kara jura matja wirina, wolja jakalkanau, worana nunkangu talku nganai; naka nganimai, jura puntilalu.

¹² Jura pungani wirinani, nunkangu jaura murlali jinkianimai.

¹³ Punga kara talku ngananani, murla jurani nunkangupini wokarananto, nau wata talku kara ngananani, murla jurani jurangu karitjina tikananto.

14 Ja warle jurana wata patanani, bakana jaura jurani wata ngaranani, nunkangupini pungandru kara ngurandru kara puntianimai, ja puturu jurani tidnandru kantikantianimai.

15 Morlalu ngani jurangu jatai: “Sodoma ja Gomorra mitalali kalala morla waka manila nganai kalala ditjini nunkangupini ngurani.”

16 Mai, ngato jurana jinpai tjipi jeribaka pandipandi mandrani; kiri ngananau tjutju jeribaka ja jedini pani mulapara jeribaka.

17 Ngamalkaterianau kanandru; ngangau tanali jurana kapara worangu ngulkujeli jinkila nganai ja jaura pungani tananani jurana wiriele nandralla nganai.

18 Bakana najinajibanietjani ja mitaia kaparani tanali jurana wapakala nganai ngakangundru, tanangu ja kana koni malka morlalu nganananto.

19 Tanali jurana ngulkujeli jinkinani, wata manujeli ngundranau, worderu kara, mina kara jura jatananto; ngangau Nulia jurangu nunkangupini ditjini jinkila nganai, mina jura jatananto,

20 Ngangau Wata jura jatai, a-ai, jurani Ngaperai Jaola jatai jurangu.

21 Nejieli ngatata nunkani naria ngulkujeli jinkila nganai, ja ngaperali kupa nunkani; ja kupa terkakala nganai ngaperani ja ngandrini ja pudlana naria jinkila nganai.

22 Ja kana warupoto jurangu kalakalarila nganai nga-kani talandru. Worana wonki nganai ngadajelu, nulu tepi ngurali manila nganai.

23 Tana jurangu tirikaripaterinani ngura kulnuni ngura nguruja mindrianau. Ngangau morlalu ngani jurangu jatai: “Jura Israelaia ngura pratjana wata mudala nganai Kanaia Ngatamura wokaranantulu.”

24 Mili wata morla pirna nganai ngujangujara jinkinie-tjani, bakana ngankanietja wata morla pirna kaparani nunkanani.

25 Milini matja nganai, nau ngujangujara jinkinietjani nunkanani jeribaka pantjinani, ja ngankanietjani kaparani nunkanani jeribaka. Tanali punga ngamalkanietja Beelsebub matja dikana, worderu morla pungaia ngurula nunkani?

26 Wata tanangundru japali ngananau! Ngangau panila kurirpi nganai, nau wata tinkari pantjila nganai; ja panila kurukuru nganai, nina tanali wata ngujamala nganai.

27 Mina ngani jurangu jatai ngalpurani, jenia kaukaubanimai praitjani; ja mina jura kurukuru ngarai talpali, jenia kaukaubanimai punga mangatandrani.

28 Wata japali ngananau tanangundru, tanali palku nari ngankai, ja ngandandariai mungara nari ngankala; morla japali ngananau nunkangundru, Nauja ngurunguru nganai, palku ja mungara turuja teribala.

29 Tanali wata tiwilitja mandru mardatandra Wakawaka kulnundru jinkimaliai? Ja wata kulno tanangundru mitani purila nganai jurani Ngaperani panini.

30 Bakana para pratjana jurani mangatandrani matja windamana.

31 Wata japali ngananau; jura morla pirna nganai tiwilitja marapuni.

32 Warle ngana dikala nganai kanani, nina bakana ngato dikala nganai Ngaperani ngakanani pariwilpani.

33 Warle ngana kutikutibala nganai kanani, nina bakana ngato kutikutibala nganai Ngaperani ngakanani pariwilpani.

³⁴ Wata ngundranau, ngani wokarana warai, murla kurala mitani; a-ai, ngani wata wokarana warai murla kurala, windri kalti tiri.

³⁵ Ngangau ngani wokarana warai, puntibala materi ja ngaperi nunkani, mankara ja ngandri nankani, kalari ja pai-ara nankani;

³⁶ Ja pungaia ngurala kanaia talpala nganala nganai.

³⁷ Warle ngaperi kara, ngandri kara morla ngantjai ngakangu, nau ngakangu wata talku nganai; ja warle kaku kara, mankara kara morla ngantjai ngakangu, nau ngakangu wata talku nganai.

³⁸ Ja warle kunarku nunkani wata maniai ja ngakangu karipateriai, nau ngakangu wata talku nganai.

³⁹ Warle tepi nunkani mankamankana warai, nulu nina tintala nganai, ja warle tepi nunkani tintana warai ngaka-ngundru, nulu nina mankamankala nganai.

⁴⁰ Warle jurana patai, nulu ngana patai; ja warle ngana patai, nulu ninaia patai, Nulia ngana jinpanala.

⁴¹ Warle Propheta kulno patai Prophetaia talani, nulu Prophetaia kalala manila nganai; ja warle kana talku patai kana talkuja talani, nulu kana talkuja kalala manila nganai.

⁴² Ja warle kulnuni tanangupini wakawakandru koko kulno ngapa malti jinkila nganai milia talani, morlalu ngani jnrangu jatai: “Nulu kalala nunkani wata tintala nganai.””

11

¹ Ja Jesujeli jendranguta matja mudana, milini nunka-nani ngujan-gujara jinkila, Nau nakandru puntina wonti, ngujangujara jinkila ja jaura kaukaubala ngurani tananani.

(Ngantjani-jaura Gr. D.: III. Advent)

² Johannili kanjangari pungani Christuni ngankana matja ngarana, nulu mili mandru nunkani jinpana wonti,

³ Ja nunkangu jatana wnnti: “Naumata jidni, Nau wo-karananto kara, kulnuni ngaiani kalkananto kara?”

⁴ Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti pudlangu: “Tikalumai, ja Johanningu kaukaubalumai, mina judla najila wapaia ja ngarala wapaia:

⁵ Butjulali najiai, ja tjundurula wapai; gambala kulikiri pantjiai, ja talpakurulali ngarai; narila tepi terkakai, ja wan-giwangieli ngantjani jaura ngarai;

⁶ Ja murlali pirna naupini nganai, nau ngakangu wata buljubuljuraii.”

⁷ Pudla tikanani, Jesujeli wonina wonti kana wolarani jatala Johan-ningundru: “Mina najila jura pitaraia palkana paraia? Kalanka kulno, watarali wijawijabanani?”

⁸ Mina najila jura palkana paraia? Kana kulno kati tjankanto? Mai, mitaia kaparaia pungani tanali ngamalkai kati tjanka.

⁹ Mina najila jura palkana paraia? Propheta kulno? Morlalu ngani jurangu jatai: Nau morla pirna nganai Prophetani.

¹⁰ Ngangau naupini nau nganai, nunkangundru dakanala parai: “Mai, ngato angela ngakani jinkangu mudlani ngopera jinpai, nulu palto jinkani jinkangu ngopera ngankingala nganai.”

11 Morlalu ngani jurangu jatai: “Wata kulno tanangundru, widlandru dankanala, terkakana wonti morla pirna Jo-hanningu multibanietjani. Worananau morla waka nganai pariwilpaia mililani, nau morla pirna nganai nunkangu.”

12 Johannes multibanietjaia ditjindru kararielu pariwilpaia milila ngurulali wokarai, ja kana ngurungurujeli ninaia parumai.

13 Ngangau Propheta worali ja jirijiribani jaurali Jo-hanningulu talpadakana wonti;

14 Ja jura ngantjanani jenia patala, naupini Elias nganai, nau wokarananto.

15 Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!

16 Worangu ngato ninapini nguja jeribaka kurananto? Tanaia kupa wakani jeribaka nganai, tana jinkimalini pirini ngamai ja kamaneli tanani karkai

17 Ja jatai: “Ngaiani jurangu wilpina warai, ja jura wata kilina warai; ngaiani jindrana warai, ja jura wata ngauro-ngaurojeli nandraterina warai.”

18 Ngangau Johannes wokarana warai wata tajina ja wata tapana, ja tanaia jatai: “Nulu kutji ngamalkai;”

19 Ja Kanaia Ngatamura wokarana warai, Nulia tajiai ja tapai, ja tanaia jatai: “Najianau, Nauja kana mirantjatieli tajinietja jaapanietja, mardatandrakampanietjaia ja madlentji ngankanietjaia kamaneli!” Ja Kirila kalala maniai kani kupandru.”

20 Jendranguta Nulu wonina wonti, jaura kalkri jatala tanangupini ngurani, tanangu pirnala nunkani marapu pan-tjina wonti, ngangau tana wata madlentjandru karitjina wonti:

21 “Jakajai jinkangu Choraziniai! jakajai jinkangu Bethsaidajai! ngangau Tyrus ja Sidon ngurani jenia pirnala panjinani, judlangu pan-tjinala, pudla nurujeli kati murumurunto ja turuputani madlentjandru karitjinanto.

22 Ja ngani judlangu jatai: “Tyrus ja Sidon ngurali kalala ditjini kalala morla waka manila nganai judlangu.”

23 Ja jidni Kapernaum, jidni miririna pariwilpaia, turu-jelu jidni ngarila nganai; ngangau Sodom ngurani jenia pirnala pantjinani, jinkangu pantjinala, naupini nunkangupini ditjini kararielu terkananto.

24 Ja ngani jurangu jatai: “Sodom mitalali kalala ditjini kalala morla waka manila nganai jinkangu.””

(Ngantjani-jaura Matthias ditjini)

25 Jendranguta Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngato jidnana Ngaperiai, Kapara pariwilpaia ja mitaia, jurakokala wapaia; ngangau jundru jenia kana kirini ja nguja-manietjani kutibana warai ja kupani tinkari ngankana warai;

26 Kau, Ngaperiai! jeruja jinkangu manju nganana wonti.

27 Ngaperali ngakanali ngakangu warupoto jinkina wonti; ja wata kulnujeli Ngatamura ngujamai, windri Ngapili; ja bakana wata kulnujeli Ngapina ngujamai, windri Ngatamurajeli ja nulu, nunkangu Ngatamurajeli ngantjai jenia tinkari ngan-kala.

28 Ngakangu kaparanau pratjana, jura wariwariai ja pariai, ngato jurana ngara waribala nganai.

²⁹ Pita wokara ngakani manianimai, ja ngakangundru kiririanau, ngangau ngani malti ja ngarali waka ngundrateriai, ja jura manka-mankala nganai mungara ngara ngamala.

³⁰ Ngangau pita wokara ngakani manju, ja juditji ngakani ngaua nganai.”

12

¹ Jendranguta Jesus Sabbat ditjini buka maruni palki-ngana wonti, ja mili nunkani mauali nganana wonti ja woni-na wonti, buka tandra wokaribala ja tajila.

² Pharisaiali jenia najina, tana nunkangu jatana wonti: “Mai, milieli jinkanali ngankai, jenia wata talku nganai Sabbat ditjini.”

³ Nau tanangu jatana wonti; “Jura wata warapanala, mina Davidali ngankana wonti jendranguta, nau mauali nganana wonti ja tana nunkangunto?”

⁴ Worderu nau Godaia pungani wirina wonti ja wondra-ni buka tajina wonti, tanana tajila nunkangu ja tanangu nunkangunto wata manuni kuranala, a-ai, windri Priestani?

⁵ Jura wata warapanala jirijiribani jaurani, worderu Sabbat ditjini Priestali Godaia pungani Sabbat wokaribai, ja madlentji pani nganai?

⁶ Ngani jurangu jatai: “Ninkida Kulno nganai, Nauja morla pirna nganai Godaia pungani.”

⁷ Jura ngujamanani mina jenia wondrai: “Ngato nganjai kalumilt-jamiltjarina ja wata poto ngumu,” jura tanangu, madlentji panini, wata kalala dikanani.

⁸ Ngangau Kanaia Ngatamura bakana Sabbat ditjia Kapara nganai.

⁹ Ja Nau nakandru wapana wonti ja jaura pungani tananani wokarana wirina wonti.

¹⁰ Ja mai, naka kana kulno nganana wonti, nau mara muja nganana wonti. Ja tanali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Jenia talku nganai, Sabbat ditjini tepi ngankala?” Ngangau tana nunkangundru ngulkuterkananto.

¹¹ Nau tanangu jatana wonti: “Worana kana jurangun-dru nganai, nulia tjipi kulno ngamalkai, nau Sabbat ditjini kutuni purinani, nulia nina wata patala nganai ja dukarala nganai?”

¹² Worderu morla pirna kana nganai tjipini? Jeruja bakana talku nganai Sabbat ditjini ngumu ngankala.”

¹³ Ngadani Nau nunkangupini kanani jatana wonti: “Mara ngutate-riau!” ja nau ngutaterina wonti, ja mara tepi pantjina wonti nguruni jeribaka.

¹⁴ Pharisaiia dunkana wonti ja ngankamalina wonti, worderu nina nandralla.

¹⁵ Ja Jesujeli jenia matja ngujamana, Nau nakandru puntina wonti, ja kana wolara marapu nunkangu karipaterina wonti, ja Nulu tanana pratjana tepi ngankana wonti.

¹⁶ Ja Nulu tanana daudauana wonti, tanali nina wata tinkari ngankananto.

¹⁷ Ngangau morlalu pantjinanto, mina Jesaiasali Prophetali kaukaubana wonti, nau jatana wonti:

¹⁸ “Mai, Ngatamura ngakani, ninaia ngato kalkalkana wonti, ja Ngantjanipirna ngakani, worangu ngani mungara manju nganai;

Ngato Jaola ngakani nunkangu kurala nganai, ja Nulia kana wolarani kalala kaukaubala nganai.

¹⁹ Nulia wata jatamalila nganai ja maritjila nganai, ja tanali ngaijala nunkani wata paltuni ngarala nganai.

²⁰ Wokarini kalanka Nulia wata kantji wokaribala nganai, ja praitji, ngampu palina, Nulia wata kantji palimala nganai, Nulia kalala jinkinantulu kalalu ngankanaia.

²¹ Ja kana wolarali talani nunkanani wolkareli kalkala nganai.”

²² Jendranguta tanali nunkangu kana kulno kutjinto wapalkana wonti, nau butju ja ngapu nganana wonti; ja Nulu nina tepi ngankana wonti, jeruja ngapula ja butjula jatana wonti ja najina wonti.

²³ Ja kana wolara ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Wata Naupini Davidani ngatamura nganai?”

²⁴ Pharisaiali jenia matja ngarana, tana jatana wonti: “Nulupini kutji windri Beelsebub, kutjia kaparali dunkalkai.”

²⁵ Jesujeli ngundrana tanani matja ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Milila pratjana, munta piltjaru ngankaterinani, pitaru jeribaka pantjila nganai, ja ngura ja punga pratjana, munta piltjaru ngankaterinani, wata terkala nganai.

²⁶ Ja kutjieli kutji dunkalkanani, nau munta piltjaru ngankateriai; worderu milila nunkani terkananto?

²⁷ Ja ngato Beelsebubielu kutji dunkalkanani, waninali ngatamurajeli juranali tanana dunkalkai? Jendrania tana kalala kuranietja jurani nganala nganai.

²⁸ Ngato Godaia Jaolali kutji dunkalkanani, jeruja morlalu Godaia milila jurangu wokarana warai.

²⁹ Worderu kara kana kulno kana ngurunguruja pungani wirinanto poto nunkani watawatali manila, nulu wata ngopera kana ngurunguru dupudupu ngankanani? Ja ngadani nulu pungani pratjana watawatali manila nganai.

³⁰ Worana wata ngakangunto nganai, nau tula ngakani nganai; ja warle wata ngakangunto kampai, nulu piltjaru ngankai.”

³¹ Jendrania ngani jurangu jatai: “Madlentji ja ngirkibani jaura pratjana Godali kanani kalingala nganai; windri Jaola ngirkibana Nulia wata kalingala nganai.

³² Ja warle jaura madlentji jatanani Kanaia Ngatamurani, nunkangu Nulia kalingala nganai; warle jaura madlentji jatanani Jaola kulikirini, nunkangu Nulia wata kalingala nganai, wata nunkangupini mitani ja bakana wata ngadani.

³³ Pita nindri ngumu kuranau, ja tandra nunkani ngumu; pita nindri madlentji kuranau, ja tandra nunkani madlentji; ngangau tandrani jura pita nindri ngujamai.

³⁴ Wiparu kupa worajai! Worderu jura ngumu jatananto jura madlentji ngananani? Ngangau ngara manamirindru mana jatai.

³⁵ Kana ngumujeli ngara ngumundru ngumula dunkalkai; kana madlentjiali ngara madlentjandru madlentji dunkalkai.

³⁶ Ngani jurangu jatai: “Jaura baku pratjanandru, tanana kana jatala nganai, tanali kalabananto kalala ditjini.”

³⁷ Ngangau jinkani jaurandru Nulia jidna talku dikala nganai, ja jinkani jaurandru Nulia jinkangu kalala jinkila nganai.”

³⁸ Jendranguta jaura jinkinietja ja Pharisaiia palpali nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngaiani ngantjai malka jinkangundru najila.”

³⁹ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Nguja madlentjali ja palakantjieli malka wontiai, ja tanali wata manila nganai, windri Prophetaia Jonani malka.

⁴⁰ Ngangau worderu Jonas paru pirna mandrani ditji parkulu ja tinka parkulu nganana wonti, jeruja bakana Kanaia Ngatamura mita mandrani ditji parkulu ja tinka parkulu nganala nganai.

⁴¹ Ninive kana terkakala nganai kalala ditjini nunkangupini ngujani jela ja tanangu ngulkuterkala nganai, ngangau tana madlentjandru karitjina wonti Jonani ngujanguja-randru; ja mai, ninkida morla pirna nganai Jonangu.

⁴² Mitaia kapara widla kunankarindru terkakala nganai kalala ditjini nunkangupini ngujani jela ja tanangu ngulkuterkala nganai; ngangau nani mitaia wondirandru wokarana wonti, Salomoni kiri ngarala; ja mai, ninkida morla pirna nganai Salomongu.

⁴³ Kutji murumuru kanandru matja dunkana, nau pitarani palkingai, wontina ngara ngamala, ja wata mankaman-kai.

⁴⁴ Ngadani nau jatai: “Ngani tikala nganai pungai ngakanaia, woderindru ngani matja dunkana.” Ja nau wokarana, nulu nina mankamankai kala, ja matja darpana, ja tjirkatjirkana.

⁴⁵ Ngadani nau palkai, ja nulu wapalkai kutji mara wora ja mandru, morla madlentji nunkangu, ja tana wiriai naka ngamala; ja ngadani naupini kana morla madlentji pantjila nganai ngoperalani. Jeruja bakana nunkangupini nguja madlentjani pantjila nganai.”

⁴⁶ Nulu kana wolarani kaukaubanani, mai, ngandri nunkani ja ngatata nunkani palarani terkana wonti ja jertapate-rina wonti nunkangu ngankamahla.

⁴⁷ Kulno nunkangu jatana wonti: “Mai, ngandri jinkani ja ngatata jinkani palarani terkala wapaia ja jertapaterila Wapaia jinkangu ngankamalila.”

⁴⁸ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti nunkangu, nau jenia jatanani: “Worana ngandri ngakani ja warletana ngatata ngakani?”

⁴⁹ Ja Nulu nguna warpina wonti milini nunkanani ja jatana wonti: “Najianau, ngandri ngakani ja ngatata ngakani!”

⁵⁰ “Ngangau warle Ngaperaiia ngakanaia pariwilpalaia jertapaterina ngankai, naupini ngatata ngakani ja kaku ngakani ja ngandri ngakani nganai.”

13

¹ Nunkangupini ditjini Jesus pungandru dunkana wonti, ja Nau panto dirkalani ngamana ngarina wonti.

² Ja kana wolara nunkangu jurborina wonti, ja Nau botani wirina wonti ja ngamana ngarina wonti, ja kana wolara dirkalani terkana wonti.

³ Ja Nulu tanangu jaura marapu kaukaubana wonti jeribaka jaurali ja jatana wonti: “Mai, jaupanietja wapana wonti jaupala.

⁴ Ja nulu jaupanani, palpa paltuni purina wonti, ja paia wokarana wonti ja nina tajina wonti.

⁵ Ja palpa marda paltirani purina wonti ja wata mita tjanka marapu ngamalkana wonti ja nurujeli punkana wonti, ngangau mita puta nganana wonti.

⁶ Ja ditji matja dunkana, nau winjarina wonti, ja ngangau kapara pani nganana wonti, nau mujarina wonti.

⁷ Ja palpa dilkani purina wonti, ja dilka punkana wonti, ja nina palimana wonti.

⁸ Ja palpa mita ngumuni purina wonti ja tandra punki-bana wonti, kulnujeli tandra 100, kulnujeli tandra 60, kulnujeli tandra 30.

⁹ Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!"

¹⁰ Ja mili nunkani nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: "Minandru jidni tanangu jeribaka jaurali jatai?"

¹¹ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti tanangu: "Jurangu matja jinkina warai, jaura kurukuru Godaia mililandru ngujamananto, ja tanangu jenia wata jinkina warai.

¹² Ngangau warle ngamalkai, nunkangu Nulia jinkila nganai, ja nulu morla marapu ngamalkala nganai; ja warle wata ngamalkai, nunkangundru Nulia bakana jenia manila nganai, mina nulu ngamalkai.

¹³ Jendrangundruja ngani tanangu jeribaka jaurali jatai, ngangau tanali najina bulu najiai, ja ngarana bulu ngarai, ja wata ngujamai.

¹⁴ Ja tanangu morlalu pantjiai Jesaiasani talpadakani jaura, nau jatana wonti: "Talpali jura ngarala nganai ja bulu ngundrala nganai, ja milkieli jura najila nganai ja bulu najila nganai.

¹⁵ Ngangau tananipini kana wolarai ngara pariai, ja tanaia talpa talpakuru, ja tanaia milki butju; ngankateriai, ngangau tanalia milkieli bulu najinanto ja talpali bulu nga-rananto ja ngarali bulu ngujamananto, ja wata madlentjandru karitjinanto, ngato tananaia tepi ngankananto."

¹⁶ Murlali pirna milki jurani nganai, ngangau tanalia najiai, ja talpa jurani, ngangau tanalia ngarai.

¹⁷ Ngangau morlalu ngani jurangu jatai: "Propheta ja kana talku marapu wolkareli nganana wonti najila, mina jura najila wapaia, ja tanali jenia wata najina wonti, ja ngarala, mina jura ngarala wapaia, ja tanali jenia wata ngarana wonti."

¹⁸ Jeribaka jaura jaupanietjandru ngaranau!

¹⁹ "Warle jaura mililandru ngarai ja wata ngujamai, nunkangu kutji wokarai, ja nulu jenia dukarai, mina ngarani matja jaupana; naupini nau nganai, nina paltuni jaupana warai.

²⁰ Nina marda, paltirani jaupana warai, nau nganai, nulu jaura ngarai ja nurujeli murlali nina patai;

²¹ Nau kapara pani nganai, a-ai, nau maraltja nganai. Ketjaketjana ja tirikaripaterina wokaranani jaurandru, nau wolja kalakalarila nganai.

²² Nina dilkani jaupana warai, nau nganai, nulu jaura ngarai, ja nunkanipini mitaia manujeli ngundranali ja poto pirnaia jedibanali jaura palimai, ja nulu tandra pani punkibai.

²³ Nina mita ngumuni jaupana warai, nau nganai, nulu jaura ngarai ja ngujamai; nulupini tandra punkibai, kulnujeli tandra 100, kulnujeli tandra 60, kulnujeli tandra 30."

(Ngantjani-jaura G. D. V. Epiplianias)

²⁴ Jeribaka jaura nguru Nulu tanangu kurana wonti ja jatana wonti: “Pariwilpaia milila kana kulno jeribaka nganai, nulu paua ngumu mitani nunkanani jaupana wonti.

²⁵ Matja kana muka turaranani, talpala nunkani wokarana wonti, ja nulu paua madlentji jaupana wonti ngumuni terti, ja kutingana wonti.

²⁶ Ja nindri punkanani ja tandrarinani, bakana nindri madlentji kantjirina wonti.

²⁷ Ja pungaija kaparaia mili wora wokarana wonti ja jatana wonti nunkangu: “Kaparajai! wata jundru paua ngumu mitani jinkanani jaupana paraia? Woderindru nindri madlentji?”

²⁸ Nau tanangu jatana wonti: “Talpalali jenia ngankana paraia.” Mili nunkangu jatana wonti: “Jundru ngantjai, ngaiani wapananto, nina mulkana dukarala?”

²⁹ Nau jatana wonti: “Pani; buka kanta jura bakana dukaraiati, nindri madlentji dukarana.

³⁰ Pudla wolja jela punkananto kampani ditjielu, ja kampani ditjini ngani kampanietjani jatala nganai: Ngopera nindri madlentji kampanau, ja kuma ngankanau, nina turujeli japila; ja buka tandra kampani pungani ngakanani mapani-mai.”

³¹ Jeribaka jaura nguru Nulu tanangu kurana wonti ja jatana wonti: “Pariwilpaia milila tandra wakawaka jeribaka nganai, ninapini kana kulnujeli manina wonti ja mitani nun-kanani jaupana wonti.

³² Nau morla waka nganai tandra nguja marapuni; nau matja pirnarina, nau morla pirna nganai nindri nguja marapuni, ja pitariai, jeruja tjilpini nunkanani paia ngaranala wokarai, ja ngamai.”

³³ Jeribaka jaura nguru Nau tanangu jatana wonti: “Pariwilpaia milila pulkurutjeribani buka jeribaka nganai, nina widla kulnujeli manina wonti ja duldruwana wonti koko pirna parkulu buka turaranani, nau pulkurutjeranantulu.”

³⁴ Tananapini pratjana Jesus kana wolarani jeribaka jaurali jatana wonti, ja jeribaka jaura panini Nau wata tanangu jatana wonti.

³⁵ Ngangau morlalu pantjinanto, mina Prophetali kaukaubana wonti, nau jatana wonti: “Ngani mana wilparila nganai jeribaka jaurali, ngato kaukaubala nganai, mina kuru-kuru nganana wonti mita pantjimanandru.”

³⁶ Ngadani Jesujeli kana wolara jinpana wonti ja pungani wokarana wonti. Ja mili nunkani nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Jeribaka jaura nindri madlentjandru mitani ngaianingu mildiri ngankamai.”

³⁷ Nulu tanangu kalabana wonti: “Nulu paua ngumu jaupai, Nau Kanaia Ngatamura nganai;

³⁸ Buka maru, mita maru nganai; paua ngumu mililaia kupa nganai; nindri madlentji madlentjaia kupa nganai;

³⁹ Talpalali, nulu jenia jaupana, nau kutji madlentji nganai; kampani ditji mita mudani nganai; kampanietja angela wora nganai.

⁴⁰ Worderu tanali nindri madlentji kampai ja turujeli japiai, jeruja bakana mita mudanani nganala nganai.

⁴¹ Kanaia Ngatamurajeli angala worana nunkani jinpala nganai ja nunkani mililandru kampala nganai tjikatjika pratjana, ja tanana madlentji ngankanietja.

42 Ja tanalitanana turu pirini worala nganai; naka tana ngirikidala nganai ja mana katakatangala nganai.

43 Jendranguta kana talku mintjila nganai ditji pirna jeribaka tanani Ngaperai mililani.” Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!

44 Nakaldra pariwilpaia milila poto pirna jeribaka nganai, nau mitani kurukuru parai; nina kana kulnujeli manka-mankana wonti ja kutibana wonti, ja nunkangundru pirna mankina nau wapana wonti, ja warupoto, mina nulu ngamalkana, jinkina wonti, ja ninapini mita burungankana wonti.

45 Nakaldrapariwilpaia milila jinkimalinietja jeribaka nganai, nulu marda ngumu wontiai.

46 Ja nulu marda kulno ngumu pirna matja mankaman-kana, nau wapana wonti, ja warupoto, mina nulu ngamalkana, jinkina wonti, ja nina burungankana wonti.

47 Nakaldra pariwilpaia milila jama pirna jeribaka nganai, nina kanali panto pirnani worai ja paru nguja marapu kampai.

48 Ja naupini matja manamiririna, tanali nina taralkana wonti dirkalaia, ja tana ngamana ngarina wonti, ja tanali tanana ngumu pirrani kurana wonti, ja tanana madlentji worana wonti.

49 Jeruja mita mudanani nganala nganai; angala wora dunkala nganai, ja tanali puntipuntibala nganai kana madlentji kana talkundru,

50 Ja tanana turu pirini worala nganai; naka tana ngi-rikidala nganai ja mana katakatangala nganai.

51 Jesus tanangu jatana wonti: “Jura tananapini pratjana ngundrana warai?” Tana nunkangu jatana wonti: “Kau, Kaparajai!”

52 Nau tanangu jatana wonti: “Jendrania jaura jinki-nietja pratjana, tana mili pantjinala pariwilpaia mililaia, punga ngamalkanietja jeribaka nganai, tanali tanani poto pir-nandru marra ja womala dunkalkai.”

53 Ja jendranguta Jesujeli tananapini jeribaka jaura mudana wonti, Nau nakandru puntina wonti.

54 Ja Nau ngura kanelini wokarana wonti, ja Nulu tanangu ngujangjara jinkina wonti jaura pungani tananani, ja tana pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Wodajerindru Nulia ninapini kiri ja ngurula manina?”

55 Naupini wata pita ngankanietjaia ngatamura nganai? Ja ngandri nunkani Maria? Ja ngatata nunkani Jakobus ja Joses ja Simon ja Judas?

56 Ja wata kaku nunkani pratjana ngaijanangu jela nganai? Wodajerindru Nulia jenia pratjana manina?”

57 Ja tana nunkangu kuterina wonti. Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Propheta wata waka nganai, windri ngura ka-manelini ja pungani nunkanani.”

58 Ja Nulu wata pirnala marapu naka ngankana wonti, ngangau tanali wata morlalu ngundrana wonti.

14

¹ Tanangupini ditjini Herodes, mitaia kapakaparali, piriti Jesungundru ngarana wonti,

² Ja nau milini nunkanani jatana wonti: “Naupini Johannes multibanietja nganai, Nau narindru jiritjina warai; ngangau Nulu jenia pirnala ngankai.”

³ Ngangau Herodili Johannes patana wonti ja dupudupu ngankana wonti ja nina kanjangari pungani widmana wonti, Herodias Philippuni ngataia nunkanaia noandru.

⁴ Ngangau Johannes nunkangu jatana wonti: “Jinkangu wata talku nganai nana ngamalkananto.”

⁵ Nulu ngantjana wonti, nina nari ngankala, windri nau japali nganana wonti kana wolarandru; ngangau tanali nina Propheta ngundrana wonti.

⁶ Herodili dankani ditji nunkani ngamalkana, Herodiani ngatani tanangu terti kilina wonti, ja Herodes nankangu murlali nganana wonti.

⁷ Jendrania nau nankangu jaura morlalu jatana wonti, nankangu jinkila, minani nani ngatjinani.

⁸ Ngandrieli nankanali nana matja kurukurubana, nani jatana wonti: “Jinkiau ngakangu ninkida pirrani Johannes multibanietja mangatandra.”

⁹ Ja mitaia kapara burkali pantjina wonti; windri jaura morlalundru ja pungai kamanelindru nulu jirijiribana wonti, nina nankangu jinkinanto.

¹⁰ Ja nulu jinpana wonti ja Johannes mangatandra wokaribana wonti kanjangari pungani.

¹¹ Ja tanali mangatandra pirrani tikalkana wonti ja mankarani jinkina wonti, ja nandru nina ngandrini nanka-nani padakana wonti.

¹² Ja mili nunkani wokarana wonti ja palku nunkani manina wonti ja nina todina wonti ja wapana wonti, Jesungu jenia kaukaubala,

¹³ Ja Jesujeli jenia matja ngarana, nau nakandru bo-tali wapana wonti pitaraia pilki Ja kana wolarali jenia matja ngarana, tana tidnali nunkangu karipaterina wonti ngura wolarandru.

¹⁴ Ja Jesus dunkana wonti, ja Nulu kana wolara pirna najina wonti; ja Nau tanangu kalumiltjamiltjarina wonti, ja Nulu muntja tanani tepi ngankana wonti.

¹⁵ Matja kalkaurarina, mili nunkani nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Ninkida pitaru nganai ja ditji matja wirina; kana wolara jinpau, tanaia nguraia wapananto buka tanani burungankala.”

¹⁶ Jesus tanangu jatana wonti: “Tanaia wata wapananto; jura tanangu buka jinkianau.”

¹⁷ Tana nunkangu jatana wonti: “Ngaiani ninkida windri buka ngunku mara wora ja paru mandru ngamalkai.”

¹⁸ Nau jatana wonti: “Jura ngakangu tanana padakani-mai.”

¹⁹ Ja Nulu jirijiribana wonti, kana wolara kantani ngamana ngarinanto; ja Nulu buka mara wora ja paru mandru patana wonti, ja pariwilpani najina tarana wonti, ja tanana ngurungutana wonti; ja Nulu buka wokaribana wonti ja mi-lini nunkanani jinkina wonti, ja milieli kana wolarani.

²⁰ Ja pratjanali tajina wonti ja jerturina wonti, ja tanali buka worduwordu kampana wonti, billi marapratjana ja mandru manamiri.

21 Ja tana materi 5,000 nganana wonti, matja tajina, kalitakali widlakupata.

22 Ja wolja Jesujeli mili nunkani jinpana tertana wonti, tana botani wirinanto ja nunkangu ngopera jerankaria pararananto, Nulu ngopera kana wolara jinpananto.

23 Ja Nulu kana wolara matja jinpana, Nau mardawon-paia tarana wonti ngatjila kulnulu. Ja matja kalkaurarina, Nau naka kulnulu nganana wonti.

24 Bota matja panto mandrani ngananani, mandikilali nina jupana wonti; ngangau watara tanangu mudlani ngaka-na wonti.

25 Nguramaranikuperi Jesus tanangu wokarana wonti ngapani wapana.

26 Ja milieli nina najina ngapani wapapani, tana japali pirna pantjina wonti jo jatana wonti: “Kutji Nauja nganai!” ja tana japali maritjina wonti.

27 Nurujeli Jesus tanangu jatana wonti: “Murlali nga-nanimai, ngani Nauja; wata japali ngananimai!”

28 Petrujeli nunkangu kalabana wonti ja jatana wonii: “Kapara-jai! Jidni ngananani, ngana karkamai, ngani jinkangu ngapani wokarananto.”

29 Nau jatana wonti: “Kaparau!” Ja Petrus botandru ngarina wonti ja ngapani wapana wonti, Jesungu wokarala.

30 Nulu watara pirna najina, nau japali pantjina wonti; ja nau nganana ngarina wonti kunakutila, nau maritjina wonti ja jatana wonti: “Käparajai, ngana kulkamai!”

31 Nurujeli Jesujeli nguna warpina wonti ja nina patana wonti ja jatana wonti: “Wuldrungundranietjajai, minan-dru jidni mangan-gankai?”

32 Ja pudla botani tarana, watara mudana wonti.

33 Tana kana botani wokarana wonti nunkangu pantjaterkana ngarila, ja jatana wonti: “Morlalu, Jidni Godaia Ngatamura nganai.”

34 Ja tana matja pararana, tana Genezareth mitani wokarana wonti.

35 Ja kanali nunkangupini ngurani nina matja nguja-mana, tanali mita marapuni karakara jinpana wonti, ja tanali muntja pratjana nunkangu wokaralkana wonti.

36 Ja tana nunkangu ngatjina wonti, tanali windri kati-jelbi nunkani karakarananto; ja worderuntjali karakarana wonti, tepi pantjina wonti.

15

1 Ngadani Pharisaia ja jaura jinkinietja Jerusalemingundru Jesungu wokarana wonti ja jatana wonti:

2 “Minandru milieli jinkanali pinaraia jirijiribani jaura dankarai? Ngangau tanali mara wata kulirkateriai buka tajila.”

3 Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Minandru jura Godaia jirijiribani jaura dankarai jurani jirijiribani jaurandru?”

4 Ngangau Godali jirijiribana wonti ja jatana wonti: “Ngaperi ja ngandri pirna ngundramai!” ja: “Warle ngaperani ja ngandrini jaura madlentji jatai, nau naria palinanto.”

5 Ja jura jatai: “Worana npaperani kara ngandrini kara jatai: Poto ngumu ngato jinkiai, mina jinkangu ngumu nganai, nina jundru

ngakangundru maninanto;” ja nulu ngaperi nunkani kara, ngandri nunkani kara, wata pirna ngundrananto.”

⁶ Ja jura Godaia jirijiribani jaura worana warai jurani jirijiribani jaurandru.

⁷ Jura kana jeljujelju, ngumu Jesaiasali jurangundru talpadakana wonti ja jatana wonti:

⁸ “Tanapini kana wolara manali ngakangu wokarai ja manamimieli ngana pirna ngundrai, ja tanani ngara ngakangu worita nganai.

⁹ Bakujeli tanali ngana pirna ngundrai; ngangau tanali kanaia jirijiribani jaurandru ngujangujara jinkiai.”

¹⁰ Ja Nulu kana wolara karkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngaranimai, ja ngundranimai!

¹¹ Wata jendralipara, mina manani wiriai, kana muru-maru ngankai; a-ai, windri jendralipara, mina manandra dunkai, nulupini kana murumuru ngankai.”

¹² Jendranguta mili nunkani wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni milkila, Pharisaijali ninaia jaura matja ngarana, tana kalakalarina warai?”

¹³ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Nindri pratjana, tananapini Ngaperali ngakanali pariwilpani wata kuranala, tanana tanali dukarala nganai.

¹⁴ Tana worani; ngangau tana butjuja palto wondra-nietja ja munta butju nganai; butjujeli butjuni palto wondra-nani, pudla kutuni purila nganai.”

¹⁵ Petrujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ninapini jeribaka jaura ngaianangu mildiri ngankamai.”

¹⁶ Jesus jatana wonti: “Bakana jura patipati nganai?”

¹⁷ Jura wata ngujamai, jenipara pratjana, mina manani wiriai, mandrani ngariai, ja ngadani palkingai?

¹⁸ Jenipara, mina manandru dunkai, ngarandru wokarai; ja jendralipara kana murumuru ngankai.

¹⁹ Ngangau ngarandru dunkai, ngundrana madlentji, na-ria nandrani, pinta wokaribana, palakantji, kurikantji, jedieli jaura morlalu kurani, ngirkibani.

²⁰ Tanalipini kana murumuru ngankai; mara murumurujeli tajina wata kana murumuru ngankai.”

(Ngantjani-jaura G. D. Reminiscere)

²¹ Ja Jesus nakandru wapana wonti ja kutingana wonti Tyrus ja Sidon mitaia.

²² Ja mai, Canaan widla kulno nunkangupini wondirandru dunkana wonti ja maritjina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, Davidani ngatamurajai! ngakangu kalumiltjamiltjariau; ngatani ngakani kutjieli pirna jupai.”

²³ Ja Nulu wata jaura kulno kalabana wonti nankangu. Ja mili nunkani nunkangu wokarana wonti ja nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Nanaia jinpamai; ngangau nania ngaianangu maritjina karipateriai.”

²⁴ Ja Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngapili ngana jinpana wonti windri tanangupini tjipia, tana Israel pungandru tintaterinala.”

25 Ja nani wokarana wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, ngakangu marangokau!”

26 Ja Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Wata jenia talku nganai, kupaia buka manina ja kintalani worana.”

27 Nani jatana wonti: “Kau, Kaparajai; ja bakana kintalali buka worduwordu tajiai, kapara worani kurlindru pu-rinani.”

28 Jendranguta Jesujeli kalabana wonti ja nankangu jatana wonti: “Widlajai, morlalu ngundrana jinkani pirna nganai; mina jidni jertapateriai, jenia jinkangu pantjiatimai.” Ja ngatani nankani tepirina wonti nunkangupini ditjini.

29 Ja Jesus nakandru wapana wonti ja Gralilaia pantuni wokarana wonti ja mardawonpani tarana wonti ja naka ngamana ngarina wonti.

30 Ja kana wolara pirna nunkangu wokarana wonti, tanali padakana wonti tjunduru, butju, ngapu, dupudupu ja nguja marapu; ja tanali tanana Jesungu tidnani worana ngarina wonti, ja Nulu tanana tepi ngankana wonti.

31 Jeruja kana wolara pirna ngaruparana wonti, ngangau tanali najina wonti, ngapula jatanani, dupudupula tepi, tjundurula wapanani ja butjulali najinani; ja tanali Israelani Groda jurakokana wonti.

32 Jesujeli mili nunkani karkana wonti ja jatana wonti: “Ngani kana wolarani kalumiltjamiltjariai, ngangau ditji parkulu tanaia ngangan-gunto ngamana warai, ja tanalia panila ngamalkai tajila; ja ngato wata ngantjai, tananaia maua jin-pala, tanaia paltuni wariwariati.”

33 Ja mili nunkani nnnkangu jatana wonti: “Wodaje-rindru ngaiiani pitarani jeruntja buka maninanto, tananapini kana wolara jerto ngankala?”

34 Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Worderuntja buka ngunku jura ngamalkai?” Tana jatana wonti: “Mara wora ja mandrumata ja paru wakawaka ngalje.”

35 Ja Nulu kana wolarani jirijiribana wonti, tana mitani ngamana ngarinanto.

36 Ja Nulu buka ngunku mara wora ja mandru ja paru patana wonti, ja Nulu tanana ngurungutana wonti jawokaribana wonti ja milini nunkanani jinkina wonti, ja milieli kana wolarani.

37 Ja pratjanali tajina wonti ja jerturma wonti, ja tanali buku worduwordu kampana wonti billi mara wora ja mandru manamiri.

38 Ja tanali matja tajina materi 5,000 nganana wonti ka-litakali widlakupata.

39 Ja Nulu kana wolara matja jinpana, Nau botani wirina wonti, ja Magdalaia wondirani wokarana wonti.

16

1 Ja Pharisaija ja Sadducaia wokarana wonti nina won-tjala, ja nunkangu ngatjina wonti, Nulu tanangu malka kulno pariwilpandru wondrananto.

2 Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Matja kalkaurari-nani, jura jatai: Ditji ngumu nganala nganai ngangau pariwilpani kalkamaralje pirna nganai.

3 Ja tankubana palkara: Karari ditjini talara wokarala nganai, ngan-gau pariwilpani nguramaralje pirna nganai, ja ngalpuru pantjiai. Jura

kana jeljujelu! Pariwilpaia mudla jura kiri nganai ngujangujamala, windri miljaraia malka jura wata ngujangujamai.

⁴ Nguja madlentjali ja pinta wokaribanietjali ngantjai malka kulno; ja tanalia wata malka manila nganai, windri Prophetaia Jonani malka.” Ja Nulu tanana worarana kurana wonti ja wapana wonti.

⁵ Ja mili nunkani jerankari wokarana wonti, ja tana kuritarana wonti buka padakala.

⁶ Jesus tanangu jatana wonti: “Najianau ja ngamalka-terianau Pharisaiia ja Sadducaiaia pulkurutjeribani bukan-dru.”

⁷ Tana ngankamalina wonti ja jatana wonti: “Jenia Nauja jatai, ngangau ngaiana wata buka padakana warai.”

⁸ Jesujeli jenia matja ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngankamaliai, jura wuldrungundranietja, ngangau jura wata buka padakana warai?”

⁹ Jura wata ngundrai ja wata mangatandra wilpariai buka ngunku mara wora materani 5,000, ja worderuntja billi jura kampana paraia?

¹⁰ Ja bakana Wata buka ngunku mara wora ja mandru materani 4,000, ja worderuntja billi jura kampala wiri?

¹¹ Worderu jura bulu ngujamai, ngani wata bukandru jatana warai, jurangu jatana: Jura ngamalkaterinanto Pharisaiia ja Sadducaiaia pulkurutjeribani bukandru?”

¹² Jendranguta tanali ngujamana wonti, Nau wata jatana warai, tana ngamalkaterinanto bukai pulkurutjeribani bukandru, a-ai, Pharisaiia ja Sadducaiaia ngujangujarandru. (Ngantjani-jaura Petruni ja Pauluni ditjini)

¹³ Jesus Cäsaraia Philippi mitani wokarana wonti, ja Nulu mili nunkani jekibana wonti ja jatana wonti: “Mina kana jatai, worana Kanaia Ngatamura nganai?”

¹⁴ Tana jatana wonti: “Palpa jatai: Jidni Johannes multibanietja, palpa Elias, palpa Jeremias kara Propheta kulno kara.”

¹⁵ Nau tanangu jatana wonti: “Mina jura jatai, worana ngani nganai?”

¹⁶ Simon Petrujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Jidni Christus nganai, Godaia tepia Ngatamura,”

¹⁷ Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Murlali pirna jidni nganai, Simon, Jonani ngatamura; ngangau palkujeli ja kumarali jinkangu jenia wata tinkari ngankana warai, a-ai, Ngaperali ngakanali pariwilpani.

¹⁸ Ja ngani bakana jinkangu jatai: Jidni Petrus nganai, ja nunkangupini marda tulurani ngato milila ngakani wotila nganai, ja turu manali nina wata kalalu ngankala nganai.

¹⁹ Ja ngato jinkangu pariwilpaia mililaia mana ngamal-kijiribananto jinkila nganai; ja mina jundru mitani dupudupu ngankala nganai, jenia bakana pariwilpani dupudupu nganala nganai; ja mina jundru mitani dukarala nganai, jenia bakana pariwilpani walto nganala nganai.”

²⁰ Ngadani Nulu mili nunkani daudauana wonti, tanali jenia wata kulnuni kaukaubananto, Nau Jesus Christus nganai.

²¹ Jendranguta Jesujeli wonina wonti, milini nunkanani wondraterila, Nau Jerusalemia wapananto ja pinaru wora-ugundru ja Priesta

pirnandru ja jauri jinkinietjandru pirna ketjaketjananto, ja tanali nina nari ngankananto, ja Nau ditjini parkulani nakaldra jiritjinanto.

²² Ja Petrujeli nina tjirimalkana wonti, ja wonina wonti nina daudauala ja jatana wonti: “Ngamalkateriamai, Kaparajai, wata jenia jinkangu pantjinanto.”

²³ Nau karitjina wonti ja Petrungu jatana wonti: “Nga-kangu ngadaia nganamai, Satanajai! jundru ngana ngandrawalkai; ngangau jundru wata ngundrai, mina Godaia nganai, a-ai, windri mina kanaia.”

²⁴ Jesus milini nunkanani jatana wonti: “Warle ngantjai ngakangu karipaterila, nau munta panila ngundrateria-timai, ja nulu kunarku nunkani maniatimai ja ngakangu ka-ripateriatimai.

²⁵ Ngangau warle tepi nunkani ngantjai kulkala, nulu nina tintala nganai; ja warle tepi nunkani tintai ngakangundru; nulu nina mankamankala nganai.

²⁶ Jenia kanani ngumu nganai kara, nulu mita maru maninani, ja mungara tintaterinani? Mina kalala kanali jinkinanto kara mungarani nunkanani?

²⁷ Ngangau wolja Kanaia Ngatamura Ngaperia nunka-naia pirnalali wokarala nganai nunkani angela worangunto; ja ngadani Nulu warupotuni kalala jinkila nganai tanani ngankanandru.

²⁸ Morlalu ngani jurangu jatai: Tanangundru palpa ninkida terkala wapaia, tanalipini nari wata wontjala nganai, tanalia Kanaia Ngatamura mililani nunkanani wokaranani najinantulu.”

17

(Ngantjani-jaura G. D. VI. Epiphantias)

¹ Ditji mara wora ja kulnuni Jesujeli Petrus ja Jakobus ja Johannes ngatata nunkani patana wonti, ja tanana pilki taralkana wonti mardawonpa pirnaia miri.

² Ja Nau tanangu njeranjerarina wonti, ja Nau mudla ditji jeri mintjina wonti, ja kati nunkani bulurina wonti praitji jeribaka.

³ Ja mai, Moses ja Elias tanangu wondraterina wonti, pudla ngankamalina wonti nunkangu.

⁴ Petrujeli kalabana wonti ja Jesungu jatana wonti: “Kaparajai, ninkida ngaianangu ngumu nganai; Jundru jenia ngantjai, ngaiiani punga parkulu ninkida wotila nganai, jinkani kulno, Mosini kulno ja Eliani kulno.”

⁵ Nau jeruja jatana, mai, talarapalku kulikirieli tanana walpadakana wonti. Ja mai, ngaijala talarapalkundru jatana wonti: “Naupini Ngatamura ngantjalu ngakani nganai, nunkangu ngani murlali nganai; ninaia ngaranimai.”

⁶ Milieli jenia matja ngarana, tana mudlali purina wonti ja japali pirna nganana wonti.

⁷ Ja Jesus tanangu wokarana wonti ja tanana karakarana wonti ja jatana wonti: “Jiritjianau, ja wata japali ngananau!”

⁸ Matja tana milki tjenmana, tanali kana pani najina wonti, windri Jesus kulnulu.

⁹ Ja tana mardawanpandru ngarina tikana, Jesujeli tanana dau-dauana wonti ja jatana wonti: “Ninaia mudla wata kulnuni kaukaubanau, Kanaia Ngatamura narindru jiritjiantulu.”

¹⁰ Ja milieli nunkanali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Minandru jaura jinkinietja jatai, Elias ngopera wo-karananto?”

¹¹ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Elias morlalu wokarala nganai, ja nulu warupoto nakaldra talku kurala nganai.

¹² Ja ngani jurangu jatai: Elias matja wokarana warai, ja tanali nina wata ngujamana warai, a-ai, nunkangu ngankana warai, mina tana jertapaterina warai. Jeruja bakana Kanaia Ngatamura tanangundru ketjaketjala nganai.”

¹³ Ngadani milieli nunkanali ngujamana wonti, Nau tanangu Johannes multibanietjandru jatana warai.

¹⁴ Ja tana kana wolarani wokarana, kana kulno nunkangu wokarana wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti,

¹⁵ Ja jatana wonti: “Kaparajai, ngatamurani ngakanani kalumilt-jamiltjariau; ngangau nauwa pira muntja nganai ja pirna ketjaketjai, ja pota marapu nauwa turuni puriai ja pota marapu ngapani.

¹⁶ Ja ngato ninawa milini jinkanani wapalkana warai, ja tanaia ngandandarina warai, ninawa tepi ngankala.”

¹⁷ Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura nguja gilbarinietja ja tjautjauetja! Wintaranaia ngani jurangu jela nganananto? Wintaranaia ngato jurana ngamalkananto? Ninawa ngakangu padakanau ninkida.”

¹⁸ Ju Jesujeli nina dikidikibana wonti, ja kutji murumuru nunkan-gundru dunkana wonti, ja kanku nunkangupini ditjini tepirina wonti.

¹⁹ Jendranguta mili Jesungu pilki wokarana wonti ja jatana wonti: “Minandru ngaiiani ngandandarina warai, ni-naia dunkalkala?”

²⁰ Jesus tanangu jatana wonti: “Jurani gilbaririandru. Ngangau morlalu ngani jurangu jatai: Jura morlalu ngun-dranani tandra wakawaka jeribaka, jura nunkangupini mardawonpani jatala nganai: “Ninkidandru tiringau jelaniwa;” ja nauja jelaniwa tiringala nganai, ja watala jura ngandan-darila nganai.

²¹ Naupara nguja wata dunkai, windri ngatjinali ja milja ngamanali.”

²² Tana Galilaiiani wirarina, Jesus tanangu jatana wonti: “Tanali Kanaia Ngatamura kana marani ngulkujeli jinkila nganai.

²³ Ja tanali ninaia nandralla nganai, ja ditjini parkulani Nauja jiritjila nganai.” Ja tana ngaurongauro pirna pantjina wonti.

²⁴ Tana Kapernaum ngurani wokarana, kalala kampa-nietja Petrungu wokarana wonti ja jatana wonti: “Jurani Ngujangujana jinkinietjali wata kalala jinkiai?”

²⁵ Nau jatana wonti: “Kau.” Ja nau pungeni wirina Jesujeli nina ngaringana wonti ja jatana wonti: “Mina jun-dru ngundrai, Simoniai? Worangundru mitaia kaparali kalala pilki ja pilki maniai, tanani kupandru kara, tulandru kara?”

²⁶ Petrus nunkangu jatana wonti: “Tulandru.” Jesus nunkangu jatana wonti: “Jeruja kupa baku nganai.

²⁷ Ngangau ngaiiana tanana wata ngirkibananto, pantu-ja wapau, ja manakira worau, ja paru ngoperala nau tara-nani, maniau; ja jundru mana matja pirakana, jundru Statera mardatandra mankamankala nganai: Nina maniau, ja tanangu jinkiau ngakangundru ja jinkangundru.”

18

(Ngantjani-jaura Michaelis ditjini)

¹ Nunkangupini ditjini mili Jesungu wokarana wonti ja jatana wonti: “Worana pariwilpaia mililani morla pirna nganai?”

² Ja Jesujeli kupa waka karkana wonti ja tanangu terti terkibana wonti,

³ Ja jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Jura wata karitjinani ja kupa wakawaka jeribaka pantjinani, jura morlalu wata pariwilpaia mililani wirila nganai.

⁴ Worana waka ngankateriai nunkangupini kupani jeribaka, naupini pariwilpaia mililani morla pirna nganai;

⁵ Ja warle jenipara kupa waka kulno patai talani ngakanani, nulupini ngana patai.

⁶ Warle tanangundru kulno wakawaka, ngakangu morlalu ngundranani, karkarkai, nunkangu ngumu nganai, marda wati jerkalani kurananto ja nina panto mandrani terti jika-nanto.

⁷ Jakajai mitani karkarkanandru! Karkarkana kantji nganananto, ja jakajai nunkangupini kanani, nulu karkarkai.

⁸ Marall kara, tidnali kara jidnana karkarkanani, ninaia wokaribamai jo jinkangundru woramai; Ngumu jinkangu nganai, tidna wordu kara, nguna wordu kara, tepini wirila; tanali jidna mara mandrunto kara, tidna mandrunto kara turu nguralia woraiati.

⁹ Ja milkieli jidnana karkarkanani, ninaia dukaramai, ja jinkangundru woramai; Ngumu jinkangu nganai, milki kulnunto tepini wirila; tanali jidna milki mandrunto turu pirnaia woraiati.

¹⁰ Ngamalkaterianau, jura kulno tanangundru wakawaka waka ngundraiati; ngangau ngani jurangu jatai: Tanani angelali pariwilpani milingera ngakani Ngaperi mudla pariwilpani najila wapaia.

¹¹ Ngangau Kanaia Ngatamura wokarana warai kulkala, mina tintaterina warai.

¹² Mina jura ngundrai? Kana kulnujeli 100 tjipi ngamalkanani ja kulno tanangundru tintaterinani, nulu wata 99 mardawonpani worarala nganai ja wapaia nganai, nina manila, nau tintaterina warai?

¹³ Ja jeruja ngananani, nulu nina mankamankana, morlalu ngani jurangu jatai: Nau nunkangu morla mankila nganai tanangu 99, tana wata tintaterina warai.

¹⁴ Jeruja Ngaperi jurani pariwilpani wata jertapateriai, kulno tanangundru wakawaka tintaterinanto.

¹⁵ Ngatatajeli jinkanali jinkangu madlentji ngankanani, wapau, ja kurukurubamai nina kulnujeli. Nulu jidna ngaranani, jundru ngatata jinkani kulkana warai.

¹⁶ Nulu jidna wata ngaranani, maningamai jinkangu kulno kara mandru kara, ngangau jaura pratjana morlalu kuraniemtja mana mandruni kara parkulani kara parananto.

¹⁷ Nulu tanana bulu ngaranani, mili wolarani kaukauba-mai; nulu mili wolara bulu ngaranani, nau jinkangu kana ko ja mardatandra kompanietja jeribaka nganaiatimai.

¹⁸ Morlalu ngani jurangu jatai: Mina jura mitani dupudupu ngankala nganai, jenia bakana pariwilpani dupudupu nganala nganai; ja mina

jura mitani dukarala nganai, jenia bakana pariwilpani walto nganala nganai.

¹⁹ Nakaldra ngani jurangu jatai: Mandru jurangundru kulnukulnuni ngananani pota kulnuni, ja nunkangundru ngatjinani, nina tanali manila nganai ngakani Ngaperandru pariwilpani.

²⁰ Ngangau woderi mandru kara, parkulu kara, jela ngamai talani ngakanani, naka ngani tanangu tertu nganai.”

²¹ Ngadani Petrus nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, worderuntja pota ngatatajeli ngakanali ngakangu madlentji ngankala nganai; ja worderuntja pota ngato madlentji nunkani worananto? Pota mara wora ja mandrumata?”

²² Jesus nunkangu jatana wonti: “Ngani jinkangu jatai: Wata pota mara wora ja mandruta, a-ai, 70 pota mara wora ja mandrumata.

(Ngantjani-jaura G. D. XXII. Trinitatis)

²³ Ngangau pariwilpaia milila mitaia kapara jeribaka nganai, nulu ngantjana wonti, milini nunkanani jelali windamala.

²⁴ Ja nulu matja wonina windamala, tanali mili kulno nunkangu wapalkana wonti, nau nunkangu 10,000 mardatandra pirna wilpanto nganana wonti.

²⁵ Ngangau nulu panila ngamalkana wonti jinkila, kaparali nunkanali jirijiribana wonti, nina ja noa nunkani ja ngatamura nunkani ja warupoto, mina nulu ngamalkana jinkinanto, kalala manila.

²⁶ Naupini mili nunkangu woraterina wonti ja ngatjina wonti nunkangu ja jatana wonti: “Kaparajai, manju ngana-mai ngakangu, ngato jinkangu warupoto jinkila nganai.”

²⁷ Kaparali nunkangu milini kalumiltjamiltjarina wonti ja nina kurakana wonti, ja pota wilpa nulu worani patana wonti.

²⁸ Ja naupini mili dunkana wonti, ja mili nguruni dankamalina wonti, nau nunkangu 100 mardatandra waka wil-panto nganana wonti, ja nulu nina patana wonti ja jupana wonti ja jatana wonti: “Jinkiamai, mina jidni ngakangu wilpanto nganai.”

²⁹ Ja mili nguru nunkangu tidnani woraterina wonti ja nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Manju nganamai ngakangu, ngato jinkangu warupoto jinkila nganai.”

³⁰ Ja nulu wata ngantjana wonti, a-ai, nau wapana wonti ja nina kanjangari pungani widmana wonti, nulu pota wilpa jinkinantulu.

³¹ Mili ngurujeli jenia matja najina, mina pantjina wa-rai, tana ngaurongauro pirna pantjina wonti ja wokarana wonti, ja tanali kaparani tananani pratjana kaukaubana wonti.

³² Ngadani kaparali nunkanali nina karkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni mili madlentji; ninapini pota wilpa warupoto ngato jinkangu worani patana warai, ngangau jidni ngakangu ngatjina warai;

³³ Wata jidni bakana kalumiltjamiltjarinanto mili nguruni, worderu ngani jinkangu kalumiltjamiltjarina warai?”

³⁴ Ja kapara nunkani tiririna wonti, ja nulu nina jupa-nietjani jinkina wonti, nulu nunkangu jinkinantulu, mina nau nunkangu pota wilpa nganana wonti.

³⁵ Jeruja bakana Ngaperali ngakanali pariwilpani jurangu ngankala nganai, jura wata ngarali woranani ngatataja jaranaia madlentji.”

19

¹ Ja jendranguta Jesujeli tananapini jaura matja muda-na, Nau Galilaiandru puntina wonti ju Judaia wondirani wokarana wonti Jordan kaiarani jerankari.

² Ja nunkangu kana wolara pirna karipaterina wonti, ja Nulu tanana naka tepi ngankana wonti.

³ Ja Pharisaia nunkangu wokarana wonti nina wontjala, ja nunkangu jatana wonti: “Jenia talku nganai kana kulnuni, noa nunkani worarala ngankana pilki ja pilkindru?”

⁴ Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura wata warapana warai, Pantjimanipirnali tanana ngopera materi ja widla pantjimana wonti,

⁵ Ja jatana wonti: Jendrania kana kulnujeli ngaperi ja ngandri worarala nganai ja noani nunkanani jela ngamala nganai, ja pudla palku kulno nganala nganai?

⁶ Jeruja pudla wata morla palku mandru, a-ai, windri palku kulno nganai. Mina Godali matja ngokana, kanali wata puntibananto.”

⁷ Tana nunkangu jatana wonti: “Minandru Mosili jirijiribana wonti, puntibani dakani jaura jinkila ja nana worarala?”

⁸ Nau tanangu jatana wonti: “Mosili jenia manuni kurana wonti jurani ngara ngurungurundru, noa jurani wora-nanto; ngopera wata jeruja nganana wonti.

⁹ Ngani jurangu jatai: Warle noa nunkani woraranani, nani wata palakantji ngananani, ja noa nguru patanani, nulu pinta wokaribai; ja warle woraworanani widla patanani, nulu bakana pinta wokaribai.”

¹⁰ Mili nunkani nunkangu jatana wonti: “Materaia poto noani nunkanani jeruja pirna ngananani, wata ngumu nganai noa patala.”

¹¹ Nau tanangu jatana wonti: “Wata pratjanali ninapini jaura patai, a-ai, windri tanali, tanangu matja jinkina.

¹² Ngangau palpa eunucha nganai, tana ngandrindru jeruja dankanala; ja palpa eunucha nganai, tanana kanali ngan-kana warai; ja palpa eunucha nganai, tana pariwilpaia mililandru eunucha ngankaterinala. Worana ngurunguru nganai jenia patala, nulia pataiatimai.”

¹³ Ngadani tanali kupa waka nunkangu padakana wonti, Nau tanangu mara kuraterinanto ja ngatjinanto; ja milieli tanana daudauana wonti.

¹⁴ Jesus jatana wonti: “Kupa worani patanau, ja tana-naia wata daudauanau ngakangu wokarananto, ngangau tanangu pariwilpaia milila nganai.”

¹⁵ Ja Nau tanangu matja mara kuraterina, Nau nakandru wapana wonti.

¹⁶ Ja mai, kulno nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Ngujan-gujara jinkinietja ngumujai, mina ngumula ngato ngankananto, tepi ngurali ngamalkala?”

¹⁷ Nau nunkangu jatana wonti: “Minandru jundru ngana ngumu dikai? Wata kulno ngumu nganai, windri Goda kulnulu. Jundru ngantjanani tepini wirila, jirijiribani jaura ngamalkamai.”

¹⁸ Nau nunkangu jatana wonti: “Wodanina?” Jesus jatana wonti: “Jenia: Wata narielu nandramai, wata pinta wokaribamai, wata kurieli maniamai, wata jedi jaura morlalu jatamai.

¹⁹ Ngaperi ja ngandri pirna ngundramai, ja ngurala jinkani ngantjama-
mai jidni munta jeribaka.”

²⁰ Teri nunkangu jatana wonti: “Jenia pratjana ngato ngamalkai kupandru; mina ngato morla ngankananto?”

²¹ Jesus nunkangu jatana wonti: “Jundru ngantjanani talku nganala, wapau ja poto jinkani jinkiamai kalalaia, ja wangiwangini bakujeli jinkiau; jeruja jundru pariwilpani poto pirna ngamalkala nganai; ja ngadani tikau ja ngakangu ka-ripateriau.”

²² Terieli nina jaura matja ngarana, nau ngaurongauro tikana wonti, ngangau nau poto pirna nganana wonti.

²³ Jesus milini nunkanani jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Jenia mati nganai, kana poto pirna pariwilpaia mililani wirinanto.

²⁴ Nakaldra ngani jurangu jatai: Morla ngaua nganai, Camuli kulno kuri pikiri wilpani palkingananto kana poto pirnani, nau Godaia mililani wirinanto,”

²⁵ Milieli nunkanali jenia matja ngarana, tana pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Warlengarla tepita manila nganai?”

²⁶ Jesujeli tanana najina pararana wonti ja jatana wonti: “Kana ngandandariai ngarla Godata wata ngandandariai.” (Ngantjani-jaura Pauluni karitjini ditjini)

²⁷ Ngadani Petrulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Mai, ngaiani pratjana woraranala ja jinkangu karipa-terinala; mina kalala ngaiani manila nganai?”

²⁸ Jesus tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Jura ngakangu karipaterina warai marra dankanani, Kanaia Ngatamura ngamanani pirnalaia pirini nunkanani, jura bakana pirnalaia pirini marapratjana ja mandruni ngamai a nganai, Juda kanaia kapara marapratjana ja mandruni kalala kurala.

²⁹ Ja warle worarana warai punga worana kara, neji-ngatata worana kara, kaku worana kara, ngaperi kara, ngandri kara, noa kara, kupa worana kara, mita worana kara ngakani talandru, nulu 100 potajeli jenia manila nganai ja tepi ngurali patala nganui.

³⁰ Ja marapu ngoperala ngadaia nganala nganai, ja ngadala ngopera nganala nganai.”

20

(Ngantjani-jaura G. D. Septuagesimä)

¹ Pariwilpaia milila kana kulno jeribaka nganai, nau pungaia kapara nganai; nau tankubana wapana wonti, ngankanietja karkala wain maruja nunkanaia.

² Ja tana talpadakijiribamalina warai mardatandra kulnuja ditji kulnuni, nulu tanana jinpana wonti wain maruja nnnkanaia.

³ Ja nau wapana wonti takubana ditji mirini, ja nulu najina wonti kana nguru baku terkanani jinkimalini pirini,

⁴ Ja nau tanangu jatana wonti: “Bakana jura wapana wain maruja, ja mina talku nganai, ngato jurangu jinkila nganai.”

⁵ Ja tana wapana wonti. Nakaldra nau wapana wonti toda ja ditji kunarkuni ja bakana jeruja ngankana wonti.

⁶ Ditji ngaltingaltini nau wapana wonti, ja kana nguru nulu mankamankana wonti baku terkanani, ja nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ninkida ditjiwirdi baku terkai?”

⁷ Tana nunkangu jatana wonti: “Wata kana kulnujeli ngaianina karkana warai.” Nau tanangu jatana wonti: “Bakana jura wapanau wain maruja, ja mina talku nganala nganai, jura manila nganai.”

⁸ Ja matja kalkauranina wain maruja kapara najinaji-banietjani nunkanani jatana wonti: “Ngankanietja karkamai, ja tanangu kalala jinkiau, ja woniau ngadanietjandru ngoperaetjajelu.”

⁹ Ja tana ditji ngaltingaltila wokarana wonti, ja tanali mardatandra kulno manina wonti.

¹⁰ Ja ngoperaetja matja wokarana, tanali ngundrana wonti morla manila, ja bakana tanali mardatandra kulno manina wonti.

¹¹ Tanali nina manina, tana pungaia kaparani kalaka-larina wonti,

¹² Ja jatana wonti: “Tanalipini ngadaetjali windri ditji kulno ngankana warai, ja jundru tanana ngaianingu jeribaka ngankana warai, ngaiani ditjiwirdi pirna ngankana warai ja woldrali ketjaketjana warai.”

¹³ Nulu kalabana wonti ja tanangundru kulnuni jatana wonti: “Kamaneliai, ngato jinkangu wata tjikatjika ngankai; wata ngaldra talpadakijiribamalina warai mardatandra kulnuja?”

¹⁴ Patamai pilki jinkani ja wapamai! Ngani jertapate-riai nunkan-gupini ngadanietjani kalala jinkila jinkangu jeribaka.

¹⁵ Wata ngakangu talku nganai, potuni ngakanani ngankala worderu ngato ngantjai? Jidni milki madlentji, ngangau ngani ngumu nganai?

¹⁶ Jeruja ngadala ngopera ja ngoperali ngadaia nganala nganai; ngangau marapu matja karkana, ja windri ngalje kalkalkana.”

¹⁷ Ja Jesus Jerusalemia tarana, Nulu mili marapatjana ja mandru tjirimalkana wonti ja paltuni tanangu jatana wonti:

¹⁸ “Mai, ngaiana Jerusalemia tarala wapaia, ja tanali Kanaia Ngata-mura Priesta pirnani ja jaura jmkinietjani ngulkujeli jinkila nganai, ja tanali ninaia naria kurala nganai.

¹⁹ Ja tanali ninaia kana koni ngulkujeli jinkila nganai, ninaia ngirkibala ja nandrala ja kunarkuni katibala; ja ditjini parkulani Nauja nakaldra jiritjila nganai.”

(Ngantjani-jaura Jakobuni ditjini)

²⁰ Ngadani Zebedäuni ngatamuraia ngandri ngatananto nunkangu wokarana wonti ja pantjaterkana ngarina wonti ja nunkangu ngatjina wonti minakulnuja.

²¹ Nau nankangu jatana wonti: “Mina jundru ngantjai?” Nani nunkangu jatana wonti: “Jatau, pudlapini ngatani ngakani kulno ngunarani ja kulno worangantjuni mililani jinkanani ngamananto.”

²² Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Judla wata milkila, mina judla ngatjiai. Judla ngurunguru nganai, nunkangupini kokundru tapala, nunkangundru ngato tapananto; ja nina multibanila manila kara, nina multibanila ngato ma-ninanto?” Pudla nunkangu jatana wonti: “Kauna, ngali ngurunguru nganai.”

²³ Ja Nau pudlangu jatana wonti: “Koko ngakani judla morlalu tapala nganai, ja nina multibanila, nina ngato mani-nanto, judla manila nganai; ja ngamana ngunarani ngakanani ja worangantjuni ngakanani jinkila, wata poto ngakani nganai, a-ai, windri tanangu, worangu Ngaperali ngakanali ngankingana wonti.”

²⁴ Ja mili marapatjanali jenia matja ngarana, tana junkarina wonti neji marani.

²⁵ Jesujeli tanana karkana wonti ja jatana wonti: “Jura milkila, kana wolarai kaparali tanangu jirijiribai, ja kana pirnali tanana jupai.

²⁶ Jeruja wata jurangu nganaiatimai, a-ai, warle jura-ngundru ngantjai pirna pantjila, nau mili jurani nganaiatimai,

²⁷ Ja warle jurangundru ngantjai ngoperala nganala, nau mili jurani nganaiatimai.

²⁸ Worderu Kanaia Ngatamura wata wokarana warai mili ngamal-kala, a-ai, mili nganala, ja tepi nunkani jinkiterila kalala marapuja.”

²⁹ Ja tana Jericho ngurandru puntina, nunkangu kana wolarai pirna karipaterina wonti.

³⁰ Ja mai, kana butju mandru paltuni ngamana wonti, pudlali matja ngarana, Jesus wiringanani, pudla maritjina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, Davidani ngatamurajai, ngalingu kalumiltjamiltjariamai!”

³¹ Kana wolarali pudlana daudauana wonti, pudla ngapurinanto; ja pudla morla parparali maritjina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, Davidani ngatamurajai, ngalingu kalumiltjamiltjariamai!”

³² Ja Jesus banbana wonti, ja Nulu pudlana karkana wonti ja jatana wonti: “Mina judla ngantjai, ngato judlangu ngankananto?”

³³ Pudla nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngali milki piririnanto.”

³⁴ Jesus pudlangu kalumiltjamiltjarina wonti, ja Nulu pudlana milki karakarana wonti, ja nurujeli pudlali milkieli nakaldra najina wonti, ja pudla nunkangu karipaterina wonti.

21

(Ngantjani-jaura G. D. Advent ja Palmarum)

¹ Ja tana Jerusalemingu karakara nganana ja Bethphagingu mani nindri mardawanpani wokarana, jendranguta Jesujeli mili nunkani mandru jinpana wonti,

² Ja pudlangu jatana wonti: “Wirialumai nunkangupini ngura wakani judlani mudlankari, ja nurujeli judla donki ngandri manka-mankala nganai workamantraterinani kuparanto; nana dukaralumi, ja pudlana ngakangu tikalkalumi.

³ Ja kulnujeli judlana daudauanani, judla jatalumi: Kaparali pudlanaia karkai; ja nurujeli nulu pudlana jinpala nganai.”

⁴ Jenia pratjana kantjirina wonti, ngangau morlalu pantjinanto, mina Prophetali kaukaubana wonti, nau jatana wonti:

⁵ “Zionani ngatamurani kaukaubanimai: Mai, Kapara jinkani jinkangu wokarala wapaia malti, ja Nau dukateriai donkini ja kuparani potowaltanietjaia wolkani.”

⁶ Mili wulu wapana wonti ja ngankana wonti, worderu Jesujeli pudlangu jirijiribana wonti.

⁷ Ja pudlali donki ja kuparu tikalkana wonti, ja kati tanani tanali nunkangu kurana wonti ja nina kurana tarana wonti.

⁸ Kana wolarali kati tanani paltuni jaupana wonti, ja kana ngurujeli ngunanguna wokaribana wonti pita nindrindru, ja tanana paltuni jaupana wonti.

⁹ Ja kana wolara, tana ngopera wapana wonti ja karipaterina wonti, maritjina wonti ja jatana wonti: “Hosianna Davidani ngatamurani, ngaiiani jurakokai ninaia, Nauja wokarai Kaparaia talani! Hosianna mirini!”

¹⁰ Ja Nau Jerusalemingu matja wirina, ngura warupotula patijiritjina wonti ja jatana wonti: “Worana Naupini nganai?”

¹¹ Kana wolara jatana wonti: “Naupini Propheta Jesus nganai, Nazarethala, Galilaiandru.”

¹² Ja Jesus Godaia pungani wirina wonti, ja Nulu pratjana narrana wonti, tanali jinkimalina wonti ja burungankana wonti Godaia pungani, ja mardatandrakaritjimalkanietjaia kurli ja mulapara burungankanietjaia ngamani piri Nulu kokulterkibana wonti;

¹³ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Dakanala parai: Punga ngakani tanali ngatjini punga dikananto; ja jura ninaia watawatali maninietjaia minka ngankala wapaia.”

¹⁴ Ja kana butju ja tjunduru nunkangu Godaia pungani wokarana wonti, ja Nulu tanana tepi ngankana wonti.

¹⁵ Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali jenia pirnala, Nulu ngankanani najina wonti, ja bakana kupa worana Godaia pungani maritjinani ja jatanani: “Hosianna Davidani ngatamurani!” tana kuterina wonti,

¹⁶ Ja nunkangu jatana wonti: “Jundru ngarai, mina ta-napini jatai?” Jesus tanangu jatana wonti: “Kau, jura wata warapanala: Kupa wakawaka ja ngamatapanietja manandru jundru jurakokananto ngankingana warai?”

¹⁷ Ja Nulu tanana worarana wonti ja ngurandru wapana wonti Bathania nguraia ja naka tinkani turarana wonti.

¹⁸ Tankubana palkara, Nau nguraia tikana, Nau mauali nganana wonti.

¹⁹ Ja Nulu tandraia nindri kulno paltuni najina wonti ja nunkangu wokarana wonti, ja Nulu nunkangu panila mankamankana wonti, windri talpa; ja Nau nunkangu jatana wonti: “Ngurali wata morla jinkangu tandra punkaiatinimai.” Ja nurujeli tandraia nindri mujarina wonti.

²⁰ Ja milieli nunkanali jenia najina, tana ngaruparana wonti, ja jatana wonti: “Worderu nurujeli nauja tandraia nindri mujarina warai?”

²¹ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Jura morlalu ngundrana ngamalkanani ja wata mangangankanani, ngadani jura wata windri jenia tandraia nindrini ngankala nganai; bakana jura nunkangupini mardawonpani jatanani: “Dukarateriamai ja ngapa pirnani worateriamai”, jenia morlalu pantjila nganai.

²² Ja pratjana, mina jura ngatjinani juranani ngatjiai ja morlalu ngundrai, jura jenia manila nganai.

²³ Ja Nau Godaia pungani wokarana wonti ja ngujuangujara jinkina wonti. Ja nunkangu Priesta pirna ja kana wolarai pinaru wokarana wonti ja jatana wonti: “Mina ngurulali jundru jenia ngankai, ja warle jinkangu ninapini ngurula jihkina warai?”

²⁴ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Bakana ngato jurana jaura kulno jakalkala nganai; jura ngakangu jenia jatanani, bakana ngani jurangu jatala nganai, mina ngurulali ngato jenia ngankai.

²⁵ Johannini multibanila, wodajerindru nau nganana wonti: Pari-wilpandru kara kanandru kara?” Tanali tjurujeli ugundrana wonti, ja jatana wonti: “Ngaiani jatanani, “pariwilpandru,” Nauja ngaianingu jatala nganai: Minandru jura nunkangu wata morlalu ngundrana wonti?

²⁶ Ngaiani jatanani, “kanandru,” ngaiani kana wola-randru japali nganananto, ngangau tanali marapujeli Johannes Propheta patai.”

²⁷ Ja tanali Jesungu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngaiani ko.” Nau bakana tanangu jatana wonti: “Bakana ngani jurangu wata jatai, mina ngurulali ngato jenia ngankai.

²⁸ Mina jura ngundrai? Kana kulnujeli ngatamura mandru ngamalkana wonti, ja nau ngoperalani wokarana wonti ja jatana wonti: “Ngatamurajai, wapau, ja karari ngankau ngakani wain maruni.”

²⁹ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngato wata ngantjai.” Ngadani nau burkaljerina wonti ja wapana wonti.

³⁰ Nau ngadalani wokarana wonti ja nunkangu jeribaka jatana wonti. Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Kau, kaparajai,” ja wata wapana wonti.

³¹ Warle pudlangundru ngaperaia jertapaterina ngankana wonti?” Tana jatana wonti: “Ngoperalali.” Jesus tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Marda-tandrakampanietja ja palakantji jurangu ngopera Godaia mililani wirila nganai.

³² Ngangau Johannes jurangu wokarana wonti talkulaia paltuni ja jura nunkangu wata morlalu ngundrana wonti; mardatandrakampanietjali ja palakantjeli nunkangu morlalu ngundrana wonti. Ja jura jenia najina, wata ngadani madlentjandru karitjina wonti, nunkangu morlalu ngundrala.

³³ Jeribaka jaura kulno morla ngaranau: Kana kulno punga ngamalkanietja nganana wonti, nulu wain maru kurana wonti, ja pita terkibana karitjina wonti, ja wain nankani kutu mandrani bakuna wonti, ja punga wutju wotina wonti, ja nina marunajinajibanietja worangu worarana wonti, ja wapana wonti worita.

³⁴ Tandraia miljaru matja karakara nganana, nulu mili nunkani wain maru najinajibanietja worangu jinpana wonti, tanali tandra nunkani manijiribananto.

³⁵ Ja wain maru najinajibanietjali mili nunkani patana wonti, ja kulno nandrana wonti, kulno nari ngankana wonti, kulno mardali dakana wonti.

³⁶ Nakaldra nulu mili nguru jinpana wonti morla tanangu ngoperalani, ja tanali tanangu jeribaka ngankana wonti,

³⁷ Ngadani nulu ngatamura kunakulno jinpana wonti ja jatana wonti: Tana ngakani ngatamurani warawararila nganai.

³⁸ Wain maru najinajibanietja worali ngatamura nunkani najina, tana ngankamalina wonti: Naupini maratunkaia; kaparanau, ninaia ngaiana naria nandrananto maratunka nunkani ngaianani nganananto.

39 Ja tanali nina patana wonti, ja nina wain marundrn narrana wonti, ja naria nandranana wonti.

40 Wain maruja kapara wokaranani, mina nulu tana-ngupara wain maru najinajibanietja worangu ngankala nganai?"

41 Tana nunkangu jatana wonti: "Nulu tanana madlentjietja madlentji taribala nganai, ja nulu wain maru wain maru najinajibanietja nguruni jinkila nganai, tanali nunkangu tandra jinkinanto miljaru tananani."

42 Jesus tanangu jatana wonti: "Jura wata warapanala jaurani: Naupini marda, nina wotinietjali worana wonti, nau marda buru pantjina wonti. Kaparandru nau jenia pantjina wonti, ja ngaianangu milkini ngaruparana pirna nganai?"

43 Jendrania ngani jurangu jatai: Jurangundru Nulia Godaia milila manila nganai, ja kana wolara nguruni jinkila nganai, tanalipini tandra nunkani mandrai.

44 Ja worana nunkangupini mardani puriai, nina nulu nankanankala nganai; worangu nau marda purila nganai, ninapini nulu turara ngankala nganai."

45 Ja Priesta pirnali ja Pharisaiali jeribaka jaura nunkani matja ngarana, tanali ngujamana wonti, Nau tanangundru jatai.

46 Ja tanali wontjana wonti nina patala, windri tana japali nganana wonti kana wolarandru, ngangau tanali nina Propheta patana wonti.

22

(Ngantjani-jaura G. D. 20. Trinitatis)

1 Ja Jesujeli kalabana wonti ja nakaldra jeribaka jaurali tanangu kaukaubana wonti ja jatana wonti:

2 "Pariwilpaia milila mitaia kapara jeribaka nganai, nulu noapata-malini buka ngankingana wonti nunkani ngatamuraia.

3 Ja nulu mili worana nunkani jinpana wonti kamaneli karkala noapatamalini bukaia ja tana delkina wonti.

4 Nakaldra nulu mili nguru jinpana wonti ja jatana wonti: "Kamanelini jatanimai; Mai, buka ngakani ngato matja ngankingana, nganti pirna ngakani ja nganti manipirna ngato nandranana ja pratjana ngankingana warai; kaparanau noapa-tamalini bukaia."

5 Ja tanali bulu ngarana wonti ja wapana wonti, kulno mitaia nunkanaia, ja kulno ngankanana nunkanaia;

6 Palpali mili nunkani patana wonti ja tanana ngirki-bana wonti ja naria nandranana wonti.

7 Mitaia kaparali jenia ngarana, nau tiri pantjina wonti ia mili wolara nunkani jinpana wonti ja tanapini naria nandranietja nandranana wonti, ja ngura tanani nulu japina wonti.

8 Ngadani nau milini nunkanani jatana wonti: "Noapatamalini buka ngato matja ngankingana, windri kamaneli wora wata talku nganai nunkanaia."

9 Ngangau palto kunarkuja wapana, ja noapatamalini bukaia karkanimai pratjana, jura mankamankala nganai.

10 Ja tana mili wapana wonti paltuni, ja tanali pratjana kampana wonti, tanana matja mankamankana, madlentji ja ngumu. Ja noapatamalini punga manamiririna wonti kamanelieli.

¹¹ Ja mitaia kapara wirina wonti kamaneli najinajibala, ja nulu naka najina wonti kana kulno noapatamalini kati pani.

¹² Ja nau jatana wonti nunkangu: “Kamaneliai, worderu jidni ninkida wirina warai noapatamalini kati pani?” Ja nau ngapurina wonti.

¹³ Mitaia kapara milini nunkanani jatana wonti: “Ninaia mara ja tidna dupudupu ngankanau, ja ninaia patanau, ja woranimai ngalpuru pirnaia; naka nauja pirna ngirikidala nganai ja mana katakatangala nganai.”

¹⁴ Ngangau marapu matja karkana ja windri ngalje kalkalkana.”

(Ngantjani-jaura G. D. 23. Trinitatis)

¹⁵ Ngadani Pharisaia wapana wonti ja ngankamalina wonti, nina jaurali mintieli jeribaka patala.

¹⁶ Ja tanali tanani ja Herodini mili nunkangu jinpana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngaiiani milkila jidni morlalu nganai, ja Godaia paltundru jundru ngujangujara morlalu jinkiai, ja jidni manubaku nganai kanani, ngangau jundru wata kana mudla ngundrai.

¹⁷ Ngaiyaningu jatau: Mina jundru ngundrai, jenia talku nganai mitaia kaparani kalala jinkila kara, pani kara?”

¹⁸ Jesujeli madlentji tanani matja ngujamana, Nau jatana wonti: “Minandru jura ngana wontjai, jura kana jeljujelu?”

¹⁹ Kalalaia mardatandra ngakangu wondralkanau.” Tanali nunkangu mardatandra kulno wondralkana wonti.

²⁰ Ja Nau jatana wonti tanangu: “Waninunkani mudla naupini nganai, ja mina jaura dirkalani parai?”

²¹ Tana nunkangu jatana wonti: “Mitaia kaparaia.” Nau tanangu jatana wonti: “Jinkianau kaparaia poto kaparani ja Godaia poto Godani!”

²² Tanali jenia matja ngarana, tana pirna ngaruparana wonti, ja nina worarana wonti ja wapana wonti.

²³ Nunkangupini ditjini bakana Sadducaia wokarana wonti, tanaia jatai: “Narila wata morla jiritjila nganai,” ja tanali nina jakalkana wonti,

²⁴ Ja tana jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, Moses jatana wonti: Kana kulno kupa pani palinani, ngatatajeli nunkanali noa nunkani patananto ja nejini nunkanani ngatamura jiritjibananto.

²⁵ Ngaiyaningu neji mara wora ja mandru nganana wonti, ja ngoperalali noa patana wonti ja palina wonti; ja ngangau nulu ngatamura pani ngamalkana, nulu noa nunkani ngatatani nunkanani worarana wonti.

²⁶ Nunkangu jeribaka bakana mandrulali ja parkulali mara wora ja mandrujelu.

²⁷ Pratjaterinani ngadani bakana widla palina wonti.

²⁸ Terkakani ditjini, waninunkani noa mara wora ja mandrundru nani nganala nganai, ngangau tanali marapujeli nana ngamalkana wonti?”

²⁹ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura tjautjau ngundrai, ngangau jura jaura worana ja Godaia ngurula wata nguajamai.

30 Ngangau terkakani ditjini tanali wata noa patai ja wata noa pantjiai, a-ai, tana Godaia angelani pariwilpani jeribaka nganala nganai.

31 Nari jiritjinandru jura wata warapanala, mina Godali jurangu kaukaubana wonti, Nauja jatana wonti:

32 “Ngani nganai Abrahamani Goda ja Isaakani Goda ja Jakobani Goda?” Goda wata naria Goda nganai, a-ai, tepia.”

33 Ja kana wolarali jenia matja ngarana, tana nunkani ngujangu-jarandru pirna ngaruparana wonti.

(Ngantjani-jaura G. D. 18. Trinitatis,)

34 Pharisaiali matja ngarana, Nulu Sadducaia gapu ngankana warai, tana jerra jurborina wonti,

35 Ja kulnujeli tanangundru, jirijiribani jaura jinkinietjali nina jakalkana wonti ja wontjana wonti:

36 “Ngujangujara jinkinietjajai, wodanau jirijiribani jau-raia kapara nganai jirijiribani jaurani?”

37 Jesus nungkangu jatana wonti: “Jundru Goda, Kapara jikani, ngantjamai ngarali jinkanali mungarali jinkanali ja manujeli jinkanali.

38 Naupini jirijiribani jauraia ngoperala ja kapara nganai;

39 Ja kulno nungkangu jeribaka nganai: Nguraia jinkani ngantjamai, jidna munta jeribaka.

40 Pudlangupini jirijiribani jaurani jirijiribani jaura ja Prophetaia pratjana parai.”

41 Jendranguta Pharisaia mapaterina wonti, ja Jesujeli tanana jakalkana wonti,

42 Ja jatana wonti: “Mina jura ngundrai Christungundru wani Ngatamura Nauja?” Tana jatana wonti nungkangu: “Davidani.”

43 Nau tanangu jatana wonti: “Worderu Davidali Jaolali nina Kapara dikai, nau jatana wonti:

44 “Kapara jatanala Kaparani ngakanani: Ngakangu ngunarani ngamana ngariau, ngato talpala jinkani jinkangu tidnani kuranantulu, tidnaparani piri jeribaka?”

45 Davidali nina Kapara dikanani, worderu Nau nunkani ngatamura nganai?”

46 Ja tana ngandandarina wonti nungkangu jaura kulno kalabala; ja wata kulnujeli morla wontjana wonti nina jakalkala nunkangupini ditjindru.

23

1 Ngadani Jesujeli kana wolarani ja milini nunkanani kaukaubana wonti,

2 Ja jatana wonti: “Mosini ngamani pirini jaura jinkinietja ja Pharisaia wora ngamai.

3 Pratjana, mina tana jurangu jatai, jura ngamalkananto, jenia ngamalkanimai, ja ngankanimai; tanani ngankanani jeribaka wata ngankanimai, ngangau tana jatai, ja wata ngankai.

4 Tanali bururu mati ja morla wondra workaworkamandrai ja kanani pilpirani kurai; windri tanali muntali wata ngantjai tanana mara ngalkieli patala,

⁵ Tanani ngankana pratjana tanali ngankaij kanali tanana najinanto; tanali tjerapu maru ngankai ja katijelbi wirti ngankai;

⁶ Tanali ngantjai piri ngopera buka pirnani ja piri ngopera jaura pungani;

⁷ Ja jaura murlali jinkimalini pirini, ja kanali tanana “Rabbi” dikananto.

⁸ Tanali jurana wata “Rabbi” dikananto, ngangau Kulno jurani ngujangujara jinkinietja nganai, ja jura pratjana ngatata mara nganai.

⁹ Ja wata kulno jurangundru ngaperi dikanimai mitani, ngangau Kulno Ngapari jurani nganai, Nauja pariwilpani.

¹⁰ Tanali jurana wata ngujangujara jinkinietja dikananto, ngangau Kulno ngujangujara jinkinietja jurani nganai, Christus.

¹¹ Worana jurangundru morla pirna nganai, nauja jurani mili nganaiatimai.

¹² Warle pirna ngankateriai, nau waka pantjila nganai, ja warle waka ngankateriai, nau pirna pantjila nganai.

¹³ Jakajai jurangu, jura jaura jinkinietja ja Pharisaia, jura kana jeljujelu! ngangau jura pariwilpaia milila ngandrawalkai kanani; ngangau jura munta wata wiriai, ja tana wirinani, jura ngandrawalkai wirinanto.

¹⁴ Jakajai jurangu, jura jaura jinkinietja ja Phrrisaia, jura kana jeljujelu! ngangau jura mangawaruja punga tajiai ja ngatjina wirtieli wondralkai; jendrangundruja jura kalala morla puna manila nganai.

¹⁵ Jakajai jurangu jura jaura jinkinietja ja Pharisaia, jura kana jeljujelu! jura panto pirnani ja mita mujani wirariai Juda kanaia kamaneli kulno ngankala, ja nau matja pantjina, jura nina turuja kupa ngankai pota mandru morla pirna jurangu.

¹⁶ Jakajai jurangu, jura paltowondranietja butju! jura jatai: Warle Godaia pungani jaura morlalu kurai, jenia panila nganai; ja warle Godaia pungaia marda maraljani jaura morlalu kurai, nau bakuwilpa nganai.

¹⁷ Jura kana patipati ja butju! mina morla pirna nganai, marda maralje kara, Godaia punga kara, nulu nina marda maralje kulikiri ngankai?

¹⁸ Ja: Warle jaura morlalu kurai Altarani, jenia panila nganai; warle jaura morlalu kurai potuni, nau nunkangu parai, nau bakuwilpa nganai.

¹⁹ Jura kana patipati ja butju! mina morla pirna nganai, pota kara, Altara kara, nulu pota klikiri ngankai?

²⁰ Warle Altarani jaura morlalu kurai, nulu jaura morlalu kurai nunkangu ja pratjana nunkangu paranani;

²¹ Ja warle jaura morlalu kurai Godaia pungani, nulu jaura morlalu kurai nunkangupini ja nunkangu, Nauja mandrani ngamai;

²² Ja warle jaura morlalu kurai pariwilpani, nulu jaura morlalu kurai Godaia ngamani pirini, ja nunkangu, Nauja nunkangu ngamai.

²³ Jakajai jurangu, jura jaura jinkinietja ja Pharisaia, jura kana jeljujelu! ngangau jura manjura ja kalumba ja pau puntibai ja buru kulno marapratjanandru Godani jinkiai, ja jirijiribani jaura mati: Kalala ja kalumiltjamiltjarina ja morlalu ngundrana jura worarai. Tananapini jura ngankananto ja jenia wata worarananto.

24 Paltowondranietja butju! jura wajluru ngandrawalkai ja Camuli julkai.

25 Jakajai jurangu, jura jaura jinkinietja ja Pharisaia, jura kana jeljujelu! jura koko ja pirra tokuni kulikiri ngankai ja mandrani puturu ja ngurdi nganai.

26 Pharisaia butjujai! ngopera koko ja pirra mandrani kulikiri ngankamai, jeruja bakana toku kulikiririnanto.

27 Jakajai jurangu, jura jaura jinkinietja ja Pharisaia, jura kana jeljujelu! ngangau jura wiribani nariwonpa jeribaka nganai, tanana palarani ngumu najiai ja mandrani narimoku ja murumuru manamiri nganai.

28 Jeruja bakana jura, palarani jura talku wondrateriai kanani, ja mandrani jura jeljujelu ja madlentji manamiri nganai.

29 Jakajai jurangu, jura jaura jinkinietja ja Pharisaia, jura kana jeljujelu! ngangau jura Prophetaia nariwonpa ngankijiribai ja kana talkuja nariwonpa tjirkatjirkai,

30 Ja jura jatai: Matja ngaiana ngaperaija ngaiananaia ditjini ngamanani, ngaiana wata tanani kamaneli Prophetaia kumarani ngananani;

31 Jeruja jura muntali morlalu kurai, jura Propheta nari nandranietjaia ngatamura nganai.

32 Ja jura ngaperaija juranaia koko manamiri ngankanau!

33 Jura tjutju ja wiparaia kuparu worajai! worderu jura turuja kalalandru puntila nganai?

(Ngantjana-jaura Jesuja kupa dankani ditjini mandrulani ja Stephanani ditjini)

34 Mai, jendrania ngato jurangu Propheta worana ja kana kiri ja jaura jinkinietja worana jinpai; tanangundru jura palpa naria nandrana nganai ja palpa kunarkuni katibala nganai, ja tanangundru palpa jura jaura pungani juranani nandrana nganai ja ngura kulnundru ngura kulnuja tanangu tirikaripaterila nganai.

35 Ngangau jurangu wokarananto kuinari talku pratjana, jenia mitani nangana, Abel talkuja kumarandru Zachari-ani, Barachiani ngatamuraia kumarani, nina jura Godaia pungani ja Altarani tertii naria nandrana wonti.

36 Morlalu ngani jurangu jatai: Jenia pratjana nunkangupini ngujani wokarala nganai.

37 Jerusalemaia, Jerusalemaia, jundru Propheta worana nandrai ja mardali dakai tanana jinkangu jinpanala; worderuntja pota ngato kupa jinkani jertapaterina wonti mapala, worderu warugati ngandrieli nankani wolka nankani ngaruni mapai, ja jura wata ngantjana wonti.

38 Mai, punga jurani ngurawalpa parala nganai.

39 Ngangau ngani jurangu jatai: Kararindru jura ngana wata morla najila nganai, jura jatanantulu: Ngaiani jurakokai ninaia, Nauja wokarai Kaparaia talani!"

24

1 Ja Jesus dunkana wonti ja Godaia pungandru wapana wonti; ja mili nunkani nunkangu wokarana wonti, nunkangu Godaia punga wotini wondrala.

² Jesus tanangu jatana wonti: “Jura najiai jenia pratjana? Morlalu ngani jurangu jatai: Wata marda kulno marda kulnuni parala nganai ninaia tanali wata wokarihala nganai?”

³ Nau maninindri mardawonpani ngamana ngarina, mili nunkani nunkangu pilki wokarana wonti ja jatana wonti: “Ngaianingu jatau, winta jenia pantjila nganai? Ja mina jinkani tikani ja mita maruja mudani malka nganai?”

⁴ Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngamalkaterianau, kulnujeli jurana karkarkaiati.

⁵ Ngangau marapu talani ngakanani wokarala nganai ja jatala nganai: “Ngani Christus nganai,” ja tanali marapu karkarkala nganai.

⁶ Jura ngarala nganai tirimalina ja tirimalinani pinti: ngamalkaterianau ja wata japali pantjianau; ngangau jenia pratjana pantjinanto, ja mudani jendranguta wata kantji nganala wapaia.

⁷ Ngangau kana wolara tiriterkakala nganai kana wolarani ja mitaia kaparaia milila mitaia kaparaia mililani ja maua pirna ja muntja pilki ja pilki nganala nganai, ja mita wiltjiwiltjila nganai mankamanka.

⁸ Jenia pratjana ketjaketjanaia wonini nganai.

⁹ Ngadani tanali jurana ngulkujeli jinkila nganai ketjaketjananto, ja jurana nari ngankala nganai, ja kana wolarantiana pratjana jurangu kalakalarila nganai ngakani talandru.

¹⁰ Ja ngadani marapu kalakalarila nganai ja ngulkuterkalkijiribamalila nganai ja kalakalarilkijiribamalila nganai.

¹¹ Ja Jedikantji-Propheta marapu terkakala nganai, ja tanali marapu karkarkala nganai.

¹² Ja ngangau delkina pirna pirnarila nganai, kana marapuja ngantjani maltirila nganai.

¹³ Worana wonki ngamai ngadajelu, nulu tepi pirna manila nganai.

¹⁴ Ja tanali ninapini ngantjani jaura mililandru mita maruni kaukaubala nganai, kana warupotuni malka nganananto, ja ngadani mudani wokarala nganai.

(Ngantjani-jaura G. D. 25. Trinitatis)

¹⁵ Jura “duljadulja-tjautjau” najinani, nunkangundru Prophatali Danielali kaukaubana wonti, nau piri kulikirini terkai, — warle jenia warapai ngundraiatimai —.

¹⁶ Ngadani tana Judaia mitaia mardawonpaia japa min-driatinimai!

¹⁷ Worana punga mangatandrani nganai, wata ngarina tikaiatimai, nunkani pungandru minakulno manila,

¹⁸ Ja worana maruni nganai, wata karitjina tikaiatimai kati nunkani manila.

¹⁹ Jakajai tanangu mandranrjani ja ngama jinkinietjani tanangupini ditjini!

²⁰ Ngatjianimai jurani japa mindrini wata pantjinanto kilpani kara, Sabbath ditjini kara.

²¹ Ngangau ngadani ketjaketjana pirna nganala nganai, worderu mitaia woninandru wata nganana wonti kararielu ja bakana wata morla nganala nganai.

²² Ja tanapara ditji wata wordurinani, kana pani tepi pirna ngamanani; windri kanandru, tanana Nulia kalkalkana wonti, tanapara ditji wordurila nganai.

23 Jendranguta kulno jurangu jatanani: Mai, ninkida Christus nganai kara, jerra Nauja, jenia wata morlalu ngundranimai.

24 Ngangau Jedikantji-Christus wora ja Jedikantji-Propheta wora terkakala nganai, ja tanali malka pirna ja pirnala jinkila nganai; ngangau tana ngurunguru ngananani, tanali bakana karkarkananto, tanana Nulia kalkalkanala.

25 Mai, ngani jurangu jenia ngopera jatana warai.

26 Tana jurangu jatanani: Mai, pitarani nau, wata wapanau; mai, nau pnnga mandrani, wata morlalu ngundranau.

27 Ngangau worderu talara praitji dunkai tiriwandru ja mintjiai jendakarajelu, jeruja bakana Kanaia Ngatamuraia tikani nganala nganai.

28 Ngangau woderi pundupundu parai, jerra kukunka jurboriai.

29 Tanangupini ketjaketjani ditjini ngadani nurujeli ditji pirna ngalpuru pantjila nganai, ja pirali praitji nunkani wata jinkila nganai, ja ditji waka wora pariwilpaia purila nganai, ja pariwilpaia ngurula wiltjiwiltjila nganai.

30 Ja ngadani Kanaia Ngatamuraia malka pariwilpani wondraterila nganai, ja ngadani kana wolara mitani juajuangala nganai, ja tanali Kanaia Ngatamura talara palkujeli pariwilpalali wokaranani najila nganai ngurunguru ja pirna.

31 Ja Nulia angela worana nunkani jinpala nganai wima kokujeli ngaijala pirnali, ja tanali mapala nganai, tanana Nulia kalkalkanala, watara mandru ja mandrundru pariwilpaia wondiri kulnundru wondiri kulnujelu.

32 Tandra nindrindru jeribaka malka kiririanimai; ngu-nanguna nunkani matja kuljakuljarina ja talpa matja punkana, jura ngujamai woldrakanja karakara nganai.

33 Jeruja bakana jura ngujamananto, jura jenia pratjana najinani, nau manani karakara nganai.

34 Morlalu ngani jurangu jatai: Naupini nguja wata mudala nganai jenia pratjana pantjinantulu.

35 Pariwilpa ja mita maru mudala nganai; jaura ngakani wata mudala nganai.

36 Ninapini miljaru ja ditji wata kulnujeli ngujamai, bakana wata angelali pariwilpani, a-ai, windri Ngaperali ngakanali.

37 Worderu Noani ditjini, jeruja bakana Kanaia Ngatamuraia tikani nganala nganai.

38 Ngangau worderu tana ngarimataia ditjia woljaia ngamana wonti; tanali tajina wonti ja tapana wonti, noa patana wonti ja noa pantjina wonti nunkangupini ditjielu, jendranguta Noa bota pirnani wirina wonti;

39 Ja tanali wata ngundrana wonti ngarimata wokara nantulu ja pratjana tundribanantulu; jeruja bakana Kanaia. Ngatamuraia tikani nganala nganai.

40 Jendranguta mandru maruni nganala nganai, kulno Nulia patala nganai, ja kulno Nulia worarala nganai;

41 Widla mandrujeli turara ngankala nganai marda watieli, nana kulno Nulia patala nganai, ja nana kulno Nulia worarala nganai.

⁴² Tepi ngamanau, ngangau jura wata milkila, mina ditjini Kapara jurani wokarala nganai.

⁴³ Jenia ngujamanau! Punga ngamalkanietja milkila ngananani mina ditji tinkani kurikantji wokarai, nau tepi ngamala nganai ja ngandrawalkala nganai, nau wata pungani nunkanani wirinanto.

⁴⁴ Jendrania bakana jura ngankingaterianau! Ngangau ditji kulnuni, nina jura wata ngundrai, Kanaia Ngatamura wokarala nganai.

⁴⁵ Worana mili talku ja kiri nganai, nina kaparali najinajibanietja milini nunkanani kuranala, nulu tanangu buka ditji talkuni jinkinanto?

⁴⁶ Murlali pirna jenipara mili, nina kaparali nunkanali, nau wokarana tikanani, jeruja ngankanani mankamankala nganai.

⁴⁷ Morlalu ngani jurangu jatai: Nulu nina kapara kurala nganai nunkani poto pratjanani.

⁴⁸ Naupara mili madlentji ngarali nunkanali jatanani: Kapara ngakani kalkai wokarala,

⁴⁹ Ja nulu woninani kamaneli nunkani nandralla, ja muntali nau tajinani ja tapanani tapanietjali jela:

⁵⁰ Jenipara milia kapara wokarala nganai miljaru kulnuni, nina nulu wata ngundrai, ja ditji kulnuni, nina nulu wata ngujamai,

⁵¹ Ja nina terti tjelapalkala nganai, ja nunkangu kalala nunkani kana jeljujelu jeribaka kurala nganai; naka tana pirna ngirikidala nganai ja mana katakatangala nganai.”

25

(Ngantjani-jaura G. D. 27. Trinitatis)

¹ Ngadani pariwilpaia milila ngameri marapatjana jeri nganala nganai, tanali praitji tanani manina wonti ja wapana wonti noangantjanipirnani mandurila.

² Ja mara wora tanangundru kiri nganana wonti ja mara wora patipati.

³ Patipatieli praitji tanani manina wonti, ja tanali wata gildi padakana wonti.

⁴ Kirieli gildi manina wonti kokujeli tananali praitjanto.

⁵ Ngangau noangantjanipirna ngujawakaterina wonti, tana pratjana jindina wonti ju mukaturarana wonti.

⁶ Tinka tertini miritja pirna nganana wonti: “Mai noangantjanipirna wokarai, wapanau nunkangu mandurila!”

⁷ Jendranguta jenipara ngameri pratjana jiritjina wonti, ja praitji tanani tjirkatjirkana wonti.

⁸ Tana patipati kirini jatana wonti: “Ngaianingu jinkianau jurani gildindru, ngangau praitji ngaianani palila wapaia.”

⁹ Kirieli kalabana wonti ja jatana wonti: “A-ai, pani-riati ngaianingu ja jurangu; wapanau jinkimalinietjani ja jurangu burungankanau.”

¹⁰ Tana matja wapana burungankala, noangantjanipirna wokarana wonti; ja tana matja ngankingaterina, nunkangunto noapatamalini bukaia wirina wonti, ja tanali mana nguru ngankana wonti.

¹¹ Ngadani bakana ngameri nguru wokarana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, Kaparajai, ngaianingu wilpa ngankau!”

12 Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Ngato jurana wata ngujamai.”

13 Jendrania tepi ngamanau, ngangau jura miljaru ja ditji wata ngujamai, nunkangupini Kanaia Ngatamura wokarala nganai.

14 Worderu kana kulno, nau jertapaterina wonti mita tulaia palkala, mili nunkani karkana wonti, ja tanangu poto nunkani jinkina kurana wonti.

15 Ja kulnuni nulu mardatandra pirna mara wora, ja kulnuni mandru, ja kulnuni kulno jinkina wonti, tanani ngurula pilki ja pilkindru; ja nau nurujeli palkana wonti.

16 Naupini, nulu mardatandra pirna mara wora matja manina, wapana wonti ja jinkimalina wonti, ja nulu mardatandra pirna mara wora morla patana wonti.

17 Nunkangu jeribaka bakana nulupini, nulu mandru matja manina, mandru morla patana wonti.

18 Naupini, nulu kulno matja manina, wapana wonti, ja kutu bakuna wonti mitani, ja kaparaia nunkanaia mardatandra kurukurumalkana wonti.

19 Ditji marapuni ngadani tanapini milia kapara tikana wonti, ja tanangunto wmdamana wonti.

20 Ja naupini, nulu mardatandra pirna mara wora maninala, wokarana wonti ja mardatandra pirna mara wora morla padakana wonti, ja jatana wonti: “Kaparajai, mardatandra pirna mara wora jundru ngakangu jinkinala; najiau, mardatandra mara wora morla ngato tanangu ngokana warai”

21 Kapara nunkani nunkangu jatana wonti: “Matja, jidni mili ngumu ja talku, jidni talku nganana warai ngalje-ngaljeni, ngato jidnana kapara kurala nganai marapuni: Wi-riau Kaparaia jinkanaia mankinani.”

22 Bakana naupini, nulu mardatandra pirna mandru maninala, wokarana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, marda-tandra pirna mandru jundru ngakangu jinkinala; najiau, mardatandra pirna mandru morla ngato pudlangu ngokana warai”

23 Kapara nunkani nunkangu jatana wonti: “Matja, jidni mili ngumu ja talku, jidni talku nganana warai ngaljengaljeni, ngato jidnana kapara kurala nganai marapuni: Wiriau Kaparaia jinkanaia mankinani.”

24 Bakana naupini, nulu mardatandra kulno maninala, wokarana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, ngato jidna ngujamanala, jidni kana ngurunguru nganai, jundru naka kampai, woderi jundru wata jaupanala, ja mapai, woderi jundru wata tarauanala;

25 Ja ngangau ngani japali, ngani wapanala ja mardatandra pirna kulno jinkani mitani kurukurumalkanala: Najiau ninkida jinkani.”

26 Kaparali nunkanali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni mili madlentji ja nguja, jidni milkila nga-nanala, ngato naka kampai, woderi ngato wata jaupanala, ja mapai, woderi ngato wata tarauanala;

27 Jundru mardatandra ngakani mardatandrakaritjimal-kanietjani jinkinanto, ja ngani wokaranani, ngato mardatandra ngakani kalalanto maninanto.

²⁸ Jeruja mardatandra pirna nunkangundru manianau, ja nunkangupini jinkianau, nulia mardatandra pirna marapratjana ngamalkai.

²⁹ Ngangau nunkangu, nulu ngamalkai, tanali jinkila nganai, ja nulu morla marapu ngamalkala nganai; nunkangundru, nulu wata ngamalkai, tanali bakana jenia manila nganai, mina nulu ngamalkai.

³⁰ Ja nina mili nguja ngalpuru pirnaia woranau; naka tana pirna ngirikidala nganai ja mana katakatangala nganai.”

(Ngantjani-jaura G. D. 26. Trinitatis)

³¹ Kanaia Ngatamura wokaranani pinalani nunkanani ja angela kulikiri pratjana nunkangunto, jendranguta Nauja ngamana ngarila nganai pinalaia nunkanaia ngamani pirini,

³² Ja tanali kana wolara warupoto nunkangu mapala nganai. Ja Nulia tanana puntibala nganai, worderu tjipi ngamalkanietjali tjipi puntibai tjipi ngaperandru,

³³ Ja tjipi Nulia ngunarani nunkanani terkibala nganai, ja tjipi ngaperi worangantjuni.

³⁴ Ngadani Kapara jatala nganai tanangu ngunarani nunkanani: “Kaparana, jurana Ngaperali ngakanali jurakokai, ja mililu maratunka manianau, nina Nulia jurangu ngankingana wonti mita pantjimanandru.

³⁵ Ngani mauali nganana warai, jura ngana jerto ngankana warai; ngani tertieli nganana warai, jura ngana kaljura ngankana warai; ngani tula nganana warai, jura ngana patana warai;

³⁶ Ngani balu nganana warai, jura ngakangu kati widmana warai; ngani muntja nganana warai, jura ngakangu wokarana warai; ngani kanjangari pungani ngamana warai, jura ngakangu wirina warai.”

³⁷ Ngadani kana talkujeli nunkangu kalabala nganai ja jatala nganai: “Kaparajai, winta ngaiiani jidna inaua najina warai, ja jidna jerto ngankana warai? terti kara, ja jidna kaljura ngankana warai?

³⁸ Winta ngaiiani jidna tula najina warai ja jidna patana warai? balu kara, ja jinkangu kati widmana warai?

³⁹ Winta ngaiiani jidna muntja kara, kanjangari pungani kara najina warai ja jinkangu wokarana warai?”

⁴⁰ Ja kaparali kalabala nganai ja jatala nganai tanangu: “Morlalu ngani jurangu jatai: Mina jura ngankana warai ngakani ngatata wakawaka kulnuni, jenia jura ngakangu ngankana warai.”

⁴¹ Ngadani Nauja bakana jatala nganai tanangu worangantjuni: Wapanau ngakangundru, jura madlentji ngankanietja, ngurali turuja, nina matja ngankingana kutjini ja angelani nunkanani.

⁴² Ngani mauali nganana warai, ja jura ngana wata jerto ngankana warai; ngani tertieli nganana warai, ja jura ngana wata kaljura ngankana warai;

⁴³ Ngani tula nganana warai, ja jura ngana wata patana warai; ngani balu nganana warai, ja jura ngakangu wata kati widmana warai; ngani muntja ja kanjangari pungani nganana warai, ja jura ngakangu wata wokarana warai;”

⁴⁴ Ngadani bakana tanali nunkangu kalabala nganai ja jatala nganai: “Kaparajai, winta ngaiiani jidna najina warai maua kara, terti kara, tula kara, balu kara, muntja kara, kanjangari pungani kara, ja wata mili jinkani nganana warai”

45 Ngadani Nulia tanarigu kalabala nganai ja jatala nganai: “Morlalu ngani jurangu jatai: Mina jura wata ngankana warai tanangundru wakawaka kulnuni jura ngakangu bakana wata ngankana warai.”

46 Ja tanapini wapala nganai ngurali kalalaia; ja kana talku ngurali tepia.

26

1 Ja jendranguta Jesujeli jenia jaura pratjana matja mudana, Nau milini nunkanani jatana wonti:

2 Jura milkila, ditji mandruni Passa wokarai, ja tanali Kanaia Ngatamura ngulkujeli jinkila nganai, nina, kunarkuni katibananto.

3 Jendranguta Priesta pirna ja jaura jinkinietja ja kana wolaraia pinaru jurborina wonti Priesta pirnaia pirirri, tala nunkani Kaiphas.

4 Ja tanali kurukuru warawarapana wonti Jesus kirieli patala ja nari ngankala.

5 Tana jatana wonti: “Wata ditji pirnani, ngangau kana wolara juajuangaiati.”

6 Jesus Bethania ngurani Simon kana gambalaia pungani matja wokarana,

7 Widla kulno nunkangu wokarana wonti, nandru Alabaster koko gildi ngumu pirnanto ngamalkana wonti, ja nunkangu mangatandrani nangana wonti, Nau kurlini ngamanani.

8 Milieli nunkanali jenia najina, tana junkarina wonti ja jatana wonti: “Minani jenia tintana?”

9 Ngangau nandruja jenia gildi kalala marapuja jinki-nanto, ja wangiwangini bakujeli jinkinanto.”

10 Jesujeli jenia ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura nanaia widla jupai? nandruja ngankana ngumu ngakangu ngankana warai.

11 Ngangau milingeru jura kana wangiwangi jurangunto ngamalkai, ngana jura wata milingeru ngamalkai.

12 Nandruja ninapini gildi ngakangu palkuni nangana, nandruja jenia ngankana warai ngana wiribala todinaia ngakanaia.

13 Morlalu ngani jurangu jatai: Woderi tanali paruparu ninapini ngantjani jaura kaukaubala nganai mita maruni naka tanali bakana jatala nganai, mina nandruja ngankana warai, nanaia ngundrananto.”

14 Jendranguta marapatjana ja mandrundru kulno, tala nunkani Judas Ischariot, Priesta pirnaia wapana wonti.

15 Ja jatana wonti: “Mina kalala jura jertapateriai ngakangu jinkila, ngato nina jurangu wontawontala nganai?” Tanali nunkangu mar-datandra 30 jinkina wonti,

16 Nunkangundruka ditjindru nulu milingeru wontjana wonti nina wontawontala.

17 Pulkurutjeribanibuka pani ditji ngoperalani mili wora Jesungu wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Wodaninkinaia jidni jertapateriai, ngaiani Passa kuparu jinkani ngankingananto tajila?”

18 Nau jatana wonti: “Nguraia wapanau nunkanguka, ja nunkangu jatanau: Ngujangujara jinkinietja jatai: Ditji ngakani karakara nganai, pungani jinkanani ngato milintali Passa kuparu tajila nganai.”

¹⁹ Ja milieli jeruja ngankana wonti worderu Jesujeli tanangu jirijiribana warai, ja Passa kuparu ngankingana wonti.

²⁰ Ja matja kalkaurarina, Nau kurlini ngamana ngarina wonti mili marapratjana ja mandrunto.

²¹ Ja tanali tajina, Nau jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Jurangundru kulnujeli ngana wontawontala nganai.”

²² Ja tana ngaurongauro pirna pantjina wonti, ja wonina wonti pilki ja pilki nunkangu jatala: “Ngani nauja nganai Kaparajai?”

²³ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngalinulu mara kurai pirrani, nulu ngana wontawontala nganai.

²⁴ Kanaia Ngatamura wapai, worderu nunkangundru dakanala parai; jakajai nunkangupini kanani, nulia Kanaia Ngatamura wontawontala nganai. Nunkangupini kanani ngumu ngananala, nauja wata dankanala.”

²⁵ Judas, wontawontanietjali nunkanali kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngani nauja nganai Rabbi?” Nau nunkangu jatana wonti: “Jidni matja jatai.”

²⁶ Tanali tajinani, Jesujeli buka patana wonti ja ngurungutana wonti ja ninapini wokaribana wonti ja milini nunkanani jinkina wonti ja jatana wonti: “Patanimai ja tajianimai; naupini ngani palku nganai!”

²⁷ Ja Nulu koko patana wonti ja jurakokana wonti ja anangu jinkina wonti ja jatana wonti: “Warupotujeli nunkangundru tapanimai!

²⁸ Ngangau naupina ngani kumari nganai Testamenta marraia, ninapini ngani marapuja nangateriai madlentji kalingala

²⁹ Ngani jurangu jatai: Kararindru ngato wata morla nunkangupini waina nindri tandrandru tapala nganai nunkangupini ditjielu, ngato nina marra jurangunto tapala nganai Ngaperai ngakanai mililani.”

³⁰ Ja tana jurakokani wima matja jatana, tana maninin-dri mardawonpaia wapana wonti.

³¹ Ngadani Jesus tanangu jatana wonti: “Jura pratjaterina nunkangupini tinkani ngakangu kintjakintjarila nganai, ngangau dakanala parai: Ngato ngamalkanietja nandrala nganai, ja tjipi ngami piltjaru nganala nganai.

³² Ngadani ngani matja jiritjina warai, ngani jurangu ngopera Galilaiaia wapaia nganai.”

³³ Petrulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Pratjana jinkangu kintjakintjarinani, ngani wata pota kulno jinkangu kintjakintjarila nganai.”

³⁴ Jesus nunkangu jatana wonti: “Morlalu ngani jinkangu jatai: Nunkangupini tinkani windrila paia ngaperi jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.”

³⁵ Petrus nunkangu jatana wonti: “Ngani bakana jinkangunto palinanto, ngato jidnana wata jedieli worarala nganai.” Jeruja bakana mili pratjana jatana wonti.

³⁶ Ngadani Jesus tanangunto piri kulnuni wokarana wonti, tala nunkani Gethsemene, ja milini jatana wonti: “Ninkida ngamana ngarianau, wolja ngani wapanani jerra ngatjila.”

³⁷ Ja Nulu Petrus ja Zebedäuni ngatamura wulana patana wonti, ja wonina wonti ngaurongauro ja japali nganala.

38 Ngadani Nau tanangu jatana wonti: “Ngani mungara ngauron-gauro pirna nganai narielu; ninkida ngamanimai ja ngakangunto tepi ngamanimai!”

39 Ja Nau ngalje morla wapana wonti ja mudlali wora-terina wonti ja ngatjina wonti ja jatana wonti: “Ngakani Ngaperiai; jenia kantji pantjinani, naupini koko ngakangu wiringananto, wata jeruja worderu ngani jertapateriai, a-ai, worderu jundru.”

40 Ja Nau mili worangu tikana wonti, ja tanana muka manka-mankana wonti ja Petrungu jatana wonti: “Mina, jura ngandandariai ngalje ngakangunto tepi ngamala?”

41 Tepi ngamanau ja ngatjianau, jura wontjanilani wiriati; mungara manju nganai ja palku waltowalto.”

42 Nakaldra pota mandrula Nau wapana wonti ja ngatjina wonti ja jatana wonti: “Ngakani Ngaperiai; naupini koko ngandandinani ngakangu wiringala, ngato ninaia tapananto; jeruja jertapaterina jinkani pantjiatimai.”

43 Ja Nau tikana, Nulu tanana nakaldra muka mankamankana wonti; ngangau tana milki parina wonti.

44 Ja Nulu tanana worarana wonti ja nakaldra wapana wonti ja pota parkulula ngatjina wonti nakaldra jenia jaura jatana.

45 Ngadani Nau milini nunkanani tikana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mukaturaranau ja ngara ngamanau! Mai naupini ditji karakara nganai, ja tanali Kanaia Ngatamura madlentji marani ngulkujeli jinkila nganai.

46 Terkakanau ngaiana wapananto! mai, nauwa wo-karaila, nuluwa ngana wontawontai.”

47 Ja Nau jenia jatanani, mai, Judas, marapatjana ja mandrundru kulno, wokarana wonti, ja nunkangunto kana wolara pirna kalti tirieli ja pitali Priesta pirnandru ja kana wolaraia pinarandru.

48 Wonta wontanietjali nunkanali tanangu malka jinkina wonti ja jatana wonti: “Worananina ngato manatapala nganai, Nauja nganai; ninaia patanimai!”

49 Ja nurujeli nau Jesungu wokarana wonti ja jatana wonti: “Murlali nganamai, Rabbi!” ja nina manatapana wonti.

50 Jesus nunkangu jatana wonti: “Kamaneliai, minani jidni wokarai?” Ngadani tana karakararini wonti ja Jesungu mara kurana pararana wonti ja nina patana wonti.

51 Ja mai, kulno tanangundru Jesungu jela, nguna warpipana wonti, ja mardakirra nunkani dukarana wonti, ja Priesta pirnala mili kulno nandrana wonti, ja nina talpa wokaribana wonti.

52 Jesus nunkangu jatana wonti: “Mardakirra jinkani nakaldra nunkani pirini widmana tikau; ngangau warletanali mardakirra patai, mardakirralli palila nganai.

53 Jundru ngundrai, ngani karari ngandandariai Ngaperani ngakanani ngatjila, ja Nulia ngakangu angela morla marapu jinpananto legiona marapatjana ja mandruni?”

54 Worderu jaura wora morlalu pantjinanto, jeruja jenia pantjinanto?”

55 Nunkangupini ditjini Jesus wolarani jatana wonti: “Jura ngakangu dunkana warai watawatali maninietjani jeribaka mardakirralli ja pitali

ngana patala; ditji marapuni ngani jurangunto ngamana warai Godaia pungani ngujangujara jinkina ja jura ngana wata patana warai.

⁵⁶ Jenia pratjana pantjiai, Prophetaia jaura morlalu pantjinanto” Ngadani mili pratjana nunkangundru puntina wonti ja japa mindrina wonti.

⁵⁷ Ja tanali Jesus patana wonti ja nina Kaiphasangu Priesta pirnaia wapalkana wonti, wodajeri jaura jinkinietja ja pinaru wora jurborina wonti.

⁵⁸ Petrus nunkangu woritandru karipaterina wonti Priesta pirnaia pungajelu; ja nau wirina wonti, ja milini jela ngamana ngarina wonti najila, mina pantjila nganai.

⁵⁹ Priesta pirnali ja pinaru worali ja kapara pratjanali jedi jaura wontina wonti Jesungu, nina nari ngankala.

⁶⁰ Ja tanali panila mankamankana wonti. Ja jedikantji marapu wokarana wonti, ja tanali panila mankamankana wonti. Ngadani jedikantji mandru wokarana wonti,

⁶¹ Ja jatana wonti: “Naupini jatana warai: Ngani ngurunguru nganai, Godaia punga wokaribala ja ditjini par-kulani nina nakaldra wotila.”

⁶² Ja Priesta pirna terkakana wonti ja jatana wonti nunkangu: “Jundru panila kalabai mina pudlalia morlalu kurai jinkangu?”

⁶³ Jesus ngapu nganana wonti. Ja Priesta pirnali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngato jinkangu jaura morlalu jakalkai Goda tepini, jidni ngaianingu jatananto, jidni Christus Godaia Ngatamura nganai.”

⁶⁴ Jesus nunkangu jatana wonti: “Jidni matja jatai. Morlalu ngani jurangu jatai: Kararindru jura najila nganai Kanaia Ngatamura ngurulaia ngunarani ngamanani, ja pariwilpalali talara palkujeli wokaranani.”

⁶⁵ Ngadani Priesta pirnali kati nunkani purana wonti ja jatana wonti: “Nulia Goda ngirkibana warai; minani ngaiani jaura morlalu morla ngamalkananto? Mai, karari jura ninaia Goda ngirkibanani ngarana warai.

⁶⁶ Mina jura ngundrai?” Tanali kalabana wonti ja ja-tana wonti: “Nauja palinanto nari.”

⁶⁷ Ngadani tanali ngaltja nunkangu mudlani worana wonti, ija nina marali nandrana wonti; ja palpali nina mara mokujeli nandrana wonti,

⁶⁸ Ja jatana wonti: “Ngaianingu morlalu jatamai Christujai, warlenulu jidna nandrana warai?”

⁶⁹ Petrus palarani ngamana wonti piri tertini, ja nunkangu widla mili wokarana wonti ja jatana wonti: “Jidni bakana Jesungunto Galilaila nganana warai!”

⁷⁰ Nau jedina wonti pratjanani ja jatana wonti: “Ngani ko, mina jidni jatai.”

⁷¹ Nau dunkana manani, nina kulno ngurujeli najina wonti ja tanangu naka jatana wonti: “Bakana naupini Jesungu Nazaretalini jela nganana warai.”

⁷² Ja nau nakaldra jedina wonti ja jaura morlalu jatana wonti: “Ngato nina kana wata ngujamai.”

⁷³ Ngalje ngadani tana naka terkana wokarana wonti ja Petrungu jatana wonti: “Morlalu, bakana jidni tanangun-dru kulno nganai, ngangau talieli jinkanali jidni wondrai.”

⁷⁴ Jendranguta nulu wonina wonti madlentji jataterila ja jaura morlalu jatana wonti: “Ngato ninapini kana wata ngujamai.” Ja nurujeli paia ngaperi jatana wonti.

⁷⁵ Ja Petrule Jesuni jaura ngundrana wonti, nau nun-kangu jatala wiri: “Windrila paia ngaperi jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.” Ja nau dunkana wonti ja burkali pirna jindrana wonti.

27

¹ Ja matja nguramarana, Priesta pirnali ja kana wolaraiia pinaru pratjanali ngankamalina wonti Jesungundru, nina nari ngakala.

² Ja tanali nina dupudupu ngankana wonti ja nina wapalkana wonti ja nina Pontiungu Pilatungu mitaia kapaka-parani jinkina wonti.

³ Ngadani Judasali wontawontanietjali nunkanali matja najina, tanali nunkangu kalala jinkila nganai, nulu burkali mardatandra 30 Priesta pirnani ja pinaru worangu jinkina tikana wonti,

⁴ Ja jatana wonti: “Ngato madlentji ngankana warai, ngangau ngato kumari kulikiri wontawontana warai.” Tana jatana wonti: “Mina jenia ngaianingu? Muntali najiau!”

⁵ Ja nulu tanana mardatandra Grodaia pungani worana wonti ja wapana wonti ja waruwarukijiribaterina wonti.

⁶ Priesta pirnali tanana jmardatandra patana wonti ja jatana wonti: “Wata talku nganai, tananaia Godaia pungai kokuni Worala, ngangau jenia kumari mardatandra nganai.”

⁷ Tana matja ngankamalina, tanali tanangundru bulurukoko ngankanietjaia mita burungankana wonti tula todila.

⁸ Jendrangundruja tanali nina mita “kumarimita” dikai kararilu

⁹ Jendranguta morlalu pantjina wonti mina Prophetali Jeremiasali kaukaubana wonti nau jatana wonti: “Ja tanali mardatandra 30 manina wonti burungankani kalala nunkangu, worana tanali Juda kana ngatamurandru burungankanala,

¹⁰ Ja tanali tanana jinkina wonti bulurukoko ngankamietjaia mitani worderu Kaparali ngakangu jirijiribana wonti.”

¹¹ Jesus kapakapara mudlani terkana wonti. Ja kapakaparali nina jakalkana wanti ja jatana wonti: “Jidni Juda kanaia Kapara nganai?” Jesus nunkangu jatana wonti: “Jidni matja jatai.”

¹² Ja Priesta pirna ja pinaru wora nunkangu ngulkuterkanani; Nulu wata kalabana wonti.

¹³ Ngadani Pilatus nunkangu jatana wonti: “Jundru wata ngarai, worderuntja jaurali tana jinkangundru ngulkuterkai?”

¹⁴ Ja Nulu nunkangu wata jaura kulno kalabana wonti, jeruja bakana kapakapara pirna ngaruparana wonti.

¹⁵ Ditji pirnani kapakaparali milingeru wolarani kanjangarila kulno kurakana wonti, worananina tanali ngantjana wonti.

¹⁶ Tanali jendranguta madlentji ngankanietja pirna kanjangari pungani ngamalkana wonti, tala nunkani Barabbas.

¹⁷ Tana matja jurborina, Pilatus tanangu jatana wonti: “Worana jura ngantjai, nina ngato jurangu kurakananto, Barabbas kara, Jesus kara, nina tanali dikai Kristus?”

¹⁸ Ngangau nau milkila nganana wonti, tanali nina kuterilkanandru ngulkuterkana warai.

¹⁹ Nau kalala jinkini pirini matja ngamana ngarina, noajeli nunkanali nunkangu jinpana wonti ja jatana wonti: “Panila jundru nunkangupini kana talkuni ngankamai; ngangau ngato karari ngapitjali nunkangundru pirna ketjaketjana warai.”

²⁰ Priesta pirnali ja pinaru wolarali kana wolara winpan a wonti, tanali Barabbangundru ngatjinanto, ja Jesus nari ngankananto,

²¹ Kapakaparali kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Worana pudlangundru jura ngantjai, wodanina ngato pudlangundru kurakananto?” Tana jatana wonti: “Barabbas.”

²² Pilatus tanangu jatana wonti: “Mina ngato Jesungu ngankananto, nina tanali dikai Christus?” Pratjana nunkangu jatana wonti: “Ninaia kunarkuni katibamai!”

²³ Kapakaparali jatana wonti: “Mina madlentji Nulia ngankana warai?” Tana morla maritjina wonti ja jatana wonti: “Ninaia kunarkuni katibamai!”

²⁴ Pilatulu najina, jenia baku nganai, tana windri morla juajuangana wonti, nulu ngapa manina wonti ja mara kuirkaterina wonti kana wolara mudlani ja jatana wonti: “Ngani madlentji pani nganai nunkangu kana talku kumarani; muntali najianau!”

²⁵ Ja kana wolarali kalabana wonti ja jatana wonti: “Kumari nunkani ngaianingua ja kupani ngaianinani woka-raiatimai!”

²⁶ Ngadani nulu tanangu Barabbas kurakana wonti. Ja nulu jirijiribana wonti Jesus nandrananto, ja nina jinkina wonti kunarkuni katibala.

²⁷ Ngadani kapakaparaia mili wolarali Jesus kapakaparaia pungani wapalkana wonti, ja nunkangu mili pratjana jurborilkana wonti.

²⁸ Ja tanali kati nunkani dukarana wonti, ja nunkangu kati maralje widmana wonti.

²⁹ Ja tanali dilka pirapira dakana wonti, ja nunkangu mangatandrani kurana wonti, ja pita nunkangu mara ngunarani jinkina wonti, ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti ja nina ngirkibana wonti ja jatana wonti: “Murlali nganamai, Juda kanaia Kaparajai!”

³⁰ Ja tanali nunkangu ngaltja worana wonti, ja pita manina wonti, ja nina mangatandra nandrana wonti.

³¹ Ja tanali nina matja ngirkibana, tanali kati maralje nunkangundru dukarana wonti, ju kati pilki nunkani nunkangu widmana wonti, ja nina wapalkana wonti kunarkuni katibala.

³² Tana dunkana, tanali kana kulno Kyrenala mankamankana wonti, tala nunkani Simon; nina tanali watawatali patana wonti nulu kunarku nunkani waltananto.

³³ Ja tana wokarana wonti piri kulnuni, Golgatha tala: nunkani, jenia wondrai: “Mangatandra piri.”

³⁴ Ja tanali nunkangu kaldri puratandrani ngokana jinkina wonti tapananto; ja Nulu jenia wontjana, Nulu wata ngantjana wonti tapala.

³⁵ Tanali nina matja kunarkuni katibana, tanali kati nunkani puntibana wonti wontjani malkali: Ngangau Prophetaia jaura morlalu pantjinanto: “Tanali kati ngakani puntibana wonti, ja ngakani kati pirnani tanali wontjani malka worana wonti.”

³⁶ Ja tana ngamana ngarina wonti ja nina najinajibana wonti.

37 Ja tanali nunkangu mangatandrani miri jaura kurana wonti, minandru Nau palinanto jeruja: “Naupini Jesus Juda kanaia Kapara nganai.”

38 Ngadani tanali nunkangu jela watawatali maninietja mandru kunarkuni katibana wonti, kulno nunkangu ngunarani, ja kulno nunkangu worangantjuni.

39 Wiringanietjali nina ngirkibana wonti ja mangatandra walkina wonti,

40 Ja jatana wonti: “Jundru Godaia punga tampuribanietja ja wotinietja ditjini parkulani, jidni munta kulkateriau! jidni Godaia Ngatamura ngananani, kunarkundru ngariamai!”

41 Tanali jeribaka nina bakana Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali ja pinarali ngirkibana wonti ja jatana wonti:

42 “Kana nguru Nulia kulkana warai, ja muntali Nauja ngandan-dariai kulkaterila; Nauja Israelani Kapara ngananani, Nauja karari kunarkundru ngariatimai, ja ngaiana nunkangu morlalu ngundrala nganai.

43 Nulia Godani morlalu ngundrana warai; Nulia karari ninaia kurakaiatimai, Nulia ninaia ngantjanani; ngangau Nauja jatana warai: Ngani Godaia Ngatamura nganai.”

44 Tanangu jeribaka nina bakana watawatali maninietjali ngirkibana wonti, pudla nunkangu jela kunarkuni parana wonti.

45 Todandru ngalpuru pirna pantjina wonti mita maruni dirji kunarkujelu.

46 Ditji kunarkuni Jesus ngaijala pirnali maritjina wonti ja jatana wonti: “Eli, Eli, lama sabachthani?” jenia wondrai: “Godajai ngakani, Godajai ngakani; minandru jundru ngana worarana warai?”

47 Palpa tanangundru naka terkana, ja jenia ngarana, jatana wonti: “Nulupini Elias karkai.”

48 Ja nurujeli tanangundru kulno mindrina wonti ja miritipa manina wonti, ja nina kaldrieli ngapatjanka ngankana wonti, ja nina pitani widmana wonti, ja nunkangu jinkina wunti tapananto.

49 Kana nguru jatana wonti: “Worani; ngaiana najinanto Elias kara wokarala nganai ninaia kulkala.”

50 Jesus nakaldra ngaijala pirnali maritjina wonti ja palina wonti.

51 Ja mai, kati pirna Godaia pungani puraterina wonti terti mirindru ngarinalujelu; ja mita wiltjiwiltjina wonti, ja marda taldra tjelapalkaterina wonti.

52 Ja nariwonpa wilparina wonti, ja kana kulikiria palku marapu, tana matja turarana, jiritjina wonti.

53 Ja nunkani tepi terkakani ngadani, tana narikutundru dunkana wonti, ja ngura kulikiria wapana wonti, ja kana marapuni wondrate-rina wonti.

54 Ja juljaiakapara, ja tana nunkangunto Jesus najinajibana, japali pirna pantjina wonti, tanali mita wiltjiwiltjinani najina wonti, ja jenia, mina pantjina warai, ja jatana wonti; “Morlalu Naupini Godaia Ngatamura nganana warai.”

55 Naka bakana widla marapu nganana wonti, tanali woritandru jenia najina wonti; tana Jesungu Galilaiandru karipaterina warai mili nunkani nganala.

⁵⁶ Tanangundru nganana wonti Maria Magdalala, ja Maria, Jakobuni ja Joseni ngandri, ja Zebedäuni ngatamuraia ngandri.

⁵⁷ Matja kalkaurarina, kana poto pirna Arimathiala, tala nunkani Joseph, wokarana wonti; nau bakana Jesuni mili nganana wonti.

⁵⁸ Nau Pilatungu wapana wonti, ja Jesuni palkuni ngatjina wonti; ngadani Pilatus jirijiribana wonti nunkangu palku jinkinanto.

⁵⁹ Ja Josephali palku manina wonti, ja nina kati kuli-kirieli karana wonti,

⁶⁰ Ja nina narikutu marrani nunkanani kurana wonti, nina nulu marda taldrani bakuna wonti; ja nulu marda pirna narikutuja manani tirimalkana wonti ja wapana wonti.

⁶¹ Naka Maria Magdalala nganana wonti, ja Maria kulno, pudla nariwonpankari ngamana wonti.

⁶² Ditjini kulnuni, ngankingani ditjini ngadani, Priesta pirna ja Pharisaiia Pilatungu jurlborina wonti,

⁶³ Ja jatana wonti: “Kaparajai, ngaiiani mangatandra wilpariai, Naupini karkarkanietja nunkani tepia ditjini jatana paraia: Ditjini parkulani ngani jiritjila nganai.

⁶⁴ Jirijiribamai, tanali nariwonpa ditjini parkulanilu naji-najibananto, mili nunkani wokaraiaati ja nina kurieli maniatati ja kana wolarani jataiaati: Nauja narindru jiritjina warai; ja mudani jedibala morla tjautjau pantjiati ngoperalani.”

⁶⁵ Pilatus tanangu jatana wonti: “Ninkida jura najinajibanietja ngamalkai; wapanau, ja nina ngumu ngamalkanau worderu jura ngujamai.”

⁶⁶ Tana wapana wonti ja nariwonpa ngumu ngamalkana wonti, ja mardani kandrieli malka kurana wonti najinajibanietjali jelali.

28

¹ Sabbath ditji matja mudana, ja nguramarana Godaia ditjini, Maria Magdalala ja Maria nguru wokarana wonti nariwonpa najila.

² Ja mai, mita pirna wiltjiwiltjina wonti; ngangau Kaparaia angela pariwilpandru ngarina wonti, ja marda manandru tirimalkana wonti, ja nunkangupini miri ngamana ngarina wonti.

³ Nau mudla talara praitji jeribaka nganana wonti, ja kati nunkani bulu, taleri jeribaka.

⁴ Najinajibanietja nunkangundru japali ngarrana wonti, ja nari jeribaka nganana wonti.

⁵ Angelali widlani kalabana wonti ja jatana wonti: “Wata japali nganalumai; ngangau ngani milkila, judla Jesus wontiai, Nau kurnarkuni palina.

⁶ Nau wata ninkida nganai; ngangau Nau tepi terkakana warai, worderu Nau jatana paraia. Kaparalumai, ja najialumai piri, wodajeri Kapara parana warai,

⁷ Ja nurujeli wapalumai, ja milini nunkanani jatalumai: Nau narindru tepi terkakana warai; ja mai, Nau jurangu ngopera wapaia nganai Galilaia mitaia, naka jura nina najila nganai. Mai, ngani jenia judlangu jatana warai.”

⁸ Ja pudla nurujeli narikutundru wapana wonti japali pirna ja mankinali, ja mindrina wonti jenia milini nunkanani kaukaubala.

⁹ Pudla wapanani jenia milini nunkanani kaukaubala, mai, Jesus pudlangu mandurina wonti ja jatana wonti: “Murlali nganalumai!” ja pudla nunkangu wokarana wonti ja nina tidna patana wonti ju nunkangu pantjaterkana ngarina wonti.

¹⁰ Ngadani Jesus pudlangu jatana wonti: “Wata japali nganalumai; a-ai, wapalumai ja jenia ngatatani ngakanani kaukaubalumi; ngangau tana Galilaiaia wapananto, ja naka tanali ngana najila nganai.”

¹¹ Pudla matja wapana, mai, najinajibanietja palpa ngurani wokarana wonti ja Priesta pirnani kaukaubana wonti pratjana, mina pantjina warai.

¹² Ja tana, ja pinaru wora matja mapaterina ja jaura ngankamalina, tanali najinajibanietjani mardatandra marapu jinkina wonti,

¹³ Ja jatana wonti: “Jatanau: Mili nunkani tinkani wokarana warai, ja nina kurieli manina warai, ngaiani turaranani.

¹⁴ Ja jenia kapakaparali ngaranani, ngaiani nina murlali daudauala nganai, ja jurana nunkangu murlali ngankala nganai.”

¹⁵ Tanali mardatandra manina wonti, ja jeruja ngankana wonti, worderu tanali ngnjangujara manina warai. Ja Juda kanali jenia kaukaubijiribamalina wonti kararielu.

¹⁶ Tana mili marapratjana ja kulno Galilaiaia wapana wonti nunkan-gupini mardawonpaia, wodajeri Jesujeli tanangu jirijiribanala.

¹⁷ Tanali nina najina, tana nunkangu pantjaterkana ngarina wonti; ja palpa mangangankana wonti.

¹⁸ Ja Jesus tanangu wokarana wonti ja kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Nulia ngurula pratjana ngakangu jinkina wonti pariwilpani ja mitani.

¹⁹ Jeruja wapanau, ja kana wolara warupoto mili ngankanau, ja tanana multibanau Ngaperai ja Ngatamuraia ja Jaolaia kulikiria talani.

²⁰ Ja tanangu ngnjangujara jinkianau pratjana ngamalkala, mina ngato jurangu jirijiribanala. Ja mai, ngani jurangunto nganala nganai ditjini warupotuni mita mudanajelu.”

Ngantjani-jaura Markungundru

1 Jesuni Christuni Godaia Ngatamuraia wonini ngantjani jaura.

2 Worderu Jesaiasani Proprietaria dakanala parai: “Mai, ngato angela ngakani mudlani jinkanani ngopera jinpai, nulu palto jinkani jinkangu ngankijiribingala nganai.

3 Karkanietjaia ngaijala pitarani parai: Kaparaia palto ngankingani-mai, ja tidna palto nunkani talku ngankanimai!”

4 Johannes terkakana wonti ja multibanila jinkina wonti pitarani; ja madlentjandru karitjimalkani multibanila kaukau-bana wonti madlentji kalingala.

5 Ja nunkangu dunkana wonti Judaiala pratjaterina ja Jerusalemala; ja nulu tanana multibana wonti Jordan kaiarani, ja tanali madlentji tanani talku dikana wonti.

6 Johannili kati Cainuli njurdu ja dala kapani nunkanani ngamalkana wonti, ja buka nunkani palaparu ja pitjambu nganana wonti.

7 Ja nulu ngujangujara jinkina wonti ja jatana wonti: “Ngakangu ngadani kulno wokarala nganai, Nau morla ngurunguru nganai ngakangu; nunkangu ngani wata talku nganai buruna ngarila nunkani jinka tidnaputandru dukarala.

8 Ngato jurana ngapali multibai, ja Nulu jurana Jaola kulikirieli multibala nganai.”

9 Ja jendranguta Jesus Nazaretandru G-aliliani wokarana wonti, ja Jolianningundru multibanila manina wonti Jordan kaiarani.

10 Ja nurujeli ngapandru dunkana tarana, nulu pariwilpa piririnani najina wonti, ja Jaola mulapara jeribaka nunkangu ngarinani.

11 Ja ngaijala pariwilpandru pantjina wonti: “Jidni Ngatamura ngantjalu ngakani nganai, jinkangu ngani murlali nganai.”

12 Ja nurujeli Jaolali nina pitarai tertubana wonti.

13 Ja Nau naka pitarani pira kulno ja ditji marapatjana nganana wonti, ja kutjieli nina wontjana wonti, ja Nau nganti jampali jela nganana wonti, ja angela wora mili nunkani nganana wonti,

14 Tanali Johannes kanjangari pungani matja widmana Jesus Galiliani wokarana wonti ja ngantjani jaura Godaia mililandru kaukaubana wonti,

15 Ja jatana wonti: “Ditji matja wokarana warai, ja Godaia milila karakara nganai. Madlentjandru karitjianau, ja ngantjani jaura morlalu ngundranau!”

16 Nau Galilaia pantuni wirarina wonti, ja Nulu Simon ja Andreas ngatata nunkani najina wonti, pudlali jama pantuni worana wonti; ngangau pudla paru maninietja nganana wonti.

17 Ja Jesus pudlangu jatana wonti: “Kaparalumi, ja ngakangu karipaterialumi, ngato judlana kana maninietja ngankala nganai.”

18 Ja nurujeli pudlali jama worarana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

19 Ja Nau nakandru morla wapana wonti, ja Nulu Jakobus Zebedäuni ngatamura, ja Johannes ngatata nunkani, botani jama karpanani najina wonti.

20 Ja nurujeli Nulu pudlana karkana wonti; ja pudlali Zebedäus ngaperi pudlani ja mili nunkani botani worarana wonti, ja pudla wapana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

21 Ja tana Kapernaum ngurani wirina wonti. Ja nurujeli Nau Sabbat ditjini jaura pungani wirina wonti ja ngujangujara jinkina wonti.

22 Ja tana ngujangujarani nunkanani pirna ngaruparana wonti; ngangau Nulu ngurungurujeli tanangu ngujangujara jinkina wonti, ja wata jaura jinkinietjali jeribaka.

23 Ja jaura pungani tananani kana kulno kutji murumurunto nganana wonti, ja nau maritjina wonti,

24 Ja jatana wonti: “Burru, mina ngaianingu ja jinkangu, Jesujai Nazarenalajai, jidni wokarana warai ngianina teribala? Ngato jidna ngujamai, worana jidni nganai: Godaia kulikiri!”

25 Jesujeli nina daudauana wonti ja jatana wonti: “Ngapuriau, ja nunkangundru dunkau!”

26 Ja kutji murumurujeli nina diadialkana wonti, ja nau ngaijala pirnali maritjina wonti ja nunkangundru dunkana wonti.

27 Ja pratjana pirna ngaruparana wonti, jeruja tana jakalkijiribamalina wonti ja jatana wonti: “Mina jenia nganai? Mina naupini ngujangujara marra nganai? Ngangau Nulu ngurungurujeli bakana kutji murumuruni jirijiribai, ja tana nunkangu pankiai.”

28 Ja nurujeli pinti nunkangundru karitjina wonti wonti-kana wonti Galilaini paruparu.

29 Ja nurujeli tana jaura pungandru dunkana wonti, ja Simon ja Andreani pungani wirina wonti, Jakobus ja Johannes jelalu.

30 Simonani paiara muntja turuturu parana wonti; ja nurujeli tanali nunkangn nankangundru kaukaubana wonti.

31 Ja Nau wokarana wonti, ja nana terkibana tarana wonti ja nana mara patana wonti; ja nurujali muntja turuturujeli nana worarana wonti, ja nani tanangu mili nganana

32 Matja kalkaurarina, ja ditji wirina, tanali nunkangu muntja pratjana ja kana kutjinto jurborilkana wonti.

33 Ja ngurala pratjana mapaterina wonti manani.

34 Ja Nulu marapu, tanali muntja pilki ja pilki ngamalkana wonti, tepi ngankana wonti; ja Nulu kutji madlentji marapu dunkalkana wonti, ja Nulu kutjini wata manuni kurana wonti jatananto, ngangau tanali nina ngujamana wonti.

35 Ja nguramarani kuperi Nau jiritjina wonti ja pitaraia wapana wonti, ja naka Nau ngatjina wonti.

36 Ja Simon, ja tana nunkangunto, nunkangu wapantina wonti.

37 Ja tanali nina matja mankamankana, tana nunkangu jatana wonti: “Marapujeli jidna wontiai.”

38 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngaiana bakana ngura nguraia wapantanto, ngangau ngato bakana naka jaura kau-kanbantanto; ngangau jendrania ngani wokarana wonti.”

39 Ja Nulu jaura pungani tananani ngujangujara jinkina wonti Galilaini paruparu, ja Nulu kutji dunkalkana wonti.

40 Ja kana kulno gambanto nunkangu wokarana wonti, nau nunkangu ngatjina wonti ja nunkangu pantjerterkana ngarina wonti

ja nunkangu jatana wonti: “Jidni jertapaterinani, jidni ngurunguru nganai ngana kulirkala.”

⁴¹ Jesus nunkangu kalumiltjamiltjarina wonti, ja Nau mara warpina wonti ja nina karakarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngani jertapateriai, kulikiri nganamai!”

⁴² Ja Nau jeruja jatana, nurujeli gamba nunkangundru puntina wonti, ja nau kulikiri pantjina wonti.

⁴³ Ja Nulu nina daudauana wonti, ja nina nurujeli narrana wonti,

⁴⁴ Ja nunkangu jatana wonti: “Mai, wata kanani jenia kaukaubau, a-ai, wapau ja Priestani wondrateriau, ja jinkani kulikirindru nina potu jinkiau, mina Mosili jirijiribana wonti, tanangu malka nganananto.

⁴⁵ Nau matja dunkana, nulu wonina wonti jenia pirna kaukaubala ja jaura maruribala; jeruja Nau ngandandarina wonti tinkari ngura kulnuni wirila, a-ai, Nau windri palarani pitarani nganana wonti, ja tana nunkangu paruparundru wokarana wonti.

2

¹ Ja nakaldra ditji palpani ngadani Nau Kapernaum ngurani wirina wonti; ja tanali ngarana wonti Nau pungani ngamai.

² Ja nurujeli marapu jurborina wonti, jeruja bakana naupini piri manani karakara tanangu wuldru nganana wonti; ja Nulu tanangu jaura kaukaubana wonti.

³ Ja tana nunkangu wokarana wonti, ja nunkangu kana tjunduru wapalkana wonti, nina kana mandru ja mandrujeli padakana wonti.

⁴ Ja ngangau tana ngandandarina wonti nina nunkangu karakara wapalkana kana wolarandru, tanali punga mangatandra, woderi Nau nganana wonti, wilpa ngankana wonti. Ja tanali nina matja wilpa ngankana, tanali turarani piri, nunkangupini kana tjunduru paranani, ngarilkana wonti.

⁵ Jesujeli tanani morlalu ngundrana najina, Nau kana tjundurani jatana wonti: “Ngatamurajai, madlentji jinkani matja worana warai!”

⁶ Naka jaura jinkinietja palpa ngamana wonti, tanali ngundrana wonti ngarali tananali:

⁷ “Minandru Nulupini jeruja Goda ngirkibai? Worana ngurunguru nganai madlentji kalingala, kalitakali Goda kulnulu?”

⁸ Ja nurujeli Jesujeli Jaolali nunkanali ngujamana wonti, tanali jeruja ngundrai, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngarali juranali jenia ngundrai?”

⁹ Mina morla ngaua nganai, kana tjundurani jatala kara: Madlentji jinkani matja worana, jatala kara: Terkakau, turarani piri jinkani maniau ja wapau?

¹⁰ Ngangau jura ngujamananto, Kanaia Ngatamurajeli ngurula ngamalkai mitani madlentji worala, Nau tjundurani jatana wonti.

¹¹ Ngani jinkangu jatai: Terkakamai, turarani piri jinkani maniau, ja jinkani pungaia wapau!”

¹² Ja nau nurujeli terkakana wonti, ja nulu turarani piri nunkani manina wonti, ja dunkana wonti pratjanani, jeruja pratjana pirna ngaruparana wonti ja Goda jurakokana wonti jeruja jatana: “Wata pota kulno ngaiani jenia najinala.”

13 Ja Nau nakaldra panto dirkalaniwirdi wapana wonti, ja kana wolara nunkangu wokarana wonti, ja Nulu tanangu ngujangujara jinkina wonti.

14 Ja wiringana Nulu Levi Alphäuni ngatamura najingana wonti mardatandrakampanietjaia pungani ngamanani, ja Nau nunkangu jatana wonti: “Ngakangu karipateriau!” Ja nau terkakana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

15 Ja jendranguta Nau pungani nunkani bukani ngamana wonti, ja mardatandrakampanietja ja kana madlentji marapu Jesungu ja milini nunkanani jela ngamana ngarina wonti bukaija; ngangau tana marapu nganana wonti, ja tana nunkangu karipaterina wonti.

16 Ja jaura jinkinietjali ja Pharisaija nina najina madlentji ngankanietjanto ja mardatandrakampanietjanto tajinani, tana milini nunkanani jatana wonti: “Minandru Nulu madlentji ngankanietjani ja mardatandrakampanietjani jela tajiai ja tapai?”

17 Ja Jesujeli jenja matja ngarana, Nau tanangu jatana wonti: “Ngurungurujeli wata kunki ngundrai, a-ai, muntjali. Ngani wata wokaranala kana talku karkala, a-ai, windri kana madlentji.”

18 Ja Johannini mili ja Pliarisaija milja ngamana wonti; ja tana wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Minandru Johannini ja Pliarisaija mili milja ngarnai, ja mili jinkani wata milja ngamai?”

19 Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Noangantjanipirnaia kamaneli ngandandariai milja ngamala noangantjanipirna tanangu jela ngananani? Jeruntjaia tanali noangantjanipirna ngamalkai, tana ngandandariai milja ngamala.

20 Ditji wokarala nganai, tanali noangantjanipirna tanangundru manila nganai, ngadani tanaia milja ngamaia nganai.

21 Wata kulnujeli katini womalani kati jela ngumu karpai; ngangau kati jela marra nakaldra kati womalandru purateriai, ja wilpa morla pirna pantjiai.

22 Ja bakana wata kulnujeli waina marra junga womalani kurarai, a-ai, waina marrali junga wokaribaiati, ja waina ngakaiati, ja junga pakiami, a-ai, tanali waina marra junga marrani kurarananto.”

23 Ja jendranguta Nau Sabbat ditjini buka maruni palkingana wonti, ja milieli nunkanali wonina wonti palto ngankala buka mangatandra wokaribala.

24 Ja Pharisaija nunkangu jatana wonti: “Mai, Minandru tanalia Sabbat ditjini ngankai, mina wata talku nganai?”

25 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jura wata warapanala, mina Davidali ngankana wonti, jendranguta nau buka pani nganana wonti, ja nau, ja tana nunkangimto, mauali nganana wonti?”

26 Worderu nau Godaia pungani wirina wonti Abjathar Priesta pirnaia ditjini, ja wondrani buka tajina wonti, tanana tajila wata kuluni manuni kuranala, a-ai, windri Priestani, ja nulu bakana tanangu nunkangimto, jinkina wonti?

27 Ja Nau tanangu jatana wonti: Sabbat ditji kanandru pantjina wonti, ja wata kana Sabbat ditjindru.

28 Jendrania Kanaia Ngatamura bakana Sabbat ditjia Kapara nganai.”

3

¹ Ja Nau nakaldra jaura pungani wokarana wirina wonti, ja naka kana kulno nganana wonti, nau mara kulno muja nganana wonti.

² Ja tanali nina najinajibana wonti, Nulu nina Sabbat ditjini tepi ngankala nganai kara, ngangau tana nunkangundru ngulkuterkananto.

³ Ja Nau nunkangupini kanani, nau mara muja ngananani, jatana wonti: “Terti terkakamai!”

⁴ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jenia talku nganai, Sabbat ditjini ngumu ngankala kara, madlentji ngankala kara, mungara kulkala kara, nari ngankala kara?” Ja tana ngapu nganana wonti.

⁵ Ja Nulu tanana tirieli najina karitjina wonti, ja tanani ngara ngurungurundru ngaurongauro nganana wonti, ja nunkangu kanani jatana wonti: “Mara ngutateriau!” Ja nau mara ngutaterina wonti, ja nau mara nakaldra tepi nganana wonti mara nguru jeribaka.

⁶ Ja Pharisaia matja dunkana, tana nurujeli Herodini milieli jakalki-jiribamalina wonti nunkangundru, worderu nina, nandrana.

⁷ Ja. Jesus nunkani milinto pantuja kutingana wonti; ja kana wolara marapu nunkangu karipaterina wonti Galilaiaandru, ja Judaiaandru,

⁸ Ja Jerusalemindru, ja Idumaiandru, ja Jordan kaiari jerankarindru, bakana tana Tyrus ja Sidon mitandru wolara marapu nunkangu wokarana wonti; ngangau tanali ngarana wonti, worderu marapu Nulu ngankanani.

⁹ Ja, Nau milini nunkanani jatana wonti, tanali nunkangu bota ngankijiribingananto kana wolarandru; ngangau tanali nina wata nankanankananto.

¹⁰ Ngangau Nulu marapu tepi ngankana wonti, jeruja tana muntja pratjana nunkangu jurboringana wonti nina karakarala

¹¹ Ja kutji murumuru wora, tanali nina najina, nunkangu woraterina wonti ja maritjina wonti ja jatana wonti: “Jidni Godaia Ngatamura nganai.”

¹² Ja Nulu tanana pirna daudauana wonti, tanali nina wata tinkari ngankananto.

¹³ Ja Nau mardawonpaia tarana wonti, ja Nulu karkana wonti tanana Nulu ngantjana wonti; ja tana nunkangu wokarana wonti.

¹⁴ Ja Nulu marapatjana ja mandru kalkalkana wonti, ngangau tana nunkangunto nganananto, ja Nulu tanana jinpananto jaura kaukaubala,

¹⁵ Ja pirnala ngamalkala kana muntja tepi ngankala, ja kutji worana dunkalkala.

¹⁶ Ja Nulu Simoningu tala Petrus ngokana wonti.

¹⁷ Ja Jakobus Zebedäuni ngatamura, ja Johannes Jakobuni ngatata; ja Nulu pudlangu tala ngokana wonti jenia: “Boanerges, jenia wondrai: Piltripiltria kupa.”

¹⁸ Ja Andreas, ja Philippus, ja Bartholomäus, ja Matthäus, ja Thomas, ja Jakobus Alphäuni ngatamura, ja Thaddäus, ja Simon, Kana ngurandru,

¹⁹ Ja Judas Ischariot, nulu nina bakana wontawontana wonti.

²⁰ Ja tana pungani wirina wonti; ja nakaldra kana wolara jurborina wonti, jeruja tana ngandandarina wonti buka tajila.

21 Ja tanali, nunkangunto nganana, jenia ngarana warai, tana dunkana wonti ninapatala; ngangau tana jatana wonti: “Nauja jirijiri.”

22 Ja jaura jinkinietja, tana Jerusalemingundru matja ngarina, jatana wonti: “Nulu Beelsebub ngamalkai, ja kutjia kaparali Nulu kutji worana dunkalkai.”

23 Ja Nulu tanana karkana wonti, ja tanangu jeribaka jaurali jatana wonti: “Worderu Satanali Satan dunkalkananto?”

24 Ja milila kulno munta piltjaru ngankaterinani, jeruja naupini milila wata terkala nganai.

25 Ja punga kulno niunta piltjaru ngankaterinani, jeruja naupini punga wata terkala nganai.

26 Ja Satan munta terkakirpaterinani ja piltjaru ngankaterinani, jeruja nau wata terkala nganai, a-ai, nau mudala nganai.

27 Kana kulno ngandandariai kana ngurunguruja pungani wirila poto nunkani watawatali manila, nulu wata ngopera kana ngurunguru dupudupu ngankanani; ja ngadani nulu pungani nunkanani pratjana watawatali manila nganai.

28 Morlalu ngani jurangu jatai: Kanaia kupani Nulia madlentji pratjana kalingala nganai, ja ngirkibani jaura pratjana, tanali Goda ngirkibanani.

29 Warle ngirkibani jaura jatai Jaola Kulikirini, nulu wata kalinganila manila nganai ngurali, a-ai, nulu kalala madlentji ngurali manila nganai.

30 Ngangau tana jatana wonti: Nulu kutji murumuru ngamalkai.”

31 Jendranguta ngandri nunkani ja ngatata nunkani wokarana wonti; ja tana palarani terkana wonti ja nunkangu jinpana wonti nina karkala.

32 Ja kana wolara nunkangu ngamana karitjina wonti. Ja tana nunkangu jatana wonti: “Mai, ngandrieli jinkanali ja ngatatajeli jinkanali ja kakujeli jinkanali palarani jidna wontiai.”

33 Ja Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Worana ngandri ngakani nganai ja ngatata ngakani?”

34 Ja Nulu najina karitjina wonti tanangu, tana nunkangu ngamana karitjina wonti ja jatana wonti: “Najanau, ngandri ngakani ja ngatata ngakani!

35 Ngangau warle Godaia jertapaterina ngankai, naupini ngatata ngakani ja kaku ngakani ja ngandri ngakani nganai!

4

1 Ja nakaldra Nulu wonina wonti panto dirkalani ngujangujara jinkila. Ja kana wolara nunkangu jurborina wonti, ja Nau botani wirina wonti ja ngapani ngamana ngarina wonti, ja kana wolara panto dirkalani ngamana ngarina wonti mitani.

2 Ja Nulu tanangu jeribaka jaurali ngujangujara marapu jinkina wonti, ja Nau tanangu ngujangujarali nunkanali jatana wonti:

3 “Ngaranau! Mai, jaupanietja wapana wonti jaupala.

4 Ja jendranguta nulu jaupanani, palpa paltuni purina wonti ja paia wokarana wonti ja nina tajina wonti.

5 Palpa marda paltirani purina wonti, ja wata mita tjanka marapu ngamalkana wonti; ja nurujeli punkana wonti, ngangau mita puta nganana wonti.

⁶ Ja ditji matja dunkana, nau winjarina wonti; ja ngangau kapara pani nganana wonti, nau mujarina wonti.

⁷ Ja palpa dilkani purina wonti; ja dilka punkana wonti ja nina palimana wonti, ja wata tandra jinkina wonti.

⁸ Ja palpa mita ngumuni purina wonti, ja kuripunkana wonti ja punkana wonti ja tandra punkibana wonti ja mandrana wonti: Kulnujeli 30, kulnujeli 60, kulnujeli 100.

⁹ Ja Nau tanangu jatana wonti: Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!”

¹⁰ Ja Nau kulnulu nganana, nina mill marapratjana ja mandrujeli, ja tanali nunkangimto, jakalkana wonti nunkangupini jeribaka jaurandru.

¹¹ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jurangu matja jinkina warai, jaura kurukuru Godaia mililandru ngujamananto; tanangu, tana palarani nganai, pratjana jeribaka jaura nganai.

¹² Ngangau tanali najinani najinanto ja bulu ngujamananto, ja ngaranani ngarananto ja bulu ngundrananto; ngangau tana wata madlentjandru karitjinanto, tanani madlentji kalingananto.”

¹³ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ninapini jeribaka jaura jura wata ngujamanani, ja worderu jura jeribaka jaura pratjana ngujamala nganai?”

¹⁴ Iaupanietjali jaura jaupai.

¹⁵ Tana paltuni tanapini nganai; woderi jaura matja jaupana, ja tanali nina ngarana, nurujeli kutji wokarai ja jaura maniai, nina ngarani tananani matja jaupana.

¹⁶ Tanangu jeribaka tanapini nganai, tanana marda paltirani matja jaupana; tanali jaura ngarai ja nurujeli murlali nina patai;

¹⁷ Ja munta tana kapara pani nganai, a-ai, tana maraltja nganai; ngadani ketjaketjana ja tirikaripaterina wokaranani jaurandru, tana wolja kalakalarila nganai

¹⁸ Ja palpa, tanana dilkani matja jaupana, tanapini nganai; tanali jaura ngarai,

¹⁹ Ja nunkangupini mitani mahujeli ngundrana; ja poto pirnaia jedibana, ja poto nguruja milkirina tanangu wiriai, ja jaura palimai, ja tandra pani punkibai.

²⁰ Ja tanapini nganai, tanana mita ngumuni matja jaupana; tanali jaura ngarai ja patai ja tandra punkibai; kulnujeli 30, kulnujeli 60, ja kulnujeli 100.”

²¹ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Praitji wokarai, nina kokuni ngarinalu kara, turarani pirini ngarinalu kara kurala? Nau wata parai, nina praitjaia potuni kurala?

²² Ngangau panila kurirpi nganai, naupini wata tinkarj pantjinanto; ja panila kurukuruni pantjina wonti, a-ai, praitjani wokarananto.

²³ Kulnujeli talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!”

²⁴ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Najianau, mina jura ngarai: Mina kokujeli jura jinkiai, jenia koko jura nakaldra manina tikala nganai; ja jura ngaranani, tanali jurangu morla jinkila nganai.

²⁵ Ngangau warle ngamalkai, nunkangu Nulia jinkila nganai; ja warle wata ngamalkai, nunkangundru Nulia bakana jenia manila nganai, mina nulu ngamalkai.”

26 Ja Nau jatana wonti: “Jeruja Godaia milila nganai, worderu kana kulnujeli paua mitani japai,

27 Ja nau mukaturarai, ja jiritjiai tinkani ja ditjini, ja paua punkai ja wirdiriai; ja nau ko worderu.

28 Ngangau mita muntali tandra punkibai, ngopera nindri, ngadani mangatandra, ngadani tandra kantji mangatandrani.

29 Ja tandra talku ngananani, nurujeli nulu kirra jinpai, ngangau kampani ditji wokarana warai.”

30 Ja Nau jatana wonti: “Worangu jeribaka ngaiiani Godaia milila kurananto? Mina jeribaka jaurali ngaiiani nina jeribaka kurananto kara?

31 Tandra wakawaka jeribaka, ninapini mitani matja jaupana, nau morla waka nganai tandra nguja marapuni mitani.

32 Ja nina matja jaupana, nau kuri punkai ja morla pirna pantjiai nindri marapuni, ja nguna pirna dunkalkai, jeruja pungalani nunkanani bakana paia ngaranala ngamai.”

33 Ja jeribaka jaura marapujeli Nulu tanangu jaura kaukaubana wonti, worderu tana ngurunguru nganana wonti ngarala.

34 Ja jeribaka jaura panini Nulu tanangu panila kaukaubana wonti; windri pilki Nulu milini nunkanani pratjana mildiri ngankana wonti.

35 Ja Nau tanangu, nunkangupini ditjini matja kalkaurarina, jatana wonti: “Ngaiana jerankaria pararananto.”

36 Ja tanali kana wolara worarana wonti ja nina patana wonti worderu Nau botani nganana wonti; ja bakana bota nguru nunksmgunto nganana wonti.

37 Ja watara pirna wilparina wonti; ja mandikila botani pinpitarana wonti, jeruja nau ngampu ngapali manamiri nganana wonti.

38 Ja Nau botani ngadani kukati terkana mukaturarana wonti; ja tanali nina jiritjibana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, jenia jnkangu jeribaka nganai ngaiana palinani?”

39 Ja Nau mukandru matja jiritjina, Nulu watara dikidikibana wonti ja ngapani jatana wonti: “Ngapuriau, dalpura nganau!” Ja watara mudana wonti, ja dalpura pirna nganana

40 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura jeruja japali nganai? Minandru jura wata morlalu ngundrai?”

41 Ja tana japali pirna pantjina wonti ja ngankamalina wonti: “Worana Naupini nganai, ngangau nunkangu watara ja ngapa pankiai?”

5

1 Ja tana pantuni jerankari pararana wonti Gadarena mitani.

2 Ja Nau botandru matja dunkana, nunkangu nurujeli narikutundru kana kutji murumurunto dankamalina wonti,

3 Ja ngura nunkani narikutu nganana wonti. Ja kana ngandandarina wonti nina kanjangarieli workamandrala.

4 Ngangau pota marapu tanali nina tidna workamandrana wonti, ja nina kanjangarieli dupudupu ngankana wonti; ja nulu kanjangari worduwordu ngankana wonti, ja tidna kanjangari dingadingana wonti; ja wata kulno ngurunguru nganana wonti nina manjujeli ngankala.

⁵ Ja nau milingeru ditjiwirdi ja tinkawirdi narikutuni ja mardawonpani maritjina wonti, ja munta mardali damaterina wonti.

⁶ Nulu Jesus woritandru najina, nau mindrina wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti,

⁷ Ja maritjina wonti ngaijala pirnali ja jatana wonti: “Mina ngakangu ja jinkangu Jesujai, Goda Kapara pirnaia Ngatamurajai? Ngani jinkangu Godani jaura morlalu jatai, wata ngana jupau!”

⁸ Nau nunkangu jatana wonti: “Dunkau, jidni kutji murumuru, nunkangupini kanandru!”

⁹ Ja Nulu nina jakalkana wonti: “Mina tala jinkani nganai?” Ja nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Legion tala ngakani nganai, ngangau ngaiani marapu nganai.”

¹⁰ Ja nau nunkangu pirna ngatjina wonti, Nulu tanana wata nunkangupini mitandru narrananto.

¹¹ Naka mardawanpa kalikalini piki ngami pirna marakana wonti.

¹² Ja kutji wora nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Ngaijanina jinpau pikia, ngangau ngaiani tanangu wirinanto!”

¹³ Ja Jesujeli nurujeli tanangu jenia manuni kurana wonti. Ja kutji murumuru matja dunkana, tana pikini wirina wonti, ja piki ngami mardawonpa kalikalini kalikalibakana wonti ngapani; ja tana 2,000 nganana wonti; ja tana ngapani palipalina wonti.

¹⁴ Ja pikingamalkanietja wora japa mindrina wonti, ja ngura pirnani ja wakani jenia kaukaubana wonti, ja tana dunkana wonti najila, mina pantjina warai.

¹⁵ Ja tana Jesungu wokarana wonti, ja tanali nina kana kutjila najina wonti ngapu ngamanani, ja kati matja widmaterina, ja tjuru ngumu ngamalkanani, nulupini ngopera Legion ngamalkana warai; ja tana japali pantjina wonti.

¹⁶ Ja tanali jenia najina wonti tanangu kaukaubana wonti mina kana kutjintani pantjina warai, ja bakana jenia pikini.

¹⁷ Ja tanali wonina wonti nunkangu ngatjila, Nau tanani wondiranandru puntinanto.

¹⁸ Ja Nau botani matja wirina, nunkangu kana kutjila ngatjina wonti nunkangu jela nganala.

¹⁹ Jesujeli nunkangu wata manuni kurana wonti, a-ai, nunkangu jatana wonti: “Wapau pungaia jinkanaia ja nguralaia jinkanaia, ja tanangu kaukaubamai mina pirnala Kaparali jinkangu ngankana warai, ja worderu Nau jinkangu kalumiltjamiltjarina warai.”

²⁰ Ja nau puntina wonti ja wonina wonti Dekapolis mitani kaukaubala, mina Jesujeli nunkangu ngankana warai; ja pratjana ngaruparana wonti.

²¹ Ja Jesus nakaldra botali dirkalani jerankana matja pararana, nunkangu kana wolara jurborina wonti; ja Nau pantuni karakara nganana wonti.

²² Ja mai, jaura pungaia kapara kulno wokarari wonti, tala nunkani Jairus, ja nulu nina najina, nau nunkangu tidnani woraterina wonti.

²³ Ja nau nunkangu pirna ngatjina wonti ja jatana wonti: Ngatamura mankara ngakani ngara wordu: Kaparau ja nankangu mara kurateriau, ngangau nani tepirinanto; ja tepi ngamananto.”

24 Ja Nau nunkangunto wapana wonti; ja nunkangu kana wolara karipaterina wonti, ja nina jennia wonti.

25 Ja widla kulno, nani kilpawoldra marapatjana ja mandru kumaranto nganana wonti.

26 Ja nani kunki marapundru pirna ketjaketjana wonti, ja potu nankani kalala jinkina wonti, ja nankangu wata marangokana wonti, a-ai, nani windri morla madlentji pantjina wonti;

27 Nandru Jesungundru matja ngarana, nam kana wolarani wirina wonti ja tokunkari kati nunkani karakarana

28 Ngangau nani jatana wonti: “Ngato windri kati nunkani karakaranani, ngani tepirinani.”

29 Ja nurujeli kumari tjiri mujarina wonti, ja nandru palku nankana ngujamana wonti, nani muntjandru matja tepirina.

30 Ja nurujeli Jesujeli muntali ngujamana wonti, ngurula nunkangundru matja dunkana, Nulu kana wolorani najina karitjina wonti ja jatana wonti: “Warle kati ngakani karakarana warai?”

31 Ja mili nunkani nunkangu jatana wonti: “Jundru najiai, kana wolarali jidna jeniai, ja jidni jatai: Warle ngana karakarana warai?”

32 Ja Nulu najina karitjina wonti nana najila, warlenandru jenia ngankana warai.

33 Widla japali ja ngarranali wokarana wonti, ngangau nandru ngujamana wonti, mina nankangu matja pantjina, ja woraterina wonti nunkangu, ja nunkangu jaura morlalu pratjana jatana wonti.

34 Nau nankangu jatana wonti: “Ngatamurajai, morlalu ngundranali jinkanali jidna tepi ngankana warai; murlali wapau, ja tepi nganau jinkani muntjandru!”

35 Nau jenia jatanani, jaura pungai kaparaia ngurala palpa wokarana wonti ja jatana wonti: “Ngatamura mankara jinkani matja nari; minandru jundru ngujangungara jinkinietja morla ngarapatipat-ibai?”

36 Jesujeli jenia kaukaubani jaura nurujeli ngarana wonti, ja jaura pungai kaparani jatana wonti: “Wata japali nganau, windri morlalu ngundrau!”

37 Ja Nulu wata kulnuni manuni kurana wonti nunkangu karipaterila, windri Petrungu ja Jakobungu ja Johanningu Jakobuni ngatata.

38 Ja tana jaura pungai kaparaia pungani wokarana wonti, ja Nulu patijiritjinani najina wonti, ja tana pirna jindranani ja juajuanganani.

39 Ja Nau matja wokarana wirina, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura juajuangai ja jindrai? Kupa wata nari, a-ai, nania windri mukaturarai.”

40 Ja tana nunkangu kinkana wonti. Ja Nulu pratjana narrana wonti, ja Nulu kupaia ngaperi ja ngandri, ja tana nunkangimto, patana wonti, ja wirina wonti woderi kupa parana wonti.

41 Ja Nulu mankara mara patana wonti ja nankangu jatana wonti: “Talitha kumi; jenia wondrai: Mankarajai, ngani jinkangu jatai: Jiritjiau!”

42 Ja nurujeli mankara jiritjina wonti ja wirarina wonti; ngangau nani kilpawoldra marapatjana ja mandru nganana wonti. Ja tana pirna ngaruparana wonti.

43 Ja Nulu tanana pirna daudauana wonti, wata kulnujeli jenia ngujamananto; ja Nau jatana wonti, tanali nana buka jinkinanto.

6

1 Ja Nau nakandru puntina wonti ja ngura kamanelini nunkanani wokarana wonti; ja mili nunkani nunkangu kari-paterina wonti.

2 Ja matja Sabbatarina, Nulu wonina wonti jaura pungani ngujan-gujara jinkila; marapujeli jenia ngarana, pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Wodajerindrnrn Nulu jenia ngamalkai? Ja mina kiri jenia nganai nunkangu matja jinkina, ja jenia ngurula pirna, Nulia marali ngankai?”

3 Naupini wata pita ngankanietja nganai, Mariani ngatani, ja Jakobuni ja Joseni ja Judani ja Simonani neji? Ja kaku nunkani wata ngaianangunto nganai?” Ja tana nunkangu kalakalarina wonti.

4 Jesus tanangu jatana wonti: “Propheta wata waka nganai, a-ai, windri mita kamanelini nunkanani ja kamanelini nunkanani ja pungani nunkanani.”

5 Ja Nau ngandandarina wonti naka pirnala ngankala, windri muntja ngaljeni Nau mara kuraterina wonti, ja tanana tepi ngankana wonti.

6 Ja Nau ngaruparana wonti, ngangau tana wata morlalu ngundrana wonti. Jo Nau ngura worani karitjinawontiwontikana wonti ngujan-gujara jinkila.

7 Ja Nulu marapratjana ja mandru karkana wonti, ja wonina wonti tanana mandrulu mandrulu jinpala, ja tanangu ngurula jinkina wonti kutji murumuruja.

8 Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, tanali panila paltuni padakananto, windri wonapita; wata billi, wata buka, wata mardatandra pailtjini.

9 Windri tidnaputa workamantraterianau, ja wata kati mandru widmaterianau!

10 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Woderi jura punga kulnuni matja wirina, naka ngamanimai jura puntilalu.

11 Ja warle ngurali jurana wata patanani, ja jurana wata ngaranani; nakandru puntianau ja puturu jurani tidnandru kantikantianau, tanangu malka nganananto. Morlalu ngani jurangu jatai: Sodom ja Gomorra mitalali kalala morla waka manila nganai kalala ditjini, nunkangupini ngurani.”

12 Ja tana matja wapana kurana, tanali kaukaubana wonti; tana madlentjandru karitjinanto.

13 Ja tanali kutji marapu dunkalkana wonti, ja waltowalto marapu gildieli wiribana wonti, ja tanana tepi ngankana wonti.

14 Ja Herodes mitaia kaparali jenia ngarana wonti, ngangau tala nunkani paruparurina wonti, ja nau jatana wonti: “Johannes multi-banietja narindrnrn matja jiritjina, ja jendrangundruja Nulu jenia pirnala ngankai.”

15 Palpa jatana wonti: “Nauja Elias nganai;” palpa jatana wonti: “Nauja Propheta kulno nganai, Propheta kulno jeribaka kara.”

16 Herodili jenia ngarana, nau jatana wonti: “Naupini. Johannes nganai, nina mangatandra ngato wokaribana paraia; nau narndru jiritjina warai.”

17 Ngangau nulupini Herodili jinpana wonti ja Johannes patana wonti, ja nina kanjangari pungani dupudupu ngankana wonti Herodias Philippuni ngatataia nunkanaia noandru; ngangau nulu nana noa patana wonti.

18 Ngangau Johannes Herodingu jatana wonti: “Jinkangu wata talku nganai, ngatataia jinkanaia noa ngamalkananto.”

19 Herodiasandru nina najinajibana wonti ja ngantjana wonti nina nari ngankala, ja nani ngandandarina wonti.

20 Ngangau Herodes Johanningundru japali nganana wonti, ngangau nau milkila nganana wonti, nau kana talku ja kulikiri, ja nulu nina nganiaalkana wonti; ja nina matja ngarana, nulu marapu ngankana wonti, ja nina manjujeli ngarana wonti.

21 Ja ditji manju matja wokarana, Herodili dankani ditjini nunkanani buka pirna ngankingana wonti kana pirnani, ja kapara pirnani, ja Galilialani ngoperaetjani nunkanani.

22 Ja Herodiasani ngatani wirina wonti, ja nani kilina wonti, ja Herodes ja kamaneli nunkani nankangu murlali pantjina wonti; ngadani mitaia kaparali mankarani jatana wonti: “Ngatjiau ngakangu, mina jundru ngatjiai, ja ngato jinkangu jinkila nganai.”

23 Ja nau nankangu jaura morlalu jatana wonti: “Minakulno jidni ngakangu ngatjiai, jenia ngato jinkangu jinkila nganai milila ngakani juralu.”

24 Nani dunkana wonti ja ngandrini nankanani jatana wonti: “Mina ngani ngatjinanto?” Nani jatana wonti: “Johannes multibanietja mangatandra.”

25 Ja nani nurujeli pirna mitaia kaparani wirina wonti ja ngatjina wonti ja jatana wonti: “Ngato ngantjai, jundru ngakangu nurujeli Johannes multibanietja mangatandra pirrani jinkinauto.”

26 Ja mitaia kapara ngaaurongauro pirna pantjina wonti, windri jaura morlalundru ja bukaia kamanelindru nau wata ngantjina wonti nana nintali ngankala.

27 Ja nurujeli mitaia kaparali mangatandra wokaribanietja kulno jinpana wonti, ja jirijiribana wonti mangatandra nunkani maninanto.

28 Nau wapana wonti ja mangatandra nunkani kanja ngari pungani wokaribana wonti, ja mangatandra nunkani pirrani tikalkana wonti ja mankarani jmkina wonti, ja mankarali nina ngandrini nankanani jinkina wonti.

29 Ja milieli nunkanali jenia matja ngarana, tana wokarana wonti ja palku nunkani manina wonti ja nari kutuni kulnuni kurana wonti.

30 Ja Apostel wora Jesungu jurborina tikana wonti, ja tanali nunkangu pratjana kaukaubana wonti, mina tanali ngankana warai, ja mina ngujangujara tanali jinkina warai.

31 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Kaparana jura pilki pitaraia! Ngangau marapu nganana wonti, tana wokarana wonti ja wapana wonti, ja tana ngandandarina wonti buka tajila.

32 Ja tana wapana wonti botali pilki pitaraia.

33 Ja kana wolarali tanana wapanani najina wonti, ja marapujeli nina ngujamana wonti; ja tana tidnali ngura pratjanandru jerra mindrina wonti, ja tana tanangu ngopera nganingana wonti ja nunkangu mapaterina wonti.

34 Ja Nau matja dunkana, Jesujeli kana wolara pirna najina wonti, ja Nau tanangu kalumiltjamiltjarina wonti, ngangau tana tjipi jeribaka nganana wonti tana ngamalkanietja pani; ja Nulu wonina wonti tanangu ngujangujara marapu jinkila.

35 Ja ditji ngaltingaltini mili nunkani nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Ninkida pitaru nganai, ja ditji ngaltingaltiriai.

36 Tanana jinpau, ngangau tana ngura pirnaia ja wakaia karakara wapananto, tanali buka tanani burungankala, ngangau tanali panila ngamalkai tajila.”

37 Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura tanangu buka jinkianau!” Ja tana nunkangu jatana wonti: “Ngaiani wapananto 200 mardatandralli buka burungankala tanangu jinkila tajinanto?”

38 Nau tanangu jatana wonti: Worderuntja buka ngunku jura ngamalkai? Wapanau ja najianau!” Ja tanali matja ngujamana, tana jatana wonti: “Mara wora, ja paru mandru.”

39 Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, tana pratjana ngamana ngarinanto witta kulno ja witta kulno kanta kuljakuljani.

40 Ja tana ngamana ngarina wonti witta pilkipilki, milingeru witta kulnuni 100 ja witta kulnuni 50.

41 Ja Nulu buka ngunku mara wora jo paru mandru patana wonti, ja Nulu pariwilpa najina tarana wonti ja tanana ngurungutana wonti; ja Nulu buka wokaribana wonti ja milini nunkanani jinkina wonti, ngangau tanali tanangu jinkinanto, bakana paru mandru Nulu pratjanani puntibana wonti.

42 Ja pratjanali tajina wonti ja jerturina wonti.

43 Ja tanali buka wordu wordu billi marapatjana ja mandru manamiri kampana wonti, ja bakana paru.

44 Ja tanali matja buka tajina, materi 5,000 nganana wonti.

45 Ja nurujeli Nulu mili nunkani jinpana tertana wonti, tana botani wirinanto ja nunkangu ngopera jerankari Bethsaidaia pararananto, Nulu ngopera kana wolara jinpananto.

46 Ja Nau tanangundru matja puntina, Nau mordawonpaia tarana wonti ngatjila.

47 Ja matja tinkarina, bota panto maudrani nganana wonti, ja Nau mitani kulnulu.

48 Ja Nulu najina wonti, worderu tanali parparali ngankana bota tertubana wonti, ngangau watara tanangu mudlani ngakana wonti. Ja nguramarani kuperi Nau tanangu wokarana wonti ngapani wapana; ja Nulu ngantjana wonti tanangu wiringala.

49 Tanali nina najina ngapani wapanani, tanali ngundrana wonti Nau kutji nganai, ja pirna maritjina wonti.

50 Ngangau pratjanali nina najina wonti ja ngarrana wonti. Ja Nulu nurujeli tanangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Murlali ngananimai, ngani Nauja, wata japali ngananimai!”

51 Ja Nau tanangu botaia tarana wonti, ja watara mudana wonti. Ja tana munta japali pirna pantjina wonti ja ngaruparana wonti.

52 Ngangau tana bukandru wata kiririna wonti, ngangau tana ngara ngurunguru nganana wonti.

53 Ja tana matja pararana, tana Genezareth mitani wokarana wonti, ja tanali bota dirkalaia parumana wonti.

⁵⁴ Ja tana botandru matja dunkana, nurujeli tanali nina ngujamana wonti.

⁵⁵ Ja tana nunkangupini mitani paruparu wirarina wonti, ja wonina wonti turarani pirini kana muntja wirilkala, woderi tanali ngarana wonti Nau ngananani.

⁵⁶ Ja woderi Nau wirina wonti ngura wakaia kara pirnaia kara ngura morla wakaia kara, jerra tanali kana muntja jinkimalini pirini terkibana wonti ja nunkangu ngatjina wonti, tanali windri kati jelbi nunkani karakarananto; ja pratjana tanali nina karakarana wonti, tepi pantjina wonti.

7

¹ Ja Pharisaija ja jaura jinkinietja palpa nunkangu jurborina wonti, tana Jerusalemingundru wokarana wonti.

² Ja tanali najina wonti milieli nunkanali palpali mara murumu-rujeli, jenia wondrai, wata kulirkaterina, buka tajina wonti, tanali daudauana wonti.

³ Ngangau Pharisaija ja Jura kanali pratjanali wata tajiai, tana wata ngopera mara parparali kulirkaterina warai, ngangau tanali pinaraia jirijiribani jaura patai.

⁴ Ja tanali jinkimalini pirindru tikanani, tanali wata tajiai, wata ngopera kulirkaterina warai; ja jenia marapu nganai, mina tanali ngankai, worderu koko ja buluru koko ja pirra ja kurli kulirkula.

⁵ Ngadani Pharisaija ja jaura jinkinietjali nina jakalkana wonti: “Minandru mili jinkani wata pinaraia jirijiribani jaurani pankiai, ngangau tanali mara murumurujeli buka tajiai?”

⁶ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngumu Jesaiasali jurangundru kana jeljujelijundru talpadakana wonti, worderu dakanala parai: Tanalipini kana wolarali ngana manamimieli pirna ngundrai, ja ngara tanani ngakangu worita nganai;

⁷ Bakujeli tanalia ngana pirna ngundrai, ngangau tanalia kanaia jirijiribanandru ngujangujara jinkiai.

⁸ Godaia jirijiribani jaura jura worarai, ja kanaia jirijiribani jaura jura patai; marda koko ja buluru koko kulirkala ja jenia jeribaka jura morla ngankai.

⁹ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngumu jura Godaia jirijiribani jaura worarai jurani jirijiribani jaura kulkala.”

¹⁰ Ngangau Moses jatana wonti: “Ngaperi ja ngandri pirna ngundra-mai; ja: Warle ngaperani ja ngandrini jaura madlentji jatai, nau naria palinanto.”

¹¹ Jura jatai: Worana ngaperani kara ngandrini kara jatai: “Korban, jenia wondrai: Poto ngumu ngato jinkiai, mina jinkangu ngumu nganai, nina jundru ngakangundru maninanto;

¹² Jeruja jura nunkangu wata morla manuni kurai ngaperani kara ngandrini kara ngumu ngankala.

¹³ Jeruja jura Godaia jaura jurani jirijiribani jaurandru worarai, nina jura matja manina; ja jenia jeribaka jura morla ngankai.”

¹⁴ Ja Nulu kana wolara nunkangu karkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Pratjanali ngana ngaranimai ja ngundranimai!

¹⁵ Panila palarani parai, mina kanani wiriai, jenia nina murumuru ngankai, a-ai, windri jenia, mina nunkangundru dunkai, jendralipara kana murumuru ngankai.

¹⁶ Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!”

¹⁷ Ja Nau punga kulnuni wirina wonti kana wolarandru, ja milieli nunkanali nina jakalkana wonti jeribaka jaurandru.

¹⁸ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jeruja bakana jura patipati nganai? Jura wata ngujamai, jenipara pratjana, mina palarandru kanani wiriai, ngandandariai nina murumuru ngankala?”

¹⁹ Ngangau jenia wata nunkangu ngarani wiriai, a-ai, windri mandrani, ja ngadani palkingai; ja jenia tajina pratjana kulirkai.

²⁰ Nau jatana wonti: Mina kanandru dunkai, jendralipara kana murumuru ngankai.

²¹ Ngangau kana ngarandru dunkai: Ngundrana madlentji, pinta wocaribani, palakantji, naria nandrani,

²² Kurikantji, potuni milkirini, tjikatjika, jedibani, mirantjatieli tajini ja tapani, milki madlentji, ngirkibani, pirna ngundraterini, patipatirini.

²³ Jenia madlentji pratjana ngarandru dunkai, ja kana murumuru ngankai.”

²⁴ Ja Nau nakandru terkakana wonti ja Tyrus ja Sidon mitani wokarana wonti; ja Nau punga kulnuni wirina wonti ja ngantjana wonti jenia wata kuinujeli ngujaniananto, windri Nau ngandandarina wonti kurukurumalkaterila.

²⁵ Ngangau widla kulnujeli nunkangundru matja ngarana, ngatatajeli nankanali kutji murumuru ngamalkana wonti, ja nani wokarana wonti ja nunkangu tidnani woraterina wonti.

²⁶ Nani widla Griecha widla nganana wonti, Syro Phönizia mitani dankanala, ja nani nunkangu ngatjina wonti, Nulu kutji murumuru nankani ngatanandru dunkalkananto.

²⁷ Jesus nankangu jatana wonti: “Ngopera kupa jerturinanto; ngangau jenia wata talku nganai kupaia buka manila ja kintalani worala.”

²⁸ Nandru kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kau Kaparajai; ja bakana kintala wakali kurlini ngarinalu kupa wakaia buka worduwordu tajiai.”

²⁹ Ja Nau nankangu jatana wonti: “Nimkangupini jaurandru wapau! kutji jinkani ngatanandru matja dunkana warai.”

³⁰ Ja nani pungani nankanani wokarala tikana wonti, ja kutji murumuru matja dunkanani mankamankana wonti, ja mankara turarani pirini paranani.

(Ngantjani-jaura G. D. 12. Trinitatis)

³¹ Ja Nau nakaldra dunkana wonti Tyrus ja Sidon wondirandru, ja Nau Galilaia pantuni wokarana wonti Dekapolis wondirani terti.

³² Ja tanali nunkangu wapalkana wonti kana talpakuru ja ngapu, ja tana nunkangu ngatjina wonti, Nau nnnkangu mara kuraterinanto.

³³ Ja Nulu nina kana wolarandru tjirimalkingana wonti, ja nunkangu talpani Nau mara wutju nunkani kuraterina wonti, ja Nulu ngaltja matja worana, Nulu nina tali karakarana wonti.

³⁴ Ja Nulu pariwilpa najina tarana wonti ja ngatjina wonti ja jatani wonti nunkangu: “Ephata”, jenia wondrai: “Biririau!”

³⁵ Ja nurujeli nau talpa biririna wonti, ja nau tali walto pantjina wonti, ja nau talku jatana wonti.

³⁶ Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, wata jenia kanani kaukaubala; ja worderu morla Nulu daudauana wonti, jeruja morla tanali jenia kaukaubana wonti.

³⁷ Ja tana pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Warupoto Nulia ngumu ngankai; talpakuru Nulia ngankai ngarananto ja ngapu jatananto.”

8

(Ngantjani jaura G. D. 7 Trintatis)

¹ Tanangupini ditjini kana wolara pirna naka nganana wonti ja ngangau tanali panila ngamalkana wonti tajila, Jesujeli mili nunkani karkana wonti ja tanangu jatana wonti:

² “Ngani kana wolarani kalumiltjamiltjariai, ngangau ditji parkulu tanaia ngakangunto ngamana warai, ja tanali panila ngamalkai tajila;

³ Ja ngato tananaia ngakangundru niaua jinpanani nguraia tananaia, tanaia paltuni wariwariati; ngangau palpa tanangundru woritandru wokarala wiri.”

⁴ Ja milieli nunkanali kalabana wonti nunkangu: “Wodajerindru kulnujeli buka maninanto ninkida pitarani, tananaia jerto ngankala?”

⁵ Ja Nulu tanana jakalkana wonti: “Worderuntja buka ngunku jura ngamalkai?” Tana jatana wonti: “Mara wora ja mandrumata.”

⁶ Ja Nulu kana wolarani jirijiribana wonti mitani ngamana ngari-nanto. Ja Nulu buka ngunku mara wora ja mandru patana wonti, ja tanana ngurungutana wonti ja wokaribana wonti ja milini nunkanani jinkina wonti, tanali tanangu jinkinanto; ja tanali kana wolarani jinkina wonti.

⁷ Ja tanali bakana paru wakawaka ngalje ngamalkana wunti; ja Nulu tanana ngurungutana wonti ja jirijiribana wonti, tananapini bakana jinkinanto.

⁸ Ja tanali tajina wonti ja jerturina wonti; ja tanali buka worduwordu kampana wonti billi mara wora ja mandru.

⁹ Ja tanali matja tajina 4,000 nganana wonti; ja Nulu tanana jinpana wonti.

¹⁰ Ja nurujeli Nau milini nunkanani jela botani wirina wonti, ja Dalmanutha mitani wokarana wonti.

¹¹ Ja Pharisaia dunkana wonti ja wonina wonti nunkangu jela jakalkijiribamalila, ja ngantjana wonti nunkangundru malka kulno pariwilpandru najila, nina wontjala.

¹² Ja Nau Jaolali nunkanali ngaurongauro plrna pantjina wonti ja jatana wonti: “Minandru nulupini ngujali malka kulno ngundrai? Morlalu ngani jurangu jatai: Nulupini ngujali wata malka kulno manila nganai.”

¹³ Ja Nulu tanana worarana wonti, ja nakaldra botanj wirina wonti, ja dirkalaia jerankaria pararana wonti.

¹⁴ Ja tana kuritarana wonti buka padakala, ja tanali botani windri buka ngunku kulno ngamalkana wonti.

15 Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti ja jatana wonti; “Najianau ja ngamalkaterianau Pharisaiia pulkurutjeribani bukandru, ja Herodini pulkurutjeribani bukandru.”

16 Ja tana ngankamalina wonti ja jatana wonti: Jenia Nauja jatai, ngangau ngaiana wata buka padakana warai.”

17 Ja Jesujeli jenia ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngankamaliai ngangau jura buka pani ngamalkai? Jura wata ngundrai ja bakana wata ngujamai? Jura kararilu ngara ngurunguru nganai?”

18 Jura milki ngamalkai ja wata najiai? Jura talpa ngamalkai ja wata ngarai? Ja jura wata mangatandra wilpariai?”

19 Ngato buka ngunku mara wora 5,000 materani matja wokaribana, worderuntja billi buka worduwordujeli manamiri jura kampana paraia?” Tana nunkangu jatana wonti: “Marapatjana ja mandrumata.”

20 Ngato buka ngunku mara wora ja mandru 4,000 materani matja wokaribana, worderuntja billi buka worduwordujeli manamiri jura kampala wiri? Ja tana jatana wonti: “Mara wora ja mandrumata.”

21 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Worderu jura wata ngujamai?”

22 Ja Nau Bethsaida wokarana wonti; ja tanali nunkangu butju kulno wokaralkana wonti ja nunkangu ngatjina wonti, Nulu nina karakarananto.

23 Ja Nulu kana butju mara patana wonti, ja nina ngurandru tjirimalkingana wonti; ja Nulu nunkangu milkini ngaltja worana wonti, ja Nau nunkangu mara kuraterina wonti ja nina jakalkana wonti: “Jundru palpa najiai?”

24 Ja Nulu najina tarana wonti ja jatana wonti: “Ngato kana worana najiai, ngangau pita jeribaka ngato tana najiai, tana wapanani.”

25 Ngadani Nau nakaldra mara nunkangu milkini kuraterina wonti ja nunkangu jirijiribana wonti, nulu najina tarananto: ja nau nakaldra tepi pantjina wonti, ja worita pratjana talku najina wonti.

26 Ja Nulu nina pungaia nunkanaia jinpana wonti ja jatana wonti: “Wata ngurani wiriau, ja wata kulnuni jenia jatau ngurani.”

27 Ja Jesus ja mili nunkani wapana wonti ngura wakaia Cäsarea Philipphini karakara. Ja paltuni Nulu mili nunkani jakalkingana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mina kana jatai worana ngani nganai?”

28 Tanali kalabana wonti: “Johannes multibanietja; ja palpa: Elias; ja palpa: Propheta kulno.”

29 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Mina jura jatai, worana ngani nganai?” Petrule kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni Christus nganai.”

30 Ja Nulu tanana daudauana wonti, tanali wata nunkangundru kulnuni kaukaubananto.

31 Ja Nulu wonina wonti tanangu ngujangujara jinkila: Kanaia Ngatamura pirna ketjaketjananto, ja pinaru worali, ja Priesta pirna worali, ja jaura jinkinietja worali nina woranato ja nari ngankananto, ja ditjini parkulani Nau tepi terkakananto.”

32 Ja Nulu talku ninapini jaura tanangu kaukaubana wonti. Ja Petrule nina tjirimalkingana wonti ja wonina wonti nina daudauala.

33 Nulu najina karitjina mili nunkani najina wonti, ja Nulu Petrus daudauana wonti ja jatana wonti: “Ngakangu ngadaia nganamai,

Satanajai! Ngangau jundru wata ngundrai mina Godaia nganai, a-ai, windri mina kanaia.”

³⁴ Ja Nulu kana wolara milini nunkanani jela matja karkana, Nau tanangu jatana wonti: “Warle ngantjai, ngakangu karipaterila, nau munta panila ngundrateriatimai, ja nulu kunarku nunkani maniatimai ja ngakangu karipateriatimai.

³⁵ Ngangau warle tepi nunkani ngantjai kulkala, nulu nina tintala nganai; ja warle tepi nunkani tintai ngakangundru ja ngantjani jaurandru, nulu nina mankamankala nganai.

³⁶ Jenia kanani ngumu nganai kara, nulu mita maru maninani, ja mungara nunkani tintaterinani?

³⁷ Mina kalala kanali jinkinanto kara mungarani nunkanani?

³⁸ Ngangau worana ngakangundru ja ngakani jaurandru nintali nganai tanangupini nguja palakantjini ja madlentjani, nunkangundru bakana Kanaia Ngatamura nintali nganala nganai, Nauja wokarala nganai Ngaperai nunkanaia pinalani angeia kulildrinto.”

9

¹ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Tanangundru palpa ninkida terkala wapaia tanalipini nari wata wontjala nganai, tanali Godaia milila ngurulali wokaranani najinantulu.”

² Ja ditji mara wora ja kulnuni Jesujeli Petrus ja Jakobus ja Johannes patana wonti, ja tanana pilki mardawonpa pirnaia miri taralkana wonti, kulno worana. Ja Nau njeranjerarina wonti tanangu milkini.

³ Ja kati nunkani kintjalkururina wonti, bulu pirna taleri jerib-aka; jeruja kulirkanietja mitani ngandandariai tanana jeruja bulu ngankala.

⁴ Ja tanangu. Elias Mosingunto wondraterina wonti; ja pudla Jesungu jela ngankamalina wonti.

⁵ Ja Petrulu kalabana wonti ja Jesungu jatana wonti; “Rabbi! Ninkida ngaianangu ngumu nganai; ja ngaiani punga parkulu ngankananto, jinkani kulno, ja Mosini kulno, ja Eliani kulno.”

⁶ Ngangau nau ko nganana wonti mina nau jatananto, ngangau tana japali pirna nganana wonti.

⁷ Ja talarapalku pantjina wonti ja tanana walpadakana wonti; ja ngaijala talara palkundru dunkana wonti ja jatana wonti: “Naupini Ngatamura ngantjalu ngakani nganai, ninaia ngaraiatinimai!”

⁸ Ja tanali najina karitjina wonti, ja nurujeli tanali kana pani najina wonti, windri Jesus kulnulu tanangunto.

⁹ Ja tana mardawonpandru ngarina tikana, Nulu tanangu jirijiribana wonti, jenia wata kulnuni kaukaubananto, mina tanali matja najina, windri ngadani, Kanaia Ngatamura narindru jiritjina warai.

¹⁰ Ja jenia jaura tanali patana wonti, ja tana jakalkijiribamalina wonti: “Mina jenia wondrai: Narindru jiritjina?”

¹¹ Ja tanali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Jaura jinkinietja jatai: Elias ngopera wokarananto.”

¹² Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Elias wokarai, ja nulu ngopera pratjana talku kurai; ja worderu dakanala parai Kanaia Ngatamurandru; Nauja pirna ketjaketjananto ja tanali ninaia panila ngundrananto.”

¹³ Ngani jurangu jatai: “Elias morlalu wokarana warai, ja tanali nunkangu ngankana warai, mina tanali jertapaterina warai, worderu nunkangundru dakanala parai.”

¹⁴ Ja Nau milini nunkanani wokarana wonti; ja Nulu kana wolara tanangunto najina wonti, ja jaura jinkinietjali tanana jakajakalkana wonti.

¹⁵ Ja nurujeli, kana wolarali nina matja najina, tana pirna ngaruparana wonti, ja tana karakararina wonti ja nunkangu jaura murlali jinkina wonti.

¹⁶ Ja Nulu jaura jinkinietja jakalkana wonti: “Mina jura tanangu jela jakalkijiribamaliai?”

¹⁷ Ja kana wolarandru nunkangu kuinujeli kalabana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngato ngatamura ngakani jinkangu wapalkana warai, nulla kutji ngapu ngamalkai;

¹⁸ Ja woderi nulia ninaia patai, jerra nulia ninaia diadialkai; ja nulia ngaltja ngankai ja manatandra matateriai ja winjariai; ja ngani inilini jinkanani jatana warai, tanalia ninaia dunkalkananto, ja tanaia ngandandarina warai.”

¹⁹ Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura nguja gilbarinietja, wintaranaia ngani jurangu jela nganananto, wintaranaia ngato jurana ngamalkananto? Ninaia ngakangu padakanimai!”

²⁰ Ja tanali nina nunkangu wapalkana wonti; ja Nulu nina najina, nurujeli kutjieli nina matarla ngankana wonti, ja nau mitani purina wonti ja ngaltja witjiwitji walkina wonti.

²¹ Ja Nulu ngaperi nunkani jakalkana wonti: “Winta jenia nunkangu pantjinala?” Nau jatana wonti: “Kupandru,”

²² Ja nulu nina pota marapu bakana turuni ja ngapani worai, nina nari ngankala. Windri jidni ngurunguru ngananani, kalumiltjamiltjarina ngalina marangokau,

²³ Jesus nunkangu jatana wonti: “Jundru ngurunguru ngananani morlalu ngundrala; warle morlalu ngundrai nunkangu panila ngandandariai.”

²⁴ Ja nurujeli kankuja ngaperi maritjina wonti, ja milki gildieli jatana wonti: “Ngato morlalu ngundrai, Kaparajai, marangokau ngakangu wuldrungundranietjani.

²⁵ Jesujeli najina, kana wolara jurborinani, Nulu katji murumuru dikidikibana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Jidni kutji tali pani ja ngapu, ngato jinkangu jirijiribai, nunkangundru dunkau, ja wata niorla nunkangu wiriau!”

²⁶ Ja nau maritjina wonti, ja nulu nina pirna diadialkana wonti, ja nau dunkana wonti; ja nau nari jeribaka nganana wonti, jeruja marapu jatana wonti: “Nauja matja nari.”

²⁷ Jesujeli nina mara patana wonti, ja nina terkibana tarana wonti, ja nau jiritjina wonti.

²⁸ Ja Nau pungani matja wirina, milieli nunkanali nina pilki jekibana wonti: “Miandru ngaiani ngandandarina warai ninaia dunkalkala?”

²⁹ Ja Nau tanangu jatana Wonti: “Naupara nguja ngandandariai pilki dunkala, windri ngatjinali ja milja ngamanali.

³⁰ Ja tana nakandru wapana wonti ja Galiliani palkingana wonti; ja Nulu wata ngantjana wonti kulnujeli jenia ngujamananto.

31 Ngangau Nulu milini nunkanani ngujangujara jinkina wonti ja tanangu jatana wonti: “Tanali Kanaia Ngatamura kana marani ngulkujeli jinkila nganai, ja tanali ninaia nari ngankala nganai, ja matja nari, Nauja jiritjila nganai.”

32 Tanali jenia jaura wata ngujamana wonti ja japali nganana wonti nina jakalkala.

33 Ja Nau Kapernaum ngurani wokarana wonti. Ja Nau matja pun-gani, Nulu tanana jakalkana wonti: “Mina jura paltuni ngankamalina warai?”

34 Tana ngapu nganana wonti; ngangau tana paltuni ngankamalina warai, worana morla pirna nganai.

35 Ja Nau matja ngamana ngarina, Nulu tanana marapratjana ja mandru karkana wonti ja tanangu jatana wonti; kulnujeli ngantjanani ngoperala nganala, nau pratianani ngadaia nganala nganai, ja prat-janaia mili.”

36 Ja Nulu kupa waka patana wonti ja tanangu terti terkibana wonti; ja Nulu nina matja munamana, Nau tanangu jatana wonti:

37 “Warle jenipara kupa waka kulno patai ngakani talani, nulu ngana patai; ja warle ngana patai, wata nganai patai, a-ai, ninaia Nulia ngana jinpanala.”

38 Joliannili nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngujan-gujara jinkinietajai, ngaiiani kulno najina paraia jinkani talani kutji dunkalkanani, nau ngaianingu wata karipateriai; ja ngaiiani nina daudauana paraia, ngangau nau ngaianingu wata karipateriai.”

39 Jesus jatana wonti: “Wata nina daudauanimai, ngangau wata kulno nganai, nulu ngurula ngankala nganai ngakani talani, ja wolja ngakangu madlentji jatala nganai.

40 Ngangau worana wata tula ngaianani nganai, nau kamaneli ngaianani nganai.

41 Ngangau warle jurangu ngapa koko kulno jinkiai tapananto ngakani talani, ngangau jura Christuja mili nganai, morlalu ngani jurangu jatai: Nulu kalala nunkani wata tintala nganai.

42 Ja warle tanangundru kulno wakawaka, ngakangu morlalu ngun-dranani, karkarkai, nunkangu ngumu nganai, lmar da wati jerkalani nunkanani kurananto, ja nina panto mandrani worananto.

43 Ja marali jidnana karkarkanani, ninaia wokaribamai; jinkangu ngumu nganai nguna wordu tepini wirila, jidni mara mandrunto kara turuja wiriati, nauja ngurali jerkiai.

44 Jerra tanani burka wata paliai ja turu wata mudai.

45 Ja tidnali jidnana karkarkanani, ninaia wokaribamai; jinkangu ngumu nganai, tidna wordu tepini wirila, jidni tidna mandrunto turuja wiriati, nauja ngurali jerkiai.

46 Jerra burka tanani wata paliai ja turu wata mudai.

47 Ja milkieli jidnana karkarkanani, ninaia dukarau; ngumu jinkangu nganai milki kulnunto Godaia mililani wirila, jidni milki mandrunto turuja wiriati.

48 Jerra burka tanani wata paliai ja turu wata mudai.

49 Pratjana tanali turujeli wiribala nganai, ja poto ngumu pratjana tanali kaldrieli wiribala nganai

⁵⁰ Kaldri ngumu nganai; kaldri wata morla kaldri ngananani, minali jura ninaia ngankingala nganai? Kaldri jurangunto ngamalkanimai, ja murlali ngamalkijiribamalianimai!”

10

¹ Ja Nau nakandru puntina wonti ja Judaia wondirani wokarana wonti, ja mitani Jordan kaiari jerankari palkingana wonti; ja nakaldra kana wolara nunkangu jurborina wonti, ja worderu Nulu milingeru ngankana wonti, Nulu nakaldra tanangu ngujangujara jinkina wonti.

² Ja Pharisaia nunkangu wokarana wonti nina wontjala, ja tanali nina jakalkana wonti, jenia talku nganai kana kulnuni noa nunkani worarala.

³ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mina Mosili jurangu jirijiribana wonti?”

⁴ Tana jatana wonti: “Mosili manuni kurana wonti puntibani dakani jaura dakala ja nana worarala.”

⁵ Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jurani ngara ngurungurundru nulu jurangu ninapini jirijiribani jaura dakana wonti.

⁶ Ngopera pantjimanandru Godali tanana materi ja widla pantjimana wonti.

⁷ Jendrania kana kulnujeli ngaperi nunkani ja ngandri nunkani worarala nganai, ja noani nunkanani jela ngamala nganai.

⁸ Ja pudla palku kulno nganala nganai. Jendrania pudla wata morla mandru, a-ai, windri palku kulno nganai

⁹ Mina Godali matja ngokana, kanali wata puntibananto.”

¹⁰ Ja pungani nina nakaldra milieli nunkanali jendrangundruja jakalkana wonti.

¹¹ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Warle noa nunkani woraranani ja noa nguru patanani, nulu nankangu pinta wokaribai;

¹² Ja widlali noa nunkani woraranani ja noa nguru patanani, nandru pinta wokaribai.”

¹³ Ja tanali kupa waka nunkangu padakana wonti, Nulu tanana karakarananto; milieli tanana daudauana wonti, tanali tanana padakanani.

¹⁴ Jesujeli jenia najina, Nau kaldririna wonti ja tanangu jatana wonti: “Kupa worani patanau, ja wata daudauauau tanana ngakangu wokarananto; ngangau tanangu Godaia milila nganai.

¹⁵ Morlalu ngani jurangu jatai: Warle Godaia milila wata patai kupa wakali jeribaka, nau wata nunkangu wirila nganai.”

¹⁶ Ja Nulu tanana matja munamana, Nau tanangu mara kuraterina wonti ja tanana ngurungutana wonti.

¹⁷ Ja Nau dunkana kurana wonti paltuja, kulno nunkangu mindrina wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti ja nina jakalkana wonti: “Ngujangujara jinkinietja ngumujai, mina ngato ngankananto tepi ngurali manila?”

¹⁸ Jesus nunkangu jatana wonti: “Minandru jundru ngana ngumu dikai? Wata kulno ngumu nganai, windri Goda kulnulu.

¹⁹ Jirijiribani jaura jidni milkila: Wata pinta wokaribamai; wata narielu nandrainai; wata kurieli maniamai, wata jedi jaura morlalu

jatamai; wata watawatali maniamai; ngaperi jinkani ja ngandri jinkani pirna ngundramai.”

20 Nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngjangujara jinkinietjajai, jenia pratjana ngato ngamalkai kupandru.”

21 Jesujeli nina najina, Nulu nina ngantjana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kulno jundru wata ngamalkai: wapau pratjana mina jundru ngamalkai, jinkiau kalalaiai, ja wangiwangini bakujeli jinkiau, ja jundru poto pirna pariwilpani ngamalkala nganai; ja ninkidani tikau, ngakangu karipateriau, kunarku maniau.”

22 Nau jenia jaurandru ngaurongauro pantjia wonti, ja ngaurongau-rojeli wapana wonti; ngangau nau poto pirna nganana wonti.

23 Ja Jesujeli najina karitjina wonti ja milini nunkanani jatana wonti: “Jenia mati nganai, tana poto pirna Godaia mililani wirinanto.”

24 Mili nunkani jaurandru pirna ngaruparana wonti. Jesujeli nakaldra kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Kupa worai, worderu mati jenia nganai tanangu, tana potuni manujeli ngundranani Godaia mililani wirila.

25 Morla ngaua nganai, Camuli kulno kuri pikiri wilpani palkingananto kana poto pirnani, nau Godaia mililani wirinanto.”

26 Tana morla pirna ngaruparana wonti ja ngankamalma wonti: “Warlengarla tepita manila nganai?”

27 Jesujeli tanana najina wonti ja jatana wonti: “Kana ngandandariai, ngarla Godata wata ngandandariai; ngangau Godani pratjana wata ngandandariai.”

28 Petrulu wonina wonti nunkangu jatala: “Mai, ngaiani pratjana woraranala ja jinkangu karipaterinala!”

29 Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti, morlalu ngani jurangu jatai: “Wata kulno nganai nulu worarana warai punga kara, nejingatata worana kara, kaku worana kara, ngaperi kara, ngandri kara, noa kara, kupa worana kara, mita worana kara ngakangundru ja ngantjani jaurandru.

30 Nulu wata maninani 100 potajeli karari nunkangupini mitani punga worana ja ngatata worana ja kaku worana ja ngandri worana ja kupa worana ja mita worana tirikaripaterinali jela, ja ngadani tepi ngurali.

31 Marapu ngoperala ngadala nganala nganai, ja ngadala ngopera nganala nganai.”

32 Tana paltuni nganana wonti Jerusalemia tarala; ja Jesus tanangu ngopera nganingana wonti, ja tana ngaruparana wonti, ja tana nunkangu karipaterina japali pantjina wonti. Ja nulu nakaldra mili marapratjana ja mandruni manduringana wonti ja wonina wonti tanangu jatala, worderu nunkangu ngadani pantjinanto:

33 “Mai, ngaiana Jerusalemia tarala wapaia, ja tanali Kanaia Ngata-mura Priesta pirnani ja jaura jinkinietjani ngulkujeli jinkila nganai, ja tanali ninaia naria kurala nganai ja ninaia kana koni ngulkujeli jinkila nganai.

34 Ja tanali ninaia ngirkibala nganai ja nandralla nganai, ja nunkangu ngaltja worala nganai, ja ninaia nari ngankala nganai; ja ditjini parkulani Nauja jiritjila nganai.”

35 Ja nunkangu Jakobus ja Johannes Zebedäuni ngatamura wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngujagujara jinkinietjai, ngali ngantjai, jundru ngalina jinkinnanto minakulno ngali jinkangu ngatjai.”

36 Nau pudlangu jatana wonti: “Mina judla ngantjai, ngato judlangu ngankananto?”

37 Pudla nunkangu jatana wonti: “Ngalingu kurau, kulno jinkangu ngunarani ja kulno jinkangu worangantjuni pinalani jinkanani ngamananto.”

38 Jesus pudlangu jatana wonti: “Judla ngurunguru nganai, nunkangupini kokundru topala nina ngato tapai; ja nina multibanila manila, nina multibanila ngato maninanto?”

39 Pudla nunkangu jatana wonti: “Kauna, ngali ngurunguru nganai.” Jesus pudlangu jatana wonti: “Nina koko ninapini ngato tapai, judla tapala nganai; ja nina multibanila, nina ngato maninanto, judla manila nganai;

40 Windri ngamana ngunarani ngakanani ja worangantjuni ngakanani jinkila, wata poto ngakani nganai, a-ai, windri tanangu, worangu matja ngankingana.”

41 Ja mili marapatjanali jenia ngarana, tana junkarina wonti Jakobungu ja Johanningu.

42 Jesujeli tana karkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura milkila, kana wolaraia kaparali tanangu jirijiribai, ja tanani kana pinali tanana jupai.

43 Jeruja wata jurangu nganaiatimai; a-ai, warle jurangundru ngantjai pirna pantjila, nau mili jurani nganaiatimai.

44 Ja warle jurangundru ngantjai ngoperala nganala, nau pratjanaia mili nganaiatimai.

45 Ngangau bakana Kanaia Ngatamura wata wokarana warai mili ngamalkala, a-ai, mili nganala, ja tepi nunkani jinkiterila kalala marapuja.”

46 Ja tana Jericho ngurani wokarana wonti. Ja Nau, ja mili nunkani, ja kana wolara Jerichundru dunkana, Timäiuni ngataraura, Bartimäus, butju paltuni ngamana wonti potuni ngatjila.

47 Ja nulu matja ngarana, Jesus Nazarenala Nauja nganai, nulu wonina wonti niaritjila ja jatala: “Jesujai, Davidani ngatamurajai; ngakangu kalumiltjamiltjariau!”

48 Ja marapujeli nina daudauana wonti nau ngapurinanto; ja nau morla parparali maritjina wonti: “Davidani ngatamurajai, ngakangu kulumiltjamiltjariau!”

49 Ja Jesus banbana wonti ja jatana wonti: “Ninaia karkanau!” Ja tanali nina kana butju karkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Murlali nganamai, terkakamai, Nulia jidna karkai!”

50 Nulu kati nunkani worarana wonti ja terkakana wonti ja Jesungu wokarana wonti.

51 Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Mina jundru ngantjai ngato jinkangu ngankananto?” Kana butju nunkangu jatana wonti: “Rabbuniai, ngato nakaldra najinanto!”

⁵² Jesus nunkangu jatana wonti: “Wapau morlalu ngundranali jinkanali jidnana tepi ngankana warai.” Ja nurujeli nulu nakaldra najina wonti, ja nau Jesungu paltuni karipaterina wonti.

11

¹ Ja tana Jerusalemingu karakara wokaranani, Bethphagingu ja Betlianiangu mani nindri mardawonpani, Nulu mili nunkani niandru jinpana wonti.

² Ja pudlangu jatana wonti: “Wapalumi nunkangupini ngura waka judlangunkari, ja nurujeli judla nunkangu wirinani, judla donki kuparu workamantraterinani mankamankala nganai, nunkangupini wata kana kulno dukaterina warai; nina dukaralumi, ja tikalkalumi!”

³ Ja kulno judlangu jatanani: “Ninandru judla jenia ngankai?” Judla jatalumi: “Kaparali ninaia karkai”; ja nurujeli nulu nina jinpala nganai.

⁴ Pudla wapana wonti ja donki kuparu mankamankana wonti manani workamantraterinani, palarani woderi palto karitjiai; ja pudlali nina dukarana wonti.

⁵ Ja palpa tanangundru jerra terkana, pudlangu jatana wonti: “Mina judla ngankai, donki kuparu judla dukarai?”

⁶ Pudla tanangu jatana wonti worderu Jesujeli jirijiribana warai, ja tanali pudlangu manuni kurana wonti.

⁷ Ja pudlali donki kuparu Jesungu tikalkana wonti, ja tanali kati tanani nunkangu kurana wonti, ja nina kurana tarana wonti.

⁸ Marapujeli kati tanani paltuni jaupana wonti, kana ngurujeli ngimanguna pitandru wokaribana wonti, ja tanana paltuni jaupana wonti.

⁹ Ja tana ngopera wapana wonti ja karipaterina wonti maritjina wonti ja jatani wonti: “Hosiana, ngaiiani jurakokai ninaia, Nauja wokarai Kaparaia talani:

¹⁰ Ngaiiani jurakokai Ngaperaiia ngaiananaia Davidani milila nauja wokarai! Hosiana mirini!”

¹¹ Ja Jesus Jerusalemingu ja jaura pungani wirna wonti. Ja Nulu pratjana matja najinajibana, ja matja kalkaurarina, Nau Bethaniaia wapana wonti marapatjana ja mandrunto.

¹² Ja tana tankubana Bethaniandru dunkana kurana, Nau mauali nganana wonti.

¹³ Ja Nulu woritandru tandraia nindri kulno talpanto najina wonti, ja Nau nunkangu wokarana wonti, Nulu palpa nunkangu mankamankanto; ja Nau nunkangu matja wokarana, Nulu panila mankamankana wonti windri talpa; ngangau jendranguta wata tandraia miljaru nganana wonti.

¹⁴ Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngurali wata morla kulnujeli jinkangundru tandra tajinanto.” Ja milieli jenia ngarana wonti.

¹⁵ Ja tana Jerusalemingu wokarana wonti. Ja Jesus Godaia pungani wirina wonti, ja Nulu wonina wonti tanana narrala, tanali Godaia pungani jinkimalina wonti ja burungankana wonti, ja Nulu mar-datandrakaritjimalkanietjaia kurli ja mulapara burungankanietjaia ngamana piri kokulterkibana wonti.

16 Ja Nulu wata manuni kurana wonti kulnujeli koko Godaia pungani palkingalkananto.

17 Ja Nulu ngujangujara jinkina wonti ja tanangu jatana wonti: “Wata dakanala parai: Tanali punga ngakani ngatjini punga dikananto kanani warupotuni? Ja jura ninaia watawatali maninietjaia minka ngankala wapaia.”

18 Ja jaura jinkinietjali ja Priesta pirnali jenia ngarana wonti, ja wontina wonti worderu tanali nina nari ngankananto; ngangau tana japali nganana wonti nunkangundru, ngangau kana wolara pirna ngaruparana wonti nunkani ngujangujarandru.

19 Ja matja kalkaurarina, tana ngurandru dunkana kurana wonti.

20 Ja tankubana palkara tana wiringana, tanali najingana wonti tandraia nindri mujarina warai kaparajelu.

21 Ja Petrulu jenia ngundrana nunkangu jatana wonti: “Rabbi, najiau! Naupini tandraia nindri, ninaia jundru dikidikibala wiri, mujarina warai.”

22 Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Godani morlalu ngundranau!

23 Ngangau morlalu ngani jurangu jatai: Kulno nunkangupini mardawonpani jatanani: Dukarateriamai ja ngapa pirnani worateriamai, ja nau ngarani nunkanani wata mangangankanani, a-ai, windri morlalu ngundranani, jenia pantjinani mina nau jatai, nunkangu pantjila nganai, mina nau jatai.

24 Jendrania ngani jurangu jatai: Pratjana mina jura ngatjinani juranani ngatjiai, morlalu ngundranau jura jenia maninanto, ja jura jenia manila nganai.

25 Ja jura terkanani ngatjila, worani patanau mina jura kulnuni ngamalkai; ngangau bakana Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani worani patananto.

26 Jura wata worani patanani, jeruja bakana Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani wata worani patala nganai.”

27 Ja tana nakaldra Jerusalemingu wokarana wonti. Ja Nau Godaia pungani wirarinani, Priesta pirna ja jaura jinkinietja ja pinaru nunkangu wokarana wonti,

28 Ja nunkangu jatana wonti: “Mma ngurulali jundru jenia ngankai, ja warle jinkangu ninapini ngurula jinkina warai jenia ngankananto?”

29 Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Bakana ngato jurana jaura kulno jakalkala nganai, ja jura ngakangu kalabananto; ja ngani jurangu jatala nganai, mina ngurulali ngato jenia ngankai.

30 Johanini multibanila pariwilpandru kara, kanandru kara nganana wonti? Ngakangu kalabanau!”

31 Ja tana tjurujeli ngundrana wonti ja jatana wonti: “Ngaiani jatanani, pariwilpandru, Nauja ngaiangu jatala nganai: Minandru jura nunkangu wata morlalu ngundrana wonti?

32 Ngaiani jatanani, kanandru, ngaiani kana wolarandru japali nganananto, ngangau tanali marapujeli Johannes Propheta patai.”

33 Ja tanali Jesungu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngaiani ko.” Ja Jesus tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jeruja bakana ngani jurangu wata jatai, mina ngurulali ngato jenia ngankai,”

12

¹ Ja Nulu wonina wonti tanangu jeribaka jaurali jatala: “Kana kulno wain maru kurana wonti; ja nulu pita terkibana karitjina wonti, ja wain nankani kutu bakuna wonti, ja punga wutju wotina wonti, ja nina marunajinajibanietja worangu worarana wonti, ja wapana wonti worita.

² Ja nulu najinajibanietja worangu miljau talkuni mili kulno jinpana wonti, nulu najinajibanietja worangundru maruja tandrandru manijiribananto.

³ Tanali nina patana wonti ja nina nandrana wonti ja mara kala jinpana wonti.

⁴ Ja nakaldra nulu tanangu mili nguru jinpana wonti; ja nina mangatandra tanali mardali diana wonti, ja nina matja ngirkibana, jinpana wonti.

⁵ Ja nakaldra nulu kulno nguru jinpana wonti; ja nina tanali nari ngankana wonti, ja marapu morla, tanangundru tanali palpa nandrana wonti, palpa nari ngankana wonti.

⁶ Nulu windri ngatamura kunakulno ngantjalu morla ngamalkana wonti, ju nulu nina ngadani tanangu jinpana wonti ja jatana wonti: “Tana ngakani ngatamurani warawararila nganai.”

⁷ Tana maru najinajibanietja ngankamalina wonti: “Naupini maratunkaia; kaparanau, ninaia ngaiana nari nandrananto maratunka nunkani ngaianani nganananto,”

⁸ Ja tanali nina patana wonti ja nari ngankana wonti ja nina wain marundru palarani worana wonti.

⁹ Mina wain maruja kaparali ngankala nganai? Nau wokarala nganai, ja nulu maru najinajibanietja nari ngakala nganai ja wain maru nguruni jinkila nganai.”

¹⁰ Jura wata ninapini jaura warapanala: “Naupini marda, nina wotinetjali worana wonti, nau marda buru pantjina wonti;

¹¹ Kaparandru nau jenia pantjina wonti, ja ngaianangu milkini ngaruparana pirna nganai.”

¹² Ja tanali wontina wonti nina patala, windri tana kana wolarandru japali nganana wonti, ngangau tanali ngujamana wonti, Nulu tanangundru ninapini jeribaka jaura jatana warai. Ja tanali nina worarana wonti ja wapana wonti.

¹³ Ja tanali nunkangu Pharisaia palpa ja Herodini mili palpa jinpana wonti, tanali nina patananto jaurani nunkanani.

¹⁴ Tana wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Ngujangujara jinkinietjajai, ngaiiani milkila, jidni morlalu nganai, ja jidni manubaku nganai kanani; ngangau jundru wata kana mudla ngundrai, a-ai, jundru morlalu Godaia paltundru ngujangujara jinkiai; jenia talku nganai mitaia kaparani kalala jinkila kara, pani kara? Ngaiiani jinkinanto kara, wata jinkinanto kara?”

¹⁵ Nulu tanana jeljujelju matja ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngana wontjai? Padakanau ngakangu kalalaila mardatandra kulno, ngato nina najinanto!”

¹⁶ Tanali kulno jinkina wonti. Ja Nau tanangu jatana wonti: “Waninunkani mudla naupini nganai, ja mina jaura dirkalani parai?” Tana nunkangu jatana wonti: “Mitaia kaparaia.”

17 Ja Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Jinkianau kaparaia poto kaparani ja Godaia poto Godani!” Ja tana nunkangundru pirna ngaraparana wonti.

18 Ja Sadducaia nunkangu wokarana wonti, tanaia jatai: “Narila wata morla jiritjila nganai”, ja nina jakalkana wonti ja jatana wonti:

19 “Ngujangujara jinkinietjajai, Mosili ngaiainingu dakana wonti: “Kana kulnuja neji palinani, ja noa nunkani woraranani, ja kupa pani woraranani, ngatatajeli nunkanali noa nunkani patananto ja nejini nunkanani ngatamura jiritjibananto.

20 Neji mara wora ja mandru nganana wonti. Ja ngoperalali noa patana wonti, ja nau matja palina, ngatamura pani worarana wonti;

21 Ja mandrulali nana noa patana wonti ja palina wonti; ja parkulali bakana jeruja;

22 Ja nana tanali mara wora ja mandrujeli noa patana wonti, ja ngatamura pani worarana wonti. Pratjaterinani ngadani bakana widla palina wonti.

23 Terkakani ditjini, tana matja jiritjina, waninunkani noa tanangundru nani nganala nganai, ngangau mara wora ja mandrujeli nana ngamalkana wonti?”

24 Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti “Wata jura jendrangundruja tjautjau ngundranau, ngangau jura jaura worana ja bakana Godaia ngurula wata ngujamai?”

25 Ngangau tana narindru matja jiritjina, tanali wata morla noa patai ja noa pantjia, a-ai, tana angela jeribaka nganai, tana pariwilpani nganai.

26 Narilandru, tana tepi terkalaia nganai, jura wata Mosini dakani jaurani warapana warai, worderu dilka nindrini Godali nunkangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Ngani Abrahamani Goda ja Isaakani Goda ja Jakobani Goda?”

27 Goda wata naria Goda, a-ai, tepia; jura tjautjau pirna ngundrai!

28 Ja jaura jinkinietja kulno nunkangu wokarana wonti, nulu ngarana warai, worderu tana ngankamalina warai, ja nulu ngujamana warai, Nulu tanangu ngumu kalabana warai, nulu nina jekibana wonti: “Mina jirijiribani jaura pratjanaia kapara nganai?”

29 Jesujeli nunkangu kalabana wonti: jirijiribani jaura pratjanaia kapara naupini nganai: Ngaramai, Israelajai, Kapara Goda ngaianaui Kapara kulno nganai;

30 Ja jundru Kapara Goda jinkani ngantjamai ngarali jinkanali, ja mungarali jinkanali, ja manujeli jinkanali, ja ngurungurulali jinkanali warupotujeli. Naupini jirijiribani jauraia ngoperala nganai.

31 Ja nguru nunkangu jeribaka nganai: Ngurala jinkani ngantjamai, jidna munta jeribaka. Morla pirna pudlangu wata jirijiribani jaura kulno parai.”

32 Ja jaura jinkinietja nunkangu jatana wonti: “Ngumu, Ngujangujara jinkinietjajai, jidni morlalu jatana warai, ngangau Kulno nganai, ja wata kulno nguru nganai nunkangu.

33 Ja ninaia ngantjana ngarali ja manujeli ja mungarali ja ngurungurulali warupotujeli, ja ngurala ngantjana munta jeribaka, morla pirna nganai tarani poto ngumuni ja poto ngumu pratjanani.”

34 Ja Jesujeli ngujamana wonti, nulu matja kiri kalabana, Nau nunkangu jatana wonti: “Jidni wata worita nganai Godaia mililani.” Ja wata kulnujeli wontjana wonti nina morla jekibala.

35 Ja Jesujeli, Godaia pungani ngujangujara jinkinani, kalabana wonti ja jatana wonti: “Worderu jaura jinkinietja jatai, Christus Davidani ngatamura nganai?”

36 David munta Jaola kulikirieli jatai: Kapara jatanala Kaparani ngakanani: Ngakangu ngunarani ngamana ngariau, ngato talpala jinkani jinkangu tidnani kuranantulu, tidnaparani piri jeribaka.

37 Davidali muntali nina dikai, Kapara, ja wodajerindru Nau ngatamura nunkani nganai?” Ja kana wolarali nina murlali ngarana wonti.

38 Ja ngujangujarani nunkanani Nau tanangu jatana wonti: “Jaura jinkinietjandru ngamalkaterianau, tanali ngantjai kati wiridieli wirarina ja jaura murlali jinkimalini pirini,

39 Ja ngamanai piri ngopera jaura pungani, ja ngamani piri ngopera buka pirnani.

40 Tanali mangawaruja pungu tajiai, ja jendralia ngatjina wirdri wondralkai; tanali kalala morla pirna manila nganai.”

41 Ja Jesus mardatandra kokunkari ngamana ngarina wonti ja Nulu najinajibana wonti worderu kana wolarali mardatandra mordatandra kokuni kurana wonti; ja kana poto pirna marapujeli kurana wonti marapu.

42 Ja mangawara kulno wangiwangi wokarana wonti ja mardatandra mandru wakawaka kurana wonti, jenia nganai mardatandra mara kulno.

43 Ja Nulu mili nunkani karkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Nai ldrupini mangawaru wangiwangieli morla mardatandra kokuni kurana watanangu pratjanani.

44 Ngangau tanalia pratjanali tanani poto lnanamirindru kurana warai; nandrupini nankani ngaljengaljendru pratjana, mina nandruja ngamalkana warai, nankani poto pratjana, kurana warai.”

13

1 Ja Nau Godaia pungandru dunkana kurana, mili nunkani kulno nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, najiau mina marda ja mina wotini!”

2 Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jundru jenia wotini pirna najiai? Wata marda kulno marda kulnuni paraia nganai.”

3 Ja Nau maninindri mardawonpani Godaia pungankari matja ngamana ngarina, nina Petrulu ja Jakobulu ja Johannili ja Andreasali pilki jakalkana wonti:

4 “Ngaianingu jatau, winta jenia pantjila nganai; ja mina malka jenia nganai, winta jenia pratjana mudala nganai?”

5 Jesujeli kalabana wonti ja wonina wonti jatala: “Ngamalkaterianau kulnujeli jurana karkarkaiati.

6 Ngangau marapu wokarala nganai talani ngakanani, ja tana jatala nganai: Ngani Nauja nganai, ja tanali marapu karkarkala nganai.

7 Jura tirimalinandru ja tirimalina pinti ngaranani, wata japali pantjianau; ngangau jenia pantjinanto, ja mudana wata kautji nganala wapaia.

⁸ Ngangau kana wolara tiriterkakala nganai kana wolarani, ja mitaia kaparaia milila mitaia kaparaia mililani; ja mita wiltjiwiltjila nganai mankamanka, ja luaua pirna ja tjautjau pirna nganala nganai.

⁹ Ketjaketjanaia wonina jenia nganai. Jura munta ngamalkaterianau, ngangau tanali jurana kaparani ngulkujeli jinkila nganai, ja jaura pungani tanali jurana nandralla nganai; ja najinajibanietjani ja mitaia kaparani tanali jurana terkibala nganai ngakangundru, tanangu malka nganananto.

¹⁰ Ja tanali ngopera kanani warupotuni ngantjani jaura kaukaubala nganai.

¹¹ Kanali jurana wapalkanani ja ngulkujeli jinkinani wata manujeli ngundranau mina jura jatananto, ja wata ngankingaterianimai, a-ai, windri jenia, mina Nulia jurangu jinkila nganai nunkangupini ditjini, jatanimai; ngangau wata jura nganai, tana jatai, a-ai, Jaola kulikirieli.

¹² Nejieli ngatata nunkani naria ngulkujeli jinkila nganai, ja ngaperali kupa nunkani; ja kupa terkakala nganai ngaperani ja ngandrini ja pudlana naria jinkila nganai.

¹³ Ja kana warupoto jurangu kalakalarila nganai ngakani talandru. Worana wonki nganai ngadajelu, nulu tepi ngurali manila nganai.

¹⁴ Jura “duljadulja-tjautjau” najinani, nunkangundru Propheta Daniilali kaukaubana wonti, nau terkai woderi nau wata terkananto, — warle jenia warapai ngundriatimai — ngadani tana Judaia mitaia mardawonpaia japa mindriatinimai!

¹⁵ Worana punga mangatandrani nganai, wata pungani ngariatimai, ja bakana wata wiriatimai minakulno pungandru manila.

¹⁶ Ja worana maruni nganai, wata karitjina tikaiatimai, kati nunkani manila.

¹⁷ Jakajai tanangu mandrantjani ja ngama jinkinietjani tanangupini ditjini!

¹⁸ Ngatjiammai jurani japa mindrina wata kilpani pantjinanto.

¹⁹ Ngangau tanapini ditji ketjaketjana pirna nganala nganai, worderi jenia mitaia woninandru, ninapini Godali pantjimana wonti, kararilu wata nganana wonti ja wata nganala nganai.

²⁰ Ja Kaparali tananapara ditji wata wordu ngankanani, kana pain tepi pirna ngamanani; windri kalkalkanandru, tanana Nulia kalkalkana wonti, Nulia jenia ditji wordu ngankana wonti.

²¹ Jendranguta kulno jurangu jatanani: Mai, ninkida Christus nganai kara; mai, jerra Nauja, jenia wata morlalu ngundranimai.

²² Ngangau Jedikantji Christus wora ja Jedikantji Propheta wora terkakala nganai, ja tanali malka ja pirnala jinkila nganai; ngangau tana ngurunguru ngananani, tanali bakana karkarkananto, tanana Nulia kalkalkanala.

²³ Jura ngamalkaterianau! Mai, ngani jurangu jenia pratjana ngopera jatana warai.

²⁴ Tanangupini ditjini, ketjaketjana pirnani ngadani, ditji pirna ngalpuru pantjila nganai, ja pirali praitji nunkani wata jinkila nganai.

²⁵ Ja ditji waka wora pariwilpandru purila nganai, ja pariwilpaia ngurula wiltjiwiltjila nganai.

²⁶ Ja ngadani tanali Kanaia Ngatamura najila nganai talara palkujeli wokaranani ngurungurulali ja pirnali.

27 Ja ngadani Nulia angela worana nunkani jinpala nganai, ja Nulia mapala nganai nunkani kalkalkanala watara mandru ja mandrundru, mitaia wondirandru pariwilpaia wondirajelu.

28 Tandra nindrindru jeribaka malka kiririanimai; ngunanguna nunkani matja kuljakuljarina ja talpa matja punkana, jura ngujamai, woldrakanja karakara nganai.

29 Jeruja bakana jura ngujamananto, jura jenia najina pantjinani, nau manani karakara nganai,

30 Morlalu ngani jurangu jatai: Naupini nguja wata mudala nganai jenia pratjana pantjinantulu.

31 Pariwilpa ja mita maru mudala nganai; jaura ngakani wata mudala nganai.

32 Ninapini miljaru ja ditji wata kulnujeli ngujamai, bakana wata angelali pariwilpani, bakana wata Ngatamurajeli, a-ai, windri Ngaperali.

33 Ngamalkaterianau, tepi ngamanau ja ngatjianau, ngangau jura wata milkila, winta naupini ditji nganai.

34 Worderu kana kulno palkanani, nulu punga nunkani worarai, ja milini nunkanani ngurula jinkiai, ja tanangu pratjanani ngankana tanani kurai, bakana mana ngamalkanietjani jirijiribai nau tepi ngamananto.

35 Jeruja tepi ngamanau, ngangau jura wata milkila, winta pungaia kapara wokarai, kalkaura kara, tinka terti kara, paia ngaperi jatanani kara, tankubana kara;

36 Ngangau nulu jurana, nau nurujeli wokaranani, muka manka-mankaiati.

37 Mina ngani jurangu jatai, jenia ngani pratjanani jatai: Tepi ngamanau!"

14

1 Ja ditji mandruni Passa ja pulkurutjeribanibuka pani ditji nganana wonti; ja Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali wontina wonti, worderu tanali nina kirieli patananto ja nari ngankananto.

2 Tana jatana wonti: "Wata ditji pirnani, ngangau kana wolara juajuangaiati."

3 Ja Nau Bethania ngurani Simon kana gambalaila punganani nganana wonti, ja Nau kurlini ngamana ngarinani widla kulno wokarana wonti, nandru Alabaster koko gildi ngumu pirnanto ngamalkana wonti, ja nandru nina koko wokaribana wonti, ja nina nunkangu mangatandrani nangana wonti.

4 Palpa jerra nganana wonti tana junkarilkijiribamalina, wonti ja jatana wonti: "Minani jenia gildi bakujeli tintana?"

5 Ngangau nandruja ninaia gildi kalalaia jinkinanto morla 300 mar-datandrani, ja wangiwangini bakujeli jinkinanto." Ja tana nankangu buijubuljurina wonti.

6 Jesus jatana wonti: "Nanaia murlali worani patanimai. Minandru jura nanaia jupai? Nandruja ngankana ngumu ngakangu ngankana warai.

7 Ngangau milingeru jura kana wangiwangi jurangunto ngamalkai, ja jura jertapaterinani jura tanangu ngumu ngankananto; ngana jura wata milingeru ngamalkai.

⁸ Mina nandruja ngankananto, nandruja ngankana warai; nandru ja ngopera ngankana warai ngana palku wiribala todinaia,

⁹ Morlalu ngani jurangu jatai: Woderi tanali paruparu ninapini ngantjiani jaura kaukaubala nganai mita maruni, naka tanali bakana jatala nganai, mina nandruja ngankana warai, nanaia ngundrananto.”

¹⁰ Ja Judas Ischariot, marapatjana ja mandrundru kulno, Priesta pirnaia wapana wonti, nulu nina tanangu wontawontananto.

¹¹ Ja tanali jenia ngarana, tana mankina wonti, ja nunkangu tal-padakana wonti mardatandra jinkila; ja nulu wontina wonti worderu nulu nina ditjini talkuni wontawontananto.

¹² Pulkurutjeribanibuka pani ditji ngoperalani, tana Passa kuparu nandrana, mill nunkani nunkangu jatana wonti: Wodaninkinaia jidni tertapateriai ngaiiani wapananto ja ngankingananto, jundru Passa kuparu tajinanto?”

¹³ Ja Nulu mill nunkani mandm jinpana wonti ja pudlangu jatana wonti: “Wapalumai nguraia, ja kana kulno judlangu miandurila nganai, nulu ngapa koko mandrai; nunkakaripaterialumai,

¹⁴ Ja woderi nau wirila nganai, jerra punga ngamalkanietjiani jatalumai: Ngujangujara jinkinietja jatai: Woderi ngakani piri nganai, naka ngato Passa kuparu milintali tajinanto?”

¹⁵ Ja nulu judlangu tajini piri pirna matja ngankingana, wondrala nganai, naka ngaianani nina ngankingalumai.”

¹⁶ Ja mili nunkani dunkana kurana wonti, ja ngurani wokarana wonti, ja jeruja mankamankana wonti, worderu Nau pudlangu jatana warai; ja pudlali Passa kuparu ngankingana wonti.

¹⁷ Ja matja kalkaurarina, Nau marapatjana ja mandrunto wokarana wonti.

¹⁸ Ja tana kurlini ngamanani ja tajinani Jesus jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai, kulnujeli jurangundru, nulia ngakangunto tajila wapaia, ngana wontawontala nganai.”

¹⁹ Tanali wonina wonti ngaaurongauro pantjila ja nunkangu jatala pilki ja pilki: “Ngani nauja nganai? Ja kulno: Ngani nauja nganai?”

²⁰ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Kulno marapatjana ja mandrundru, ngalikulno mara kurai pirrani.

²¹ Kanaia Ngataraura wapai, worderu nunkangundru dakanala parai; jakajai nunkangupini kanani, nulia Kanaia Ngataraura wonta-wontala nganai; nunkangupini kanani ngumu ngananala, nauja wata dankanala.”

²² Tanali tajinani, Jesujeli buka patana wonti ja ngurungutana wonti ja ninapini wokaribana wonti ja tanangu jinkina wonti ja jatana wonti: “Patanimai ja tajianimai; naupini ngani palku nganai!”

²³ Ja Nulu koko matja patana ja jurakokana, Nulu nina tanangu jinkina wonti, ja tanali pratjanali nunkangundru tapana wonti,

²⁴ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Naupini ngani kumari nganai, ninapini ngani marapuja nangateriai.

²⁵ Morlalu ngani jurangu jatai: “Kararindru ngato wata morla nunkangupini waina nindri tandrandu tapala nganani nunkangupini ditjieli, ngato nina marra tapala nganai Godaiaa mililani,”

²⁶ Ja tana jurakokairi wima matja jatana, tana maninindri marda-wonpaia wapana wonti.

27 Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Jura pratjaterina nunkangupini tinkani ngakangu kintjakintjarila nganai, ngangau dakanala parai: Ngato ngamalkanietja nandralla nganai, ja tjipi piltjaru nganala nganai.

28 Ngadani ngani matja jiritjina warai, ngani jurangu ngopera Galilaiaia wapala nganai.

29 Petrus nunkangu jatana wonti: “Bakana pratjana jinkangu kintjakintjarinani, ja wata ngani.”

30 Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Morlalu ngani jinkangu jatai: Karari nunkangupini tinkani, windrila paia ngaperi pota mandru jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.”

31 Nau morla parparali jatana wonti: “Ngani bakana jinkangunto palinanto, ngato jidnana wata jedieli worarala nganai.” Jeruja bakana mili pratja jatana wonti.

32 Ja tana piri kulnuni wokarana wonti, tala nunkani Gethsemene; ja Nau milini nunkanani jatana wonti: “Ninkida ngamana ngarianau ngani ngatjiantulu.”

33 Ja Nulu Petrus ja Jakobus ja Johannes patana wonti ja wonina wonti ngaruparala ja japali nganala.

34 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngani mungara ngaurongauo pirna nganai narielu; ninkida ngamanimai ja tepi ngamanimai!”

35 Ja Nau ngalje morla wapana wonti ja mitani woraterina wonti ja ngatjina wonti, ngangau naupini ditji nunkangu wiringananto.

36 Ja Nau jatana wonti: “Abba, Ngaperiai! Jidni ngu runguru nganai pratjana ngankala, ninapini koko ngakangundru maniau: wata jeruja, mina ngani jertapateriai, a-ai, mina jidni.”

37 Ja Nau tikana wonti, ja Nulu tanana mukaturaranani mankamankana wonti, ja Nau Petrunu jatana wonti: “Simoniai, jidni mukaturarai? Jidni ngandandariai ngalje ngakangunto tepi ngamala?”

38 Tepi ngamanau ja ngatjianau, jura wontjanilani wirati; mungara manju nganai ja palku waltowalto.”

39 Ja Nau nakaldra wapana wonti ja ngatjina wonti jenildramata jaura.

40 Ja Nau nakaldra tikana, Nulu tana muka mankamankana wonti; ngangau tana milki parina wonti, ja tana wata milkila nganana wonti, mina tanali nunkangu kalabananto

41 Ja Nau pota parkulani tikana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mukaturaranau ja ngara ngamanau! Matja mudai; ditji matja wokarana; mai, tanali Kanaia Ngatamura madlentjia marani ngulku-jeli jinkila nganai;

42 Terkakanau, ngaiana wapananto! mai, nauwa, nuluwa ngana wontawontai, wokaraila.”

43 Ja nurujeli, Nau jenia jatanani, Judas, marapratjana ja mandrudru kulno, wokarana wonti, ja nunkangunto kana wolara pirna kalti tirieli ja pitali Priesta pirnandru ja jaura jinkinietjandru ja pinarandru.

44 Wontawontanietjali nunkanali tanangu malka jinkina wonti ja jatana wonti: “Worananina ngato manatapala nganai, Nauja nganai, ninaia patanimai, ja ninaia morlalu wapalkanimai!”

45 Ja nau wokarana, nau nurujeli nunkangu wapana wonti ja jatana wonti: “Rabbi, Rabbi!” ja nina manatapana wonti.

⁴⁶ Tanali mara nunkangu kurana pararana wonti ja nina patana wonti.

⁴⁷ Kulno tanangundru jerra terkanani mardakirra dukarana wonti, ja Priesta pirnaia mili kulno nandrana wonti, ja nina talpa wokaribana wonti.

⁴⁸ Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura ngankangu dunkana warai watawatali maninietjani jeribaka mardakirrali ja pitali, ngana patala.

⁴⁹ Ditji marapu ngani jurangunto nganana warai Godaia pungani ngujangujara jinkina, ja jura ngana wata patana warai: windri jaura wora morlalu pantjinanto.”

⁵⁰ Ja tana pratjana nunkangundru puntina wonti ja japa mindrina wonti.

⁵¹ Ja teri kulno nunkangu karipaterina wonti, nulu windri kati kulno palku baluni ngamalkana wonti; ja teri worali nina patana wonti.

⁵² Ja nulu kati worarana wonti, ja balu japa mindrina wonti.

⁵³ Ja tanali Jesus Priesta pirnaia wapalkana wonti; ja nunkangu jela Priesta pirna ja pinaru ja jaura jinkinietja pratjana jurborina wonti.

⁵⁴ Ja Petrus nunkangu woritandru karipaterina wonti Priesta pirnaia piri mandrajelu; ja nau naka milini jela; ngamana wonti, ja turuni ngarakalina wonti.

⁵⁵ Priesta pirnali ja kapara pratjanali jedi jaura wontina wonti Jesungu, nina nari ngankala; ja tanali panila mankamankana wonti.

⁵⁶ Ngangau marapujeli jedi jaura morlalu kurana wonti nunkangu, ja tanani jaura morlalu wata kulnuni nganaria wonti.

⁵⁷ Ja palpa terkakana wonti ja jedi jaura morlalu kurana wonti, ja jatana wonti:

⁵⁸ “Ngaiani ninaia jatanani ngarana paraia: Ngato ninapini Godaia punga, ninaia kanali marali matja wotina, wokaribala nganai, ja ditjini parkulani ngato kulno nguru wotila nganai, ninaia kanali marali wata wotina warai.”

⁵⁹ Ja bakana jeruja tanani jaura morlalu wata kulnurina wonti.

⁶⁰ Ja Priesta pirna terkana tarana wonti ja tertia wapana wonti, ja nulu Jesus jakalkana wonti ja jatana wonti: “Jundru panila kalabai? Mina tanalipini jinkangu morlalu kurai?”

⁶¹ Nau ngapu nganana wonti ja panila kalabana wonti. Nakaldra Priesta pirnali nina jakalkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni Christu nganai jurakokania Ngatamura?”

⁶² Jesus jatana wonti: Ngani Nauja, ja jura najila nganai Kanaia Ngatamura pinalaia ngunarani ngamanani, ja pariwilpalali talara palkujeli wokaranani.”

⁶³ Priesta pirnali kati nunkani purana wonti ja jatana wonti: “Minani ngaiana jaura morlalu morla ngamalkananto?”

⁶⁴ Jura Godani ngirkibanani ngarana warai: Mina jura ngundrai?” Tanali pratjanali nunkangu ngulkuterkana wonti, Nauja nari palinanto.

⁶⁵ Ja palpali wonina wonti nunkangu ngaltja worala, ja mudla nunkani walpadakala, ja nina maramokujeli nandrana, ja nunkangu jatala: “Morlalu jatau!” Ja bakana milieli nina pitali nandrana wonti.

⁶⁶ Ja Petrus pirini ngarinalu nganana, Priesta pirnaia widla mili kulno wokarana wonti,

67 Ja nandru Petrus najina, worderu nau ngarakalinani, nandru nina ngurutalpana wonti ja jatana wonti: “Bakana jidni Jesungu Nazaretalani jela nganana warai!”

68 Nau jedina Wonti ja jatana wonti: “Ngani ko, ja bakana wata ngujamai mina jidni jatai.” Ja nau piri palaraia dunkanaa kurana wonti. Ja paia ngaperi jatana wonti.

69 Ja widla milieli nina matja najina, nani tanangu, naka terkanani jatana wonti: “Naupini kulno tanangundru nganai.”

70 Nau nakaldra jedina wonti. Ja wolja ngadani tana jerra terkana nakaldra Petrungu jatana wonti: “Morlalu jidni kulno tanangundru nganai, ngangau jidni Galilailala nganai, ja talieli jinkanali jenia wondrai.”

71 Ja nulu wonina wonti madlentji jataterila, ja jaura morlalu jatana wonti: “Ngato ninapini kana wata ngujamai, nunkangundru jura jatai.”

72 Ja nurujeli paia ngaperi pota mandrulani jatana wonti. Ja Petru lu jenia jaura ngundrana wonti worderu Jesus nunkangu jatala wiri: “Windrila paia ngaperi pota mandru jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.” Ja nulu jenia ngundrana, nau jindrana wonti.

15

1 Ja nurujeli, matja nguramarana, Priesta ja pinaru ja jaura jinkini-etja ja kapara pratjana ngankamalina wonti; ja tanali Jesus dupudupu ngankana wonti, ja nina wapalkana wonti, ja nina Pilatungu jinkina wonti.

2 Pilatulu nina jakalkana wonti: “Jidni Juda kanaia Kapara nganai?” Nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni matja jatai.”

3 Ja Priesta pirnali nunkangu jaura marapujeli ngulkuterkana wonti.

4 Pilatulu nina nakaldra jakalkana wonti ja jatana wonti: Jundru panila kalabai? Mai, worderu ngurungurujeli tanaia jinkangundru ngulkuterkai!”

5 Jesujeli nunkangu wata morla kalabana wonti, jeruja Pilatus ngaruparana wonti.

6 Ditji pirnani nulu tanangu milingeru kanjangarila kurakana wonti, worananina tanali ngatjina wonti.

7 Kulno nganana wonti, tala nunkani Barabbas, nina tanali tirijir-itjibanietjani jela dupudupu ngankana warai, ngangau tanali tirijir-itjibanani kana kulno narielu nandrana warai.

8 Ja kana wolara pirna maritjina wonti ja wonina wonti ngatjila, worderu nulu tanangu milingeru ngankana wonti.

9 Pilatulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura jertapateriai, ngato jurangu Juda kanaia Kapara kurakananto?”

10 Ngangau nulu ngujamana wonti, Priesta pirnali nina windri kuterilkanandru ngulkuterkana warai.

11 Priesta pirnali kana wolara ngankana wonti, nulu tanangu Barabbas kurakananto.

12 Pilatus nakaldra kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mina jura jertapateriai ngato nunkangu ngankananto, ninaia juru dikai Juda kanaia Kapara?”

13 Tana nakaldra maritjina wonti: “Ninaia kunarkunj katibamai!”

14 Pilatus tanangu jatana wonti: “Mina madlentji Nulia ngankana warai?” Tana morla maritjina wonti: “Ninaia kunarkuni katibamai!”

15 Pilatulu ngundrana wonti kana wolaraiia jetapaterina ngankala, ja tanangu Barabbas kurakana wonti, ja nulu Jesus jinkina wonti, nulu nina matja nandrana, tanali nina kunarkuni katibananto.

16 Mitaiia kaparaia milieli nina palaraia pirini wapalkana wonti, nauja kalala jinkini piri nganai, ja tanali mili pratjana karkana wonti.

17 Ja tanali nunkangu kati maralje widmana wonti, ja nunkangu dilka pirapira kurana wonti, nina tanali matja dakana.

18 Ja tanali wonina wonti nunkangu jaura murlali jinkila: “Murlali nganamai, jidni Juda kanaia Kapara!”

19 Ja milingeru tanali nina mangatandra pitali nandrana wonti, ja nunkangu ngaltja worana wonti, ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti, ja nunkangu woraterina wonti.

20 Ja tanali nina matja ngirkibana, tanali nunkangundru kati maralje dukarana wonti; ja kati pilki nunkani nunkangu widmana wonti; ja tanali nina dunkalkana wonti, nina kunarkuni katibala.

21 Ja tanali kana kulno watawatali patana wonti, nau wiringanani, Simon Kyrenala, nau marundru wokarana wonti, Alexandrini ja Ruphuni ngaperi, nulu kunarku nunkani waltananto.

22 Ja tanali nina Golgatha pirini wapalkana wonti, jenia wondrai: “Mangatandra piri.”

23 Ja tanali nunkangu waina jinkina wonti nina kaldrieli ngokana, tapananto; ja Nulu nina wata manina wonti.

24 Ja tanali nina kunarkuni matja katibana, tanali kati nunkani puntibana wonti wontjani malkali, warle palpa mainanto.

25 Jendranguta tankubana ditji mirini nganana wonti, ja tanali nina kunarkuni katibana wonti.

26 Ja tanali miri jaura kurana wonti minandru Nau palinanto: “Juda kanaia Kapara.”

27 Ja nunkangu jela tanali watawatali maninietja mandru kunarkuni katibana wonti, kulno nunkangu ngunarani ja kulno nunkangu worangantjuni.

28 Ja jaura morlalu pantjina wonti, nauja jatai: “Bakana madlentji ngankanietjani terti Nau parananto.”

29 Wiringanietjali nina ngirkibana wonti, ja tana mangatandra walkina wonti ja jatana wonti: “Haha, jundru Godaia punga tamburib-anietja ja wotinetja ditjini parkulani.

30 Jidni munta kulkateriau, ja kunarkundru ngariau!”

31 Tanali jeribaka nina Priesta pirnali ja jaura jinkinietja jelali ngirkibana wonti ja jatana wonti: “Kana nguru Nulia kulkana warai, ja muntali Nauja ngandandariai kulkaterila.

32 Christus, Juda kanaia Kapara, karari kunarkundru ngariatimai, ngangau ngaiiani najinanto ja morlalu ngundrananto.” Bakana pudlali nunkangunto kunarkuni parana, nina ngirkibana wonti.

33 Ja matja todarina, ngalpuru pirna pantjina wonti ditji kunarkujelu.

34 Ja ditji kunarkuni Jesus ngaijala pirnali maritjina wonti ja jatana wonti: “Eloi, Eloi, lama sabachthani?” Jenia wondrai: “Godajai ngakani, Godajai ngakani; minandru jundru ngana worarana warai?”

35 Ja palpa tanangundru naka terkana, ja jenia ngarana, jatana wonti: “Mai, Nulupini Elias karkai.”

36 Kulno mindrina wonti ja miritipa kulno kaldrieli ngapatjanka ngankana wonti, ja nina pitani widmana wonti ja nunkangu jinkina wonti tapananto, ja jatana wonti: “Worani, ngaiana najinanto Elias kara wokarala nganai ninaia ngarilkala.”

37 Ja Jesus ngaiala pirnali maritjina wonti ja palina wonti.

38 Ja kati pirna Godaia pungani puraterina wonti terti mirindru ngarinalujelu.

39 Juljaia kaparali, nau nunkangunkari terkana, nulu najina, Nau ngaiala pirnali palinani jatana wonti: “Morlalu Naupini kana Godaia Ngatamura nganana warai.”

40 Jerra bakana widla nganana wonti, tanali woritandru najina wonti; tanagundru Maria Magdalala ja Maria, Jakobus wakani ja Joseni ngandri, ja Salome nganana wonti.

41 Nau Galilaiani nganana tana nunkangu karipaterina wonti ja mili nunkani nganana wonti; ja marapu morla, tana nunkangu jela Jerusalemia tarana wonti.

42 Ja matja kalkaurarina, ngangau ngankingani ditj nganana, jenia wondrai ditji kulno wiringani ditjini ngopera.

43 Joseph Arimathiala, kapara pirna kulno, nulu bakana muntali Godaia mililani kalkana, wokarana wonti; ja nau japanguru Pilatungu wirina wonti ja Jesu palkuni ngatjina wonti.

44 Pilatus ngaruparana wonti, Nau matja nari; ja nulu juljaia kapara karkana wonti ja nina jakalkana wonti, nau matja nari?

45 Ja nulu jenia juljaia kaparandru matja ngujamana, nulu Josephangu nina palku jinkina wonti.

46 Ja nulu kati burungankana wonti, ja nina ngarilkana wonti, ja nina katieli karana wonti, ja nina narikutuni kurana wonti, nulu nina marda taldrani matja bakuna, ja nulu marda kulno narikutuja manani tirimalkana wonti.

47 Maria Nagdalalali, ja Maria Joseni ngandrieli najinn wonti, woderi nulu nina kurana wonti.

16

(Ngantjani-jaura Jesu tepi terkakani ditjini)

1 Ja Sabbath ditji matja mudana, Maria Magdalala ja Maria Jakobuni ja Salome kuli ngumu burungankana wonti wapaia nina wiribala.

2 Ja tana tankutankubana wokarana wonti nari wonpaui Godaia ditjini.

3 Ja tana ngankamalina wonti: “Warle ngaianangu marda nari kutuja manandru tirimalkala nganai?”

4 Ja tanali najingana wonti ja najina wonti, marda matja tiringana, ngangau nau pirna nganana wonti.

5 Ja tana nari kutuni wirina wonti, ja tanali teri kulno ngunarani ngamanani najina wonti, nulu kati bulu ngamalkana wonti; ja tana japali pantjina wonti.

6 Nau tanangu jatana wonti: “Wata japali ngananau, jura Jesus Nazarenala wontiai, nina tanali kunarkuni katibala wiri; Nau tepi

terkakana warai, Nau wata ninkida nganai; najianau piri, woderi tanali nina kurala wiri.

⁷ Wapanimai ja milini nunkanani ja Petrungu jatanimai: Nau jurangu ngopera wapaia nganai Galilaia mitaia, naka jura nina najila nganai, worderu Nau jurangu ngopera jatana paraia.”

⁸ Ja tana nurujeli dunkana wonti ja nari kutundru japa mindrina wonti; ngangau tana ngarrana wonti ja ngaruparana wonti ja tana wata kulnuni jenia jatana wonti, ngangau tana japali pirna nganana wonti.

⁹ Nau matja tepi terkakana Godaia ditjini, Nau ngopera Maria Magdalalani wondraterina wonti, nankangundru Nulu kutji mara wora ja mandru dunkalkana wonti.

¹⁰ Nani wapana wonti ja tanangu jenia kaukaubana wonti, tana nunkangunto nganana warai, tana ngaurongauro pirna nganana ja jindrana.

¹¹ Ja tanali ngarana Nau tepi, ja nandru nina najina warai, tanali wata morlalu ngundrana wonti.

¹² Ngadani Nau tanangundru mandruni, pudla paltuni nganana, nguja pilkieli wondraterina wonti, pudla maruja wapanani.

¹³ Ja pudla wapana wonti ja palpani jenia kaukaubana wonti; bakana pudlangu tanali wata morlalu ngundrana wonti.

(Ngantjani-jaura Jesuni tarani ditjini)

¹⁴ Tanali ngadani kurlini ngamanani, Nau marapratjana ja kulnuni wondraterina wonti, ja tanani gilbarinandru ja ngara ngurungurundru Nau tanangu kaldririna jatana wonti, ngangau tanali tanangu, tanali nina matja tepi najina, wata morlalu ngundrana wonti.

¹⁵ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Palkanau mita maraja, ja ngantjani jaura kaukaubanimai kanani warupotuni!

¹⁶ Warle morlalu ngundrai ja multibanila maniai tepi ngarali manila nganai; worana gilbariai, tintaterila nganai.”

¹⁷ Tanangu, tanali morlalu ngundrai, jenia malka karipaterila nganai: Talani ngakanani tanali kutji dunkalkala nganai; tali marrali tana jatala nganai.

¹⁸ Tanali tjutju narrala nganai; ja tanali naria tapani tapanani, tana wata palinani; muntjani tana mara kuraterila nganai, ja tana tepirila nganai.

¹⁹ Ja Kapara tanangu matja jaura jatana warai, Nau pariwilpaia tarana wonti, ja ngamala wapaia Godani ngurani.

²⁰ Ja tana palkana wonti, ja paruparu jaura jinkina wonti, ja Kaparali tanangunto ngankana wonti ja malka pirnali jaura ngurunguru nganana wonti.

Ngantjani-Jaura Lucangundru

¹ Ngangau marapujeli wontjana wonti kaukaubani jaura dakala nunkangundru, mina ngaianangu terti pantjina wonti, ja ngaiani morlalu milkila,

² Jeruja worderu tanali ngaianangu kaukaubana wonti, tana ng-operandru milkieli najina wonti ja jaura jinkinietja pantjina wonti.

³ Jeruja bakana ngato ngundrana warai, ngato ng-operandru pratjana jiglerali matja jakalkana warai, jenia jinkangu talku dakala, Theophilai ngantjalu.

⁴ Ngangau jundru talku ngujamananto tananapini jaura, tanangu jundru ngujangujara matja manina.

⁵ Herodes Judaia mitaia kaparaia ditjini Priesta kulno nganana wonti, tala nunkani Zacharias, Abiaia mardundru ja noa nunkani Aaroni ngatamura widlandru, tala nankani Elisabeth.

⁶ Pudla talku nganana wonti Godani, ja Kaparaia jirijiribani jaura pratjanani ja talkulani ngumu wodatarana ngamana wonti.

⁷ Pudlali wata kupa ngamalkana wonti, ngangau Elisabeth ngameri nganana wonti, ja pudla kilpawoldra marapuni wiringana wonti.

⁸ Ja jendranguta nulu Priestaia mangini ngamalkana wonti marduwittani nunkanani Godani.

⁹ Ja Priestaia wondrani malkali nina patana wonti kuli ngumu tarala, nau Godaia Kaparaia pungani wirina wonti.

¹⁰ Ja kana wrolara palarani terkana wonti ngatjila kuli ngumuja ditjini.

¹¹ Ja Kaparaia angela kulno mmkangu wondraterina wonti, nau turutupu Altaraia ngunarani terkana wonti.

¹² Ja Zachariali nina najina, nau ngarrana wonti ja japali pantjina wonti.

¹³ Angela nunkangu jatana wonti: “Wata japali nganau Zachariajai, ngangau ngatjina jinkani ngarana warai, ja noajeli jinkanali jinkangu kanku dankala nganai, ja jundru tala nunkani dikala nganai: Johannes.

¹⁴ Ja jundru mankina ja mujla ngamalkala nganai, ja marapu mankila nganai nunkani dankanandru,

¹⁵ Ngangau nau pirna nganala nganai Kaparani; ja waina ja tapana ngurunguru nulu wata tapala nganai, ja Jaolali kulikirieli nau manamiri pantjila nganai nimkani ngandri mandrandru.

¹⁶ Ja nulu Israelaia ngatamura marapu karitjimalkala nganai Kaparani Godani tananani.

¹⁷ Ja nau nunkangu ngopera wapala nganai Eliaia jaolali ja ngurungurulali, ngaperi woraia ngara kupa worani, ja delkinietja talkulaia kirilani karitjimalkala, Kaparani kana wolara talku ngankingala.”

¹⁸ Ja Zacharias angelani jatana wonti: “Worderu ngato jenia ngujamananto? Ngangau ngani pinaru, ja noa ngakani nankani ditji marapuni wiringana warai.”

¹⁹ Ja angelali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngani Gabrieli nganai, nauja Godani terkai, ja Nulia ngana jinpana warai,

jinkangu ngankamalinanto, ja ninapini ngantjani jaura jinkangu kaukaubananto.

²⁰ Ja mai, jidni ngapurila nganai ja ngandandarila nganai jatala nunkangupini ditjielu, nunkangupini jenia morlalu pantjila, nganai; ngangau jundru jaurani ngakanani wata morlalu ngundrana warai, tanaia morlalu pantjila nganai ditjini tananani.”

²¹ Ja kana wolarali kalkana wonti Zachariangu, to tana ngaruparana wonti, ngangau nau juri ngamana wonti Godaia pungani.

²² Nau matja dunkana kurana, nau ngandandarina wonti tanangu ngankamalila, ja tanali ngujamana wonti, nulu mudla Godaia pungani najina warai, ja nau tanangu marali wondraterina wonti ja ngapu nganana wonti.

²³ Ja jendranguta ngankana ditji nunkani matja mudana, nau tikana wonti pungaija nunkanaia.

²⁴ Tanangupini ditjini ngadani, Elisabeth noa nunkani mandrantjurina wonti; ja nani kurukuru ngamalkaterina wonti pira mara wora, ja jatana wonti:

²⁵ “Jeruja Kaparali tanangupini ditjini ngakangu ngankana paraia, tanangu Nulia ngana najina, ninta ngakani kanandru manila.”

(Ngantjani-jaura Mariananka talpadakani ditjini)

²⁶ Pi rani mara wora ja kulnuni G-odali angela Gabriel jinpana wonti ngura kulnuja Galilaiaia, tala nunkani Nazaret.

²⁷ Mankara kulnuni, nandru talpadakana wonti materi kulnuni, tala nunkani Joseph, Davidani pungandru; ja mankaraija tala Maria nganana wonti.

²⁸ Ja angela nankangu wirina wonti ja jatana wonti: “Murlali nganamai murlamaninietjai; Kapara jinkangunto, jidni murlali pirna nganai widlani!”

²⁹ Nandru nina najina, nani ngaruparana wonti nunkani jaurandru, ja ngundraterina wonti, mina mandurini jaura jenia nganai.

³⁰ Ja angela nankangu jatana wonti: “Wata japali nganau Mariajai; ngangau jundru manjula mankamankana warai Godani.

³¹ Ja mai, jidni mandrantjurila nganai, ja kanku kulno dankala nganai, ja tala nunkani dikala nganai: “JESUS.”

³² Naupini pirna nganala nganai, ja tanali nina Kapara pirnaia Ngatamura dikala nganai, ja Goda Kaparali nunkangu jinkila nganai ngaperaija nunkanaia Davidani pirnalaia piri.

³³ Ja Nau Kapara nganala nganai Jakobani pungani ngurali, ja milila nunkani wata mudala nganai.”

³⁴ Maria angelani jatana wonti: “Worderu jenia nganala nganai, ngangau ngato noa wata ngujamai?”

³⁵ Ja angelali kalabana wonti ja jatana wonti: “Jaola kulikiri jinkangu ngarila nganai, ja Kapara pirnaia ngurulali jidna walpala nganai; ngangau bakana nina Kulikirila, nina jundru dankala nganai, tanali Godaia Ngatamura dikala nganai.

³⁶ Ja mai, Elisabeth kamaneli jinkani bakana mandrantju nganai kankunto, ja naupini pira mara wora ja kulno nganai nankangu, nana tanali ngameri dikai.

³⁷ Ngarla Godata wata ngandandarila nganai jaura pratjanani.”

38 Maria jatana wonti: “Mai, ngani Kaparaia mili nganai, ngakangu pantjiatimai worderu jidni jatana warai!” Ja angela nankangundru kutingana wonti.

(Ngantjani jaura Mariananka mandurini ditjini)

39 Maria terkakana wonti tanangupini ditjini, ja palkana wonti mardawonpaia ngura kulnuja Judaiaia.

40 Ja Zachariani pungani wirina wonti ja Elisabethangu mandurini jaura jinkina wonti.

41 Ja jendranguta Elisabethandru Mariani mandurini jaura ngarana wonti, kupa nankani mandrani kulkungana wonti; ja Elisabeth manamiri pantjina wonti Jaolali kulikirieli

42 Ja nani ngaijala pirnali maritjina wonti ja jatana lwonti: “Murlali pirna jidni nganai widlani, ja murlali pirna jinkani maadraia tandra nganai!

43 Ja wodajerindru jenia ngakangu, Kaparaia ngakanaia ngandri ngakangu wokarananto?

44 Ngangau mai, matja rmandurini jaura jinkani ngakangu talpani wirina, kupa mandrani ngakanani mankina kulkungana warai.

45 Ja murlali pirna nandru morlalu ngundrana paraia, ngangau morlalu jenia pantjila nganai, mina nankangu Kapara jatana paraia.”

46 Ja Maria jatana wonti: “Mungarali ngakanali Kapara jurakokala wapaia,

47 Ja jaolali ngakanali Goda Kulkanipinlandru ngakanani mankila wapaia,

48 Ngangau Nulia najina wonti nunkani mili waka. Ngangau mai, kararindru ngana jurakokala nganai kana nguja warupotujeli.

49 Ngangau ngakangu pirnala ngankana paraia Nauja ngurunguru, ja kulikiri tala nunkani nganai.

50 Ja kalumiltjamiltjarina nunkani ngujandru ngujani nganai tanangu, tana nunkangundru japali nganai.

51 Nulia ngurungurula ngankana wonti ngunarali nunkanali; Nulia piltjaru ngankana wonti tanana ngara ngundranani tananani pirna ngundrateriai;

52 Nulia kapara worana worarana wonti pirnalaija pirindru ja wakawaka miri ngankana wonti.

53 Tana maua nganana, Nulia potujeli manamiri ngankana wonti; ja tana poto pirnanto Nulia kala jinpana wonti.

54 Nulia Israeli milini nunkanani marangokana wonti kalumiltjamiltjarina nunkani ngundrala.

55 Worderu Nauja jatana wonti ngaianani ngaperi worani, Abrahamangu ja ngatamurani nunkanani ngurali.”

56 Maria nankangu jela pira parkulu ngamana wonti, ja ngadani pungaia nankanaia tikana wonti.

(Ngantjani-jaura Johannes multibanietjaia ditjini)

57 Elisabethananka ditji matja wokarana, nandru dankananto, ja nandru kupa ngatani dankana wonti.

58 Ja jenimalinietjali ja kamanelieli nankanali ngarana wonti worderu Kapara kalumiltjamiltjarina nunkani nankangu pirna ngankala wiri; ja tana nankangunto mankina wonti.

⁵⁹ Ja jendranguta ditji mara wora ja parkulani tana wokarana wonti nina kanku karuwali ngankala, ja tanali nina ngaperi nunkani jeri “Zacharias” dikana wonti.

⁶⁰ Ja ngandrieli nunkanali kalabana wonti ja jatana wonti: “A-ai, Johannes tala nunkani nganala nganai.”

⁶¹ Ja tana nankangu jatana wonti: “Wata kamaneli kulno jinkani nganai, nina tanali ninapini tala dikai.”

⁶² Tanali ngaperi nunkani marali jekibana wonti, worderu nulu ngantjai ninaia dikala.

⁶³ Ja nau ngatjina wonti marda pirrapirrani ja dakana wonti ja jatana wonti: “Johannes tala nunkani nganai.” Ja tana pratjana ngaruparana wonti.

⁶⁴ Nurujeli mana nunkani piririna wonti, ja tali nunkani walturina wonti, ja nau jatana wonti ja Goda jurakokana wonti.

⁶⁵ Ja jenimalinietja pratjana japali pantjina wonti, ja Judaia marda-wonpa worani tana ngankamalina wonti jenia jaura pratjanandru.

⁶⁶ Ja pratjana, tanali jenia ngarana wonti, jenia ngarali patana wonti ja jatana wonti: “Mina naupini kupa pantjila nganai?” Ngangau Kaparaia mara nunkangunto nganana wonti.

⁶⁷ Ja Zacharias, ngaperi nunkani, Jaolali kulikirieli manamiri pantjina wonti, ja nulu talpadakana wonti ja jatana wonti:

⁶⁸ “Jurakokana nganaiatimai Kaparani, Israelaia Godani, ngangau Nulia najina wonti ja kulkana ngankingana wonti kana wolarani nunkanani,

⁶⁹ Ja Nulia murlaia jurietjali ngaianangu jiritjibana wonti Davidani milini nunkanani pungani,

⁷⁰ Worderu Nauja jatana wonti nunkani Prophetaia kulikiria manali, tana ngopera nganana wonti.

⁷¹ Nulia ngaianana kulkananto ngaianani talpalandru, ja mara pratjanandru tana ngaianangu kalakalariai,

⁷² Kalumiltjamiltjarina ngankala ngaianani ngaperi worani, ja ngundrala nunkani Testamenta kulikiri;

⁷³ Jaura morlalu, nina Nulia talpadakana wonti Abrahamangu ngaperi ngaiananani, ngaianangu jinkila.

⁷⁴ Ngangau ngaiana japanguru, Nulia ngaiananana tulaia marani matja kulkana, mili nunkani nganananto.

⁷⁵ Kulikirilani ja talkulani nunkani mudlani ditjini warupotuni ngaiananani.

⁷⁶ Ja bakana jidna, kupajai, tanali Kapara pirnaia Propheta dikala nganai, ngangau jidni ngopera wapaia nganai Kaparaia mudlani, palto nunkani ngankingala.

⁷⁷ Murlaia ngujamani jinkila kana wolarani nunkanani, madlentji tanani kalingala.

⁷⁸ Godaia ngaiananaia ngarali kalumiltjamiltjarinandru, nunkan-gundru ngaianangu mirindru praitji dunkana warai,

⁷⁹ Tanangu mintjila, tana ngalpurani ja naria pungalani ngamanani; ngaianani tidna murlaia paltuni wirilkala.”

⁸⁰ Kupa pirnarina wonti ja ngurungururina wonti Jaolali; ja nau pitarani nganana wonti nunkangupini ditjielu, nau Juda kanani wondraterina wonti.

2

(Ngantjani jaura Jesuja dankani ditjini)

¹ Jendranguta tanangupini ditjini mitaia kaparali Augustulu jirijiribana wonti, mita warupoto windamala.

² Naupini windamani ngoperala nganana wonti, jendranguta Kyrenius kapakapara Syria mitani nganana wonti.

³ Ja kana pratjana wapana wonti tanali tanana windamananto, kana pilki ja pilki nguraia tananaia.

⁴ Jendranguta bakana Joseph tarana wonti Galilaiandru Nazzret ngurandru Judaia mitaia Davidani nguraia, tala nunkani Bethlehem, ngangau nau Davidani pungandru ja mardundru nganana wonti.

⁵ Tanali nina windamananto Mariangunto, talpadakani noanto nunkani, nani mandrantju nganana wonti.

⁶ Jendranguta, pudla jerra matja ngamana, ditji nankani wokarana wonti, nandru dankananto.

⁷ Ja nandru kupa kanku panturu dankana wonti, ja nina katieli karana wonti ja nganti pirrani kurana wonti, ngangau pudlangu piri pani nganana wonti ngurani.

⁸ Ja ngamalkanietja nunkangupini mitani palarani nganana wonti, tanali tinkani ngami tanani ngamalkana wonti.

⁹ Ja mai, Kaparaia angela kulno tanangu wondraterina wonti, ja Kaparaia pirnala tanangu mintjina wonti, ja tana japali pirna ngamana wonti.

¹⁰ Ja angela tanangu jatana wonti: “Wata japali ngananau; mai, mankini pirna ngato jurangu kaukaubala wapaia, nauja kanani warupotuni nganala nganai.

¹¹ Ngangau Kulkanipirna jurangu karari dankana warai, Naupini Christus Kapara nganai, Davidani ngurani.

¹² Ja naupini jurangu malka nganananto, jura kupa karaterinani mankamankala nganai, ja nganti pirrani paranani.”

¹³ Ja nurujeli angela kulnuni angela wolara wora pariwilpandru wokarana wonti, tanali Goda jurakokana wonti ja jatana wonti:

¹⁴ “Pirnala Godani miri, ja murla mitani, ja Godali kana ngantjai.”

(Ngantjani-jaura Jesuja dankana ditjini mandruni)

¹⁵ Jendranguta angela wolara wora tanangundru matja pariwilpani tikana tarana, ngamalkanietja ngankamalina wonti: “Ngaiana Bethlehemia wapananto jenia jaurandru, tana Kaparali ngaianangu wondrana warai; najila, mina pantjna warai.”

¹⁶ Ja nurujeli tana wapana wonti, ja Joseph ja Maria mankamankana wonti, ja bakana kupa nganti pirrani paranani.

¹⁷ Tanali nina matja najina, tanali jenia jaura piltjaru ngankana wonti, tanangu matja kaukaubana nunkangupini kupandru.

¹⁸ Ja pratjanali, tanali jenia ngarana, ngaruparana wonti nunkangundru, mina ngamalkanietjali tanangu kaukaubana warai.

¹⁹ Ja Mariandru tananapini jaura pratjana ngamalkana wonti, ja ngarali nankanali ngundrana wonti.

²⁰ Ja ngamalkanietja tikana wonti ja Goda pirna ngundrana wonti ja jurakokana wonti pratjanandru, mina tanali ngarana ja najina warai, worderu tanangu matja kaukaubana.

(Ngantjani jaura kilpawoldra marra ditjini)

²¹ Ja ditji mara wora ja mandru matja mudana, tanali nina kupa karuwali ngankana wonti; ja tanali nunkangu bakana tala jinkina wonti “JESUS,” worderu angelali nina morla ngopera dikana wonti, Nau mandrani kantjirina warai.

(Ngantjani jaura Mariananka kulirkani ditjini)

²² Ja kulirkani ditji nankani matja mudana Mosini jirijiribani jaurandru, pudlali nina Jerusalemia taralkana wonti, nina Kaparani wondralkala.

²³ Worderu Kaparaia jirijiribani jaurani parai: “Kanku pratjana ngandrindru ngopera dankana, Kaparani kulikiri nganala nganai.”

²⁴ Ja poto ngumu jinkila, worderu Kaparaia jirijiribani jaura jatai: “Mulapara mandru kara, waparwu wolka mandru kara.”

²⁵ Ja mai, kana kulno Jerusalemiani nganana wonti, tala nunkani Simeon, ja naupini kana talku ja Godandru japali nganana wonti ja Israelaia ngankalkanani wolkareli kalkana wonti ja Jaola kulikiri nunkangunto nganana wonti.

²⁶ Ja nunkangu tinkari nganana wonti Jaola kulikirindru, nulu nari wata najinanto, a-ai, nulu ngopera Kaparaia Christus najinanto

²⁷ Ja nau Jaolali Godaia pungani wirina wonti. Ja pudlali Jesus kupa wirilkanani nunkangu ngankala, worderu tanali jirijiribani jaurandru milingeru ngankana wonti.

²⁸ Bakana nulu nina ngunali nunkanali munamana wonti ja Goda jurakokana wonti ja jatana wonti:

²⁹ “Kaparajai, karari jundru milini jinkanani manuni kuraka wapai wapananto, worderu jundru ngakangu talpadakanala.

³⁰ Ngangau ngato milkieli Kulkanipirna jinkani najila wapaia.

³¹ Ninapini jundru ngankmgana wonti kana mudla warupotuja.

³² Praitji kulno kana koni mintjila, ja pirnala Israel kana wolarani jinkanani.”

(Ngantjani-jaura Jesu dankani ditji Godaia ditjini kulno ngadani)

³³ Ja ngaperi nunkani ja ngandri nunkani ngaruparana wonti jenia jaurandru, mina nau nunkangundru jatana warai.

³⁴ Ja Simeonali tanana ngurungutana wonti, ja Mariangu ngandrini nunkanani jatana wonti: “Mai, Naupini parai marapu Israelani nunkangu purinanto ja jiritjinanto, ja malka nganala, nunkangu tanali tjakakala nganai.

³⁵ Ja kalti tiri bakana jinkangu mungarani palkingala nganai, kana marapuja ngarali ngundrani wondraterinanto.”

³⁶ Ja Propheta widla Hanna naka nganana wonti, Phanuelani ngata-mura, Asserani mardundru; nani ditji marapuni wiringana wonti, nani noanto kilpawoldra mara wora ja mandru matja tepi ngamana.

³⁷ Ja nani mangawaru nganana wonti tidna ja mara pratjana ja kulno pota mandru ja mandru; nanipini milingeru Godaia pungani ngamana wonti ja milja ngamana wonti ja ngatjina wonti, ja ditjini ja tinkani mili ngamana wonti.

³⁸ Nanipini bakana nunkangupini ditjini karakara wokarana wonti, ja nandru Goda jurakokana wonti ja pratjanani nunkangundru kaukaubana wonti, tanali Jerusalemiani Kulkanipirnani kalkana wonti.

39 Ja pudlali pratjana Kaparaia jirijiribani jaurandru matja mudana, pudla tikana kurana wonti Galilaia mitaia Nazaret nguraia tananaia.

40 Ja kupa pirnarina wonti ja ngurungururina wonti ja manamiri nganana wonti milkilali, ja Godaia manjula nunkangunto nganana wonti.

(Ngantjani jaura G. D. 1. Epiphantias)

41 Ja ngaperi ja ngandri nunkani milingeru kilpawoldrani pota kulno Jerusalemia palkana wonti wiringani ditij pirnani.

42 Ja Nau matja kilpawoldra marapatjana ja mandru nganana, pudla tarana wonti Jerusalemia, worderu milingeru ditji pirnani.

43 Ja ditji pirna matja mudana, pudla tikana kurana wonti; ja Nau kanku Jesus Jerusalemia ngamantina wonti, ja Joseph ja ngandri nunkani ko nganana wonti.

44 Pudlali ngundrana wonti, Nau kamanelini jela nganai ja ditji kulno matja palkana, pudlali nina wontina wonti kamanelini ja nguralani.

45 Ja pudlali nina wata mankamankana, pudla nakaldra tikana wonti Jerusalemia nina wontila.

46 Ja jendranguta ditji parkulani pudlali nina mankamankana wonti Godaia pungani, worderu Nau jaura jinkinietjani terti ngamanani tanana ngarala ja jakalkala.

47 Ja pratjanali nina matja ngarana, pirna ngaruparana wonti nunkani tjuru ngumundru ja kalabanandru.

48 Ja pudlali nina matja najina, pudla pirna ngaruparana wonti, ja ngandri nunkani nunkangu jatana wonti: “Ngataniai, minandru jundru jenia ngankala wiri ngalingu? mai, ngaurongaurojeli ngaperali jinkanali ngali jidna wontina warai.”

49 Ja Nau pudlangu jatana wonti: “Minandru judla ngana wontina warai? Wata judla ngujamai, ngani nganananto ngakani Ngaperaia pungani?”

50 Ja pudlali jaura nunkani bulu ngujamana wonti, tanana Nau pudlangu jatana wonti.

51 Ja Nau pudlangu jela tikana wonti Nazaret nguraia, ja pudlangu wodatarana ngamana wonti. Ja ngandrieli nunkanali tananapini jaura pratjana ngamalkana wonti ngarali nankanali.

52 Ja Jesus morla milkila pantjina wonti ja pirnarina wonti ja Godali ja kanali nina morla ngantjana wonti.

3

1 Tiberius kilpawoldra marapatjana ja mara wora mitaia kapara matja ngamana, Pontius Pilatus najinajibanietja Judaiani, ja Herodes kapakapara Galilaiani, ja Philippus neji nunkani kapakapara Ituraiani ja Trachonitis mitani, ja Lysanias kapakapara Abyleneni,

2 Ja Hannas ja Kaiphas Priesta pirna nganana wonti. Jendranguta Johanningu Zachariani ngatamurani Godaia jaura pantjina wonti pitarani.

3 Ja nau mitani Jorda kaiarani karakara wokarana wonti ja madlentjandru karitjimalkani multibani jaura kaukaubana wonti madlentji kalingala.

⁴ Worderu Jesaiani Prophetaia jaurani parai, jeruja jatanani: “Karkanietjaia ngaijala pitarani parai: Kaparaia palto nankinganimai ja tidna palto nunkani talku ngankanimai.

⁵ Wipawipa pratjana palparu pantjila nganai, ja mardawonpa ja dako pratjana waka pantjila nganai; ja kuntikunti talku ja palto diladila palara pantjila nganai.

⁶ Ja kana warupotujeli Godaia Kulkampirna najila nganai.”

⁷ Nulu kana wolarani, tana nunkangu dunkana wonti nunkangundru multibanila manila, jatana wonti: “Wiparaia kuparu worajai! Warlenulu jurangu wondrana wonti japa mindrinanto tirini, nau wokarala nganai?”

⁸ Madlentjandru karitjinaia tandra talku punkibanau, ja wata wonianau jataterila: “Ngaiana Abraham ngaperi ngaianani ngamalkai;” ngangau ngani jurangu jatai, Goda ngurunguru nganai tanangupini mardandru kupa jiritjibala Abrahamangu.

⁹ Kalara matja pita kaparani parai; pita pratjana, wata tandra ngumu punkibanani wokaribala nganai ja turuni worala nganai.”

¹⁰ Ja kana wolarali nina jekibana wonti ja jatana wonti: “Mina ngaiiani ngankananto?”

¹¹ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Warle kati mandru ngamalkai, nulia nunkangu jinkiatimai, nulia wata ngamalkai; ja warle buka ngamalkai, ngankaiatimai bakana jeruja.”

¹² Ja bakana mardatandrakampanietja wokarana wonti multibanila manila, ja nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, mina ngaiiani ngankananto?”

¹³ Nau tanangu jatana wonti: “Kampanimai mina jurangu parai kampananto, wata morla!”

¹⁴ Bakana kalti ja kirraetjali nina jekibana wonti ja jatana wonti: “Ja ngaiiani, mina ngaiiani ngankananto?” Ja nau tanangu jatana wonti: “Wata kulno jupanau, ja wata kaukau wapanau, ja murlali ngananau kalalani juranani!”

¹⁵ Kana wolara kalkaterina wonti, ja pratjana ngarali tananali ngundrana wonti Johanningundru, nauja munta Christus nganai kara.

¹⁶ Johannili kalabana wonti ja jatana wonti pratjanani “Ngato jurana ngapali multibai, ngakangu ngadani kulno wokarala nganai, Nau morla ngurunguru nganai ngakangu; nunkangu ngani wata talku nganai nunkani jinka tidnaputandru dukarala. Nulu jurana multibala nganai Jaolali kulikirieli ja turujeli.

¹⁷ Marani nunkanani pirra nunkani parai, ja Nulu jiraua nunkani darpala nganai, ja buka tandra nunkani kampani pungaija mapala nganai, ja ngurdi Nulu japila nganai turujeli, nau wata paliai.”

¹⁸ Ja morla marapu nulu kurukurubana wonti ja ngantjani jaura kana wolarani kaukaubana wonti.

¹⁹ Herodili kapakaparali, ninapini nulu kurukurubana wonti Herodias nunkanaia nejia noandru, ja madlentji pratjanandru, mina Herodili ngankana wonti,

²⁰ Pratjanani bakana jenia ngokana wonti, ja Johannes kanjangari pungani widmana wonti.

²¹ Jendranguta kana pratjanali multibanila manina wonti, ja bakana Jesujeli multibanila manina wonti, ja Nau ngatjinani pariwilpa piririna wonti.

²² Ja Jaolali kulikirieli nunkangu ngarina wonti kantji mulapara jeribaka, ja ngaijala kulno pariwilpandru pantjina wonti ja jatana wonti: “Jidni Ngatamura ngantjalu ngankani nganai, jinkangu ngani murlali nganai.”

²³ Ja Jesus matja kilpawoldra pota parkulu marapratjana nganana, Nulu woninani; ja Nau, worderu kanali ngundrana wonti, Ngatamura nganana wonti Josephani, nau Elini,

²⁴ Nau Matthatani, nau Levini, nau Melchini, nau Janau, nau Josephani.

²⁵ Nau Mattathiani, nau Amonani, nau Nahumani, nau Eslini, nau Naggaiani.

²⁶ Nau Maathani, nau Mattathiani, nau Semeiani, nau Josephani, nau Judani.

²⁷ Nau Joananani, nau Rhesani, nau Zorababelani, nau Salathielani, nau Neriani.

²⁸ Nau Melchiani, nau Addiani, nau Kosamani, nau Elmodamani, nau Erani.

²⁹ Nau Joseani, nau Elieserani, nau Jorimani, nau Matthatani, nau Levini,

³⁰ Nau Simeonani, nau Judani, nau Josephani, nau Jonasani, nau Eliakimani.

³¹ Nau Meleani, nau Menani, nau Mattathani, nau Nathanani; nau Davidani.

³² Nau Jesseni, nau Obedani, nau Boasani, nau Salmonani Nahessonani.

³³ Nau Aminadabani, nau Aramani, nau Esromani, nau Pharesani, nau Judani.

³⁴ Nau Jakobani, nau Isaakani, nau Abrahamani, nau Tharani; nau Nachorani.

³⁵ Nau Sarungani, nau Raguani, nau Phalekani, nau Eberani, nau Salahani.

³⁶ Nau Kainani, nau Arphachsadani, nau Semini, nau Noahni; nau Lamechani.

³⁷ Nau Methusalahani, nau Enochani, nau Jaredani, nau Mahaleelani, nau Kainani.

³⁸ Nau Enosani, nau Sethani, nau Adamani, nau Godaia.

4

¹ Jesus Jaola kulikirieli manamiri Jordan kaiarandru tikana wonti; ja Jaolali nina pitarani wirilkana wonti,

² Kutjieli nina pira mara kulno ja ditji marapratjana wontjananto. Ja Nulu tanangupini ditjini panila tajina wonti; ja tana matja mudana, Nau mauali nganana wonti.

³ Ja kutji nunkangu jatana wonti: “Jidni Godaia Ngatamura ngananani, nunkangupini mardani jatamai, nau bukarinanto.”

⁴ Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Dakanala parai: Wata windri bukandru kana tepiriai, a-ai, Godaia jaura pratjanandru.”

⁵ Ja kutjieli nina mardawonpa miria taralkana wonti, ja nunkangu nurujeli mitaia kaparaia warupotuja milila wondrana wonti.

⁶ Ja kutji nunkangu jatana wonti: “Jinkangu ngato tanamipini ngurula pratjana ja tanani pirnaia jinkila nganai; ngangau ngakangu naupini matja jinkina, ja nunkangu ngani jertapateriai jinkila, ngato ninaia jinkila nganai.

⁷ Jidni ngakangu pantjaterkana ngarinani, jenia pratjana jinkani nganala nganai.”

⁸ Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngakangu ngadaia nganamai, Satanajai! Ngangau dakanala parai: Jidni Godani Kaparani jinkanani ngatjiamai, ja windri nunkangu wodatarana jidni ngamamai.”

⁹ Ja nulu nina Jerusalemia wapalkana wonti ja Godaia punga wutjuni terkibana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni Godaia Ngatamura ngananani, ninkidandru ngarinalu kulkungamai!

¹⁰ Ngangau dakanala parai: Nulu angelani nunkanani jinkangundru jirijiribala nganai jidnana ngumu ngamalkala;

¹¹ Ja tanali jidna marali ngamalkala nganai, wata jidni tidna mardali dakaterinanto.”

¹² Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Jaura jatai: Goda, Kapara jinkani wata wontjamai!”

¹³ Ja kutjieli wontjana pratjana matja mudana, nau nunkangundru kutingana wonti miljaru pilkielu.

¹⁴ Ja Jesus Jaolali ngurungurujeli tikana wonti Galilaiaia, ja pinti nunkangundru karitjinawontiwontikana wonti mita marapuni karakara.

¹⁵ Ja Nulu ngujangujara jinkina wonti jaura pungan tananani, ja tanali pratjanali nina jurakokana wonti.

¹⁶ Ja Nau Nazaretani wokarana wonti, woderi Nau pirnarinala; ja Nau Godaia ditjini jaura pungan wirina wonti worderu milingeru, ja terkakana wonti warapala.

¹⁷ Ja tanali nunkangu Jesaiani jaura jinkina wonti, ja Nulu nina matja pirakana, Nulu mankamankana wonti nina piri, woderi dakanala paranani:

¹⁸ “Kaparaia Jaola ngakangu nganai, jendrania Nulia ngana wiribana wonti ngantjani jaura wangiwangini kaukaubala; ja Nulia ngana jinpana wonti ngara ngaurongauro murlali ngankala ja kanjanganini kurakana kaukaubala, ja butjuni nakaldra najina ngankala; ja tanana tapanto kurakana dadala,

¹⁹ Kaparaia kilpawoldra murlali kaukaubala.”

²⁰ Ja Nulu jaura matja punmana, ja milini nakaldra jinkina, Nau ngamana ngarina wonti; ja pratjana, jaura pungan ngamana, nina ngurutalpana najina wonti.

²¹ Nau wonina wonti tanangu jatala: “Karari jenia jaura jurangu talpani morlalu pantjina warai.”

²² Ja tanali pratjanali nunkangundru tinkari ngankana wonti ja ngaruparana wonti murlaia jaurandru, jenia nunkani manandru dunkana wonti, ja jatana wonti: “Wata naupini Josephani ngatamura nganai?”

²³ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Morlalu jura ngakangu jenia jeribaka jaura jatala nganai: “Kunkiai, munta tepi ngankateriau!

Pirnaia marapu ngaiani ngarana warai Kapernaum ngurani matja pantjina, ngankau jenia bakana ninkida jinkani ngaperai ngurani!”

²⁴ Nau jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Wata Propheta kulno kamaneli nganai ngaperai ngurani.

²⁵ Morlalu ngani jurangu jatai: Mangawaru marapu nganana wonti Eliani ditjini Israelani, jendranguta pariwilpa ngurunguru nganana wonti kilpawoldra parkulu ja pira mara wora ja kulno, ja mita marapuni maua pirna nganana wonti;

²⁶ Ja wata tanangundru kulnuja Elias jinpanala, a-ai, windri mangawaru kulnuja Sidon mitaia Sarepta nguraia.

²⁷ Ja kana gambanto marapu Israelani nganana wonti Propheta Elisani ditjini, ja wata kulno tanangundru nulu kulirkana wonti, windri Naeman Syriala.”

²⁸ Ja jaura pungalali pratjanali jenia matja ngarana, tana tiri pirna pantjina wonti.

²⁹ Ja tana terkakana wonti, ja nina ngurandru tertubana wonti, ja nina marda tuluraia taralkana wonti nunkangupini kalikalini tanani ngura matja wotina, nina tertubana ngarila.

³⁰ Ja Nau tanangu terti palkingana wonti ja wapana wonti.

³¹ Ja Nau Kapernaum nguraia ngarina wonti Galilaia ngura kulnuni, ja Nulu tanangu ngujangujara jinkina wonti Sabbat ditjini.

³² Ja tana ngaruparana wonti nunkani ngujangujarandru, ngangau jaura nunkani ngurunguru nganana wonti.

³³ Ja jaura pungani kana kulno nganana wonti, nulu kutji murumuru ngamalkana wonti, ja nau ngaijala pirnali maritjina wonti,

³⁴ Ja jatana wonti: “Burru! Mina ngaianingu ja jinkangu, Jesujai Nazarenalajai! jidni wokarana warai ngaianina teribala? Ngato jidna ngujamai worana jidni nganai, Godaia kulikiri.”

³⁵ Ja Jesujeli nina daudauana wonti ja jatana wonti: “Ngapuriau ja nunkangundru dunkau!” Ja kutjieli nina terti worana wonti ja nunkangundru dunkana wonti, ja nina wata patibana wonti.

³⁶ Ja pratjana japali ngaruparana wonti ja ngankamalina wonti ja jatana wonti: “Mina jaura naupini nganai? ngangau ngurungurujeli ja pirnalali Nulia kutjini murumuruni jirijiribai, ja tana dunkai.”

³⁷ Ja pinti nunkangundru karitjinawontiwontikana wonti ngura marapuni karakara.

³⁸ Nau jaura pungandru terkakana wonti ja Simonani pungani wirina wonti; ja Simoni paiara muntja turuturu pirna nganana wonti, ja tana nunkangu ngatjina wonti nankangundru.

³⁹ Ja Nan nankangu buruna ngarina wonti, ja Nulu muntja turuturuni dikidikibana wonti, ja nau nankangundru puntina wonti; ja nurujeli nani jiritjina wonti ja tanangu mili nganana wonti.

⁴⁰ Ja ditji wirinani, pratjana tanali kana muntja muntja nguja pilkipilki marapu ngananani, nunkangu wapalkana wonti. Ja Nau tanangu pratjanani mara kuraterina wonti ja tanana tepi ngankana wonti.

⁴¹ Ja bakana kutji wora marapundrn dunkana wonti, tana maritjina wonti ja jatana wonti: “Jidni Christus, Godaia Ngatamura nganai!” Ja Nulu tanana daudauana wonti ja tanangu wata manuni kurana wonti jatananto, ngangau tana milkila nganana wonti, Nauja Christus nganai.

⁴² Ja matja ditjirina, Nau puntina wonti ja palkana wonti pitarai; ja kana wolarali nina wontina wonti ja nunkangu wokarana wonti, ja tanali ngantjana wonti nina patala. Nau tanangundru puntiati.

⁴³ Nau tanangu jatana wonti: “Bakana ngura nguruni ngato ngantjani jaura Godaia mililandru kaukaubananto; ngangau jendrania Nulia ngana jinpanala.”

⁴⁴ Ja Nulu ngujangujara jinkina wonti Galilaia jaura punga worani.

5

(Ngantjani-jaura G. D. 5. Trinitatis)

¹ Jendranguta kana wolarali nina jenijenina wonti Godaia jaura ngarala, ja Nau Genezaret pantuni terkana wonti.

² Ja Nulu bota mandru panto dirkalani paranani najina wonti; ja parumaninietja dunkana kurana wonti jama kulirkala.

³ Nau botani kulnuni wirina wonti, Simonanani nunkanani, ja nunkangu ngatjina wonti, nulu ninaia ngalje ngapani tirimalkana ngarinanto; ja Nau ngamana ngarina wonti ja kana wolarani ngujangujara jinkina wonti botandru.

⁴ Nulu matja mudana jaura jatana, Nau Simoningu jatana wonti: “Ngapa mandraia bota ngarilkamai, ja jama jurani woranau paru patala!”

⁵ Ja Simonali kalabana wonti ja jatana wonti nunkangu: “Kaparajai, ngaiani tinkawirdi jiglerali ngankana warai ja panila patana warai; ja jinkani jaurani ngato jama worala nganai.”

⁶ Ja tanali jenia ngankana, tanali paru marapu patana wonti, ja jama tanani puraterina wonti.

⁷ Ja tanali kamaneli tanani bota nguruni marali karkana wonti tana wokarananto marangokala; ja tana wokarana wonti ja bota wulana manamiri ngankana wonti ngampu kunakutinanto.

⁸ Simon Petrule jenia najina, nau Jesungu pantjani woraterina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, ngakangundru dunkau, ngangau ngani kana madlentji nganai!”

⁹ Ngangau nau japali ngaruparana wonti, ja pratjana nunkangunto, jenia paru marapundru, tanali jelali patana warai.

¹⁰ Jeruja bakana Jakobus ja Johannes Zebedäuni ngatamura wulu Simonani kamaneli. Ja Jesus Simoningu jatana wonti: “Wata japali nganau; ngangau kararindru jidni kana maninietja nganala nganai!”

¹¹ Ja tanali bota wulana dirkalani tirimalkana wonti ja pratjana worarana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

¹² Ja jendranguta Nau ngura kulnuni nganana wonti, ja mai, kana kulno gambanto, nulu Jesus najina, nau mudlani woraterina wonti ja nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, jidni jertapaterinani, jidni ngurunguru nganai ngana kulikiri ngankala.”

¹³ Ja Nau mara warpina wonti ja nina karakarana wonti ja jatana wonti: “Ngani jertapateriai, kulikiri nganamai!” ja nurujeli gamba nunkangundru kutingana wonti.

¹⁴ Ja Nulu nunkangu jirijiribana wonti wata kulnuni jenia kaukaubala, a-ai, wapau, ja Priestani wondrateriau, ja jinkani kulirkanandru jenia poto jinkiau, worderu Mosili jirijiribana wonti, tanangu malka nganananto.

15 Ja jaura nunkangundru kanani marurina wonti, ja kana wolara nunkangu jurborina wonti nina ngarala, ja tanani muntjandru nunkangundru tepi manila.

16 Nau kurukurumalkaterina wonti pitarani ja ngatjina wonti.

17 Ja jendranguta ditji kulnuni Nulu ngujangujara jinkina wonti; ja jerra Pharisaia ja jirijiribani jaura jinkinietja ngamana wonti, tana Galilaia ja Judaia ngura pratjanandru ja Jerusalemingundru wokarana wonti; ja Kaparaia ngurula nganana wonti tanana tepi ngankala.

18 Ja mai, materali kana kulno wokaralkana wonti turarani pirini paranani, nau tjunduru nganana wonti; ja tanali wontina wonti nina wirilkala ja nunkangu terkibala.

19 Ja tanali kana wolarandru wata mankamankana wonti, worderu tanali nina wirilkananto, tana punga mangatandrani tarana wonti, ja nina turarani pirieli punga mangatandrangundru ngarilkana wonti, tanangu terti Jesungu.

20 Ja Nulu tanani morlalu ngundrana matja najina, Nau nunkangu jatana wonti: “Kanajai, madlentji jinkani matja worana warai!”

21 Ja jaura jinkinietjali ja Pharisaiali wonina wonti ngundrala ja jatana wonti: “Worana Naupini nganai, Nulu ngirkibani jaura jatai Godani? Worana ngurunguru nganai madlentji kalingala, kalitakali Goda kulnulu?”

22 Jesulu tanani ngundrana matja talku ngujamana, Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mma jura ngarali juranali ngundrai?”

23 Mina morla ngaua nganai jatala kara: Madlentji jinkani matja worana, jatala kara: Terkakamai ja wirariau?”

24 Ngangau jura ngujamananto Kanaia Ngatamurajeli ngurula ngamalkai mitani madlentji worala, Nau tjundurani jatana wonti: “Ngani jinkangu jatai: Terkakamai, turarani piri jinkani patau, ja pungaia jinkanaia tikau!”

25 Ja nurujeli nau tanangu milkini terkakana wonti, ja nulu turarani piri, nunkangu nau parana, patana wonti, ja pungaia nunkanaia tikana wonti ja Goda jurakokana wonti,

26 Ja pratjana pirna ngaruparana wonti, ja tanali Goda jurakokana wonti ja japali pirna pantjina wonti ja jatana wonti: “Ngaiiani nguja tula karari najina warai.”

27 Ja ngadani Nau wapana wonti, ja Nulu mardatandra kampanietja najina wonti, tala nunkani Levi, kampani pungani ngamanani, ja Nau nunkangu jatana wonti: “Ngakangu karipateriau!”

28 Ja nulu pratjana worarana wonti, ja nau terkakana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

29 Ja Levili nunkangu buka pirna ngankingana wonti pungani nunkanani, ja naka mardatandrakampanietja marapu ja kana nguru nganana wonti, tana tanangunto kurlini ngamana wonti.

30 Ja jaura jinkinietja ja Pharisaia milini nunkanani kuterina wonti ja jatana wonti: “Minandru jura mardatandrakampanietjani ja kana madlentjani jela tajiai ja tapair?”

31 Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Tepieli wata kunki ngundrai, a-ai, windri muntjali.

32 Ngani wata wokarana warai kana talku karkala, a-ai, windri kana madlentji madlentjandru karitjinanto.”

³³ Tana nunkangu jatana wonti: “Minandru Johannini milieli jiglerali milja ngamai ja ngatjiai, jeruja bakana Pharisiani mili, ja milieli jinkanali tajiai ja tapai?”

³⁴ Nau tanangu jatana wonti: “Jura ngandandariai noangantjanipirnaia kamaneli milja ngankala, noangantjanipirna tanangu jela ngananani?”

³⁵ Ditji wokarala nganai, tanali noangantjanipirna tanangundru manila nganai, ngadani tanaia milja ngamala nganai tanangupini ditjini.”

³⁶ Nau tanangu bakana jeribaka jaura, jatana wonti: “Wata kulnujeli kati buru tjela kati marrandru kati womalani karpai, a-ai, jenia wata windri kati marra purateriai, nau Kati tjela marra bakana kati womalani wata talku nganai.

³⁷ Ja bakana wata kulnujeli waina marra junga womalani kurarai, a-ai, waina niarrali junga wakaribaiati, ja wata windri waina baku ngakala nganai, bakana junga tintaterila nganai,

³⁸ A-ai, tanali waina marra junga marram kurarananto, ja pudlana jola kulkananto.

³⁹ Ja wata kulnujeli, nulu waina warula matja tapana, marra ngantjai; ngangau nau jatai: Nauja warula morla ngumu nganai.”

6

¹ Jendranguta Nau Sabbath ditji pirna mandrulani buka maruni palkingana wonti; ja milieli nunkanali bukatandra mangatandra wokaribana wonti, ja marali turbana tajina wonti.

² Pharisaia palpa jatana wonti tanangu: “Minandru jura jenia ngankai, mina wata talku nganai Sabbath ditjini?”

³ Jesujeli tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura wata jenia warapanala mina Davidali ngankana wonti, jendranguta nau munta mauali nganana wonti ja tana nunkaugauito?”

⁴ Worderu nau Godaia pungani wirina wonti ja wondrani buka manina wonti ja tajina wonti, ja bakana tanangu nunkangunto jinkina wonti? tanana tajila wata kulnuni manuni kuranala, a-ai, windri Priestani.”

⁵ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Kanaia Ngatamura bakana Sabbath ditjia Kapara nganai.”

⁶ Jendranguta Sabbath ditji nguruni Nau jaura pungani wokarana wirina wonti ja ngujangujara jinkina wonti; ja naka kana kulno nganana wonti, nau mara ngunari muja nganana wonti.

⁷ Jaura jinkinietjali ja Pharisaiali nina kurukuru najinajibana wonti, Nulu Sabbath ditjini tepi ngankala nganai kara; ngangau tanali manka-mankananto nunkangundru ngulkuterkala.

⁸ Nulu ngundrana tanani ngujamana wonti, ja nunkangu kanani nau mara muja ngananani jatana wonti: “Jiritjiau ja terti terkakamai!” Nau jiritjina wonti ja terkana wonti,

⁹ Jesus tanangu jatana wonti: “Ngato jurana minakulno jakalkai: Jenia talku nganai Sabbath ditjini, ngumu ngankala kara, madlentji ngankala kara? Mungara kulkala kara, nari ngankala kara?”

10 Ja Nulu tanana pratjana najina karitjina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Mara ngutateriau!” Nulu jeruja ngankana wonti, ja nau mara nakaldra tepi nganana wonti mara nguru jeribaka.

11 Tana tiri pirna pantjina wonti ja ngankamalina wonti, mina tanali Jesungu ngankananto.

12 Jendranguta tanangupini ditjini Nau mardawonpaia tarana wonti ngatjila; ja Nau tinkawirdi Godani ngatjina wonti.

13 Ja matja ditjirina, Nulu mili nunkani karkana wonti nunkangu. Ja Nulu tanangundru mili marapratjana ja mandru kalkalkana wonti, tanana Nulu bakana Apostel dikana wonti:

14 Simon, nina Nulu bakana Petrus dikana wonti, ja Andreas ngatata nunkani, ja Jakob us, ja Johannes, ja Philippus, ja Bartholomäus,

15 Ja Matthäus, ja Thomas, ja Jakobus Alphäuni ngatamura, ja Simon, nina tanali dikai Zelotes,

16 Ja Judas Jokobuni ngatamura, ja Judas Ischariot, nau wontawon-tanietja pantjina wonti.

17 Ja Nau tanangunto ngarina wonti ja terkana wonti mita palarani, ja nunkani mili wolara, ja kana wolara Judaiandru, ja Jerusalemingundru, ja Tyrus ja Sidon pantudirkala ngurandru, tana wokarana wonti nina ngarala ja tepi manila tanani muntjandru.

18 Bakana jenipara kana, tanana kutji murumurujeli jupana, tepi pantjina wonti.

19 Ja kana pratjanali wontina wonti nina karakarala, ngangau ngurula nunkangundru dunkana wonti ja pratjana tepi pantjina wonti.

20 Ja Nau milki tjenmana wonti milini nunkanani ja jatana wonti: “Murlali pirna jura wangiwangi, ngangau jurangu Godaia milila nganai.

21 Murlali pirna jura karari mauali ngananani, ngangau jura jerto pantjila nganai; murlali pirna jura karari jindranani, ngangau jura kinkala nganai.

22 Murlali pirna jura nganai, kana jurangu kalakalarinani” ja jurana pilki ngankanani, ja ngirkibanani, ja jurani tala madlentji jeribaka woranani Kanaia Ngatamurandru.

23 Nunkangupini ditjini mankianimai ja kulkunganimai; ngangau mai, kalala jurani pirna nganai pariwilpani; ngangau jeruja ngaperali tananali Prophetani ngankana wonti.

24 Jakajai jurangu poto pirnanto, ngangau jura ngankalkana jurani matja manina.

25 Jakajai jurangu, jura jerto pirna ngananani, ngangau jura maua ngamala nganai; jakajai jurangu, jura karari kinkanani, ngangau jura ngaurongauro ngamala nganai ja jindrala nganai.

26 Jakajai jurangu, kana pratjanali jurangundru ngumu jatanani, ngangau jeruja ngaperali tananali jedikantji Prophetani bakana ngankana wonti.

27 Ngani jurangu, tanalia ngaranani, jatai: Talpala jurani ngantjanimai; ngumu ngankanimai tanangu, tana jurangu kalakalarinani.

28 Tanali jurangu kalala madlentji kuranani, tanangu kalala ngumu kuranau, ja ngatjianau tanangundru, tanali jurana ngirkibanani.

²⁹ Warlenulu jidnana ngadla kulno nandrai, nunkangu bakana ngadla kulno jinkiteriau; ja warlenulu jinkani kati pirna maniai, nunkangu bakana kati waka wata ngandrawalkau.

³⁰ Worananau jinkangu ngatjiai, nunkangu jinkiau; ja nunkangundru, nulu poto jinkani maniai, ninaia wata mamana tikau.

³¹ Ja worderu jura ngantjai kanah jurangu ngankananto, jeruja kakana jura tanangu ngankanimai!

³² Ja jura tanana ngantjanani, tanali jurana ngantjai, mina kalala jura ngamalkai? Ngangau bakana madlentjali tanani ngantjanipirna ngantjai.

³³ Ja jura tanangu ngumu ngankanani, tanali jurangu ngumu ngankai, mina kalala jura ngamalkai? Ngangau bakana madlentjali jenildramata.

³⁴ Ja jura tanangu woljaia jinkinani, tanangundrn jura ngundrai nakaldra manila, mina kalala jura ngamalkai? Ngangau bakana madlentjali kana madlentjani woljaia jinkiai, nakaldra jenia jeribaka manila.

³⁵ Talpala jurani ngantjanimai, ja ngumu ngankanimai, ja woljaia jinkianimai, ja wata ngundranimai jenia matja tintana; ja kalala jurani pirna nganala nganai, ja jura Kapara pirnaia ngatamura nganala nganai; ngangau Nauja ngumu nganai tanangu jurakokani panini ja kana madlentjani.

(Ngantjani jaura G. D. 4. Trinitatis)

³⁶ Ngangau kalumiltjamiltjarianau, worderu bakana ngaperi jurani kalumiltjamiltjariai!

³⁷ Wata kalala kurana, jeruja tanali jurangu wata kalala kurala nganai; wata dikidikibanau, jeruja tanali jurangu wata dikidikibala nganai; madlentji worana, jeruja tanali jurani madlentji woralara nganai.

³⁸ Jinkianimai, jeruja jura manila nganai; koko ngumu, matja nankana ngarina, ja wijawijabana, ja manimiri nangaterinanilu tanali jurangu ngalpani jinkila nganai; ngangau mina kokujeli jura jinkiai, jenia jura nakaldra manina tikala nganai.

³⁹ Ja Nau tanangu jeribaka jaura jatana wonti: Butju ngandandariai butjuni palto wondrala? Wata pudla jela kutuni purila nganai?

⁴⁰ Mili wata kaparani nunkanani wiringai; nau matja kiririna, nau kaparani nunkanani jeribaka nganala nganai.

⁴¹ Ja minandru jundru tiwitiwi ngatatani jinkanani milkini najiai, ja pita wondra milkini jinkanani jundra wata najiai?

⁴² Worderu jidni ngatatani jinkanani jatananto: Ngatatajai, ngato pita tiwitiwi jinkani millndru giltarananto, ja jundru muntali pita wondra milkini jinkanani wata najiai? Jidni kana jeljujelu, ngopera pita wondra jinkani milkindru giltaramai, ja ngadani jundru ngumu najinanto pita tiwitiwi ngatatani jinkanani milkindru gilarala.

⁴³ Ngangau wata pita nindri ngumujeli tandra madlentji punkibai, ja wata pita nindri madlentjali tandra ngumu punkibai.

⁴⁴ Ngangau tanali pita pratjana ngujamai tanani tandrandru; ngangau tanali dilkandru wata manawara kampai, ja dilka nindrindru wata waina tandra wokaribai.

⁴⁵ Kana ngumujeli nunkani ngara ngumndru ngumula dunkalkai, ja kana madlentjali nunkani ngara madlentjandru madlentji dunkalkai; ngangau ngara mananirindru nunkani mana jatai.

⁴⁶ Minandru jura ngana dikai: “Kaparajai, Kaparajai!” ja wata ngankai mina ngani jatai?

⁴⁷ Worana ngakangu wokarai, ja jaura ngakani ngarai, ja tanana ngankai; ngato jurangu wondrala nganai worangu jeribaka nauja nganai

⁴⁸ Nau kana kumuni jeribaka, nulu punga wotinala, nulu mikari bakunala, ja nulu marda kapara marda tulurani kuranala. Ja ngapa kumari matja wokarana, kaiarali nunkanglipini pungan tertabanala ja ngandandarinala nina tamburibala, ngangau marda tulurani matja wotinala.

⁴⁹ Warle matja ngarana, ja wata ngankana, nau kana kulnuni jeribaka nganai, nulu punga mita ngalarani wotinala marda kapara pani; ja kaiarali nina tertabana, ja nurujeli nau tamburinala, ja nunkanipini pungaia tamburini pirna ngananala.”

7

¹ Nulu jaura nunkani pratjana kana wolaraia talpani matja mudana, Nau Kapernaum ngurani wirina wonti.

² Juljaia kapara kulnuja mili, nina nulu ngantjana wonti, muntja nganana wonti nari kupiri.

³ Nulu Jesungundru ngarana wonti, ja nulu Judaia kapara nunkangu jinpana wonti, ja nunkangu ngatjina wonti, Nau wokarananto milini nunkanani marangkala.

⁴ Tana Jesungu matja wokarana, tana nunkangu parparali ngatjina wonti ja jatana wonti: “Nau talku nganai, jundru nunkangu jenia ngankananto.

⁵ Ngangau nulu ngaianana kana wolara ngantjai, ja jaura punga ngaianani nulu wotinala.”

⁶ Jesus tanangunto wapana wonti. Ja Nau wata morla worita pungandru nganana, juljaia kaparali kamaeli nunkangu jinpana wonti tana nunkangu jatananto: “Kaparajai, wata ngara patau, ngangau ngani wata talku nganai jidni ngakangu pungan wirinanto.

⁷ Jendrania ngani munta waka ngundraterina warai jinkangu wokarala; windri jaura kulno jatamai, ja mili ngakani tepirila nganai.

⁸ Ngangau bakana ngani kana nganai ja kaparani wodatarana ngamai, ja ngato mili wolara ngamalkai; ngani nunkangupini jatanani: Wapan, ja nau wapai; ja kulnuni: Kaparau, ja nau wokarai; ja milini ngakanani: Jenia ngankau, ja nulu jenia ngankai.”

⁹ Jesujeli jenia ngarana, Nau nunkangundru pirna ngaruparana wonti; ja Nulu najina karitjina wonti kana wolarani, nunkangu karipaterinani, ja jatana wonti: “Ngani jurangu jatai: Wata Israelani ngato jenipara morlalu ngundrana mankamankanala.”

¹⁰ Ja tanali, tanana nulu jinpana, terpina tikana wonti ja mili muntja tepi mankamankana wonti.

(Ngantjani jaura G. D. 16. Trinitatis.)

11 Ja ditji kulnuni Nau ngura kulnuja palkana wonti, Nain tala nunkani; ja mili nunkani marapu, ja kana wolara nunkangunto wapana wonti.

12 Nau ngura manani karakara wokarana, mai, tanalj nari kulno padakana tarana wonti, nunkani ngandria ngatani kunakulno, ja nani mangawaru nganana wonti; ja kana wolara ngurandru nankangunto nganana wonti.

13 Kaparali nana najina, Nau nankangu kalumiltjamiltjarina wonti ja nankangu jatana wonti: “Wata jindrau!”

14 Ja Nau karakararina wonti, ja naria pirra patana wonti; ja wilimanietja banbana wonti. Ja Nau jatana wonti: “Teriai, ngani jinkangu jatai, terkakamai!”

15 Ja narila ngamana tarana wonti, ja wonina wonti jatala. Ja Nulu nina ngandrini nunkanani jinkina tikana wonti.

16 Ja tana pratjana japali pantjina wonti ja Goda jurakokana wonti ja jatana wonti: “Propheta pirna ngaianangu terti jiritjina warai, ja Goda nunkani kana wolarani wokarana warai.”

17 Ja nunkani pintipinti karitjinawontiwontikana wonti Judaia mitani paruparu, ja mita pratjanani karakara.

18 Ja Johanningu milieli nunkanali jenia pratjana kaukaubana wonti.

19 Ja Johannili mili nunkani mandru karkana wonti ja pudlana Jesungu jinpana wonti ja jatana wonti: “Naumata jidni, Nau wokarananto kara, kulnuni ngaiani kalkananto?”

20 Pudla materi nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Johannes multibanietjali ngalina jinkangu jinpana warai ja jatana warai: Naumata jidni, Nau wokarananto kara, kulnunni gaiani kalkananto?”

21 Nunkangupini ditjini Nulu marapu tepi ngankana wonti muntjandru ja jupanandru ja kutji murumurunelru, ja butju marapuni Nulu jinkina wonti najinanto.

22 Ja Jesujeli kalabana wonti ja pudlangu jatana wonti: “Tilalumai ja Johanningu kaukaubalumai, mina judla najila wapaia ja ngarala wapaia: Butjulah najiai, tjundurula wapai, gambala kulikiri pantjiai, talpakurulali ngarai, narila tepi terkakai, wangiwangieli ngantjani jaura ngari.

23 Ja murlali pirna naupini nganai, nau ngakangu wata buljubuljuriai.”

24 Johannini mili matja tikana, Nulu wonina wonti kana wolarani jatala Johanningundru: “Mina najila jura pitarai palkana paraia? Kalanka kulno watarali wijawijabanani?”

25 Mina najila jura palkana paraia? Kana kulno kati tjankanto? Mai, tana kati tjankani ja pankipankinani, mitaia Kaparaia pungani ngamai.

26 Mina najila jura palkana paraia? Propheta kulno? Morlalu ngani jurangu jatai: Nau morla pirna nganai Prophetani.

27 Naupini nau nganai, nunkangundru dakanala parai: Mai, ngato angela ngakani jinkangu mudlani ngopera jinpai, nulu palto jinkani jinkangu ngopera ngankingala nganai.

28 Ngangau ngani jurangu jatai: Propheta morla pirna tanangundru, widlandru dakanala, Johanningu multibanietjani wata, kulno nganai; worananau waka nganai Godaia mililani, nau morla pirna nganai nunkangu.”

²⁹ Ja kana wolarali, tanali matja ngarana, ja mardatandrakampanietjali Goda talku ngundrana wonti, ja multibanila manina wonti Johannini multibanilali.

³⁰ Pharisaiah ja jirijiribani jaura ngujangujara jinkinietjali Godaia jertapaterina tanangundru worarana wonti; ngangau tanali wata-multibanila manina wonti nunkangundru.

³¹ Kapara jatana wonti: “Worangu ngato ninapini kana nguja jeribaka kurananto? Ja worangu tanaia jeribaka nganai?”

³² Tanaia kupa wakani jeribaka nganai, tana jinkimalini pirini ngamai ja karkamaliai ja jatai: Ngaiani jurangu wilpina warai, ja jura wata kilina warai; ngaiani jurangu juajuangana warai, ja jura wata jindrana warai.

³³ Johannes multibanietja wokarana warai, nulu wata buka tajina ja wata waina tapana, ja jura jatai: Nulu kutji ngamalkai.

³⁴ Kanaia Ngatamura wokarana warai, Nulia tajai ja tapai; ja jura jatai: Najiau! Nauja mirantjatieli tajinietja ja waina tapanietja, mardatandrakampanietjaia ja madlentji j ngankanietjaia kamaneli!”

³⁵ Ja kirilali kalala maniai nunkani kupa pratjanandru.

(Ngantjani jaura Maria Magdalenaia ditjini)

³⁶ Pharisaia kulno nunkangu ngatjina wonti, Nulu nunkangunto tajinanto; ja Nau Pharisaia pungani matja wirina Nau kurlini ngamana ngarina wonti.

³⁷ Ja mai, widla kulno ngurani, nani madlentji ngankanietja nganana wonti, nandru morlalu ngujamana wonti, Nau Pharisaia pungani kurlini ngamanani, nandru Alabaster koko kulno gildinto padakana wonti.

³⁸ Ja nani nunkangu tokuni terkana wonti ja jindranali wonina wonti milkigildieli nankanali tidna nunkani turibala, ja parali nankanali pudlana muja ngankala; ja nandru tidna nunkani manatapana wonti ja gildieli wiribana wonti.

³⁹ Nulupini Pharisaiali, nulu nina matja karkana, jenia najina, nulu muntali ngundrana wonti ja jatana wonti: “Naupini Propheta ngananani, Nulia ngujamananto worana ja mina widla nania nganai, nandruja ninaia matja karakarana; ngangau nania madlentji ngankanietja nganai.”

⁴⁰ Ja Jesujeli nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti; “Simoniai! Ngani jinkangu minakumo jatananto.” Nau jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, jatau!”

⁴¹ Mardatandra jinkinietja kulnuni kana mandru poto wilpanto nganana wonti. Kulno nunkangu 500 mardatandra waka wilpa nganana wonti, ja kulno 50.

⁴² Ngangau pudlali wata ngamalkana wonti woljaia jinkila, nulu jenia pudlangu bakujeli jinkina wonti. Jatau, warle pudlangundru nina morla ngantjala nganai?

⁴³ Simonali kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngato ngundrai nulu, nunkangupini nulu morla bakujeli jinkina warai.” Nau nunkangu jatana wonti: “Jidni talku jatana warai.”

⁴⁴ Ja Nulu widla karitjina najina wonti ja Simoningu jatana wonti: “Jundru najiai nanapini widla? Ngani jinkangu pungani wirina warai;

jundru ngakangu wata ngapa tidnaia jinkina warai; nandru milkig-ildieli nankanali tidna ngakani wiribana warai ja parali nankanali muja ngankana Warai.

⁴⁵ Jundru ngana wata manatapana warai; nani matja wirina, jigleri nganana warai, tidna ngakani tapala.

⁴⁶ Gildieli jundru wata ngana mangatandra wiribana warai, nandruja gildieli tidna ngakani wiribana warai.

⁴⁷ Jendrangundruja ngani jinkangu jatai: Madlentji nankani marapu matja kalingana, ngangau nandru ja pirna ngantjana warai; worangu ngalje matja kalingana, nulu ngalje ngantjai.”

⁴⁸ Nau nankangu jatana wonti: “Madlentji jinkani matja kalingana.”

⁴⁹ Ja bukaia kamanelieli wonina wonti ngankamalila: “Worana Naupini nganai, Nulia bakana madlentji kalingai?”

⁵⁰ Nau widlani jatana wonti: “Morlalu ngundranali jinkanali jidnana kulkana warai; murlali wapamai!”

8

¹ Ja jendranguta ditji ngadani Nau wirarina wonti ngura pirnani ja wakani ngujangujara jinkila ja ngantjani jaura Godaia mililandru kaukaubala, ja nunkangunto marapratjana ja mandru.

² Ja widla palpa tana tepi pantjinala kutji murumurundru ja muntjandru, Maria, nana tanali dikai Magdalena, nankangundru kutji mara wora ja mandru dulkanala.

³ Ja Johanna, Chuzani, Herodini kapakaparaia noa, ja Susanna, ja widla palpa morla, tana mili nunkani nganana wonti tanani potundru.

(Ngantjani jaura G. D. Sexagesiniä)

⁴ Kana wolara marapu nunkangu jurborinani ja ngura marapuudru nunkangu wokaranani, Nau jeribaka jaurali jatana wonti:

⁵ “Jaupanietja wapana wonti paua nunkani jaupala; ja nulu jauapanani, palpa paltuni purina wonti, ja kanali nina nankanankana wonti, ja paiali ngaranalali nina tajina wronti.

⁶ Ja palpa marda paltirani purina wonti, ja matja kuririna, mujarina wonti; ngangau tjanka pani nganana wonti.

⁷ Ja palpa dilkani tertu purina wonti, ja dilkali jela punkana wonti, ja nina ngandrawalkana wonti.

⁸ Ja palpa mita ngumuni purina wonti ja punkana wonti ja tandra punkibana wonti 100 potajeli. Nau jenia matja jatana, Nulu karkana wonti: Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!”

⁹ Ja milieli nunkananli nina jakalkana Wonti ja jatana wonti: “Mina jeribaka jaura naupini?”

¹⁰ Nau jatana wonti: “Jurangu matja jinkina warai, jaura kurukuru Godaia mililandru ngujamananto; ja kana nguruni jeribaka jaurali, tanali najinani wata najinanto, ja ngaranani wata ngarananto.

¹¹ Jenia jeribaka jaurali wondrai: Paua Godaia jaura nganai.

¹² Tana paltuni tanapini nganai, tanali ngarai; ngadani kutji wokarai, ja nulu jaura tanani ngarandru maniai, tanali morlalu ngundraiati ja tepi pantjiati.

¹³ Tana paltirani tanapini nganai, tanali matja ngarana jaura mankinali patai, ta tana kapara pani nganai; ditji palpa tanali morlalu ngundrai, ja wontjanilaia ditjini tana walturiai.

14 Ja tana dilkani matja purina tanapini nganai, tanali matja ngarana, ja mitaia manujeli ngundranali ja poto pirnali ja pankipankinali wirarina nina ngandrawalkai ja wata tandra punkibai.

15 Ja tana mita ngumuni tanapini nganai, tanali jaura ngarai ja ngamalkai ngara kulikirieli ja ngumujeli ja wonkieli; ja wonkieli tandra punkibai.

16 Wata kulnujeli, nulu praitji matja miribana, nina kokujeli wal-padakai, turarani pirini ngarinalu kurai kara, a-ai, nulu nina praitji potuni kurai, ngangau tanali wirinani praitji najinanto.

17 Ngangau panila kurukuru nganai, jenia wata tinkari pantjila nganai; bakana panila ngalpurani nganai, tanali jenia wata ngujamala nganai ja tinkari pantjila nganai.

18 Najianau worderu jura ngarai, ngangau warle ngamalkai, nunkangu Nulia jinkila nganai; ja warle wata ngamalkai, bakana jenia, nulu ngundrai ngamalkala, Nulia nunkangundru manila nganai.”

19 Ngandri nunkani ja ngatata nunkani nunkangu wokarana wonti, ja tana ngandandarina wonti nunkangu wokarala kana wolarani.

20 Ja tanali nunkangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Ngandri jinkani ja ngatata jinkani palarani terkala wapaia ja jertapaterila wapaia jidna najila.”

21 Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngandri ngakani ja ngatata ngakani tanapini nganai, tanali Godaia jaura ngarai ja ngankai.”

22 Ja jendranguta ditji kulnuni Nau ja mili nunkani botani wirina wonti; ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngaiana pantuni jerankari dirkalaia pararananto;” ja tana dirkalandru wapana wonti,

23 Tana botali matja wapana, Nau mukaturarana wonti. Ja watara wondru wokarana wonti, ja bota manamiririna wonti ja tana japali pantjina wonti.

24 Tana karakara wokarana wonti nina jiritjibala ja jatana wonti: “Kaparajai, Kaparajai, ngaiana tintateriati!” Nau matja jiritjina, Nulu watara ja mandikila dikidikibana wonti, ja tana ngapurina wonti, ja dalpura pirna pantjina wonti.

25 Nau tanangu jatana wonti: “Woderi jurani morlalu ngundrana nganai?” Tana japali pirna ngaruparana wonti ja ngankamalina wonti: “Worana Naupini nganai, Nulu bakana watarani ja ngapani daudauai, ja tana nunkangu pankiai?”

26 Ja tana Gadarena mitani pararana wonti Galilaiankari.

27 Nau mitaia matja dunkana tarana, nunkangu kana kulno ngurandru mandurina wonti, nulu ditji marapu kutji murumuru ngamalkana wonti, ja nau wata kati widmaterina wonti ja wata pungani ngamana wonti, a-ai, narikutuni.

28 Nulu Jesus najina, Nau maritjina wonti ja nunkangu woraterina wonti ja ngaijala pirnali jatana wonti: “Mina ngakangu ja jinkangu, Jesu, Goda Kapara pirnaia Ngatamurajai? Ngani jinkangu ngatjiai, ngana wata jupau!”

29 Ngangau Nulu kutji murumuruni jirijiribana wonti kanandru duncananto; ngangau ditji marapu nulu nina nunkangunto wapalkana paraia, ja tanali nina kanjangarieli dupudupu ngankana paraia, ja

bakana tanali nina workamantrana paraia; ja nulu jenia ngurula matja wokaribana, kutjieli nina pitaraia wirilkana wonti.

³⁰ Jesulu nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Mina tala jundru ngamalkai?” Nau jatana wonti: “Legiona.” ngangau kutji marapu nunkangu wirinala.

³¹ Ja nau nunkangu ngatjina wonti, Nulu tanangu wata jirijiribananto ngarinaluja ngarila.

³² Naka piki ngami pirna nganana wonti, tana mardawonpa kalikalini marakana wonti. Ja tana nunkangu ngatjina wonti, Nulu tanangu manuni kurananto, tanangupini wirinanto. Ja Nulu tanangu jenia manuni kurana wonti.

³³ Ja tana kutji murumuru kanandru matja dunkana, tana pikini wirina wonti; ja piki ngami mardawonpa kalikalini ngapani kalikalibakana wonti, ja ngapali palipalina wonti,

³⁴ Piki ngamalkanietjali jenia najina, mina pantjina warai, tana japa mindrina wonti ja ngura pirnani ja wakani jenia kaukaubana wonti.

³⁵ Tana dunkana wonti najila mina pantjina warai; ja tana Jesungu wokarana wonti, ja nina kana Jesuja tidnani ngamanani mankamkana wonti, nunkangundru kutji wora dunkana warai, nau kati matja widmaterina ja tjuru ngumu ngamalkana; ja tana japali pantjina wonti.

³⁶ Tanali jenia najina wonti tanangu kaukaubana wonti, worderu nau kutjila tepi pantjina warai.

³⁷ Ja kana wolarali Gadarenaia wondirani nunkangu ngatjina wonti, Nau tanangundru puntinanto, ngangau tana japali pirna pantjina wonti; ja Nau botani wirina wonti ja nakaldra karitjina tikana wonti.

³⁸ Nulupini kanali, nunkangundru kutji wora dunkana warai, nunkangu ngatjina wonti, nunkangu jela ngamala. Ja Jesujeli nina jinpana wonti ja jatana wonti:

³⁹ “Pungaia jinkanaia tikamai, ja kaukaubamai, mina pirnala Godali jinkangu ngankana warai.” Ja nau wapana wonti ja ngurani paruparu parparali kaukaubana wonti, mina pirnala Jesujeli nunkangu ngankana warai.

⁴⁰ Jendranguta Jesus tikana wonti, ja kana wolarali nina patana wonti, ngangau pratjanali nunkangu kalkana wonti.

⁴¹ Ja mai, kana kulno wokarana wonti, tala nunkani Jairus, nau jaura pungaia kapara nganana wonti, ja nau Jesungu tidnani woraterina wonti ja nunkangu ngatjina wonti, Nau nunkangu pungani wirinanto.

⁴² Ngangau nulu mankara ngatamura kulno ngamalkana wonti, nani kilpawoldra marapatjana ja mandru tepi, ja parana wonti ngara wordu. Nau wapanani kana wolarali nina jenina wonti.

⁴³ Ja widla kulnujeli kumaranto kilpawoldra marapatjana ja mandru nganana wonti, ja nandru poto nankani pratjana kunkini kalala jinkina wonti, ja wata kulnujeli nana tepi ngankana wonti.

⁴⁴ Nani nunkangu tokuni wokarana wonti, ja kati jelpi nunkani karakarana wonti; ta nurujeli kumari tjiri nankani mudana wonti.

⁴⁵ Ja Jesus jatana wonti: “Warle ngana karakarana warai?” Pratjana pani pataterinani, Petrus ja tana nunkangunto jatana wonti: “Kapara-jai, kana wolarali jidna jeniai ja nankai, ja jidni jatai: Warle ngana karakarana warai?”

46 Jesus jatana wanti: “Kulnujeli ngana karakarana warai, ngangau ngato ngujamai ngurula ngakangundru dunkana warai.”

47 Widlali matja najina, nani wata kurukuru nganai, nani ngarranali wokarana wonti ja woraterina wonti ja kana wolarani nunkangu kaukaubaterina wonti, minandru nandru nina karakarana warai, ja worderu nani nurujeli tepi pantjina warai.

48 Nau nankangu jatana wonti: “Murlali nganamai ngatamurajai, morlalu ngundranali jinkanali jidna tepi ngankana warai, murlali wapau!”

49 Nau jenia jatana, jaura pungaia kapara mili kulno wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngatamura mankara jinkani matja nari, ngujangujara jinkinietja wata ngarapatipatibau!”

50 Jesujeli jenia ngarana, Nulu nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Wata japali nganau, windri morlalu ngundrau, ja nani tepirila nganai.”

51 Nau pungani wirina, Nulu wata kulnuni manuni kurana wonti wirinauto, windri Petrungu ja Johanningu ja Jakobungu ja kupaia ngaperani ja ngandrini.

52 Pratjana jindrana wonti ja nankangundru ngaurongauro nganana wonti. Nau jatana wonti: “Wata jindranau! Nania wata nari, a-ai, nania windri niukaturarai.”

53 Ja tana nunkangu kinkana wonti, ngangau tana ngujamana wonti nani nari.

54 Nulu tanana pratjana narrana wonti, ja Nulu nana mara patana wonti ja karkana wonti ja jatana wonti: “Kupajai, terkakamai!”

55 Ja mungara nankani tikana wonti, ja nani nurujeli jiritjina wonti. Ja Nulu jirijiribana wonti nana buka jinkinanto.

56 Ja ngaperi ja ngandri nankani pirna ngaruparana wonti. Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti wata kulkuni jenia kaukaubananto mina pantjina warai.

9

1 Nulu mili marapatjana ja mandru nunkani karkana wonti, ja tanangu pirnala ja ngurula jinkina wonti kutji murumuru pratjanaia, ja muntjandru tepi ngankala.

2 Ja Nulu tanana jinpana wonti Godaia mililandru ngujangujara jinkila, ja kana muntja tepi ngankala.

3 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Panila paltuni manianimai; wata wonapita, wata billi, wata buka, wata mardatandra; jura bakana wata kati mandru ngamalkananto.

4 Ja mina pungani jura matja wirina, naka ngamanimai, ja nakandru wirarianimai.

5 Ja worderuntjali jurana wata patala nganai, nunkangupini ngurandru dunkanimai, ja bakana puturu jurani tidnandru kantikantianimai malka ganala tanangu.”

6 Tana wapana kurana wonti, ja ngura kulno ja kulnuni palkingana wonti, paruparu ngantjani jaura kaukaubala ja tepi ngankala.

7 Herodili mitaia kapakaparali pratjana ngarana, mina nunkangundru pantjinani, nau japali nganana wonti, ngangau palpa jatana wonti: “Johannes narindru matja jiritjina.”

⁸ Palpa: “Elias wondraterina warai;” palpa: “Propheta kulno warula narindru matja jiritjina.”

⁹ Ja Herodes jatana wonti: “Nina Johannes mangatandra ngato wokaribana paraia: ja worana Naupini nganai, nunkangundru ngato jenia ngarai?” Ja nulu ngantjana wonti nina najila.

¹⁰ Ja Apostela matja tikana, tanali nunkangu kaukau bana wonti, mina pirnala tanali ngankanala; ja Nulu tanana tjirimalkana wonti, ja ngura kulnuja, tala nunkani Bethsaida kutingana wonti.

¹¹ Kana wolarali jenia ngujamana, tana nunkangu karipaterina wonti; ja Nulu tanana patana wonti, ja tanangu Godaia mililandru kaukaubana wonti, ja kana muntja Nulu tepi ngankana wonti.

¹² Ditji kunarkuni mili marapatjana ja mandru nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Kana wolara jinpau, ngangau tanaia ngura pirnani ja wakani wirinanto bukaia; ngangau ngaiana ninkida pitarani nganai.”

¹³ Nau tanangu jatana wonti: “Jura tanangu jinkianau tajinanto!” Tana jatana wonti: “Ngaiani ninkida windri buka ngunku mara wora ja paru mandru ngamalkai; ngaiani kara wapananto, ja tanangupini kana wolarani buka burungankananto?”

¹⁴ Ngangau tana kana 5,000 nganana wonti. Nau milini nunkanani jatana wonti: “Tanaia ngamana ngarinanto witta kulno ja kulno, milingeru marapatjana pota mara wora.”

¹⁵ Ja tanali jeruja ngankana wonti, ja pratjana ngamana ngarina wonti.

¹⁶ Nulu buka ngunku mara wora ja paru mandru patana wonti ja pariwilpani najina tarana wonti, ja tanana ngurungutana wonti, ja tanana wokaribana wonti, ja milini nunkanani jinkina wonti, tana kana wolarani jinkinanto.

¹⁷ Ja tanali tajina wonti ja jerturina wonti, ja tanali buka wordu-wordu kampana wonti billi marapatjana ja mandru manamiri.

¹⁸ Ja jendranguta Nau kulnulu ngatjinani, mili nunkangu jurborina wonti; ja Nulu tanana jekibana wonti ja jatana wonti: “Mina kana jatai, worana ngani?”

¹⁹ Tanali kalabana wonti ja jatana wonti: “Johannes multibanietja; palpa Elias; palpa jatai Propheta kulno warula matja jiritjina.”

²⁰ Nau tanangu jatana wonti: “Mina jura jatai, worana ngani nganai?” Petrulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Godaia Christus.”

²¹ Nulu tanana daudauana wonti, ja tanangu jirijiribana wonti, wata kulnuni jenia kaukaubala.

²² Nau jatana wonti: “Kanaia Ngatamura pirna ketjaketjananto, ja pinaru worali ja Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali niniaia worala nganai ja nari ngankala nganai, ja ditjini parkulani Nau jiritjila nganai.”

²³ Nau pratjanani jatana wonti: “Warle ngantjai ngakangu karipaterila, nau munta panila ngundrateriatimai, ja nulu kunarku nunkani ditji pratjanani maniatimai, ja ngakangu karipateriatimai.

²⁴ Ngangau warle tepi nunkani ngantjai kulkala, nulu nina tintala nganai; ja warle tepi nunkani tinkai ngakangundru, nulu nina kulkala nganai.

25 Ngangau jenia kanani ngumu nganai kara, nulu mita maru maninani, ja munta tintaterinani kara, nandraterinani kara?

26 Ngangau worananau ngakangundru ja ngakani jaurandru nintali nganai, nunkangundru bakana Kanaia Ngatamura nintali nganala nganai, Nau nunkanani, ja ngaperai, ja angela kulikiria pirnalani wokarala nganai.

27 Morlalu ngani jurangu jatai: Tanangundru palpa, ninkida terkala wapaia, tanalipini nari wata wontjala nganai, tanali Godaia milila najinantulu.”

28 Jendranguta Nulu tanapini jaura matja mudana, ditji mara wora ja parkulani, Nulu Petrus ja Johannes ja Jakobus patana wonti, ja mardawonpaia tarana wonti ngatjila.

29 Ja Nau ngatjinani, mudla nunkani njeranjerarina wonti, ja kati nunkani bulurina wonti ja kintjalkururina wonti.

30 Ja mai, kana mandra nunkangu ngankamalina wonti, pudla Moses ja Elias nganana wonti.

31 Pudla pirnalali wondraterina wonti, ja mudana nunkani kaukaubana wonti, nina Nulu morlalu ngankananto Jerusalemini.

32 Petrus ja pudla nunkangunto jindina wonti; ngangnu tanali matja tepi ngamana, tanali pirnala nunkani najina wonti, ja kana mandru nunkangunto terkanani.

33 Ja jendranguta pudla nunkangundru kutinganani, Petrus Jesungu jatana wonti: “Kaparajai, ninkida ngaianangu ngumu nganai; ngaiani punga parkulu wotila nganai, jinkani kulno, Mosini kulno, ja Eliani kulno;” ja nau ko nganana wonti, mina nau jatai.

34 Nau jenia jatana, talara palku wokarana wonti ja tanana wal-padakana wonti; ja tana japali pirna pantjina wonti, pudla talara paikuni wirinani.

35 Ja ngaijala kulno talara palkuudru pantjina wonti ja jatana wonti: “Naupini Ngatamura ngantjalu ngakani nganai; ninaia ngaraiatini-mai!”

36 Ja nau ngaijala pantjinani, tanali Jesus kulnulu mankamankana wonti. Ja tana ngapu nganana wonti, ja wata kulnuni tanangupini ditjini kaukaubana wonti nunkangundru mina tanali matja najina.

37 Jendranguta ditji kulnuni, tana mardawonpandru matja ngarina, kana wolara nunkangu jurborina wonti.

38 Ja mai, kana kulno kana wolarandru maritjina wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngani jinkangu ngatjiai, ngatamura kunakulno ngakani najiau.

39 Ja mai, kutjieli nina patai, ja nurujeli nau maritjiai, ja nulu nina diadialkai, jeruja nau ngaltja wiltjiwiltjiriai, ja mankali nau nunkangundru kutingai ja nandrai.

40 Ja ngani milini jinkanani ngatjina warai, tanali nina dunkalka-nanto, ja tanaia ngandandarina warai.”

41 Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Jidni nguja gilbarinietja ja tjautjau, wintaranaia ngani jurangu jela nganai? Wintaranaia ngato jurana ngamalkala nganai? Ngatamura jinkani ninkidani padakanimai!”

42 Nau karakara wokaranani, kutjieli nina patana wonti, ja nina matala ngankana wonti; ja Jesujeli kutji murumuru dikidikibana

wonti, ja nina kanku tepi ngankana wonti, ja nina ngaperani nunkanani nakaldra jinkina tikana wonti.

⁴³ Pratjana Godaia pirnalandru ngaruparana wonti. Tana pratjana ngaruparanani pratjanandru, mina Jesujeli matja ngankana, Nau milini nunkanani jatana wonti:

⁴⁴ “Tananapini jaura talpali patanimai; ngangau tanali Kanaia Ngatamura kana marani ngulkujeli jinkila nganai,”

⁴⁵ Tanali ninapini jaura wata ngujamana wonti, ja jenia tanangu kurukuru nganana wonti, tanali jenia wata patananto; ja tana japali nganana wonti, nina jenia jaurandru jakalkala.

⁴⁶ Ja tanali ngundrana wonti, worana morla pirna nganai tanagundru.

⁴⁷ Jesujeli tanani ngarali ngundranani ngujamana, Nulu kupa waka kulno patana wonti, ja nina nunkangu karakara terkibana wonti.

⁴⁸ Ja tanangu jatana wonti: “Warle ninapini kupa patai ngaani talandru, nulia ngana patai; ja warle ngana patai, nulia ninapini patai, Nulia ngana jinpanala. Ngangau worana jurangundru pratjanani waka nganai, nauja pirna nganala nganai.”

⁴⁹ Joliannili kalabana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, ngaiani kulno najina paraia, nulu talani jinkanani kutji dunkalkanani, ja ngaiani nina daudauana paraia, ngangau nau wata ngaianingunto wapai.”

⁵⁰ Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Wata daudauanau; ngangau worana wata tula ngaianani nganai, nau kamaneli ngaianani.”

⁵¹ Jendranguta, ditji nunkani miririnani, nau puntina wonti, ja Nulu mudlamudla kurana wonti Jerusalemia palkala.

⁵² Ja Nulu mili jinpana wonti manunulkaninkari, ja tana palkana wonti Samarita ngura wakaia, nunkani ngankingala.

⁵³ Ja tanali nina wata patana wonti, ngangau Nulu mudlamudla kurana wonti Jerusalemia palkala.

⁵⁴ Ja milieli nunkanali Jokabus ja Johannes jenia najina; pudla jatana wonti: “Kaparajai, jidni jertapaterinani, ngali jirijiribananto turu pariwilpandru godananto, tanana julkananto, worderu Eliali ngankana wonti?”

⁵⁵ Jesujeli najina karitjina wonti ja pudlana daudauana wonti ja jatana wonti: “Judla wata milkila, mina Jaolaia kupa judla nganai.

⁵⁶ Ngangau Kanaia Ngatamura wata wokarana warai kanaia tepi teribala, a-ai, kulkala,” Ja tana ngura kulnuja palkana wonti.

⁵⁷ Jendranguta tana paltuni wapanani, kulno nunkangu jatana wonti: “Ngani jinkangu karipaterila nganai, woderi jidni paruparu wapanani, Kaparajai.”

⁵⁸ Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Kintala jampali minka ngamalkai, ja paiali ngaranani kunjila ngamalkai, ja Kanaia Ngatamurajeli piri pani ngamalkai, wodajeri kukadi terkala.”

⁵⁹ Nau kulnuni jatana wonti: “Ngakangu karipateriau!” Nau jatana wonti: “Kaparajai, ngakangu manuni kurau ngani ngopera wopananto ngaperi ngakani todila.”

⁶⁰ Jesus nunkangu jatana wonti: “Narieli muntali nari tanani todinanto, jidni wapau, ja Godaia mililandru kaukaubau.”

⁶¹ Bakana kulno jatana wonti: “Ngani jinkangu karipaterila nganai, Kaparajai, ngopera ngakangu manuni kurau, ngani ngakani nguralandru daninanto, tana ngakani pungani ngamai”

⁶² Jesus nunkangu jatana wonti: “Wata kulno, nulu mara nunkani mita bakuni potuni kurai, ja worakalina tikana najiai, talku nganai Godaia mililani.”

10

¹ Ngadani Kaparali mili marapatjana pota mara wora ja mandru kalkalkana wonti, ja tanana mandru ja mandru nunkangu ngopera jinpana wonti ngura pirnaia ja wakaia, woderi Nau jertapaterina wonti munta wokarala.

² Nau tanangu jatana wonti: “Kampananto marapu parai, ja ngankanietja windri ngalje; jendrania Kampani Kaparani ngatjianau, Nulia ngankanietja worana jinpananto nunkani kampanaia.

³ Wapanau! mai, ngato jurana jinpai tjipi kuparu jeribaka pandipandi mandrani.

⁴ Wata billi, wata pailtji, ja wata tidnaputa mandranau; ja bakana wata kulnuni mandurini jaura jinkianau.

⁵ Mina pungani jura wirila nganai, ngopera jatanau; “Murla nunkangupini pungani nganaiatimai!”

⁶ Ja naka murlaia kupa ngananani, jurani mura nunkangu wokarala nganai; ja pani, nau jurangu tikala nganai.

⁷ Nunkangupini pungani ngamanimai; tajianimai ja tapanimai mina tanali ngamalkai; ngangau ngankanietjani talku nganai nunkani kalala; wata punga kulnundru punga nguruja wapanau.

⁸ Ja mina ngurani jura wirila nganai, ja tanali jurana patanani, naka tajianimai mina tanali jurangu kurai.

⁹ Ja nunkangupini ngurani kana muntja tepi ngankanau, ja tanangu jatanau: Godaia milila jurangu karakara wokarala wapaia.

¹⁰ Mina ngurani jura wirila nganai, ja tanali jurana wata patanani, tanani paltuni dunkaniniai ja jatanimai:

¹¹ Bakana nina puturu, nau jurani ngurandru ngaianangu tidnani parai, ngaiani jurangu kantikantiai; windri jania ngujanianau, jurangu Godaia milila karakara wokarala wapaia.

¹² Ngani jurangu jatai: Sodom mitalali kalala morla waka manila nganai kalala ditjini nunkangupini ngurani.

¹³ Jakajai jinkangu Choraziniai! Jakajai jinkangu Bethsaidajai! Ngangau Tyrus ja Sidon ngurani jenia pirnala pantjinani, judlangu pantjinala, pudla nurujeli kati murumurunto ja turuputani madlentjandru karitjinanto.

¹⁴ Tyrus ja Sidon mitalali kalala morla waka manila nganai kalala ditjini, judlangu.

¹⁵ Ja jidni Kapernaum, jidni miririna pariwilpaia, turujelu jidni ngarila nganai!

¹⁶ Warle jurana ngarai, nulu ngana ngarai; ja warle jurana worarai, nulu ngana worarai; ja warle ngana worarai, nulu ninaia worarai, Nulia ngana jinpanala.”

¹⁷ Tana marapatjana pota mara wora ja mandru niankinali tikana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, bakana kutji wora ngaianingu jinkani talani wodatarana ngamana warai.”

¹⁸ Nau tanangu jatana wonti: “Ngato Satan talara praitji jeribaka pariwilpandru ngarinani najina warai.

¹⁹ Mai, ngato jurangu ngurula jinkiai tjutjuni ja katni-nuntini nankana wirarinanto, ja talpalaia ngurulani pratjanani, ja tanali jurana wata jupala nganai.

²⁰ Wata jendrangundruja mankianimai, jurangu kutji wora wadatarana ngamai, a-ai, jendrania mankianimai, ngangau tala jurani pariwilpani matja dakana parai.”

²¹ Nunkangupini ditjini Jesus Jaolali mankina wonti ja jatana wonti: “Ngato Jidnana Ngaperiai, Kapara pariwilpaia ja mitaia, jurakokala wapaia; ngangau Jundru jenia kana kirini ja ngujamanietjani kutibana warai ja kupani tinkari ngankana warai; kau Ngaperiai, jeruja jinkangu manju nganana wonti.

²² Ngaperali ngakanali ngakangu warupoto jinkina wonti; ja wata kulnujeli ngujamai, worana Ngatamura nganai, windri Ngapili, ja worana Ngili nganai, windri Ngatamurajeli, ja woraugu Ngatamurajeli ngantjai jenia tinkari ngankala.”

(Ngantjani-jaura G. D. 13. Trinitatis)

²³ Ja Nulu mili mudlakalkana wonti ja jatana wonti: “Murlali pirna tana milki, tanali najiai mina jura najiai!

²⁴ Ngangau ngani jurangu jatai: Propheta ja mitaia kapara marapujeli wolkareli nganana wonti jenia najila mina jura najiai, ja wata najina wonti; ja jenia ngarala mina jura ngarai, ja wata ngarana wonti.”

²⁵ Ja mai, jirijiribani jauraia ngujangujara jinkinietja terkakana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, mina ngato ngankananto tepi ngurali maratunka ngamalkala?”

²⁶ Nau nunkangu jatana wonti: “Mina jirijiribani jaurani dakanala parai? Worderu jundru warapai?”

²⁷ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jundru Goda Kapara jinkani ngantjamai ngarali jinkanali, mungarali jinkanali, ja manujeli jinkanali; ja nguraia jinkani jidna munta jeribaka.”

²⁸ Nau nunkangu jatana wonti: “Jundru talku kalabana warai; jenia ngankau, ja jidni tepi ngamala nganai!”

²⁹ Nau jertapaterina wonti talku ngankaterila ja Jesungu jatana wonti: “Worana nguraia ngakani nganai?”

³⁰ Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Kana kulno Jerusalem-gundru Jerichoja ngarina wonti, ja watawatali maninietjali kati nunkani dukarana wonti ja nina nandrana wonti ja kutingana wonti, ja nina ngampu nari worarana wonti.

³¹ Priesta kulno nunkangupini paltuni manubaku ngarina wonti; ja nulu nina najina, nau wiringana wonti.

³² Jeruja bakana Levita kulno nunkangupini pirini wokarana wonti, ja nina najina wonti ja wiringana wonti.

³³ Ja Samarita kana palkana wonti ja nina dankana wonti, ja nulu nina najina, nau kalumiltjamiltjarina wonti.

³⁴ Ja nau karakararina wonti, ja nulu nina tapa karena wonti, ja gildi ja waina nangana wonti; ja nulu nina ngantini nunkanani kurana tarana wonti ja wapalkana wonti nguraia, ja nina ngamalkana wonti.

³⁵ Ja nguramaranani nulu mardatandra mandru dukarana wonti ja punga nganialkanietjani jinkina kurana wonti ja jatana wonti: “Ninaia ngamalkau, ja jundru morla tintanani, ngato jinkila tikala nganai ngani tikana.”

³⁶ Mina jundru ngundrai, worana tanangu parkulani nguraia nganana wonti nunkangu, nau watawatati maninietjani matja purina?”

³⁷ Nau jatana wonti: “Naupini kalumiltjamiltjarinala nunkangu.” Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Wapau, ja nunkangupini jeribaka ngankamai!”

³⁸ Jendranguta tana palkana, Nau ngura kulnuni wokara wonti; ja widla kulnujeli, tala nankani Martha, nina punganani nankanani patana wonti.

³⁹ Ja nandru kaku kulno ngamalkana wonti, tala nankani Maria, nani bakana ngamana ngarina wonti Jesungu tidani jaura nunkani ngarila.

⁴⁰ Marthandru jiglerali ngankana wonti nunkangu mili nganala. Nani wokarana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, jenia jinkangu baku nganai, kakujeli ngakanali ngana kulnulu worarai mili nganala? Jatamai nankangu, nandruja ngakangu marangokananto!”

⁴¹ Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Marthajai, Marthajai, jundru niarapuni manujeli ngundrai ja ngankai.

⁴² Kulno jundru ngamalkananto. Mariandru poto ngumu kalkalkana warai, jenia wata kulnujeli nankangundru manila nganai.”

11

¹ Ja jendranguta Nau piri kulnuni nganana wonti ja ngatjina wonti, ja Nau matja mudana, mili nunkani kulno nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngaianina kiri ngankau ngatjinanto, worderu bakana Joliannili mili nunkani kiri ngankanala.”

² Nau tanangu jatana wonti: “Jura ngatjinani jeruja jatanimai: Ngaperi ngaianini jidni pariwilpani ngamala wapaia, tala jinkani kulikiri pantjiatimai, milila jinkani wokariatimai, jertapaterina jinkani pantjiatimai, worderu pariwilpani jeruja bakana mitani.

³ Buka ngaianini ngaianingu karari jinkiamai.

⁴ Madlentji ngaianini woramai, ngangau bakana ngaiani muntali nunkangu worai, nulu ngaianingu madlentji ngankanani, ja wata ngaianina wontjanilani wirilkamai, a-ai, madlentjani ngaianina kulka-mai.”

⁵ Nau tanangu jatana wonti: “Warle jurangundru kamaneli kulno ngamalkai, ja nunkangu tinka terti wapala nganai, ja nunkangu jatala nganai: Kamaneliai, buka ngunku parkulu ngakangn woljaia jinkiamai.

⁶ Ngangau kamaneli kulno ngakani paltundru ngakangu wirina warai, ja ngato panila ngamalkai nunkangu kurala.”

⁷ Ja nulu mandrani nunkangu kalabanani ja jatanani: “Wata ngana jupau; mana matja nguru nganai, ja kupa ngakani ngakangunto turarani pirini turarai; ngani ngandandariai jiritjila ja jinkangu jinkila.”

⁸ Ngani jurangu jatai: “Nau bakana wata jiritjinani ja nunkangu jinkinani, ngangau nau kamaneli nunkani nganai, nau nunkani kaukau

wapanandru jiritjila nganai, ja nunkangu jinkila nganai worderuntjali nulu ngamalkananto.”

⁹ Ja ngani jurangu jatai: “Ngatjianimai, ja Nulia jurangu jinkila nganai; wontianimai, ja jura mankamankala nganai; nandranandranimai, ja mana jurangu wilpa pantjila nganai.

¹⁰ Ngangau worana ngatjiai, nulu manila nganai; ja warle wontiai, nulu mankamankala nganai; ja warle nandranandrai, nunkangu mana wilpa pantjila nganai.

¹¹ Worangu ngaperani jurangundru ngatamura bukaia ngatjila nganai, nulu nunkangu marda jinkila nganai kara? Bakana parundru kara, nulu nunkangu parundru tjutju jinkila nganai kara?

¹² Nau nunkangu kapini ngatjinani kara, nulu nunkangu katninunti jinkila nganai?

¹³ Jura, madlentji ngananani, ngujamai, kupani juranani poto ngumu jinkila; worderu morla Ngaperali pariwilpani Jaola kulikiri jinkila nganai tanangu, tana nunkangu ngatjinani!”

(Ngantjani-jaura G. D. Oculi)

¹⁴ Ja Nulu kutji dunkalkana wonti, nau ngapu nganana wonti. Ja jendranguta kutji matja dunkana, nau ngapula jatana wonti, ja kana wolara ngaruparana wonti.

¹⁵ Palpa tanangundru jatana wonti: “Beelsebub kutjia kaparali Nulia kutji worana dunkalkai.”

¹⁶ Palpali nina wontjana wonti ja malka kulno pariwilpandru nunkangu ngatjina wonti.

¹⁷ Ngangau Nulu tanani ngundrana matja ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Milila pratjana, munta piltjaru ngankaterinani, pitaru jeribaka pantjila nganai, ja punga kulno punga kulnuni tamburiai.

¹⁸ Satanas munta piltjaru ngankaterinani, worderu milila nunkani terkananto? Ngangau jura jatai: Beelsebubieli ngato kutji worana dunkalkai.

¹⁹ Ja ngato Beelsebubieli kutji dunkalkanani, waninali ngatamurajeli juranali tanana dunkalkai? Jendrania tana kalala kuraniemata jurani nganala nganai.

²⁰ Ngato Godaia mara wutjujeli kutji dunkalkanani, jeruja morlalu Godaia milila jurangu wokarana warai.

²¹ Kana ngurujeli kaltieli punga nunkani kulkanani, poto nunkani murlali paraia nganai.

²² Kana morla nguru nunkangu wokaranani ja nina kalalu ngankanani, ngadani nulu tirmalini poto nunkani maniai, tanangu nulu manujeli ngundrai, ja poto nunkani nulu pitjaru ngankai.

²³ Worana wata ngakangunto nganai, nau tula ngakani nganai; ja warle wata ngakangunto kampai, nulu piltjaru ngankai.

²⁴ Kutji murumuru kanandru matja dunkana, nau pitarani paikingai, ngara ngamala wontina, ja nulu nina wata mankamankanani, nau jatai: Ngani tikala nganai pungaia ngakanaia, woderundru ngani matja dunkana.

²⁵ Ja nau matja wokarana, nulu nina mankamankai matja darpana ja tjirkatjirkana.

²⁶ Ngadani nau palkai, ja nulu wapalkai kutji mara wora ja mandru, morla madlentji nunkangu; ja tana wiriai naka ngamala; ja ngadani naupini kana morla madlentji pantjila nganai ngoperalani.”

²⁷ Jendranguta, Nulu jenia kaukaubanani, widla kulno kana wolarandru ngaijala pirnali nunkangu jatana wonti: “Murlali pirna naupini palku, nulu jidna mandranala, ja ngama jundru tapanala!”

²⁸ Nau jatana wonti: “Kauna, ja morla murlali pirna tana nganai, tanali Godaia jaura ngarai ja ngumu ngamalkai.”

²⁹ Kana wolara jenimalinani, Nulu wonina wonti jatala: “Naupini nguja madlentji nganai; malka tanalia wontiai, ja tanalia wata malka manila nganai windri Prophetaia Jonani malka.

³⁰ Ngangau worderu Jonas Ninivilani nialka nganana wonti, jeruja bakana Kanaia Ngatamura nunkangupini ngujani malka nganala nganai.

³¹ Mitaia Kaparaia widla kunankarindru terkakala nganai kalala ditjini, nunkangupini nguja kanani jela, ja tanangu ngulkuterkala nganai, ngangau nani mitaia wondirandru wokarana wonti, Salomoni kiri ngarala; ja mai, ninkida morla pirna nganai Salomongu.

³² Ninive kana terkakala nganai kalala ditjini, nunkangupini ngujani jela, ja tanangu ngulkuterkala nganai, ngangau tana madlentjandru karitjina wonti Jonani ngujangujarandru; ja mai, ninkida morla pirna nganai Jonangu.

³³ Wata kulnujeli, nulu praitji miribai, nina kurukuruni kara, kokuni ngarinala kara widmai, a-ai, praitji potuni, ngangau tana wirinani mintjina nunkani najinanto.

³⁴ Palkuja praitji milki nganai. Jidni milki manju ngananani, jidni palku bum pratjana praitji ngananani; jidni milki madlentji ngananani, jidni palku buru pratjana ngalpuru ngananani.

³⁵ Ngamalkateriau, nau praitji jinkangu ngananani ngalpuru nganai.

³⁶ Jinkani palku pratjana praitji ngananani, ja wata, buru kulno ngalpuru ngananani, nau paruparu praitji nganala nganai, jeruja, worderu praitjieli mintjinali nunkanali jinkangu mintjinani.”

³⁷ Nau jenia jatana, Pharisaia kulno nunkangu ngatjina wonti, Nulu nunkangunto tajinanto. Nau matja wirina, Nau kurluni ngamana ngarina wonti.

³⁸ Pharisaiali najina wonti ja ngaruparana wonti, ngangau Nau tajinani ngopera wata kulirkaterina wonti.

³⁹ Kapara nunkangu jatana wonti: “Jura Pharisaiali koko ja piri tokuni kulikiri ngankai; jurani mandrani wata-watali ja madlentji manamiri nganai.

⁴⁰ Jura kana patipati! Nulupini, Nulia toku pantjimana wonti, wata bakana mandra pantjimana wonti?

⁴¹ Mina mandrani nganai wangiwingini jinkiau; ja mai, pratjana jurangu kulikiri nganai.

⁴² Jakajai jurangu, jura Pharisaia, ngangau jura manjura ja kalumba ja kanta pilki pratjana puntipai, ja buru kulno marapatjanandru Godani jinkiai, ja kalala ja Godaia ngantjana jura worarai; tananapini jura ngankananto, ja jenia wata worarananto.

⁴³ Jakajai jurangu, jura Pharisaia, ngangau jura ngantjai piri ngopera jaura pungani, ja mandurini jaura jinkimalini pirini.

⁴⁴ Jakajai jurangu, jura jaura jinkinietja ja Pharisaia, jura kana jeljujelju, ngangau jura nariwonpa warula jeri, ja kana tanangu miri wirariai ja jenia wata ngujamai.”

⁴⁵ Jirijiribani jauraia ngujangujara jinkinietja kulnujeli kalabana wonti ja nunkangu wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, jenia jaurali jundru bakana ngaianina ngirkibai.”

⁴⁶ Nau jatana wonti: “Jakajai bakana jurangu, jura jirijiribani jauraia ngujangujara jinkinietja, ngangau jura kanani bururu mati pirna kurarai, ja muntali jura nina bururu wata mara ngalkieli patai.

⁴⁷ Jakajai jurangu, ngangau jura Prophetaia nariwonpa ngankijiribai, ja ngaperali juranali tanana nari ngankana wonti.

⁴⁸ Jeruja jura muntali morlalu kurai ngaperai juranaia ngankanani; ngangau tanali tanana nari ngankana wonti, ja jura nariwonpa tananina ngankijiribai.

⁴⁹ Jendrania bakana Godaia kirila jatana wonti: “Ngato tanangu Apostel ja Propheta worana jinpala nganai, ja tanangundru palpa tanali nari ngankala nganai ja tanangu tirikaripaterila nganai.

⁵⁰ Ngangau tanalipini ngujali kalala maninanto Propheta pratjanaia kumarandru jenia nanganani mita pantjimanandru;

⁵¹ Abelani kumarandru Zachariani kumaranilu, nau palina wonti Tarani Altarani ja Godaia pungani terti.” Kau, ngani jurangu jatai: Tanalipini ngujali kalala manila nganai jendrangundruja.

⁵² Jakajai jurangu, jura jirijiribani jauraia ngujangujara jinkinietja, ngangau jura ngujamani mana ngamalkai; jura munta wata wiriai, ja tanana, tanali ngantjai wirila, jura ngandrawalkai.”

⁵³ Nau tanangu jenia jatana, jaura jinkinietjali ja Pharisaiali wonina wonti nina jaura winpala, ja palpandru nina jakalkala,

⁵⁴ Tanali nina kurukuru najinajibana wonti ja wontina wonti nunkani manandru palpa patala, nunkangundru ngulkuterkananto.

12

¹ Jendranguta kana wolara mapaterina wonti 1,000 marapu jelalu, jeruja tana tidnali dakamalina wonti. Ja Nulu wonina wonti milini nunkanani jatala: “Ngopera Pharisaiaia pulkurutjeribani bukanandru ngamalkaterianau, jenipara jelju-jelju.

² Ngangau panila kurirpi nganai, nau wata tinkari pantjila nganai; ja panila kurukuru nganai, nina tanali wata ngujamala nganai.

³ Jendrania, mina jura ngalpurani jatana warai, jenia tanali praitjani ngarala nganai! ja mina jura talpani punga bitini kaukaubana warai, jenia tanali punga mangatandrani kaukaubala nganai.

⁴ Ngani jurangu, kamanelini ngakanani, jatai: Wata tanangundru japali ngananau, tanali palku nari ngankai, ja ngadani tana ngandan-dariai morla ngankala.

⁵ Ngato jurangu wondrala nganai, worangundru jura japali nganananto; nunkangundru japali ngananau, Nulia matja nari ngankana, bakana ngurula ngamalkai turuja teribala; kau, ngani jurangu jatai, nunkangundru japali ngananau.

⁶ Tanali wata tiwilitja mara worali mardatandra waka mandrundru jinkimaliai? ja Goda wata kulno tanangundru kuritarana warai.

⁷ Bakana para pratjana jurani mangatandrani matja windamana. Wata japali ngananau; ngangau jura morla pirna nganai tiwilitja marapuni.

⁸ Ngani jurangu jatai: Warle ngana dikala nganai kangani, nina bakana Kanaia Ngatamurajeli dikala nganai Godaia angelani.

⁹ Warle ngana kutikutibala nganai kanani, nina ngato kutikutibala nganai Godaia angelani.

¹⁰ Ja warle jaura madlentji jatanani Kanaia Ngatanmurani, nunkangu Nulia kalingala nganai; ja warle Jaola kulikiri ngirkibai, nunkangu Nulia wata kalingala nganai.

¹¹ Tanali jurana jaura pungani ja mitaia kaparani jal ngurulani wapalkanani, wata manujeli ngundranau worderu kara, mina kara jura kalabananto kara jatananto kara.

¹² Ngangau Jaolali kulikirieli jurana nunkangupini ditjini kiri ngankala nganai, mina jura jatananto.”

¹³ Kana wolarandru kulno nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietja jai, nejini ugakanani jatamai, nulungali potu maratunka puntibananto.”

¹⁴ Nau nunkangu jatana wonti: “Kanajai, warlenulu ngana talku jatanietja kara, potu maratunka puntibijiribanietja jurangu kurana warai?”

¹⁵ Nau tanangu jatana wonti: “Najinajibaterianau ja ngamalkaterianau potu manujeli ngundranadru; ngangau kana kulno wata tepiriai, nulu potu marapu ngamalkanani.”

¹⁶ Nulu tanangu jeribaka jaura kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Kana potu pirnaia mitali marapu mandrana wonti.

¹⁷ Ja nulu muntali ngundrana wonti ja jatana wonti: “Mina ngato ngankala nganai, ngangau ngato wata piri ngamalkai, woderi ngato tandra ngakani kurananto?”

¹⁸ Ja Nau jatana wonti: “Jenia ngato ngankala nganai; Ngato kampani punga ngakani wokaribala nganai ja morla pirna wotila nganai, ja jerra ngato pratjana kurala ngana, mina ngakangu matja punkana, ja potu ngakani.”

¹⁹ Ja ngani mungarani ngakanani jatala nganai: “Mungarajai, jundru potu marapu ngamalkai kilpawoldra marapuja; ngara ngamamai, tajiau, tapau, tepiriau!”

²⁰ Goda nunkangu jatana wonti: “Jidni kana patipatiai! nunkangupini tinkani Nulia mungara jinkani karkala nganai; wanini jenia nganala nganai, mina jundru matja ngankingana?”

²¹ Jeruja nau nganai, nulu nunkangu muntali potu kampai ja wata potu pirna nganai Godani.”

²² Nau milini nunkanani jatana wonti: “Jendrania ngani jurangu jatai: Wata manujeli ngundranau tepini juranani, mina jura tajila nganai, bakana wata palkuni juranani, mina jura widmaterila nganai.

²³ Tepi morla pirna nganai bukani, ja palku morla pirna katini.

²⁴ Kawalka najianau; ngangau tanalia wata jaupai ja wata kampai, ja wata tajina punga ja kampani punga ngamalkai, ja Godali tananaia jerto ngankai; worderu morla pirna jura nganai paiani?

²⁵ Worana jurangundru ngurunguru nganai, tepini nunkanani tinti-pidi kulno juri ngankala manujeli ngundraterinali?

²⁶ Jura ngandandarinani wakawakani, minandru jura manujeli ngundrai pilkilani?

²⁷ Ngunandula najianau, worderu tanaia punkai; tanalia wata ngankai ja wata turpai; ngani jurangu jatai: Bakana Salomo pirnalani nunkanani pratjanani wata widmaterina wonti tanangundru kulnuni jeribaka.

²⁸ Godali kanta jeruja widmanani, nauja karari maruni terkai, ja tankubana tanali ninaia turupirini worai; worderu morla jurangu, jura wuldr ungun dr aniet ja worajai!

²⁹ Bakana jura wata manujeli ngundranau, mina jura tajila nganai kara, mina jura tapala nganai kara, ja wata milkirianau!

³⁰ Jenia pratjana mitaia kanali wontiai; Ngaperi jurani milkila, jura jenia pratjana ngamalkananto.

³¹ Wontianau Godaia milila, ja jenia pratjana Nulia jurangu jinkila nganai.

³² Wata japali ngangau, ngangau jidni ngami wakawaka; ngangau Ngaperi jurani jertapaterina wonti jurangu milila

³³ Buru ngankanau mina jura ngamalkai, ja wangiwangini bakujeli jinkianau. Jurangu billi ngankanau, tana wata womala pantjiai; poto pariwilpani nau wata mudai, woderi kurikantji wata karakara wokarai, ja bakana wata kakatjieli tajiai.

³⁴ Ngangau woderi ngantjani poto jurani parai, naka bakana jurani ngara nganai.

³⁵ Jura kapa ngampianau, ja praitji jurani mintjiana.

³⁶ Jenipara kanani jeribaka ngananau, tanali kaparanj tananani kalkai, nunkangu nurujeli mana walto ngankala, na, noapatamalini ditjindru wokarala tikanani ja nandranandranani.

³⁷ Murlali pirna tanapara mili, tanana kaparali tananali, nau wokarana tikanani, tepi mankamankala nganai. Morlalu ngani jurangu jatai: "Nau ngampipaterila nganai, ja tanangu manuni kurala nganai kurlini ngamana ngarinanto, ja nau wapaia nganai tanangu mili nganala."

³⁸ Ja nau tinka terti kara, nguramaranaia woljaia kara wokaranani, ja tanana jeruja mankamankanani: Murlali pirna tanapini mili!

³⁹ Jenia ngujamanau, punga ngamalkanietja milkila ngananani, mina ditji tinkani kurikantji wokarai, nau tepi ngamala nganai ja ngandrawalkala nganai, nau wata pungani nunkanani wirinanto.

⁴⁰ Bakana jura ngankingaterianau! ngangau ditji kulnuni, nina jura wata ngundrai, Kanaia Ngatamura wokarala, nganai."

⁴¹ Petrus nunkangu jatana wonti: "Kaparajai, jidni ninapini jeribaka jaura ngaianingu jatai kara marapuni kara."

⁴² Kapara jatana wonti: "Worana punga ngamalkanietja talku ja kiri nganai, nina kaparali najinajibanietja milini nunkanani kurala nganai, nulu tanangu buka ditji talkuni jm-kinanto.

⁴³ Murlali pirna jenipara mili, nina kaparali nunkanali, nau wokarana tikanani, jeruja ngankanani mankamankala nganai.

⁴⁴ Morlalu ngani jurangu jatai: Nulu nina kapara kurala nganai nunkani poto pratjanani.

⁴⁵ Naupara mili ngarali nunkanali jatanani: Kapara ngakani kalkai wokarala, ja nau woninani mili materi ja mili widla nandrana, tajila ja tapala ja parawarala.

⁴⁶ Jenipara milia kapara wokarala nganai miljaru kulnuni, nina nulu wata ngundrai, ja ditji kulnuni, nina nulu wata ngujamai, ja nina terti tjelapalkala nganai, ja nunkangu kalala nunkani kana tjikatjikani jeribaka kurala nganai.

⁴⁷ Jenipara milieli, nulu kaparaia nunkanaia jertapa-terina ngu-jamai, ja wata ngankingana warai, ja bakana jer-tapaterinani nunkanani wata pankina warai, nandrana marapu manila nganai.

⁴⁸ Warle nina wata ngujamana warai, ja jenia ngankana warai, minandru nulu nandrana maninanto, nulu nandrana ngalje manila nganai. Nunkangundru, nunkangu marapu Nulia jinkina, Nulia marapu wontila nganai; ja worangu Nulia marapu jinkina warai, morla marapu Nulia nunkangundru karkala nganai.

⁴⁹ Ngani wokarana wonti turu mitani worala, ja ngato ngantjai, nau matja jerkinanto!

⁵⁰ Multibanila kulno ngato maninanto, ja worderu japali ngani nganai liau mudanantulu!

⁵¹ Wata ngundranau, ngani wokarana warai murla jin-kila mitani, a-ai, windri puritibala.

⁵² Ngangau kararindru niara wora punga kulnuni puntibijiribamalila nganai; parkulu mandruni ja mandru parkulani.

⁵³ Ngaperali puntibala nganai ngatamurani ja ngatamurajeli ngaperani; ngandrieli ngatani mankarani ja ngatani itiankarali ngandrini; paiarali kalarani nankanani, ja kalarali paiarani nankanani.”

⁵⁴ Nau bakana kana wolarani jatana wonti: “Jura talara palku kulno kalkaura jendakarani dunkanani najinani, jura nurujeli jatai: Kuditji wokarai, ja jeruja morlalu pantjiai.

⁵⁵ Ja jura kunankari watara ngakanani najinani, jura jatai: Woldra pirna pantjila nganai, ja jeruja morlalu pantjiai.”

⁵⁶ Jura kana jeljujelu! mitaia ja pariwilpaia mudla jura ngujamai wontjala; minandru jura ninapini miljaru wata wontjai?

⁵⁷ Minandru jura wata muntali tjurujell ngundrai mina talku nganai?

⁵⁸ Ngangau jidni talpalani jinkanani jelalu mitaia kaparani wapanani, paltuni jigleri ngankau nunkangu kulnukulnuni nganala; ngangau nulu jidnana kalala kuraniemtjani wapai-kaiati, ja kalala kuraniemtjali jidnana milini jinkiati, ja milieli jidnana kanjangari pungani widmaiai.

⁵⁹ Morlalu ngani jinkangu jatai: “Jidni wata morla nakandru dunkala nganai, jundru ngopera mudani marda jinkinantulu.”

13

¹ Tanangupini ditjini palpa naka nganana wonti, tanali nunkangu Galilailandru kaukaubana wonti, tanani kumari Pilatulu tanani poto ngumuni duldruwana;

² Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura ngundrai, tana Galilaila morla madlentji ngananala Galilaila worangu, ngangau tanali jenia ketjaketjanala?”

³ A-ai, ngani jurangu jatai: “Jura wata madlentjandru: karitjinani, jura pratjana tanangu jeribaka palila nganai.

⁴ Tana marapatjana ja mara wora ja parkulu kara, tanangupini Siloa punga wutju purina wonti, ja tanana nari ngankana wonti; jura ngundrai, tana morla madlentji nganana wonti kana pratjanani Jerusalem ngurani ngamanani?

⁵ A-ai, ngani jurangu jatai; jura wata madlentjandru karitjinani, jura tanangu jeribaka palila nganai.”

⁶ Nau ninapini jeribaka jaura jatana wonti: “Kulnujeli tandraia nindri maruni nunkanani kurana wonti; ja nau wokarana wonti nunkangu tandra wontila ja panila mankamankana wonti.

⁷ Nau maru ngamalkanietjani jatana wonti: “Mai, kilpawoldra parkulu ngani wokarai nunkangupini tandra nindrindru tandra wontila, ja panila mankamankai; ninaia wokaribamai, minandru nulia mita ngandrawalkai?”

⁸ Nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, nunkangupini kilpawoldrani ninaia worani patamai, ngato nunkangu bakuna karitjinantulu ja kudna kuranantulu

⁹ Nulia kara ngadani tandra punkibananto; pani kara, ngadani jundru ninaia wokaribananto.”

¹⁰ Ja Nulu jaura punga kulnuni Sabbat ditjini ngujangujara jinkina wonti.

¹¹ Ja mai, widla kulno naka nganana wonti, nandru waltowaltuja kutji kilpawoldra marapatjana ja mara wora ja parkulu ngamalkana wonti, ja nani tjunduru nganana wonti ja ngandandarina wonti talku terkala.

¹² Jesujeli nana najina, Nulu nana karkana wonti ja nankangu jatana wonti: “Widlajai, dukarateriau jinkani waltowaltundru!”

¹³ Ja Nulu nankangu mara kuraterina wonti, ja nurujeli nani talku terkana wonti ja Goda jurakokana wonti.

¹⁴ Jaura pungaia kaparali junkarina wonti, ngangau Jesujeli Sabbat ditjini tepi ngankana warai, ja nulu kalabana wonti ja kana wolarani jatana wonti: “Ditji mara wora ja kulno nganai, tanangu jura ngankananto, tanangupini wokaranau Nulia jurana tepi ngankananto, ja wata Sabbat ditjini!”

¹⁵ Kaparali nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: Jidni kana jeljujelu! wata jura pratjanali jurani nganti kara, donki kara, pirrandru dukarai, ja tanana wapalkai ngapaia. Sabbat ditjini?

¹⁶ Nanipini bakana Abrahamani ngatamura, nana kutjieli kilpawoldra marapatjana ja mara wora ja parkulu matja dupudupu ngankana, ngato nana wata kurakananto nanapini dupudupundru Sabbat ditjini?”

¹⁷ Ja Nau jenia jatanani, talpala nunkani pratjana nintali pantjina wonti; ja kana wolara mankina wonti pirnala pratjanandru, jenia nunkangundru pantjinala.

¹⁸ Nau jatana wonti: “Worangu jeribaka Godaia milila nganai, ja worangu jeribaka ngato nina kurala nganai?”

¹⁹ Nau paua wakawakani jeribaka nganai, ninapini kana kulnujeli manina wonti, ja maruni nunkanani jaupana wonti; ja nau punkana

wonti, ja pita pirna pantjina wonti, ja paia ngaranani ngunani nunkanani kunjila wontina wonti.

20 Ja nakaldra Nau jatana wonti: “Worangu jeribaka ngato Godaia milila kurala nganai?”

21 Nau pulkurutjeribani buka jeribaka nganai, nina widla kulnujeli manina wonti ja kurukurumalkana wonti koko pirna parkulu buka turarani, nau pulkurutjeranantulu.”

22 Ja Nau ngura pirnani ja wakani palkingana wonti ngujangujara jinkila, ja Nau Jerusalemia palkana wonti.

23 Kulno nunkangu jatana wonti: “Kaparajai! tana ngalje nganai kara, tanali tepi manila nganai?” Nau tanangu jatana wonti:

24 “Jiglerali ngankanau mana wuldruni wirila; ngangau marapujeli, ngani jurangu jatai, wontiai wirila, ja ngandandarila nganai.

25 Jendranguka ditjindru, punga ngamalkanietja matja terkakana ja mana matja nguru ngankana, jura wonila nganai palarani terkala ja mana nandranandralla ja jatalla: “Kaparajai, Kaparajai, ngaianingu walto ngankamai!” ja Nulu kalabala nganai ja jatalla nganai: Ngato jurana wata ngujamai wodajerindru jura nganai.

26 Ngadani jura wonila nganai jatalla: “Ngaiani jinkangu milkini tajinala ja tapanala, ja paltuni ngaiaininani jundru ngujangujara jinkinala.”

27 Ja Nau jatalla nganai: Ngani jurangu jatai, ngato jurana wata ngujamai wodajerindru jura nganai; wapanau ngakangundru pratjana jura tjikatjika ngankanietja!

28 Naka ngirikidana ja mana katakatangana nganala nganai, jura najinani Abraham ja Isaak ja Jakob ja Propheta pratjana Godaia mililani, ja jurana nunkangundru matja teribana.

29 Ja tana tiriwandru ja jendakarandru ja tidnankarandru ja kunnankarindru wokarala nganai, ja Godaia mililaia kurkini ngamana ngarila nganai.

30 Ja mai, ngadalata nganai, tana ngopera nganala nganai, ja ngoperalata nganai, tana ngadaia nganala nganai.”

31 Nunkangupini ditjini Pharisaia palpa nunkangu wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Puntiau, ja ninkidandru palkau, ngangau Herodili jertapateriai jidna nari ngankala.”

32 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Wapanau ja nunkangupini kintala jampani jatanau: Mai, ngato kutji worana dunkalkai ja tepi ngankai karari ja dankubana, ja ditjn parkulani ngato mudala: nganai.

33 Jendrania ngani karari ja dankubana ja tankubana kulnuni palkananto; ngangau jenia wata pantjinanto, Propheta kulno wata Jerusalemingu palinanto.

34 Jerusalemiai, Jerusalemiai! jundru Propheta worana nandrai, ja mardali dakai, tanana jinkangu jinpanala; worderuntja pota ngato kupa jinkani jertapaterina wonti mapala, worderu warugati ngandrieli nankani wolka nankani ngaruni mapai, ja jura wata ngantjana wonti.

35 Mai, punga jurani ngurawalpa paraia nganai. Morlalu ngani jurangu jatai: Jura ngana wata morla najila nganai jura jatanantulu: Ngaiani jurakokai ninaia, Nauja wokarai Kaparaia talani!”

14

(Ngantjani-jaura G. D. 17. Trinitatis.)

¹ Jendranguta Nau Sabbat ditjini Pharisaiä kaparaia pungai wirina wonti buka tajila, ja tapali nina najinajibana wonti.

² Ja mai, kana kulno nunkangu kantjini nganana wonti ngapali muntja.

³ Ja Jesujeli kalabana wonti ja jirijiribani jauraia nguja ngujara jinkinietjani ja Pharisaiiani jatana wonti: Jenia talku nganai, Sabbat ditjini tepi ngankala kara, pani kara?"

⁴ Tana ngapurina wonti. Ja Nulu nina patana wonti ja tepi ngankana wonti ja nina jinpana wonti.

⁵ Ja Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: "Warle jurangundru, ngatamura nunkani kara nganti kara ngapa kutuni purinani, nulu nina wata nurujeli dukarala nganai Sabbat ditjini?"

⁶ Ja tana ngandandarina wonti nina jendrangundruja kalabala,

⁷ Nau jeribaka jaura jatana wonti kurliä kamanelini, ngangau Nulu najina wonti, worderu tanali piri ngopera kalkalkanani, ja tanangu jatana wonti:

⁸ "Kana kulnujeli jidna karkanani noa patamalini bukaia, wata piri ngoperani ngamana ngariau, nulu kara kulno morla pirna jinkangu karkana warai;

⁹ Ja nau wokaranani, nulu jidna ja nina matja karkana, nau jinkangu jatala nganai: Jerrariau; ja jidni wonila nganai mudani pirini ngamala.

¹⁰ A-ai, kulnujeli jidna karkanani, wapau ja mudani pirini ngamana ngariau; ngangau nau wokaranani, nulu jidna matja karkana, nau jinkangu jatala nganai: Kamaneliai, jera tarau! ngadani jundru pirnaia ngamalkala nganai tanangundru tana jinkangu jela kurlini ngamai.

¹¹ Ngangau warle pirna ngankateriai, nau waka pantjila nganai; ja warle waka ngankateriai, nau pirna pantjila nganai."

¹² Nau nunkangu, nulu nina matja karkana, jatana wonti: "Jundru manamuka kara, buka pirna kara ngankinganani, wata kana kamaneli jinkani karkau, bakana wata neji worana jinkani, bakana wata kamaneli jinkani, bakana wata jenimalinietjaia kana poto pirna; ngangau tanali jidnana nakaldra karkaiati ja jinkangu kalala pantjiati.

¹³ A-ai, jundru buka pirna ngankinganani, jeruja karkau kana wangiwangi, dupudupu, tjunduru, butju.

¹⁴ Ja murlali pirna jidni nganala nganai, ngangau tanali wata ngamalkai jinkangu kalala jinkila; ngangau jundru kalala manila nganai kana talku ja jiritjini ditjini."

¹⁵ Kurliä kamaneli kulnujeli jenia ngaranani, nau nunkangu jatana wonti: "Murlali pirna, warlenu buka tajila nganai Godaia mililani."

(Ngantjani-jaura G. D. 2. Trinitatis)

¹⁶ Nau nunkangu jatana wonti: "Kana kulnujeli buka pirna ngankingana wonti ja marapuni jatingana wonti.

¹⁷ Ja nulu mili nunkani jinpana wonti bukaia ditjini, tanangu matja karkana, jatala: "Kaparanau, ngangau pratjana matja ngankingana warai."

18 Ja tanali pratjanali wonina wonti kulnukulnuni delkila. Ngoperala nunkangu jatana wonti: “Ngato mita kulno burungankana warai, ja ngani morlalu wapananto nina najinajibala; ngani jinkangu ngatjiai, manju jatamai ngakangundru.”

19 Ja kulno jatana wonti: “Ngato nganti marapatjana burungankana warai, ja ngani wapai tanana wontjala; ngani jinkangu ngatjiai, manju jatamai ngakangundru.”

20 Ja kulno jatana wonti: “Ngato noa patana warai jendralia ngani ngandandariai wokarala.”

21 Ja mili tikana wonti ja jenia kaparani nunkanani kaukaubana wonti. Jendranguta pungai kapara tiri pantjina wonti ja milini nunkanani jatana wonti: “Nurujeli wapamai nguraia palto pirnani ja wakani, ja wangiwiangi, ja dupudupu, ja tjunduru, ja butju wirilkamai.”

22 Ja mili jatana wonti: “Kaparajai, jenia matja pantjina, worderu jundru jirijiribana warai, ja morla piri parai.”

23 Ja Kapara milini jatana wonti: “Wapamai paltuni ja wondirani, ja tanana mararibamai wirinanto; ngangau pu nga ngakani manamiri pantjinanto.”

24 Ngangau ngani jurangu jatai: Wata kana kulnujeli tanangundru, ngani matja jatingana, buka ngakani wontjala nganai.”

25 Kana wolara marapu nunkangunto wapana wonti ja Nau karitjina wonti ja tanangu jatana wonti:

26 “Kulno ngakangu wokaranani ja wata kalakalarinani ngaperani nunkanani ja ngandrini ja noani ja neji marani ja kakuni, ja bakana mungarani nunkanani; nau ngandandariai mili ngakani nganala.

27 Ja warlenulu wata kunarku nunkani mandrai ja ngakangu karipateriai, nau ngandandariai mili ngakani nganala.

28 Ngangau warlenulu jurangundru ngantjai pungu wutju wotila, nauja wata ngopera ngamana ngarinani wintamala, nulia pratjana ngamalkai nina mudala?

29 Ngangau, nulia marda kapara matja kurana kara, ja ngandandari-nani nina mudala, pratjanali nina najmani, woniati ninaia ngirkibala,

30 Ja jatala: “Nulupini kanali wonina warai wotila, ja ngandandarina warai mudala.”

31 Worana mitaia kapara nganai kara, nau palkanani mitaia kapara kulnuni tirmalila, nau wata ngopera ngamana ngarinani ja munta warawarabanani, nau ngurunguru nganai kara 10,000 kananto nunkangu mandurila, nau nunkangu manduriai 20,000 kananto?

32 Pani kara, nulu mili nunkani jinpala nganai, nau worita ngananani, nunkangundru murla ngatjila.

33 Jeruja bakana pratjana jurangundru, warlenulu wata pratjana, mina nulu ngamalkai, worarai, ngandandariai mili ngakani nganala.

34 Kaldri ngumu nganai; kaldri dunkarinani, minali tanali kaldri ngankananto?

35 Wata mitani kara wata tunkani kara nau ngumu nganai; a-ai, tanali nina palarani worarai. Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!”

15

(Ngantjani-jaura G. D. 3. Trinitatis)

¹ Mardatandra kampanietja ja kana madlentji marapu nunkangu karakarana wonti nina ngarala.

² Ja Pharisaiali ja jauru jinkinietjali kuterilkana wonti ja jatana wonti: “Nulupini kana madlentji patai, ja tanali jelali tajjai.”

³ Nulu tanangu ninapini jeribaka jaura kaukaubana wonti ja jatana wonti:

⁴ “Warlenulu kanali jurangundru, nulu 100 tjipi ngamalkanani, ja kulno tanangundru tintanani, wata nulu 99 wolja woraranani pitarani ja wapantinani nunkangu, nau matja tintaterina, nulu nina mankamankalalu?”

⁵ Ja nulu nina matja mankamankana, nulu mankina nina pilperani kurana tarai.

⁶ Ja nau pungani matja tikana, nulu kamaneli ja jenimalinietja karkai ja tanangu jatai: “Ngakangunto mankianimai, ngangu tintani tjipi ngakani ngato mankamankana warai.”

⁷ Ngani jurangu jatai: Jeruja bakana pariwilpani mankina nganala nganai kana madlentji kulnundru, nau madlentjandru karitjinani, morla 99 talkuni, tana wata madlentjandru karitjinanto.

⁸ Widla kulnujeli kara mardatandra marapatjana ngamalkanani, ja nandru mardatandra kulno tintanani, wata praitji miribai, ja punga darbai, ja jiglerali wontiai, nina mankamankalalu?

⁹ Ja nandru nina matja mankamankana, nandru kamaneli ja jenimalinietja karkai ja jatai: “Ngakangunto mankianimai, ngangau nina mardatandra ngato mankamankana warai, nina ngato tintana warai.”

¹⁰ Jeruja bakana ngani jurangu jatai: Godaia angela mankila nganai kana madlentji kulnundru, nau madlentjandru karitjinani.”

¹¹ Nau jatana wonti: “Kana kulnujeli ngatamura mandru ngamalkanana wonti.

¹² Ja wakaia kupali ngaperani jatana wonti: “Ngaperiai, jinkiau ngakangu jenia poto ngakani pilki nganai.” Ja nulu pudlangu poto puntibana wonti.

¹³ Ja ditji palpani ngadani wakaia kupali pratjana ngokana wonti ja mita woritaia palkana wonti; ja jelaua nulu poto nunkani tintana wonti tepi madlentjali.

¹⁴ Nulu pratjana matja tintana, nunkangupini mitani maua pirna pantjina wonti; ja nulu wonina wonti maua ngamala.

¹⁵ Ja nau wapana wonti ja nunkangupini mitani kana kulnuja mili pantjina wonti; ja nulu nina mitani nunkananj jinpana wonti nganti ngamalkananto.

¹⁶ Ja nau ngalkujeli nganana wonti mandra nunkau tandra talali jerturila, tanana ngantieli tajina wonti, ja wata kulnujeli nunkangu jinkina wonti.

¹⁷ Nau burkali pantjina wonti ja jatana wonti: “Worderuntja mili ngaperali ngakanali ngamalkai, tanali buka marapu ngamalkai, ja ngani mauali paliai.

¹⁸ Ngani jiritjila nganai, ja ngapinangu tikala nganai, ja nunkangu jatala nganai: “Ngaperiai, ngato madlentji ngankanala pariwilpani ja jinkangu,

¹⁹ Ngani wata morla talku nganai jundru ngana ngatamura jinkani dikananto; ngana mili jinkani ngankamai.”

²⁰ Ja nau jiritjina wonti, ja ngaperani nunkanani wokarana wonti. Nau matja worita nganana, ngaperali nunkanali nina najina wonti, ja nau nunkangu kalumiltjamiltjarina wonti ja mindrina wonti, ja nina munkana wonti ja manatapana wonti.

²¹ Ngatamura nunkangu jatana wonti: “Ngaperiai, ngato madlentji ngankanala pariwilpani ja jinkangu; ngani wata morla talku nganai, jundru ngana ngatamura jinkani dikananto.”

²² Ngaperi milini nunkanani jatana wonti: “Nurujeli kati ngumu pirna dukaranau ja nunkangu widmanau, ja marani nunkanani marapirapira kuranau, ja tidnaputa tidnani nunkanani,

²³ Ja nina nganti kuparu manipirna manianau ja nandranau; ja ngaiana tajinanto ja mankinanto;

²⁴ Ngangau naupini ngatamura ngakani nari nganana warai, ja nakaldra tepirina warai, nau tintaterina warai, ja nina matja mankamankana.” Ja tanali wonina eonti mankila.

²⁵ Neji nunkani maruni nganana wonti: ja nau tikanani ja pungani matja karakara, nulu wima ja dultrinani ngarana wonti,

²⁶ Ja nulu mili kulno karkana wonti, ja nina jakalkana wonti mina jenia wondrai.

²⁷ Nau nunkangu jatana wonti: “Ngatata jinkani matja tikana ja ngaperali jinkanali nina nganti kuparu manipirna nandrana warai, ngangau nulu nina nakaldra tepi ngamalkai.”

²⁸ Nau tiri pantjina wonti, ja wata; ngantjana wonti wirila. Ngaperi nunkani dunkana wonti, ja nina kurukurubana wonti.

²⁹ Nulu kalabana wonti ja ngaperani nunkanani jatana wonti “Mai, jeruntjaia kilpawoldra ngani jinkangu pankiai, ja wata pota kulno ngato jirijiribani jaura jinkani dankarana warai; ja ngakangu jundru wata pota kulno kuparu waka jinkina warai, ngani ngakani kamanelinto mankinanto.

³⁰ Naupini ngatamura jinkani matja tikana warai, nulu poto nunkani pirangurujeli julkana warai, jundru nunkangu nina nganti kuparu manipirna nandrana warai.”

³¹ Nau nunkangu jatana wonti: Kupajai, jidni milingeru ngakangu jela nganai, ja pratjana mina ngakani, jinkani nganai.

³² Jidni murlali nganananto ja mankinanto, ngangau naupini ngatata jinkani nari nganana warai ja tepirina warai, ja nau tintaterina warai ja nina matja mankamankana.”

16

(Ngantjani-jaura G. D. 9. Trinitatis)

¹ Nau bakana milini nunkanani jatana wonti: “Kana kulno pota pirna nganana wonti, nulu ngamalkiribanietja ngamalkana wonti; ja nina tanali nunkangu ngulkuterkana wonti, ngangau nulu pota nunkani duljaduljamanala.”

² Ja nulu nina karkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Mina ngato jinkangundru ngarai? Ngamalkijiribanandru windamau, ngangau jidni ngandandariai morla ngankijiribala.”

³ Ngamalkiribanietja warawarapaterina wonti: “Mina ngato ngankananto? Ngangau kaparali ngakanali ngamalkijiribanila ngakangundru maniai. Ngani ngandandariai bakula, ja ngani nintali nganai tjambatjambala,

⁴ Ngani milkila, mina ngato ngankala nganai, nulu ngamalkijiribanila ngakangundru mamanani, tanali ngana patananto pungaia tananaia.”

⁵ Ja nulu kaparaia nunkanaia kana poto wilpanto kulno ja kulno karkana wonti ja ngoperalani jatana wonti: “Worderuntja jundru kaparani ngakanani poto wilpanto nganai?”

⁶ Nau jatana wonti: “100 koko gildi;” ja nau nunkangu jatana wonti: “Talpadakani dakani jinkani patamai, ngamana ngariau, ja nurujeli dakamai 50.”

⁷ Ngadani nau kulnuni jatana wonti: “Ja jundru, worderuntja jundru poto wilpanto nganai?” Nau jatana wonti: “100 billi buka tandra.” Ja nau nunkangu jatana wonti: “Talpadakani dakani jinkani patau, ja dakamai 80.”

⁸ Ja kaparali ngamalkiribanietja tjikatjika jurakokana wonti, ngangau nulu kiri ngankana wonti; ngangau nunkanipini mitaia kupa morla kiri nganai praitjaia kupani ngujani tananani.

⁹ Ja ngani jurangu jatai: “Jura jurangu muntali kamaneli ngankanimai mamon wata talkuni; ngangau nau mudanani, tanali jurana patala nganai punga nguralia.

¹⁰ Worana talku nganai wakawakani, nau bakana pirnani talku nganai; ja worana wata talku nganai wakawakani nau bakana pirnani wata talku nganai.

¹¹ Jura mamon wata talkuni wata talkurinani, warle jurangu morlalulali jinkila nganai?

¹² Ja jura tulani wata talkurinani, warle jurangu juranani jinkila nganai?

¹³ Pungaia mili kulno ngandandariai kapara mandruni mili ngamala; nau kulnuni kalakalarila nganai, ja kulno nulu ngantjala nganai kara, kulnuni nau wodatarana ngamala nganai, ja kulnuni gilbarila nganai kara. Jura ngandandariai Godani ja Mamonani mili ngamala.”

¹⁴ Jenia pratjana Pharisaiiali ngarana wonti, tanali mardatandra manujeli ngundrana wonti; ja tanali nina ngirkibana wonti.

¹⁵ Nau tanangu jatana wonti: “Jura jenipara nganai, tana munta talku wondrateriai kanani, ja Godali ngara jurani ngujamai. Ngangau jenia, mina kanani pirna nganai, Godani tjikatjika nganai.

¹⁶ Jirijiribani jaura ja Propheta Johaningulu; nunkangupini ditjindru tanali ngantjani jaura Godaia mililandru kaukaubai, ja kana pratjanali ngurujeli nunkangu jeniai.

¹⁷ Morla ngaua nganai pariwilpa ja mita mudanani, tjilpi waka kulno jirijiribani jaurandru purinani.

¹⁸ Warlenulu noa nunkani worarai, ja kulno nguru patai, nulu pinta wokaribai; ja warlenulu jenipara, materali matja worarana, patai, bakana pinta wokaribai.

(Ngantjani-jaura G. D. 1. Trinitatis)

¹⁹ Kana kulno poto pirna nganana wonti, nau kati tjanka waru ja maralje widmaterina wonti, ja ditjini warupotuni tepi ngumu ngankaterina wonti, ja mankina wonti.

²⁰ Ja kana wangiwangi nganana wonti, tala nunkani Lazarus, naupini punga manani nunkanani parana wonti gambanto.

²¹ Ja nau ngalkujeli nganana wonti buka murujeli jerturila tana kana poto pirnaia kurlindru purinani; ja kintala wokarana wonti ja nina tapa talieli tapana wonti.

²² Jendranguta kana wangiwangi palina wonti, ja angelali nina taralkana wonti Abrahamangu ngalpaia. Ja kana poto pirna bakana palina wonti, ja tanali nina todina wonti.

²³ Ja turuni nau milki tjenmana tarana wonti, ngangau nau ketjaketjanani nganana wonti; ja nulu Abraham woritandra najina wonti, ja Lazarus nunkangu ngalpani.

²⁴ Ja nau karkana wonti ja jatana wonti: “Ngaperiai Abraham, kalumiltjamiltjariau ngakangu, ja Lazarus jinpamai, nau maramoku ngapani multibaterinanto ngana tali malti ngankala; ngangau ngani pirna ketjaketjai nunkanguja turu jaolani.”

²⁵ Abraham jatana wonti: “Ngundrau ngatamurajai, ngumula jinkani jundru manina wonti tepiwirdi, ja Lazarulu madlentji manina wonti; ja karari nulu ninkida ngankalkana maniai, ja jundru ketjaketjana.

²⁶ Ja bakana dulkuru pirna parai ngaianingu ja jurangu terti, jeruja tana ninkidandru jertapaterinani jerra pararala, jenia ngandandariai, ja bakana tana ninkindrupara ngandandariai ngaianingu pararala.”

²⁷ Nau jatana wonti: “Ngani jinkangu ngatjiai, ngaperiai, jundru ninapara jinpananto ngakani ngaperaia pungaia.

²⁸ Ngangau ngatata mara wora ngato ngamalkai: tanangu nulupara morlalu kurananto, tana nunkangupini ketja-ketjani pirini wokaraiati.”

²⁹ Abraham nunkangu jatana wonti: “Tanali Mose ja Propheta worana ngamalkai, tanali tananaka ngaraiatinimai.”

³⁰ Nau jatana wonti: “A-ai, ngaperiai Abraham, narila kulno wokaranani, jeruja tana madlentjandru karitjila nganai.”

³¹ Nau nunkangu jatana wonti: “Tanali Mose ja Propheta worana bulu ngaranani, tanali bakana wata morlalu ngundrala nganai narila terkakanani.”

17

¹ Nau milini nunkanani jatana wonti: “Jenia ngandandariai wata karkarkana wokarananto; jakajai nunkangu, nunkangundru jenia wokarai.

² Nunkangu morla ngumu nganai, marda wati nunkangu jerkalani kurananto, ja nina panto pirnani jikananto, nulu wata tanangupini wakawaka kulno karkarkananto.

³ Ngamalkaterianau! Ngatatajeli jinkanali jinkangu madlentji ngankanani, nina kurukurubau; ja nau burkali ngananani, madlentji nunkani worau.

⁴ Ja nulu ditji kulnuni pota mara wora ja mandru jinkangu madlentji ngankanani, ja ditji kulnuni pota mara wora ja mandru jinkangu karitjinani ja jatanani: “Ngani burkali nganai;” jundru madlentji nunkani worananto.”

⁵ Ja Apostel wora Kaparani jatana wonti: “Ngaianingu morlalu ngundrana morla jinkiau!”

⁶ Kapara jatana, wonti: “Jura morlalu ngundrana ngamalkanani paua wakani jeribaka, jura nunkangupini tandra pitani jatala nganai: Dukarateriau, ja panto pirnani terkibateriau, ja nauja jurangu pankila nganai.

⁷ Warlenulu jurangundru mili kulno ngamalkanani,, nulu mita bakunani kara nganti ngamalkanani kara, nau marundru tikana warai, nunkangu jatanani: Nurujeli wokarau ja kurlini ngamana ngariau?

⁸ Nau wata nunkangu jatala nganai: Ngakangu buka ngankingan-imai, ja ngampipateriau, ja mili ngakani ngamamai, ngato matja tajina warai ja tapana warai; ja ngadani bakana jundru tajinanto ja tapananto?

⁹ Nulu nina mili jurakokala nganai, nau jirijiribani, jaurani nunkanani pankina warai? A-ai, ngato ngundrai.

¹⁰ Jeruja bakana jura, jura pratjana ngankana warai, mina jurangu matja jirijiribana, jatanau: Ngaiani mili baku nganai, ngangau mina ngaiani wilpanto nganai ngankala, ngaiani ngankana warai.”

(Ngantjani-jaura G. D. 14. Trinitatis)

¹¹ Jendranguta Nau Jerusalemia palkana wonti ja Samaria ja Galilaia mitani palkingana wonti.

¹² Ja Nau ngura kulnuni wirinani, nunkangu materi marapatjana gambanto mandurina wonti, tana worita terkana wonti.

¹³ Ja tana ngaijala pirnali karkana wonti: “Jesujai, Ngujangujara jinkinietjajai, ngaianingu kalumiltjamiltjariau!”

¹⁴ Ja Nulu tanana najina, Nau tanangu jatana wonti: “Wapanimai, ja Priesta worangu wondraterianau!” Ja jendranguta tana wapana, tana kulikiririgana wonti.

¹⁵ Kulno tanangundru najiterina, nau matja tepirina, nau tarpina tikana wonti, ja Goda ngaijala pirnali jurakokana

¹⁶ Ja nau mudlani woraterina wonti nunkangu tidnani, ja nina jurakokana wonti; ja nau Samaritala nganana wonti.

¹⁷ Ja Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Wata marapatjana kulikiri pantjina warai”? Woderi mara wora ja mandru mandru?

¹⁸ Wata tanana mankamankana, tanana karitjina tikananto Goda jurakokala, windri nulupini kana tulali?”

¹⁹ Ja Nau nunkangu jatana wonti: “Terkakamai ja wapau; morlalu ngundranali jinkanali jidna tepi ngankana warai”

²⁰ Pharisaiali nina jakalkana woilti: “Winta Godaia milila wokarai?” Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Godaia milila wata jeruja wokarai, tanali nina ngujamanani.

²¹ Tana bakana wata jatala nganai: Najiau ninkida, najiau jerra; ngangau mai, Godaia milila jurangu terti nganai.”

²² Nau milini nunkanani jatana wonti: “Ditji wokarala nganai, tanangupini jura jertapaterila nganai Kanaia Ngatamuraia ditji kulno najila, ja jura nina wata najila nganai.

²³ Ja tana jurangu jatala nganai: Najiau ninkida, najiau jerra; wata wapana, bakana wata karipaterianau.

²⁴ Ngangau worderu talara praitji, nau mintjiai pariwilpaia wondiri kulnundru pariwilpaia wondiri kulnujelu, jeruja bakana Kanaia Ngatamura nganala nganai ditjini nunkanani.

²⁵ Ngopera Nau pirna ketjaketjananto, ja tanalipini kana ngujali nina worananto.

²⁶ Ja worderu Noahni ditjini pantjina wonti, jeruja bakana Kanaia Ngatamuraia ditjini nganala nganai.

²⁷ Tanali tajina wonti, tapana wonti, noa patana wonti, noa pantjina wonti, jenia ditjielu, Noah bota pirnani wirina wonti; ja kunditji wokarana wonti, ja pratjana nandrana wonti.

²⁸ Bakana jeruja, worderu Lotani ditjini pantjina wonti: tanali tajina wonti, tapana wonti, burungankana wonti, jinkimalina wonti, kurana wonti, wotina wonti.

²⁹ Nunkangupini ditjini, Lot Sodom ngurandru dunkana kurana, turu ja turukandri pariwilpandru godana wonti, ja pratjana nandrana wonti.

³⁰ Jeruja nunkangupini ditjini nganala nganai, nunkangu Kanaia Ngatamura wondraterila nganai.

³¹ Worana nunkangupini ditjini punga mangatandrani nganai, ja poto nunkani punganai parai, wata ngarina tikaiatimai tanana manila; ja worana maruni nganai, bakana wata karitjina tikaiatimai nunkangu, mina nunkangu ngadani nganai.

³² Ngundranimai Lothani noa!

³³ Warlenulu wontiai tepi nunkani kulkala, nulu nina tintala nganai; ja warlenulu nina tintai, nulu nina tepi ngamalkala nganai.

³⁴ Ngani jurangu jatai: Nunkangupini tinkani mandru turarani piri kulnuni paraia nganai; kulno Nulia patala nganai, ja kulno Nulia worarala nganai.

³⁵ Mandrujeli jelali turara ngankala nganai; nana kulno Nulia patala nganai, ja nana kulno Nulia worarala nganai.

³⁶ Mandru maruni nganala nganai; kulno Nulia patala nganai, ja kulno Nulia worarala nganai.”

³⁷ Ja tanali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Woderi Kaparajai!” Nau tanangu jatana wonti: “Woderi pundupundu nganai, naka kirki jurborila nganai.”

18

¹ Nau bakana tanangu jeribaka jaura jatana wonti, jendrangundruja tana milingeru ngatjinanto ja wata walturinanto.

² Ja jatana wonti: “Ngura kulnuni kalala kurانيتja kulno nganana wonti, nau Godandru wata japala nganana wonti, ja kanandru wata manngarina wonti.

³ Mangawaru kulno nunkangupini ngurani nganana wonti, ja nani nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Ngana kulkamai ngakani talpalandru.”

⁴ Ja nulu juri wata ngantjana wonti. Ngadani nau warawarapaterina wonti: “Ngani bakana Godandru wata japali ngananani, ja wata kana kulnundru manngarinani.

⁵ Ngangau nandrupini mangawarujeli ngana jupai, ngato nana kulkala nganai; ngangau nania ngadani wokaraiati ja ngana nandraiati.”

⁶ Kapara jatana wonti: “Ngaranau, mina kalala kuraniemtja tjikatjika jatai!

⁷ Godali kana kalkalkana nunkani wata kulkala nganai, tanali ditjini ja tinkani nunkangu karkai, ja tanangu manju kalumiltjamiltjarila nganai?

⁸ Ngani jurangu jatai: Nulu tana nurujeli kulkala nganai Kanaia Ngatamura wokaranani, Nulu bakana morlalu ngundrana manka-mankala nganai?”

(Ngantjani-jaura G. D. 11. Trinitatis)

⁹ Nau nina jeribaka jaura palpani jatana wonti, tana munta talku ngundraterina wonti ja kana ngurani gilbarina

¹⁰ “Kana mandru tarana wonti Godaia pungani ngatjila; kulno Pharisaiia nganana wonti, ja kulno niardatandra kampanietja.

¹¹ Pharisaiia terkana wonti ja ngatjina wonti jeruja: “Godajai, ngato jidna jurakokai, ngangau ngani wata kana pilki jeribaka, watawatali maninietja, kana tjikatjika, pinta wokaribaniemtja, ja bakana wata naupini niardatandra kampanietja jeribaka.

¹² Pota mandru ngani milja ngamai ditji mara, wora ja mandruni, ja marapatjanandru ngato buru kulno jinkiai pratjanandru ngato ngamalkai.”

¹³ Ja mardatandra kampanietja worita terkana wonti, nau wata jertapaterina wonti milki tjenmala tarala pariwilpaia, a-ai, nau munambiri nandraterina wonti ja jatana wonti: Godajai, ngakangu kanani madlentjani kalumiltjamiltjariau!”

¹⁴ Ngani jurangu jatai: Naupini morla talku ngarina tikana wonti pungaia nunkanaia nunkangu. Ngangau warle pirna ngankateriai, nau waka pantjila nganai, ja warle waka ngankateriai, nau pirna pantjila nganai.”

¹⁵ Tanali bakana kupa waka nunkangu wokaralkana wonti, nulu tanana karakarananto; ja milieli jenia najina, tanali tauaua daudauana wonti.

¹⁶ Jesujeli tanana karkana wonti ja jatana wonti: “Kupa waka worani patanau ngakangu wokarananto, ja tananaia wata daudauanau; ngangau tanangu Godaia milila nganai.

¹⁷ Morlalu ngani jurangu jatai: Warle Godaia milila wata patai kupa wakali jeribaka, nau nunkangu wata wirila nganai.”

¹⁸ Ja kana kaparali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Ngu-jangujara jinkinietja ngumujai, mina ngato ngankananto tepi ngurali maratunka manila?”

¹⁹ Jesus nunkangu jatana wonti: “Minandru jundru ngana ngumu dikai? Wata kulno ngumu nganai, windri Goda kulnulu.

²⁰ Jirijiribani jaura jidni milkila: Wata pinta wokaribamai, wata narielu nandramai, wata kurieli maniamai, wata jedi jaura morlalu jatamai, ngaperi jinkani ja ngandri jinkani pirna ngundramai.”

²¹ Nau jatana wonti: “Jenia pratjana ngato ngamalkai kupandru.”

²² Jesujeli jenia ngarana, Nau nunkangu jatana wonti: “Windri kulno jundru wata ngamalkai: Pratjana mina jundru ngamalkai jinkau kalalaia, ja wangiwangini bakujeli jinkiau, ja jundru poto pirna pariwilpani ngamalkala nganai; ja tikau, ja ngakangu karipateriau!”

23 Nulu jenia ngarana, nau ngaurongaurorina wonti, ngangau nau poto pirna nganana wonti.

24 Jesujeli najina, nau ngaurongaurorinani, Nau jatana wonti: “Worderu mati tana kana poto pirna Godaia mililani wirila nganai!”

25 Morla ngaua nganai, Camuli kulno kuri pikiri wilpani palkingananto kana poto pirnani, nau Godaia mililani wirinanto.”

26 Tanali jenia ngarana jatana wonti: “Warlengarla tepita manila nganai?”

27 Nau jatana wonti: “Mina kanani ngandandariai, ngarla Godata wata ngandandariai.”

28 Petrus jatana wonti: “Mai, ngaiani pratjana worananala ja jinkangu karipaterinala.”

29 Nau tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Wata kulno nganai, nulu matja worarana punga kara, ngaperi ja ngandri kara, neji ngatata kara, noa kara, kupa kara, Godaia mililandru,

30 Nulu wata pota marapu morla manila nganai nunkangupini miljarani, ja miljarani nau wokarala nganai tepi ngurali.”

(Ngantjani-jaura G. D. Quinquagesimä)

31 Ja Nulu mili marapatjana patana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mai, ngaiana Jerusalemia tarala nganai, ja jenia pratjana morlalu pantjila nganai, mina Propheta worali dakana wonti Kanaia Ngatamurandru.

32 Ngangau tanali nina kana koni ngulkujeli jinkila nganai, ja tanali nina ngirkibala nganai ja nunkangu madlentji jatala nganai ja ngaltja worala nganai,

33 Ja tanali nina wirieli nandralla nganai ja nari ngankala nganai; ja ditjini parkulani Nau jiritjila nganai.”

34 Ja tanali jenia bulu ngujamana wonti, ja naupini jaura tanangu purru nganana wonti, ja tanali bulu patana wonti mina tanangu matja jatana.

35 Jendranguta Nau Jericho karakara wokarana wonti, ja kana butju paltuni ngamana wonti potuni ngatjila.

36 Nulu matja ngarana, kana wolara wiri nganani, nulu jakalkana wonti mina jenia nganai.

37 Tanali nunkangu kaukaubana wonti: “Jesus Nazaretala wiringala wapaia.”

38 Ja nau maritjina wonti ja jatana wonti: “Jesujai, Davidani ngatamurajai, ngakangu kalumiltjamiltjariau!”

39 Tana ngopera wiringana nina daudauana wonti nau ngapuri-nanto; ja nau morla parparali maritjina wonti: “Davidani ngatamurajai, ngakangu kalumiltjamiltjariau!”

40 Ja Jesus banbana wonti ja jirijiribana wonti nina nankangu padakananto. Nau nunkangu matja karakara, Nulu nina jakalkana wonti

41 Ja jatana wonti: “Mina jidni ngantjai, ngato jinkangu ngankananto?” Nau jatana wonti: “Kaparajai, ngato najinanto.”

42 Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Najiamai! morlalu ngundranali jinkanali jidna kulkana warai.”

⁴³ Ja nurujeli nulu nakaldra najina wonti ja nunkangu karipaterina wonti ja Goda jurakokana wonti. Ja kana wolarali pratjanali jenia najina, Goda jurakokana wonti.

19

(Ngantjani-jaura Godaia punga kulikiri ngankani ditjini)

¹ Ja Nau wirina wonti, ja Jericho ngurani palkingana wonti.

² Ja mai, kana kulno tala nunkani Zachäus, nau mardatandra kampanietjaia kapara nganana wonti, ja kana poto pirna.

³ Ja nulu wontina wonti Jesus najila worana nau nganai, ja nau ngandandarina wonti kana wolarandru; ngangau nau kana wordu waka nganana wonti.

⁴ Ja nau ngopera mindrina wonti ja tandra pitani katina wonti nina najila; ngangau naka Nau palkingananto.

⁵ Ja Nau nunkangupini pirini wokarana, Jesujeli nina najina tarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Zachäusajai, nurujeli ngariau, ngangau ngani karari jinkani pungani ngamananto.”

⁶ Ja nau nurujeli ngarina wonti, ja murlali pirna nina patana wonti.

⁷ Ja pratjanali tanali jenia najina, buljubuljurina wonti ja jatana wonti: “Nauja kana madlentji kulnuni wirina Warai jerra ngamala.”

⁸ Zachäus karakararina wonti ja Kaparani jatana wonti: “Mai, Kaparajai, poto jura ngakani ngato wangiwangini jinkiai; ja ngani kana kulnundru palpa ngukingukipaterina warai, ngato nunkangu pota mandru mandru morla jinkina tikai.”

⁹ Jesus nunkangu jatana wonti: “Karari nunkangupini pungani murla pantjina warai, ngangau nauja bakana Abrahamani ngatamura nganai.

¹⁰ Ngangau Kanaia Ngatamura wokarana wonti wontila, ja kulkala, mina tintaterina warai.”

¹¹ Tanali jenia ngarana, Nau jeribaka jaura kulno morla jatana wonti, ngangau Nau Jerusalemingu karakara nganana wonti, ja ngangau tanali ngundrana wonti Godaia milila nurujeli wondraterinanto.

¹² Nau jatana wonti: “Kana pirna mita woritaia palkana wonti nunkangu milila manila ja nakaldra tikala.

¹³ Nulu mili nunkani marapatjana karkana wonti, ja nulu tanangu niardatandra pirna marapatjana jinkina wonti ja tanangu jatana wonti: “Jinkimalianimai ngani wokaranantulu.”

¹⁴ Kana wolar nunkani nunkangu kalakalarina wonti, ja nunkangu ngadani mili palpa jinpana wonti ja jatana wonti; “Ngaiani wata ngantjai, naupini ngaianingu kapara nganananto.”

¹⁵ Ja jendranguta nau matja tikana ja milila matja manina, nulu jirijiribana wonti tananapini mili nunkangu karkala, tanangu nulu mardatandra matja jinkina; ngangau nulu ngujamananto warle palpa jinkimalinala.

¹⁶ Ngoperala terkana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, mardatandra pirnali jinkanali niardatandra pirna marapatjana morla ngokana warai.”

¹⁷ Ja nau nunkangu jatana wonti: “Matja, jidni mili ngumu, ngangau jidni talku nganana warai wakawakani, ngu-rula ngamalkau ngura marapatjanani.”

18 Mili mandrula wokarana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, mardatandra pirnali jinkanali niardatandra pirna mara wora morla ngokana warai.”

19 Nau bakana nunkangu jatana wonti: “Bakana jidni kapara nganananto ngura mara worani.”

20 Ja kulno morla wokarana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, najiau mardatandra pirna jinkani, ninapini ngato katieli karana ngamalkana warai;

21 Ngangau ngani jinkangundru japali nganana warai, ngangau jidni kana ngurunguru nganai; jundru maniai, mina jundru wata kuranala, ja kampai, mina jundru wata jaupanala.”

22 Nau nunkangu jatana wonti: “Jinkani man andru ngani jinkangu kalala jatai, jidni mili madlentji! Jidni milkila nganana warai ngani kana ngurunguru nganai, ngato maniai, mina ngato wata kuranala, ja kampai, mina ngato wata jaupanala.

23 Ja minandru jundru mardatandra ngakani wata mardatandra-jinkimalinietjani jinkina warai? Ngangau ngato wokaranani nina kalalanto maninanto.”

24 Ja tanangu naka terkanani Nau jatana wonti: “Nunkangundru ninaia mardatandra pirna manianau, ja ninaia nunkangu jinkianau, nulia mardatandra pirna marapatjana ngamalkai!”

25 Ja tana nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, nulia mardatandra pirna marapatjana ngamalkai!”

26 Ngangau ngani jurangu jatai: “Nunkangu, nulu ngamalkai, tanali jinkila nganai; nunkangundru, nulu wata ngamalkai, tanali bakana jenia manila nganai, mina nulu ngamalkai.

27 Tanapini talpala ngakani, tanali wata ngantjana warai, ngani tanangu kapara nganananto, ninkida wokaralkanimai, ja ngakangu milkini nandranimai!”

28 Ja Nau jenia matja jatana, Nau ngopera Jerusalemia taringana wonti.

29 Jendranguta Nau Bethphage ja Bathania ngurani wokarana, nunkangu mardawonpani, nina tanali dikai maninindri mardawonpa, nulu mili mandru nunkani jinpana wonti,

30 Ja jatana wonti: “Wapalumai nunkangu ngura wakankari, ja judla jerra wirina, judla donki kuparu workamantraterinani manka-mankala nganai, nunkangu wata kana kulno dukaterinala; nina dukaralumai ja tikalkalumai!

31 Ja kulnujeli judlana jakalkanani: “Minandru judla ninaia dukarai?” Jeruja judla nunkangu jatala nganai: “Kaparali ninaia ngamalkananto.”

32 Pudla mili wulu wapana wonti, ja jeruja mankamankana wonti, worderu Nau pudlangu jatana warai.

33 Pudlali nina kuparu dukarana, kapara wora nunkani pudlangu jatana wonti: “Minandru judla ninaia kuparu dukarai?”

34 Pudla jatana wonti: “Kaparali ninaia ngamalkananto.”

35 Ja pudlali nina Jesungu tikalkana wonti, ja tanali kati tanani nunkangu kuparani kurana wonti, ja Jesus nankangu kurana tarana wonti.

36 Nau palkanani, tanali kati tanani paltuni jaupana wonti.

³⁷ Nau maninindri mardawonpaia kalikalini karakara wokarana, mili wolarali wonina wonti mankina Goda ngaijala pirnali jurakokala pirnala pratjanandru, tanali matja najina.

³⁸ Ja tana jatana wonti: “Ngaiani Kapara jurakokai, Nauja wokarai Kaparaia talani! Murla pariwilpani, ja pjrnama mirini!”

³⁹ Ja Pharisaia palpa kana wolarandru nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai; milini jinkanani daudauamai!”

⁴⁰ Ja Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngani jurangu jatai: Tanapini ngapu ngananani, marda maritjila nganai.”

(Ngantjani-jaura Gf. D. 10. Trinitatis)

⁴¹ Ja Nau matja karakara wokarana, Nulu ngura najina i wonti ja jindrana wonti nunkangundru,

⁴² Ja jatana wonti: “Jundru jenia ngujamanani nunkangupini ditjini jinkanani, mina murlani jinkanani nganananto! Ja jenipara jinkangu milkini kurukuru nganala wapaia.

⁴³ Ngangau ditji wokarala nganai jinkangu, ja talpalali jinkanali wondiri wotina karitjila nganai ja jidna kapikapila nganai, ja paruparu tanali jidna jupala nganai;

⁴⁴ Ja tanali jidna ja kupa jinkani dakangandrala nganai, ja tanali wata marda kulno kulnuni parananto worarala nganai; ngangau jundru ngantjani ditji jinkani wata ngujamanala.”

⁴⁵ Ja Nau Godaia pungani wirina wonti, ja Nulu wonina wonti tanana narrala, tana nun kangu jinkimalina wonti ja tanali burungankana wonti,

⁴⁶ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Dakanala parai: Punga ngakani ngatjini punga nganai, ja jura ninaia wata-watali maninietjaia ininka ngankanala,”

⁴⁷ Ja Nulu ditji pratjanani ngujangujara jinkina wonti Godaia pungani. Ja Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali ja pinarali wontina wonti nina nandralla,

⁴⁸ Ja tanali wata mankamankana wonti mina tanali ngankanalo; ngangau kana wolarali nina ngantjana wonti ja nina ngarana wonti.

20

¹ Jendranguta ditji kulnuni, Nulu kana wolarani Godaia pungani ngujangujara jinkinani ja ngantjani jaura kaukaubanani, Priesta pirna ja jaura jinkinietja pinarani jela terkakana wonti ja nunkangu jatana wonti:

² “Ngaianingu jatamai, mina ngurulali jundru jenia ngankai, ja warle jinkangu ninapini ngurula jinkina warai?”

³ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Bakana ngato jurana jaura kulno jakalkala nganai, ja jura ngakangu jatananto:

⁴ Joliannini multibanila, pariwilpandru kara kanandru kara nganana wonti.”

⁵ Tana warawarabijiribamalina wonti ja jatana wonti: “Ngaiani jatanani: “Pariwilpandru,” Nauja jatala nganai: Minandru jura nunkangu wata morlalu ngundrana wonti?

⁶ Ngaiani jatanani: “Kanandru,” kana wolarali ngaianina mardali diaiati, ngangau tania morlalu ngundrai, Johannes Prophata nganana wonti.

7 Ja tanali kalabana wonti: Ngaiani ko wodajerindru.

8 Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Bakana ngani jurangu wata jatai, mina ngurulali ngato jenia ngankai.”

9 Nulu wonina wonti kana wolarani ninapini jeribaka jaura jatala: “Kana kulnujeli wain maru kurana wonti ja nina marunajmajibanietja worangu worarana wonti ja palkana wonti ditji marapu.

10 Ditji talkuni nulu marunajinajibanietja worangu mili kulno jinpana wonti, tanali nunkangu wain maruja tandra jinkinanto; ja marunajinajibanietja worali nina nandrana wonti, ja nina kala jinpana wonti.

11 Ja nakaldra nulu mili kulno jinpana wonti; bakana ninapini tanali nandrana wonti, ja nina ngirkibana wonti, ja nina kala jinpana wonti.

12 Ja nulu mili kulno morla jinpana wonti; tanali bakana nunkangu tapa jinkina wonti, ja nina palarani worarana wonti.

13 Wain maruja kapara jatana wonti: “Mina ngato ngankananto? Ngato ngatamura ngantjalu ngakani jinpala nganai; tanali nina najinani, tana nintali warawararila nganai kara.”

14 Wain maru najinajibanietja worali nina najina wonti, tana ngankamalina wonti ja jatana wonti: “Naupini maratunkaia; ngaiani nina nari nandrananto maratunka ngalanani nganananto.”

15 Ja tanali nina wain marundru palarani worarana wonti, ja nina nari ngankana wonti. Mina wain maruja kaparali tanangu ngankala nganai?

16 Nau wokarala nganai, ja tananapini marunajinajibanietja worana nandrala nganai.” Tanali jenia ngarana, tana tatakana wonti: “A-ai.”

17 Nulu tanana nguru talpana najina wonti ja jatana wonti: “Mina jenia nganai, matja dakanala parai: Naupinj marda, nina wotinetjali worana wonti, nau marda buru pantjina wonti?”

18 Worana nunkangupini mardani puriai, nina nulu nankanankala nganai; worangu nau marda purila nganai, ninapini nulu turara ngankala nganai.”

19 Ja Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali wontina wonti nunkangupini ditjini mara nunkangu kurala, windri tana kana wolarandru japali nganana wonti; ngangau tanali ngujamana wonti, Nau tanangu ninapini jeribaka jaura jatana warai.

20 Ja tanali nina matja najinajibana, tanali kurukuru najinajibanietja jinpana wonti, tanali jeljujeljujeli talku wondraterina wonti, tanali nina jaurali patananto, ja nina kana kaparani ja najinajibanietjaia ngurulani ngulkujeli jinkinanto,

21 Ja tanali nina jekibana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngaiani milkila, jundru talku kaukaubai, ja ngujangujara jinkiai, ja manubaku nganai, ja morlalu Godaia paltundru ngujangujara jinkiai;

22 Ngaianingu talku nganai, ngaiani mitaia kaparani kalala jinkinani kara, pani kara?”

23 Nulu tanani jeljujelju ngujamana wonti, ja Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngana wontjai?”

24 Ngakangu kalalaia mardatandra, kulno wondralkamai. Waninunkani mudla ja jaura dirkalani nulua ngamalkai?” Tanali kalabana wonti ja jatana wonti: “Mitaia kaparaia.”

²⁵ Nau tanangu jatana wonti: “Jinkianau kaparaia poto kaparani ja Godaia poto Godani!”

²⁶ Ja tanali ngandandarina wonti nina jaura kulnujeli patala kana wolarandru; ja nunkani kalabani jaurandru tana ngaruparana wonti ja ngapurina wonti.

²⁷ Sadducaia palpa nunkangu karakararina wonti, tana jatai: “Narila wata morla jiritjila nganai,” ja nina jakalkana wonti ja jatana wonti:

²⁸ “Ngujangujara jinkinietjajai, Mosili ngaianingu dakana wonti, kana kulnuja nejieli, nulu noa ngamalkana warai, kupa pani palinani, ngatatajeli nunkanali nana widla patananto ja nejini nunkanani ngatamura, jiritjibananto.

²⁹ Neji mara mara wora ja mandru nganana wonti; ja ngoperalali noa patana wonti ja kupa pani palina wonti;

³⁰ Ja mandrulali nana widla noa patana wonti, nau bakana kupa pani palina wonti.

³¹ Ja parkulali nana patana monti, nunkangu jeribaka bakana tanali mara wora ja mandrujeli, ja tanali wata kupa worarana wonti ja palina wonti.

³² Pratjanani ngadani bakana widla palina wonti.

³³ Terkakani ditjini, waninunkani noa tanangundru nani nganala nganai? Ngangau mara wora ja mandrujeli nana noa ngamalkana wonti.”

³⁴ Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Nunkanipini mitaia kupali noa patai ja noa pantjiai;

³⁵ Tana talku nganai jenipara milila ja narindru jiritjina manila, tanali wata noa patai ja noa pantjiai.

³⁶ Tana ngandandarila nganai palila, ngangau tana angelani jeribaka nganai ja Godaia kupa, ngangau tana narindru jiritjini kupa nganai.

³⁷ Narila jiritjila nganai, jenia bakana Mosili dilka nindrini wondrana wonti, worderu nulu Kaparani dikai: “Goda Abrahamani ja Goda Isaakani ja Goda Jakobani.”

³⁸ Goda wata naria Goda nganai, a-ai, tepia; ngangau nunkangu tana pratjana tepi.”

³⁹ Jaura jinkinietja palpali kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngujan-gujara jinkinietjajai, jundru ngumu kaukaubana warai.”

⁴⁰ Tanali wata morla wontjana wonti nina minakulno jakalkala.

⁴¹ Nau tanangu jatana wonti: “Worderu tana jatai, Christus Davidani ngatamura nganai?”

⁴² Ja David munta wina jaurani jatai: “Kapara jatanala Kaparani ngakanani: Ngangu ngunarani ngamana ngariau,

⁴³ Ngato talpala jinkani jinkangu tidnani kuranantulu, tidnaparani piri jeribaka.”

⁴⁴ Davidali nina Kapara dikanani, worderu Nau ngatamura nunkani nganai?”

⁴⁵ Kana wolarali jenia ngaranani, Nau milini nunkanani jatana wonti:

⁴⁶ Ngamalkaterianau jaura jinkinietjandru, tanali ngantjai kati wirdieli wirarila, ja jaura murlali jinkimalini pirini ja ngamani piri ngopera jaura pungani, ja ngamani piri ngopera buka pirnani;

⁴⁷ Tanali mangawaruja punga tajiai ja ngatjana wirdieli wondralkate-riai. Tanalipini kalala morla pirna manila nganai.”

21

¹ Nulu najina tarana wonti, ja kana poto pirna najina wonti, worderu tanali poto tanani mardatandra kokuni kurana wonti.

² Nulu bakana mangawuru wangiwangi kulno najina wonti, nandru mardatandra wakawaka mandru kurana wonti

³ Ja jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai, nandruja mangawaru wangiwangieli morla kurana wonti pratjanani.

⁴ Ngangau tanalipini pratjanali tanani poto manamirindru Godaia potuni kurana warai; nandruja nankani ngaljengaljendru pratjana, mina nandruja ngamalkana warai, nankani poto pratjana, kurana warai.”

⁵ Ja palpa Godaia pungandru jatanani, worderu nauja marda ngumujeli ja poto ngumujeli tjirkatjirkaraterina, Nau jatana wonti:

⁶ “Jenia mina jura najiai — ditji wokarala nganai, tanangupini wata marda kulno kulnuni paraia nganai, ninaia tanali wata dukarala nganai.”

⁷ Tanali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, winta jenia pantjila nganai? Ja mina nauja malka nganai jenia pantjinanto?”

⁸ Nau jatana wonti: “Ngamalkaterianau, tanali jurana karkarkaiati; ngangau marapu talani ngakanani wokarala nganai ja jatala nganai: Ngani Naujamata; ja: Miljaru matja karakararina warai. Tanangu wata wapantianau!

⁹ Jura tirimalinandru ja tiripatijiritjinandru ngaranani, wata japali ngananau, ngangau jenia ngopera pantjinanto; ju mudani wata nurujeli wokarai.

¹⁰ Ngadani Nau tanangu jatana wonti: Kana wolara tiriterkakala nganai kana wolarani, ja mitaia kaparaia milila mitaia kaparaia mililani,

¹¹ Ja mita wiltjiwiltjina pirna nganala nganai mankamanka, ja maua pirna ja muntja pirna pilki ja pilki paruparu nganala nganai, ja japa pirna ja malka pirna pariwilpandru pantjila nganai.

¹² Tanangupini pratjanani ngopera tanali jurangu mara kurala nganai ja jurangu tirikaripaterila nganai; tanali jurana jaura pungani ja kanjangerini ngulkujeli jinkila nganai, ja mitaia kaparani ja najina-jibanietjani wapalkala nganai ngakani talandru.

¹³ Jenia tanali jurangu ngankala nganai malka nganananto.

¹⁴ Jurani ngarali jenia patanau, jura wata manujeli ngundrananto mina jura kalabananto.

¹⁵ Ngangau ngato jurangu mana ja kirila jinkila nganai, nunkangu jurani talpalali pratjanali wata tjakakala nganai, ja wata ngandrawalkala nganai.

¹⁶ Jurana ngaperali ja ngandrieli ja neji marali ja kana kamanelieli ja kamanelieli jurana ngulkujeli jinkila nganai, ja palpa jurangundru tanali nari ngankala nganai.

¹⁷ Ja pratjana jurana kalakalarila ngunai ngakani talandru

¹⁸ Ja para kulno jurani mangatandrani jura wata tintala nganai.

¹⁹ Jura ngurunguru ngananani, jura mungara jurani kulkala nganai.

²⁰ Jura najinani tirimalinaia kana wolarali Jerusalem matja kapikapina, ngadani ngujamanau, ngurawalpa nunkani wokarana warai.

²¹ Ngadani tana Judaia mitani ngananani mardawonpaia japa mindrinanto, ja tana ngura pirnani terti ngananani puntinanto, ja tana ngura wakani ngananani wata nunkangu wirinanto.

²² Ngangau kalala ditji tanapini nganai, pratjana morlalu pantjinanto mina dakanala parai.

²³ Jakajai tanangu mandrantjuni ja ngama jinkinietjani tanangupini ditjni! ngangau ketjaketjana pirna mitani nganala nganai ja tiri tanangupini kana wolarani.

²⁴ Ja tana kalti tirieli palila nganai, ja tanali tanana dupudupu kana wolara pratjanani wapalkala nganai; ja kana ko wolarali Jerusalem tidnali dakala nganai kana koja ditji mudanantulu.

(Nganttjani-jaura G. D. 2. Advent)

²⁵ Ja malka pantjila nganai ditji pirnani ja pirani ja ditji wakawakani; ja mitani kana japali nganala nganai ja tana japali ngarrala nganai panto pirna mandikila tutunganani;

²⁶ Ja kana japandru waltpwalto pirna pantjila nganai, ngangau tana japali kalkai mina wolja mita maruni wokara nanto; ngangau bakana pariwilpaia ngurula wiltjiwiltjila nganai.

²⁷ Ja ngadani tanali Kanaia Ngatamura najila nganani talara palkujeli wokaranani ngurunguru ja pirna.

²⁸ Ja jenia woninani, terkakanau ja mangatandra miririanau, ngangau kulkani jurani karakara wokarai.

²⁹ Ja Nau jeribaka jaura tanangu jatana wonti: Najianau tandra nindri ja nindri warupoto.

³⁰ Tana matja kuljakuljarina, jura najiai ja muntali ngujamai, woldrakanja karakara nganai.

³¹ Jeruja bakana jura najinani jenia matja pantjina, ngujamanau: Godaia milila karakara nganai.

³² Morlalu ngani jurangu jatai: Naupini nguja wata mudala nganai pratjana pantjinantulu.

³³ Pariwilpa ja mita maru mudala nganai, ja jaura ngakani wata mudala nganai.

³⁴ Ngamalkaterianau, jura wata ngara nankaterinanto mirantjatieli tajina ja parawarala tapana ja tepindru manujell ngundraterina, ja naupini ditji jurangu nurujeli wokaraiati.

³⁵ Ngangau lninti jeribaka nau wokarala nganai kanani warupotuni, tana mita maruni nganiai.

³⁶ Ngangau milingeru tepi ngamanau, ja ditjini pratjanani ngatjiani-mai, jura ngurunguru pantjinanto nunkangimdrn pratjanandru, mina pantjila nganai, japa mindrila, ja Kanaia Ngatamurani terkala.”

³⁷ Ditjini Nulu Godaia punganu ngujangujara jinkina wonti, jr tinkani Nau dunkana wonti mukaturarala nunkangu marda wonpani, nina tanali dikai maninindri mardawonpa.

³⁸ Ja kana wolara dankudankubana nunkangu wokarana wonti Godaia punganu, nina ngarala.

22

¹ Pulkurutjeribani ditji pirna, nina tanali dikai Passa, karakararina wonti.

² Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali wontina wonti, worderu tanali nina nari ngankananto, ngangau tana kana wolarandru japali nganana wonti.

³ Satan wirina wonti Judangu, nau tala Ischariot, nau marapatjana ja mandrundru kulno nganana wonti.

⁴ Ja nau wapana wonti ja Priesta pirnani ja jirijiribanietjani ngankamalina wonti, worderu nulu nina tanangu wontawontananto.

⁵ Ja tana mankina wonti; ja tana kulnukulnuni nganana wonti nunkangu mardatandra jinkila.

⁶ Ja nulu jenia talpadakana wonti, ja ditji talku wontina wonti, nina tanangu kana wolara panini ngulkujeli jinkila.

⁷ Pulkurutjeribani ditji pirna kantji wokarana wonti, nunkangupini tanali Passa kuparu nandrananto.

⁸ Ja Nulu Petrus ja Johannes jinpana wonti ja jatana wonti: “Wapalumi ja Passa kupara ngaianani ngankingalumi, ngaiana nina tajinanto.”

⁹ Pudla nunkangu jatana wonti: “Wodaninkinaia jidni jertapateriai ngali nina ngankingananto.”

¹⁰ Nau pudlangu jatana wonti: “Mai, judla ngurani wirinani, kana kulno judlangu mandurila nganai, nulu ngapakoko mandrai; nunkangu karipaterialumi pungaia, woderi nau wiriai,

¹¹ Ja punga ngamalkanietjani jatalumi: Ngujangujara jinkinietja jinkangu jatai: Woderi tajini piri nganai, nunkangu ngato Passa kuparu ngakani milintali tajinanto?

¹² Ja nulu judlangu tajini piri pirna, matja ngankingana wondrala nganai, naka nina ngankingalumi.”

¹³ Pudla matja wapana, pudlali jeruja mankamankana wonti, worderu Nau pudlangu jatana warai: ja pudlali Passa kuparu ngankingana wonti.

¹⁴ Ja ditji matja wokarana, Nau ngamana ngarina wonti, ja Apostel marapatjana ja mandru nunkangunto.

¹⁵ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngani wolkareli ja ngalkujeli nganana warai ninapini Passa kuparu jurangu jelali tajila ngakani ketjaketjanani ngopera.

¹⁶ Ngangau ngani jurangu jatai: Ngato ninaia wata morla tajila nganai, jenia Godaia mililani morlalu pantjinantulu.”

¹⁷ Ja Nulu koko patana wonti ja jurakokana wonti ja Nau jatana wonti: “Ninapini patana ja jura muntali puntibijiribamalianau.

¹⁸ Ngangau ngani jurangu jatai: Ngato wata morla waina nindri tandrandru tapala nganai Godaia milila wokaranantulu,”

¹⁹ Ja Nulu buka patana wonti ja jurakokana wonti ja nina wokaribana wonti ja tanangu jinkina wonti ja jatana wonti: “Naupini ngani palku nganai, ninaia ngani jurangu jinkiteriai; jeruja ngankanimai ngakangu ngundrala!”

²⁰ Jeruja bakana koko tajinani ngadani, ja jatana wonti: “Naupini koko Testamenta marra nganai ngakani kumarani ninaia ngani jurangu nangateriai.”

²¹ Ja mai, ngakani wontawontanietjaia mara ngakangunto kurlini nganai.

22 Ja Kanaia Ngatamura wapai worderu morlalu kurana wonti; ja jakajai nunkangupara kanani, nulia ninaia wontawontala nganai.

23 Ja tanali wonina wonti jakalkijiribamalila, warlenulu tanangundru nganai, nulia jenia ngankala nganai.

(Ngantjani-jaura Bartholomäuni ditjini)

24 Tana bakana jatamalina wonti jendrangundruja, worananau morla pirna nganai tanangundru.

25 Nau tanangu jatana wonti: “Kana wolaraia kaparali tanangu jirijiribai, ja ngurula ngamalkanietja tanani tanali dikai: “kapara ngumu.”

26 Jura wata jeruja, a-ai, worananau morla pirna jurangundru nganai, wakani jeribaka pantjinanto; ja kapara milini jeribaka.

27 Ngangau worananau morla pirna nganai, nau kurlini ngamai kara, nau mili nganai kara? Wata jeruja nganai, nau kurlini ngamai? Ngani jurangu tertu nganai mili jeribaka.

28 Jura tanaia nganai, tanaia ngakangunto wonki nganana warai ngakani wontjanani;

29 Ja ngato jurangu milila jinkiai, worderu Ngaperali ngakanali matja jinkina; ngangau jura tajinanto ja tapananto ngakani kurlini mililani ngakanani.

30 Ja jura kaparaia pirini ngamala nganai Israelani kapara marapratjana ja mandruni kalala kurala.”

31 Kapara jatana wonti: “Simoniai, Simoniai, mai, Satanali wontjana warai jurana buka tandra jeribaka tarauala.

32 Ngani jinkangundru ngatjina warai, morlalu ngundrana jinkani wata mudananto; ja jidni ngadani matja madlentjandru karitjina, ngatata jinkani ngurunguru ngankau!”

33 Nau nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngani matja ngankaterina, jinkangunto bakana kanjangaria ja naria wapala.”

34 Nau jatana wonti: “Ngani jinkangu jatai Petrujai: Karari paia ngaperi wata jatala nganai, windrila jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai ngana ngujamala.”

35 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngato jurana marakala jinpanala, billi ja pailtji ja tidnaputa pani, jura palpa wata ngamalkanala?” Tana jatana wonti: “Pani.”

36 Nau tanangu jatana wonti: “Karari, warle billi ngamalkai, ninaia maniatimai, jeruja bakana pailtji; ja warlenulu wata ngamalkai, kati nunkani kalalaia jinkiatimai ja mardakirra burungankaiatimai.

37 Ngangau ngani jurangu jatai: Bakana jenia, mina ngakagundru morla dakanala parai, morlalu pantjinanto; jenia: Tanali nina madlentji ngankanietjani tertu kurana wonti; ngangau mina ngakangundru dakanala parai, matja mudana.”

38 Tana jatana wonti: “Kaparajai, najiau ninkida mardakirra mandru parai!” Nau tanangu jatana wonti: “Matja.”

39 Ja Nau dunkana wonti ja maninindri mardawonpaia wapana wonti, worderu Nulu milingeru ngankana wonti; ja nunkangu bakana mili nunkani karipaterina wonti.

40 Nau pirini matja wokarana, Nau tanangu jatana wonti: “Ngatjianimai jura wontjanilani wiriati.”

41 Ja Nau tanangundru kulnulu tjiringana wonti, diani marda worita jeribaka, ja pantjaterkana ngarina wonti ja ngatjina wonti ja jatana wonti:

42 “Ngaperiai, jidni jertapaterinani ninapini koko ngakangu wirilkingala; wata jertapaterina ngakani, a-ai, jinkani pantjinanto.”

43 Angela kulno pariwilpandru nunkangu wondraterina wonti nina ngurunguru ngankala.

44 Ja Nau naritirimalini wirinani, Nau morla parparali ngatjina wonti; ja kangu nunkani kumari jeribaka ngakana wonti.

45 Ja Nau ngatjinandru matja terkana tarana, Nau milini nunkanani wokarana wonti, ja Nulu tanana ngaurongaurojeli mukaturaranani mankamankana wonti,

46 Ja tanangu jatana wonti: “Minandru jura mukaturarai? Terkakanau ja ngatjianau, jura wontjanilani wiriati.”

47 Nau jenia jatanani, mai, kana wolara, ja Judas marapratjana ja mandrundru kulno, tanangu ngopera wapana wonti, ja Jesungu karakarina wonti nina manatapala.

48 Jesus nunkangu jatana wonti: “Judajai, manatapanali jundru Kanaia Ngatamura wontawontai?”

49 Tanali nunkangunto matja najina, mina pantjiati, tana nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngaiani mardakirrali nandrananto?”

50 Ja kulnujeli anangundru Priesta pirnaia mili nandrana wonti, ja nina talpa ngunari wokaribana wonti.

51 Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Karari mudau!” Ja Nulu nina talpa karakarana wonti ja nina tepi ngankana wonti.

52 Jesus jatana wonti Priesta pirnani ja Godaia pungaia kaparani ja pinarani, tana nunkangu matja wokarana: “watawatali maninietjani jeribaka jura dunkana warai mardakirrali ja pitali?”

53 Ngani jurangunto Godaia punganu nganana warai, jura mara jurani wata ngakangu ngutana warai. Ja naupini jurani ditji nganai ja ngalpuruja ngurula.”

54 Tanali nina patana wonti ja nina wapalkana wonti ja nina Priesta pirnaia punganu wirilkana wonti. Ja Petrus woritandru wapantina wonti.

55 Tanali pirini tertimatja turu miribana ja ngamana ngarina, bakana Petrus tanangu tertingamana ngarina wonti.

56 Widla milieli nina turuni ngamanani najina, ja nina ngurutalpana najina, nani jatana wonti: “Bakana naupinj nunkangunto nganana warai!”

57 Nau jedina wonti ja jatana wonti: “Widlajai, ngato nina wata ngujamai.”

58 Ja wolja nina kulnujeli najina wonti ja jatana wonti; “Bakana jidni tanangundru kulno nganai!” Petrus jatana wonti: “Wata ngani.”

59 Ja ditji kulno matja mudana, kulnujeli morlalu kurana wonti ja jatana wonti: “Morlalu, bakana naupara nunkangunto nganana warai, ngangau nauja Galilaiala nganai!”

60 Petrus jatana wonti: “Kanajai! Ngani ko mina jidni jatai.” Ja nurujeli, nau jeruja jatanani, paia ngaperi jatana wonti.

61 Ja Kaparali najina karitjina wonti ja Petrus najina pararana wonti. Ja Petrule Kaparaia jaura ngundrana wonti, worderu Nau nunkangu

jatala wiri: “Morla ngopera, windrila paia ngaperi jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.”

⁶² Ja Petrus palarai dunkana wonti ja burkali pirna jindrana wonti.

⁶³ Ja kanali, tanali Jesus patana wonti, nina ngirkibana wonti ja nandrana wonti.

⁶⁴ Ja tanali nina matja walpadakana, tanali nina mudla nandrana wonti ja nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Ngaianingu morlalu jatamai, warlenulu jidna nandrana warai?”

⁶⁵ Ja ngirkibani jaura marapu morla tana nunkangu jatana wonti.

⁶⁶ Ja matja ditjirina, kana wolarai pinaru pratjana ja Priesta pirna ja bakana jaura jinkinietja jurborina wonti, ja tanali nina kaparani tananani wapalkana wonti,

⁶⁷ Ja jatana wonti: “Jidni Christus nganai? Ngaianingu jatau!” Nau tanangu jatana wonti: “Ngani jurangu jatanani, jura wata morlalu ngundranani;

⁶⁸ Ngato jurana jakalkanani, jura ngakangu wata kalanani, ngana kurakanani kara.

⁶⁹ Kararindru Kanaia Ngatamura Godaia ngurulaia ngunarani ngamala nganai.”

⁷⁰ Tana pratjana jatana wonti: “Ngarla jidni Godaia Ngatamura?” Nau tanangu jatana wonti: “Jura jenia jatai, ngangau ngani Nauja.”

⁷¹ Tana jatana wonti: “Mina jaura morlalu ngaiana morla ngamalkananto? Ngangau ngaiana muntali jenia nunkani manandru ngarana warai.”

23

¹ Ja kana wolara tanani terkakana wonti ja nina Pilatungu wapalkana wonti.

² Tanali wonina wonti nunkangu ngulkuterkala ja jatana wonti: “Ninapini ngaiani mankamankana warai, Nulia kana wolara ngaiainini tjautjau ngankai ja daudauai mitaia kaparani kalala jinkila ja jatai, Nauja Christus Kapara nganai.”

³ Pilatulu nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Jidni Juda kanaia Kapara nganai?” Nulu nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jidni matja jatai.”

⁴ Pilatus Priesta pirnani ja kana wolarani jatana wonti: “Ngato madlentji pani nunkangupini kanani mankamankai.”

⁵ Ja tana jadijadbana wonti ja jatana wonti: “Nulia kana wolara patijiritjibai ja Judaia mitani pratjanani ngujangujara jinkiai, ja Nulia Galilaiandru wonina wonti ninkidanilu.”

⁶ Pilatulu Galilaia ngarana, nulu jakalkana wonti: “Nauja kana Galilaila?”

⁷ Ja nulu matja ngujamana, Nau Herodini ngurulandru nganai, nulu nina Herodingu jinpana wonti, naupini nunkangupini ditjini bakana Jerusalemingu nganana wonti.

⁸ Herodilu Jesus najina, nau pirna mankina wonti; ngangau nau ditji marapuni wolkareli nganana wonti nina najila, ngangau nulu marapu nunkangundru ngarana wonti, ja nau kalkaterina wonti malka kulno nunkangundru najila.

⁹ Nulu nina jaura marapujeli jakalkana wonti, ja Nulu nunkangu panila kalabana wonti.

10 Priesta pirna ja jaura jinkinietja naka terkana wonti, tana nunkangu pirna ngulkuterkana wonti.

11 Herodili ja milieli nunkanali nina tilpana wonti ja ngirkibana wonti, ja nulu nina kati waru widmana wonti, nina nakaldra Pilatungu jinpana tikana wonti.

12 Pilatus ja Herodes nunkangupini ditjini kamaneli pantjina wonti; ngangau pudla ngopera kalakalarilkijiribamalina wonti.

13 Pilatulu Priesta pirna ja kana kapara ja kana wolara matja map ana, nau tanangu jatana wonti:

14 “Jura ninapini kana ngakangu wapalkana warai kulnuni jeribaka, nulu kana wolara karkarkai; ja mai, ngato jurangu mudlani ninaia wontjana warai, ja ngato nunkangupini kanani madlentji pani manka-mankana warai, pratjanani jura nunkangundru ngulkuterkai.

15 Bakana Herodili pani; ngangau ngato jurana nunkangu jinpana warai, ja mai, wata madlentji Nulia ngankana warai, jendrali Nauja palinanto.

16 Ngato ninaia nandralla nganai ja kurakala nganai.”

17 Ngangau nulu tanangu ditji pirnani kulno kurakananto.

18 Tana pratjana maritjina wonti ja jatana wonti: “Ninapini worau, ja ngaianingu Barabbas kurakau!”

19 Naupini tiripatijiritjinandru ngurani matja pantjina, ja nari nandranandru kanjanganini ngamana wonti.

20 Nakaldra Pilatulu tanangu jaura kaukaubana wonti, ngangau nau jertapaterina wonti Jesus kurakala.

21 Tana maritjina wonti ja jatana wonti: “Kunarkuni katibamai, kunarkuni ninaia katibamai!”

22 Nau pota parkulula tanangu jatana wonti: “Mina madlentji Nulupini ngankanala? Ngato wata madlentji nunkangu manka-mankana warai jendrali Nauja palinanto; ngato ninaia nandralla nganai ja kurakala nganai.”

23 Tanali nina ngaijala pirnali winpana wonti ja ngatjina wonti, Nauja kunarkuni parananto. Ja tanani ja Priesta pirnaia ngaijalali kalalu ngankana wonti.

24 Pilatulu morlalu kurana wonti tanani ngatjina pantjinanto.

25 Nulu tanangu ninapini kurakana wonti, nau tiripatijiritjinandru ja nari ngankanandru kanjanganini ngamana wonti. Ja nulu Jesus tanani jertapaterinani jinkina wonti.

26 Ja tanali nina wapalkana, tanali Simon, Kyrenala kulno watawatali patana wonti, nan inarundru tikanani, ja nunkangu kunarku kurana wonti, nulu nina Jesungu ngadani waltananto.

27 Bakana kana wolara ja widla marapu nunkangu karipaterina wonti, tana nunkangundru ngaurongauro nganana wonti ja jindrana wonti.

28 Jesus tanangu jatana karitjina wonti: “Jura Jerusalemini ngataniura worai, wata ngakangundru jindranau, a-ai, jurangundru munta ja jurani kupandru jindranau!

29 Ngangau mai, ditji wokarala nganai, tanangupini tana jatala nganai: Murlali pirna tana ngameri, ja tana palku wata kantjirina warai, ja tana ngama, tanali wata tapananto jinkina warai!

³⁰ Ngadani tanali wonila nganai mardawonpani jatala: Ngaianingu woraterianau! ja wonpani: Ngaianina walpadakanau;

³¹ Ngangau tanali jenia pita tjankani ngankanani, mina mujani pantjinanto?”

³² Tanali bakana madlentji ngankanietja mandril morla wapalkana wonti, pudlana nunkangunto nari ngankala.

³³ Ja tana nunkangupini pirini, tala nunkani “mangatandra piri” matja wokarana, tanali nina naka kunarkuni katibana wonti, ja madlentji ngankanietja kulno ngunarani ja kulno worangantjuni.

³⁴ Jesus jatana wonti: “Ngaperiai; tanangu woramai, ngangau tanali mangapunkujeli jenia ngankai.” Tanali kati nunkani puntibana wonti wontjani malkali.

³⁵ Ja kana wolara terkana wonti najila. Tanangunto bakana kana kaparali ngirkibana wonti ja jatana wonti: “Nguru Nulia kulkanala; Nauja munta kulkateriatimai, Nauja Christus, Godaia kalkalkani ngananani!”

³⁶ Nina bakana mitaia kaparaia milieli ngirkibana wonti, tana karakararina wonti ja nunkangu kaldri pilki jinkina wonti,

³⁷ Ja jatana wonti: “Jidni Juda kanaia Kapara ngananani, munta kulkateriamai!”

³⁸ Bakana nunkangu miri jaura dakani parana wonti Griekaia ja Romaia ja Juda kanaia jaurali: “NAUPINI JUDA KANAIA KAPARA NGANAI.”

³⁹ Madlentji ngankanietja kulnujeli, kunarkuni warukana, nina ngirkibana wonti ja jatana wonti: “Jidni Christus nananani, munta kulkateriamai ja ngalina.”

⁴⁰ Nulu kulnujeli kalabana wonti ja nina daudauana wonti ja jatana wonti: “Jidni bakana wata Godandru japali nganai, ngangau jundru bakana ninapini kalala ngamalkai?”

⁴¹ Ja talku ngaldrangu, ngangau ngaldra maniai, mina ngaldra ngankanala;” nulupini wata madlentji ngankana warai.

⁴² Ja nan Jesungu jatana wonti: “Kaparajai, ngana ngundramai, jidni mililani jinkanani wokaranani!”

⁴³ Jesus nunkangu jatana wonti: “Morlalu ngani kangu jatai: Karari jidni ngakangunto Paradiesini nganala nganai.”

⁴⁴ Ja toda ngalpuru pirna pantjina wonti mita maruni ditji kunarku-jelu.

⁴⁵ Ja ditji pirna ngalpuru pantjina wonti, ja Godaia pungaija kati pirna terti puraterina wonti.

⁴⁶ Ja Jesus ngaijala pirnali karkana wonti ja jatana wonti: “Ngaperiai! marani jinkanani ngato Jaola ngakanj kurai.” Ja Nau jenia matja jatana, Nau palina wonti.

⁴⁷ Juljaia kaparali jenia najina, mina pantjina, nulu Goda jurakokana wonti ja jatana wonti: “Morlalu, Naupini kana talku nganana warai.”

⁴⁸ Ja kana wolara pratjanali tana wokarana warai najila, tanali matja najina mina pantjinani, tana munampiri nandraterina wonti ja tikana karitjina wonti.

⁴⁹ Worita terkana wonti kamaneli nunkani pratjana, ja tana widla nunkangu Galilaiandru karipaterina warai, ja tanali jenia najina wonti.

⁵⁰ Ja mai, kana kulno tala nunkani Joseph, kana kapaw, kana ngumu ja talku.

⁵¹ Naupini ngankamalinani tananani ja ngankanani tananani manukulkaterina wonti — nau Arimathia Juda kana ngura kulnundru, nulu bakana Godaia mililani kalkana wonti,

⁵² Nau Pilatungu wapana wonti ja Jesu palkuni ngatjina wonti.

⁵³ Ja nulu nina matja ngarilkana, nulu nina kati el; karana wonti ja narikutuni, mardani matja bakuna, kurana wonti, nunkangu wata kulno parana wonti.

⁵⁴ Ja nganldngani ditji nganana wonti, ja Sabbat ditjini kupiri nganana wonti.

⁵⁵ Bakana widla, nunkangu matja karipaterina, tana nunkangunto Galilaiandru wokarala wiri, nina narikutu najina wonti, worderu palku nunkani paranani.

⁵⁶ Tana matja tikana, tanali kuli ngumu ja gildi pilki ngankingana wonti; ja Sabbat ditjini tana ngapu nganana wonti jirijiribani jaurandru.

24

¹ Godaia ditji nguramaranani tana nariwonpani wokarana wonti ja kuli ngumu, nina tanali matja ngankingana, padakana wonti, ja palpa tanangunto.

² Tanali marda nari kutundru matja tiringana mankamankana wonti.

³ Ja tana matja wirina, tanali Jesu Kaparaia palku wata mankamankana wonti.

⁴ Ja jendranguta tana jendrangundruja mangapunkujeli nganana wonti, ja mai, materi mandru tanangu wokarana wonti mintjini katieli.

⁵ Tana japali pantjinani ja mudla tanani mitani buruna ngarinani, pudla tanangu jatana wonti: “Minandru jura Tepita narini wontiai?”

⁶ Nau wata ninkida nganai, a-ai, Nau jiritjina warai. Ngundranau worderu Nulu jurangu kaukaubana paraia, Nau Galilaiani matja nganana,

⁷ Ja jatana paraia: Tanali Kanaia Ngatamura kana madlentjia marani jinkinanto ja kunarkuni katibananto, ja ditjini parkulani Nau jiritjinanto.”

⁸ Ja tanali jaura nunkani ngundrana wonti.

⁹ Ja tana narikutundru karitjina tikana wonti ja jenia pratjana marapratjana ja kulnuni ja tanangu pratjanani kaukaubana wonti.

¹⁰ Maria Magdalala ja Johanna ja Maria Jokobuni, ja tana widla palpa, tanangunto nganana wonti, tana jenia Apostelani jatana wonti.

¹¹ Ja tanani kaukaubani jaura tanangu jaura baku jeribaka nganana wonti, ja tanali tanangu wata morlalu ngundrana wonti.

¹² Petrus terkakana wonti ja nari kutuja mindrina wonti; ja nulu matja buruna ngulukana, nulu windri kati paranani najina wonti; ja nau pungani tikana wonti ja pirna ngaru-parana wonti jendrangundruja, mina pantjina warai.

(Ngantjani-jaura Jesu tepi terkakani ditji mandrulani)

¹³ Ja mai, mandru tanangundru nunkangupini ditjini ngura kulno wakaia wapana wonti, tala nunkani Emaus, nau Jerusalemingundru 60 Statia worita nganana wonti.

14 Ja pudla ngankamalina wonti jenia pratjanancta mina pantjina warai.

15 Ja jendranguta pudla ngankamalinani ja jakalkijiri bamalinani, bakana Jesus munta karakara wokarana wony ja pudlangunto wapana wonti.

16 Pudlani milki njurlunjurlurina wonti nina wata ngujamala.

17 Nau pudlangu jatana wonti: “Mina jaura judla ngai kamaliai paltuni, ja minandru judla ngaurongauro nganai?”

18 Kulnujeli, tala nunkani Kleophas, kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni kulnulu tidnapalara Jerusalemingu nganai, nulupini wata n gar ana warai, mina naka tanangupini ditjini matja pantjina?”

19 Ja Nau pudlangu jatana wonti: “Mina?” Pudla nunkangu jatana wonti: “Jenia Jesus Nazarenalandru, Naupinj Propheta talku nganana wonti, ngankanali ja jaurali nguru-nguru Grodani ja kana wolarani.

20 Ja worderu Priesta pirnali ja kana kaparali ngaia-ninali nina naria ngulkujeli jinkila wiri, ja nina kunarkuni katibala wiri,

21 Ngaiani kalkanala, Nulu Israel kulkananto. Ja karari ditji parkulu nganai, jenia pratjana pantjila wiri.

22 Ja bakana widla palpali ngaianingundru ngaiainina ngaruparibana warai, tana nguramarani nariwonpani wokarana warai.

23 Ja tanali palku nunkani wata mankamankana warai ja tikana warai ja jatana warai, tanali angela mudla matja najina, tana jatai, Nau tepi nganai.

24 Ja palpa ngaianingundru narikutuni wokarana warai, ja jeruja mankamankana warai, worderu widla likaukaubana warai; windri nina tanali wata najina warai.”

25 Ja Nau pudlangu jatana wonti: “Judla kana pati-pati ja ngara ngurunguru jenia pratjana morlalu ngundrala, mina Prophetali kaukaubana wonti.

26 Wata jenia Christum ketjaketjananto ja pirnalani nunkanani wirinanto?”

27 Ja Nulu wonina wonti pudlangu Mosingundru ja Propheta pratjanandru jenia mildiri ngankala, mina tanali jaurani tananani pratjanani jatana wonti.

28 Ja tana nunkangupini nguraia karakara wokarana wonti wodajeri pudla wapana; ja Nulu malka wondrana wonti Nau wiringananto.

29 Ja pudlali nina parparali ngankana wonti ja jatana wonti: “Ngalingu ngamamai, ngangau matja kalkaurariai ja panila.” Ja Nau wirina wonti pudlangu jela ngamala.

30 Ja jendranguta Nau pudlangunto matja ngamana ngarina Nulu buka patana wonti ja nina ngurungutana wonti ja wokaribana wonti ja pudlangu jinkina wonti.

31 Pudla milki piririna wonti, ja pudlali nina ngujamana Wonti; ja Nau pudlangundru kutingana wonti.

32 Ja pudla ngankamalina wonti: “Wata ngaldra ngara jerkina warai, worderu Nulu paltuni ngaldrangu kaukaubana warai ja worderu Nulu ngaldrangu jaura worana mildiri ngankana warai?”

33 Ja pudla nunkangupini ditjini jiritjina wonti ja Jerusalema tikana karitjina wonti; ja pudlali marapratjana ja kulno ja tanana tanangunto matja jurborina, mankamankana wonti.

³⁴ Ja tana jatana wonti: “Kapara morlalu jintjma warai h Simoningu wondraterina warai!”

³⁵ Ja pudlali kaukaubana wonti mina paltuni matja pantjina, ja worderu pudlali nina ngujamana warai buka wokari-banani.

(Ngantjani-jaura Jesu tepi terkakani ditji parkulani)

³⁶ Tana jenia kaukaubijiribamalinani Jesus munta tanangu tert terkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Murla jurangunto nganaia-timai!”

³⁷ Tana ngarrana wonti ja japali pirna pantjina wonti, ja tanali ngundrana wonti, tanali jaola najiai.

³⁸ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura japali pirna nganai; ja minandru ngarali juranali mangangkana jiritjiai?”

³⁹ Ngana mara ja ngana tidna najianau, ngani munta Nauja nganai; ngana karakaranau ja najianau, ngangau jaolali wata palku ja moku ngamalkai, worderu jura najiai ngato ngamalkanani.”

⁴⁰ Ja Nau jenia matja jatana, Nau mara ja tidna tanangu wondrate-rina wonti.

⁴¹ Ngangau tanali mankinandru wata morlalu ngundrana wonti ja ngaruparana wonti, Nau tanangu jatana wonti: “Jura ninkida palpa ngamalkai tajinanto?”

⁴² Tanali nunkangu paru burn kulno, matja wajina, ja pitjambu jinkina wonti,

⁴³ Ja Nulu nina patana wonti ja tanangu milkini tajina wonti.

⁴⁴ Nau tanangu jatana wonti: “Tanapini jaura ngakani nganai, tananaia ngato jurangu kaukaubanala ngani jurangunto nganana, ngangau pratjana morlalu pantjinanto mina. Mosini jirijiribani jaurani ja Prophetani ja wima jaurani ngakangundru dakanala parai.”

⁴⁵ Ngadani Nulu tjuru tanani piri ngankana wonti jaura worana ngujamananto.

⁴⁶ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jeruja dakanala paraj ja jeruja Christus ketjaketjananto, ja ditjini parkulani tjinanto.

⁴⁷ Ngangau tanali talani nunkanani madlentjandru karitjina ja madlentji kalingana kanani warupotuni kaukaubanantn ja Jerusalemingu woninanto.

⁴⁸ Jura jenia pratjanandru morlalu kuranietja nganai.

⁴⁹ Ja mai, ngato jurangu Ngaperaiia ngakanaia talpada-kanila jinpala nganai; Jerusalem ngurani ngamanau, jura ngurula mirindru widmaterilalu.”

⁵⁰ Ngadani Nulu tanana Bethaniaia dunkalkana wonti ja Nau mara ngutaterina wonti, ja Nulu tanana ngurungutana wonti.

⁵¹ Ja jendranguta Nulu tanana matja ngurungutana, Nau tanangundru danina wonti ja pariwilpaia tarana wonti.

⁵² Ja tanali nunkangu matja pantjaterkana ngatjina, tana Jerusalemia tikana kurana wonti mankinali.

⁵³ Ja tana milingeru Godaia pungani ngamana wonti, ja Goda jurakokana wonti ja ngatjina wonti.

Ngantjani-Jaura Johanningundru

(Ngantjani-jaura Jesu dankani ditji parkulani)

¹ Ngopera jaura nganana wonti, ja jaura Godanto nganana wonti, ja jaura Goda nganana wonti.

² Naupini ngopera Godanto nganana wonti.

³ Nunkangundru warupoto pantjina wonti, ja nunkangunini panini wata kulno pantjina wonti mina pantjina wonti.

⁴ Nunkangu tepi nganana wonti, ja tepi kanaia praitji nganana wonti.

⁵ Ja praitji mintjiai ngalpurani, ja ngalpurali nina wata patana wonti.

⁶ Kana kulno terkakana wonti, nina Godali jinpana wonti, tala nunkani Johannes.

⁷ Naupini wokarana wonti tinkaraia, ngangau nulu praitjandru tinkari ngankananto, pratjana nunkangundru morlalu ngundrananto.

⁸ Wata nau munta praitji nganana wonti, a-ai, praitjandru nulu tinkari ngankananto.

⁹ Naupini praitji morlalu, Naupini kanani warupotuni mintjiai, mitani wokarananto.

¹⁰ Naupini mitani nganana wonti, ja mita maru nunkangundru pantjina wonti, ja mita marujeli nina wata ngujamana wonti.

¹¹ Nau wokarana wonti nunkanani, ja tanali nunkanali nina wata patana wonti.

¹² Worderuntjali nina patana wonti, tanangu Nulu ngurula jinkina wonti Godaia kupa pantjinanto, tanali talani nunkanani morlalu ngundranani.

¹³ Tanapini wata kumarali, bakana wata palku jertapaterinali, bakana wata materi jertapaterinali, a-ai, Godandru dankana wonti.

¹⁴ Ja jaura palku pantjina wonti, ja ngaianangunto ngamana wonti, ja ngaiana pirnala nunkani najina wonti, Ngaperi Kunakulnuja pirnalani jeribaka murlali ja morlalu manamiri.

¹⁵ Johannili nunkangundru tinkari ngankana wonti, ja nau maritjina wonti ja jatana wonti: “Naupini Nau nganai, nunkangundru ngani jatana wonti: Nau ngakangu ngadani wokarala nganai ngakangu ngopera wapana wonti; ngangau Nau morla ngopera nganana wonti ngakangu.”

¹⁶ Ja nunkani manamirindra ngaiana pratjanali manina wonti murla ja murla.

¹⁷ Ngangau jirijiribani jaura Nulia Mosili jinkina wonti; murla ja morlalu Jesu Christiugundru pantjina wonti.

¹⁸ Wata kulnujeli Goda najina wonti; Ngatamura Kunakulnujeli, Nauja Ngaperaia ngalpani ngamai, Nulia ngaianangu kaukaubana wonti.

(Ngantjani-jaura Gr. D. 4. Adventi)

¹⁹ Ja naupini Johannini tinkari ngankani nganai, matja Juda kanali Jerusalemingundru Priesta ja Levita jinpanala, tanali nina jakalkananto: “Worana jidni nganai?”

20 Ja nulu morlalu kurana wonti ja wata jedina wonti; ja nulu morlalu kurana wonti: “Wata ngani Christus nganai?”

21 Ja tanali nina jakalkana wonti: “Worana jidni? Jidni Elias nganai?” Nau jatana wonti: “Wata ngani nau.” Jidni Propheta nganai? Ja nulu kalabana wonti: “Pani.”

22 Tana nunkangu jatana wonti: “Ja worana jidni nganai, ngaiiani kalabani jaura tikalkananto tanangu, tanali ngaiianina jinpana warai; mina jidni jatai jinkangundru?”

23 Nau jatana wonti: “Ngani karkanietjaia ngaijala pitarani nganai, Kaparaia palto talku ngankinganimai, worderu Propheta Jesaias jatana wonti.

24 Ja tana jinpani Pharisaiandru nganana wonti.

25 Ja tanali nina jekibana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Minandru jundru multibai wata Christus ngananani ja wata Elias ja wata Propheta?”

26 Johannili kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngato ngapali multibai, ja Nau jurangu terti terkai, nina jura wata ngujamai.

27 Naupini Nau nganai Nau ngakangu ngadani wokarala nganai, Nau ngakangu ngopera nganana, nunkangu ngani wata talku nganai tidnaputa jinka nunkani dukarala.”

28 Jenia Bethabarani pantjina wonti, Jordan kaiarani jerankari, woderi Johannili multibana wonti.

29 Ditjini kulnuni Johannili najina wonti Jesus nunkangu wokaranani, ja jatana wonti: “Najiau Godaia tjipi kuparu, Nuluwa kana warupotuja madlentji mandrala wapaia!”

30 Naupini nganai, nunkangundru ngani jatana wonti: “Ngakangu ngadani kana kulno wokarala nganai, Nau ngakangu ngopera wapana wonti; ngangau Nau morla ngopera nganana wonti ngakangu.”

31 Ja ngato nina wata ngujamana wonti, a-ai, windri ngangau Juda kanali nina ngujamananto, jendrania ngani wokarana wonti ngapali multibala.

32 Ja Johannili tinkari ngankana wonti ja jatana wonti: “Ngato najina wonti Jaola pariwilpandru ngarinani mulapara jeribaka, ja Nauja nunkangu ngamana ngarina wonti.” 33 Ja ngato nina wata ngujamana wonti, a-ai, windri Naupini, Nulia ngana jinpana wonti ngapali multibala, ngakangu jatana wonti: “Worangu jundru najila nganai Jaola ngarinani ja nunkangu ngamanani, Naupini nganai, Nau Jaolali kulikirieli multibai.”

34 Ja ngato najina wonti ja tinkari ngankana wonti: Naupini Godaia Ngatamura nganai.

35 Tankubana ditjini Johannes nakaldra terkana wonti ja nunkani mili mandru.

36 Ja nulu Jesu palkanani najina wonti ja jatana wonti: “Najiau Godaia Tjipi kuparu!”

37 Ja mili mandrujeli nina matja ngarana jatanani, pudla Jesungu karipaterina wonti.

38 Jesus worakalina karitjina wonti ja najina wonti pudlana nunkangu karipaterinank Nau pudlangu jatana wonti: “Mina judla wontiai?” Pudla nunkangu jatana wonti: “Rabbi — jenia wondrai ngujangujara jinkinietja — woderi jidni ngamai?”

³⁹ Nau pudlangu jatana wonti: “Kaperalumai ja najjalumai!” Pudla wokarana wonti ja najina wonti, woderi Nau ngamanani; ja nunkangupini ditjini pudla nunkangunto ngamana wonti. Ja ditji kunarku nganana wonti.

⁴⁰ Andreas, Simon Petruni ngatata, pudlangundru kulno nganana wonti, pudlali Johanningundru ngarana warai, ja nunkangu karipaterina warai.

⁴¹ Nulupini ngopera Simon neji nunkani mankamankana wonti, ja nunkangu jatana wonti: “Ngali Messias mankamankana warai, jenia wondrai Christus.”

⁴² Nulu nina Jesungu wapalkana wonti. Jesujeli nina matja najina, jatana wonti: “Jidni Simon nganai, Jonani ngatamura; jundru Kephass tala ngamalkala nganai; jenia wondrai “Marda.”

⁴³ Tankubana ditjini Jesujeli ngantjana wonti Galilaiaia palkala, ja Nulu Philippus mankamankana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngakangu karipateriau!”

⁴⁴ Philippus Bethsaidandru nganana wonti, Andreani ja Petruni ngurandru.

⁴⁵ Philippula Nathanaeli mankamankana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ninaia, nunkangundru Mosili jirijiribani jaurani ja Prophetali dakana wonti, ninapini ngaiiani mankamankana warai, Jesu Josephani ngatamura Nazaretandru.”

⁴⁶ Ja Nathanael nunkangu jatana wonti: “Nazaretandru ngumula duncananto?” Philippus nunkangu jatana wonti: “Kaparau ja najiau!”

⁴⁷ Jesujeli Nathanael nunkangu wokaranani najina wonti, ja nunkangundru jatana wonti: “Najianau Israel kana morlalu, nunkangu jedini pani nganai!”

⁴⁸ Nathanael nunkangu jatana wonti: “Woderindru jundru ngana ngujamai?” Jesujeli nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Morla ngopera Philippulu jidna karkana warai, jidni tandra pitani ngananani, ngato jidna najina warai.”

⁴⁹ Nathanael nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Rabbi, jidni Godaia Ngatamura nganai, jidni Israelani Kapara nganai!”

⁵⁰ Jesujeli nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngangau ngani jinkangu jatana warai, ngato jidnana najina, warai tandra pitani, jundru morlalu ngundrai? Jundru morla pirnala najila nganai nunkangupini.

⁵¹ Ja Nau nunkangu jatana wonti: Morlalu, morlalu ngani jurangu jatai: Kararindru jura najila nganai pariwilpa piririnani, ja Godaia angela worana taranani ja ngarinani Godaia Ngatamurani.”

2

(Ngantjani-jaura G D. 2. Epiphantias)

¹ Ja ditji parkulani noapatamalini ditji nganana wonti Kana ngurani Galilaiani; ja Jesuni ngandri naka nganana wonti.

² Ja tanali bakana Jesus ja mili nunkani noapatamalini ditjia karkana wonti.

³ Ja waina matja mudana, Jesuni ngandri nunkangu jatana wonti: “Waina pani morla tanalia ngamalkai.”

4 Jesus nankangu jatana wonti: “Mina ngakangu ja jinkangu Widlajai? Ditji ngakani wata wokarala wapaia.”

5 Ngandri nunkani milini jatana wonti: “Mina Nauja jurangu jatai, jenia ngankanau!”

6 Ja naka mardangapakoko pirna mara wora ja kulno terkana wonti, worderu Juda kanali milingeru nganialkana wonti kulirkaterila, ja koko pirnali mandrani koko waka mandru kara, parkulu kara patana wonti.

7 Jesus tanangu jatana wonti: “Ngapakoko manamiri ngankanau ngapali.” Ja tanali manamiri ngankana wonti.

8 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Kaluanau, ja bukanajinajibanietjani padakanau!” Ja tanali padakana wonti.

9 Ja bukanajinajibanietja nina waina, nau ngopera ngapa nganana warai, wontjana wonti, ja nau ko nganana wonti woderindru nau, windri mili milkila nganana wonti, ngangau tanali ngapa manina, bukanajinajibanietjali noangantjanipirna karkana wonti,

10 Ja nunkangu jatana wonti: “Kana pratjanali waina ngumu ngopera jinkiai, ja tana matja kaljura nganana, ngadani madlentji; jundru waina ngumu kulkana warai kararielu.”

11 Naupini malka ngopera nganana wonti, nina Jesujeli ngankana wonti Kana ngurani Galilaiiani pirnala nunkani wondrala; ja milieli nunkanali morlalu ngundrana wonti nunkangu.

12 Ngadani Nau Kapernaum nguraia ngarina wonti, Nau jai ngandri nunkani ja ngatata nunkani ja mili nunkani; ja naka tanali windri ditji palpa ngamana wonti.

13 Ja Juda kanaia Passa karakara nganana wonti, ja Jesus tarana wonti Jerusalemia.

14 Ja Nulu Godaia pungaija mankamankana wonti tanana nganti pirna ja tjipi ja mulapara burungankanani ja mardatandrakaritjimalkanietja ngamanani.

15 Ja Nulu jinkandru nandrani jinka wirri ngankana wonti, ja pratjana Godaia pungandru narana wonti, tjipi ja bakana nganti pirna; ja mardatandrakaritjimalkanietjaia marda Nulu nangana wonti, ja karitjimalkani kurli tanani Nulu kokulterkibana wonti.

16 Ja Nau mulaparaburungankanietjani jatana wonti: “Padakanimai tananapara pratjana ninkidandru, ja wata ngakani Ngaperaija punga burungankani punga karitjimalkanau!”

17 Milieli nunkanali ngundrana wonti worderu dakanala parai: “Ngantjana pirnali jinkani pungandru ngana tajila nganai.”

18 Juda kanali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Mina malka jundru ngaianingu wondrai, ngangau jundru ninapini ngankai?”

19 Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti tanangu: “Niuapini punga wokaribamai, ja ditjini parkulani ngato ninaia terkibana tarala nganai.”

20 Juda kana jatana wonti: “Ninapini punga tanali 46 kilpawoldrani wo tin a wonti, ja jundru ninaia ditjini parkulani terkibana tarala nganai?”

21 Nau jenia jatana wonti nunkani palku pungandru

²² Nau matja tepi terkakana warai narindru, milieli nunkanali ngundrana wonti, Nulu jenia tanangu jatana wonti; ja tanali jaurani morlalu ngundrana wonti, ja nunkangnpini jaurani nina Jesus jatana wonti.

²³ Nau Jerusalemingu nganana Passa ditji pirnani, marapujeli talani nimkanani morlalu ngundrana wonti, ngangau tanali malka nunkani najina wonti, tanana Nulu ngankana wonti.

²⁴ Jesujeli tanangu wata morlalu ngundrana wonti, ngangau Nulu pratjana ngujamana wonti.

²⁵ Ja nunkangu wata kulno jaura jinkinanto kanandru; ngangau Nulu muntali ngujamana wonti, mina kanani nganai.

3

(Ngantjani-jaura Trinitatis ditjini)

¹ Kana kulno nganana wonti Pharisaiandru, tala nunkani Nikodemus, Juda kanaia kapara kulno.

² Naupini Jesungu wokarana wonti tinkani, ja nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngaiiani milkila, jidni ngujangujara jinkinietja nganai Grodandru wokaranala; ngangau wata kulno ngurunguru nganai tananapini malka ngankala, tanana jundru ngankai, Goda wata nunkangunto ngananani.”

³ Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jinkangu jatai: Wata kana marra dankanani, nau ngandandariai Godaia milila najila.”

⁴ Nikododemus nunkangu jatana wonti: “Worderu kana marra dankala nganai nau pirna ngananani? Nau poto mandrula ngandri mandrani wirinanto marra dankala?”

⁵ Jesujeli kalabana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jinkangu jatai: Warle wata marra dankanani ngapali ja Jaolali, nau ngandandarila nganai Godaia mililani wirila.

⁶ Mina palkujeli dankai, palku nganai; ja mina Jaolali dankai, Jaola nganai.

⁷ Wata ngaruparau, ngangau ngani jinkangu jatana warai: Jura marra dankananto.

⁸ Watara ngakai woderi nau jertapateriai ja birungana nunkani jundru ngarai, windri jundru wata ngujamai, woderindru nauja wokarai ja woderi ngakai; jeruja pratjana, tana Jaolandru dankai.”

⁹ Nikodemulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Worderu jenia pantjiai?”

¹⁰ Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni ngujan-gujara jinkinietja nganai Israelani, ja jenia jundru wata ngujamai?”

¹¹ Morlalu, morlalu, ngani jinkangu jatai: Ngaiiani jatai mina ng-aiiani ngujamai, ja kaukaubai mina ngaiiani najinala, ja ngaiianini tinkari ngankani jura wata patai.

¹² Ngani mitaia potundru jurangu jatanani, jura wata morlalu ngundranani; worderu morla jura wata morlalu ngundrala nganai, ngani pariwilpaia potundru jurangu jatanani?

¹³ Ja wata kulno pariwilpaia tarala wapaia, windri Nauja pariwilpan-dru ngarinala, Kanaia Ngatamura, Nauja pariwilpani nganai.

14 Ja worderu Mosili pitarani tjutju miri ngankana wonti, ieruja tanali Kanaia Ngatamura miri ngankananto.

15 Ngangau pratjanali, nunkangu morlalu ngundranani, wata tinta-terinanto, a-ai, tepi ngurali ngamalkananto.”

(Ngantjani-jaura Jaolali ditji mandrulani)

16 Ngangau jeruja Godali mitaia ngantj ana wonti, Nulia Ngatamura Kunakulno nunkani jinkina wonti, ngangau pratjanali tana nunkangu morlalu ngundranani, wata tintaterinanto, a-ai, tepi ngurali ngamalkananto.

17 Ngangau Godali Ngatamura nunkani wata mitani jinpana wonti kalala kurala, a-ai, Nulu mitaia kulkananto.

18 Warlenulu ninaia morlalu ngundranani wata kalala maninani; ja warlenulu wata morlalu ngundranani kalala matja manina, ngangau nulu Godaia Ngatamuraia Kunakulnuja talani wata morlalu ngundrai.

19 Naupini kalala nganai: Praitji mitani wokarana wonti, ja kanali ngalpuru morla ngantj ana wonti praitjani; ngangau ngankana tananani madlentji nganana wonti.

20 Ngangau warle madlentji ngankai, praitjani kalakalariai, ja wata praitjani wokarai, ngankana nunkani tinkari pantjiati.

21 Warle morlalulali ngankanani, praitjani wokarala nganai, ngangau ngankana nunkani tinkari pantjinanto, ngangau tanali Godani ngankana warai.”

22 Ngadani Jesus ja mili nunkani Judaia mitani wokarana wonti; ja naka Nau ngamana wonti tanangunto ja multibana wonti.

23 Ja bakana Johannili multibana wonti Ainoni, Salimingu karakara, ngangau ngapa marapu naka nganana wonti; ja tana wokarana wonti ja multibanila manina wonti.

24 Ngangau jendranguta Johannes wata kanjanganini ngamana wonti.

25 Johannini milindru jatamalina pantjina wonti Juda kanani kulirkanandru.

26 Ja tana Johanningu wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Rabbi, Naupini jinkangu nganana paraia Jordan kalarani jerankari, nunkangundru jundru tinkari ngankana paraia, mai, Nau multibai, ja pratjana nunkangu wokarai.”

27 Johannili kalabana wonti ja jatana wonti: “Kana kulnujeli ngandandariai palpa manila, nunkangu wata ngopera jinkinala pari-wilpandru.

28 Jura muntali ngakangu tinkari ngankai, ngani jatana paraia: Ngani wata Christus nganai, a-ai, Nulu ngana jinpana wonti nunkangu ngopera.

29 Warle talpadakani noa ngamalkai, nau noangantjanipirna nganai; ja noangantjanipirnaia kamaneli, nau terkai ja nina ngarai, pirna mankiai noangantjanipirnaia ngaialandru. Naupini mankina pirna ngakani karari manamiri nganai.

30 Nau pirnarinanto, ngani wakarinento.

31 Naupini mirindru wokarai morla pirna nganai pratjanani. Worana mitandru nganai, nau mitandru nganai ja mitandru jatai; Nau pariwilpandru wokarai morla pirna nganai pratjanani.

32 Mina Nulu najina wonti ja ngarana wonti jenia Nulu tinkari ngankai, ja tinkari ngankani nunkani wata kulnujeli patai.

³³ Warle tinkari ngankani nunkani patana warai, nulu jenia morlalu kurana warai Goda morlalu nganai.

³⁴ Ngangau worana Godali jinpana wonti, Nulu Godaia jaura kaukaubai; ngangau Godali wata Jaola ngalje jinkiai nunkangu.

³⁵ Ngaperali Ngatamura ngantjai, ja pratjana Nulia marani nunkanani jinkina wonti.

³⁶ Warlenulu Ngatamurani morlalu ngundrai, nulu tepi ngurali ngamalkai; worana Ngatamurani wata pankiai, nulu tepita wata najila nganai, a-ai, Godaia tiri nunkangu milingeru parai.”

4

¹ Kaparali matja ngujamana, Pharisaiali ngarana warai jesujeli morla mili ngankanani ja multibanani Johanningu

² — Jesujeli muntali wata multibana wonti, a-ai, windri milieli nunkanali —

³ Nau Judaiandru puntina wonti ja nakaldra Galilaiaia palkana wonti.

⁴ Nau Samaria mitani palkingananto.

⁵ Nau wokarana wonti Samaria ngura kulnuni, tala nunkani Sichar, nunkangupini mitani karakara, nina Jakobali ngatamurani nunkanani Josephangu jinkina wonti.

⁶ Naka Jakobani ngapatjili nganana wonti. Ngangau Jesus palkanandru matja walturina, Nau ngamana ngarina wonti ngapatjilini; ja toda nganana wonti.

⁷ Samaria widla kulno wokarana wonti ngapa kaluala. Jesus nankangu jatana wonti: “Ngakangu jinkiautapananto?”

⁸ Ngangau mili nunkani nguraia wapana wonti buka burungankala.

⁹ Samarita widla nunkangu jatana wonti: “Worderu jenia, jidni Juda kana nganai ja ngatjiai ngakangundru tapala, ngani Samarita widla ngananani?” Ngangau Juda kana wata manduriai Samaritalani.

¹⁰ Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti nankangu: “Jundru Godaia poto ngujamanani ja worana Nauja nganai, Nauja jinkangu jatai: Jinkiau ngakangu tapananto, jidni nunkangu ngatjila nganai, ja Nulia jinkangu tepia ngapa jinkila nganai.”

¹¹ Widla nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, jundru wata ngapakoko ngamalkai ja ngapatjili mikari nganai; wodajerindru jundru tepia ngapa ngamalkai?”

¹² Jidni morla pirna nganai ngaianini ngaperani Jakobangu, nulupini ngaianingu ninaia ngapatjili jinkina wonti, ja nulu muntali nunkangundru tapana wonti ja ngatamurajeli nunkanali ja ngantieli nunkanali?”

¹³ Jesujeli kalabana wonti ja nankangu jatana wonti: “Warlepratjana nunkangupini ngapandru tapanani nakaldra tertieli pantjila nganai.

¹⁴ Warle nunkangupini ngapandru tapala nganai, nina ngato nunkangu jinkila nganai, nau ngurali wata tertieli pantjila nganai; a-ai, naupini ngapa, nina ngato nunkangu jinkila nganai, nunkangu ngapa jukeri pantjila nganai, nau ngurali tepini ngakala nganai.”

¹⁵ Widla nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ninapjni ngapa ngakangu jinkiau, ngani wata morla tertieli pantjinanto, ja wata morla ninkida wokarananto kaluala.”

16 Jesus nankangu jatana wonti: “Wapau, noa jinkani karkau, ja nakaldra ninkida tikau!”

17 Widlali kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngani noa pani.” Jesus nankangu jatana wonti: “Talku jidni jatana warai, ngani noa pani.

18 Ngangau jundru noa mara wora matja ngamalkana, ja nau, ninapini jundru karari ngamalkai, wata noa jinkani nganai; jenia jidni morlalu jatana warai.”

19 Widla nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngato na jiai, jidni Propheta nganai.

20 Ngaianini ngaperi nunkangupini: mardawonpani ngatjina wonti, ja jura jatai, Jerusalemingu nau piri nganai, woderi ngatjinanto.”

21 Jesus nankangu jatana wonti: “Widlajai, ngakangu morlalu ngundrau, ditji kulno wokarala nganai, jura wata morla nunkangupini mardawanpani ja wata morla Jerusalemingu Ngapinangu ngatjila nganai.

22 Jura nunkangu ngatjiai, nina jura wata ngujamai; ngaiani nunkangupini ngatjiai, ninaia ngaiani ngujamai; ngangau Kulkanipirna Juda kanandru wokarai.

23 Ditji kulno wokarala nganai, ja matja karari nganai, nunkangu tana morlalu ngatjinetja Ngapinangu ngatjila nganai Jaolali ja morlalujeli; ngangau: Ngaperali jenipara ngantjai, nunkangu jeruja ngatjinani.

24 Goda Jaola nganai, ja tana nunkangu ngatjiai, Jaolali ja morlalujeli nunkangu ngatjinanto.

25 Widla nunkangu jatana wonti: “Ngani milkila Messias wokarala nganai, nina tanali dikai Christus; Nau wokaranani, Nulu ngaianingu pratjana kaukaubala nganai.”

26 Jesus nankangu jatana wonti: “Ngani Naujata, Nauja jinkangu jela ngankamalila wapaia.”

27 Ja jendranguta mili nunkani tikana wonti, ja tana ngaruparana wonti, ngangau Nau widlali ngankamaliai; ja wata kulno jatana wonti: “Mina jundru wontiai kara? Mina jidni nankangu jela ngankamaliai kara?”

28 Widlali ngapakoko nankani worarana wonti, ja nguraia tikana kurana wonti, ja kanani jatana wonti:

29 “Kaparanimai ja najianimai kana kulno, Nulupini ngakangu jatana warai pratjana, mina ngato ngankana warai; Naumata kara Christus?”

30 Tana ngurandru dunkana wonti ja nunkangu wokarana wonti.

31 Jendranguta mili nunkani nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Rabbi, tajiau!”

32 Nau tanangu jatana wonti: “Ngato buka ngamalkai ninaia jura wata ngujamai.”

33 Mili wora jaura ngankamalina wonti: “Kulnujeli nunkangu buka jinkina warai kara?”

34 Jesus tanangu jatana wonti: “Buka ngakani nganai, ngato jertapaterina nunkani ngankananto, Nulia ngana jinpana wonti, ja ngankana nunkani mudananto.

35 Wata jura jatai: Pira mandru ja mandruni kampani ditji wokarala nganai? Mai, ngani jurangu jatai, milki jurani miririanau ja maruni najianau, ngangau nau karari talku nganai kampananto.

³⁶ Kampanietjali kalala maniai ja tandra kampai ngurali tepia; ngangau jelali mankinanto jaupanietja ja kampanietja;

³⁷ Ngangau ninkina jenia jaura morlalu nganai: Kulno pilki jaupanietja ja kulno pilki kampanietja.

³⁸ Ngato jurana jinpana wonti kampananto, mina jura wata ngankana warai; kana ngurujeli ngankana wonti, ja jura ngankanani tananani wirina wonti.”

³⁹ Nungangupini ngurandru Samaritala marapujeli nunkangu morlalu ngundrana wonti widlaia jaurandru, nandru tinkari ngankana wonti: “Nau ngakangu jatana warai pratjana, mina ngato ngankana wonti.”

⁴⁰ Samaritala nunkangu matja wokarana, tana nunkangu ngatjina wonti, Nau tanangunto ngamananto; ja Nau ditji mandru naka ngamana wonti.

⁴¹ Ja morla marapujeli nunkani jaurandru morlalu ngundrana wonti,

⁴² Ja widlani tana jatana wonti: “Wata morla jinkani jaurandru ngaiiani morlalu ngundrai, a-ai, muntali ngaiiani ngarana warai ja ngujamai, Naupini morlalu Christus, kanaia Kulkanipirna nganai.”

⁴³ Ditji mandruni Nau nakandru puntina wonti ja Galilaiaia palkana wonti.

⁴⁴ Ngangau Jesujeli muntali morlalu kurana wonti, Propheta ngaperalani mitani waka nganai.

⁴⁵ Nau Galilaiani matja wokarana, Galilaialali nina patana wonti, ngangau tanali pratjana najina paraia, mina Nulu Jerusalemingu ditji pirnani ngankana paraia; ngangau bakana tana ditji pirnani wokarana wonti.

⁴⁶ Jesus nakaldra Kana ngurani Galilaiani wokarana wonti, woderi Nulu ngapandru waina ngankana paraia.

(Ngantjani-jaura G. D. 21. Trinitatis)

⁴⁷ Ja kapakapara kulno nganana wonti, nunkani ngatamura muntja parana wonti Kapernaum ngurani. Nulu matja ngarana, Jesus Judaiandru Galilaiaia wokaranani, nau nunkangu wapana wonti ja ngatjina wonti, Nau ngarinanto ngatamura nunkani tepi ngankala; ngangau nau ngara wordu parana wonti.

⁴⁸ Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Jura wata malka ja pirnala najinani, jura wata morlalu ngundranani”

⁴⁹ Kapakapara nunkangu jatana wonti: “Kaparajai ngariau, windrila kupa ngakani palinanto.”

⁵⁰ Jesus nunkangu jatana wonti: “Tikamai, kupa jinkani matja tepi.” Nulu nina jaura morlalu ngundrana wonti, nina Jesus nunkangu jatana wonti, ja tikana wonti.

⁵¹ Nau matja ngarina, mili nunkani nunkangu mandurina wonti, ja nunkangu kaukaubana wonti ja jatana wonti; “Kupa jinkani matja tepi.”

⁵² Ja nulu tanangundru ditji jakalkana wonti nunkangu nau tepirila wiri; ja tana nunkangu jatana wonti: “Woldrawirdi toda muntjali nina worarala wiri.”

⁵³ Jeruja ngaperali ngujamana wonti, jenia nunkangupini ditjini nganala wiri, nunkangu Jesus nunkangu jatala wiri: “Ngatamura jinkani matja tepi;” ja nulu morlalu ngundrana wonti ja ngurala nunkani pratjana.

⁵⁴ Naupini malka mandrula nganai Jesujeli matja ngankana, matja Nau Judaiandru Galilaiani wokarana wonti.

5

¹ Ngadani ditji pirna nganana wonti Juda kanani, ja Jesus tarana wonti Jerusalemia.

² Jerusalemingu tjipi manani panto kulno nganana wonti, nulu Juda kana talini Bethesda tala ngamalkana wonti, nunkangu punga mara wora nganana wonti.

³ Tanangupini mandrani parana wonti muntja marapu, butju, tjunduru, jiranga, tanali kalkana wonti ngapa patijiritjinanto.

⁴ Ngangau angela kulno pota palpa pantuni ngarina wonti, ja nulu ngapa patijiritjibana wonti. Worana ngopera pantuni wirinani ngapa matja patijiritjinani, nau tepi pantjina wonti mina muntja nulu ngamalkana wonti.

⁵ Kana kulno naka nganana wonti, nau kilpawoldra 38 muntja parana wonti.

⁶ Ninapini Jesujeli paranani najina wonti, ja Nulu ngarana wonti, nau ditji marapu jeruja nganana, Nau nunkangu jatana wonti: “Jundru ngantjai tepi pantjila?”

⁷ Muntjali nunkangu kalabana wonti: “Kaparajai, ngato kana pani ngamalkai, nulu ngana pantuni worananto, ngapa matja patijiritjibana; ja ngani wokaranani kulno nguru ngakangu ngopera wiriai.”

⁸ Jesus nunkangu jatana wonti: “Jiritjiau, turarani piri jinkani maniau ja wirariau!”

⁹ Ja nurujeli naupini kana tepirina wonti, ja nulu turarani piri nunkani manina wonti ja wirarina wonti. Ja naupini ditji Sabbat nganana wonti.

¹⁰ Juda kana nunkangu muntjalani jatana wonti: “Karari Sabbat nganai; ja jenia jinkangu wata lnanuni kurala wapaia turarani piri jinkani waltananto.”

¹¹ Nulu tanangu kalabana wonti: Naupini, Nulu ngana tepi ngankana warai, ngakangu jatana warai: Turarani piri jinkani maniau ja wirariau!”

¹² Tanali nina jakalkana wonti: “Worana Naupini kana, Nau jinkangu jatana warai: Turarani piri jinkani maniau ja wirariau!”

¹³ Naupini muntjala ko nganana wonti, worana Nau nganai, ngangau Jesus kutingana wonti, ngangau kana wolara nunkangupini pirini nganana wonti.

¹⁴ Ngadani Jesujeli nina Godaia pungani mankamankana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Mai, jidni tepirina warai; wata morla madlentji ngankau, jinkangu morla madlentji wokaraiati.”

¹⁵ Naupini kana wapana wonti ja Juda kanani kaukaubana wonti: “Nau Jesus nganai, Nulu ngana tepi ngankana warai.”

¹⁶ Ja Juda kana jendrangundruja Jesungu tirikaripaterina wonti ja wontjana wonti nina naria nandralla, ngangau Nulu jenia ngankana wonti Sabbatani.

¹⁷ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngaperali ngakanali ngankai kararielu, ja ngato bakana ngankai”

¹⁸ Jendrangundruja Juda kanali morla wontjana wonti nina naria nandralla, ngangau Nulu wata windri Sabbat wokaribana wonti, a-ai,

Nulu bakana Goda Ngaperi nunkani dikana wonti, ja jeruja munta Goda jeribaka ngankaterina wonti.

¹⁹ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Ngatamura munta ngandandariai ngankala, Nulu wata ngopera najinani Ngaperali ngankanani; ngangau mina Nulupini ngankai, jenia bakana Ngatamurajeli ngankai.

²⁰ Ngangau Ngaperali Ngatamura ngantjai, ja Nulia pratjana nunkangu wondrai, mina Nulia muntali ngankai; ja ngankana morla pirna tanangu Nulia nunkangu wondrala nganai, jura ngaruparananto.

²¹ Ngangau worderu Ngaperali narila jiritjibai ja tepi ngankai; jeruja bakana Ngatamurajeli tepi ngankai tanangu Nauja jertapateriai.

²² Ngangau Ngaperali wata kulnuni kalala kurai, a-ai kalala kurani pratjana Nulia Ngatamurani jinkina wonti,

²³ Ngangau pratjanali Ngatamura pirna ngundrananto, worderu tanali Ngaperi pirna ngundrai. Warlenulu Ngatamurani wata pirna ngundrai, nulu Npaperi wata pirna ngundrai, Nulia ninaia jinpanala.

²⁴ Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Warlenulu jaura ngakani ngarai, ja nunkangu morlalu ngundrai, Nulia ngana jinpanala, nulu tepi ngurali ngamalkai; ja kalalani nau wata wokarai, a-ai, nau narindru tepia wiringana wonti,

²⁵ Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Ditji kulno wokarala nganai, ja matja karari nganai, narieli Godaia Ngatamuraia ngaijala ngarala nganai, ja tanali ngarai, tana tepirila nganai.

²⁶ Ngangau worderu Ngaperali muntali nunkangu tepi ngamalkai, jeruja bakana Nulia Ngatamurani jinkina wonti, tepi muntali nunkangu ngamalkala.

²⁷ Ja Nulia nunkangu ngurula jinkina wonti kalala kurananto; ngangau Nauja Kanaia Ngatamura nganai.

²⁸ Wata ngaruparanau nunkangupini; ngangau ditji kulno wokarai, nunkangupini pratjanali, tana nari kutuni parai ngaijala nunkani ngarala nganai,

²⁹ Ja dunkala nganai, tanali ngumu ngankanala tepia terkakala nganai, ja tanali madlentji ngankanala terkakala nganai kalalaia.

³⁰ Ngani ngandandariai muntali ngakangundru ngankala; a-ai, worderu ngato ngarai, jeruka ngato kalala kurai; ja kalala kurani ngakani talku nganai, ngangau ngato wata ngakani jertapaterinali wontiai, a-ai, windri nunkani jertapaterinali, Nulia ngana jinpanala.

³¹ Ngato ngakangundru muntali jaura ngamalkanani, jaura ngakani wata morlalu ngananani;

³² Kulno nguru ngakangundru jaura jatai, ja ngani milkila, jaura nunkani morlalu nganai, ninaia Nulia ngakangundru jatai.

³³ Jura Johanningu jinpana paraia, ja nulu jaura jatana paraia morlaluja.

³⁴ Ngato wata kanandru jaura morlalu maniai, a-ai, jenia ngani jatai, jura kulkani ngamalkananto.

³⁵ Nau jerkini ja mintjini praitji nganana wonti; ja jura ngantjana paraia ditji ngalje murlali nganala praitjani nunkanani.

³⁶ Ngato jaura morlalu morla pirna ngamalkai Johanningu; ngangau tananapini ngankana, tanana Ngaperali ngakangu jinkinala, ngato

tanana mudananto, tananapini ngankana tanana ngato ngankai, ngakangundru morlalu jatai, Ngaperali ngana jinpanala.

³⁷ Ja Ngaperali, Nulia ngana jinpanala, munta ngakangundru jaura morlalu jatana wonti. Jura wata ngaiäla nunkani ngarana wonti, ja wata mudla nunkani najina wonti;

³⁸ Ja jaura nunkani wata jurangu paraia wapaia, ngangau ninaia, ninaia Nulia jinpanala, nunkangu jura wata morlalu ngundrai.

³⁹ Jura wontiai Godaia jaurani, ngangau jura ngundrai nunkangu tepi ngurali ngamalkala, ja tanapini nganai, tanana ngakangundru kaukaubai.

⁴⁰ Ja jura wata ngantjai ngakangu wokarala tepi ngamalkala.

⁴¹ Kanandru wata ngato pirnala maniai.

⁴² Ngato jurana ngujamai, jura wata Godaia ngantjana jurangu ngamalkai.

⁴³ Ngani wokarana wonti Ngaperaiä ngakanaia täläni, ja jura ngana wata patai; kulno nguru wokaranani jurangu talani nunkanani, nina jura patala nganai.

⁴⁴ Worderu jura morlalu ngundrananto jura pirnala manijiribamaliai; ja kulnuja Godaia pirnala jura wata wontiai?

⁴⁵ Wata ngundranau ngani jurangundru ngulkuterkala nganai Ngaperani, a-ai, Moses jurani ngulkuterkanietja nganai, nunkangu jura kalkani jurani kurana warai.

⁴⁶ Ngangau jura Mosingu morlalu ngundranani, jura ngakangu morlalu ngundranani, ngangau nulu ngakangundru dakana wonti.

⁴⁷ Jura jaurani nunkanani wata morlalu ngundranani, worderu jura jaurani ngakanani morlalu ngundrananto?"

6

(Ngantjani-janra Lätare ditjini)

¹ Ngadani Jesus Galilaia ja Tiberias panto jerankaria pararana wonti.

² Ja kana wolara nunkangu karipaterina wonti, ngangau tanali tanana malka najina wonti, tana Nulu muntjani ngankana wonti.

³ Ja Jesus mardawonpaia tarana wonti, ja naka Nau ngamana ngarina wonti nunkani milinto.

⁴ Ja Passa, Juda kanaia ditji pirna, karakara nganana wonti.

⁵ Jesus milkieli pariparina wonti ja najina wonti kana wolara nunkangu jurborinani, Nau Philippungu jatana wonti: "Wodajerindru ngaiäna buka burungankananto tanali tajinanto?"

⁶ Jenia Nau jatana wonti nina wontjana; ngangau Nau munta milkila nganana wonti, mina Nau jertapaterina wonti ngankala.

⁷ Philippulu nunkangu kalabana wonti: "200 mardatandräli buka tanangu wata matja nganai, pilkipilki kulnujeli tanangundru windri ngalje maniatii."

⁸ Mili kulno nunkani Andreas, Simon. Petruni ngatata, nunkangu jatana wonti:

⁹ "Kanku kulno ninkida nganai, nulia buka ngunku mara wora ja paru mandru ngamalkai; ja mina jenia tanangu marapuni!"

¹⁰ Jesus jataua wonti: "Ngankanau kana wolara ngamana ngarinanto!" Nunkangupini pirini kanta marapu nganana wonti. Ja kana 5,000 ngamana ngarina wonti.

¹¹ Jesujeli buka patana wonti, ja Nulu jurakokana wonti, ja tanana milini jinkina wonti, ja milieli tanangu matja ngamana ngarina; jeruja bakana parundru, worderuntja tanali ngantjana wonti.

¹² Tana matja jerturina, Nau milini nunkanani jatana wonti: “Buka worduwordu kampantau, ngangau panila tintananto.”

¹³ Tanali kampana wonti, ja billi marapratjana ja mandru buka worduwordujeli manamiri ngankana wonti buka ngunku mara worandru, tanana, tanali matja tajina, pinpana wonti.

¹⁴ Kana worali nina malka, Jesujeli ngankanani matja najina, tana jatana wonti: “Naupini morlalu Nauja Propheta nganni, Nauja mitani wokarananto!”

¹⁵ Jesujeli matja ngujamana, tana jertapaterinani wokarala ja nina patala ja nina mitaia kapara ngankala, Nau nakaldra mardawonpaia kutingana wonti kulnulu.

¹⁶ Matja kalkaurarina, mili nunkani pantuja ngarina wonti,

¹⁷ Ja tana botani wirina wonti ja ngapani Kapernaumia wapana wonti; ja matja ngalpuru ngananani, Jesus wata tanangu wokarana warai;

¹⁸ Ja panto patijiritjma wonti, ngangau watara pirna ngakana wonti.

¹⁹ Tana Statia 25 kara, 30 kara worita wapana, tanali Jesus najina wonti ngapani wapanani ja botani karakara wokaranani; ja tana japali pantjina wonti.

²⁰ Nau tanangu jatana wonti: “Nganimata Nauja, wata japali ngananau.”

²¹ Tana jertapaterina wonti nina botaia manila, ja nurujeli bota dirkalaia pararana wonti, wodajeri tana jertapaterinani pararala.

²² Ditji kulnuni, tanali kana wolarali panto dirkalani jerankari matja terkana, najina wonti, wata bota nguru naka nganala wiri, windri naupara kulnulu, ja Jesus wata milini nunkanani jela botani wirila wiri, a-ai, windri mili nunkani pilki wapala wiri

²³ — Bota nguru wokarana warai Tiberiandru nunkangupini pirini karakara, wodajeri tanali buka tajila wiri Kaparaia jurakokanandru —;

²⁴ Kana worali najina, Jesus wata ninkida ngananani, bakana wata mili nunkani, tana bakana bota worani wirina wonti, ja Kapernaum ngurani wokarana wonti Jesus wontila.

²⁵ Ja tanali nina pantuni jerutajerra matja mankamankana tana nunkangu jatana wonti: “Rabbi, winta jidni ninkida wokarana warai?”

²⁶ Jesujeli tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Jura ngana wata wontiai, ngangau jura malka najila wiri, a-ai, ngangau tanangupini bukandru jura tajila wiri ja jerturila wiri.

²⁷ Wata jenipara buka ngankanau jenia mudai, a-ai, jenipara buka, jenia tepi nguralini parala nganai, ninapini Kanaia Ngatamurajeli jurangu jinkila nganai; ngangau Ninapini Goda Ngaperali morlalu kurana wonti.”

²⁸ Tana nunkangu jatana wonti: “Mina ngaiiani ngankananto Godaia ngankana ngankala?”

²⁹ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Naupini Godaia ngankana nganai: Jura nunkangu morlalu ngundrananto, ninapini Nulia jinpanala.”

30 Tana nunkangu jatana wonti: “Mina malka jundru ngankai, ngaiani nina najinanto ja jinkangu morlalu ngundrananto? Mina jundru ngankai?”

31 Ngaijanini ngaperi worali pitarani Manna tajina wonti, worderu dakanala parai: Buka pariwilpandru Nulia tanangu tajinanto jinkina wonti.”

32 Jesus tanangu jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Wata Mosili jurangu buka pariwilpandru jinkina wonti, a-ai, Ngaperali ngakanali jurangu buka morlalu pariwilpandru jinkiai.

33 Ngangau Godaia buka Nauja nganai, Naupini pariwilpandru ngariai, ja mitalani tepi jinkiai.”

34 Tana nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, milingeru ngaijaningu ninapini buka jinkiau!”

35 Jesus tanangu jatana wonti: “Ngani tepia buka nganai; worana ngakangu wokarai nauja wata mauali pantjila nganai; ja warle ngakangu morlalu ngundrai, nauja wata morla tertieli pantjila nganai:

36 Ngani jurangu jatana warai: Jura ngana najina warai ja wata morlalu ngundrai.

37 Pratjana mina Ngaperali ngakanali ngakangu jinkiai, ngakangu wokarala nganai, ja worana ngakangu wokarai, ninapini ngato wata narrala nganai.

38 Ngangau ngani pariwilpandru ngarina wonti wata ngakani jertapaterina ngankala, a-ai, nunkani jertapaterina, Nulia ngana jinpanala.

39 Jenia Ngaperai jertapaterina nganai, Nulia ngana jinpanala: Ngato pratjanandru, mina Nulia ngakangu jinkinala, panila tintananto, a-ai, ngato jenia ditjini ngadalani jiritjibananto.

40 Ngangau jenia Ngaperai ngakanaia jertapaterina nganai: Warle Ngatamura najiai, ja nunkangu morlalu ngundrai, tepi ngurali ngamalkananto; ja ngato nina ditjini ngadalani jiritjibala nganai.”

41 Juda kana buljubuljurina wonti, ngangau Nau jatana warai: “Ngani jenipara buka nganai, Nau pariwilpandru matja ngarina.”

42 Ja jatana wonti: “Naupini wata Jesus, Josephani ngatamura, nunkani ngaperi ja ngandri ngaijanu ngujamai? Worderu Naupini jatai: Ngani pariwilpandru matja ngarina?”

43 Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Wata buljubuljurilkijiribamalianau.

44 Wata kulno ngurunguru nganai ngakangu wokarala, Ngaperali ngakanali, Nulia ngana matja jinpana, nina wata parumanani; ja ngato nina ditjini ngadalani jiritjibala nganai.

45 Propheta worani dakanala parai: Ja tana pratjana jenipara nganala nganai, tanali Godandru ngujangujara matja manina; warletanali Ngaperandru matja ngarana ja kirina, ngakangu wokarai.

46 Wata kulnujeli Ngapina najina warai, a-ai, windri Nulia, Nauja Ngaperandru nganai, Nulia Ngapina matja najina.

47 Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Warle ngakangu morlalu ngundrai, nulu tepi ngurali ngamalkai.

48 Ngani tepia buka nganai.

49 Ngaperi worali juranali pitarani Manna tajina wonti ja palina wonti.

⁵⁰ Naupini buka, pariwilpandru matja ngarina, jenipara nganai, tanali nunkangundru tajinanto ja wata palinanto.

⁵¹ Ngani tepia buka nganai, Naupini pariwilpandru matja ngarina; warle nunkangupini bukandru tajila nganai, nulu tepi ngamalkala nganai ngurali; Naupini buka, nina ngato jinkila nganai, ngani palku nganai, ninaia ngani jinkiterila nganai mitalaia tepini.”

⁵² Juda kana jatamalina wonti ja jatana wonti: “Worderu Nulupini ngaianingu palku nunkani jinkila nganai tajinanto?”

⁵³ Jesus tanangu jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Jura wata Kanaia Ngatamuraia palku tajinani, ja kumari nunkani tapanani, jura wata tepi jurangu ngamalkanani.

⁵⁴ Warle ngana palku tajiai, ja ngana kumari tapai, nulu tepi ngurali ngamalkai, ja ngato nina ditjini ngadalani jiritjibala nganai:

⁵⁵ Ngangau ngani palku buka morlalu nganai, ja ngani kumari tapani morlalu.

⁵⁶ Warle ngana palku tajiai, ja ngana kumari tapai, nau ngakangu ngamai ja ngani nunkangu.

⁵⁷ Worderu ngana Ngaperi tepieli jinpanala, ja ngani Ngaperandru tepi nganai; jeruja bakana warle ngana tajiai, nau ngakangundru tepi ngamala nganai.

⁵⁸ Naupini jenipara buka nganai, Nauja pariwilpandru matja ngarina; wata jeruja worderu ngaperi worali juranali Manna tajina wonti ja palina wonti; warle ninapini buka tajiai, nau ngurali tepi ngamala nganai.”

⁵⁹ Tananapini Nau jatana wonti, Nulu Kapernaum jaura pungani ngujangujara jinkina.

⁶⁰ Mili nunkani marapujeli jenia matja ngarana, tana jatana wonti: Naupini jaura ngurunguru nganai, worana ngurunguru nganai nina ngarala?”

⁶¹ Jesujeli muntali matja ngujamana, mili nunkani jendrangundruja buljubuljurinani, Nau tanangu jatana wonti: “Jendrangundruja jura kintjakintjariai?”

⁶² Jura najinani Kanaia Ngatamura taranani, wodajeri Nauja ngopera nganana wonti?

⁶³ Jaola nganai, Nulia tepi ngankai, palku baku nganai; Tananapini jaura, ngato jurangu kaukaubana warai; Jaola ja Tepi tanapini nganai.

⁶⁴ Ja palpa jurangundru nganai, tanali wata morlalu ngundrai.” Ngangau Jesus ngoperandru milkila nganana wonti, warletana nganai, tanali wata morlalu ngundrai, ja warle nina wontawontala nganai.

⁶⁵ Ja Nau jatana wonti: “Jendrangundruja ngani jurangu jatana warai: Wata kulno ngurunguru nganai ngakangu wokarala, nunkangu ngopera wata jinkinala Ngaperandru.”

⁶⁶ Jendrangundruja mili nunkani marapu tikana wonti, ja wata morla nunkangunto wirarina wonti.

⁶⁷ Jesus marapatjana ja mandruni jatana wonti: “Jura bakana jertapateriai ngakangundru wapana kurala?”

⁶⁸ Simon Petrulu nunkangu kalabana wonti: “Kaparajai, worangula ngaiani wapananto? Jundru tepi nguralia jaura ngamalkai,

⁶⁹ Ja ngaiani morlalu ngundrana warai ja ngujamana warai, jidni Christus Goda tepia Ngatamura nganai.”

70 Jesujeli tanangu kalabana wonti: “Wata ngato jurana marapatjana ja mandru ngakani kalkalkana wonti? Ja kulno jurangundru kutji nganai.”

71 Nulu Judas Ischariot Simoni ngatamura ngundrana wonti, ngangu nulupini nina wontawontananto, ja nau marapatjana ja mandrundru kulno nganana wonti.

7

1 Ja ngadani Jesus Galilaiani wirarina wonti; ngangau Nulu wata ngantjana wonti Judaiani wirarila, ngangau Juda kanali nina wontina wonti naria nandralla.

2 Juda kanaia pungawalpaia ditji pirna karakara nganana wonti.

3 Tana ngatata nunkani nunkangu jatana wonti: “Ninkidandru puntiau ja Judaiaia wapau, ngangau bakana milieli jinkanali ngankana jinkani najinanto, tananaia jundru ngankai.

4 Ngangau wata kulnujeli kurukuru ngankai, ja wontiteriai tinkari pantjinanto. Jundru jenia ngankanani mitalani wondrateriau.”

5 Ngangau bakana ngatatajeli nunkanali nunkangu wata morlalu ngundrana wonti.

6 Jesus tanangu jatana wonti: “Miljaru ngakani wata wokarana warai, ditji jurani milingeru nganai.

7 Mitaiia ngandandariai jurangu kalakalarila; ngakangu tana kalakalariai, ngangau ngato tanangundru jaura morlalu kurai, ngankana tanani madlentji nganai.”

8 Jura nunkangupini ditji pirnaia taranau; ngani wata nunkangupini ditji pirnaia tarai, ngangau miljaru ngakani wata kantji wokarana warai.

9 Nau tananapini tanangu matja jatana, Nau Galilaiani ngamantina wonti.

10 Ngatata nunkani matja tarana, ngadani Nau bakana ditji pirnaia tarana wonti, wata kantji, a-ai, kurukuru jeri.

11 Juda kanali nina wontina wonti ditji pirnani ja jatana wonti: “Wodajeri Nau?”

12 Kana wolara marapujeli nunkangundru buljubuljurilkijiribamalina wonti. Palpa jatana wonti: “Nau ngumu nganai,” palpa jatana wonti: “Pani, Nulu kana wolara karkarkai.”

13 Wata kulno nunkangundru tinkari jatana wonti, ngangau tana Juda kanandru japali nganana wonti.

14 Ditji pirna worani terti Jesus Godaia pungani tarana wonti ja ngujangujara jinkina wonti.

15 Ja Juda kana ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Worderu Nulupini jauraia kirila ngujamai, wata Nauja ninaia kirina warai?”

16 Jesujeli tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngakani ngujangujara wata ngakani nganai, a-ai, nunkani, Nulia ngana jinpanala.

17 Kulnujeli ngantjanani nunkani jertapaterina ngankala, nulupini ngujamala nganai, naupini ngujangujara Godandru ngananani kara, ngato ngakangundru muntali kaukaubanani kara.

18 Warle nunkangundru muntali kaukaubai, nulu pirnala nunkani wontiai; warle nunkanipini pirnaia wontiai, Nulia ninaia jinpanala, Nauja morlalu nganai, ja madlentji wata nunkangu nganai.

¹⁹ Wata Mosili jurangu jirijiribani jaura jinkina wonti? Ja wata kulnujeli jurangundru jirijiribani jaurani pankiai; Minandru jura wontiai ngana naria nandralla?”

²⁰ Kana wolarali kalabana wonti ja jatana wonti: “Jundru kutji ngamalkai; warle wontiai, jidna naria nandralla?”

²¹ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngankana kulno ngato ngankana warai, ja jura pratjana ngaruparai.

²² Jendrangundruja, ngangau Mosili jurangu kaluwali ngankani jinkina wonti, — nau wata Mosingundru, a-ai, ngaperi worandru — jura bakana Sabbatani karuwali ngankai

²³ Kana kulnujeli karuwali ngankala Sabbatani maninani, ngangau Mosini jirijiribani jaura wata wokaribananto; ngakangu jura tiririai, ngangau ngato kaha kulno tepi ngankana warai Sabbatani?

²⁴ Wata kalala kuranau milkieli najinandru, a-ai, kalala talku kuranau?”

²⁵ Jerusalemala palpa jatana wonti: “Wata Naupini Nauja nganai, ninaia tanali wontiai naria nandralla?”

²⁶ Ja mai, Nulia tinkari kaukaubai, ja tana nunkangu panila jatai. Kana kaparali morlalu ngujamana warai, Naupini Christus nganai?

²⁷ Ninapini ngaiiani ngujamai wodajerindru Nauja nganai; Christus wokaranani, wata kulnujeli ngujamala nganai, wodajerindru Nau nganai.”

²⁸ Jendranguta Jesus Godaia pungani parparali maritjina wonti ja ngujangujara jinkina wonti ja jatana wonti: “Kau, jura ngana ngujamai, ja bakana milkila wodajerindru ngani nganai; ja ngani wata ngakangundru munta wokarana wonti a-ai, Naupini morlalu nganai, Nulia ngana jinpanala, ninapini jura wata ngujamai:

²⁹ Ngato ninaia ngujamai; ngangau ngani nunkangundru nganai, ja Nulia ngana jinpanala.”

³⁰ Tanali wontina wonti nina patala, ja wata kulnujeli mara nunkangu kurana wonti; ngangau ditji nunkani wata kantji wokarana warai.

³¹ Marapujeli kana wolarandru nunkangu morlalu ngundrana wonti ja jatana wonti: “Christus wokaranani, Nulu morla malka ngankala nganai, Nulupini matja ngankana warai?”

³² Pharisaiali ngarana wonti kana wolarali jenia nunkangundru buljubuljurilkijiribamalinani. Ja Priesta pirnali ja pharisaiali mili jinpana wonti nina patananto.

³³ Jesus tanangu jatana wonti: “Windri miljaru wordu morla ngani jurangunto nganai, ja ngani nunkangu wapala nganai; Nulia ngana jinpanala.

³⁴ Jura ngana wontila nganai ja wata mankamankala nganai; ja wodajeri ngani nganai, nakani jura ngandandariai wokarala.”

³⁵ Juda kana ngankamalina wonti: “Wodajeri Nulupini ngantjai pal-kala, ngangau ngaiiani ninaia wata mankamankananto? Nulia ngantjai Griekani wapala, tana tjautjau ngamai. Griekani ngujangujara jinkila?

³⁶ Mina nulupini jaurali wondrai, ninapini Nauja jatana warai: Jura ngana wontila nganai ja wata mankamankala nganai; ja: Wodajeri ngani nganai, nakani jura ngandandariai wokarala?”

³⁷ Ditji pirnala mudani ditjini, nau morla pirna nganana wonti, Jesus terkana wonti ja maritjina wonti ja jatana wonti: “Worana tertieli nganai, nau ngakangu wokaraiaitimai ja tapaiatimai!

³⁸ Warle ngakangu morlalu ngundrai, worderu jaura jatai: Nunkani palkundru tepia ngapa kaiari ngakala nganai.”

³⁹ Jenia Nau Jaolandru jatana wonti, nina tanali maninanto, tana nunkangu morlalu ngundrai; ngangau jendranguta Jaola kulikiri wata kantji wokarana wonti; ngangau Jesus wata pirnala nunkani manina wonti.

⁴⁰ Kana wolarandru marapu, tanali tananapini jaura matja ngarana, jatana wonti: “Naupini morlalu Naupara Propheta nganai!”

⁴¹ Palpa jatana wonti: “Naupini Christus nganai;” palpa jatana wonti: “Wata Galilaiandru Christus wokarai?”

⁴² Wata Godaia jaura jatai: Davidani ngatamurandru, ja Bethlehem ngura wakandru, wodajeri David nganana wonti, Christus wokarala nganai?”

⁴³ Jeruja kana wolara tidatida ngankijiribamalina wonti nunkangundru.

⁴⁴ Palpali tanangundru ngantjana wonti nina patala, ja wata kulnujeli mara nunkangu kurana wonti.

⁴⁵ Mili Priesta pirnani ja Pharisaiani wokarana wonti, ja tana tanangu jatana wonti: “Minandru jura nina wata padakana warai?”

⁴⁶ Milieli kalabana wonti: “Wata pota kulno kana kulnujeli kaukaubana warai, Nulupini kanali jeribaka.”

⁴⁷ Pharisaiali tanangu kalabana wonti: “Nulu jurana bakana karkarkana warai?”

⁴⁸ Kapara kulnujeli kara Pharisaia kulnujeli kara nunkangu morlalu ngundrai?

⁴⁹ A-ai, windri tanapini kana wolara, tanali jirijiribani jaura wata ngujamai; jakajai tanangu.”

⁵⁰ Nikodemus tanangu jatana wonti, nau tinkani nunkangu wokarana paraia, ja kulno tanangundru nganana wonti:

⁵¹ “Ngaianani jirijiribani jaurali wata kana kulnuni kalala kurai, nina wata ngopera ngaranani ja ngujamanani mina nulu ngankai?”

⁵² Tanali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Jidni bakana Galilaila nganai? Wontjamai ja najiamai Galilaiandru wata Propheta terkakala nganai.”

⁵³ Ja pratjana pungaija tananaia wapana wonti.

8

¹ Jesus maninindri mardawonpaia wapana wonti.

² Dankudankubana Nau nakaldra Grodaia pungani wokarana wonti, ja kana wolara nunkangu wokarana wonti, ja Nau ngamana ngarina wonti ja tanangu ngujangujara jinkina wonti.

³ Jaura jinkinietjali ja Pharisaiali widla kulno nunkangu wapalkana wonti, tanali nana pinta wokaribanani matja patana, ja nana terti terkibana wonti,

⁴ Ja nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkiniejajai, nanapini widla tanali patana warai morlalu pinta wokaribanani.

⁵ Mosili jirijiribani jaurani ngaianingu jirijiribana wonti, jenipara mardali dakananto, mina jidni jatai?”

⁶ Jenia tana nunkangu jatana wonti nina wontjala, ngangau tanali palpa ngamalkananto nunkangundru ngulkuterkala. Jesus buruna ngarina wonti ja marawutjujeli mitani dakana wonti.

⁷ Ngangau tana nina milingeru jakalkanani, Nau miririna tarana wonti ja tanangu jatana wonti: “Warle jurangundru madlentji pani ngani, nulia marda ngoperalali nanaia dakananto.”

⁸ Ja nakaldra Nau buruna ngarina wonti ja mitani dakana wonti.

⁹ Tanali jenia matja ngarana, burka tanangu ngulkuterkana wonti, ja tana dunkana wonti kulnulu kulnulu, pinarandru wonina nakajelu; ja Jesus kulnulu ngamana wonti, ja widla terti terkantinani.

¹⁰ Jesus miririna tarana wonti, ja ngangau Nulu wata kulno najina wonti windri nana widla, Nau nankangu jatana wonti: “Widlajai, woderi jinkani tana ngulkuterkanietja? Wata kulnujeli jinkangu kalala jinkina warai?”

¹¹ Nani jatana wonti: “Wata kulnujeli Kaparajai!” Jesus nankangu jatana wonti: “Jeruja bakana ngato jinkangu wata kalala kurala nganai; wapau, ja wata morla madlentji ngankau!”

¹² Nakaldra Jesujeli tanangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Ngani mitaia praitji nganai; worana ngakangu karipaterila nganai, nau wata ngalpurani wirarila nganai, a-ai, nulu tepia praitji ngamalkala nganai.”

¹³ Pharisaia nunkangu jatana wonti: “Jidni jinkangundru munta tinkari ngankateriai; tinkari ngankani jinkani wata morlalu nganai.”

¹⁴ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Bakana ngato ngakangundru muntali tinkari ngankanani, tinkari ngankani ngakani morlalu nganai, ngangau ngani milkila wodajerindru ngani wokarana wonti ja wodajeri ngani wapala nganai; jura wata milkila wodajerindru ngani wokarai ja wodajeri ngani wapai.

¹⁵ Jura palkundru kalala kurai: ngato wata kulnuni kalala kurai.

¹⁶ Ja ngato bakana kalala kurani, kalala kurani ngakani morlalu ngangai; ngangau ngani wata kulnulu nganai, a-ai, ngani ja Ngaperi Nulia ngana jinpanala.

¹⁷ Ja bakana jurani jirijiribani jaurani dakanala parai: Kana mandruja tinkari ngankani morlalu nganai.

¹⁸ Ngato ngakangundru muntali tinkari ngankai, ja Ngaperali, Nulia ngana jinpanala, ngakangundru tinkari ngankai.”

¹⁹ Tana nunkangu jatana wonti: “Woderi Ngaperi jinkani nganai?” Jesujeli kalabana wonti: “Jura wata ngana ja wata Ngaperi ngakani ngujamai; jura ngana ngujamanani, jura bakana Ngaperi ngakani ngujamanani.”

²⁰ Tananapini jaura Jesujeli mardatandra kokuni kara-kara jatana wonti, Nulu Godaia pungani ngujangujara jinkinani; ja wata kulnujeli nina patana wonti, ngangau diti nunkani wata kantji wokarana warai.

²¹ Jesus nakaldra tanangu jatana wonti: “Ngani wapai, ja jura ngana wontila nganai, ja madlentjani juranani jura palila nganai; wodajeri ngani wapai, naka jura ngandandariai wokarala.”

²² Juda kana jatana wonti: “Nulia ngantjai kara munta nari ngankaterila, ngangau Nau jatai: Wodajeri ngani wapai, naka jura ngandandariai wokarala?”

23 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jura ngarinalundru nganai, ngani mirindru nganai; jura nunkangupini mitandru nganai, ngani wata nunkangupini mitandru nganai.

24 Ngani jurangu matja jatana warai, jura madlentjani juranani palila nganai; ngangau jura wata morlalu ngundranani ngani Nauja nganai, jura madlentjani juranani palila nganai.”

25 Tana nunkangu jatana wonti: “Worana jidni nganai?” Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Ngopera jenia, mina ngani jurangu jatai.

26 Marapu ngato ngamalkai jurangundru jatala ja kalala kurala; ja Nauja, Nulia ngana jinpanala, morlalu nganai, ja mina ngato nunkangundru ngarana wonti, jena ngato mitalani kaukaubai.”

27 Tanali wata ngujamana wonti, Nau tanangu Ngaperandru jatanani.

28 Jesus tanangu jatana wonti: “Jura Kanaia Ngatamura matja miri ngankana warai, ngadani jura ngujamala nganai ngani Nauja nganai, ja ngato muntali panila ngankai, a-ai, worderu Ngaperali ngakangu ngujangujara jinkina wonti, jenia ngato kaukaubai.

29 Ja Nulia ngana jinpanala, Naupini ngakangunto nganai; ja Ngaperali ngana wata kulnulu worarai, ngangau ngato milingeru ngankai, mina Nulia ngantjai.”

30 Nulu jenia kaukaubanani, marapujeli nunkangu morlalu ngundrana wonti.

31 Jesus tanangu Juda kanani, tanali nunkangu morlalu ngundranani, jatana wonti: “Jura jaurani ngakanani wonki ngamanani, jura morlalu mili ngakani ngananani,

32 Ja jura morlaluta ngujamala nganai, ja morlalulali jurana kurakala nganai.”

33 Tanali nunkangu kalabana wonti: “Abrahamani ngatamura ngaiani nganai, ja wata pota kulno ngaiani kulnuja mili nganana wonti; worderu jidni jatai: “Jura kurakanila nantjinanto?”

34 Jesujeli tanangu kalabana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Warle madlentji ngankai, nau madlentjaia mili nganai.

35 Mili wata ngurali pungani ngamai; Ngatamura ngurali ngamai.

36 Ngatamurajeli jurana kurakanani, jura kantji kurakanila nganala nganai.

37 Ngani milkila jura Abrahamani ngatamura nganai; ja jura wontiai ngana naria nandralla, ngangau jaura ngakani wata jurangu wiriai.

38 Ngato kaukaubai, mina ngato Ngaperani ngakanani najina wonti; ja jura ngankai, mina jura ngaperani juranani najina warai.”

39 Tanali nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngaperi ngaianini Abraham nganai.” Jesus tanangu jatana wonti: “Jura Abrahamani kupa ngananani, jura bakana Abrahamani ngankana ngankananto.

40 Karari jura ngana wontiai naria nandralla, jenipara kana Nulia jurangu morlalu kaukaubana warai, nina ngato Godandru ngarana wonti; jenia Abrahamali wata ngankana wonti.

41 Jura ngaperai juranaia ngankani ngankai.” Tana; nunkangu jatana wonti: “Ngaiani wata palakantjindru dankana wonti; Ngaperi kulno ngaiani ngamalkai, ninaia Goda.”

⁴² Jesus tanangu jatana wonti: “Goda Ngaperi jurani: ngananani, jura ngana ngantjanani; ngangau ngani Godandru dunkana wonti ja wokarana wonti, ngangau bakana ngani wata munta wokarana wonti, a-ai, Nulia ngana jinpanala.

⁴³ Minandru jura jaura ngakani wata ngujamai? Ngangau jura ngandandariai jaura ngakani ngarala.

⁴⁴ Jura ngaperi kutjindru nganai, ja ngaperaia juranaia jertapaterina jura jertapateriai ngankala. Naupini kananandranietja ngoperandru nganana wonti, ja morlalulani nau wata terkai, ngangau morlalula wata nunkangu nganai. Nau jedi jatanani, nulu nunkangundru munta jatai, ngangau nau jedikantji nganai ja nunkanipini ngaperi.

⁴⁵ Ngangau ngani jurangu jatai, jura ngakangu wata morlalu ngundrai.

(Ngantjani-jaura Judica ditjini)

⁴⁶ Warle jurangundru ngakangu madlentji kulno wondrai? “Ngani morlaluta jatanani, minandru jura ngakangu wata morlalu ngundrai?”

⁴⁷ Worana Godandru nganai, nulu Godaia jaura ngarai; jendrangundruja jura wata ngarai, ngangau jura wata Godandru nganai.”

⁴⁸ Juda kanali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngaiani wata talku jatai, jidni Samarita kana nganai ja kutji ngamalkai?”

⁴⁹ Jesujeli kalabana wonti: “Ngato wata kutji ngamalkai, a-ai, ngato Ngaperi ngakani pirna ngundrai, ja jura ngana wata pirna ngundrai.

⁵⁰ Ngato wata pirnaia ngakani wontiai; Kulno nganai, Nulupini ninaia wontiai ja kalala kurai.

⁵¹ Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Kulnujeli jaura ngakani ngamalkanani, nulu ngurali wata nari najila nganai.”

⁵² Juda kana nunkangu jatana wonti: Karari ngaiani ngujamai, jundru kutji ngamalkai; Abraham ja Propheta palina wonti, ja jidni jatai: Kulnujeli jaura ngakani ngamalkanani, nulu ngurali wata nari najila nganai.

⁵³ Jidni morla pirna nganai ngaianini ngaperani Abrahamangu, nau palina wonti? Ja Propheta wora palina wonti; worana jidni munta ngankateriai?”

⁵⁴ Jesujeli kalabana wonti: “Ngani munta pirna ngankaterinani pirnaia ngakani pani nganai; Ngaperali ngakanali ngana pirna ngankai, nunkangundru jura jatai, Nauja Goda jurani nganai.

⁵⁵ Ja jura ninaia wata ngujamana warai; ngato ninaia ngujamai; ja ngani jatanani, ngato ninaia wata ngujamai, ngani jedikantji nganala nganai jurangu jeribaka; ngato ninaia ngujamai, ja jaura nunkani ngato ngamalkai.

⁵⁶ Abraham ngaperi jurani murlali pantjina wonti ditji ngakani najila; ja nulu nina najina wonti ja mankina wonti.”

⁵⁷ Juda kana nunkangu jatana wonti: “Jidni wata kilpawoldra 50 nganai? Ja jundru Abraham najina wonti.”

⁵⁸ Jesus tanangu jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Morla ngopera Abrahamangu ngani nganana wonti.”

⁵⁹ Tanali marda patana wonti nina dakananto. Jesus kurukuru-malkaterina wonti ja Godaia pungandru dunkana wonti, tanangu tertipalkingana tarana.

9

¹ Ja Nau wiringanani, Nulu kana kulno najina wonti, nau butju nganana wonti kupandru.

² Ja milieli nunkanali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Rabbi, warle madlentji ngankana wonti, nulupini: kara ngaperali ja ngandrieli nunkanali kara, ngangau nauja butju dankana wonti.”

³ Jesujeli kalabana wonti: “Wata nulupini madlentji ngankana wonti, bakana wata ngaperali ja ngandrieli nunkanali, a-ai, Godaia ngankana nunkangu wondraterinanto.

⁴ Ngato nunkanipini ngankani ngankananto, Nulia ngana jinpanala, jeruntja ditjiwirdi ngananani; tinka wokarala nganai, nunkangupini kana warupoto ngandandarila nganai ngankala.

⁵ Wintaranaia ngani mitani nganai, ngani mitaia praitji nganai.”

⁶ Nau jenia matja jatana, Nulu mitani ngaltja worana wonti ja ngaltjandru buluru ngankingana wonti, ja nina buluru butjuni milkini kurana wonti,

⁷ Ja nunkangu jatana wonti: “Wapau, ja Siloa pantuni kulirkateriau!” Jenia wondrai: “Matja jinpana.” Nau wapana wonti ja kulirkaterina wonti ja najila tikana wonti.

⁸ Jenimalinietja, ja tana nina ngopera najina wonti potuni ngatjinani, jatana wonti: “Wata naupini nauja nganai, nauja ngamana warai potuni ngatjila?”

⁹ Palpa jatana wonti: “Nauja naumata nganai;” palpa: “Nauja nunkangu jeribaka;” nau munta jatana wonti: “Ngani nauja nganai.”

¹⁰ Tana nunkangu jatana wonti: Worderu milki jinkani piririna warai?”

¹¹ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Kana kulnujeli, tala nunkani Jesus, buluru ngankingana warai ja nina ngakangu milkini kurana warai ja ngakangu jatana warai: Siloah pantuja wapau ja kulirkateriau. Ngani wapana warai ji kulirkaterina warai ja kantji najina warai.”

¹² Tana nunkangu jatana wonti: “Woderi Naupara nganai Nau jatana wonti: “Nganako.”

¹³ Tanali nina, nau ngopera butju nganana warai, Phariaiaia wapalkana wonti.

¹⁴ Jendranguta Sabbath nganana wonti, Jesujeli nina buluru ngankinganani ja milki nunkani piri ngankanani.

¹⁵ Nakaldra nina bakana Pharisaiiali jakalkana wonti, worderu nulu nakaldra najina warai. Nau tanangu jatana wonti: “Buluru Nulu ngakangu milkini kurana warai, ja ngani kulirkaterina warai, ja ngato kantji najiai.”

¹⁶ Pharisaiia palpa jatana wonti: “Naupini kana wata Godandru nganai, ngangau Nulu Sabbath wata kulikiri ngamalkai.” Palpa jatana wonti: Worderu kana madlentji ngurungunu nganai jenia malka ngankala?” Ja tana tidatida ngankijiribamalina wonti.

¹⁷ Nakaldra tana butjuni jatana wonti: “Mina jidni nunkangundru jatai, ngangau Nulu milki jinkani piri ngankana warai?” Nau jatana wonti: “Nau Propheta nganai.”

18 Juda kanali nunkangu, nau butju nganana warai ja nakaldra najina warai, wata morlalu ngundrana wonti, tanali nunkanipini, nulu nakaldra najina warai, ngaperi ja ngandri karkanantulu.

19 Ja tanali pudlana jakalkana wonti ja jatana wonti: “Naupini judlani kupa nganai, nunkangundru judla jatai, nau butju dankanala? Worderu jenia pantjina warai, ngangau nulia karari najiai?”

20 Ngaperali ja ngandrieli nunkanali tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngali milkila, naupini ngalini kupa nganai, ja nauja butju dankanala;

21 Worderu nulia karari kantji najiai ngali ko; warle milki nunkani piri ngankana warai, ngali ko; nauja munta pirna nganai, ninaia munta jakalkanau, nauja nunkangundru muntali kalabananto.”

22 Jenia ngaperi ja ngandri nunkani jatana wonti, ngangau pudla Juda kanandru japali nganana wonti; ngangau Juda kana kulnukul-nuni nganana wonti, warle nina Christus dikanani, nina tanali Godaia milindru worala nganai.

23 Jendrangundruja ngaperi ja ngandri nunkani jatana wonti: “Nauja munta pirna nganai, ninaia munta jakalkanau.”

24 Tanali nina kana, nau butju nganana warai, nakaldra pota mandrula karkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Godani pirna ngundrau!” ngaiiani milkila, Naupini kana madlentji nganai.

25 Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Nau kana madlentji nganai kara, ngani ko; kulno ngato milkila, ngani butju nganana warai ja karari nakaldra najiai.”

26 Tana nakaldra nunkangu jatana wonti: “Mina Nulu jinkangu ngankana warai? Worderu Nulu milki jinkani piri ngankana warai?”

27 Nulu tanangu kalabana wonti: “Ngani jurangu matja jatana warai ja jura bulu ngarana warai. Minandru jura jenia nakaldra ngarananto? Jura bakana ngantjai mili nunkani pantjila?”

28 Tana nunkangu kaldririna wonti ja jatana wonti: “Jidni mili nunkani nganai, ngaiiani Mosini mili nganai.

29 Ngaiiani milkila, Godali Mosingu kaukaubana wonti; nunkangundru ngaiiani ko nganai, wodajerindru Nau nganai.”

30 Nulupini kanali tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jenia ngaruparana nganai, ngangau jura ko wodajerindru Nau nganai, ja Nulu milki ngakani piri ngankana warai.

31 Ngaiiani milkila, Godali kana madlentji wata ngarai, a-ai, kulno Godandru japali ngananani ja jertapaterina nunkani ngankanani, nina Nulia ngarai.

32 Nguralindru (tanali) wata ngarana wonti, kulnujeli kana butjuja milki, nau butju dankanala, piri ngankana wonti.

33 Naupini wata Godandru ngananani, Nau ngandandarinani jenia ngankala.”

34 Tanali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Madlentjani jidni dankanala, ja jundru ngaiianingu ngujangujara jinkiai?” Ja tanali nina tertubana wonti palaraia.

35 Jesujeli matja ngarana, tanali nina narrana warai, ja Nulu nina matja mankamankana, Nau nunkangu jatana wonti: “Jundru Godaia Ngatamurani morlalu ngundrai?”

³⁶ Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Worana Nau nganai, Kaparajai, ngato nunkangu morlalu ngundrananto?”

³⁷ Jesus nunkangu jatana wonti: “Jundru nina najina warai, ja Nulia jinkangu ngankamalila wapaia, Naumata Nauja nganai.”

³⁸ Nau jatana wonti: “Kaparajai, ngato morlalu ngundrai;” ja nau nunkangu pantjaterkana ngarina wonti.

³⁹ Ja Jesus jatana wonti: “Ngani nunkangupini mitani wokaranala puntibala; ngangau tanali wata najiai najinanto, ja tanali najiai butjurinanto.”

⁴⁰ Ja jenia Pharisaiia palpali, tana nunkangunto ngananani, ngarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngaiani bakana butju nganai kara?”

⁴¹ Jesus tanangu jatana wonti: “Jura butju ngananani, jura wata madlentji ngamalkanani; karari jura jatai: Ngaiani najiai; jeruja madlentji jurani paraia nganai.”

10

(Ngantjani-jaura Jaolaia ditji parkulani)

¹ Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: “Warle wata manani wiriai tjipi jaruni, a-ai, pilki dankaranani, nau kurikantji ja watawatali maninietja nganai.

² Warle manani wiriai, nau ngamalkanietja nganai tjipia.

³ Nunkangupini mana ngamalkanietjali mana walto ngankai, ja tjipieli ngaijala nunkani ngarai, ja nulu tjipi nunkanj tala karkai, ja tanana dunkalkai.

⁴ Ja nulu tjipi nunkani dunkalkanani, nau tanangu ngopera wapai, ja tjipi nunkangu karipateriai, ngangau tanali ngaijala nunkani ngujamai.

⁵ Tulani tana wata karipaterila nganai, a-ai, nunkangundru japa mindrila nganai; ngangau tulaia ngaijala tanali wata ngujamai.

⁶ Ninapini jeribaka jaura Jesus tanangu jatana wonti: ja tanali wata ngujainana wonti mina jenia wondrai, Nau tanangu matja jatana.

⁷ Jesus nakaldra tanangu jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Ngani mana nganai tjipia.

⁸ Worderuntja pratjana ngakangu ngopera wokaranala kurikantji ja watawatali maninietja nganai; ja tjipieli tanana wata ngarai.

⁹ Ngani mana nganai: kulno ngakangu wirinani, nulu kulkani ngamalkala nganai, ja nau wirila nganai ja dunkala nganai ja kuljakulja mankamankala nganai.

¹⁰ Kurikantji windri wokarai kurieli manila naria nandrala ja teribala. Ngani wokaranala, tanali tepi ja potu pirna ngamalkananto.

(Ngantjani-jaura Misericordias Domini ditjini)

¹¹ Ngani Ngamalkanietja ngumu nganai. Nauja Ngamalkanietja ngumu tepi nunkani jinkiteriai tjipini.

¹² Nau ngamalkanietja kalalaia, nau wata ngamalkanietja nganai, ja tjipi wata nunkani nganai, nulupini pandipandi wokaranani najinani, nulu tjipi worarai ja japa mindriai, ja pandipandielu tanana patai, ja tjipi piltjaru ngankai.

¹³ Ngamalkanietja kalalaia japa mindriai, ngangau nau ngamalkanietja kalalaia nganai, ja ngangau nulu tjipi wata ngundrai.

¹⁴ Ngani Nauja ngamalkanietja ngumu nganai, ja tanana ngakani ngato ngujamai, ja tanali ngakanali ngana ngujamai.

¹⁵ Worderu Ngaperali ngana ngujamai, ja ngato Ngaperi ngujamai; ja ngani tepi ngani jinkiteriai tjipini.

¹⁶ Ja ngato tjipi pilki ngamalkai, tana wata nunkangupini jarundru nganai; bakana tanana ngato wokaralkananto, ja tanali ngaijala ngakani ngarala nganai, ja ngami kulno ja ngamalkanietja kulno pantjila nganai.

¹⁷ Jendrangundruja Ngaperali ngakanali ngana ngantjai, ngangau ngani tepi ngakani jinkiteriai, ninaia nakaldra manila.

¹⁸ Wata kulnujeli ninaia ngakangundru maniai, a-ai, ngani munta ninaia jinkiteriai. Ngato ngurula ngamalkai ninaia jinkiterila, ja ngato ngurula ngamalkai ninaia nakaldra manila: Ninapini jirijiribani jaura ngato ngakani Ngaperandru maninala.”

¹⁹ Juda kana nakaldra tidatida ngankijiribamalina wonti nunkangupini jaurandru.

²⁰ Palpa tanangundru jatana wonti: “Nulia kutji ngamalkai, ja jirijiri nganai; minandru jura ninaia ngarai?”

²¹ Palpa jatana wonti: “Jenia wata kana kutjintaia jaura nganai; kutji ngurunguru nganai butjuja milki piri ngankala?”

²² Godaia pungaija kulikiri ngankani ditji Jerusalemingu nganana wonti; ja kilpani nganana wonti.

²³ Ja Jesus Godaia pungani Salomonani pirini wirarina wonti.

²⁴ Juda kanali nina kapikapina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Wintaranaija jundru ngaijanina mungara ngandrawalkai? Jidni Kristus ngananani ngaijaning u talku jatamai!”

²⁵ Jesujeli tanangu kalabana wonti: “Ngani jenia jurangu jatana warai, ja jura wata morlalu ngundrai; tananaia ngankana, tananaia ngato ngankai Ngaperaija ngakanaia talani, tanalia ngakangundru tinkari ngankai.

²⁶ Windri jura wata morlalu ngundrai, ngangau jura wata tjipi ngakani nganai, worderu ngani jurangu jatana warai.

²⁷ Tjipieli ngakanali ngaijala ngakani ngarai, ja ngato tanana nguja-mai, ja tana ngakangu karipateriai,

²⁸ Ja ngato tanangu tepi ngurali jinkiai, ja tana ngurali wata tintaterila nganai, ja wata kulnujeli tanana ngakani marandru manila nganai.

²⁹ Ngakani Ngaperi, Nulia tanana ngakangu jinkinala, morla pirna nganai warupotuni; ja wata kulno ngurunguru nganai, tanana Ngaperaija ngakanaia marandru manila.

³⁰ Ngani ja Ngaperi kulno nganai.”

³¹ Juda kanali nakaldra marda patana wonti nina dakala.

³² Jesujeli tanangu kalabana wonti: “Ngankani ngumu marapu ngato jurangu ngakani Ngaperandru wondrana warai; wodatanangundru ngankanandru jura ngana mardali dakai?”

³³ Juda kanali nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti “Ngankani ngumundru ngaijani jidna wata mardali dakai, a-ai, Godaia ngirk-ibanandru, ja ngangau jidni, kana ngananani, munta Goda ngankatariai.”

34 Jesujeli tanangu kalabana wonti: “Wata jurani jirijiribani jaurani dakanala parai: Ngani jatana wonti, jura Goda wora nganai?”

35 Nulia tanana “Goda worana” dikanani, ja dakanala ngandandariai wokaribala;

36 Jura nunkangu, ninaia Ngaperali kulikiri ngankana wonti ja mitani jinpana wonti, jatanani: “Jundru Goda ngirkibai;” ngangau ngani jatana warai: Godaia Ngatamura ngani nganai?”

37 Ngato Ngaperai ngakanaia ngankani wata ngankanani, ngakangu wata morlalu ngundranau;

38 Ngato tananaia ngankanani, jeruja, jura bakana ngakangu wata morlalu ngundranani, tanangu ngankanani morlalu ngundranau! ngangau jura ngujamananto ja morlalu ngundrananto, Ngaperi ngakangu nganai ja ngani nunkangu,”

39 Tanali nakaldra wontina wonti nina patala, ja Nau tanani marandru kutingana wonti.

40 Ja Nau nakaldra Jordan kaiari jerankaria wapana wonti, nunkangupini piria, woderi Johannili ngopera multibana wonti; ja Nau naka ngamana wonti.

41 Ja marapu nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Johannili malka pani ngankana paraia; ja pratjana mina Johannes nunkangundru jatana paraia, morlalu nganai.”

42 Ja marapujeli naka nunkangu morlalu ngundrana wonti.

11

1 Kulno muntja nganana wonti, Lazarus Bethaniandru, Mari-anankani ja Marthanankani nankani kakuja ngurani.

2 Nani Maria nganana wonti, nandru Kapara matja gildieli wiribana, ja tidna nunkani parali nankanali matja muja ngankana, nankani neji Lazarus muntja parana wonti.

3 Kaku wulali nunkangu jinpana wonti ja jatana wonti: Kaparajai, mai, nina jundru ngantjai, nau muntja parai.”

4 Jesujeli jenia matja ngarana, Nau jatana wonti; “Naupini muntja wata naria nganai, a-ai, Godaia pirnalandru, ngangau Godaia Ngatamura pirna pantjinanto nunkangundru.”

5 Jesujeli Martha ja kaku nankani ja Lazarus ngantjana wonti.

6 Nulu matja ngarana, nau muntja, Nau ditji, mandru morla nunkangupini pirini, woderi Nau nganana, ngamana wonti.

7 Ngadani Nau milini nunkanani jatana wonti: “Ngaiana nakaldra Judalaia palkananto!”

8 Mili nunkani nunkangu jatana wonti: “Rabbi, kalkani juda kanali wontina paraia jidna mardali dakala, ja nakaldra jidni jerra palkai?”

9 Jesujeli kalabana wonti: “Wata ditjiwirdri ditji karitjiai pota marapratjana ja mandru? Worana ditjini wiriai nau wata dakateriai, ngangau nulu nunkanipini mitaia praitji najiai;

10 Worana tinkani wirariai, nau dakateriai, ngangau praitji wata nunkangu nganai.”

11 Jenia Nau jatana wonti, ja ngadani Nau tanangu jatana wonti: “Lazarus kamaneli ngaianani mukaturarala wapaia; ja ngani wapai, nina jiritjibala.”

¹² Mili nunkani jatana wonti: “Kaparajai, nau mukaturaranani, nau tepi pantjinani.”

¹³ Jesus nunkani narindru jatana wonti: tanali ngundrana wonti, Nau jenia mukandru jatai.

¹⁴ Ngadani Jesus tanangu talku jatana wonti: “Lazarus palila wiri,

¹⁵ Ja ngani mankiai jurangundru, ngani wata naka nganala wiri, ngangau jura morlalu ngundrananto; ngaiana nunkangu palkananto.”

¹⁶ Thomas, nina tanali dikai Didymus, mili nguruni jatana wonti: “Ngaiana bakana palkananto nunkangu jela palila!”

¹⁷ Jesus matja wokarana, Nulu nina mankamankana wonti, nau ditji mandru ja mandru narikutuni paranani.

¹⁸ Bethania Jerusalemingu karakara nganana wonti, Statia marapratjana ja mara wora worita.

¹⁹ Juda kana marapu Marthangu ja Mariangu wokarana wonti pudlana nejini pudlanani ngankalkala.

²⁰ Marthandru matja ngarana Jesus wokaranani, nani wapana wonti nunkangu mandurila; Maria pungani ngamantina wonti.

²¹ Marthani Jesungu jatana wonti: “Kaparajai, jidni ninkida ngananani, neji ngakani wata palinani.

²² Bakana karari ngani milkila, minakulno jidni Godandru ngatjinani, jenia Godali jinkangu jinkila nganai.”

²³ Jesus nankangu jatana wonti: “Neji jinkani jiritjila nganai.”

²⁴ Marthani nunkangu jatana wonti: “Ngani milkila, nau jiritjila nganai tepi terkakani, ditjini ngadalani.”

²⁵ Jesus nankangu jatana wonti: “Ngani tepi terkakani ja tepi nganai. Warle ngakangu morlalu ngundrai, nau tepi ngamala nganai, bakana nau palinani.

²⁶ Ja worana tepi ngamai ja ngakangu morlalu ngundrai, nau morlalu ngurali wata palila nganai. Jundru jenia morlalu ngundrai?”

²⁷ Nani nunkangu jatana wonti: “Kau Kaparajai, ngato morlalu ngundrai jidni Christus nganai, Godaia Ngatamura, Nauja mitani wokarananto.”

²⁸ Ja nani jenia matja jatana, nani wapana wonti ja kaku nankani Mariana kurukuru karkana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietja ninkida nganai ja jidna karkai.”

²⁹ Nandru jenia matja ngarana, nani nurujeli jiritjina wonti ja nunkangu wokarana wonti.

³⁰ Jesus jendranguta wata ngurani wokarana wonti, a-ai, Nau nunkangupini pirini nganana wonti, woderi Marthani nunkangu mandurina wonti.

³¹ Juda kanali, tana nankangu jela pungani ngamana wonti ja nana ngankalkana wonti, najinani Maria nurujeli jiritjinani ja dunkanani, tana nankangu karipaterina wonti ja jatana wonti: “Nania narikutuja wapai naka jindrala.”

³² Maria naka wokaranani woderi Jesus nganana wonti, nandru nina matja najina, nani nunkangu tidnani woraterina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, jidni ninkida ngananani, neji ngakani wata palinani.”

33 Jesujeli nana jindranani najina, ja Juda kana, tana nankangunto matja wokarana, bakana jindranani, Nau Jaolali ngara jerkina wonti ja ngaratutututungana wonti.

34 Ja Nau jatana wonti: “Woderi jura nina kurala wiri?” Tana nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, kaparau ja najiau!”

35 Ja Jesus wolkarina wonti.

36 Juda kana jatana wonti: “Najianau worderu Nulia ninaia ngantjana paraia!”

37 Palpa tanangundru jatana wonti: “Naupara, Nulia butjuja milki piri ngankana paraia, ngandandarina paraia ngankala, bakana Naupini wata palinanto?”

38 Jesus nakaldra ngara jerkina wonti ja narikutuni wokarana wonti. Nau minka nganana wonti, ja marda nunkangu parana wonti.

39 Jesus jatana wonti: “Nina marda tirimalkanau.” Martha, naria kaku, nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, nauja matja paniai, ngangau nauja ditji mandru ja mandru parai”

40 Jesus nankangu jatana wonti: “Ngani jinkangu wata jatana warai, jundru morlalu ngundranani, jundru Godaia pirnala najila nganai?”

41 Tanali nina marda tirimalkana wonti, woderi nau nari paranani. Ja Jesus milki tjenmana wonti ja jatana wonti: “Ngaperiai, ngato jidna jurakokala wapaia, ngangau jundru ngana ngarana warai.

42 Ngani milkila, jundru ngana milingeru ngarai: windri kana wolarandru, tanaia karakara terkai, ngani jenia jatana warai, ngangau tanalia morlalu ngundrananto, jundru ngana jinpanala.”

43 Ja Nau jenia matja jatana, Nau ngaijala pirnali karkana wonti: “Lazarujai dunkau!”

44 Ja nau narila dunkana wonti mara ja tidna nari katieli karaterini, ja nunkangu mudlani kangu kati paranani. Jesus tanangu jatana wonti: “Ninaia dukaranau ja worani patanau!”

45 Juda kana marapujeli tana Mariangu wokarana wonti ja najina wonti mina Jesujeli ngankana wonti, tana nunkangu morlalu ngundrana wonti.

46 Palpa tanangundru Pharisaiaia wapana wonti ja tanangu kaukaubana wonti mina Jesujeli ngankana warai.

47 Priesta pirnali ja Pharisaiali kana kapara jurborilkana wonti ja jatana wonti: “Mina ngaiana ngankananto? Nulupini kanali malka marapu ngankai.

48 Ngaiana nina jeruja worani patanani, tanali pratjanali nunkangu morlalu ngundrala nganai; ja Roma kana wokarala nganai ja ngaijanani piri ja kana wolara manila nganai.”

49 Kulno tanangundru, Kaiphas, nau nunkangupini kilpawoldrani Priesta pirna nganana wonti, tanangu jatana wonti: “Jura panila ngujamai.

50 Jura bakana wata ngundrai, ngaianganu morla ngumu nganai, kana kulno kana wolarani palinanto, ja wata kana wolara tintaterinanto.”

51 Jenia nau wata munta jatana wonti, a-ai, ngangau nau nunkangupini kilpawoldrani Priesta pirna nganana wonti, nulu talpadakana wonti Jesus palinanto kana wolarani.

⁵² Ja wata windri kana wolarani, a-ai, Nulu bakana Godaia kupa, tana piltjaru ngamanani, kulnukulnuni ngankananto.

⁵³ Nunkangupini ditjindru tana ngankamalina wonti nina naria nandralla.

⁵⁴ Jesus wata morla Juda kanani kantji wirarina wonti, a-ai, Nau nakandruka puntina wonti mita pitaraiia karakaraia, ngura kulnuja, tala nunkani Ephraim, ja Nau naka ngamana wonti nunkani milinto.

⁵⁵ Juda kanaia Passa karakara nganana wonti, ja marapu nunkangupini mitandru Jerusalemia tarana wonti Passani ngopera, kulirka-terila.

⁵⁶ Tanali Jesus wontina wonti, ja Godaia pungani ngankamalina wonti ja jatana wonti: “Mina jura ngundrai? Nau wata ditji pirnani wokarala nganai?”

⁵⁷ Priesta pirnali ja bakana Pharisaiiali jirijiribani jaura jinkina wonti, woranakulno milkila, woderi Nau nganai, nulu jenia wondrananto, ngangau tanali nina patananto.

12

¹ Ditji mara wora ja kulnuni Passani ngopera Jesus Bethani-ani wokarana wonti woderi Lazarus nganana wonti, nina Jesujeli narindru jiritjibana paraia.

² Tanali nunkangu naka buka pirna ngankingana wonti, ja Martha mili nganana wonti; Lazarus kulno tanangundru nganana wonti, tana nunkangunto kurlini ngamana wonti.

³ Marthandru Narda gildi koko kulno ngumu pirnanto manina wonti ja Jesuni tidna wiribana wonti ja tidna nunkani parali nankanali muja ngankana wonti, ja punga manamiri pantjina wonti gildia kuli ngumujeli.

⁴ Nunkani milindru kulno, Judas Simon Ischariot, nulu nina wonta-wontananto, jatana wonti:

⁵ “Minandru ninapini gildi wata 300 mardatandraia jinkina warai kalalaia, ja wangiwangini bakujeli jinkina warai?”

⁶ Jenia nau wata jatana wonti, ngangau nulu kana wangiwangi ngundrana wonti, a-ai, ngangau nau kurikantji nganana wonti, ja billi ngamalkana wonti ja patana wonti, mina tanali kurarala.

⁷ Jesus jatana wonti: “Nana worani patanau! ngakani todini ditjia nandruja jenia kulkana warai.

⁸ Ngangau kana wangiwangi jura milingeru ngamalkai, ngana, jura wata milingeru ngamalkai.”

⁹ Juda kana wolarali ngarana wonti, Nau naka ngananani; ja tana wata windri Jesungundru wokarana wonti, a-ai, tanali bakana Lazarus najinanto, nina Nulu narindru jiritjibana paranani.

¹⁰ Priesta pirna wora manamandumandurina wonti bakana nina Lazarus naria nandralla.

¹¹ Ngangau Juda kana marapu nunkangundru wapana wonti, ja Jesungu morlalu ngundrana wonti.

¹² Ditji kulmmi kana marapujeli, tana ditji pirnani matja wokarana, ngarana wonti Jesus Jerusalemia wokaranani.

¹³ Tanali palma pitandru ngunanguna manina wonti ja dunkana wonti nunkangu mandurila ja maritjina wonti: “Hosiana, jurakokani

nganaiatimai nunkangu, Nauja wokarai Kaparaia talani Israelaia Kapara!”

¹⁴ Jesujeli donki matja manina, Nau nunkangu ngamana tarana wonti, worderu dakanala parai:

¹⁵ “Wata japali nganau Zionani ngatamurajai, mai, Kapara jinkani wokarala wapaia donki kuparani dukaterina!”

¹⁶ Jenia milieli nunkanali ngopera wata ngujamana wonti, a-ai, jendranguta Jesujeli pirnaia nunkani matja manina, ngadani tanali ngundrana wonti, tananapini nunkangundru dakana wonti, ja tanali nunkangu jenia ngankanala.

¹⁷ Kana wolarali tana nunkangunto nganana, Nulu Lazarus nariku-tundru karkana paraia ja nina narindru jiritjibana paraia, jenia tinkari ngankana wonti.

¹⁸ Jendrangundruja bakana kana wolara nunkangu mandurina wonti, ngangau tanali ngarana warai, Nulu ninapini malka ngankana paraia.

¹⁹ Pharisaiiali ngankamalina wonti: “Jura najiai, jenia jurangu baku nganai; mai, kana warupoto nunkangu wapantina warai.”

²⁰ Naka Grieka kana palpa nganana wonti tanangundru, tana milingeru tarana wonti ditji pirnani ngatjila.

²¹ Tanapini Philippungu wokarana wonti, nau Bethsaida Galilai-andru nganana wonti ja nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, ngaiani ngantjai Jesus najila.”

²² Philippus wokarai ja Andreangu jenia jatai; ja Andreas ja Philippus jenia nakaldra Jesungu jatai.

²³ Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ditji matja wokarana warai, Kanaia Ngatamura pirna pantjinanto.

(Ngantjani-jaura Laurentius ditjini)

²⁴ Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Buka tandra matja mitani purina wata palinani, nau kulnulu parai; nau matja palinani, nulu tandra marapu punkibai.

²⁵ Warle tepi nunkani ngantjai, nulu nina tintala nganai; ja worana nunkani tepini kalakalariai nunkangupini mitani, nulu nina tepi nguralia ngamalkala nganai.

²⁶ Worana mili ngakani nganai, nau ngakangu karipateriatimai, ja woderi ngani nganai, jerra bakana mili ngakani nganala nganai; ja worana mili ngakani nganala nganai, nina Ngaperali ngakanali pirna ngundrala nganai.

²⁷ Ngani mungara karari ngaratutututungai. Ja mina ngani jatananto? Ngaperiai, nunkangupini ditjindru ngana kulkamai! Windri jendrangundruja ngani nunkangupini ditjni wokarana warai.

²⁸ Ngaperiai, tala jinkani pirna ngankamai!” Ngaijala kulno pari-wilpandru wokarana wonti: “Ngato ninaia pirna ngankana warai, ja ninaia nakaldra pirna ngankala nganai,”

²⁹ Kana wolara tana jerra terkana ja ngarana, jatana wonti: Talara piltripiltri nganana warai; palpa jatana wonti: “Angela kulno nunkangunto ngankamalina warai.”

³⁰ Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Naupini ngaijala wata ngakangundru, a-ai, jurangundru pantjina warai.

³¹ Karari nunkangupini mitani puntibani nganai; karari Nulia nunkanipini mitaia kapara narrala nganai.

³² Ja ngani mitandru matja miri ngananani, ngato warupotopratjana ngakangu parumala nganai.”

³³ Jenia Nau jatana wonti wondrala, mina nari Nau palinanto.

³⁴ Kana wolarali nunkangu kalabana wonti: “Ngaiani jirijiribani jau-randru ngarana warai, Christus ngurali ngamala nganai; ja worderu jidni jatai: Kanaia Ngatamura miri pantjinanto? Worana Naupini Kanaia Ngatamura nganai?”

³⁵ Jesus tanangu jatana wonti: “Windri miljaru wordu morla praitji jurangunto nganai. Wirarianau jeruntjaia jura praitji ngamalkai, ngangau ngalpurali jurana pataiati. Ja worana ngalpurani wirariai, nau wata milkila wodajeri nau wapai.

³⁶ Jeruntjaia jura praitji ngamalkai, praitjani morlalu ngundranau, ngangau jura praitjaia kupa pantjinanto.” Jenia Jesujeli kaukaubana wonti ja wapana wonti ja tanangundru kurukurumalkaterina wonti.

³⁷ Nulu jeruntja malka tanangu milkini ngankana wonti, ja tanali nunkangu wata morlalu ngundrana wonti,

³⁸ Ngangau Jesaiani Prophetaia jaura morlalu pantjinanto, nina nau jatana wonti: “Kaparajai, warle ngaianinani ngujangujarani morlalu ngundrana warai? Ja worangu Kaparaia nguna tinkari pantjina warai?”

³⁹ Jendrangundruja tana ngandandarina wonti morlalu ngundrala, ngangau Jesaias nakaldra jatai:

⁴⁰ “Nulia tanani milki butju ngankana wonti ja tanani ngara ngurunguru ngankana wonti, ngangau tanali milkieli wata najinanto ja ngarali wata ngujamananto ja madlentjandru karitjinanto, ngato tanana tepi ngankananto.”

⁴¹ Jenia Jesaias jatana wonti, nulu pirnaia nunkani matja najina ja nunkangundru kaukaubana wonti.

⁴² Bakana kapara marapujeli nunkangu morlalu ngundrana wonti; windri Pharisaiandru tanali nina wata kantji dikana wonti, tanali tanana Godaia milindru narraiat.

⁴³ Ngangau tanali kanaia pirnaia morla ngantj ana wonti Godaia pirnalani.

⁴⁴ Jesus parparali karkana wonti ja jatana wonti: “Warle ngakangu morlalu ngundrai, wata ngakangu morlalu ngundrai, a-ai, windri nunkangu, Nulia ngana jinpanala.

⁴⁵ Ja warle ngana najiai, nulu ninaia najiai, Nulia ngana jinpanala.

⁴⁶ Ngani mitani wokaranala praitji nganala; ngangau warle ngakangu morlalu ngundrai wata morla ngalpurani nganananto.

⁴⁷ Ja warle jaura ngakani bulu ngarai ja wata morlalu ngundrai, nunkangu wata ngato kalala kurai, ngangau ngato wata wokaranala mitalani kalala kurala, a-ai, mitaia kulkala.

⁴⁸ Warle ngana worarai, ja jaura ngakani wata patai, nulu nina ngamalkai, nulu nunkangu kalala kurai; nulupini jaurali, nina ngani jatana warai, nunkangu kalala kurala nganai ditjini ngadalani.

⁴⁹ Ngangau ngato wata ngakangundru muntali kaukaubana warai, a-ai, Ngaperali, Nulia ngana jinpanala, ngakangu jirijiribani jaura jinkinala; mina ngato kaukaubananto ja mina ngani jatananto.

⁵⁰ Ja ngani milkila, nunkani jirijiribani jaura tepi rali nganai. Mina ngani jatala wapaia, jenia ngani jeruja jatai, worderu Ngaperali ngakangu jatanala.”

13

(Ngantjani-jaura kuljakulja Thursdayni)

¹ Passa ditji pirnani ngopera Jesus milkila nganana wonti ditji nunkani matja wokarana, Nau nunkangnpini mitandru Ngaperaia wapananto; worderu Nulu nunkanina mitani ngananani, ngantjana wonti, jeruja Nulu tanana narielu ngantjana wonti.

² Ja buka matja mudanani, ja kutjieli Judas Ischariot Simonani ngatamurani ngarani matja jinkina, nulu nina wontawontananto,

³ Ja Jesus matja milkila ngananani, Ngaperali nunkangu pratjana marani jinkina warai, ja Nau Godandru dunkanala ja Godaia tikananto,

⁴ Nau bukandru terkakana wonti, ja kati nunkani dukarana wonti ja wirpakati manina wonti ja ngampina wonti;

⁵ Ngadani Nulu ngapa ngapakokuni nangana wonti ja wonina wonti militidna kulirkala ja wirpakatieli, nina Nau matja ngampina warai, muja ngankala.

⁶ Nau Simon Petrungu wokaranani, nau nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, jundru ngana tidna kulirkai?”

⁷ Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Mina ngato ngankala wapaia jidni karari wata milkila, jundru jenia ngadani ngujamala nganai.”

⁸ Petrus nunkangu jatana wonti: “Ngurali jundru wata ngana tidna kulirkananto!” Jesujeli nunkangu kalabana wonti: “Ngato jidna wata kulirkanani, jundru ngakangunto wata poto ngamalkanani.”

⁹ Simon Petrus nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, wata windri ngana tidna, a-ai, bakana mara ja mangatandra.”

¹⁰ Jesus nunkangu jatana wonti: “Worana matja ngaporna, nau wata morla kulirkaterinanto windri tidna kulnulu, ngangau nau pratjanani kulikiri nganai; ja jura kulikiri nganai, windri wata pratjana.”

¹¹ Ngangau Nulu wontawontanietja nunkani ngujamana wonti; jendrangundruja Nau jatana wonti: “Jura wata pratjana kulikiri nganai.”

¹² Nulu tanana tidna matja kulirkana, ja Nau kati nunkani matja widmaterina ja ngamana ngarina, Nau tanangu jatana wonti: “Jura ngujamai mina ngato jurangu ngankana warai?”

¹³ Jura ngana Ngujangujara jinkinietja ja Kapara dikai; ja jura talku jatai, ngangau ngani Nauja nganai.

¹⁴ Ngato, Kaparali ja Ngujangujara jinkinietjali juranali jurana tidna kulirkana warai, jeruja bakana jura tidna kulirkijiribamalinanto.

¹⁵ Wondrani malka ngato jurangu jinkina warai, ngangau worderu ngato jurangu ngankana warai, jeruja bakana jura ngankananto.

¹⁶ Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Mili wata morla pirna nganai nunkani kaparani, ja Apostel wata morla pirna nganai nunkangu, nulu nina jinpanala.

¹⁷ Jura jenia milkila ngananani, murlali pirna jura nganai jura jenia ngankanani.

¹⁸ Wata jurangu pratjanandru ngato kaukaubai, ngani milkila, worana ngato kalkalkanala; windri jaura morlalu pantjinanto: “Nulu ngakangunto buka tajila wapaia, nulu tidnawoda nunkani miri ngankana warai ngakangu.”

¹⁹ Karari ngani jurangu jenia jatai, morla ngopera jenia pantjinani, ngangau jura, jenia pantjinani, morlalu ngundrananto, ngani Nauja nganai.

²⁰ Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Warle nina parai, worana ngato jinpai, nulu ngana patai; ja warle ngana patai, nulu ninaia patai, Nulia ngana jinpanala.”

²¹ Nau jenia matja jatana, Jesus Jaolali ngaratutututungana wonti, ja Nulu tinkari ngankana wonti ja jatana wonti: “Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Kulnujeli jurangundru ngana wontawontala nganai.”

²² Mili milkieli najimalina karitjina wonti, ja tana wurpuru nganana wonti, worangundru Nauja jenia jatai.

²³ Nunkani mili kulno, nau kurlini Jesuni munambirini ngamana wonti, nina Jesujeli ngantjana wonti;

²⁴ Nunkangupini Simon Petrulu malka jinkina wonti nulu jakalkananto, worana nauja nganai, nunkangundru Nauja jenia jatai.

²⁵ Nau Jesu munambirini buruna ngarina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, worana nauja nganai?”

²⁶ Jesujeli kalabana wonti: “Nauja nganai, nunkangu ngato buka waka multibala nganai ja jinkila nganai.” Ja Nulu buka waka matja multibana, Nulu nina Judas Ischariot Simonani ngatamurani jinkina wonti.

²⁷ Ja nulu buka waka matja manina, Satan nunkangu wirina wonti. Jesus nunkangu jatana wonti: “Mina jundru ngankai, jenia morla nurujeli ngankai.”

²⁸ Jenia wata kulnujeli tanangundru, kurlini matja ngamana, nguja-mana wonti, minani Nau jenia nunkangu jatana wonti.

²⁹ Palpali ngundrana wonti, ngangau Judali mardatandra billi ngamalkana wonti, Jesus nunkangu jatai: “Burungankau, mina ngaiani ditji pirnani ngamalkananto,” nulu wangiwangini palpa jinkinanto kara.

³⁰ Nulupini buka waka matja manina, nau nurujeli dunkana wonti. Ja tinka nganana wonti.

³¹ Nau matja dunkana, Jesus jatana wonti: “Karari Godaia Ngata-mura pirna nganai, ja Goda nunkangu pirna nganai.

³² Goda nunkangu pirna ngananani, jeruja bakana Godali ninaia munta pirna ngankala nganai nunkangu, ja nurujeli Nulia nina pirna ngankala nganai.

³³ Kupa worai! Windri wordu morla ngani jurangunto nganai. Jura ngana wontila nganai, ja worderu ngani Juda kanani jatana warai: Wodajeri ngani wapai, naka jura ngandandariai wokarala; jeruja ngani karari bakana jurangu jatai.

³⁴ Jirijiribani jaura marra ngato jurangu jinkiai: Jura ngantjama-linanto; worderu ngato jurana ngantjana warai, jeruja bakana jura ngantjamalinanto.

³⁵ Nunkangundru pratjanali ngujamala nganai, jura mili ngakani nganai, jura ngantjamalinani.”

³⁶ Simon Petrus nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, wodajeri jidni wapai?” Jesujeli nunkangu kalabana wonti: “Wodajeri ngani wapai, jerra jidni karari ngandandariai ngakangu karipaterila; ngadani jidni ngakangu karipaterila nganai.”

³⁷ Petrus nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, minandru ngani karari ngandandariai jinkangu karipaterila. Ngakani tepi ngani jinkangundru jinkiterila nganai.”

³⁸ Jesujeli nunkangu kalabana wonti: “Jinkani tepi jundru ngakan-gundru ngantjai jinkila? Morlalu, morlalu, ngani jinkangu jatai: Windrila paia ngaperi jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.”

14

(Ngantjani-jaura Philippi ja Jakobi ditjini)

¹ Jura ngara wata japali pantjianau! Grodani morlalu ngundranau, ja bakana ngakangu morlalu ngundranau.

² Ngaperai ngakanaia pungani piri marapu nganai; wata kantji ngananani, ngani jurangu jenia jatanani. Ngani wapai jurani piri ngankijiribingala;

³ Ja ngani matja wapana warai, ja jurangu piri ngankijiribingana warai, ngadani ngani nakaldra tikala nganai ja jurana ngakangu manila nganai, ngangau woderi ngani nganai bakana jura nganananto.

⁴ Ja wodajeri ngani wapai jura milkila, ja palto jura bakana milkila.

⁵ Thomas nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, ngaiani ko wodajeri jidni wapai, ja worderu ngaiani palto ngujamananto?”

⁶ Jesus nunkangu jatana wonti: “Ngani palto ja morlaluta ja tepi nganai; wata kulno Ngaperani wokarai, a-ai, windri ngakangundru.

⁷ Jura ngana ngujamanani, jura bakana ngakani Ngaperi nguja-manani: ja kararindru jura ninaia ngujamai ja ninaia najina warai.”

⁸ Philippus nunkangu jatana wonti: “Ngaperi ngaianingu wondra-mai, ja ngaianingu matja.”

⁹ Jesus nunkangu jatana wonti: “Jeruntjaia ditji ngani jurangunto nganai, ja jundru ngana wata ngujamana warai, Philippujai? Warle ngana najina warai, nulu Ngaperi najina warai; worderu jidni jatai: Ngaianingu Ngaperi wondramai?”

¹⁰ Jundru wata morlalu ngundrai ngani Ngaperani ja Ngaperi ngakangu nganai? Tananapini jaura, tanana ngani jurangu jatai, ngani wata ngakangundru munta jatai; Ngaperali, Nauja ngakangu ngamai, Nulia muntali tanana ngankani ngankai.

¹¹ Ngakangu morlalu ngundranau ngani Ngaperani ja Ngaperi ngakangu nganai; pani kara, ngakangu morlalu ngundranau ngankanandru!

¹² Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Warle ngakangu morlalu ngundrai, nulu tanana ngankani bakana ngankala nganai, tanana ngato ngankai, ja ngankani morla pirna nulu ngankala nganai tanangupini, ngangau ngani ngakani Ngaperani wapai.

¹³ Ja minakulno jura talani ngakanani ngatjinani, jenia ngato ngankala nganai, ngangau Ngaperi pirna pantjinanto Ngatamurani.

¹⁴ Minakulno jura talani ngakanani ngatjinani, jenia ngato ngankala nganai.

15 Jura ngana ngantjanani, jirijiribani jaura ngakani ngamalkanau!

16 Ja ngani Ngaperani ngatjila nganai, ja Nulia jurangu Ngankalkanipirna nguru jinkila nganai, Nauja ngurali jura ngunto nganananto,

17 Ninaia Jaola morlaluta, ninaia mitala ngandandariai manila, ngangau tanali ninaia wata najiai ja ninaia wata ngujamai; jura ninaia ngujamai, ngangau Nauja jurangunto ngamai, ja jurangu Nauja nganai.

18 Ngato jurana wata ngamuru worarala nganai; ngani jurangu wokarai.

19 Wordu morla, ja mitalali ngana wata morla najila nganai; jura ngana najiai, ngangau ngani tepi, ja jura bakana tepi nganala nganai.

20 Nunkangupini ditjini jura ngujamala nganai, ngani Ngaperani ngakanani, ja jura ngakangu, ja ngani jurangu.

21 Warle jirijiribani jaura ngakani ngamalkai, ja tanana ngumu ngamalkanani, nau naupini nganai, nulu ngana ngantjai; warle ngana ngantjai, nina Ngaperali ngakanali ngantjala nganai, ja ngato nina ngantjala nganai, ja munta nunkangu wondraterila nganai.”

22 Nunkangu Judas, wata Ischariot, jatana wonti: “Kaparajai, mina pantjina warai, ngangau jidni jertapateriai ngaianingu wondraterila, ja wata mitalani?”

(Ngantjani-jaura Jaolaia ditji pirnani)

23 Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kulnujeli ngana ngantjanani, nulu jaura ngakani hgamalkala nganai; ja Ngaperali ngakanali nina ngantjala nganai, ja ngali nunkangu wokarala nganai ja nunkangu ngamala nganai.

24 Warle ngana wata ngantjai, nulu jaura ngakani wata ngamalkai; ja naupini jaura, nina jura ngarala wapaia, wata ngakani nganai, a-ai, Ngapinanka, Nulia ngana jinpanala.

25 Ninapini ngani jurangu jatala wapaia, ngangau ngani jurangunto ngamala wapaia.

26 Ngankalkanipirnali, Jaolali kulikirieli, ninaia Ngaperali ngakanali jinpala nganai talani ngakanani, Nulupini jurana pratjanani ngujan-gujara jinkila nganai, ja Nulia jurana mangatandra wilpa ngankala nganai pratjanani, mina ngani jurangu jatana warai.

27 Murla ngato jurangu worarai, murla ngakani ngato jurangn jinkiai; wata jeruja worderu mitalali jinkiai. Jura ngara wata ngaruparanau ja wata japali pantjianau!

28 Jura matja ngarana, ngani jurangu jatana warai: Ngani wapai ja jurangu tikai. Jura ngana ngantjanani, jura mankinani, ngani jatana warai: Ngaperani ngani tikai; ngangau Ngaperi morla pirna nganai ngakangu.

29 Ja karari ngani jenia jurangu jatana warai, morla ngopera jenia pantjinani, ngangau jenia pantjinani, jura morlalu ngundrananto.

30 Ngani wata morla jaura marapu jurangu jatala nganai; ngangau nunkanipini mitaia kapara wokarai, ja panila nulu ngakangu ngamalkai.

31 Ngangau mitalali ngujamananto, ngato Ngaperi ngantjai, ja jeruja ngankai worderu Ngaperali ngakangu jirijiribanala: Terkakanau ngaiana ninkidandru wapananto.”

15

¹ Ngani waina nindri morlalu nganai, ja Ngaperi ngakani waina maru najinajibanietja nganai.

² Waina ngimanguna pilki ja pilki, nulu wata tandra mandranani, nina Nulia dukarai; ja pilki ja pilki nulu tandra mandranani, nina Nulia kulirkai, nulu tandra morla mandrananto.

³ Jura kulikiri nganai nunkanipini jaurandru, nina ngato jurangu kaukaubana warai.

⁴ Ngakangu ngamanau ja ngani jurangu! Worderu waina ngunanguna ngandandariai muntali tandra mandrala nau wata waina nindrini paranani, jeruja bakana jura, jura wata ngakangu ngamanani.

⁵ Ngani waina nindri nganai, jura ngunanguna. Worana ngakangu ngamai ja ngani nunkangu, nulupini tandra marapu mandrai; ngangau ngakangu panini jura ngandandariai ngankala.

⁶ Kulno wata ngakangu ngamanani, nina Nulia palarani worala nganai ngunanguna jeribaka, ja nau mujarila nganai; ja tanali nina kampala nganai ja nina turuni worala nganai, ja nau jerkila nganai.

⁷ Jura ngakangu ngamanani ja jaura ngakani jurangu ngamalkanani: Mina jura jertapateriai jura ngatjinanto, ja jenia jurangu pantjila nganai,

⁸ Jeruja Ngaperi ngakani pirna nganai, jura tandra marapu mandranani, ja jura mili ngakani ngananani.

⁹ Worderu Ngaperali ngana ngantjana wonti, jeruja ngato jurana ngantjana warai: ngantjanani ngakanani wonki ngamanau!

¹⁰ Jura jirijiribani jaura ngakani ngamalkanani, jura ngantjanani ngakanani ngamanani; worderu ngato Ngaperai ngakanaia jirijiribani jaura ngamalkana warai, ja ngantjanani nunkanani ngamai.

¹¹ Tananapini ngato jurangu kaukaubana warai, ngangau ngakani mankini jurangu nganananto, ja jurani mankini manamiri pantjianto.

¹² Naupini jirijiribani jaura ngakani nganai: Jura ngantjamalinanto, worderu ngato jurana ngantjana warai.

¹³ Wata kulnujeli ngantjani morla pirna ngamalkai nunkangu, nau tepi nunkani jinkiteriai kanelini nunkanani,

¹⁴ Jura kaneli ngakani nganai, jura ngankanani mina ngato jurangu jirijiribai.

¹⁵ Ngato jurana wata morla mili dikai, ngangau mili wata milkila mina kapara nunkani ngankai; jurana ngato kaneli dikana warai, ngangau pratjana, mina ngato ngakani Ngaperandru ngaranala, ngato jurangu tinkari ngankana warai.

¹⁶ Wata jura ngana kalkalkana wonti, a-ai, ngato jurana kalkalkana wonti ja jurana kurana wonti jura wapananto ja tandra mandrananto, ja jurani tandra parananto: Ngangau minakulno jura ngakani talani Ngaperani ngatjinani, Nulia jurangu jinkinani. (Ngantjani-jaura Simonani ja Judani ditjini)

¹⁷ Ninapini ngato jurangu jirijiribai: Jura ngantjamalinanto.

¹⁸ Mitala jurangu kalakalarinani, ngujamanau, tanali ngakangu kalakalarina warai jurangu ngopera.

¹⁹ Jura mitandru ngananani, mitala nunkanina ngantjanani; ngangau jura wata mitandru nganai, a-ai, ngato jurana mitandru kalkalkana wonti, jendrangundruja mitala jurangu kalakalariai.

²⁰ Ninapini jaura ngundranau nina ngani jurangu jatana warai: Mili wata morla pirna nganai kaparani nunkanani. Tana ngakangu tirikaripaterina warai tana bakana jurangu tirikaripaterila nganai; tanali jaura ngakani ngamalkana warai, tanali bakana jurani ngamalkala nganai.

²¹ Jenia pratjana tanali ngankala nganai ngakani talandru, ngangau tanali nina wata ngujamai, Nulia ngana jin-panala.

²² Ngani wata wokaranani ja tanangu jaura kaukaubanani, tanali wata madlentji ngamalkanani, karari tanali wata morla jataterila ngamalkai tanani madlentjandru.

²³ Worana ngakangu kalakalariai, bakana ngakani Ngaperani kalakalariai.

²⁴ Ngato wata tanana ngankani tanangu terti ngankanani, tanana wata kulno ngurujeli ngankana warai, tanana wata madlentji ngamalkanani; karari tanali najina warai ja bakana kalakalarina warai ngakangu ja ngakani Ngaperani,

²⁵ Ngangau naupini jaura, tanani jirijiribani jaurani dakanala parai, morlalu pantjinanto: Tanali ngakangu baku kalakalarina warai.

(Ngantjani-jaura Exaudi ditjini)

²⁶ Ja Ngankalkanipirna matja wokarana, ninapini ngato jurangu jinpala nganai Ngaperandru, Jaola morlaluta, Nauja Ngaperandru dunkai, Nulia ngakangundru tinkari ngankala nganai.

²⁷ Ja jura bakana tinkari ngankai, ngangau jura ngoperandru ngakangunto ngamai.

16

¹ Ninapini ngani jurangu jatana warai, jura wata kintja-kintjarinanto.

² T anali jurana Godaia milindru narrala nganai; ja ditji wokarala nganai, warlenulu jurana naria nandranani, ngundrala nganai, nulu Godani poto ngumu jinkinani.

³ Ja jenia tanali jurangu ngankala nganai, ngangau tanali Ngaperi ja ngana wata ngujamana warai.

⁴ Jenia ngani jurangu jatana warai, ngangau ditji matja wokaranani, jura ngundrananto, ngani jenia jurangu matja jatana. Ninapini ngani ngoperandru wata jatana warai, ngangau ngani jurangunto ngamana warai.

(Ngantjani-jaura Cantate ditjini)

⁵ Karari ngani tikai nunkangu, Nulia ngana jinpanala, ja wata kulnujeli jurangundru ngana jakalkai: Wodajeri jidni wapai?

⁶ A-ai, ngangau ngani jenia jurangu jatana warai, ngaorongaurojell jurani ngara manamiri ngankana warai.

⁷ Ngani jurangu jaura morlalu jatai: Jenia jurangu ngumu nganai ngani tikanani; ngangau ngani wata tikanani, Ngankalkanipirna wata jurangu wokaranani; ja ngani matja tikana, ngato ninaia jurangu jinpala nganai.

⁸ Ja Nauja matja wokaranani, Nulia mitala kalalu ngankala nganai madlentjandru ja talkalandru ja kalalandru.

⁹ Madlentjandru, ngangau tanali wata morlalu ngundrai ngakangu;

10 Talkulandru, ngangau ngani Ngaperani tikai, ja jura ngana wata morla najila nganai;

11 Kalalandru, ngangau nunkanipini mitaia kaparali kalala matja manina.

12 Marapu morla ngato ngamalkai jurangu jatala, ja karari jura ngandandariai jenia pratjana waltala.

13 Ja Nauja matja wokaranani, Jaola morlaluta, Nulupini jurana morlaluta warupotuni wirilkala nganai; nganbau Nauja wata nunkan-gundru munta jatala nganai, a-ai, mina Nulia matja ngarana, jenia Nauja jatala nganai, ja nau wokarani Nulia jurangu kaukaubala nganai.

14 Nulupini ngana pirna ngankala nganai, ngangau ngakanandru Nulia manila nganai ja jurangu kaukaubala nganai.

15 Warupoto, mina Ngaperali ngamalkai, ngakani nganai: jendran-gundruja ngani jatana warai: Ngakanandru Nulia jenia manila nganai, ja jurangu kaukaubala nganai.

(Ngantjani-jaura Jubilate ditjini)

16 Miljaru wordu, ja jura ngana wata najila nganai, ja nakaldra miljaru wordu, ja jura ngana najila nganai, ngangau ngani Ngaperani wapai.

17 Mili palpa nunkani ngankamalina wonti: “Mina jenia nganai, mina Nauja jatai ngaianangu: Miljaru wordu, ja jura ngana wata najila nganai, ja nakaldra miljaru wordu, ja jura ngana najila nganai, ja ngani Ngaperani wapai?”

18 Tana jatana wonti: “Mina jenia nganai, Nauja jatai: Miljaru wordu? Ko ngaiani nganai, mina Nauja jatai.”

19 Jesujeli nguJamana wonti tana jertapaterina nina jakalkala, ja Nau tanangu jatana wonti: “Jendrangundruja jura jakalkijiribamaliai, ngangau ngani jatana warai: Miljaru wordu, ja jura ngana wata najila nganai, ja nakaldra miljaru wordu, ja jura ngana najila nganai?”

20 Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: “Jura jindrala nganai ja juajuangala nganai, ja mitala mankila nganai; ja jura ngaurongauro ngamala nganai, ja ngaurongaurola jurani mankilala karitjila nganai.

21 Widlali kupa dankanani, nandru ngaurongaurola ngamalkai, ngangau ditji nankani matja wokarana; ja nandra kupa matja dankana, nandru wata morla japa ngundrai mankinandru, ngangau kana kulno mitani matja dankana.

22 Ja jura karari ngaurongaurola ngamalkai; ja ngato jurana nakaldra najila nganai ja jurani ngara mankila nganai ja mankini jurani wata kulnujeli jurangundru manila nganai.

23 Ja nunkangupini ditjini jura ngana wata jakalkala nganai.

(Ngantjani-jaura Rogate ditjini)

Morlalu, morlalu, ngani jurangu jatai: Minakulno jura Ngaperandru ngatjinani talani ngakanani, Nulla jurangu jinkinani.

24 Jura kararielu wata ngatjina warai talani ngakanani. Ngatjianimai ja jura manila nganai; jurani mankini manamiri pantjinanto.”

25 Jenia pratjana ngani jeribaka jaurali jurangu jatana warai; ja ditji wokarala nganai, nunkangu ngani wata morla jeribaka jaurali jurangu

jatala nganai, a-ai, ngato talku jurangu kaukaubala nganai ngakani Ngaperandru.

²⁶ Nunkangupini diljini jura ngatjila nganai talani ngakanani. Ja ngani wata jurangu jatai, ngani Ngaperani ngatjila nganai jurangundru,

²⁷ Ngangau Nulla Ngaperali muntali jurana ngantjai, ngangau jura ngana ngantjai ja morlalu ngundrai: Ngani Goddandru dunkanala.

²⁸ Ngani Ngaperandru dunkanala ja mitani wokaranala; nakaldra ngani mitandru puntala nganai ja Ngaperaiia tikala nganai.

²⁹ Mili nunkangu jatana wonti: “Mai, karari jidni talku jatai ja wata jeribaka jaura jatai,

³⁰ Karari ngaiani ngujamai, warupotuni jidni milkila, ja wata kulnujeli jidna jakalkananto. Jendrangundruja ngaiani morlalu ngundrai: Jidni Godandru dunkanala.”

³¹ Jesujeli tanangu kalabana wonti: “Karari jura morlalu ngundrai?”

³² Mai, ditji wokarai ja karari matja wokarana, jura piltjaru pantjila nganai pilki ja pilki nunkanani, ja ngana kulnulu worani patala nganai, ja ngani wata kulnulu nganai, a-ai, Ngaperi ngakangunto nganai.

³³ Tananapini ngato jurangu kaukaubana warai, ngangau jura ngakangu murla ngamalkananto. Mitani jura japa ngamalkai; murlali ngananau, ngato mita kalalu ngankana

17

¹ Ninapini Jesujeli kaukaubana wonti ja milkieli nunkanali pariwilpani najina tarana wonti ja jatana wonti: “Ngaperiai, ditji matja wokarana warai; Ngatamura jinkani pirna ngankamai, ngangau Ngatamurajeli jidna pirna ngankanato.

² Worderu jundru nunkangu ngurula jinkina wonti palku warupotuja, ngangau pratjana, mina jundru nunkangu jinkina wonti, Nulia tanangu jinkinanto, tepi ngurali.

³ Naupini tepi ngurali nganai: Tannalia jidnana, kulnolu Goda morlalu, ja ninaia jundru jinpanala, Jesus Christus, ngujamananto.

⁴ Ngato jidnana mitani pirna ngankana warai, ja ninaia ngankani mudana warai, ninaia jundru ngakangu jinkina wonti ngato ninaia ngankananto.

⁵ Ja Ngaperiai! jundru karari ngana jinkangu pirna ngankamai nulupini pirnalali, ninaia ngato ngamalkana wonti jinkangu, windrila mita nganana wonti.

⁶ Ngato jinkani tala tinkari ngankana warai tanangupini kanani, tananaia jundru ngakangu jinkina warai mitandru jinkani tanaia nganana wonti, ja ngakangu jundru tananaia jinkina warai, ja jaura jinkani tanalia ngamalkana warai.

⁷ Karari tanalia ngujamana warai, jenia pratjana, mina jundru ngakangu jinkina warai, jinkangundru nganai.

⁸ Ngangau tananaia jaura, tananaia jundru ngakangu jinkina wonti, ngato tanangu jinkina warai; ja tanalia tananaia patana warai ja morlalu ngundrana warai, ngani jinkangundru dunkanala, ja morlalu ngundrana warai, jundru ngana jinpanala.

⁹ Ngato tanangundru ngatjiai; wata mitandru ngani ngatjiai, a-ai, windri tanangundru, tananaia jundru ngakangu jinkina warai, ngangau tanaia jinkani nganai.

¹⁰ Ja ngakani pratjana jinkani nganai, ja jinkani ngakani nganai, ja ngani tanangu pirna nganai.

¹¹ Ja ngani wata morla mitani nganai, ja tanapini mitani nganai, ja ngani jinkangu wokarai. Ngaperi kulikiriai. Jinkani talani tananaia ngamalkamai, tananaia jundru ngakangu jinkina warai; ngangau tanaia kulnukulnuni nganananto ngaldrangu jeribaka.

¹² Ngani tanangunto mitani nganana warai, ngato tananaia jinkani talani ngamalkana warai; tananaia, jundru ngakangu matja jinkina, ngato kulkana warai, ja wata kulno tanangundru tintaterina warai, windri tintaterini kupa kulnulu, ngangau jaura morlala pantjinanto.

¹³ Karari ngani jinkangu wokarai, ja tananapini ngato mitani kaukaubai, ngangau tanalia ngakani mankini tanangu muntali manamiri ngamalkananto.

¹⁴ Ngato tanangu jaura jinkani jinkina warai, ja mitalali tanangu kalakalarina warai, ngangau tanaia wata mitandru nganai, worderu bakana ngani wata mitandru nganai.

¹⁵ Ngani wata ngatjiai, jundru tananaia mitandru maninanto, a-ai, jundru tananaia kulkananto Madlentjani.

¹⁶ Tanaia wata mitandru nganai, worderu ngani wata mitandru nganai.

¹⁷ Morlalulali jinkanali tananaia kulikiri ngankamai; jaura jinkani morlalu nganai.

¹⁸ Worderu jundru ngana mitaia jinpanala, jeruja bakana ngato tananaia mitani jinpana warai.

¹⁹ Ja ngani munta kulikiri ngankateriai tanangu, ngangau bakana tanaia kulikiri nganananto morlalulani.

²⁰ Wata windri tanangupini ngani ngatjiai, a-ai, bakana tanngu, tanali jaurali tananali morlalu ngundrai ngakangu.

²¹ Ngangau pratjana kulnukulnuni nganananto, worderu jidni, Ngaperiai, ngakangu, ja ngani jinkangu, ngangau tana ngaldrangu kulnukulnuni nganananto; ngangau mitalali morlalu ngundrananto jundru ngana jinpanala.

²² Ja ngato ninapini pirnala, ninaia jundru ngakangu jinkinala, tanangu jinkina warai, ngangau tana kulnukulnuni nganananto, worderu ngaldra kulnukulnuni nganai.

²³ Ngani tanangu ja jidni ngakangu, ngangau tana morlalu nganananto kulnukulnuni, ja ngangau mitalali ngujamananto jundru ngana jinpanala, ja jundru tanana ngantjanala, worderu jundru ngana ngantjanala.

²⁴ Ngaperiai! Ngato ngantjai, woderi ngani nganai, naka bakana tana nganananto ngakangunto, tanana jundru ngakangu jinkina warai; ngangau tanali pirnala ngakani, ninapini jundru ngakangu jinkinala, najinanto, ngangau jundru ngana ngantjana wonti morla ngopera windrila mita pantjimala.

²⁵ Ngaperi talkujai! Mitalali jidna wata ngujamana warai; ngato jidnana ngujamana warai, ja tanalipini ngujamana warai, jundru ngana jinpanala.

²⁶ Ja ngato tanangu tala jinkani tinkari ngankana warai ja tinkari ngankala nganai, ngangau ngantjani, nulupini jundru ngana ngantjanala, tanangu nganananto, ja ngani tanangu.”

18

¹ Jesus jenia matja jatana, Nau milinto dunkana wonti ja Kidron kaiarani pararana wonti; naka garden nganana wonti, nunkangu Nau ja mili nunkani wirina wonti.

² Bakana Judas, nulu nina wontawontana wonti, nina piri ngujamana wonti, ngangau Jesus nunkani milinto naka pota marapu jurborina wonti.

³ Judasali kana wolara ja Priesta pirnaia ja Pharisaia mili matja patana, ja naka wokarana wonti turumanjali praitjali ja tirmalina potujeli.

⁴ Ngangau Jesus pratjana matja ngujamana, mina nunkangu wokarananto, Nau dunkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Worana jura wontiai?”

⁵ Tanali nunkangu kalabana wonti: “Jesus Nazarenala.” Jesus tanangu jatana wonti: “Ngani Nauja nganai.” Ja bakana Judas, nulu nina wontawontana wonti, tanangunto terkana wonti.

⁶ Worderu Jesus tanangu jatanani: “Ngani Nauja nganai,” tana ngadatikana wonti ja mitani purina wonti.

⁷ Nakaldra Nulu tanana jakalkana wonti: “Worana jura wontiai?” Tana jatana wonti: “Jesus Nazarenala.”

⁸ Jesujeli kalabana wonti: “Ngani jurangu jatana waraj, ngani Nauja nganai; jura ngana wontinani, tananaia worani patanau!”

⁹ Ngangau naupini jaura morlalu pantjinanto, mina Nau jatana wonti: “Tanangundru, tanana jundru ngakangu jinkinala, ngato wata kulno tintana warai.”

¹⁰ Simon Petrulu mardakirra ngamalkana wonti, ja nulu nina dukarana wonti ja Priesta pirnaia mili nandrana wonti, ja nina talpa ngunari wokaribana wonti; nau mili tala Malchus nganana wonti.

¹¹ Jesus Petrungu jatana wonti: “Mardakirra jinkani talani widmana tikau. Naupini koko, nina ngakangu Ngapili jilikinjala, nina ngato wata tapananto?”

¹² Kana wolarali ja juljaia kaparali ja Juda kanaia milieli Jesu patana wonti ja nina dupudupu ngankana wonti.

¹³ Ja tanali nina ngopera Hannasangu wapalkana wonti: Nau Kaiphani taru nganana wonti, nau nunkangupini kilpawoldrani Priesta pirna nganana wonti.

¹⁴ Kaiphas nau nganana wonti, nulu Juda kana kurukurubala wiri, jenia morla ngumu nganai, kana kulno palinanto kana wolarani.

¹⁵ Jesungu Simon Petrus ja mili kulno karipaterina wonti. Ninapini mili Priesta pirnali ngujamana wonti, ja nau Jesungunto wirina wonti Priesta pirnaia pirini.

¹⁶ Petrus manani palarani terkana wonti. Mili kulno, nina Priesta pirnali ngujamana wonti, dunkana wonti ja mana ngamalkanietja widlali ngankamalina wonti, ja Petrus wirilkana wonti.

17 Mana ngamalkaniet ja widla Petrungu jatana wonti: “Jidni bakana nunkanipini kanaia mili kulno nganai kara?” Nau jatana wonti: “Wata ngani.”

18 (Juda kanaia) mili ja (kaparaia) mili naka terkana wonti tanali turu billa turu miribana wonti ja talpina wonti, ngangau kilpa nganana wonti. Ja bakana Petrus tanangunto terkana wonti ja talpina wonti.

19 Priesta pirnali Jesus nunkani milindru ja nunkani ngujangujarandru jakalkana wonti.

20 Jesujeli nunkangu kalabana wonti: “Ngato tinkari ja talku mitani kaukaubana warai, ngato milingeru jaura pungani ja Godaia pungani ngujangujara jinkina warai woderi Juda kana pratjana jurboriai, ja kurukuru ngato panila kaukaubana warai.

21 Minandru jundru ngana jakalkai? Tanana jakalkau, tanali ngarana warai, mina ngato tanangu kaukaubana warai; mai, tana milkila mina ngani jatana warai.”

22 Nau jenia jatana, mili kulno naka terkana, nau Jesus ngadla nandrana wonti ja jatana wonti: “Jeruja jundru Priesta pirnani kalabai?”

23 Jesujeli nunkangu kalabana wonti: “Ngato madlentji kaukaubanani, tinkari ngankamai, jenia madlentji nganai; ngato manjujeli kaukaubanani, minandru jundru ngana nandrai

24 Hannasali nina dupudupu Kaiphangu Priesta pirnaia jinpana wonti.

25 Simon Petrus naka terkana wonti ja talpina wonti. Tana nunkangu jatana wonti: “Jidni bakana nunkanipini mili kulno nganai kara?” Nau jedina wonti ja jatana wonti: “Wata ngani.”

26 Priesta pirnaia mili kulno, nunkanipini kamaneli nina talpa Petrulu wokaribana wonti, jatana wonti: “Ngato jidnana wata gardenani nunkangunto najina warai?”

27 Nakaldra Petrus jedina wonti, ja nurujeli paia ngaperi jatana wonti.

28 Tanali Jesus Kaiphasangundru ngankamalini pungaija wapalkana wonti; ja nguramarani kuperi nganana wonti. Ja tana munta wata ngankamalini pungani wirina wonti, ngau tana murumuru pantjiati, a-ai, tanali Passa tajinanto.

29 Pilatus tanangu dunkana wonti ja jatana wonti: “Mina ngulku jura ngamalkai nunkangupini kanani?”

30 Tanali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Naupini wata madlentji ngankanietja ngananani, ngaiani ninaia jinkangu wata ngulkujeli jinkinani.”

31 Pilatus tanangu jatana wonti: “Jura ninaia patananau, ja jurani jirijiribani jaurali ninaia kalala jinkianau!” Juda kana jatana wonti: “Ngaianingu wata manuni kurala wapaia kulno naria nandrana.”

32 Ngangau Jesuja jaura morlalu pantjinanto, nina Nau jatana warai wondrala, mina nari Nau palinanto.

33 Pilatus nakaldra ngankamalini pungani wirina wonti ja Jesus karkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidnj Juda kanaia Kapara nganai?”

34 Jesujeli nunkangu kalabana wonti: “Jidni munta jenia jatai kara, kana ngurujeli jenia jinkangu ngakangundru kaukaubana warai kara?”

³⁵ Pilatulu kalabana wonti: “Ngani Juda kana nganai? Jinkani kana wolarali ja Priesta pirnali jidnana ngakangu ngulkujeli jinkina warai; mina jundru ngankana warai?”

³⁶ Jesujeli kalabana wonti: “Milila ngakani wata nunkangupini mitandru nganai; milila ngakani nunkangupini mitandru ngananani, ngakani mili tirimalinani, tanali ngana wata Juda kanani ngulkujeli jinkinanto. Jeruja milila ngakani wata ninkidandru nganai.”

³⁷ Pilatus nunkangu jatana wonti: “Jeruja jidni Kapara nganai?” Jesujeli kalabana wonti: “Jidni jenia jatai, ngani Kapara nganai. Ngani jendrania dankana wonti ja mitani jendrania wokarana wonti morlalulandru tinkari ngankala: worana morlalundru nganai, nulu ngaijala ngakani ngarai.”

³⁸ Pilatus nunkangu jatana wonti: “Mina morlalu nganai?” Ja nau jenia matja jatana, nau nakaldra Juda kanaia dunkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngato wata madlentji nunkangu mankamankai.

³⁹ Ngato milingeru jurangu jeruja ngankana warai; ngato jurangu kulno kurakananto Passani: Jura ngantjai, ngato jurangu Juda kanaia Kapaia kurakananto?”

⁴⁰ Nakaldra pratjana maritjina wonti ja jatana wonti: “Wata ninapini, a-ai, nina Barabbas.” Barabbas watawatali maninietja nganana wonti.

19

¹ Ngadani Pilatus Jesus manina wonti ja nina nandrana wonti.

² Mitaia kaparaia mili pirapira dakana wonti dilkandru, ja nunkangu mangatandrani kurana wonti ja nunkangu kati maralje widmana wonti,

³ Ja jatana wonti: “Murlali nganamai Juda kanaia Kapara!” Ja nina ngadla nandrana wonti.

⁴ Pilatus nakaldra dunkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Najianau, ngato ninaia jurangu dunkalkai, jura ngujamananto, ngato nunkangu wata madlentji mankamankai.”

⁵ Jesus dunkana wonti ja dilka pirapira ja kati maralje ngamalkana wonti; ja nau tanangu jatana wonti: “Najianau ninaia kana!”

⁶ Priesta pirnali ja milieli nina najinani, tana maritjina wonti ja jatana wonti: “Kunarkuni katibamai, kunarkuni katibamai!” Pilatus tanangu jatana wonti: “Patanau jura ninaia ja kunarkuni katibanau; ngangau ngato nunkangu wata madlentji mankamankai.”

⁷ Juda kanali nunkangu kalabana wonti: “Ngaiani jirijiribani jaura ngamalkai, ja ngaianini jirijiribani jaurandru Nauja palinanto, ngangau Nauja munta Godaia Ngatamura ngankaterina warai.”

⁸ Pilatulu ninapini jaura matja ngarana, nau morla japali pantjina wonti.

⁹ Ja nau nakaldra ngankamalini pungan wirina wonti ja Jesungu jatana wonti: “Wodajerindru jundru nganai?” Jesujeli nunkangu wata kalabani jaura jinkina wonti.

¹⁰ Pilatus nunkangu jatana wonti: “Wata ngakangu jundru kaukaubai? Jidni wata milkila, ngato ngurula ngamalkai jidnana kunarkuni katibala kara, ja ngurula ngamalkai jidnana kurakala?”

¹¹ Jesujeli kalabana wonti: “Jundru wata ngurula ngamalkai ngakangu, jundru nina wata mirindru maninani; jendrangundruja

nulupini, nulu ngana jinkangu ngulkujeli jinkina warai, morla madlentji ngamalkai.”

12 Jendrangundruja Pilatulu wontina wonti nina kurakala. Juda kana maritjina wonti ja jatana wonti: “Jundru ninapini kurakanani, jidni wata morla mitaia kaparaia kamaneli nganai; worana munta kapara ngankateriai, nau kaparaia tula nganai.”

13 Pilatulu ninapini jaura matja ngarana, nulu Jesus dunkalkana wonti ja kalala jinkini pirini ngamana ngarina wonti; ninapini tanali dikai: “Marda piri; Juda kana talini Gabbatha.”

14 Passa ngankingani ditji nganana wonti, ja ditji dunkani kuperi; ja nau Juda kanani jatana wonti: “Najianau jurani Kapara!”

15 Tana maritjina wonti: “Woramai, woramai, kunarkuni ninaia katibamai!” Pilatus tanangu jatana wonti: “Jurani Kapara ngato kunarkuni katibananto?” Priesta pirnali kalabana wonti “Ngaiiani wata kapara ngamalkai, windri nina kapara Cäsar!”

16 Ngadani nulu nina tanangu jinkina wonti, tanali nina kunarkuni katibananto. Tanali Jesus manina wonti ja nina wapalkana wonti.

17 Ja Nulu kunarku nunkani wilimana wonti, ja an dunkana wonti nunkangupini piria, nina tanali dikai: “Mangatandra piri; ja Juda kana talini Golgatha.”

18 Ja naka tanali nina kunarkuni katibana wonti, ja nunkangunto mandru morla, jerra pankini ja jera pankini, ja Jesus terti.

19 Pilatulu bakana dakani miri dakana wonti, ja nina kunarkuni miri katibana wonti, ja jenia dakani ngananala: “Jesus Nazarethandru Juda Kanaia Kapara.”

20 Ninapini dakani miri Juda kana marapujeli warapana wonti, ngangau ngurani karakara naupini piri nganana wonti, woderi tanali Jesus kunarkuni katibana wonti, ja dakani parana wonti Juda kana, Grieka kana, ja Roma kana talini.

21 Juda kanaia Priesta pirna Pilatungu jatana wonti: “Wata dakamai, Juda kanaia Kapara, a-ai, windri Naupini jatana warai: Ngani Juda kanaia Kapara nganai.”

22 Pilatulu kalabana wonti: “Mina ngato dakana warai, jenia ngato dakana warai.”

23 Mitiaia kaparaia milieli Jesus kunarkuni matja katibana, tanali kati nunkani manina wonti ja burn mandru ja mandru ngankana wonti, milieli pilki ja pilki wora kulno, ja bakana kati pirna; ja kati pirna wata karpani nganana wonti, mirindru ngarinalujelu ngankana wonti.

24 Tana ngankamalina wonti: Ninaia ngaiiana wata wokaribananto, a-ai, nunkangundru ngaiiana wontjani malka worananto wani nauja nganananto;” ngangau jaura morlalu pantjinanto nauja jatai: “Tanali kati ngakani tanali puntibana wonti, ja ngakani kati pirnandru tanali wontjani malka worana wonti.” Tananapini mitaia kaparaia milieli ngankana wonti.

25 Jesuni kunarkuni ngandri nunkani ja nunkanaia ngandria kaku, Maria, Kleophani noa, ja Maria Magdalala terkana wonti.

26 Jesujeli ngandri nunkani, ja nina mill, nina Nulu ngantjanala, naka terkanani najina wonti, Nau ngandrini nunkanani jatana wonti: “Widlajai, najiau jinkani ngatamura!”

²⁷ Ngadani Nau milini jatana wonti: “Najiau jinkani ngandri!” Ja nunkangupini ditjindru milieli nana pungai nunkanaia manina wonti.

²⁸ Ngadani, ngangau Jesus milkila nganana wonti, pratjana matja mudana warai, ngangau jaura kantji morlalu pantjinanto, Nau jatana wonti: “Ngani tertieli nganai.”

²⁹ Naka koko kulno kaldrinto manamiri terkana wonti; tanali miritipa kulno kaldrini multibana wonti, ja nina Ysopani kurana wonti, ja nina nunkangu manani kurana tarana wonti.

³⁰ Jesujeli kaldri matja manina, Nau jatana wonti: “Matja mudai!” Ja Nau mangatandra buruna ngarina wonti ja palina wonti.

³¹ Ngangau ngankingani ditji nganana wonti, ja palku wora wata kunarkuni parananto Sabbath ditjini, ngangau naupini Sabbath ditji pirna nganana wonti, Juda kana Pilatungu ngatjina wonti, tanali tanangu moku wokaribananto ja tanana ngarilkananto.

³² Mitaia kaparaia mili wokarana wonti, ja ngoperalaia moku wokaribana wonti, ja kulno nguruni, nau nunkangunto kunarkuni parana wonti.

³³ Tana Jesungu wokarana wonti ja najina wonti Nau matia palina warai, tanali nina moku wata wokaribana wonti,

³⁴ A-ai, kaparaia mili kulnujeli kaltieli nina pankitiri dakana wonti, ja nurujeli kumari ja ngapa dunkana wonti.

³⁵ Ja nulia jenia najina wonti, nulia jenia tinkari ngankana wonti, ja tinkari ngankani nunkani morlalu nganai, ja nauja milkila nauja morlalu jatai, ngangau jura morlalu ngundrananto.

³⁶ Jenia pantjina wonti, ngangau jaura morlalu pantjinanto: “Wata moku kulno tanali nina wokaribananto.”

³⁷ Ja nakaldra jaura kulno jatai: “Tanali nina najila nganai, nina tanali dakana wonti.”

³⁸ Ngadani Joseph Arimathianndru, nau Jesuja mili nganana wonti windri kurukuru, ngangau nau Juda kanandru japali nganana wonti, Pilatungu ngatjina wonti, nulu nina manuni kurananto Jesuja palku ngarilkananto. Ja Pilatulu jenia manuni kurana wonti. Nau wokarana wonti ja Jesuja palku ngarilkana wonti.

³⁹ Bakana Nikodemus wokarana wonti, nau ngopera tinkani Jesungu wokarana paraia ja kaldri pilki ja Aloe marapu matja duldruwana, padakana wonti.

⁴⁰ Tanali Jesu palku manina wonti ja nina katieli karena wonti kaldri pilkinto, woderu Juda kanali milingeru todina wonti.

⁴¹ Nunkangu pirini karakara, woderi tanali nina kunarkuni katibana wonti, garden nganana wonti, ja gardenani narikutu marra, nunkangu wata kulno todinala.

⁴² Naka tanali Jesu kurana wonti Juda kanaia ngankingani ditjindru, ngangau narikutu karakara nganana wonti.

20

¹ Godaia ditjini Maria Magdalala nguramarani kuperi narikutuni wokarana wonti; ja nandru najina wonti marda narikutundru matja tiringana.

² Nani mindrina wonti ja Simon Petrungu, ja mili kulnuni, nina Jesujeli ngantjana wonti, wokarana wonti, ja pudlangu jatana wonti:

“Tanali Kapara narikutundru manina warai, ja ngaiani ko, wodajeri tanali nina k urana warai.”

³ Petrus ja mili kulno dunkana wonti ja narikutuni wokarana wonti.

⁴ Pudla jela mindrina wonti, ja mili kulno ngopera nganingana wonti Petrungu, ja nau ngopera narikutuni wokarana wonti.

⁵ Ja nulu buruna ngarina wonti, ja nulu kati paranani najina wonti, ja nau wata wirina wonti.

⁶ Simon Petrus, nau nunkangu karipaterina, wokarana wonti, ja nau narikutuni wirina wonti ja najina wonti kati paranani,

⁷ Ja kangukati, nina tanali nunkangu mangatandrani karala wiri, wata katini jela paranani, a-ai, nina pilki karana wonti piri kulnuni.

⁸ Ngadani bakana mili kulno, nau ngopera narikutuni wokarana warai, wirina wonti, ja nulu najina wonti ja morlalu ngundrana wonti.

⁹ Ngangau tanali jaura wata milkila nganana wonti, Nau narindru tepi terkakananto.

¹⁰ Pudla mili nakaldra tikana wonti pungai.

¹¹ Maria narikutuni pankini palarani terkana wonti ja jindrana wonti. Nani jindranali narikutuni buruna ngarina wonti,

¹² Ja nandru angela mandru kati bulujeli ngamanani najina wonti, kulno mangatandrani ja kulno tidnani, woderi Jesu palku parana wonti.

¹³ Ja pudla nankangu jatana wonti: “Widlajai, minandru jidni jindra?” Nani pudlangu jatana wonti: “Ngangau tanali Kapara ngakani manina warai, ja ngani ko, wodajeri nina kurana warai.”

¹⁴ Nani jenia matja jatana, nandru najina karitjina wonti, Jesus terkanani najina wonti; ja nani ko nganana wonti Nau Jesus nganai.

¹⁵ Jesus nankangu jatana wonti: “Widlajai, minandru jidni jindra? Worana jundru wontiai?” Nandru ngundrana wonti, Nau gardenngamalkanietja nganai, ja nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, jundru nina padakana warai? Jatau ngakangu woderi jundru nina kurano warai, ja ngato nina manila nganai.”

¹⁶ Jesus nankangu jatana wonti: “Mariajai!” Nani karitjina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Rabbuni!” jenia wondrai Ngujangujara jinkinietja.

¹⁷ Jesus nankangu jatana wonti: “Ngana wata patau! ngangau ngani wata tarana warai ngakani Ngaperai. Wapau ngatatani ngakanani ja tanangu jatau: Ngani tarai ngakani Ngaperani ja jurani Ngaperani, ja ngakani Godani ja jurani Godani.”

¹⁸ Maria Magdalala wokarana wonti ja milini kaukaubana wonti nandru Kapara najina warai, ja Nau jenia nankangu jatana warai.

(Ngantjani-jaura Quasimodogeniti ditjini)

¹⁹ Nunkangupini Godaia ditji kalkaurani mili pungani jela nganana wonti mana ngurunguruni, Juda kanandru japali; Jesus wokarana wonti ja tanangu terti terkana wonti, ja tanangu jatana wonti: “Murla jurangunto nganaiatimai!”

²⁰ Ja Nau jenia matja jatana, Nau tanangu mara panki wondraterina wonti. Ja mili lnankina wonti, ngangau tanali nina najina wonti.

²¹ Jesus nakaldra tanangu jatana wonti: “Murla jurangunto nganaiatimai! Worderu Ngapili ngana jinpanala, jeruja ngato jurana jinpala wapaia.”

²² Ja Nau jenia jatana, Nulu tanana pulkana wonti, ja tanangu jatana wonti: “Jaola kulikiri manianimai!

²³ Jura tanangu madlentji kalinganani, tanali tanangu kalingani nganananto; ja jura tanangu madlentji ngamalkanani, tanali tanangu ngamalkani nganananto.”

(Ngantjani-jaura Thomas ditjini)

²⁴ Ja Thomas, marapatjana ja mandrundru kulno, nina tanali dikai Ditymus, wata tanangunto jela nganana wonti Jesus wokaranani.

²⁵ Ja mili nguru nunkangu jatana wonti: “Ngaiani Kapara najina warai.” Nau tanangu jatana wonti: “Wata ngato mardatjinpiri nunkani najinani ja nunkangu mardatjinpironi ngana mara wutju kuraterinani, wata ngato jenia morlalu ngundranani.”

²⁶ Ja ditji mara wora ja parkulani mili nunkani nakaldra jela nganana wonti, ja Thomas tanangunto. Jesus woka rana wonti mana ngurunguruni, ja tanangu terti terkana wonti ja jatana wonti: “Murla jurangunto nganaiatimai!”

²⁷ Ngadani Nau Thomasangu jatana wonti: “Mara wutju jinkani jera kurana pararamai, ja mara ngakani najiamai, ja mara jinkani jera kurana pararamai, ja nina pankitirini ngakanani kurateriamai, ja wata gilbariamai, a-ai, morlalu ngundramai!”

²⁸ Thomas kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Ngakani Kaparajai, ngakani Godajai!”

²⁹ Jesus nunkangu jatana wonti: “Thomajai, jundru morlalu ngundrai; murlali pirna jenipara nganai, tana wata naji, nani ja morlalu ngundranani.”

³⁰ Bakana malka morla marapu Jesujeli ngankana wonti milini, tanali tanana wata dakana warai nunkangupini jaurani.

³¹ Tananapini matja dakana, jura morlalu ngundrananto, Jesus morlalu Christus nganai, Godaia Ngatamura; ja jura morlalu ngundrananto ja tepi ngamalkananto nunkani talani.

21

¹ Ngadani Jesus nakaldra milini wondraterina wonti Tiberias pantuni. Nau jeruja wondraterina wonti:

² Naka jelalu nganana wonti Simon Petrus ja Thomas, nina tanali dikai Ditymus, ja Nathanaeli Kanandru Galilaiani ja Zebedäuni ngatamura wulu, ja nunkani mili mandru morla.

³ Simon Petrus tanangu jatana wonti: “Ngani wapai paru manila.” Tana nunkangu jatana wonti: “Bakana ngaijani jinkangu jela wapala nganai.” Tana dunkana wonti ja nurujeli botani wirina wonti, ja nunkangupini tinkani tanali panila patana wonti.

⁴ Matja tanluibanarina, Jesus dirkalani terkana wonti; ja mili wata milkila nganana wonti Nau Jesus nganai.

⁵ Jesus tanangu jatana wonti: “Kupa worajai, jura wata tajila ngarnalkai?” Tanali nunkangu kalabana wonti: “Pani.”

⁶ Nau tanangu jatana wonti: “Bota panki ngunarani jama woranau, ja jura mankamankala nganai!” Tanali worana wonti, ja tana ngandandarina wonti nina parumala paru marapundru:

⁷ Naupini mili, nina Jesujeli ngantjana wonti, Petrungu jatana wonti: “Nauja Kapara nganai!” Simon Petrulu ngarana wonti Nau Kapara

ngananani, nau katieli ngampina wonti, ngangau nau balu nganana wonti, ja ngapani kulkungana wonti.

⁸ Mili nguru botali wokarana wonti, ngangau tana wata worita nganana wonti dirkalandru, a-ai, windri tintipitiwidri 200, ja tanali jama parunto parumana wonti.

⁹ Tana matja dirkalaia dunkana tarana, tanali najina wonti turubilla turn paranani, ja paru nunkangupini paranani, ja buka.

¹⁰ Jesus tanangu jatana wonti: “Padakanau tanangupini parundru, tananaia jura karari patana warai!”

¹¹ Simon Petrus wapana wonti, ja jama dirkalaia parumana tarana wonti, paru pirna manamiri 153. Jeruntjajeli jama wata purana wonti.

¹² Jesus tanangu jatana wonti: “Kapananau, manabuka tajana.” Wata mili kulno wontjana wonti nina jakalkala: “Worana jidni?” Ngangau tana milkila nganana wonti, Nau Kapara nganana wonti.

¹³ Jesus wokarana wonti, ja buka patana wonti, ja tanangu jinkina wonti, ja bakana parundru.

¹⁴ Naupini pota parkulu nganai, Jesus milini wondraterina wonti, Nau narindru matja tepi terkakana warai.

¹⁵ Tanali manabuka matja tajina, Jesus Simon Petrungu jatana wonti: “Simonianai, Jonani ngatamurajai! Jundru ngana morla ngantjai tanangupini?": Nau nunkangu jatana wonti: “Kau Kaparajai, jidni milkila, ngato jidnana ngantjai.” Nau nunkangu jatana wonti: “Ngakani tjipi kuparu ngamalkau!”

¹⁶ Nau nakaldra pota mandrula nunkangu jatana wonti: “Simon Jonaniai! Jundru ngana ngantjai?” Nau nunkangu jatana wonti: “Kau Kaparajai, jidni milkila, ngato jidnana ngantjai.” Nau nunkangu jatana wonti: “Ngakani tjipi ngamalkau!”

¹⁷ Nau pota parkulula nunkangu jatana wonti: “Simon Jonaniai! Jundru ngana ngantjai?” Petrus ngaurongauro nganana wonti, ngangau Nau pota parkulu nunkangu jatana wonti: “Jundru ngana ngantjai?” Ja nau nunkangu jatana, wonti: “Kaparajai, warupoto jundru milkila, jundru ngujamaj, ngato jidnana ngantjai.” Jesus nunkangu jatana wonti: “Ngakani tjipi ngamalkau!”

¹⁸ Morlalu, morlalu, ngani jinkangu jatai: Jidni teri ngananala, jidni munta ngampinala, ja wirarinala woderi jundru ngantjanala; jidni matja pinaru pantjina, jidni mara jinkani ngutaterila nganai, ja kulno ngurujeli jidna ngampipala nganai, ja wapalkala nganai woderu jundru wata ngantjai.”

¹⁹ Ninapini Nau jatana wonti wondrala, mina narieli nulu Goda pirna ngankananto. Ja Nau jenia matja jatana, Nau nunkangu jatana wonti: “Ngakangau karipateriau!”

(Ngantjani-jaura Johannes ditjini)

²⁰ Petrus karitjinawontikana wonti, ja nulu nina mili karipaterinani najina wonti, nina Jesujeli ngantjana wonti, nau bakana bukani nunkangu munambirini jeniterina wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, worananau nganai nulu jidna wondawondala nganai?”

²¹ Nina Petrulu najina, nau Jesungu jatana wonti: “Kaparajai, mina nunkangupini?”

²² Jesus nunkangu jatana wonti: “Ngato ngantjanani nauja ngamananto ngani wokaranantulu, mina jenia jinkangu? Jindi ngakangu karipateriau!”

²³ Naupini jaura ngatatani karitjinawontiwontikana wonti: “Naupini mili wata paliai.” Ja Jesus wata nunkangu jatana wonti: Nauja wata paliai, a-ai, windri: Ngato ngantjanani nauja nganananto ngani wokaranantulu, mina jenia jinkangu?

²⁴ Naupini nau mili nganai, nulu tanangundru tinkari ngankai, ja tananapini dakana wonti; ja ngaiani milkila, nunkani tinkari ngankani morlalu nganai.

²⁵ Marapu morla nganai, mina Jesujeli ngankana wonti, tanali jenia pilki ja pilki dakanani, ngato ngundrai, mitali tanana jaura pratjana, matja dakanani, wata patala nganai.

Lukkasani kaukaubani jaura Apostel worangundru

(Dakani jaura Jesus tarani ditjini)

¹ Kaukaubani jaura ngopera ngato dakana warai, Theophilajai, pratjanandru mina Jesujeli wonina wonti ngankala ja ngujangujara jinkila,

² Nunkangupini ditjielu windrila Nauja tarala, Nulia Apostel worangu, tanana Nulia kalkalkanala, Jaolali kulikirieli jirijiribana wonti:

³ Tanangupini Nauja bakana tepila wondraterina wonti nunkani ketjaketjanani ngadani malka marapujeli, ja Nauja tanangu pira kulno ja ditji marapratjana wondraterina wonti, ja tanangu Godaia mililandru kaukaubana wonti.

⁴ Ja Nauja tanangu jela matja jurborina, Nulia tanangu jirijiribana wonti, tana wata Jerusalemingundru puntinanto, a-ai, tanali Ngaperaia talpadakani kalkananto, nina jura ngakangundru ngarala wiri.

⁵ Ngangau Johannili ngapali multibana wonti; jura Jaolali kulikirieli multibanila manila nganai, tanangupini ditjini ngadani wolja.

⁶ Tana matja jurborina, tanali ninaia jakalkana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai! Jundru nunkangupini miljarani milila nakaldra ngankijiribala nganai Israelaia?”

⁷ Nauja tanangu jatana wonti: “Wata juranguta jenia parai miljaru kara ditji kara ngujamala, a-ai, nina Ngapili kurana wonti ngurulali nunkanali muntali;

⁸ Jura ngurula manila nganai, jurangu Jaola kulikiri matja ngarina, ja jura tinkari ngankanietja ngakani nganala nganai Jerusalemingu ja bakana Judaiani paruparu ja Samariani ja mitaia wondirajelu.”

⁹ Ja Nauja jenia matja jatana, tanali ninaia najina wonti taranani, ja talara palkujeli ninaia manina wonti tanangu milki kantjini.

¹⁰ Ja tanali ninaia ngurutalpana najina taranani pariwilpani, ja mai, materi mandru kati warujeli tanangunto terkana wonti,

¹¹ Pudla bakana jatana wonti: “Jura Galilaiala materi worajai! Minani jura terkai ja pariwilpani najiai? Naupini Jesus, Nauja jurangundru pariwilpani tarana warai, nakaldru jeruka jeri tikala nganai, worderu jura ninaia najina warai pariwilpani taranani.”

¹² Ngadani tana Jerusalemia tikana kurana wonti mar dawonpandru, tala nunkani maninindri mardawonpa nau Jerusalemingu karakara parai, windri Sabbat palto kulnuni worita.

¹³ Ja tana matja wirina, tana punga piri miria tarana wonti, woderi tana ngamana wonti: Petrus ja Johannes ja Jakobus ja Andreas, Philippus ja Thomas, Bartholomäus ja Matthäus, Jakobus Alphäuni ngatamura ja Simon Zelotes ja Judas Jakobuni ngatamura.

¹⁴ Tanapini pratjana wonki kulnukulnuni nganana wonti ngatjila, widlali jelalu, ja bakana Maria Jesuni ngandri, ja ngatata nunkani jela.

(Dakani jaura Matthias ditjini)

¹⁵ Ja tanangupini ditjini Petrus milini terti terkana tarana wonti ja jatana wonti — Naka kana wolara jeia ngamana wonti 120 kara —:

¹⁶ Jura materi ja ngatata worajai! Naupim jaura morlalu pantjinanto, nina ngopera Jaolali kulikirieli Davidani manali talpadakana wonti Judasangundru, nau palto wondranietja pantjina paraia tanangu, tanali Jesus patana paraia;

¹⁷ Ngangau nau ngaianangunto jelarina wonti, ja ngaianangunto ninapini Ngamalkijiribani manina wonti.

¹⁸ Nulupini mita buru burungkana paraia tjikatjikala kalalali, ja nau purina ngarina paraia, ja terti wokarina ja raia, ja kudna nunkani pratjana balapurina paraia

¹⁹ Jenia, tinkari pantjina paraia pratjanani, tana Jerusalem ngamanani, jeruja tanali nina mita buru tanani talani dikai: Akeldama, jenia wondrai: Kumari mita.

²⁰ Ngangau Psalma jaurani dakanala parai: “Nunkani punga ngurawalpa parananto, ja wata kulno nunkangu ngamananto,” ja: “Nunkani ngamalkijiribani kulno nguru maninanto.”

²¹ “Jeruja tanangu materandru kulno, tanaia ngaianangunto wirarinala nunkangupini miljaruwirdi, nunkangu Jesus ngaianangu dunkanala ja wirinala,

²² Johannini multibanandru nunkanipini ditjielu, Naujangaianangundru tarala wiri, tinkari ngankanietja pantjinanto nunkani tepi terkanaia.”

²³ Ja tanali mandru terkibana wonti, Joseph, nina tanali dikai Barsabas, ja bakana Justus tala ngokana, ja Matthias.

²⁴ Ja tana ngatjina wonti ja jatana wonti: “Jidni Kaparajai, jidni pratjanaia ngaraia ngujamanietja, wondramai pudlangundru kulno, worana jundru kalkalkana warai,

²⁵ Nulia maninanto ngamalkijiribanietjaia ja Apostelaia piri, nunkangundru Judas puntina paraia nunkani piri pilkia wapala.”

²⁶ Ja tanali pudlangu wontjani malka jinkina wonti. Ja wontjani malkali Matthias patana wonti, ja tanali nina Apostel marapatjana ja kulnuni jelaribana wonti.

2

(Dakani jaura Jaolaia ditji pirnani)

¹ Ja Jaolaia ditji matja wokarana, tana pratjana jela kulnukulnuni nganana wonti piri kulnuni.

² Ja nurujeli pariwilpandru kirara pantjina wonti watara pirna jeribaka nau birunganani, ja nulu punga manamiri ngankana wonti woderi tana ngamanani.

³ Ja Jaola tiwilka turu jeribaka tanangu wondraterina wonti, ja Nauja tanangu marapuni pilki ja pilki ngamana ngarna wonti.

⁴ Ja tana pratjana manamiri pantjina wonti Jaolali kulikirieli, ja wonina wonti jatala tali nguruni, worderu Jaolali tanangu jinkina wonti jatananto.

⁵ Jendranguta Juda kana Jerusalemingu ngamingana wonti tana kana ngumu ja Godandru japali nganana wonti, kana wolara pratjanandru, tana pariwilpa ngalpani ngamanani.

⁶ Jenia ngaiala matja pantjinani, kana wolara jurborina wonti ja ngaruparana wonti, ngangau tanali pratjanali tanana tanani tali pilki ja pilkini jatanani ngarana wonti.

⁷ Tana pratjana japali pirna pantjina wonti ja ngaruparana wonti ja ngankamalina wonti: “Wata tanapini pratjana tana jatai, Galiliala nganai?”

⁸ Worderu ngaiana tanana ngarai pilki ja pilki tanani talini nunkangu ngaiana dankana wonti?

⁹ Parthala ja Medala ja Elamitala, ja Mesopotamiala, Judiala ja Kappadociala, Pondusala ja Asiala,

¹⁰ Phrygiala ja Pamphyliala, Aegyptala ja Libya mitala Kyrenani karakara ja tula Romala; Juda kana ja Juda kana kamaneli.

¹¹ Kretala ja Arabiala, ngaiana tananaia ngarai jatanani ngaiananani talini Godaia ngankana pirna.”

¹² Ja tana pratjana japali pirna ja tjautjau pantjina wonti ja ngankamalina wonti: “Mina naupini pantjila nganai?”

¹³ Ngurujeli ngirkibana jatana wonti: “Tanaia manamiri nganai waina marrali.”

¹⁴ Petrus terkakana wonti marapratjana ja kununto, ja nulu ngaiala nunkani miri ngankana wonti ja tanangu jeruja jatana wonti: “Juda kana worajai, ja pratjana jura Jerusalemingu ngamai, jenia jurangu tinkari nganananto, ja jaura ngakani jurani talpani wirinanto!

¹⁵ Ngangau tanaia wata parawarai worderu jura ngundrai, ngangau karari tankubana ditji miri nganai.

¹⁶ A-ai, naupini nganai mina Joel Propheta jatana wonti:

¹⁷ “Ja jenia pantjila nganai ditji worangu ngadalani, Goda jatal, ngato ngakani Jaolandru palku warupotuni nangala nganai; ja jurani ngatamurajeli ja jurani ngatamura mankarajeli talpadakala nganai, ja jurani terieli malka mudla najila nganai, ja jurani pinarali ngapitja patala nganai;

¹⁸ Ja bakana ngakani milini ja mili widlani ngato tanangupini ditjini ngakani Jaolandru nangala nganai, ja tanali talpadakala nganai.

¹⁹ Ja ngato pirnala ngankala nganai pariwilpani taranalu, ja malka mitani ngarinalu, kumari ja turn ja turutupu;

²⁰ Ditji pirna ngalpurani karitjila nganai ja pira kumarani, windrila Kaparaia ditji pirna ja tinkari wokarala nganai.

²¹ Ja pantjila nganai, warle Kaparaia tala ngatjina karkala nganai, nina Nulia kulkala nganai.”

²² Israel materi worajai, tanapini jaura ngaranimai: Jesus Nazarethala, kana kulno ninaia Godali jurangu morlalu kurana wonti ngurungurujeli ja pirnalali ja malkali, tanajia Godali jurangu tertu nunkangundru ngankana paraia, worderu jura munta milkila.

²³ Ninapini jura patana paraia, worderu Godali ngopera kurana wonti ja najina wonti, ja kana madlentjia marali kunarkuni katibana paraia, ja nari ngankana paraia.

²⁴ Ninapini Godali jiritjibana paraia, Nulia naria ketjaketjana matja dukarana warai, ngangau jenia ngandandarina paraia, nulu ninaia milingeru patananto.

²⁵ Ngangau David nurikangundru jatal: “Ngato ngurutalpana najina warai ngakani Kaparani, ngangau Nauja ngakangu ngunarani nganai, ngani wata wijiawijiabaterinanto.

²⁶ Jendrangundruja ngani ngara mankina warai, ja ngato talieli jurakokana warai; ja bakana ngani palku ngara ngamala nganai wolkareli kalkaterinani.

²⁷ Ngangau jundru wata ngana mungara mitani ngarinalu worarala nganai, bakana wata manuni kurala nganai jinkani Kulikirila puapuarinani najinanto.

²⁸ Jundru ngakangu tepia palto wondraterina warai; jundru ngana manamiri ngankala nganai mankinali jinkani mudlani.”

²⁹ Materi worajai, ngatata worajai! Ngato manubakujeli jurangu kaukaubananto kapara jankuja ngaperi Davidandru, nau palina wonti ja tanali nina todina wonti, ja nunkani nariwonpa ngaianangu parai nunkanipini ditjielu.

³⁰ Ngangau nau Propheta nganana wonti ja milkila nganana wonti Godali nunkangu jaura morlalulali talpadakana wonti, nunkanaia kapaia tandra kulno nunkani pirnalaia pirini ngamananto;

³¹ Jeruja nulu jenia ngopera najina wonti, ja Christuni tepi terkakanandru kaukaubana wonti, Nulia ninaia mungara wata mitani ngarinalu worarana wonti, bakana Nulia palku puapuarina wata najina wonti.

³² Ninapini Jesus Godali jiritjibana paraia, ja nunkangundru ngaiani pratjana tinkari ngankanietja nganai.

³³ Nauja Godaia ngunarali matja tarana, ja Jaolaia kulikiria talpadakani Ngaperandru matja manina, Nulia jenia nangana warai, mina jura karari najila wapaia ja ngarala wapaia.

³⁴ Ngangau David wata pariwilpaia tarana wonti, a-ai, nau munta jatai: “Kaparali ngakani Kaparani jatana wonti: Ngakangu ngunarani ngamana ngariau,

³⁵ Ngato talpala jinkani jinkangu tidnani tidnapiri jeribaka kuranantulu.”

³⁶ Israelaia pungalali morlalu ngujamau, Godali ninaia Kapara ja Christus ngankana paraia, ninapini Jesus, ninaia jura kunarkuni katibana paraia.”

³⁷ Tanali jenipara matja ngarana, jenia tanangu ngarani palkingana wonti, ja tana Petrungu ja Apostel worangu jatana wonti: “Materi worajai, neji worajai! Mina ngaiani ngankananto?”

³⁸ Petrus tanangu jatana wonti: “Madlentjandru karitjianau, ja pratjanali jurangundru multibanila manianimai Jesu Christuja talani madlentji kalingala, ja jura Jaola kulikiria poto manila nganai.

³⁹ Ngangau talpadakani parai jurangu ja jurani kupani, ja pratjanani tana worita, jeruntja Godali Kaparali ngaianinali karkala nganai.”

⁴⁰ Ja jaura marapujeli morla nulu morlalu kurana wonti, ja tanana kurukurubana wonti ja jatana wonti: “Kulkani manianimai nunkangupini nguja tjautjauni!”

⁴¹ Tanalipini nunkani jaura matja patana tanali multibanila manina wonti; ja tanali nunkangupini ditjini kana 3,000 morla ngokana wonti.

⁴² Tana wonki ngamana wonti Apostel woranani ngujangujarani ja ngamalkijiribamalinani ja buka wokaribanani ja ngatjinani.

43 Ja mungara pratjana japali pantjina wonti, ja pirnala ja malka marapu pantjina wonti Apostel worangundru.

44 Tanali morlalu ngundranani jelalu ngamana wonti, ja potu pratjana kulnukulnuni ngamalkana wonti.

45 Ja tanani mita ja potu tanali kalalaia jinkina wonti ja pratjanani piltjaru ngankana wonti, worderu kulnujeli jenia ngamalkananto.

46 Ja tana ditji pratjanani Godaia pungani kulnukulnuni ngamana wonti, ja pungani pilki ja pilki tanali buka wokaribana wonti, ja buka manina wonti ngara mankinali ja manjueli.

47 Ja tanali Goda jurakokana wonti, ja kana wolara tanangu murlali ngamana wonti. Kaparali ditji pratjanani mili wolarani morla kurana wonti tana tepi pantjinanto.

3

1 Petrus ja Johannes jelalu Godaia pungai tarana wonti ngatjini ditjini kalkaura ditji kunarkuni.

2 Ja kana kulno nganana wonti, nau ngandri mandrandru tjunduru nganana wonti, nina tanali waltana wonti; ja tanali nina ditji pratjanani Godaia pungai manani, nina tanali dikai “ngumu”, kurana wonti, nulu potu ngatjinanto tanangu, tana Godaia pungani wirinani.

3 Nulupini Petrus ja Johannes najina wonti Godaia pungani wirinani, ja nau ngatjina wonti potuni.

4 Petrulu nina ngurutalpana najina wonti ja bakana Johannil, ja jatana wonti: “Ngalina najiau!”

5 Nulu pudlana wolkareli najina wonti ja kalkana wonti minakulno pudlangundru manila.

6 Petrus jatana wonti: “Mardatandra bulu ja mardatandra maralje ngato wata ngamalkai; mina ngato ngamalkai, ninaia ngato jinkangu jinkiai: Jesuja Christuja Nazarethalani talani terkakamai ja wiraria-mai!”

7 Ja nulu nina mara ngunarani patana wonti, ja nina terkibana tarana wonti; ja nurujeli nunkani tidna ja tidnamoku nguru pantjina wonti.

8 Ja nau terkakala tarana wonti, ja naka terkana wonti ja wirarina wonti, ja nau pudlangu jela Godaia pungani wirina wonti, ja nulu wirarina ja kulkungana Goda jurakokana wonti.

9 Ja kana wolarali nina najina wonti wirarinani ja Goda jurakokanani.

10 Ja tanali nina ngujamana wonti nau naumata nganai, nau potuja Godaia pungai mana ngumuni ngamana warai; ja tana pirna ngaruparana wonti ja ngarrana wonti jendrangundruja, mina nunkangu pantjina warai,

11 Ngangau nau tjundurula Petrungu ja Johanningu jela wapana wonti, kana wolara tanangu jurborina wonti nunkangupini pirini, nina tanali dikai Salamoni piri, ja tana pirna ngaruparana wonti.

12 Petrulu jenia najina, nulu kana wolarani kalabana wonti: “Israel materi worajai! Minandru jura nunkangundru ngaruparala wapaia, ja minandru jura ngalina ngurutalpana najila wapaia, ngalinali ngurungurujeli kara talkulali kara ngali ninapini wirarinanto ngankana warai?”

¹³ Abrahamani ja Isaakani ja Jakobani Godali, ngaperaia ngaiananaia Goda, mili nunkani pirna ngankana paraia, ninaia jura ngulkujeli jinkina paraia, ja jedieli worarana paraia Pilatungu, nulu ngundrana paraia ninaia kurakala.

¹⁴ Jura ninaia Kulikirila ja Talkula jedieli worarana paraia, ja ngatjina paraia, nulu jurangu kana kulno nari nandranietja jinkinanto.

¹⁵ Tepia Kapara jura nari ngankana paraia, nina Godali narindru jiritjibana paraia, nunkangundru ngaiani tinkari ngankai,

¹⁶ Ja morlalu ngundranali nunkani talani ninapini ninkida, ninaia jura najiai ja ngujamai, nunkani talani ninapini ninkida, ninaia jura najiai ja ngujamai, nunkani talalingurunguru ngankana warai; ja morlalu ngundranali nunkangundru, nunkangu jinkina warai, jurangu milki kantjini.

¹⁷ Mai, ngatata warai, ngani milkila, jura jenia mangapunkujeli ngankana paraia, worderu bakana kaparali juranali.

¹⁸ Godali jurangu morlalu ngankana paraia, mina Nulia Propheta pratjanaia manali talpadakana wonti Chrisus ketjaketjananto.

¹⁹ Madlentjandru karitjianau ja karitjimalkaterianau, ngangau Nulia madlentji jurani kalingananto.

²⁰ Ngangan miljaru malti wokarananto Kaparaia mudlandru, ja Nulia jurangu Jesus Christus jinpananto, nunkangundru tanali jurangu ngopera kaukaubana wonti,

²¹ Ninaia pariwilpali patananto tanangupini miljarajelu, Nulia pratjana nakaldra ngankinganantulu, mina Godali kaukaubana wonti nunkanaia Prophetaia kulikiria manali nguralindru.

²² Moses ngaperi worangu jatana wonti: “Propheta kulno ngakangu jeribaka Kaparali Godali juranali jurani ngatamurandru jiritjibala nganai, ninaia jura maramanjueli ngarananto pratjanani, mina jurangu kaukaubala nganai;

²³ Ja jenia pantjila nganai: Mungara pratjana, tanali ninapini Propheta bulu ngarala nganai, Nulia kana wolaradru teribala nganai.”

²⁴ Bakana Propheta pratjanali Samuelingundru ja

²⁵ Jura Prophetaia ngatamura nganai ja bakana Testamentaia, ninaia Godali ngaperani ngaiananani ngankana wonti, Nauja Abrahamangu jatana wonti: “Ja jinkani ngatamurani mitaia kana wolara warupoto murlali pantjinanto.”

²⁶ Jurangu Godali ngopera nunkani kupa Jesus jiritjibana paraia, ja ninaia jurangu jinpana wonti jurana ngurungutala; ngangau jura karitjinanto pratjana pilki ja pilki nunkani madlentjandru.”

4

¹ Pudlali kana wolarani kaukaubanani, pudlangu Priesta ja Godaia pungaija kapara, ja Sadducaia wokarana wonti,

² Tana buljubuljurina wonti, ngangau pudlali kana wolarani ngujan-gujara jinkina wonti ja Jesungu narindru jiritjini kaukaubana wonti.

³ Ja tanali mara pudlangu kurana wonti, ja pudlana kanjangari pungani widmana wonti tankubanajelu, ngangau karari kalkaura nganana wonti.

⁴ Marapujeli tanangundru, tanali jaura matja ngarana, morlalu ngundrana wonti. Ja tana kana 5,000 nganana wonti.

⁵ Jendranguta ditji kulnuni tankutankubana tanani kana kapara ja pinaru ja jaura jinkinietja jurborina wonti Jerusalemingu

⁶ Bakana Hannas Priesta pirna ja Kaiphas ja Johannes ja Alexander, ja jeruntja Priesta pirnaia ngujandru nganana wonti.

⁷ Ja tanali pudlana tanangu terti terkibana wonti ja pudlana jakalkana wonti: “Mina ngurulali kara wani talani kara judla jenia ngankala wiri?”

⁸ Petrus Jaolali kulikirieli manamiri, tanangu jatana wonnti: “Kana wolarai kapara worajai ja Israelai pinaru worajai!

⁹ Ngali karari kalala maninani nunkangupini ngumulandru kana muntjani, nunkangundru nauja tepi pantjila wiri?

¹⁰ Jeruja jura pratjana ja Israel kana wolara milkila nganananto Jesuni Christuni Nazarethalani talani, ninaia jura kunarkuni katibana paraia, ninaia Godali narindru jiritjibana paraia, nunkangu naupini ninkida jurangu tepi terkala wapaia.

¹¹ Naupini nauja mar da nganai, ninaia jura punga wotinietjali woraranala, nauja marda kapara pantjinala.

¹² Ja wata kulno nguruni tepi nganai, ja wata tala nguru pariwilpaia ngalpani kanani matja jinkina, nunkangundru tanali tepi maninanto.”

¹³ Tanali Petruni ja Johannini manubaku najina wonti, ja ngujamana wonti pudla kana ko ja kiri pani, tana ngaruparana wonti, ja pudlana ngujamana wonti, pudla Jesungu jela ngamana paraia.

¹⁴ Tanali nina kana, nau tepi pantjila wiri, pudlangu jela terkanani najina wonti, tanali panila ngamalkana wonti tjakakala.

¹⁵ Tanali jirijiribana wonti, pudla kana kaparandru dunkananto; ja tanali ngankamalina wonti ja jatana wonti:

¹⁶ “Mina ngaiana pudlangupini kanani ngankananto? Ngangau malka morlalu pudlangundru pantjila wiri, jenia Jerusalemalani pratjanani tinkari nganai, ja ngaiana ngandandariai ninaia kutibala.

¹⁷ Windri jenia wata morla pintipintikaritjinanto kana wolarani, ngaiana pudlana parparali dikidikibananto, pudlali wata morla nunkangupini talandru kana kulnuni kaukaubananto.”

¹⁸ Ja tanali pudlana karkana wonti, ja pudlangu jirijiribana wonti, pudla ngapu nganananto, ja wata morla ngujangujara jinkinanto Jesuni talani.

¹⁹ Petrulu ja Joliannili tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Muntali ngundranau, jenia Godandru talku nganai kara, ngali jurangu morla pankinanto Godangu.

²⁰ Ngangau ngali ngandandariai worani patala kaukaubala nunkangundru, mina ngali najina wonti ja ngarana wonti.”

²¹ Tanali pudlana nakaldra dikidikibana wonti ja pudlana jinpana wonti; ngangau tanali wata mankamankana wonti, worderu tanali pudlangu kalala jinkinanto kana wolarandru; ngangau pratjanali Goda jurakokana wonti nunkangundru, mina pantjila wiri.

²² Ngangau kilpawoldra pota mandrumandra marapratjanani naupini kana, nunkangu nauja tepia malka pantjila wiri, wiringana wonti.

²³ Tanali pudlana matja kurakana warai, pudla pudlani kamanelini wokarana wonti, ja pratjana kaukaubana wonti mina Priesta pirna ja kapara pudlangu jatana warai.

²⁴ Tanali jenia ngarana, tanali ngaijala kulnukulnuni parparali Godani miri ngankana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, jidni Goda, jundru pantjimana wonti pariwilpa ja mita maru ja panto pirna ja pratjana mina tanangu mandrani nganai.

²⁵ Jundru Davidali jinkanali milieli manali jatana wonti: “Minani kana ko tiririai, ja kana wolarali ngundrai bakuni?”

²⁶ Mitaia kapara wora terkakai, ja kapakapara manduiriai Kaparani ja nunkani Cliristuni,

²⁷ Ngangau morlalu tana mapaterina paraia nunkangupini ngurani, jinkani Kupa kulikirini Jesungu, ninaia jundru wiribana wonti, Herodes ja Pontius Pilatus, kana koni ja Israel kana wolarani jela,

²⁸ Jeruja ngankala, mina jundru marali ja jinkani jertapaterinali ngopera kurana wonti jenia pantjinanto.

²⁹ Ja karari Kaparajai, najiau tanani dikidikibani, ja jinkiau jinkani milini, tana manubakujeli jaura jinkani kaukaubananto;

³⁰ Ja mara jinkani ngutateriau tepi ngankala, ja malka ja pirnala pantjinanto jinkani mili kulikiria Jesuni talani.”

³¹ Ja tana matja ngatjina, naupini piri, woderi tana mapaterinani, wiltjiwiltjina wonti, ja tana pratjana Jaolali kulikirieli manamiri pantjina wonti, ja Godaia jaura manubakujeli kaukaubana wonti.

³² Kana wolara pratjanali matja morlalu ngundrana, ngara kulno ja mungara kulno nganana wonti, ja wata kulno tanangundru nunkani potundru jatana wonti nau potuja kupana nganai, a-ai, pratjana tanangu kulnukulnuni nganana wonti.

³³ Ja ngurula pirnali Apostel worali Jesuja Christuja tepi terkakani tinkari ngankana wonti, ja murla pirna tanangu pratjanani nganana wonti.

³⁴ Ngangau bakana wata wangiwangi kulno tanangu nganana wonti, a-ai, jeruntjali tanangundru mita kara punga kara ngamalkana wonti, tanali jenia kalalaia jinkina wonti, ja kalala padakana wonti,

³⁵ Ja nina Apostel tidnani kurana wonti; ja tanali kulnuni ja kulnuni piltjaru ngankana wonti, worderuntja nulu ngamalkananto.

³⁶ Joses, nina Apostel worali dikana wonti Barnabas, jenia wondrai: “Ngankalkani ngatamura” Levita kana Cyperala dankanala,

³⁷ Nulu maru kulno ngamalkana wonti, ja nulu nina kalalaia jinkina wonti ja mardatandra padakana wonti, ja nina Apostel tidnani kurana wonti.

5

¹ Kana kulnujeli, tala nunkani Ananias, Sapphirani noani nunkanani jela, mitaia kupana kalalaia jinkina wonti,

² Ja nulu kalalandru palpa tjirimalkana wonti, ja bakana noa nunkani milkila nganana wonti, ja nulu buru kulno padakana wonti, ja Apostel worangu tidnani kurana wonti.

³ Petrus jatana wonti: “Ananiajai! Minandru Satanali jidna ngara manamiri ngankana warai Jaola kulikirini jedila, ja mitaia kalalandru palpa tjirimalkala?

⁴ Jundru nina ngamalkanani, nau wata potuja kupana jinkani ngananani; jundru nina kalalaia matja jinkina, nau bakana jinkani ngurulani nganana warai? Minandru jundru jenia ngarali jinkanali ngundrana warai? Wata kanani, a-ai, Godani jidni jedina warai.”

⁵ Ananiasali tananapini jaura ngarana, nau purina wonti ja palina wonti. Ja tanali pratjanali, jenia matja ngarana, tana japali pirna pantjina wonti.

⁶ Teri terkakana wonti, ja nina karana wonti, ja nina dunkalkana wonti, ja nina todina wonti.

⁷ Jendranguta ditji pota parkulu karitjinani, noa nunkani wirina wonti, ja nani mangapunkujeli nganana wonti mina pantjina warai.

⁸ Petrulu nankangu kalabana wonti: "Jatau ngakangu, judla jeruntjajeli nina mita kalalaia jinkina warai?" Nani jatana wonti: "Kau, jeruntjajeli."

⁹ Petrus nankangu jatana wonti: "Minandru judla kulnukulnuni pantjina warai Kaparaia Jaola wontjala? Mai, tanapini tidna, tanalia noa jinkani todina warai manani terkala wapaia, ja tanalia bakana jidna todila nganai."

¹⁰ Nani nurujeli nunkangu tidnani purina wonti ja palina wonti. Teri matja wirina, tanali nana nari mankamankana wonti, ja nana dunkalkana wonti, ja nana noani nankanani karakara todina wonti.

¹¹ Ja mili wolarani japa pirna wokarana wonti, ja pratjanani, tanali jenia ngarana wonti.

¹² Apostel marali malka ja pirnala marapu kana wolarani pantjina wonti; ja pratjana kulnukulnuni jela ngamana wonti Saloinonani pirini.

¹³ Tanangundru ngurujeli wata kulnujeli wontjana wonti tanangu ngokamalila, windri kana wolarali tanana pirna ngundrana wonti.

¹⁴ Morla ja morla ngokana wonti, tana Kaparani morlalu ngundrana wonti, materi ja widla worali,

¹⁵ Jeruja tanali muntja palarai dunkalkana wonti, ja tanana paltuwirdi turarani pirini ja wilimani pitani kurana wonti; ngangau Petrus wokaranani, windri pungalali nunkanali tanangundru kulno walpadakananto.

¹⁶ Bakana kana wolara ngura karakarandru Jerusalemia jurborina wonti, ja tanali kana muntja ja tanana kutji murumurujeli jupanani padakana wonti, ja tana pratjana tepi pantjina wonti.

¹⁷ Priesta pirna terkakana wonti, ja pratjana tana nunkangunto nganana, tana Sadducaia nguja, ja tana ngara jerkina wonti,

¹⁸ Ja tana Apostel worangu mara kurana wonti, ja tanana kanjangari pungani widmana wonti.

¹⁹ Kaparaia angela kulnujeli tinkani kanjangaria pungaia mana walto ngankana wonti, ja tanana dunkalkana wonti ja jatana wonti:

²⁰ "Wapau, ja Godaia pungani terkakanau, jakana wolarani kaukaubanau tananapini tepi a jaura pratjana!"

²¹ Tanali jenia matja ngarana, tana nguramarani kupiri. Godaia pungani wirina wonti, ja ngujangujara jinkina wonti. Priesta pirna, ja tana nunkangunto nganana, matja wokarana, tanali kana kapara ja Israel kanaia pinaru pratjana karkana wonti, ja tanali kanjangari pungaia jinpana wonti, tanana manina tikananto.

²² Mili naka matja wokarana, tanali tanana wata kanjangari pungani mankamankana wonti; ja tanana tikana kurana wonti ja kaukaubana wonti

²³ Ja jatana wonti: “Kanjangari punga ngaiani nguru-nguru pirna mankamankana warai, ja najinajibanietja manani palarani terkanani; ngaiani matja walto ngankana, ngaiani wata kulno mandrani mankamankana warai.”

²⁴ Priestali ja Godaia pungaia kaparali ja Priesta pirna worali tananapini jaura matja ngarana, tana tanangu wurpuru nganana wonti, mina jenia pantjinanto.

²⁵ Kulno wokarana wonti, ja tanangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Mai, tana materi wora, tanana jura kanjangari pungani widmala wiri, tana Godaia pungani terkala wapaia, ja kana wolarani ngujangujara jinkila wapaia.”

²⁶ Jendranguta juljaia kapara milinto wapana wonti, ja tanana wokaralkana wonti, wata watawatali, a-ai, ngangau tana kana wolarandru japali nganana wonti, tanali tanana mardali dakaiati.

²⁷ Ja tanali tanana matja wokaralkana, tanali tanana kana kaparani terkibana wonti. Ja Priesta pirnali tanana jakalkana wonti ja jatana wonti:

²⁸ “Ngaiani jurana wata parparali daudauala wiri, wata ngujangujara jinkinanto nunkangupini talani? Ja niai, jura Jerusalem manamiri ngankana warai jurani ngujangujarali, ja ngantjai nunkangupini Kanaia kumari ngaianingu wokaralkala.”

²⁹ Petrulu jo Apostel worali kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngaiani Godani morla pankinanto kanani.

³⁰ Ngaperi ngaiananaia Godali Jesus jiritjibana paraia, ninaia jura nari ngankana paraia, ja pitani warukijiribana paraia.

³¹ Ninapini Godali Kapara ja Kulkanipirna ngunarali nunkanali miri ngankana paraia, Israel kanani madlentjandru karitjini ja madlentji kalingani jinkila.

³² Ja ngaiani tinkari ngankanietja nunkani nganai tanangupini jaurani; ja Jaola kulikiri, ninapini Godali tanangu jinkina paraia, tana nunkangu pankiai.”

³³ Tanali jenia matja ngarana, jenia tanangu ngarani palkingana wonti, ja tana manungana wonti, tanana nari ngankala.

³⁴ Kana kulno kaparandru, Pharisaiala, tala nunkani Gamaliel, terkana tarana wonti, nau jirijiribani jauraia ngujangujara jinkinietja nganana wonti, nina kana wolarali pirna ngundrana wonti; nulu jirijiribana wonti Apostel worana dunkalkala,

³⁵ Ja tanangu jatana wonti: “Israel materi worajai! Ngamalkaterianau tanangupini kanani, mina jura ngundrai ngankala.

³⁶ Ngangau tananguka ditjini ngopera Theudas terkakana wonti ja jatana wonti, nau pirna nganai; nunkangu kana marapu 400 kara jurborina wonti, nina tanali nari ngankana wonti, ja pratjana, tana nunkangu pankina wonti, piltjaru pantjina wonti, ja panila pantjina wonti.

³⁷ Nunkangupini ngadani Judas Galilaiala terkakana wonti windamani ditjini, ja nulu kana marapu danidanibana wonti nunkangu karipaterinanto; bakana naupini tintaterina wonti, ja pratjana tana nunkangu pankina wonti, piltjaru pantjina wonti.

³⁸ Ja karari ngani jurangu jatai: Tananapini kana wata morla jupanau, ja tanana worani patanau; ngangau naupini ngundrana kara ngankana kara kanandru ngananani nauja mudala nganai,

³⁹ Naupini Godandru ngananani, jura ngandandariai ninaia ngandrawalkala; jura jenipara kana mankamankaiati, tanaia Godangu tirimaliai.”

⁴⁰ Tana nunkangu pankina wonti; ja tanali Apostel worana karkana wonti, ja tanana jinka wirrieli nandrana wonti, ja tanangu jirijiribana wonti, wata morla Jesuja talani kaukaubananto, ja tanali tanana jinpana wonti.

⁴¹ Tana mankinali kana kapara mudlandru wapana wonti, ngangau tana talku nganana warai, nunkani talandru ninta manila.

⁴² Ja tanali wata mudana wonti ditjini pratjanani Godaia pungani ja punga worangu ngujangujara jinkila, ja Jesuni Christuni ngantjani jaura kaukaubala.

6

¹ Tanangupini ditjini mili morla marapu pantjinani, Grieka kana buljubuljurina wonti Juda kanani, ngangau tanali tanani mangawaru kuritarana wonti ditji pratjanaia jinkini,

² Marapatjana ja mandrujeli mili wolara jela karkana wonti ja jatana wonti: “Jenia wata ngumu nganai, ngaiana Godaia jaura worani patanani ja kurlia mili ngamanani.

³ Ngatata worajai! Materi mara wora ja mandru jurangundru wontianau, tanangundru kana ngumu jatai, Jaolali kulikirieli ja kirieli manamiri, tanana ngaiana kurananto nunkangupini manginani.

⁴ Ngaiana milingeru ngatjinanto ja Godaia jauraia ngamalkijiribananto.”

⁵ Ja mili wolarali ninapini jaura ngantjana wonti; ja tanali Stephanus, kana kulno morlalu ngundrani, ja Jaolali kulikirieli manamiri, kalkalkana wonti, ja Philippus ja Prochorus ja Nikanor ja Timon ja Parmenas, ja Juda kanaia kamaneli Nikolaus Antiochiala.

⁶ Tananapini tanali Apostel worangu terkibana wonti, ja tanali matja ngatjina, tanali tanangu mara kuraterina wonti.

⁷ Ja Godaia jaura punkana wonti, ja mili pirna marapurina wonti Jerusalemani, ja bakana Priesta marapujeli morlalu ngundranani pankina wonti.

(Dakani jaura Stephani ditjini)

⁸ Stephanulu, morlalu ngundranali ja ngurulali manamiri, pirnala ja malka pirna kana wolarani ngankana wonti.

⁹ Palpa terkakana wonti tanangundru, tana Libertinaia ja Kyrenaia ja Alexandrinaia jaura pungandru nganana wonti, ja tanangundru, tana Ciliciala ja Asiala nganana wonti, Stephanusungu tjurbuwijiribamalila.

¹⁰ Ja tana ngandandarina wonti tjakakala kirilani ja jaolani, waninali nulu kaukaubana wonti.

¹¹ Ngadani tanali palpali manawalkurali jinkina wonti, tana jatananto: “Ngaiani ninaia ngarana warai ngirkibani jaura jatanani Mosingu ju Godangu.”

¹² Ja tanali kana wolara ja pinaru ja jaura jinkinietja patijiritjibana wonti, ja wokarana wonti, ja tanali nina diadialkana wonti, ja nina kana kaparani wapalkana wonti,

¹³ Ja tanali jedikantji tinkari ngankanietja terkibana wonti, tana jatana wonti: “Nulupini kanali wata mudai ngirkibani jaura jatala nunkangupini piri kulikirini ja jirijiribani jaurani.

¹⁴ Ngangau ngaiani ninaia ngarana warai jatanani: Nulupini Jesujeli Nazarethalali ninapini piri tampuribala nganai, ja tananapini mangani, tanana ngaianangu Mosili jinkina wonti, pilki kurala nganai.”

¹⁵ Ja pratjana, tana kana kaparani ngamana wonti nina ngurutalpana najina wonti, ja tanali mudla nunkani najina wonti angelaia mudla jeribaka.

7

¹ Priesta pirna jatana wonti: “Jeruja jenia nganai?”

² Nau jatana wonti: “Ngatata ja ngaperi ngantjalu, ngaranimarau! Pirnalaia Goda ngaperi ngaiananani Abrahamangu wondraterina wonti, nau Mesopotamia mitani ngamanala, windrila nau Haranani ngamanala,

³ Ja nunkangu jatana wonti: “Jinkani mitandru ja jinkani nguralandru puntiamai, ja mitaia palkamai, ninapini ngato jinkangu wondrala nganai.”

⁴ Ja nau Chaldaia mitandru puntina wonti ja Haranani ngamana wonti. Ja ngaperi nunkani matja nari, Nulia nina nakandru nguramanilkana wonti nunkangupini mitaia, nunkangu jura karari ngamala wapaia.

⁵ Ja Nulia nunkangu naka wata maratunka jinkina wonti, wata jeruntjaia worderunu tidna, ja nunkangu talpadakana wonti, Nulia ninapini mita nunkangu potuja kupana jinkila nganai, ja ngatamurani nunkanani nunkangu ngadani, windri nau kupa pani nganana wonti.

⁶ Goda jeruja jatana wonti: “Ngatamura jinkani ngandrana nganala nganai mita tulani, ja tanali nina mili ngankala nganai, ja nunkangu madlentji ngankala nganai kilpawoldra 400.

⁷ Ja tanangupini kana wolarani, nunkangu tana mili nganala nganai, ngato kalala jinkila nganai, Goda jatana wonti, ja ngadani tana dunkala nganai, ja mili ngakani nganala nganai nunkangupini pirini.”

⁸ Ja Nulia tanangu karuwali ngankani Testamenta jinkina wonti; ja nulu Isaak kantji patana wonti, ja ditji mara wora ja parkulani nulu nina karuwali ngankana wonti, ja Isaakali nina Jakob, ja Jakobali ngaperi worani janku marapratjana ja mandru.

⁹ Ja ngaperi worani jankujeli Josephangu milkirina wonti, ja nina Egypta mitaia kalalaia jinkina wonti; ja Goda nunkangunto nganana wonti,

¹⁰ Ja Nulia nina nunkani ketjaketjana pratjanandru dukarana wonti, ja nunkangu murla ja kirila jinkina wonti Pharaoni Egypta mitaia kaparani, ja nulu nina kapakapara kurana wonti Egypta mitani ja pungani nunkanani.

¹¹ Ja maua pirna ja ketjaketjana pirna Egypta mitani ja Kanaan mitani wokarana wonti; ja ngaperali worali ngaiananali buka pani mankamankana wonti.

¹² Jakobali matja ngarana, Egypta mitani buka tandra parai, nulu ngaperi worana ngaianani pota ngoperala jinpana wonti.

¹³ Ja pota mandrulani Joseph nejni nunkanani wondraterina wonti, ja Pharao Josephani nguja milkila pantjina wonti.

14 Josephali jinpana wonti ja ngaperi nunkani Jakob ja ngurala nunkani pratjana manina tikana wonti, mungara 75.

15 Jakob Egypta mitaia ngarina wonti ja palina wonti, nau ja ngaperi wora ngaianani;

16 Ja tanali tanana Sichemia padakana wonti, ja nunkangupini narikutuni todina wonti, nina Abrahamali mardatandrili burungankana wonti Hemorani ngatamurandru Sichemangu.

17 Worderu talpadakani miljaru karakararina wonti, nina Godali Abrahamangu morlalu kurana wonti, jeruja bakana kana wolara punkana wonti, ja munamaririna wonti Egypta mitani,

18 Nunkanipini ditjielu, mitaia kapara nguru terkakanantulu, nau Josephandru ko nganana wonti.

19 Nulupini ngaianani kana wolara kirieli jedibana wonti ja ngaperi ngaianani jupana wonti ja jirijiribana wonti, tanali kupa waka worarana tikananto, ngangau tana wata tepi ngamananto.

20 Nunkanguka miljarani Moses dankana wonti, ja kupa ngumu nganana wonti Godani; nina tanali pira parkulu pirna ngankana wonti ngaperia nunkanaia pungani.

21 Tanali bakana nina matja worarana tikana, nina Pharaonali mankarali patana wonti, ja nandru nina pirna ngankana wonti nankanila ngatani.

22 Ja Mosili ngujangujara manina wonti Egyptalani kirila pratjanani; ja nau ngurunguru nganana wonti jaurali ja ngankanali.

23 Nau kilpawoldra 40 matja nganana, nunkangu ngarani wokarana wonti, ngatata nunkani, Israel ngatamura najila.

24 Ja nulu najina wonti, kulno talkundru ketjaketjanani, ja nunkangu nulu marangokana wonti, ja nunkangu talku jinkina wonti, nina nulu ngampu kalalu ngankanani, ja nulu Egypta kana naria nandrana wonti.

25 Nulu ngundrana wonti, ngatatajeli nunkanali jenia ngujamananto, Godali marali nunkanali tanangu kulkani jinkinanto; tanali jenia wata ngujamana wonti.

26 Ja ditji kulnuni nau tanangu wondraterina wonti ja mandriu dilpamalina wonti, ja nulu pudlana parparali ngankana wonti murlali pantjinanto, ja jatana wonti: "Materi wulujai! judla ngatata nganai, minandru judla tjikatjika ngankijiribamaliai?"

27 Nulu kamaneli nunkani tjikatjika ngankana warai, nina tertubana wonti ja jatana wonti: "Warle jidna ngalingu kapara ja kalala kuraniemta kurana warai?"

28 Jundru ngantjai bakana ngana nari ngankala, worderu jundru woldrawirdi nina Egypta kana nari ngankala wiri?"

29 Moses nunkangupini jaurandru japa mindrina wonti, ja Midian mitani ngandrani pantjina wonti, ja naka nulu ngatamura mandru kantji patana wonti.

30 Ja kilpawoldra 40 matja mudana, Sinaia mordawonpaia pitarani Kaparaia angela kulno nunkangu wondraterina wonti turn jaolali dilka nindrini.

31 Mosili nina najinani, nau mudlandru ngaruparana wonti; ja nau karakara matja wokarana nina najila, Kaparaia ngaijala nunkangu pantjina wonti:

³² Ngani jinkanaia ngaperi woraia Goda nganai, Abrahamani Goda ja Isaakani Goda ja Jakobani Goda.” Mosili ngarrana wonti ja wata wontjana wonti morla najila.

³³ Kapara nunkangu jatana wonti: “Tidnaputa jinkani tidnandru dukarau, ngangau naupini piri, woderi jidni terkala wapaia, mita kulikiri nganai.

³⁴ Ngato kantji najina warai, worderu tanali kana wolara ngakani Egypta mitani jupai, ja tanani kidakidani ngato ngarana warai, ja ngani ngarina warai tanana kulkala; ja karari kaparau, ngato jidna Egypta mitaia jinpala nganai.”

³⁵ Ninapini Mose, nina tanali bum ngujamana wonti ja jatana wonti: “Warle jidna Kapara ja kalala kuraniemta kurana warai?” Nina Godali kapara ja kulkanipirna jinpana wonti angelaiia marali, nau nunkangu wondraterina wonti dilka nindrini.

³⁶ Nulupini tanana dunkalkana wonti, ja nulu malka ja pirnala ngankana wonti Egypta mitani ja panto maraljani ja pitarani kilpawoldra 40.

³⁷ Naupini nau Mose nganai, nau Israel ngatamurani jatana wonti: “Propheta kulno Kaparali juranali Godali jurangu jiritjibala nganai jurani ngatamurandru, ngana jeribaka, ninapini ngaralanganajatini-mai.”

³⁸ Naupini nau nganai, nau mili wolarani pitarani angelani jela nganana wonti, nulu nunkangu Sinai mardawonpani ja ngaperani ngaiananani kaukaubana wonti, nulu tepia jaura patana wonti ngaianangu jinkila.

³⁹ Nunkangu ngaperi ngaianani wata ngantjana wonti pankila, a-ai, tanali nina tertubana wonti, ja tanali ngarali tananali Egypta mitaia tikana kurana wonti.

⁴⁰ Ja tana Aaronangu jatana wonti: “Ngaianingu Goda worana ngankijiribau, tana ngaianingu ngopera wapananto; ngangau ngaiani ko nganai, mina nunkangupini Mosingu, nulu ngaianina Egypta mitandru dunkalkana paraia, pantjila wiri.”

⁴¹ Ja tanali nganti kuparu ngankana wonti tananguka ditjini, ja tanali mudlamalkani poto ngumu jinkina wonti, ja tanana maraia ngankanani mankina wonti.

⁴² Goda karitjinawontikana wonti, ja tanana jinkina wonti pari-wilpaia wolarani wodatarana ngamala, worderu Prophetaia jaurani dakanala parai: “Jura ngakangu poto ngumu ja nandrani poto ngumu jinkina wonti kilpawoldrawirdi 40 pitarani, jura Israel pungajai?”

⁴³ Kau, jura Molochani punga ja jurani Godaia Remphan ditji waka patana wonti, tanana mudlamalka, tanana jura ngankana wonti, tanangu ngatjila; ja ngato jurana Babylon jerankari kurala nganai.”

⁴⁴ Ngaijanani ngaperi worali tinkaraia punga pitarani ngamalkana wonti, worderu Nulia, Nauja Mosingu ngankamalina wonti, jirijiribana wonti, nulu nina ngankananto nunkangu mudlani jeribaka, nina nulu najina wonti.

⁴⁵ Ninapini ngaperali ngaiananali bakana manina wonti, ja nina Josua jela nunkangupini mitani padakana wonti, nina kana kojeli ngamalkana wonti, tanana Godali ngaperaiia ngaiananaia mudlandru dangana wonti Davidau ditjielu.

46 Nulupini Godangu manjula mankamankana wonti ja ngatjina wonti, nulu punga mankamankananto Jakobani Godani.

47 Salomolu nunkangu punga wotina wonti.

48 Windri Kapara pirna wata Godaia pungani ngamai, tanana kanali marali wotina warai, worderu Propheta jatana wonti:

49 “Pariwilpa ngakani pirnalaia piri nganai, ja mita ngakanaia tidnaia tidna piri; mina punga-jura ngakangu wotinanto, Kapara jatai; mina ngakani ngara ngamani piri nganai Kara?”

50 Wata ngakani marali jenia pratjana ngankana wonti?

51 Jura kana wokara ngurunguru ja karuwali pani ngarani ja talpani, jura milingeru Jaola kulikirini tiririai, worderu ngaperi jurani jeruja bakana jura.

52 Worangununkangu Propheta jurani ngaperi wora wata tirikari-paterina wonti? Ja tanali tanana nari ngankana wonti, tanali kaukaubana wonti kana talkuja wokaranandru, nunkani wondawondanietja ja nari nandranietja jura karari pantjina paraia;

53 Jura, jura jirijiribani jaura manina wonti angelaia mangieli, ja ninapini wata ngamalkana warai.”

54 Tanali jenia ngarana, jenia tanangu ngarani palkingana wonti, ja tana manatandra mataterina wonti nunkangu.

55 Ja nau Jaolali kulikirieli manamiri nganana wonti, ja nulu pariwilpaia ngurutralpana najina tarana wonti, ja nulu Godaia pirnala najina wonti, ja Jesus Godaia ngunarani terkanani.

56 Ja nau jatana wonti: “Mai, ngato najila wapaia pariwilpa piririnani, ja Kanaia Ngatamura Godaia ngunarani terkanani.”

57 Tana ngaijala pirnali maritjina wonti, ja tanani talpa ngandrawalkaterina wonti, ja tirieli nunkangu kulnukununi mindrina parana wonti.

58 Ja tanali nina ngurandru tertubana wonti, ja nina mardali naria dakana wonti. Ja tinkarietjali kati tanani kurana wonti kulnuja tidnani, tala nunkani Saulus.

59 Ja tanali Stephanus mardali naria dakana wonti, nulu karkana wonti ja jatana wonti: “Kapara Jesujai, jaola ngakani patamai!”

60 Nau pantjaterkana ngarina wonti, ja ngaijala pirnali karkana wonti; “Kaparajai, tanangu ninapini madlentji wata ngamalkamai!” Ja nau jenia matja jatana, nau ngarapalina wonti.

8

1 Saululu nari nunkani ngantjana wonti. Tanangupini ditjini tirikari-paterina pirna pantjina wonti Jerusalem mili wolarani, ja pratjana piltjaru wapana wonti Judaia ja Samariaia mitaia pilki ja pilki, kalitakali Apostel ngamanani.

2 Tanali materali, tana Godandru japali, Stephanus todina wonti, ja tana pirna juajuangana wonti nunkangundru.

3 Saululu mili wolara tjautjau ngankana wonti, ja nau pungani paruparu wirina wonti, ja materi ja widla watawatali dunkalkana wonti, ja tanana kanjangari pungani ngulkujeli jinkina wonti.

4 Tana jeruja piltjaru pantjina, morla worita wapana wonti, ja jaura kaukaubana wonti.

⁵ Philippus Samaria mitaia ngura kulnuja ngarina wonti, ja tanangu Christungundru kaukaubana wonti.

⁶ Kana wolarali kulnukulnuni talpakaldrujeli ngarana wonti nankangu, mina Philippus jatana wonti, tanali ngaranani ja malka najinani, tanana nulu ngankana wonti.

⁷ Ngangau kana marapu kutji murumurunto naka nganana wonti, tanangundru tanana maritjina pirnali dunkana wonti, ja dupudupu ja tjunduru marapu tepi pantjina wonti.

⁸ Ja mankina pirna pantjina wonti nunkangupini ngurani.

⁹ Materi kulno, tala nunkani Simon, ngopara ngurani ngamana wonti, nau kunki nganana wonti, ja Samaria kana wolara ngaruparibana wonti, ngangau nau jatana wonti: “Ngani pirna nganai.”

¹⁰ Nunkangu pratjanali, wakali ja pirnali, pirna ngundrana wonti ja jatana wonti: “Naupini Godaia pirnala nganai, nauja pirna nganai.”

¹¹ Jendrangundruja tanali nina pirna ngundrana wonti, ngangau nulu tanana miljaru wirdi kunki maninali ngaruparibana wonti.

¹² Tanali Philippungu morlalu ngundranani, nulu Godaia mililandru ja Jesuni Christuni talandru kaukaubanani, tanali materali ja widlali multibanila manina wonti.

¹³ Bakana Simon muntali morlalu ngundrana wonti, ja multibanila manina wonti, ja Philippungu jela ngamana wonti; ja nulu malka ja ngurula pirna pantjinani najina wonti, nau pirna ngaruparana wonti.

(Dakani jaura Jaolaia ditji parkulani)

¹⁴ Apostel worali Jerusalemani matja ngarana, Samarialali Godaia jaura patala wiri, tanali tanangu Petrus ja Johannes jinpana wonti.

¹⁵ Pudla ngarina wonti, ja tanangundru ngatjina wonti, tanali Jaola kulikiri maninanto.

¹⁶ Ngangau Nauja wata kulnuni tanangundru matja ngarina, a-ai, tanali windri Kaparaia Christuni tala multibanila manina wonti.

¹⁷ Pudla tanangu mara kuraterina wonti, ja tanali Jaola kulikiri manina wonti.

¹⁸ Simonali matja najina, Jaola kulikiri ngarina warai Apostelali mara kuranani, nulu pudlangu mardatandra padakana wonti

¹⁹ Ja jatana wonti: “Bakana ngakangu ninapini ngurula jinkialumai, ngangau pratjanali, tanangu ngani mara kuraterinani, Jaola kulikiri maninanto.”

²⁰ Petrus nunkangu jatana wonti: “Jidni ja jinkani mardatandra turu ja wirinanto, ngangau jundru ngundrai Godaia poto mardatandrajeli manila.

²¹ Jinkangu wata buru ja wata maratunka parai nunkangupini jaurani, ngangau jidni ngara wata talku ngai Godangu.

²² Nunkangupara jinkani tjikatjikandru karitjiau, ja Godangu ngatjiau, Nulia kara jinkanaia ngarai a ngundrani kalingananto.

²³ Ngangau ngato najiai, jidni puratandraia kaldrini ja tjikatjikaia dupudupuni wirina warai.”

²⁴ Simonali kalabana wonti ja jatana wonti: “Judla ngakangundru Kaparani ngatjialumai, ngangau panila nunkangundru ngakangu wokarananto, mina judla jatana warai.”

²⁵ Pudla Kaparaia jaura matja tinkari ngankana ja kaukaubana, pudla Jerusalema tikana wonti, ja pudlali ngantjani jaura kaukaubana wonti Samaritala ngura marapuni.

26 Kaparaia angelali Philippungu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Terkakamai, ja kunankaria wapau, nunkangupini paltuni, nau Jerusalemingundru Gazaia ngariai, nau wanka nganai,”

27 Ja nau terkakana wonti ja wapana wonti. Ja mai, materi kulno Aethiopiandru, nau eunucha ja Kandace Aethiopia mitaia kaparaia widlaia kana pirna kulno nganana wonti, nina nandru nankani poto pungani kurana wonti, nau Jerusalemingu wokarana wonti ngatjila;

28 Ja nau tikana kurana wonti, ja wilparani nunkanani ngamana wonti, ja Propheta Jesaias warapana wonti.

29 Jaola Philippungu jatana wonti: “Wapau, ja nunkangupini wilparani karakara mindrindiau.”

30 Philippus matja karakara mindrindina wonti, ja nina Prophata Jesaias warapanani ngarana wonti ja jatana wonti: “Jundru bakana ngujamai, mina jundru warapai?”

31 Nau jatana wonti: “Worderu ngato ngujamananto, wata kulnujeli ngakangu ngujangujara jinkinani?” Ja nau Philippungu ngatjina wonti tarananto nunkangu jela ngamala.

32 Jaura witta, nina nulu warapanani, naupini nganana wonti: “Tanali ninaia tjipi jeribaka nari nandralla wapalkana wonti; ja Nauja ngapu nganana wonti tjipi kupara jeribaka nunkani njurdu wokaribanietjani, jeruja Nauja mana wata wilpariai.

33 Nunkani wakawakalani kalala nunkani mudana wonti; warle nunkani mardu kaukaubananto? Ngangau nunkani tepi mitandru matja manina.”

34 Eunuchali Philippungu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngani jinkangu ngatjiai, worangundru Propheta jenia jatai? Nunkangundru munta kara, kana ngurundru kara?”

35 Philippus mana wilparina wonti, ja nunkangupini jaurandru wonina wonti, ja nunkangu ngantjani jaura Jesungundru kaukaubana wonti.

36 Pudla paltuwirdi wapana, pudla ngapani wokarana wonti, ja eunucha jatana wonti: “Najiau, ninkida ngapa nganai! Minali ngandrawalkai, ngato multibanila maninanto?”

37 Philippus jatana wonti: “Jundru ngarali morlalu ngundranani, jenia pantjinanto.” Nulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngato morlalu ngundrai Jesus Christus Godaia Ngatamura nganai.”

38 Ja nulu jirijiribana wonti wilpara banbananto, ja pudla ngapaia ngarina wonti, Philippus ja eunucha, ja nulu nina multibana wonti.

39 Pudla ngapandru matja dunkana tarana, Kaparaia Jaolali Philippus tjirimalkana wonti; ja eunuchali nina wata morla najina wonti; ja nau mankinali nunkani paltuni palkana wonti.

40 Tanali Philippus Asdod ngurani mankamankana wonti. Ja nau wirarina wonti, ja nulu ngantjani jaura kaukaubana wonti ngura pratjanani, nau Cäsarea wokaranantulu.

9

(Dakani jaura Saulus karitjini ditjini)

¹ Saulus milingeru ngaratupunga nganana wonti mili dikidikibala ja nari ngankala, ja nau Priesta pirnani wapana wonti,

2 Ja nunkangundru dakani jaura Damaskus nguraia jaura pungani ngatjina wonti, ngangau nulu palpa nunkangupini paltuni manka-mankanani, materi ja widla, nulu tana dupudupu Jerusalemia wapalkananto.

3 Nau palkanani, ja Damaskus ngurani karakara wokarana, jendranguta nunkangu nurujeli praitji pariwilpandru mintjina karitjina wonti,

4 Ja nau mitani purina wonti, ja ngaijala kulno ngarana wonti nunkangu jatanani: “Saulujai, Saulujai, minandru jidni ngakangu tirikaripateriai?”

5 Nau jatana wonti: “Worana jidni nganai, Kaparajai?” Kapara jatana wonti: “Ngani Jesus nganai, nunkangu jundru tirikaripateriai; jinkangu ngurunguru pantjila nganai dilkani dakala.”

6 Nau ngarrana wonti ja pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Kaparajai, mina jidni jertapateriai ngato ngankananto?” Ja Kapara nunkangu jatana wonti: “Terkala tarau, ja ngurani wiriau, ja tana jinkangu jatala nganai, mina jundru ngankananto.”

7 Materi wora, tana nunkangunto palkana wonti, ngapu terkana wonti japandru, ngangau tanali ngaijala ngarana warai, ja wata kulno najina warai.

8 Saulus mitandru terkana tarana wonti; ja nau milki piririna wonti, nulu panila najina wonti; ja tanali nina mara patana wonti, ja nina Damaskus nguraia wapalkana wonti.

9 Ja nau ditji parkulu butju nganana wonti; ja nulu wata tajina wonti ja wata tapana wonti.

10 Damaskus ngurani mili kulno nganana wonti, tala nunkani Ananias, nunkangu Kapara mudlamalkali jatana wonti: “Ananiajai!” Nau jatana wonti: “Ninkida ngani nganai, Kaparajai.”

11 Kapara nunkangu jatana wonti: “Terkakau ja wapau paltuja, nina tanali dikai “talku”, ja Judani pungani jakalkau kulnuni, tala nunkani Saulus Tarsusala; ngangau mai, nau ngatjila wapaia,

12 Ja nulu mudlamalkani kana kulno, tala nunkani Ananias, wirinani ja nunkangu mara kuraterinani najina warai, nulu nakaldra najinanto.”

13 Ananiali kalabana wonti: “Kaparajai, ngato marapundru nunkangupini materandru ngarana warai, worderuntja madlentji nulu jinkani kulikirini ngankana warai Jerusalemingu;

14 Ja ninkida nulu ngurula ngamalkai Priesta pirnandru, dupudupu ngankala, tanali jinkani tala karkanani.”

15 Kapara nunkangu jatana wonti: “Wapau, naupini ngakangu ngankani poto ngumu nganai, nina ngato kalkalkana warai, nulu tala ngakani waltananto kana koni, ja mitaia kaparani, ja Israel ngatamurani.

16 Ngangau ngato nunkangu wondrala nganai, worderuntja nau ketjaketjananto ngakani talandru.”

17 Ananias wapana wonti ja pungani wirina wonti; ja nau nunkangu matja mara kuraterina, nau jatana wonti: “Ngatata Saul, Kaparali ngana jinpana warai, Naupini Jesus, Nauja jinkangu paltuni, nunkangupini jidni wokarala wiri, wondraterila wiri, jundru nakaldra najinanto ja Jaola kulikirieli manamiri pantjinanto.”

18 Ja nurujeli nunkangu milkindru kulara jeribaka purina wonti, ja nulu nakaldra najina wonti, ja nau jiritjina wonti ja multibanila manina wonti.

19 Ja nulu buka matja tajina, nau nakaldra ngurunguru pantjina wonti. Ja nau Damaskus milini jela ditji palpa ngamana wonti.

20 Ja nurujeli nulu jaura pungani Jesus kaukaubana wonti, Naupini Godaia Ngatamura nganai.

21 Pratjana, tanali nina ngarana, pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Wata naupini nau nganai, nulia Jerusalemingu pratjana piltjaru ngankana warai, tanali nunkangupini talani karkanani, ja nauja jendralia ninkida wokarala wiri, nulia tanana dupudupu Priesta pirnaia wapalkananto?”

22 Saulus milingeru morla ngurungururina wonti, ja nulu Juda kana, tana Damaskus ngurani ngamana wonti, tjautjau ngankana wonti, ngangau nulu morlalu kurana wonti: Naupini Christus nganai.

23 Ditji marapu matja mudana, Juda kana ngankamalina wonti, nina nari ngankala;

24 Saulus tanani ngundrana milkila pantjina wonti. Ja tanali ngura mana ditjiwirdi ja tinkawirdi najinajibana wonti, nina nari ngankala.

25 Milieli nina tinkani patana wonti, ja nina ngura wondirani wirilkana wonti, ja nina billieli ngarilkana wonti.

26 Saulus Jerusalemingu matja wokarana, nulu wontjana wonti milini ngokaterila; ja tana pratjana nunkangundru japali nganana wonti, ngangau tana wata morlalu ngundrana wonti, nau mili nganai.

27 Barnabasali nina patana wonti, ja nina Apostel worangu wapalkana wonti, ja tanangu kaukaubana wonti, worderu nulu paltuni Kapara najina paraia, ja Nulia nunkangu ngankamalina paraia, ja worderu nulu Damaskus ngurani manabakujeli Jesuja talani tinkari ngankana paraia.

28 Ja nau tanangu jela nganana wonti, ja Jerusalem ngurani wirina wonti ja dunkana wonti; ja nulu Kaparaia talani manabakujeli tinkari ngankana wonti.

29 Nulu kaukaubana wonti, ja bakana tjakakijiribamalina wonti Grieka kanani; tanali nina najinajibana wonti, nina nari ngankala.

30 Ngatatajeli jenia matja ngujamana, tanali nina Casareaja ngarilkana wonti, ja nina Tarsusuja jinpana wonti.

31 Jeruja mili wolarali murla ngamalkana wonti Judaiani ja Galilaiiani ja Samariani, ja tana munamarurina wonti, ja Kaparaia japani wirarina wonti, ja Jaola kulikiri a ngankalkanali man a miri pantjina wonti.

32 Jendranguta Petrus pratjanani wiringanani, nau bakana kulikiri-lani Lydda ngurani ngamanani, ngarina wonti.

33 Naka nulu kana kulno, tala nunkani Aeneas, mankamankana wonti, nau kilpawoldra mara wora ja parkulu turarani pirini paranani, nau dupudupu nganana wonti.

34 Ja Petrus nunkangu jatana wonti: “Aeneajai, Jesus Christujeli jidna tepi ngankai: Jiritjiau, ja muntali turarani piri ngankingamai!” “Ja nurujeli nau jiritjina wonti.

35 Ja nina pratjanali najina wonti, tana Lyddangu jal Sarongu ngamana; ja tana Kaparaia karitjina wonti.

³⁶ Joppe ngurani miliwidla nganana wonti, tala nankani Tabitha, jenia wondrai Dorkas, nandru ngankana ngumu marapu ngankana wonti, ja kalumiltjamiltjarinali manamiri nga nana wonti.

³⁷ Jendranguta tanangupini ditjini, nani muntjarina wonti ja palina wonti; tanali nana kulirkana wonti, ja nana piri mirini kurana wonti.

³⁸ Ngangau Lydda Joppingu karakara nganai, ja ngangau milieli ngarana wonti, Petrus naka ngamala wapaia, tanali materi mandru nunkangu jinpana wonti, nulu wata ngujawakananto wokarala.

³⁹ Petrus jiritjina wonti, ja tanangunto wapana wonti; ja nau naka matja wokarana, tanali nina punga miria taralkana wonti; ja nunkangu mangawaru pratjana wokarana wonti, ja tana jindrana wonti, ja nunkangu kati pirna ja kati waka wondralkana wonti, tanana Dorkasali ngankana warai, nani tanangunto ngananala.

⁴⁰ Petrulu pratjana narrana wonti, ja nau pantjaterkana ngarina wonti ja ngatjina wonti; ja nulu palkuja nari najina karitjina wonti ja jatana wonti: “Tabitliajai, jiritjiau!” Nani milki tjenmana wonti, ja nandru Petrus najina, nani ngamana tarana wonti.

⁴¹ Nulu nankangu mara jinkina wonti, ja nana jiritjibana tarana wonti, ja nulu kulikirila ja mangawaru karkana wonti, ja nana tepi wondralkana wonti.

⁴² Joppala wolara jenia milkila pantjina wonti, ja marapujeli morlalu ngundrana wonti Kaparani.

⁴³ Jendranguta nau ditji marapu Joppeni ngamana wonti Simon kulnuni, nau tala ngankinganietja nganana wonti.

10

¹ Kana kulno Cäsareani nganana wonti, tala nunkani Kornelius, nau juljaia kapara nganana wonti, tanana tanali dikai Italia wolarani;

² Nau talku ja Godandru japali nganana wonti nunkani pungalanto, nulu kana wolarani kalumiltjamiltjarina marapu jinkina wonti, ja milingeru Grodani ngatjina wonti.

³ Nulu mudlamalkali talku najina wonti, ditji kunarkuni Godaia angela nunkangu wokaranani ja jatanani: “Korneliusujai!”

⁴ Nulu nina ngurutalpana najina wonti, ja japali pantjina wonti; ja jatana wonti: “Mina nganai, Kaparajai?” Nau nunkangu jatana wonti: “Jinkani ngatjini ja jinkani kalumiltjamiltjarini Godaia ngundranani tarana warai.

⁵ Ja karari materi jinpau Joppia, tanali karkananto Simon, nina tanali dikai Petrus;

⁶ Nau Simon tala ngankinganietjani tidnapalara ngamai, nulu punga panto pirna dirkalani ngamalkai; nau jinkangu jatala nganai, mina jundru ngankananto.”

⁷ Nau angela, Korneliungu matja jatana, kutingana warai, nulu karkana wonti nunkani pungaia mili mandru ja mardakirraetja kulno, nau Godandru japali, tanangundru, tana nunkangu wonki ngamana wonti;

⁸ Ja nulu tanangu pratjana matja kaukaubana, nulu tanana Joppia jinpana wonti.

⁹ Ditji kulnuni, tana paltuni ngananani ja ngurani karakara wokaranani, Petrus pungaia mangatandraia tarana wonti ngatjila todani.

10 Nau mauali pantjina wonti, ja ngantjana wonti palpa tajila; tanali nunkangu palpa wajina, nau ngaramarlarina wonti.

11 Ja nulu pariwilpa piririnani najina wonti, ja nunkangu ngarinani koko kulno, kati pirna neribaka buru mandrumandrungi ngurunguru, nani mitani ngarilkanani.

12 Nunkangupini parana wonti mitaia nganti pratjana tidna mandrumandrungo ja nganti jampa ja tjutju ja ngaranala paia.

13 Ja ngaijala kulno nunkangu pantjina wonti: “Petrujai, terkala tarau, nandrau ja tajiau!”

14 Petrus jatana wonti: “A-ai, Kaparajai! ngangau ngato wata pota kulno jampa ja murumuru tajina warai.”

15 Ja nakaldra ngaijala nunkangu pantjina wonti, pota mandrulani: “Mina Godali kulirkana warai, ninapara jundru wata murumuru patau!”

16 Jenia pota parkulu pantjina wonti; ja nakaldra naupini koko pariwilpani taralkana tikana wonti.

17 Petrus munta ko nganana wonti, mina nulupini mudlamalkali, nulu matja najina, wondrai kara; mai, tana materi, Korneliusulu matja jinpana, ja Simonani punga matja jakalkingana, manani terkana wonti,

18 Karkana wonti ja jakalkana wonti, Simon, nina tanali dikai Petrus, nunkangupini punganu tidnapalara ngamai kara

19 Petrulu nunkangupini mudlamalkandru ngundranani, Jaolo nunkangu jatana wonti: “Mai, materi parkululali jidna wontiai;

20 Terkala tarau ja ngariau, ja tanangunto palkau, ja wata mangan-gankau, ngangau ngato tanana jinpana warai.”

21 Petrus materaia matja ngarina, tanana Korneliusulu nunkangu jinpala wiri, nau jatana wonti: “Mai, ngani nauja nganai, ninaia jura wontila wapaia; minandru jura ninkida wokarana warai?”

22 Tana jatana wonti: “Kornelius, juljaia kaparali, kana talku ja Godangundru japali, nina Juda kana wolarali pirna ngundrai, jiri-jiribani jaura angela kulikirindru manila wiri, jidna nunkani pungaia karkananto, jinkangundru jaura ngarala.”

23 Nulu tanana karkana wonti wirinanto, ja nulu tanaim ngamalkana wonti. Ditji kulnuni Petrus jiritjina wonti, ja tanangu jela palkana wonti, ja ngatata palpa Joppendru nunkangu jela wapana wonti.

24 Ja ditji kulnuni tana Cäsareani wokarana wonti. Korneliusulu ja nunkani nguralali ja kamaneli ngura kulnulali, tanana nulu mapana wonti, tanangu kalkana wonti.

25 Jendranguta Petrus wjrinani, Kornelius nunkangu mandurina wonti, ja nunkangu tidnani woraterina wonti, ja ngatjina wonti.

26 Petrulu nina terkibala tarana wonti ja jatana wonti: “Terkakala taramai, ngani bakana kana nganai.”

27 Ja nulupudla manju ngankamalina, nau wirina wonti, ja marapu mankamankana wonti, tana matja jurborina.

28 Ja nau tanangu jatana wonti: “Jura milkila, worderu Juda kanani wata ma mini kurala wapaia tulani ngankamalinanto kara, wirinanto kara; windri Godali ngakangu wondrala wiri, wata kana kulno wokawaka kara murumuru kara dikananto.

29 Jendrangundruja ngani wata delkila wiri wokarala, ngana karkanani. Jeruja ngato jakalkai, minandru jura ngana karkala wiri.”

30 Ja Kornelius jatana wonti: “Ditji mandrumandrungi ngopera, nunkangupini ditjielu karari, ngani milja ngamana warai; ja ditji kunarkuni ngani ngatjila wiri pungani ngakanani. Ja mai, kana kulnujeli kati kintjalkurujeli ngakangu terkala wiri,

31 Ja nau jatala wiri: “Godali jinkani ngatjini ngarana warai, ja jinkani kalumiltjamiltjarinandru jinkini Nulia ngundrana warai.

32 Joppia jinpau, ja karkau Simon, nina tanali dikai Petrus; nau Simon tala ngankinganietjaia pungani, panto pirna dirkalani, tidnapalara ngamai.”

33 Nurujeli ngato jinkangu jinpala wiri, ja jundru ngumu ngankana warai, jidni wokarala. Karari ngaiiani pratjana Grodani ngamai, pratjana ngarala, mina Godali jinkangu jirijiribala wiri.”

(Dakani jaura Jesu tepi terkakani ditji mandrulani)

34 Petrus mana wilparina wonti ja jatana wonti: “Ngato morlalu ngujamala wapaia, Godali wata kana mudla ngundrai,

35 A-ai, warle kana wolara pratjanani nunkangundru japali nganai, ja talkula ngankai, nina Nulia patai.

36 Jura ngujamai ninaia jaura, ninapini Nulia Israel ngatamurani jinpana wonti, worderu Nulia Jesungu Christungundru murla kaukaubana wonti; Naupini warupotuja Kapara nganai.

37 Ninapini jaura, nauja Judaiani paruparu pantjinala, ja Galiliani woninala, nunkangupini multibanilani ngadani, nina Johannili kaukaubana wonti:

38 Jesus Nazarethalandru, worderu Godali nina Jaolali kulikirieli ja ngurulali wiribana wonti, Nauja wirarina wonti ja ngumu ngankana wonti, ja pratjana tepi ngankana wonti, tanana kutjieli jupanani; ngangau Goda nunkangunto nganana wonti.

39 Ja ngaiiani tinkari ngankanietja pratjanandru nganai, mina Nulia ngankanala Judaia mitani ja Jerusalemingu. Ninaia tanali nari ngankana wonti, ja pitani warukijiribana wonti.

40 Ninapini Godali ditji parkulani jiritjibana wonti, ja ninaia wondralkana wonti.

41 Wata kana wolara pratjanani, a-ai, windri ngaiianingu tinkari ngankanietjani, ngaiianina Godali kalkalkanala, ngaiiani nunkangu jela tajina wonti ja tapana wonti, Nauja narindru matja jiritjina.

(Dakani jaura Jaolaia ditji mandrulani)

42 Ja Nulia ngaiianingu jirijiribana wonti, kana wolarani kaukaubananto, ja tinkari ngankananto: Ninaia Godali ngankana wonti kalala kuranietja tepia ja naria.

43 Nunkangundru Propheta pratjanali tinkari ngankai, nunkani talandru warupotujeli, tana nunkangu morlalu ngundrai, madlentjaia kalinganila manila nganai.”

44 Petrus tananapini jaura jatanani, Jaola kulikiri tanangu pratjanani ngarina wonti, tanali jaura ngaranani.

45 Ja karu walila, tana morlalu ngundrana wonti, tana Petrungunto wokarana warai, pirna ngaruparana wonti, ngangau bakana kana koni Jaola kulikiri nangana warai.

46 Ngangau tanali tanana tali ngurujeli kaukaubanani ja Goda jurakokanani ngarana wonti. Ja Petrulu kalabana wonti:

47 “Kulnujeli ngapa ngandrawalkala nganai, tananaia wata multibananto, ngangau tanali Jaola kulikiri manina warai ngaianingu jeribaka?”

48 Ja nulu jirijiribana wonti tanana multibala Kaparaia talani. Tana nunkangu ngatjina wonti, nau ditji palpa naka ngamananto.

11

1 Apostel worali ja ngatata mara worali, tana Judaiani ngamana, ngarana wonti, bakana kana kojeli Godaia jaura patana warai.

2 Ja Petrus Jerusalemia matja tarana, tana karuwalilali jatamalina wonti nunkangu.

3 Ja jatana wonti: “Jidni kanani wirina paraia, tana wata karuwalila nganai, ja tanangu jela tajina paraia.”

4 Petrulu wonina wonti, ja tanangu warupotuni warapaterina wonti ja jatana wonti:

5 Ngani Joppe ngurani matja ngatjinani, ja ngani ngaramarlarina paraia, ja mudlamalka najina paraia: Koko kulno, kati pirna jeribaka, buru mandru ja mandruni pariwilpandru ngarinani, ja nau ngakangu wokarana paraia.

6 Ja ngato nina ngurutalpana najina paraia, ja ngujangujamana paraia, ja ngato najina paraia mitaia nganti tidna mandrumandrunto ja nganti jampa ja tjutju ja paia ngaranala.

7 Ja ngato ngaijala ngakangu jatanani ngarana paraia: “Petrujai, terkala tarau, nandrau ja tajiou!”

8 Ngani jatana paraia: A-ai, Kaparajai, ngangau jampa kara muru-muru kara, wata pota kulno ngakangu manani wirina warai.

9 Ngaijalali pariwilpandru pota mandrula ngakangu kalabana paraia: “Mina Godali kulirkana warai, ninapara jundru wata murumuru patau!”

10 Jenia pota parkulu pantjina paraia; ja nakaldra pratjana pariwilpani taralkana tikana paraia.

11 Ja mai, nurujeli materi parkulu pungani terkana wirinani, nunkangu ngani ngamanani, tanana Cäsareandru ngakangu matja jinpana.

12 Jaola ngakangu jatana paraia, ngani tanangu jela wapananto, wata mangangankani. Ngakangu jela bakana tanapini ngatata mara wora ja kulno wapana paraia, ja ngaiiani nunkangupini materaia pungani wokarana paraia.

13 Ja nulu ngaianingu kaukaubana paraia, worderu nulu najina warai pungani nunkanani angela terkanani ja nunkangu jatanani: “Materi Joppia jinpau ja Simon, nina tanali dikai petrus, karkau.

14 Nau jinkangu jaura jatala nganai, tanangundru jundru ja jinkani pungalali tepi ngurali manila nganai.”

15 Ngato wonina paraia kaukaubala, Jaola kulikiri tanangu pratjanani ngarina paraia, ngaianangu jeribaka ngopera.

16 Ngato Kaparaia jaura ngundrana paraia, worderu Nauja jatana wonti: “Johannili ngapali multibana wonti, jura Jaolali kulikirieli multibanila manila nganai.”

¹⁷ Godali tanangu poto jinkinani, worderu bakana ngaianangu, ngiana Kapara Jesungu Christungu morlalu ngundrana wonti: “Worana ngani nganana paraia? Ngani ngurunguru nganana paraia Godani daudauala?”

¹⁸ Tanali jenia ngarana, tana ngapurina wonti; ja tanali Goda jurakokana wonti ja jatana wonti: “Jeruja bakana kana koni Godali madlentjandru karitjini jinkina paraia tepia.”

¹⁹ Tana ketjaketjanandru, nau Stephanusungundru pantjina, piltjaru nganana wonti Phönicielu ja Cypernilu ja Antiochialu marurina wonti, ja wata kulnuni jaura kaukaubana wonti, a-ai, windri Juda kanani.

²⁰ Palpa tanangundru Cypriala ja Kyrenala nganana wonti, tana Antiochiani matja wokarana, bakana Grieka kanani jatana wonti, ja ngantjani jaura Kapara Jesungundru kaukaubana wonti,

²¹ Ja Kaparaia mara tanangunto nganana wonti; ja kana marapu, tana morlalu ngundrana wonti, Kaparaia karitjina wonti.

²² Naupini pinti Jerusalem mili wolarani talpani wokarana wonti, ja tanali Barnabas jinpana wonti, nau Antiochialu wapananto.

²³ Nau naka matja wokarana, ja Godaia murla najina, nau mankina wonti, ja nulu pratjana kurukurubana wonti, ngara wonkieli Kaparani wonki ngamala.

²⁴ Ngangau nau kana ngumu nganana wonti, Jaola kulikirieli ja morlalu ngundranali manamiri. Ja kana wolara marapu Kaparani ngokana wonti.

²⁵ Barnabas Tarsuja palkana wonti Saulus wontila; ja nulu nina matja mankamankana, nulu nina Antiochiaia manina tikana wonti.

²⁶ Jendranguta pudla kilpawoldra kulno mili wolarani jela ngamana wonti, ja mili wolarani ngujangujara jinkina wonti, ja tanali ngopera Antiochiani mili “Christiala” dikana wonti.

²⁷ Tanangupini ditjini Jerusalemingundru Propheta Antiochiaia ngarina wonti.

²⁸ Kulno tanangundru, tala nunkani Agabus, terkakana wonti, ja Jaolali wondrana wonti, maua pirna mita maruni wokarala nganai. Naupini bakana kantji wokarana wonti mitaia kapara Claudiungu.

²⁹ Milieli pratjanali, kulno ja kulnujeli, kurana wonti, nunkani potundru palpa kalumiltjamiltjarina jinpananto tanangu ngatatani, tana Judaiani ngamanani.

³⁰ Jenia tanali bakana ngankana wonti, ja jenia pinarani jinpana wonti Barnabas ja Saulus marali.

12

¹ Nunkangupini miljarani Herodilu mitaia Kaparali mili wolarandru palpani mara kurana wonti, tanana jupala.

² Nulu jirijiribana wonti, tanali Jakobus, Johannini neji, mardakirrali nari ngankananto.

³ Ja nulu najina, Juda kanali jenia ngantjanani, nulu morla ngankana wonti, ja bakana Petrus patana wonti. Jendranguta pulkurutjeriban-ibuka pani ditji nganana wonti.

⁴ Nulu nina matja patana, nulu nina kanjangari pungani widmana wonti, ja nulu nina pota mandrumandru mitaia kaparaia mili mandrumandruni jinkina wonti, tanali nina najinajibananto, ngangau nulu ngundrana wonti nina Passani ngadani kana wolarani wondralkala,

⁵ Tanali Petrus kanjangari pungani najinajibana wonti; ja mili wolarali milingeru wonki nunkangundru Godani ngatjina wonti.

⁶ Herodieli jertapaterinani nina wondralkala, nunkangupini tinkani Petrus mukaturarana wonti mitaia kaparaia mili mandruni terti, kanjangari mandrujeli dupudupu, ja najinajibanietja raanani palarani kanjangari punga ngamalkana wonti.

⁷ Ja mai, Kaparaia angela kulno karakararina wonti, ja praitji kanjangari pungani mintjina wonti: Nulu Petrungu pankitiri nandranandrana wonti, nina jiritjibana wonti ja jatana wonti: “Nurujeli jiritjiau!” Ja kanjangari nunkani marandru purina wonti.

⁸ Ja angela nunkangu jatana wonti: “Ngampiau, ja tidnaputa jinkani widmateriau;” ja nulu jeruja ngankana wonti. Ja nau nunkangu jatana wonti: “Kati pirna jinkani jurkamateriau, ja ngakangu karipateriau.”

⁹ Ja nau dunkana wonti, ja nunkangu karipaterina wonti, ja ko nganana wonti, jenia kantji nganai, mina angelandru pantjiai, a-ai, nulu ngundrana wonti, nulu mudlamalka najiai.

¹⁰ Pudla najinajibanietja ngoperalani ja mandrunila matja wiringana, pudla marda manani wokarana wonti, nulu nguraia padakai, naupini munta pudlangu piririna wonti; ja pudla dunkana wonti ja paltuwirdi kulno wapana wonti, ja nurujeli angela nunkangundru danina wonti.

¹¹ Ja Petrus matja tjuruwilparina, nau jatana wonti: “Karari ngani morlalu milkila, Kaparali angela nunkani jinpana warai, ja ngana kulkana warai Herodes marandru ja Juda kana wolarai kalkaterina pratjanandru.”

¹² Nulu jenia matja ngujamana, nau Marianankani, Johannini ngandria, nina tanali dikai Markus, pungani wokarana wonti, woderi marapu mapaterina wonti ngatjila.

¹³ Petrulu manaia pirnani manani nandranandrani, mili widla, tala nankani Rhote, wokarana wonti ngarala.

¹⁴ Ja nandru Petruni ngaijala ngujamana, nandru mankinandru mana wata walto ngankana wonti, a-ai, nani wirina mindrina wonti ja kaukaubana wonti, Petrus manani terkala wapaia.

¹⁵ Tanali nankangu jatana wonti: “Jidni jirijiri nganai;” Nandru morlalu kurana wonti, jenia jeruja nganai. Tana jatana wonti: “Jenia angela nunkani nganai.”

¹⁶ Petrulu milingeru nandranandrana wonti. Tanali matja walto ngankana, tanali nina najina wonti ja pirna ngaruparana wonti.

¹⁷ Nulu tanana marali daudauana wonti tana ngapurinano, ja tanangu kaukaubana wonti, worderu Kaparali nina kanjangari pungandru dunkalkana warai. Ja nau jatana wonti: “Jenia Jakobuugu ja ngatata worangu kaukaubanimai.” Ja nau dunkana wonti ja piri kulnuja wapana wonti.

¹⁸ Matja ditjirinani, tana juljaia mili wata ngalje ngaratutututu ngana wonti, mina Petrungu pantjina warai.

¹⁹ Herodili nina matja wontina ja wata mankamankana, nulu najinajibanietjani kalala kurana wonti, ja jirijiribana wonti tanana wapalkala naria. Ja nau Judaiandru Cäsareaja ngarina wonti, ja naka ngamana wonti.

²⁰ Herodes Tyrusalani ja Sydonalani tiririna wonti; tana kulnukul-nuni mapaterina wonti nunkangu, ja tanali mitaia kaparaia poto ngamalkijiribanietja Blastus matja karkarkana tana murla ngatjina wonti, ngangau tanani mitali nunkani buka mitaia kaparaia mitandru tajina wonti.

²¹ Ditji kulnuni, nina nulu matja kurana, Herodili mitaia kaparaia kati widmaterina wonti, ja nau jaura pirini ngamana ngarina wonti, ja nulu kana wolarai mudlani jaura kaukaubana wonti tanangu.

²² Kana wolarali nunkangu karkana wonti: “Naupini Godaia ngaijala nganai, ja wata kanaia!”

²³ Ja nurujeli nina Kaparaia angelali nandrana wonti, ngangau nulu wata Godani pirna ngundrana wonti; ja miriwirieli nina tajina wonti, ja nau palina wonti.

²⁴ Godaia jaura punkana wonti ja marurina wonti.

²⁵ Barnabas ja Saulus Jerusalemingundru tikana wonti, pudlani ngankana matja mudana, ja pudlali bakana Johannes, nina tanali dikai Marcus, manina kurana wonti.

13

¹ Antiochiani mili wolarani Propheta ja ngujangujara jinkinietja nganana wonti, Barnabas ja Simeon, nina tanali dikai Niger, ja Lucius Kyrenala, ja Manaen kapakaparaia Herodini kalu kulno, ja Saulus.

² Tana Kaparani mili ngamana ja milja ngamana, Jaola kulikiri jatana wonti: “Barnabas ja Saulus ngakangu tjirimalkanau nunkangupini ngankanani, nunkanaia ngato pudlana karkana warai.

³ Ngadani tana milja ngamana wonti ja ngatjina wonti, ja tanali pudlangu mara kuraterina wonti, ja pudlana jinpana wonti.

⁴ Ja Jaolali kulikirieli pudlana matja jinpana, pudla Seleuciaia ngarina wonti, ja nakandru Cypernia pararana wonti.

⁵ Ja pudla Salamingu matja wokarana, pudlana Godaia jaura Juda kanaia jaura pungani kaukaubana wonti; ja pudlali bakana mili Johannes ngamalkana wonti.

⁶ Pudlali watiwati paruparu Paphojelu matja palkingana, pudlali kana kulno mankamankana wonti, nau kunki ja jedikantji propheta ja Juda kana nganana wonti, tala nunkani Barjesus.

⁷ Nau Sergius Paulungu nganana wonti, nau mitaia kapakapara ja kana kiri nganana wonti. Nulupini Barnabas ja Saulus karkana wonti, ja ngantjana wonti Godaia jaura ngarala.

⁸ Pudlangu tjakakana wonti kunki Elimas, — jeruja nunkani tala matja karitjimaikana — ja wontina wonti kapakapara morlalu ngundranandru karitjimalkala.

⁹ Saululu, nina tanali dikai Paulus, Jaolali kulikiri manamirieli nina ngurutalpana najina wonti,

¹⁰ Ja jatana wonti: “Jidni kutjia ngatamura madlentjaia kirieli ja jeljujeljujeli pratjanali manamiri, talkulaia pratjanaia tula, jundru wata mudala nganai Kaparaia palto talku karitjimalkala?”

¹¹ Ja mai, Kaparaia mara jinkangu wokarai, ja jidni butjurila nganai, ja ditji pirna wata najila nganai miljaru kulnuwirdi.” Nurujeli nunkangu prantjalku ja ngalpurali walpana wonti, ja nau wirarina wonti ja kana wontina wonti, tanali nina marali wiralkananto.

12 Kapakaparali jenia najina mina pantjina warai, nulu morlalu ngundrana wonti ja Kaparaia ngujangujarandru pirna ngaruparana wonti.

13 Paulus, ja tana nunkangunto, Paphongundru matja pararana, tana Pergingu Pamphyliani wokarana wonti; Johannes pudlangundru puntina wonti, ja Jerusalemia tikana wonti.

14 Pudla Pergendru, palkana wonti, ja Antiochiani Pisidiani wokarana wonti, ja pudla Sabbat ditjini jaura pungani wirina wonti, ja ngamana ngarina wonti.

15 Tanali jirijiribani jaura ja Propheta matja warapana, jaura pungaia kaparali pudlangu jinpana wonti ja jatana wonti: “Ngatata ngantjalu, judla kurukurubani jaura kulno kana wolarani ngamalkanani, jatalumai!”

16 Paulus terkakala tarana wonti, ja marali malka jinkina wonti ja jatana wonti: “Jura Israel kana, ja jura Godangundru japali nganana, ngaranimai!”

17 Tananipini Israel kana wolaraia Godali ngaperi worana ngaianani kalkalkana wonti; ja Nulia kana wolara miri ngankana wonti, tana Egypta mitani tula ngananala, ja tanana nguna terkanali nakandru dunkalkana wonti.

18 Ja kildawoldra pota mandrumandru marapratjana Nulia tanana dantjudantjumalkana wonti ja ngamalkana wonti.

19 Ja Nulia Canaan mitani kana wolara mara wora ja mandru matja palipalimana, Nulia tanangu tanani mita wontjani malkali puntibijiribana wonti.

20 Ja kilpawoldrawirdi 450 ngadani, Nulia tanangu kalala kuraniemaja jinkina wonti Samuel Prophetangulu.

21 Ngadani tana mitaia kapara ngatjana wonti, ja Godali tanangu Saul jinkina wonti, Kisani ngatamura, kana kulno Benjamin

22 Ja Nulia nina matja worana, Nulia tanangu David mitaia kapara jiritjibana wonti, nunkangundru Nulia tinkari ngankana wonti ja jatana wonti: “Ngato David Jessaini ngatamura mankamankana warai, kana kulno ngakangu ngarani, nulu ngakani jertapaterina pratjana ngankala nganai.”

23 Nunkangupini ngatamurandru Godali Israel kanani Jesus Kulkani nipirna jiritjibana wonti, worderu Nulia talpadakana wonti;

24 Nunkangupini wokarani ngopera Johannes Israel kana wolarani madlentjandru karitjinaia multibanila kaukaubana wonti.

25 Johannili ngankana nunkani matja mudana, nau jatana wonti: Worana jura ngana ngundrai, ngani Nau wata nganai, a-ai, mai, Nau ngakangu ngadani wokarai, nunkangu ngani wata talku nganai tidnaputa nunkani tidnandru dukarala.

(Dakani jaura Jesu tepi terkakani ditji parkulani)

26 Ngatata ngantjalu! Jura Abrahamani marduja ngatamura, ja tana jurangundru Godandru japali nganai, jurangu ninapini kulkani jaura matja jinpana.

27 Ngangau Jerusalemalali ja tanani kaparali, ngangau tanali ninaia wata ngujamana wonti. Prophetaia jaura, Sabbat ditji pratjanani warapanani, manamiri ngankana wonti, ngangau tanali nunkangu kalala kurana wonti.

28 Ja tanali wata naria madlentji nunkangu mankamankana wonti, a-ai, windri tanali Pilatungu ngatjina wonti, ninaia nari ngankala.

29 Ja tanali pratjana, mina nunkangundru dakanala paranani, mudana wonti, tanali ninaia pitandru ngarilkana wonti, ja narikutuni kurana wonti;

30 Ja Godali ninaia narindru jiritjibana wonti.

31 Ja Nauja ditji marapu tanangu wondraterina wonti, tana nunkangu jela Galilaiandru Jerusalemia tarana wonti, ja tana karari nunkani tinkari ngankanietja nganai kana wolarani.

32 Ja ngaiani jurangu ninapini talpadakani jaura kaukaubai, tana ngaperi worangu matja pantjina, ninapini Godali ngaianangu, tanani ngatamurani, morlalu kurana wonti, ngangau Nulia Jesus jiritjibana wonti.

33 Worderu bakana Psalma mandrulani dakanala parai: Jidni ngakani Ngatamura nganai, karari ngato jidna kantji patana warai.”

34 Nulia ninaia narindru jiritjibana wonti, Nauja wata morla puapuarinani karitjina tikananto, nunkangundru Nulia jeruja jatana wonti: “Ngato jurangu Davidani murla morlalu jinkila nganai.”

35 Jendrangundruja Nauja bakana piri kulnuni jatai: “Jundru wata manuni kurala nganai, jinkani Kulikiri puapuarinani najinanto.”

36 Ngangau Davidali, nunkani miljarani Godaia jertapaterinani matja pankina, palina wonti, ja tanali nina nunkani ngaperi worangu kurana wonti, ja nulu puapuarinani najina wonti.

37 Nulia, ninaia Godali jiritjibana wonti, wata puapuarinani najina wonti.

38 Jeruja jura ngujamananto, ngatata ngantjalu, nunkangundru jurangu madlentji kalingani kaukaubala nganai.

39 Ja nunkangu pratjanandru, nunkangundru jura ngandandarina wonti Mosini jirijiribani jaurani talku pantjila, nunkangu talku pantjiai, warle nunkangu morlalu ngundrai.

40 Ngamalkaterianau, wata jenia jurangu wokarananto, mina Propheta jatana wonti:

41 “Najianau jura ngirkibanietja, ja ngaruparanau ja panila pantjiau; ngangau ngato ngankana kulno jurani ditjini ngankai; jura wata morlalu ngundrala nganai, kulnujeli jenia jurangu kaukaubanani.”

42 Pudla Juda kana jaura pungandru matja dunkana, kana kojeli pudlangu ngatjina wonti, pudlali Sabbath ditji kul nuni tananapini jaura tanangu kaukaubananto.

43 Jaura punga matja mudana, Juda kana ja Juda kana kamaneli marapu Paulungu ja Barnabangu karipaterina wonti, ja pudlali tanangu kaukaubana wonti, ja tanana kurukurubana wonti, tana Godaia murlani wonki ngamananto.

44 Sabbath ditji kulnuni ngampu nguraia kana pratjana mapaterina wonti Godaia jaura ngarala.

45 Juda kanali kana marapu matja najina, tana milkirinali manamiri pantjina wonti, ja nunkangupini tjakakana wonti, mina Paulus jatana wonti, ja ngirkibana wonti.

46 Paulus ja Barnabas manubaku terkana wonti ja jatana wonti: “Jurangu morlalu ngopera Godaia jaura jatananto; ngangau jura ninaia

tertabai, ja jura munta wata talku ngundrateriai tepi nguralia, mai, ngali kana koni karitjila nganai.

⁴⁷ Ngangau jeruja Kaparali ngaianingu jirijiribana wonti: “Ngato jidna kana koja praitji terkibana wonti, jidni Kulkanipirna nganananto mita wondirajelu.”

⁴⁸ Kana kojeli jenia matja ngarana, tana mankina wonti, ja Kaparaia jaura jurakokana wonti, ja morlalu ngundrana wonti jeruntjali tanangundru Nulia tepi nguralia kalkalkana wonti.

⁴⁹ Kaparaia jaura munamarurina wonti nunkangupini mitani paruparu.

⁵⁰ Juda kanali widla kana pirna, Godangundru japali, ja nguraia kapara tirijiritjibana wonti, ja Paulungu ja Barnabangu tirikaripaterina patijiritjibana wonti, ja pudlana tanani wondirandru narrana wonti.

⁵¹ Pudlali puturu pudlani tidnaputandru matja kantikantina, pudla Ikoniungu wokarana wonti.

⁵² Mili mankinali ja Jaolali kulikirieli manamiri pantjina wonti.

14

¹ Jendranguta pudla jela Ikoniungu Juda kanaia jaura pungani wirina wonti, ja jeruja kaukaubana wonti, Juda kana ja Grieka kana wolarali morlalu ngundrana wonti.

² Tanali Juda kanali, tanali wata morlalu ngundrana wonti, kana koja mungara patijiritjibana wonti, ja kaldri ngankana wonti ngatatani.

³ Pudla naka ditji marapu ngamana wonti, ja pudla manubakujeli kaukaubana wonti Kaparani, Nulia murlaia jaurani tinkari ngankana wonti, ja malka ja pirnala pudlali marali ngankana wonti.

⁴ Nguraia kana wolara palkaterina wonti, palpa Juda kanani jela ngundrana wonti, ja palpa Apostel wulangu.

⁵ Kana ko ja Juda kana tanani kaparanto jurboringana wonti, pudlana jupala ja mardali dakala.

⁶ Pudlali jenia matja ngujamana, pudla japa mindrina wonti Lykaoniaja ngura wuluja, Lystrangu ja Derbengu, ja mitani karakara.

⁷ Ja pudla naka ngamana wonti, ja ngantjani jaura kaukaubana wonti.

⁸ Ja Lystrangu kana kulno nganana wonti, nau ngamana wonti, ja ngandri mandrandru tjundurur nganana wonti, nau wata pota kulno wirarina wonti.

⁹ Nulupini Paulus kaukaubanani ngarana wonti; nulu nina ngurutalpana najina wonti, ja nulu matja ngujamana, nulu morlalu ngundrai tepi pantjila,

¹⁰ Nau ngaijala pirnali jatana wonti: “Talku terkakamai jinkani tidnali!” Ja nau kulkungana tarana wonti ja wirarina wonti.

¹¹ Kana wolarali matja najina, mina Paululu ngankana warai, tana ngaijala pirnali Lykaonia talieli jatana wonti: “Goda wora kanani jeribaka pantjina warai, ja ngaianingu ngarina warai.”

¹² Ja tanali Barnabas Zeus dikana wonti, ja Paulus Hermes, ngangau nulu jauraia kapara nganana wonti.

¹³ Zeusuni priestali, nau tanani nguraia tidnanta nganana wonti, nganti ja tiwipirapira manani padakana wonti, ja ngantjana wonti kana wolarani jela poto ngumu jinkila.

¹⁴ Pudlali Apostel, Barnabas ja Paulus, jenia ngarana, pudlali pudlani kati purana wonti, ja kana wolaraia mindrina wonti, ja maritjina wonti

¹⁵ Ja jatana wonti: “Kana worajai! Mina jura ninkida ngankai? Ngali bakana kana jurangu jeribaka, ja ngali jurangu ngantjani jaura kaukaubai, jura tanangupini bakundru tepia Godani karitjinanto, Nulia pariwilpa ja mita ja panto pirna ja pratjana mina mandrani pantjimana wonti.

¹⁶ Nulupini miljaru waruni kana ko worani patana wonti, tana tanani palto muntani wirarinanto.

¹⁷ Ja Nulia muntali morlalu kurana wonti, ngangau Nulla jurangu ngumula marapu ngankana wonti, ja pariwilpandru talara ja tandraia ditji jinkina wonti, ja jurana bgara manamiri ngankana wonti bukali ja mankali.”

¹⁸ Pudla jenia matja jatana, pudla ngampu ngandandarina wonti kana wolara daudauala, pudlangu poto ngumu jinkila.

¹⁹ Antiochiandru ja Ikoniungundru Juda kana wokarana wonti, tanali kana wolara jadijadibana wonti, ja tanali Paulus mardali dakana wonti, ja nina ngura palaraia parumana wonti, ja ngundrana wonti, nau matja nari.

²⁰ Milieli nina matja kapikapina, nau terkala tarana wonti, ja nguraia wirina wonti; ja ditji kulnuni nau Barnabas jela nakandru Derbia palkana wonti.

²¹ Ja pudla nunkangupini ngurani ngantjani jaura matja kaukaubana, ja mili marapu matja ngankana, pudla tikana kurana wonti Lystraia ja Ikoniuja ja Antochiaia.

²² Ja mili mungara nguru ngankana wonti, ja tanana kurukurubana wonti morlalu ngundrani wonki ngamala, ja ngaiiani ketjaketjana marapuni wiringananto Godaia mililaia.

²³ Pudla tanangu kana kapara matja kaikalkana mili wolarani pilki ja pilki, pudlali ngatjinali ja milja ngamanali tanana Kaparani kurana wonti, nunkangu tanali morlalu ngundrana wonti.

²⁴ Ja pudla Pisidiani matja palkingana, pudla Pamphyliani wokarana wonti.

²⁵ Ja pudlali Pergengu jaura matja kaukaubana, pudla Attaliaia ngarina wonti.

²⁶ Ja nakandru pudla Antioehiaia pararana wonti, wodajerindru pudlali Godaia murla jinkina paraia nunkangupini ngankanani, nau matja mudanani.

²⁷ Pudla naka matja wokarana, ja mili matja karkana, pudlali kaukaubana wonti, worderuntja Godali pudlanguntali ngankana warai, ja worderu Nauja kana koni morlalu ngundranaia mana piri ngankana warai.

²⁸ Pudla wata miljaru wordu naka milini jela ngamana wonti.

15

¹ Ja palpa Judaiandru ngarnia wonti, ja ngatatani ngujangujara jinkina wonti: “Jura wata karuwalila pantjinani Mosini ngujani jeribaka, jura ngandandinani tepi ngurali manila.”

² Ngangau jendranguta wata waka tjelapalkani ja tjakakijiribamalini tanangu pantjina wonti Paulungu ja Barnabangu, tanali kurana

wonti, Paulus ja Barnabas ja palpali morla tanangundru, Apostel worangu ja pinaru worangu Jerusalemia tarananto nunkangupini tirijakalkijiribamalinandru.

³ Mili wolarali pudlana matja ngankijmbingana, pudla Phöniciansi ja Samariani palkingana wonti, ja kana koja karitjini kaukaubana wonti, ja ngatata pratjanani mankina pirna ngankana wonti.

⁴ Pudla Jerusalemingu matja wokarana, mili wolarali ja Apostel worali ja pinaru worali pudlana murlali patana wonti; ja pudlali kaukaubana wonti, mina pirnala Gadali pudlangunto ngankana wonti.

⁵ Pharisaija ngujandru palpa, tana morlalu ngundrana wonti, terkakana wonti ja jatana wonti: “Tanana karuwalila pantjinanto, ja tanangu jirijiribananto, tanali Mosini jirijiribani jaura ngamalkananto.”

⁶ Apostel wora ja pinaru wora mapaterina wonti, tananapini jaura najinajibala.

⁷ Tjakakijiribamalina marapu matja pantjina, Petrus terkakana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngatata ngantjalu! Jura milkila, ditji warundru Godali ngaianangundru kalkalkana wonti, ngakani manali kana kojeli ngantjani jaura ngarananto ja morlalu ngundrananto.

⁸ Ja Godali ngarangujamanietjali tanangu tinkari ngankana wonti, ngangau Nulia tanangu Jaola kulikiri jinkina wonti, ngaianangu jeribaka;

⁹ Ja wata pilkipilki ngankana wonti ngaianangu ja tanangu, ngangau Nulia morlalu ngundranali tanani ngara kulirkanala.

¹⁰ Minandru jura karari Goda wontjai, ja milini wokarani pita wokara kurai, nina ngaianani ngaperi wora ja ngaiani ngandandarina warai wilimala?

¹¹ A-ai, ngaiani morlalu ngundrai Kaparaia Jesuja manjulandru tepi pantjila, tanangupini jeribaka,”

¹² Kana wolara ngapurina wonti, ja tanali Barnabas ja Paulus kaukaubanani ngarana wonti, worderu malka pirna ja pirnala Godali kana koni pudlangundru ngankana wonti.

¹³ Pudla matja ngapurina, Jakobulu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura materi ja ngatata worajai, ngana ngaranimai!

¹⁴ Simeonali kaukaubana warai, worderu ngopera Godali kana kondru kana wolara kalkalkana wonti nina patala nunkani talandru.

¹⁵ Ja nunkangu Prophetaia jaura kulnuklununi nganai, worderu dakanala parai:

¹⁶ “Ngadani ngani nakaldra tikala nganai, ja Davidani punga, nau tampurina, nakaldra wotila nganai, ja nunkani tampurini ngato nakaldra wotila nganai, ja nina terkibana tarala nganai;

¹⁷ Pinpani kanali Kapara wontinanto, ja kana wolara pratjanali, tanangupini tanali tala ngakani dikai, Kapara jatai, Nulia jenia ngankai.”

¹⁸ Godali ngankana nunkani nguralindru ngujamai.

¹⁹ Jendrangundruja ngato kurai, tanapini wata morla jupala, tanana kana kondru Grodangu karitjiai.

²⁰ A-ai, tanangu jirijiribananto, tanana muramura murumurundru ja palakantjindru ja ngurlini ngantindru ja kumarandru ngamalkaterinanto.

²¹ Ngangau Mosili warulandru ngura pratjanani jenipara ngamalkai, tanali nina kaukaubai, wodajeri tanali nina jaura pungani Sabbat ditji pratjanani warapai.”

²² Jendranguta Apostel worali ja pinaru worali ja mili wolarali kurana wonti, tanangundru materi palpa kalkalkala ja Antiochiaia jinpala Paulungu ja Barnabangu jela: Judas nina tanali dikai Barsabas, ja Silas, pudla kana kapara nganana wonti ngatatani.

²³ Ja pudlali marali dakanala jinpana wonti jeruja: “Apostel worali ja pinaru worali ja ngatata worali ngatatani kana kondru Antiochiani ja Syriani ja Ciliciani mandurini jaura jinpai.

²⁴ Ngangau ngaiiani matja ngarana, palpa ngaianingundru dunkana paraia, ja jurana patijiritjibana paraia jaurali, ja jurana mungara tjaut-jau ngankana paraia, ngangau tana jatai, jura karuwalila pantjinanto ja jirijiribani jaura ngamalkananto, tanangupini ngaiiani jenia wata jirijiribana paraia.

²⁵ Jeruja ngaiiani kulnukulnuni kurana warai, materi kalkalkala ja jurangu jinpala, ngaiianinani Barnabangu ja Paulungu ngantjalu jela.

²⁶ Kana wulana, pudlali pudlani mungara jinkiterinala ngaiananani Kaparaia Jesu Christuja talani.

²⁷ Jeruja ngaiiani Judas ja Silas jinpana warai, pudlali muntali jenia manali jurangu kaukaubala nganai.

²⁸ Jaolali kulikirieli ja ngaiiani ngundrana warai jenia ngumu, jurangu juditji wata morla kurala, windri tananapini poto morlalu:

²⁹ Jura ngamalkaterinanto muramura poto ngumundru ja kumandrudru ja ngurlini ngantindru ja palakantjindru. Jura tanangundru ngamalkaterinani, jura tepi ngumu ngananani. Tepi ngamanau!”

³⁰ Tanali tanana matja jinpana, tana Antiochiani wokarana wonti; ja tanali kana wolara mapana wonti, ja tanangu dakani jaura jinkina wonti.

³¹ Tanali nina matja warapana, tana kurukurubanandru mankina wonti.

³² Judas ja Silas bakana muntali kaukaubana wonti, ngangau pudla Propheta nganana wonti, ja pudlana ngatata wolara jaura marapujeli kurukurubana wonti, ja tanana ngurunguru ngankana wonti.

³³ Pudla miljaru kulno naka matja ngamana, ngatatajeli pudlana murlali Apostel worangu jinpana tikana wonti.

³⁴ Silajeli ngantjana wonti naka ngamala.

³⁵ Paulus ja Barnabas Antiochiani ngamana wonti; pudlali ngujan-gujara jinkina wonti, ja Kaparaia jaura kaukaubana wonti marapuni jela.

³⁶ Ditji palpani Pauluna Barabangu jatana wonti: “Ngaldra nakaldra karitjinanto, ja ngaldrani ngatata najinajibananto ngura pratjanani, tanangu ngaldra Kaparaia jaura kaukaubana wonti, worderu tana ngamai.”

³⁷ Barnabajeli jertapaterina wonti, bakana Johannes, nina tanali dikai Marcus, manina kurala.

³⁸ Paululu ngundrana wonti, jenia talku nganai, ninapini, nau pudlangundru Pamphiliandru puntina wonti, ja wata pudlangunto wapana wonti ngankanaia, wata manina kurananto.

³⁹ Jeruja jatamalina pantjina wonti, ja pudla puntina wonti, ja Barnabali Marcus manina kurana wonti ja Cyperaia pararana wonti.

⁴⁰ Paululu Silas kalkalkana wonti ja palkana wonti, milieli nina Kaparaia manjulani matja kurana.

⁴¹ Nau Syriani ja Ciliciani palkingana wonti, ja mili wolara nguru ngankana wonti.

16

¹ Nau Derbangu ja Lystrangu wokarana wonti. Ja mai, mili kulno naka nganana wonti, tala nunkani Timotheus, Juda widlaia ngatani, nandru morlalu ngundrana wonti, ja ngaperi nunkani Griekala nganana wonti;

² Ngatatajeli Lystrangu ja Ikoniungu ngumu tinkari ngankana wonti nunkangundru.

³ Paulus jertapaterina wonti ninapini manina kurala nunkangunto; ja nulu nina patana wonti, ja nina karuwali ngankana wonti, tanangupini Juda kanandru, tana tanangupini ngurani ngainana wonti; ngangau tanali pratjanali nunkani ngaperandru milkila nganana Wonti, nau Griekala nganana wonti.

⁴ Tana ngura worana palkinganani, tanali tanangu jirijiribani jaura jinkina wonti ngamalkananto, tanana Apostel worali ja pinaru worali Jerusalemingu kurana paranani.

⁵ Mili wolara morlalu ngundranali ngurunguru pantjina wonti, ja morla marapurina wonti ditji pratjanani.

⁶ Tana Phrygiani ja Galitia mitani palkingana wonti ja Jaola kulikirieli tanana daudauana wonti Asiani jaura kaukaubala.

⁷ Tana Mysia wondirani matja wokaranani, tanali wontjana wonti Bithynianaia palkala; ja Jaolali tanangu wata manuni kurana wonti.

⁸ Tana Mysiangu matja palkingana, tana Troasangu ngarina wonti.

⁹ Ja mudla kulno tinkani Paulungu wondraterina wonti; Macedonia kana kulno naka terkana wonti, ja nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: "Jera pararau Macedoniaia ja ngaianingu marangokau!"

¹⁰ Nulu nina mudla matja najina, ngaiana jertapaterina wonti nurujeli Macedoniaia palkala, ngangau ngaiana morlalu ngujamana wonti, Kaparali ngaianana karkana wonti, tanangu ngantjani jaura kaukaubala,

¹¹ Ngaiana Troasangundru pararana wonti ja palto talkuili Samothracengu wokarana wonti, ja ditji kulnuni Neapo lisingu;

¹² Ja nakangundruka Philippingu, naupini nunkanipini Macedonia mitaia buruni ngura ngoperala nganai, ngura kapara. Ngaiana nunkangupini ngurani ditji palpa ngamana wonti.

¹³ Ja Sabbat ditjini ngaiana ngurandru palarai dunkana wonti kaiari kulnuja dirkalani, woderi ngatjini piri nganana wonti, ja ngaiana ngamana ngarina wonti ja widlani kaukaubana wonti, tana naka mapaterinani.

¹⁴ Ja widlla kulnujeli, tala nankani Lydia, nani kati maralje jinkinietja Tliyatira ngurandru, nani Godandru japali nganana wonti, ngarana wonti; ja nana ngara Kaparali kalupakibana wonti jenia ngundrala, mina Paululu kaukaubana wonti.

¹⁵ Nandru ja nankani pungalali matja multibanila manina, nana ngaianana kurukurubana wonti ja jatana wonti: jura ngundranani,

ngato Kaparani morlalu ngundrai, ngakani pungani wirianau ja jerra ngamanau.” Ja nandru ngaianana mararibana wonti.

¹⁶ Jendranguta ngaiana ngatjila wapanani, widla mili ngaianangu mandurina wonti, nandru kutjia talpadakani jaola ngamalkana wonti, nandru nankani kaparani kalala marapu jinkina wonti talpadakandru.

¹⁷ Nani Paulungu ja ngaianangu wapantina wonti ja maritjina wonti ja jatana wonti: “Tanapini kana Goda pirnaia mili nganai, tanali jurangu murlaia palto kaukaubai.”

¹⁸ Jenia nandru ditji marapuni ngankana wonti. Paulus kalapankarina wonti ja karitjinawontikana wonti ja jaolani jatana wonti: “Ngato jinkangu Jesuja Christuja talani jirijiribai, jidni nankangundru dunkananto!” Ja nau dunkana wonti nunkangupini ditjini.

¹⁹ Nankani kaparali matja najina, tanani manginia kalkanani matja dunkana, tanali Paulus ja Silas patana wonti, ja pudlana jurborini piria parumana wonti ngaraia kaparani,

²⁰ Ja pudlana kapakaparani wapalkana wonti ja jatana wonti: “Pudlalipini kanali ngura ngaianani patijiritjibai, ja Juda kana nganai.

²¹ Ja pudlali jenia mangini kaukaubai, tanali ngaiani wata patananto ja wata ngankananto, ngangau ngaiani Romala nganai.”

²² Ja kana wolaraia ngara pudlangu tutututungana wonti; ja kapakaparali jirijiribana wonti, pudlani kati puribala, ja pudlana nandralla.

²³ Ja tanali pudlangu nandraui marapu matja jinkina, tanali pudlana kanjangari pungani widmana wonti, ja kanjangari pungaia najinajibanietjani jirijiribana wonti, pudlana jiglerali najinajibala.

²⁴ Nulu ninapini jirijiribani jaura matja manina, nulu pudlana kanjangari punga mandrani widmana wonti, ja pudlani tidna workamandrana wonti pitani ngurunguru.

²⁵ Tinka tertini karakara Paululu ja Silasili ngatjina wonti ja Goda jurakokana wonti; ja kanjangarilali pudlana ngarana wonti.

²⁶ Nurujeli mita wiltjiwiltjina pirna pantjina wonti, jeruja kanjangari pungaia wotini wijawijabaterina wonti, ja nurujeli kanjangari pungaia mana pratjana walturina wonti, ja pratjanaia kanjangari dukaraterina wonti.

²⁷ Kanjangari pungaia najinajibanietja mukandru matja jiritjina, ja kanjangari pungaia mana walto ngananani najina, nulu mardakirra dukarana wonti, ja jertapaterina wonti munta nari ngankaterila, ngangau nulu ngundrana wonti, kanjangarila kutingana warai.

²⁸ Paulus ngaijala pirnali karkana wonti ja jatana wonti: “Wata madlentji ngankateriau! Ngangau ngaiani pratjana ninkida nganai.”

²⁹ Nulu praitji karkana wonti, ja mindrina wirina wonti ja ngarrana wonti, ja Paulungu ja Silangu tidnani woraterina wonti.

³⁰ Ja nulu pudlana dunkalkana wonti ja jatana wonti: “Kapara wulujai, mina ngato ngankananto kulkani manila?”

³¹ Pudla jatana wonti: “Kaparani Jesungu Christungn morlalu ngundrau, jeruja jundru ja jinkani pungalali kulkani manila nganai.”

³² Ja pudla Kaparaia jaura nunkangu, ja pratjanani tana pungani nunkanani ngamanani, kaukaubana wonti.

³³ Ja nulu pudlana nunkangupini tinkaia ditjini patana wonti, ja pudlani tapa kulirkana wonti, ja nurujeli nulu ja nunkani pungalali multibanila manina wonti.

³⁴ Ja nulu pudlana nunkani pungai taralkana wonti, ja pudlangu buka kurana wonti ja mankina wonti, ngangau nulu nunkani pungalantali Godani morlalu ngundrana pantjina warai.

³⁵ Matja ditjirina, kapakaparali nguraia mili jinpana wonti ja jatana wonti: “Pudlanapini kana jinpau!”

³⁶ Kanjangari najinajibanietjali tananapini jaura Paulungu kaukaubana wonti: “Kapakaparali jinpana warai judlana kurakananto; karari wupalumai, ja murlanto palkalumai!”

³⁷ Paulus tanangu jatana wonti: “Tanali ngalina tinkari ja kalala kurani jaura panini nandralla wiri, ngali Romala terkai, ja ngalina kanjangari pungani widmala wiri, ja karari tanali ngalina kurukuru wailpananto? Wata jeruja, a-ai, tana munta wokarananto ja ngalina dunkalkananto.”

³⁸ Nguraia milieli kapakaparani tananapini jaura padakana wonti; ja tana japali pantjina wonti, tanali ngaranani, pudla Romala nganai.

³⁹ Ja tana wokarana wonti, ja pudlana kurukurubana wonti, ja pudlana dunkalkana wonti, ja pudlangu ngatjina wonti ngurandru puntinanto.

⁴⁰ Pudla kanjangari pungandru matja dunkana. Pudla Lydianangu wapana wonti; ja pudla ngatata wora matja najina ja ngankalkana, pudla wapana wonti.

17

¹ Tana Amphipolingu ja Apolloniangu matja palkingana, tana Thessalonichingu wokarana wonti, woderi Juda kanaia jaura punga nganana wonti.

² Worderu Paululu milingeru, jeruja nau bakana tanangu wirina wonti, ja tanangunto Sabbath ditji parkulani ngankamalina wonti.

³ Jaurandru nulu tanangu mildiri ngankana wonti, ja kurana wonti, Kristus ketjaketjananto ja narindru jiritjinanto, ja Naupini Cliristus Jesus nganai, ninaia ngato jurangu kaukaubai.

⁴ Ja palpali tanangundru morlalu ngundrana wonti, ja paulungu ja Silangu ngokana wonti, ja Griekala Godandru japali marapu, ja kana widla pirna wata ngalje.

⁵ Juda kana, tana wata morlalu ngundrana wonti, milkirina wonti, ja tana jurborini pirindru materi madlentji palpa patana wonti, ja mapaterina wonti, ja ngura patijiritjibana wonti; ja tana Jason pungani tidnantani terkakana wonti, ja wontjana wonti, tanana kana wolarani wapalkala.

⁶ Tanali tanana wata mankamankanani, tanali Jason ja ngatata palpa nguraia kaparani parumana wonti ja maritjina wonti: “Tanapini, tanali mita maru patijiritjibana warai, bakana ninkida wokarana warai;

⁷ Tananapini Jasonili ngamalkai, ja tanali pratjanali mitaia kaparaia jirijiribani jaurani delkiaia, ngangau tanana kurai, Kulno nguru Kapara nganai, Jesus.

⁸ Tanali kana wolara ja nguraia kapara, tanali jenia matja ngaranani, patijiritjibana wonti.

⁹ Ja tanali Jasoningundru ja ngurundru morlalula matja manina, tanali tanana worani patana wonti.

¹⁰ Ngatatajeli nurujeli tinkani Paulus ja Silas Beröangu jinpana wonti, ja pudla naka matja wokarana, pudla Juda kanaia jaura pungani wirina wonti.

¹¹ Tanalipini morla ngumu ngundrana wonti Thessalonichalani, ngangau tanali jaura manujeli patana wonti, ja ditji pratjanani Godaia jaurani wontina wonti, tanapini jeruja nganai kara.

¹² Jeruja marapujeli tanangundru morlalu ngundrana wonti, ja bakana Griekala kana pirna widla ja materi wata ngaljejeli,

¹³ Thessalonicha Juda kanali matja ngarana, bakana Beröani Paululu Godaia jaura kaukaubai, tana wokarana wonti, bakana naka kana wolara patijiritjibala.

¹⁴ Nurujeli ngatatajeli Paulus jinpana wonti, nau panto pirnaia dirkalajelu palkananto; Silas ja Timotheus naka ngamantina wonti.

¹⁵ Tana Paulungu jela wapana, tanali nina Athenilu wapalkana wonti, ja tanali jirijiribani jaura matja manina, Silas ja Timotlieus nurujeli nunkangu wokarananto, tana tarpina tikana wonti.

¹⁶ Paulus Atheningu kalkaterinani pudlangu, nau jaola jerkina wonti, ngangau nulu najina wonti, ngurani Goda mudlamalka marapu paranani.

¹⁷ Nulu jaura pungani Juda kanani, ja tanangu Godandru japali, ngankamalina wonti, ja jurborini pirini ditji pratjanani tanangu, tana jerra wokarana wonti.

¹⁸ Palpali epicuräa ja stoika kana kirieli nunkangunto jatamalina wonti; ja palpa jatana wonti: “Mina naupini jatajatanietja jertapateriai jatala?” Palpa nguru: “Ngaiani ngundrai, nulia kaukaubanietja Goda pilkindru nganai;” Ngangau nulu tanangu ngantjani jaura Jesungundru, ja tepi terkakanani, kaukaubana wonti.

¹⁹ Ja tanali nina patana wonti, ja nina Areopagani wapalkana wonti ja jatana wonti: “Ngaiani ngujamananto, mina ngujangujara naupini nganai, ninaia jundru kaukaubai?”

²⁰ Ngangau jundru ngaianingu talpani palpa tula wirilkai, ngaiani ngantjai milkila nganala, mina jenia nganai.”

²¹ Athenalali, ja tana tidnapalarali, naka ngamanani, wata pilki ngundrana wonti, a-ai, windri milingeru palpa marra jatala ja ngarala.

²² Paulus Areopagani terti terkana wonti ja jatana wonti: “Athenala worajai! Ngato najiai, jura pratjanani Goda worangundru japali nganai.

²³ Ngangau ngani palkingana warai, ja jurani poto kulikiri najina warai, ja ngato Altara kulno mankamankana warai, nunkangu dakani parai: “Nunkangupini Godani, nunkangu ngaiani ko.” Ninapini, ninaia jura bulu ngujamanali wodatarana ngamai, ngato jurangu kaukaubai.

²⁴ Nulupini Godali, Nulia mita maru, ja pratjana mina nunkangu mandrani, pantjimana wonti, Naupini pariwilpaia ja mitaia Kapara nganai, wata pungani ngamai, tana marali wotinala;

²⁵ Kana marali ninaia bakana wata ngamalkai, Nulia minakulno morla ngamalkananto, a-ai, Nulia muntali pratjanani tepi ja jaola ja warupoto jinkiai.

²⁶ Ja Nulia ngankana wonti, kulnuja kumarandru kana wolara mita maruja mudlani ngamananto, ja Nulia miljaru talku ja wondiri ngopera kurana wonti, worderunutana ngamananto.

²⁷ Ngangau tanali Kapara wontinanto, tanali nina karakarananto ja mankamankanto; ngangau Nauja kantji wata worita nganai ngaianangu pratjanani.

²⁸ Ngangau nunkangupini ngaiana tepiriai ja wirariai ja kantji nganai; worderu bakana jurani kurakuranietja palpa jatanala: “Ngaiana nunkani nguja nganai.”

²⁹ Ngangau ngaiana Godaia nguja nganai, ngaiana wata ngundrananto, Goda jeribaka nganai, marda maraljeni kara, marda buluni kara, mardani kara, mudlani kara, ninaia kana kirila ja mankani matja ngankana.

³⁰ Godali koja miljaru wata ngundrai, ja karari Nulia kana warupotuni paruparu jirijiribai madlentjandru karitjinanto;

³¹ Ngangau Nulia ditji kulno kurana wonti, nunkangupini Nulia mita maruni kalala jinkila nganai talkulali, kana kulnujeli, ninaia Nulia kurana wonti, ja pratjanani morlalu ngundrana kurai, Nulia ninaia narindru matja jiritjibana.”

³² Tanali narindru jiritjini matja ngarana, palpali ngirkibana wonti; palpa jatana wonti: “Ngaiani jidna jendrangundruja nakaldra morla ngarananto.”

³³ Jeruja Paulus tanangu tertindru wapana wonti.

³⁴ Kana palpa nunkangu wokarana wonti, ja morlalu ngundrana wonti: Tanangundru Areopagitala Dionysius, ja widla kulno, tala nankani Damaris, ja palpa pudlangunto.

18

¹ Ngadani Paulus Atheningundru danina wonti, ja Korinthungu wokarana wonti.

² Ja nulu Juda kana kulno mankamankana wonti, tala nunkani Aquilas, Pontungu matja dankana, nau kalkani Italiandru wokarana paraia, nunkani noali Priscilla jela, ngangau Claudiusulu Juda kana pratjanani jirijiribana paraia Romanguudru puntinanto; pudlangu nau wirina wonti.

³ Ja ngangau nau nunkani mangini nganana wonti, nau pudlangunto ngamana wonti ja ngankana wonti, ngangau pudla katipunga ngankanietja nganana wonti,

⁴ Sabbat ditji pratjanani nulu tanangu kaukaubana wonti, ja Juda kana ja Grieka kana karkarkana wonti.

⁵ Silas ja Timotlieus Macedoniandru matja ngarina, jaolali Paulus patana wonti, Juda kanani jiglerali morlalu kurala, Jesus nganai Kristus.

⁶ Tana delkinani ja ngirkibanani, nulu kati nunkani kantikantina wonti ja tanangu jatana wonti: “Kumari jurani jurangu mangatandrani wokaraiatimai! matja kulirkana ngani kararindru kana koni wapai.”

⁷ Ja nau nakandru wapana wonti, ja kana kulnuja pungani wirina wonti, tala nunkani Titus Justus, nau Godandru japali nganana wonti, ja nunkani punga jaura pungani karakara parana wonti.

⁸ Jaura pungaia kaparali, Krispus, Kaparani morlalu ngundrana wonti, nunkani pungantali jela; ja Korinthala marapujeli nina matja ngarana, tana morlalu ngundrana wonti ja multibanila manina wonti.

⁹ Kapara tinkani Paulungu mudlamalkali jatana wonti; “Wata japali nganau, a-ai, kaukaubau, ja wata ngapuriau!”

¹⁰ Ngangau ngani jinkangunto nganai, ja wata kulnujeli jidna patananto, jinkangu madlentji ngankala; ngangau ngato kana wolara nunkangupini ngurani ngamalkai.”

¹¹ Nau naka kilpawoldra kulno ja pira mara wora ja kulno ngamana wonti, ja nulu tanangu Godaia jaura ngujangujara jinkina wonti.

¹² Gallion Achajaia kapakapara ngananani, Juda kana kulnukulnuni Paulungu tiriterkakana wonti, ja nina kalala pirini wapalkana wonti,

¹³ Ja jatana wonti: “Nulupini kana worana karkarkai Godangu wodatarana ngamananto, mina jirijiribani jaurani delkiai.”

¹⁴ Paulus jertapaterinani mana wilparila, Gallion Juda kanani jatana wonti: “Jenia ngirkibani ngananani kara, kankuja ngankani madlentji jeri kara, Juda kana worajai! ngato jurana talku ngarananto.

¹⁵ Jenia tirijakalkijiribamalini ngananani ngujangujarandru ja talandru ja jurani jirijiribani jaurandru, jura munta najinanto; ngato wata ngantjai jeniandru kalala jinkinietja nganala,”

¹⁶ Ja nulu tanana kalala pirindru narrana wonti.

¹⁷ Grieka kana pratjanali Sosthenes jaura pungaija kapara patana wonti, ja nina nandrana wonti kalala piria mudlani; ja Gallioningu jenia jeribaka nganana wonti.

¹⁸ Paulus miljaru palpa morla naka matja ngamana, nau ngatatandru danina wonti, ja Syriaia pararana wonti, ja nunkanganto Priscilla ja Aquilas; ja nulu Kenchreangu para nukani wokaribana wonti, ngangau nulu talpadakani ngamalkana wonti.

¹⁹ Nau Ephesungu wokarana wonti, ja pudlana naka worarana wonti; nau munta jaura pungani wirina wonti, ja juda kanani ngankamalina wonti.

²⁰ Tana nunkangu ngatjina wonti, nau tanangu morla ngamananto; ja nau wata jertapaterina wonti.

²¹ A-ai, nau tanangundru danina wonti ja jatana wonti: “Ngami kantji nunkangupini ditji pirnani, nau karakara, Jerusalemingu ngamananto; nakaldra ngani jurangu tikala nganai, Goda jertapaterinani.” Ja nau Ephesungundru puntina wonti.

²² Ja Cäsareangu wokarana wonti. Ja nau tarana wonti mili wolarani mandurini jaura jinkila, ja ngarina wonti Antiochiaia.

²³ Ja nau naka miljaru palpa matja ngamana, nau wapana wonti, ja Galatia mitani ja Phrygiani palkingana wonti, ja mili pratjana ngurunguru ngankana wonti.

²⁴ Juda kana kulno, tala nunkani Apollo, Alexandrini matja dankana, Ephesingu wokarana wonti, nau kana tali tjanka ja Godaia jaurani ngurunguru nganana wonti.

²⁵ Nulupini Kaparaia paltuni ngujangujara manina wonti, ja nulu Jaolali manamirieli kaukaubana wonti, ja nulu jiglerali Jesungundru ngujangujara jinkina wonti, ja nulu windri Johannini multibanilandru ngujamana wonti.

²⁶ Ja nulupini wonina wonti manubakujeli jaura pungani kaukaukala. Aquilasili ja Priscillali nina matja ngarana, pudlali nina patana wonti, ja Godaia palto nunkangu morla talku mildiri ngankijiribana wonti.

²⁷ Nulu ngundranani Achajaia palkala, ngatatajeli mili wolarani dakana wonti, ja tanana kurukurubana wonti, tanali nina patananto;

ja nau matja wokarana, nulu tanangu, tanali morlalu ngundrana wonti, murlali pirna marangokana wonti;

²⁸ Ngangau ngurungurujeli nulu Juda kanali kantji kalalu ngankana wonti, ja Godaia jaurali wondrana wonti, Jesus nganai Christus.

19

¹ Jendranguta, Apollo Korinthungu ngananani, Paulus mita morla miri parana matja palkingana, Epliesungu wokarana wonti, Ja nulu naka mili palpa mankamankana wonti.

² Ja nau tanangu jatana wonti: “Jura Jaola kulikiri jendranguta maninala, jura morlalu ngundranala?” Tana nunkangu jatana wonti: “Ngaiiani wata pota kulno ngarana, Jaola kulikiri nganai.”

³ Ja nau tanangu jatana wonti: “Minani jura multibanila maninala?” Tana nunkangu jatana wonti: “Johannim nuiltibanilani.”

⁴ Paulus jatana wonti: “Joliannili morlalu madlentjandru karitjinaia multibanilali multibana wonti, ja kana wolarani jatana wonti, tanali morlalu ngundrananto nunkangu, nau nunkangu ngadani wokarananto, jenia Jesus nganai, Nauja Christus.”

⁵ Tanali jenia matja ngarana, tanali multibanila manina wonti Kaparaia Jesuni talani,

⁶ Ja Paulus tanangu mara kuraterinani, Jaola kulikiri tanangu ngarina wonti, ja tanali talieli kaukaubana wonti, ja talpadakana wonti.

⁷ Ja tana pratjana materi marapratjana ja mandru kara nganana wonti.

⁸ Nau jaura pungani wirinani, nulu manubakujeli pira parkuluwirdi kaukaubana wonti, ja tanangu Godaia mililandru ngankamalina wonti, ja ngujangujara jinkina wonti.

⁹ Ngangau palpa ngurunguru ngankaterina wonti, ja wata morlalu ngundrana wonti, a-ai, kana wolaraiia mudlani paltundru madlentji kaukaubana wonti, nau tanangundru puntina kurana wonti, ja nulu mili mulkana wonti, ja ditji pratjanani Tyrannoni jaura pungani ngankamalina wonti.

¹⁰ Jenia pantjina wonti kilpawoldra mandruwirdi, jeruja pratjanali, tana Asiani ngamana wonti, Kaparaia Jesuni jaura ngarana wonti, Juda kanali ja Grieka kanali.

¹¹ Ja Godali wata waka ngurula ngankana wonti Paululu marali.

¹² Jeruja tanali kana muntjani kangukati ja kapakati nunkani talandru kurana wonti, ja muntjali tanana worarana wonti, ja kutji madlentji wora tanangundru dunkana wonti.

¹³ Palpa Juda kanali, tana kunki wirarina wonti, wontjana wonti, Kaparaia Jesuni tala kanani kutjintani karkala, tana jatana wonti: “Ngaiiani jurana jirijiribai Jesungu, ninaia Paululu kaukaubai.”

¹⁴ Juda kana Priesta pirnaia Skevani ngatamura palpa nganana wonti, mara wora ja mandru, tanali jenia ngankana wonti.

¹⁵ Kutji madlentjali kalabana wonti ja jatana wonti: “Ninaia Jesus ngato ngujamai, ja Paulus ngato milkila; mina kana jura nganai?”

¹⁶ Ja nau kana, nunkangu kutji madlentji nganana wonti, tanangu kulkungana wonti, ja tanangundru mandru kalalu ngankana wonti, ja nankana wonti, jeruja pudla balu ja tapanto nunkangupini pungandru kutingana wonti.

17 Jenia pratjanali ngujamana wonti, tana Epliesungu ngamana wonti, Juda kanali ja Grieka kanali; ja tanana pratjana japa wal-padakana wonti, ja Kaparaia Jesuni tala pirna pantjina wonti.

18 Ja tanangundru marapu wokarana wonti, tanali morlalu ngundrana wonti, ja tinkari dikana wonti ja kaukaubana wonti, mina tanali ngankana wonti.

19 Ja marapujeli tanangundru, tanali kunkia ngankani ngankana wonti, dakani jaura pratjana mapana wonti, ja kana pratjanaia mudlani tanana tarana wonti; ja tanali kalala tanangundru wintamana wonti ja mankamankana wonti, tana kalala 50,000 mardatandra bulu nganana wonti.

20 Jeruja Kaparaia jaura ngurungurujeli punkana wonti, ja ngurun-guru pantjina wonti.

21 Jenia matja mudana, Paululu jaolali ngundrana wonti Macedoniani ja Achajani palkingana Jerusalemia palkala, ja jatana wonti: “Ngani naka matja ngamana, ngato bakana Roma najinanto.”

22 Nulu Macedoniaia tanangundru mandru jinpana wonti, tana mili nunkani nganana wonti, Timotheus ja Erastus; nau raunta miljaru palpa Asiani ngamantina wonti.

23 Jendranguta patijiritjini wata waka pantjina wonti nunkanipini paltundru.

24 Ngangau kulnujeli, tala nunkani Demetrius, marda bulu ngankanietja kulno, nulu Artemisini punga marda bulundru ngankana wonti; nulu ngankanietja worangu wata kalala ngalje jinkina wonti.

25 Tananapini nulu karkana mapana wonti, ja tanangu, nunkangupini manginani jela ngankana wonti, jatana wonti: “Materi worajai! Jura milkila, ngaiani nunkangupini manginandru ngumu tepiriai;

26 Ja jura najiai ja ngarai, wata windri Epliesungu, a-ai, bakana Asia maruni nulupini Paululu kana marapu karkarkai, ja tanani tjuru karitjimalakai ja jatai: “Jenia wata Goda nganai, marali matja ngankana.”

27 Tanali wata windri ninapini poto waka ngankaiati, a-ai, tanali bakana Artemisini Goda pirnaia punga panila ngundraiati; bakana jenia wokaraiati, nankani pirnala mudaiati, nina Asia marujeli ja mita marujeli pirna ngundrai.”

28 Tanali jenia matja ngarana, tana tiri pirna pantjina wonti, ja maritjina wonti ja jatana wonti: “Ephesusala Artemis pirna nganai.”

29 Ja ngura pratjana tjautjau manamiri pantjina wonti, ja tana pratjana wondrani pungaia mindrina wonti, ja Gajus ja Aristarchus Macedoniandru, pudla Paulungu jela wonta wapani, parumana mindrilkana wonti.

30 Paulus jertapaterinani kana wolarani wirila, milieli nina ngandrawalkana wonti.

31 Bakana Asia kapara palpali, tana nunkani kamaneli nganana wonti, nunkangu jinpana wonti, ja nunkangu ngatjina wonti, nau wata wondrani punganu wapananto.

32 Palpa jenia maritjina wonti, ja palpa jeruja; ngangau jurborinala tjautjau nganana wonti, ja marapu mangapunko nganana wonti, minani tana mapamalina warai.

³³ Kana wolarali Alexander tertabana wonti, ngangau Juda kanali nina tirimalkana wonti; Alexander marali malka jinkina wonti, ja jertapaterina wonti kana wolarani jaura jinkila.

³⁴ Tanali matja ngujamana, nau Juda kana nganai, tanangundru pratjanandru ngaiala kulno pantjina wonti, jeruja tana ditji karitjini pota mandruwirdi maritjina wonti: “Ephesala Artemis pirna nganai!”

³⁵ Nguraia dakanietjali kana wolara daudauana wonti ja jatana wonti: “Jura materi Ephesulala worajai! Worana kana wata milkila, Ephesulala ngura Artemisini punga, ja mudla pariwilpandru matja purina, ngamalkanietja nganai?”

³⁶ Ngangau jenia tjakakani panini parai, jura ngapurinanto, ja panila ngundrana panini ngankananto.

³⁷ Jura pudlanapini materi ninkidani wapalkana warai, pudla wata Godaia pungaia watawatali maninietja nganai, ja wata jurani Goda ngirkibai.

³⁸ Demetriulu ja ngankanietjali nunkangunto kulnuni ngulku ngamalkanani, jeruja kalala ditji parai, ja najinajibanietja nganai, tana ngulkuterkijiribamalinanto.

³⁹ Jura ngantjai minakulnuni ngankamalila, jeruja jenia ngura kana wolara jurborini talkuni pantjinanto.

⁴⁰ Ngangau tanali ngaianangu nunkangupini ditjindru ngulkuterka-
iati patijiritjibanandru, ngangau wata poto parai, nunkangundru ngaiana talku ngankaterinanto, nunkangupini patijiritjinandru.”

⁴¹ Ja nau jenia matja jatana, nulu kana wolara jinpana wonti.

20

¹ Naupini patijiritjini matja mudana, Paululu mili wolara karkana wonti, ja tanana ngurungutana wonti, ja dunkana wonti Macedoniaia palkala.

² Nau tananapini mita matja palkinganani, ja tanana jaura marapujeli matja kurukurubanani, nau Grieka mitani wokarana wonti.

³ Nau naka pira parkulu matja ngamana, ja ngangau Juda kanali manungana wonti nunkangu, nau jertapaterinani Syriaia pararala, nau manu wokarina wonti Macedoniaia tikala.

⁴ Nunkangu jela palkana wonti Asianilu Sopater Pyrrhusuni ngatamura Beröandru; Aristarchus ja Sekundus Thessalonichundru; ja Gajus Derbendru, ja Timotheus; Tychikus ja Trophimus Asiandru.

⁵ Tanapini ngopera wapana wonti, ja ngalingu Troasangu kalkana wonti.

⁶ Ngali pulkurutjeribanibukapani ditjini ngadani Philippindru pararana wonti, ja tanangu Troasangu wokarana wonti ditji mara worani; naka ngaiani ditji mara wora ja mandru ngamana wonti.

⁷ Godaia ditjini mili wolara matja jurborina buka wokaribala, Paululu tanangu kaubaubana wonti, ngangau nulu ngundrana wonti ditji kulnuni palkala, ja nulu tinka tertielu jaura jinkina wonti.

⁸ Praitji marapu punga pirini miri nganana wonti, woderi tana jurborina wonti.

⁹ Teri kulno, tala nunkani Eutichus, milkiwilpani ngamana wonti, ja nina muka pirnali patana wonti, ngangau Paulusulu wirdi jaura kaukaubana wonti, ja nau muka pirna jindina wonti, ja nau piri

parkulu mirindru purina ngarina wonti, ja tanali nina nari patana wonti.

¹⁰ Paulus ngarina wonti, ja nunkangu woraterina wonti, ja nina munamana wonti ja jatana wonti: “Wata maritjianau, ngangau nauja mungara nunkangu nganai.”

¹¹ Nau tarana tikana wonti, ja buka wokaribana wonti ja tajina wonti, ja nulu tanangu marapu nguramarani kuparajelu kaukaubana wonti, ja jeruja nau palkana wonti.

¹² Tanali nina teri tepi wokaralkana wonti, ja ngalkalkani pirna manina wonti.

¹³ Ngaiani ngopera botani wirina wonti, ja Assonia pararana wonti, woderi ngaiani jertapaterina wonti Paulus patala, ngangau nulu jeruja jirijiribana wonti, ngangau nulu ngantjana wonti tidnali wapaia.

¹⁴ Nau Assongu ngaianingu matja mandurina, ngaiani nina patana wonti ja Mitylenengu wokarana wonti.

¹⁵ Ngaiani nakandru matja pararana, ngaiani ditji kulnuni Chionkari wokarana wonti; ja ditji kulnuni ngaiani Samoni wokarana wonti, ja ngaiani Trogylliongu palpa matja ngamana, ngaiani ditji kulnuni Miletingu wokarana wonti.

¹⁶ Paululu ngundrana wonti Ephesungu palkingana, ngangau nulu wata ditji tintananto Asiani, a-ai, nau nururina wonti, jenia nunkangu pantjinanto, Jaolaia ditji pirnani Jerusalemingu ngamala.

¹⁷ Miletungundru nulu Ephesungu jinpana wonti, ja mili wolaraiia kapara karkana wonti.

¹⁸ Tana nunkangu matja wokarana, nau tanangu jatana wonti: “Jura milkila, ditji ngoperandru, ngani Asiani matja wokarana, worderu ngani jurangu milingeru nganana wonti;

¹⁹ Ja Kaparaia mili nganana wonti wakawaka ngundraterinali ja milkigildi marapujeli, jenia ngakangu pantjina wonti Juda kanandru, tana ngakangu tirikaripaterina wonti;

²⁰ Worderu ngani panila kurukurumalkana wonti nunkangundru, mina ngumu nganai, jenia jurangu wata kaukaubananto, ja jurangu ngujangujara jinkinanto tinkari ja punga pilki ja pilkini;

²¹ Ja tinkari ngankana wonti Juda kanani ja Grieka kanani madlentjandru karitjila Godani, ja morlalu ngundrala Kaparani ngaiananani Jesungu Christungu.

²² Ja mai! Ngani Jaolali dupudupu Jerusalemia palkaila, mangapunkujeli mina ngakangu naka mandurila nganai;

²³ Windri Jaola kulikirieli ngura pratjanani ngakangu morlalu tinkari ngankai ja jatai: Dupudupu ja ketjaketjana ngakangu naka kalkateriai.

²⁴ Jenia pratjana ngato panila ngundrai, ja bakana ngani mungara ngani wata pirna ngundrateriai; ngangau ngato mindrini ngakani mankinali mudananto, ja ngamalkijiribani, ninaia ngato Kapara Jesundru maninala, ngantjani jaura Godaia manjulandru morlalu tinkari ngankala.

²⁵ Ja mai, karari ngani milkila, ngana mudla jura wata morla najila nganai, jura pratjanali tanangu ngani wirarinani Godaia mililandru kaukaubana.

²⁶ Jendrangundruja ngato jurangu karari ditjini tinkari ngankai, ngani kulikiri nganai pratjanaia kumarandru.

27 Ngangau ngato jurangu panila kurukurumalkana warai, ngato jurangu Godaia jertapaterina pratjana wata kaukaubananto.

28 Munta ngamalkaterianau, ja ngami pratjana ngaraalkanau; tanangupini Jaola kulikirieli jurana kurana warai najinajibanietja kapara nganala Godaia mili wolara ngamalkala, tanana Nulia mamana wonti kumarali nunkanali.

29 Ngangau ngani milkila, ngakani wapanani ngadani pandipandi tiri jurangu wirila nganai, tanali ngamini wata manju nganala nganai.

30 Bakana jurangundru terti materi terkakala nganai, tanali tjautjau jatala nganai, ja mili tanangu ngadani karkarkala nganai.

31 Jendrangundruja tepi ngamanau, ja ngundranau ngato kilpawoldra parkuluwirdi tinkani ja ditjini wata mudana warai, jurana pratjana milkigildieli kurukurubala.

32 Ja karari, ngatata ngantjalu, ngato jurana Godangu ja nunkanaia murlaia jaurani kurala wapaia, Nauja ngurunguru nganai jurana wotila, ja jurangu maratunka jinkila nganai kulikirini pratjanani jela.

33 Marda bulu, marda maralje, kati kara, ngato wata kulnundru ngatjina warai.

34 Jura muntali ngujamai, ngakanaia ja ngakanaia wonta ngamalkijiribanandru pudlali marali mili nganana warai.

35 Pratjanani ngato jurangu wondrana warai, kanali jeruka ngankananto, ja wangiwangini marangokananto, ja kaparaia Jesuni jaura ngundrananto, ngangau Nauja munta jatana wonti: Jinkina morla muriali pirna nganai maninani.”

36 Ja nau jenia matja jatana, nau pantjaterkana ngarina wonti, ja tanangu pratjanani jela ngatjina wonti.

37 Jindrini marapu tanangunto pratjanani nganana wonti; ja tana Paulungu munkamalina wonti, ja nina manatapana wonti.

38 Morla ngaaurongauro tana pantjina wonti nunkangupini jaurandru, nina nau jatana wonti, tanali nina mudla wata morla najinanto. Ja tana nunkangu jela botaia wapana wonti.

21

1 Jendranguta ngaiana pararanani, ja ngaiana tanangundru matja delkiterina, ngaiana nururingana Kosuni wokarana wonti, ja ditji kulnuni Khoduni, ja nakandru Patarani.

2 Ja ngaiana bota kulno matja mankamankana, nau Phonicieni pararanani, ngaiana nunkangu wirina wonti ja tirimalkana wonti.

3 Ngaiana Cypern matja najina, ngaiana nina worangantjujeli worarana wonti ja Syriankaria pararana wonti ja Tyrungu banbana wonti; ngangau naka botali poto nunkani worajiribananto.

4 Ja ngaiana mili matja mankamankana, ngaiana ditji mara wora ja mandru naka ngamana wonti; ja tanalipjni Paulungu Jaolali kulikirieli jatana wonti, nau wata Jerusalemia tarananto.

5 Ngaiana tananapini ditji naka matja ngamana, ngaiana dunkana wonti ja palkana wonti, ja tana pratjana widlani ja kupani jela ngaianangunto ngura tidnantaia wapana wonti, ja ngaiana dirkalani pantjaterkana ngarina wonti ja ngatjina wonti.

6 Ja ngaiana matja danidanilkijiribamalina, ngaiana botani wirina wonti, ja tana pungaia tikana kurana wonti.

⁷ Ngaiana palkana matja mudana, ngaiana Tyrundru Ptolomaiungu wokarana wonti, ja ngatatani mandurini jaura jinkina wonti, ja ditji kulno tanangu jela ngamana wonti.

⁸ Ditji kulnuni ngaiana dunkana kurana wonti, ja Casareangu wokarana wonti; ja ngaiana Philippuni ngantjani jaura kaukaubani-etjaia pungani wokarana wonti, nau mara wora ja mandrundru kulno nganana wonti, ja nunkangunto ngamana wonti.

⁹ Nulupini ngatamura mankara mandru ja mandru ngamalkana wonti, tana mankara mantaka nganana wonti, tana talpadakana wonti.

¹⁰ Ngaiana ditji palpa naka matja ngamana, Propheta kulno Judaian-dru ngarina wonti, tala nunkani Agabus.

¹¹ Nau ngaianangu wokarana wonti, ja Pauluni dala mantamanta patana wonti, ja munta mara ja tidna workamantraterina wonti, ja jatana wonti: “Jeruja Jaola kulikiri jatai: Ninaia materi, nunkangu naupini dala mantamanta nganai, ninaia Juda kana jeruja workamandrala nganai Jerusalemingu, ja ninaia kana koja marani ngulkujeli jinkila nganai.”

¹² Ngaiana jenia matja ngarana, ngaiani ja bakana tanapini ngurala nunkangu ngatjina wonti, nau wata Jerusalemia tarananto.

¹³ Paululu kalabana wonti: “Mina jura ngankai, ngangau jura jindrai ja ngana ngara wokaribai? Ngani matja ngaklingaterina jinkiterila, wata windri workamantranani, a-ai, bakana palinani Jerusalemingu Kaparaia Jesuni talandru.”

¹⁴ Ngangau nau milingeru tintjaterinani, ngaiani ngapurina wonti ja jatana wonti: “Kaparaia jertapaterina pantjiatimai!”

¹⁵ Tanangupini ditjini ngadani ngaiana judujudu pratjana ngankingana wonti ja Jerusalemia tarana wonti.

¹⁶ Ngaianangu jela bakana mili palpa Cäsareandru wapana wonti, ja tanali ngaianana materi kulnuni, tala nunkani Mnason Cypendru, wapalkana wonti, nau mili pinaru nganana wonti, nunkangu ngaiana tidnapalara ngamananto.

¹⁷ Ngaiana Jerusalemingu matja wokarana, ngatatajeli ngaianana mankinali patana wonti.

¹⁸ Ditji kulnuni Paulus ngaianangu jela Jakobungu wirina wonti, ja pinaru wora nakanika mapaterina wonti.

¹⁹ Ja nulu tanangu mandurini jaura matja jinkina, nau tidna warapaterina wonti mina Godali kana koni ngankana warai nunkani ngamalkijiribanilali.

²⁰ Tanali jenia matja ngarana, tanali Kapara jurakokana wonti, ja tanali nunkangu jatana wonti: “Jundru najiai, ngatatajai! worderuntja 1,000 Juda kanali morlalu ngundrala wapaia; ja tana pratjana manabakapirna nganai jirijiribani jauraia.

²¹ Tanali kaukaubani jaura jinkangundru ngarana warai, jundru Juda kana pratjanani, tana kana koni terti ngamai, ngujangujara jinkiai, tanali Mose worarananto, ja jatai: Tanali tanani kupa wata karuwali ngankananto, bakana wata mangini warula jeribaka wirarinanto.

²² Mina karari? Kana wolara kantji jurborinanto, ngangau tanali ngarala nganai jidni matja wokarana.

23 Jenia ngankamai, mina ngaiani jinkangu jatai. Ngaiyaningtu tertu materi mandru ja mandru nganai, tanali talpadakani tanangu ngamalkai;

24 Tananapini jinkangu maniau, jinkangu jela kulirkananto, ja kalala tanangundru jinkiau, tanali para wokaribananto; ja pratjanali najila nganai, jenia baku nganai, mina tanali jinkangundru kaukaubana warai, a-ai, jidni bakana jirijiribani jauraia ngamalkijiribanietja ngamai.

25 Tana kana koni morlalu ngundrala wapaia, ngaiani jirijiribani jaura jinpana wonti, ja morlalu kurana wonti, tana ngamalkaterinanto muramura poto ngumu jinkinandru ja kumarandru ja ngurlini ngantindru ja palakantjindru.”

26 Ngadani Paululu tanana materi nunkangu manina wonti, ja ditji kulnuni tanali nina tanangu jela matja kulirkana, nau Godaia pungani wirina wonti ja wondrana wonti, tanali kulikiri ngankani ditji morlalu ngamalkana warai, tanali tanangu pratjanandru poto ngumu jinkinantulu.

27 Tanali ditji mara wora ja mandru ngampu mudanani, Juda kanali Asiandru nina Godaia pungani najinani, tanali kana wolara patijiritjibana wonti, ja nunkangu mara kurana wonti,

28 Ja maritjina wonti: “Jura Israel materi worajai, marangokanau! Naupini nau kana nganai, nulia kana wolarani ja jirijiribani jaurani ja nunkangupini pirini paruparu pratjanani delkini ngujangujara jinkiai; ja nulia bakana Grieka kana Godaia pungani wirilkana warai, ja ninapini piri kulikiri murumuru ngankana warai.”

29 Ngangau tanali ngopera Trophimus Ephesala nunkangu jela ngurani najila wiri ja ngundrala wiri, Paululu nina Godaia pungani wirilkana warai.

30 Ja nguraia warupoto patijiritjina wonti, ja kana wolara jurborina wonti; ja tanali Paulus patana wonti, ja nina Godaia pungandru parumana tarana wonti, ja nurujeli tanali mana nguru ngankana wonti.

31 Tanali wontina wonti nina nari ngankala; naupini kaukaubani jaura juljaia kaparani tarana wonti, Jerusalemala warupoto patijiritjina warai.

32 Nulu nurujeli julja worana ja kapakapara manina wonti, ja tanangu mindrina ngarina wonti. Tanali julja kapara ja julja wolara matja najina, tanali mudana wonti Paulus nandrala.

33 Ngadani juljaia kapara karakararina wonti ja jirijiribana wonti nina patananto, ja jirijiribana wonti nina kanjangari mandrujeli workamandrala; ja nulu jakalkana wonti worana nauja nganai, ja mina nulia ngankana warai.

34 Kana wolarandru palpa jeruja maritjina wonti ja palpa jeruja. Ngangau nau ngandandarina wonti jaura morlalu ngujamala maritjinandru, nulu jirijiribana wonti, nina julja wolarai pirini taralkala.

35 Nau tidnaia katinani matja wokarana, juljali nina mandrananto kana wolarai ngurulandru.

36 Ngangau kana wolara karipaterina wonti ja maritjina wonti: “Ninaia teribau!”

³⁷ Ja tanali Paulus juljaia pirini wirilkanani, nau juljaia kaparani jatana wonti: “Jundru ngakangu manuni kurai jinkangu Palpa jatala?” Nau jatana wonti: “Jundru Grieka jaura ngujamai?”

³⁸ Jidni wata naupini Egyptala ngani, nulu kalkani patijiritjibani ngankana paraia, ja tanana kana 4,000 nari nandrietja pitarani dunkalkana paraia?”

³⁹ Paulus jatana wonti: “Ngani Juda kana nganai, Tarsusala, Ciliciani ngura wata wakawakaia kana, ngato jinkangu ngatjiai, ngakangu manuni kurau kana wolarani kaukaubala.”

⁴⁰ Nulu nunkangu matja manuni kurana warai, Paulus tiduaia katinani terkakana wonti, ja kana wolarani malka jinkina wonti; ja matja dalpura pantjinani, nulu tanangu Juda kana talini kaukaubana wonti ja jatana wonti:

22

¹ “Ngatata ja ngaperi worajai, ngakani kaukaubaterini jaura jurangu karari ngaranimarau!”

² Tanali ngaranani, nulu tanangu Juda kana talini kaukaubanani, tana morla dalpura nganana wonti. Ja nau jatana wonti:

³ “Ngani Juda kana nganai, Tarsungu Ciliciani matja dankana, ja tanali ngakangu nunkangupini ngurani Gamalieli tidnani pirna ngankana wonti, ja ngurungurulali ngato ngaperia jirijiribani jaurani ngujangujara maninala, ja ngani Godangu manabakapirna nganana wonti jurangu pratjanani karari jeribaka;

⁴ Ja ngani ninapini palto tirikaripaterina wonti narielu, ja ngato materi ja widla dupudupu ngankana wonti, ja tanana kanjangari pungani ngulkujeli jinkina wonti,

⁵ Worderu ngakangu bakana Priesta pirnali ja pinaru worali pratjanali tinkari ngankai, tanangundru ngato bakana dakani jaura manina wonti ngatataia, ja Damaskuja palkana wonti, bakana tanana, naka ngamanani, dupudupu Jerusalemia wapalkala kalalaia.

⁶ Jendranguta ngani palkanani, ja Damaskungu karakara wokaranani, todani nurujeli ngakangu pariwilpandru praitji mintjina karitjina wonti.

⁷ Ja ngani mitani purina ngarina wonti, ja ngaijala kulno ngakangu jatanani ngarana wonti: “Saulujai, Saulujai, minandru jidni ngakangu tirikaripaterila wapaia?”

⁸ Ngato kalabana wonti: Worana jidni nganai Kaparajai? Ja Nauja ngakangu jatana wonti: Ngani Jesus Nazaretala nganai, nunkangu jidni tirikaripaterila wapaia.

⁹ Tana ngakangunto nganana, praitji najina wonti, ja japali pirna pantjina wonti; ja nunkani ngaijala, nulungali ngankamalinani, tanali wata ngarana wonti.

¹⁰ Ngani jatana wonti: Mina ngato ngankananto Kaparajai? Kapara ngakangu jatana wonti: Terkala taramai, ja Damaskuja wapau, naka tanali jinkangu pratjana kaukaubala nganai, mina jinkangu kurana parana ngankananto.

¹¹ Ngangau ngani ngandandarini najila nunkanaia praitjaia mintjihandru, kamanelieli ngakanali ngana marali wapalkana wonti, ja jeruja ngani Damaskungu wokarana wonti.

12 Ananias kulno, nau Godaia jirijiribani jaurandru japali, nunkangu Juda kana pratjanali naka ngamanali pirna ngundrana wonti,

13 Nau ngakangu wokarana wonti, ja ngakangu karakararina wonti ja jatana wonti: Ngatata Saulujai, najina tarau! ja nunkangupini ditjini ngato nunkangu najina tarana wonti.

14 Nau jatana wonti: Ngaiananaia ngaperaia Godali jidna ngopera kurana wonti, jidni jertapaterini nunkani ngujamananto, ja ninaia Talkupirna najinanto, ja ngaijala nunkani nunkani manandru ngarananto.

15 Ngangau jidni tinkari ngankanietja nganala nganai nunkangu, kanani warupotuni, nunkangundru, mina jundru najina warai ja ngarana warai.

16 Ja karari, minandru jundru ngujawakai? Terkala tarau, ja nultibanila madlentjandru kulirkala maniau, ja Kaparaia tala karkau!

17 Jendranguta ngani Jerusalemia matja tikana, ja ngani Godaia pungani ngatjinani, ngani ngaramarlarina wonti.

18 Ja ngato ninaia najina wonti, Nauja ngakangu jatanani: Mindriau, ja nurujeli Jerusalemingundru puntiau, ngangau tanali jinkani tinkari ngankani ngakangundru wata patala nganai.

19 Ja ngani jatana wonti: Kaparajai, tana munta milkila, ngato tanana, jinkangu morlalu ngundrana, jaura pungani wirrieli mandrana wonti, ja kanjangari pungani widmana wonti.

20 Ja jendranguta Stephanani jinkanaia tinkari ngankanietjaia kumari matja ngakana, bakana ngani munta naka terkana wonti, ja nunkani nari ngantjana wonti, ja tanani kati ngamalkiribamalina wonti, tanali nina nari ngankana wonti.

21 Ja Nauja jatana wonti ngakangu: Wapau, ngangau ngato jidna kana koni jinpala nganai.”

22 Tanali nina ngarana wonti nunkangupini jauranilu, ja tana ngaijala tanani miririna wonti ja jatana wonti: “Ninapjni mitandru teribanau, ngangau jenia wata talku nganai, nauja tepi ngamananto!”

23 Tana maritjinani, ja tanani kati woraranani, ja puturu miri teribanani,

24 Jendranguta juljaia kaparali jirijiribana wonti, tanali nina juljaia pirini wapalkananto, ja jatana wonti, tanali nina wirrieli nandranali jakalkananto, ngangau nulu ngujamananto, minandru tana nunkangundru jenia miritja ngankai.

25 Tanali nina ngutana ngurakatibinani wirria, Paulus nunkangu juljaia kapakaparani, nau karakara terkanani jatana wonti: “Jenia jurangu manuni kurala wapaia, kana kulno, nau Romala nganai, kalala kurani panini nandrala?”

26 Juljaia kapakaparali jenia matja ngarana, nau juljaia kaparani wapana wonti ja nunkangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Mina jundru ngundrai ngankala? Naupini kana Romala nganai.”

27 Juljaia kapara karakararina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jatau ngakangu, jidni Romala?” Nau jatana wonti: “Kau.”

28 Juljaia kaparali kalabana wonti: “Ngato kalala pirnali ninata nguraia burungankanala. Paulus jatana wonti: “Ngani bakana Romala dankana wonti.”

²⁹ Nurujeli tanali nina worarana wonti, tanali nina jakalkananto; ja juljaia kapara japali pantjina wonti, nulu matja ngarana, nau Romala nganai, ja ngangau nulu nina dupupu ngankana wonti.

³⁰ Ditji kulnuni nulu ngantjana wonti morlalu ngujamala, minandru Juda kanali nunkangu ngulkuterkala wiri, ja nulu nina dukarana wonti ja jirijiribana wonti, Priesta pirna ja kapara pratjana jurborinanto; ja nulu Paulus ngarilkana wonti, ja nina tanangu terkibana wonti.

23

¹ Paululu kapara pratjana ngurutalpana najina wonti ja jatana wonti: “Jura materi ja ngatata worajai, ngani ngara ngaijala ngumujeli Godani wirarina wonti nunkangupini ditjielu.”

² Ananias Priesta pirnali tanangu, tana nunkangu karakara terkanani, jirijiribana wonti, nina mana nandrala.

³ Paulus nunkangu jatana wonti: “Godali jidna nandrala nganai, jidna wiribani wontini! Jidni ngamai ngakangu jirijiribani jaurali kalala jinkila, ja jirijiribani jaura panini jundru jirijiribai ngana nandrananto?”

⁴ Tana naka terkana jatana wonti: “Godaia Priesta pirnani jidni madlentji jatai?”

⁵ Ja Paulus jatana wonti: “Ngatata worajai! Ngani konganana warai, naupini Priesta pirna nganai, ngangau dakanala parai: Jidni jinkani kana wolaraia kaparani wata madlentji jatananto.”

⁶ Paululu ngujamana wonti, palpa tanangundru Pharisaijala ngananani, ja palpa Sadducaiala, nau kana kapara pratjanani terti maritjina wonti: “Materi ja ngatata worajai! Ngani Pharisaijala nganai, Pharisaijala ngatamura; kalkanandru ja nari jiritjinandru ngani kalalaia terkai.”

⁷ Nau jenia matja jatana, Pliarisaiala ja Sadducaiala jatamalina wonti, ja kana wolara tjelapalkaterina wonti.

⁸ Ngangau Sadducaiala jatai: Nari jiritjini ja angela ja jaola pani nganai; Pharisaijalali jenia mandru kaukaubai.

⁹ Ja miritja pirna pantjina wonti, ja Pharisaijala jaura jinkinietja palpa terkana tarana wonti ja tjakakijiribanalina wonti ja jatana wonti: “Ngaiani wata madlentji nunkangupini kanani mankamankai; jaola kara angela kara nunkangu ngankamalina warai, ngaiani ngandandariai Godani tirmalila,”

¹⁰ Patijiritjini morla pirna pantjinani, juljaia kapara japali pantjina wonti, tanali Paulus diadialkaiati, ja nulu jirijiribana wonti, julja wolara ngarinanto, nina tanangundru terti patananto, ja nina juljaia piria tikalkananto.

¹¹ Ja tinkani Kapara nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Murlali nganau Paulujai, ngangau worderu jundru ngakangundru Jerusalemingu tinkari ngankala wiri, jeruja jundru bakana Romangu tinkari ngankananto.”

¹² Matja ditjirina, Juda kana palpa mapaterina wonti, ja morlalu kurakijiribamalina wonti, wata tajila ja wata tapala, tanali Paulus nari nandralalu.

¹³ Tana morla nganana wonti marapatjana pota mandru ja mandruni, tanali jenia morlalu kurakijiribamalini ngankana wonti.

14 Tanapini Priesta pirnani ja pinarani wokarana wonti, ja jatana wonti: “Ngaiani kantji morlalu kurakijiribamalina warai panila wontjala, ngaiiani Paulus nari nandralalu.

15 Jura karari juljaia kaparani ja kapara worangu kaukaubanau, nulu nina tankubana jurangu ngarilkananto, jeruja jeribaka; jura poto nunkani morla talku jertapateriai najinajibala; ngaiiani ngankingaterina warai nina nari ngankala, morla ngopera nau jurangu karakarani-nani.”

16 Pauluni kakuja ngatatajeli tanani ngundrani ngaranani, nau wokarana wonti, ja julja wolarai pirini wirina wonti, ja jenia Paulungu kaukaubana wonti.

17 Paululu juljaia kapakapara kulno karkana wonti ja jatana wonti: “Ninapini teri juljaia kaparani wapalkau, ngangau nulia minakulno ngamalkai nunkangu jatala.”

18 Nulu nina patana wonti, ja juljaia kaparani wapalkana wonti ja jatana wonti: “Paululu kanjangarilali ngana karkana warai, ja ngakangu ngatjina warai, ninapini teri jinkangu wapalkananto, ngangau nulia minakulno ngamalkai jinkangu kaukaubala.”

19 Juljaia kaparali nina mara patana wonti, ja nina tjirimalkana wonti, ja nina jakalkana wonti: “Mina jundru ngamalkai ngakangu kaukaubala?”

20 Nau jatana wonti: “Juda kana ngankamalina warai jinkangu ngatjina, jundru tankubana Paulus kapara worangu ngarilkananto, jeruja jeribaka, tanali nunkani poto morla talku najinajibananto.

21 Jundru tanangu wata morlalu ngundramai, ngangau materi morla marapatjana pota mandru ja mandruni nunkangu kalkaterila wapaia, tanali matja morlalu kurakijiribamalina warai wata tajila ja wata tapala, tanali nina nari ngankalalu; ja karari tana ngankingaterila wapaia, ja jinkani jaurani kalkaterila wapaia.”

22 Juljaia kaparali nina teri jinpana wonti, ja nunkangu jirijiribana wonti wata kulnuni jatala, mina jundru ngakangu kaukaubana warai.

23 Ja nulu juljaia kapakapara mandru karkana wonti ja jatana wonti: “Julja 200 ngankingalumai, tana Cäsareaja palkananto, bakana dukaterinietja marapatjana pota mara wora ja mandru, ja kaltieli dakanietja 200 tinkani.

24 Ja tanali bakana dukaterini nganti ngankingananto Paulus kurana tarala, ja tepi Felixingu mitaia kapakaparani wapalkala.”

25 Ja nulu jaura dakana wonti, nulupini jaurali:

26 “Klaudiulu Lysiali mitaia kapakaparani Felix ngumu pirnani mandurini jaura jinpai.

27 Ninapini kana Juda kanali patala wiri, ja ninaia ngampu nari ngankala wiri, ninaia ngato dunkalkala wiri, ngani matja wirina julja wolarani jela, ngangau ngani ngarala wiri, nau Romala nganai,

28 Ja ngangau ngato ngantjala wiri ngujamala, minandru tanali nunkangu ngulkuterkala wiri, ngato ninaia kapara pratjanani ngarilkala wiri.

29 Ngato mankamankala wiri, tanali nunkangu tanani jirijiribani jauraia tirijakalkijiribamalinandru ngulkuterkala wiri, ja nunkangu ngulku pani parala wiri, nulia nari kara kanjangari kara kalala maninanto.

³⁰ Ngangau kumujeli ngakangu kaukaubala wiri, Juda kana palpa nunkangu materani kalkaterinani, ngato ninaia nurujeli jinkangu jinpana warai, ja bakana ngulkuterkanietjani kaukaubana warai, tana jinkangu jatananto, mina tanali nunkangu ngamalkai. Ngumu tepiriau!”

³¹ Julja wolarali Paulus patana wonti, worderu nulu tanangu jirijiribana wonti; ja tanali nina tinkani Antipatringu wapalkana wonti.

³² Ditji kulnuni tanali dukaterinietja worarana wonti nunkangunto palkananto, ja tana julja wolarai pirini tikana karitjina wonti.

³³ Tanapini Cäsareangu matja wokarana, ja dakani jaura mitaia kapakaparani matja jinkina, tanali Paulus nunkangu tarkibana wonti.

³⁴ Mitaia kapakapara dakani jaura matja warapana, nulu jakalkana wonti, mina mita burundru nau nganai, ja nulu matja ngarana, nau Ciliciandru nganai,

³⁵ Nau jatana wonti: “Ngato jidnana talku jakajakalkala nganai, ngulkuterkanietja jinkani bakana ninkida ngananani.” Ja nulu jirijiribana wonti, nina Herodini pungani ngamalkala.

24

¹ Ditji mara worani Priesta pirna Ananias pinarani jela ja juraju-ralkijiribanietja Tertullus ngarina wonti, tanali Paulungundru mitaia kapakaparani ngulkuterkananto.

² Tanali nina matja karkana, Tertullulu ngulkuterkani jaura wonina wonti ja jatana wonti:

³ “Ngaiani jinkangundru murla pirna ngamalkai, ja tananapini kana wolara jinkani manujeli ngundranali ngamalkijiribani ngumu maniai, ja ngaiani jenia milingeru pirna jurakokanali ngundrai, Felix ngumu pirnajai!

⁴ Ngangau ngato jidna wata pirna jupananto, ngani jinkangu ngatjiai, jundru ngaianina ngalje ngarananto jinkani maltindru.

⁵ Ngaiani ninapini kana pirindi mankamankana paraia, ja patijiritjibanietjaia mudlakutja, Juda kana pratjanani mita maruni ja Nazarenalaia nguajaja kapara,

⁶ Nulia bakana wontjala wiri Godaia punga murumuru ngankala; ninaia ngaiani patala wiri, ja ngantjala wiri, nunkangu ngaiananani jirijiribani jaurandru kalala jinkila.

⁷ Lysias juljaia kaparali terti wokarala wiri, ja ninaia ngurula pirnali ngaianingu marandru dunkalkala wiri.

⁸ Ja, nulu nunkani ngalkuterkanietjani jirijiribala wiri,, jinkangu wokaraterinanto; nunkangundru jundru muntali pratjana ngarala nganai, jundru nina wontjanani, minandru ngaiani nunkangu ngulkuterkala wapaia.”

⁹ Juda kanali bakana jenia kaukaubana wonti, ja jatana wonti, jenia morlalu nganai.

¹⁰ Paululu kalabana wonti, mitaia kapakaparali nunkangn marali matja malka jinkina nulu kaukaubananto: “Ngangau ngani milkila, jidni tanangupini kana wolarani kilpawoldra marapu kalala kuranietja nganai, ngani murlali ngakangundru jurajuralkateriai.

¹¹ Jundru jenia jakalkangantu, wata morla wirti ditji marapatjana ja mandruni nganai, ngani Jerusalemia tarana paraia ngatjila.

12 Bakana tanalia ngana wata mankamankala wiri Godaia pungani kulnuni ngankamalinani kara, kana wolara patijiritjibanani kara, bakana wata jaura punga worani, bakana wata ngurani;

13 Tanaia bakana ngandandariai ngakangu morlalu kurala, minandru tanalia ngakangu karari ngulkuterkala wapaia.

14 Jenia ngato jinkangu morlalu dikai, ngani nunkangupini paltuni, nina tanalia dikai nguja pilki, ngani ngaperaiia ngaiananaia Godani mili ngamai; ngangau ngato pratjana morlalu ngundrai, mina jirijiribani jaurani ja Propheta worani dakanala parai;

15 Ja ngato wolkarali kalkani ngamakai Godani, ninaia bakana tanalia muntali ngamalkai, narindru jiritjini wokarala nganai, wata windri kana talkuni, a-ai, bakana tjikatjikani.

16 Jendrania ngato muntali jiglerali ngankai ngara ngaijala ngumu ngamalkala Godani ja kanani milingeru.

17 Kilpawoldra marapu matja mudana, ngani wokarana paraia kalumiltjamiltjarini poto ngakani kana wolarani jinkila, ja bakana poto ngumu.

18 Jendranguta (Priestali) ngana Godaia pungani kilikiri ngankana parai, wata kana wolarani jela, ja bakana wata maritjinali, Juda kana palpali Asiandru ngana mankamankana paraia,

19 Tana jinkangu wokarananto ja ngakangu ngulkuterkananto, tanali ngakangu minakulno ngamalkanani.

20 Tanali ninkida muntali kaukaubananto, mina madlentji tanali ngakangu mankamankala wiri, ngani kana kaparani terkanani,

21 Kalitakali nunkangupini jaura kulnundru kara, nina ngani maritjila wiri, ngani tanangu terti terkanani: "Nari jiritjinandru ngani karari jurangundru kalalaia terkai."

22 Felixali jenia ngarana, nulu tanani poto karari worani patana wonti, ngangau nulu morla talku ngujamana wonti nunkangupini paltundru, ja nau jatana wonti: "Lysias juljaia kapara ngarinani, ngato jurani poto ngujamala nganai."

23 Ja nulu juljaia kaparani jirijiribana wonti, nulu Paulus ngamalkananto, nau manju ngamananto, ja wata nunkani kamaneli kumujeli daudauananto nunkani mili nganala kara nunkangu wokarala kara.

24 Ditji palpani ngadani Felix wokarana wonti, Drusilla noani nunkanani jela, nani Juda widla nganana wonti, ja nulu Paulus karkana wonti, ja nina Christungu morlalu ngundranandru ngarana wonti.

25 Ja nulu talkulandru, ja ninta pirna ngamanandru, ja kalalandru, nau wokarala nganai, nunkangu kaukaubanani Felix japali pantjina wonti ja kalabana wonti: "Karari wapau; ngato miljaru manju mankamankanani, ngato jidna nakaldra karkala nganai."

26 Nulu bakana kalkana wonti, Paululu nunkangu mardatandra jinkinanto, nulu nina kurakananto; jendrangundruja nulu nina bakana pota palpa karkana wonti, ja nunkangu ngankamalina wonti.

27 Kilpawoldra mandruni Fortius Festus Felixangu karipaterina wonti; ja ngangau Felix ngantjana wonti Juda kanandru jurakokani manila, nulu Paulus kanjangari pungani worani patana wonti.

25

¹ Festus mitaia kapakapara ngamala wonina, nau ditji parkulani Cäsareandru Jerusalemia tarana wonti.

² Priesta pirnali ja Juda kanaia kaparali nunkangu ngulkuterkana wonti Paulungundru, ja nina kurukurubana wonti,

³ Ja nunkangundru murla ngatjina wonti, nulu nina Jerrusalemia karkananto, ngangau tanali ngundrana wonti, nina paltuni nari ngankala.

⁴ Festulu kalabana wonti: Ngato Paulus Cäsareangu ngamalkala nganai, ja ngani wolja nakanika tikala nganai.

⁵ Jendrania, nau jatana wonti, kana pirna jurangundru ngakangunto jela ngarinanto, ja madlentji kulno nunkangupini kanani ngananani, tana nunkangu ngulkuterkananto.”

⁶ Nau tanangu jela ditji palpa morla ditji marapratjani matja ngamana, nau Cäsareaja ngarina wonti, ja ditji kulnuni nau kalala pirini ngamana ngarina wonti, ja jirijiribana wonti Paulus wokaralkananto.

⁷ Nau matja wokarana, Juda kana, tana Jerusalemingundru matja ngarina, nina kapikapina terkana karitjina wonti, ja ngulku marapu ja pirna Paulungu wokaralkana wonti, ja tanali ngandandarina wonti jenia morlalu kurala,

⁸ Nau jurajuralkijiribaterinani: “Ngato wata Juda kanaia jirijiribani jaurani, ja wata Godaia pungani, ja wata mitaia kaparani madlentji ngankana warai.”

⁹ Festulu ngantjana wonti Juda kanandru jurakokani manila, ja Paulungu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jundru ngantjai Jerusalemia tarala, ja ngato jinkangu naka nunkangundru kalala jinkinanto?”

¹⁰ Paululu kalabana wonti: “Ngani mitaia kaparaia kalala pirini terkala wapaia, ja ninkida ngato kalala maninanto; Juda kanani ngato wata madlentji ngankana warai, worderu bakana jundru morlalu ngujamai.

¹¹ Ngani talku panini ngananani, ja madlentji ngankana warai naria, ngani wata delkiaia nari manila, jenia baku ngananani, minandru tanali ngakangu ngulkuterkai, kanali ngandandariai ngana tanangu wondawondala. Ngani mitaia kaparani karkai.”

¹² Jendranguta Festus kana kaparani ngankamalina wonti ja kalabana wonti: “Mitaia kaparani jundru karkala wapaia, mitaia kaparani jidni palkananto.”

¹³ Ditji palpa matja mudana, mitaia kapara Agrippas ja Bernice Cäsareangu wokarana wonti Festungu mandurila.

¹⁴ Pudla ditji marapu naka matja ngamana, Festulu mitaia kaparani Pauluni poto kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Felix materi kulno worarana paraia kanjangerila.

¹⁵ Nunkangundru Priesta pirnali ja Juda kanaia pinarali, ngani Jerusalemingu matja wokarana, ngulkuterkana paraia, ja nunkangundru kalala ngatjina paraia,

¹⁶ Tanangu ngato kalabana paraia, Romalaia mangini wata jenia nganai, kana kulno naria jinkila, wata nulu, nina tanali ngulkuterkai, nunkani ngulkuterkanietja mudlani ngamalkanani, ja nau munta talku ngankaterinanto.

17 Tana ninkida matja wokarana, ngato wata kalkana paraia, a-ai, ditji kulnuni ngani kalala pirini ngamana ngarina paraia ja jirijiribana paraia, nina materi wokaralkala.

18 Ngulkuetja matja terkakana, tanali wata jeruja nunkangundru ngulkuterkana paraia, worderu ngato ngundrana paraia,

19 A-ai tanali nunkangu tirijakalkani jaura palpa ngamalkana paraia, tanani Godani wodatarana ngamanandru, ja Jesu kulnundru, Nauja matja palina, nunkangundru Paululu morlalu kurana paraia, Nauja tepi nganai.

20 Ngangau ngani nunkangupini wontjanandru ko nganana paraia, ngani jatana paraia, nulu ngantjai kara Jerusalemia tarala ja naka jendrangundruja kalala manila.

21 Ngangau Paulus nunkangu parana paraia, nina Augustus ngamalkananto, ngato jirijiribana paraia nina ngamalkala, ngato nina mitaia kaparani jinpalalu.”

22 Agrippas Festungu jatana wonti: “Ngani bakana wolkareli nganai ninapini kana ngarala.” Nau jatana wonti: Tankubana jundru nina ngarananto.”

23 Ditji kulnuni Agrippas ja Bernice tjirkatjirkaraterini ngumu marapujeli wokaranani, ja jakalkijiribamalini pirini wirinani juljaia kaparanto, ja nguraia kana pirnanto, ja Festulu jirijiribanani, tanali Paulus wokaralkana wonti.

24 Ja Festus jatana wonti: “Mitaia kapara Agrippajai, ja materi pratjanajai, jura ninkida ngamai, jura ninkida ninapini najila wapaia, nunkangundru Juda kana wolarali Jerusalemingu, ja bakana ninkida ngana jupana paraia, ja miritja ngankana paraia, nauja wata tepi ngamananto.

25 Ngato mankamankana paraia, nulia panila ngankana paraia, jendrangundruja nulla kalala nari maninanto, ja ngangau nulia muntali Augustus karkana paraia, ngato ngundrana paraia, ninaia jinpala.

26 Ngato panila morlalu milkila nunkangundru kaparani dakala; jendrana ngato ninaia jurangu ja pilki jinkangu mitaia kapara Agrippajai, wokaralkana warai, ngangau ngato, ninaia matja jinpanani, palpa ngamalkananto dakala.

27 Ngangau jenia ngakangu tjuru pani jeri nganai, kanjangerila ngulku panini jinpala.”

26

1 Agrippas Paulungu jatana wonti: “Ngato jinkangu manuni kurala wapaia jinkangundru munta jatananto.” Paululu kalabana wonti, ja mara ngutaterina wonti:

2 “Ngani murlali ngundrateriai, mitaia kapara Agrippaiai ngato Juda kanaia ngulku pratjanandru karari jinkangu kalabaterinanto.

3 Ngangan jidni ngujamanietja pirna nganai Juda kanaia manginandru ja tirijakalkijiribalinandru; jendrangundruja ngani jinkangu ngatjiai, jundru ngana manujeli ngarananto.

4 Ngakani tepi kupandru, worderu ngani ngoperandru kana wolarani ngakanani terti Jerusalemingu ngamanala, Juda kana pratjana milkila;.

⁵ Tanali ngana ngoperandru ngujamai, tana jertapaterinani tinkari ngankala, ngangau ngani nguja ngurunguru pirnani ngaiananaia Godaia wodatarana ngamanani wirarina wonti Pharisaiala.

⁶ Ja karari ngani terkala wapai kalalaia, wolkareli kalkaterinandru talpadakani jaurani, ninaia Godali ngaperani ngaianani jinkina wonti.

⁷ Nunkangu kana wolarai mardu marapatjana ja mandru kalkai wokarala jiglerali mili ngamanali tinkawirdi ja ditjiwirdi; nunkangupini wolkareli kalkanandru Juda kanali ngakangu ngulkuterkai, mitaia kapara Agrippajai!

⁸ Minandru jura jenia wata morlalu ngundrai, Godali narila jiri-itjibanani?

⁹ Ngato muntali ngundrana wonti, ngato Jesuni Nazarethalaia talani madlentji marapu ngankananto,

¹⁰ Jenia ngato bakana Jerusalemingu ngankana wonti, woderi ngato kulikirila marapu kanjangari pungani widmana wonti, ngato Priesta pirnandru ngurula matja manina; ja tanali matja nari manina, ngani "kau" jatana wonti.

¹¹ Ja ngato tanana jaura punga pratjanani pota marapu kalalaia parumana wonti, ja tanana jupana wonti ngirkibala; ja tiri pirna ngani tanangu ngura woritalaia tirikaripaterina wonti.

¹² Nunkangundru ngani bakana Damaskuja palkana wonti, ngurulali ja jirijiribani jaurali Priesta pirnandru.

¹³ Ditji tertini paltuni, mitaia kaparajai! ngato najina wonti praitji pariwilpandru, morla pirna mintjinani ditji pirnani, ngakangu ja tanangu ngakangunto mintjina karitjinani.

¹⁴ Ngaiana pratjana mitani matja purina, ngato ngaijala kulno Juda kana talini ngarana wonti ngakangu jatanani: Saulujai, Saulujai! minandru jidni ngakangu tirikaripateriai? Jenia jinkangu nguru pantjila nganai dilkani dakala.

¹⁵ Ngani jatana wonti: Worana jidni nganai Kaparajai? Nauja jatana wonti: Ngani Jesus nganai, nunkangu jidni tirikaripateriai.

¹⁶ Terkala tarau, ja jinkani tidnali terkakamai, ngangau jendrania ngani jinkangu wondraterina warai jidna karkala ngamalkijiribanietja ja tinkari ngankanietja nunkangupini, mina jundru najina warai, ja nunkangu, minani ngani jinkangu morla wondraterila nganai;

¹⁷ Ngato jidna kulkala nganai kana wolarandru ja kana kondru, tanangu ngato jidna jinpala nganai;

¹⁸ Tanani milki tjenmibala, tanana ngalpurandru praitjani, ja kutjia ngurulandru Godangu karitjimalkala, tanali madlentji kalinganila ja maratunka maninanto kulikirilani jela, ngakangu morlalu ngundranali.

¹⁹ Jendrangundruja, mitaia kapara Agrippajai! ngani pariwilpaia mudlani wata delkina wonti,

²⁰ A-ai, ngopera ngato tanangu Damaskungu, ja Jerusalemingu ja Judaia mitani paruparu, ja bakana kana koni, ngantjani jaura kaukaubana wonti, tana madlentjandru karitjinanto Godani, ja karitjinaia ngankana ngumu ngankananto.

²¹ Jendrangundruja Juda kanali, ngani Godaia pungani ngananani, ngana patana wonti, ja ngundrana wonti, ngana nari ngankala.

²² Ngangau Godali ngakangu marangokana wonti, ngani terkala wapaia nunkangupini ditjielu, ja ngato tinkari ngankai wakani ja pirnani, ja ngani panila jatai, windri jenia mina Proprietali kaukaubana wonti, mina morlalu pantjila nganai, ja Mosili talpadakana wonti:

²³ Ghristus ketjaketjananto ja ngoperaetja ngananto nari jiritjinandru, ja Nulia praitji kaukaubananto kana wolarani ja kana koni.”

²⁴ Nulu tananapini jaurali kalabanani, Festus ngaijala pirnali jatana wonti: “Paulujai, jidni jirijiri, kiri pirnali jidna jirijiri ngankai.”

²⁵ Nau jatana wonti: “Ngani wata jirijiri, Festus ngumu pirnajai, a-ai, ngani jaura morlalula ja tjuru ngumula jatai.

²⁶ Ngangau mitaia kaparali tananapini morlalu nguja mai, nunkangu ngato bakana manubakujeli kaukaubai; ngangau ngato morlalu ngundrai, nunkangupini pratjanandru, nunkangu panila kurukuru nganai, ngangau naupini wata kurukuruni pantjinala.

²⁷ Jundru Prophetani morlalu ngundrai, mitaia kapara Agrippajai? Ngato milkila, jundru morlalu ngundrai.”

²⁸ Agrippas Paulungu jatana wonti: “Ngampu jundru ngana karkarkai Christula pantjinanto.”

²⁹ Paulus jatana wonti: “Ngani Godani ngatjinanto, wata windri ngampu, a-ai, morlalu; wata windri jidni, a-ai, pratjana, tanali ngana karari ngarala wapaia, jenipara pantjinanto ngakangu jeribaka, kalitakali tanapini workamandrani.”

³⁰ Nau jenia matja jatana, mitaia kapara ja mitaia kapakapara ja Bernice, ja tana tanangunto jela ngamani, terkala tarana wonti.

³¹ Ja tana matja tjirina tarana, tana ngankamalina wonti ja jatana wonti: “Nulupini kanali wata madlentji ngankana warai naria kara kanjangaria kara.”

³² Agrippas Festungu jatana wonti: “Nulupini kana kurakananto, nulu wata mitaia kapara karkanani.”

27

¹ Nulu matja kurana, ngaiana Italiaja pararananto, tanali Paulus ja kanjangerila palpa morla juljaia kapara kulnuni jinkina wonti, tala nunkani Julius, Augustuni julja wolaraudru.

² Ngaiana bota kulnuni Adramyttandru matja wirina, naupini Asiani dirkalawirdi nguralu nguralu palkingananto, ngaiana palkana kurana wonti; ja ngaianingu jela Macedoniala Aristarchus Thessalonichundru nganana wonti.

³ Ja ditji kulnuni ngaiana Sidoningu pararana wonti. Ja Julius Paulungu murlali nganana wonti, ja nunkangu manuni kurana wonti nunkani kamanelini wapananto, tanali nina ngankingankijiribananto.

⁴ Ngaiana nakandru matja palkana kurana, ngaiana Cypem dirkalawirdi karitjina wonti, ngangau watara ngaianangunkari ngakana wonti.

⁵ Ja ngaiana panto pirnani Ciliciawirdi ja Pamphyliawirdri matja palkingana, ngaiana Myrangu Lycieni wokarana wonti.

⁶ Naka juljaia kaparali bota kulno Alexandriendru mankamankanani, naupini Italiaja palkanani, nulu ngaianana nunkangupini kurana wonti.

7 Ngaiana ditji marapuni mankali wapana wonti, ja ngampu wata. Knidulu wokarana wonti, ja ngangau watara ngaianangunkari ngakana wonti, ngaiana Kretani ngarinalu palkana wonti Salmo-nenkari.

8 Ja ngaiana mankali nunkangu wiringanani, ngaiana piri kul-nuni wokarana wonti, tala nunkani Pararanipiringumu, nunkangu karakara Lasäa ngura parana wonti.

9 Ngangau miljaru wirti matja mudana, ja botali wapana matja pirinti nganana, ja ngangau bakana milja ngamani ditji matja mudana, Paululu kuruknrubana wonti,

10 Ja tanangu jatana wonti: “Materi worajai, ngato najiai, wapani ngirkibanali ja tintana pirnali pantjila nganai wata windri potuja ja botaia, a-ai, bakana ngaianani tepia.”

11 Juljaia kaparali botaia karitjimalkani pitaia materani ja botaia kaparani morla morlalu ngundrana wonti nunkangu, mina Paulus jatana wonti.

12 Ngangau naupini bota pararani piri wata ngumu nganana wonti naka kilpawirdi terkala, morla marapujeli ngundrana wonti nakandru wapaia, tana Phönixingu kara wokarananto naka kilpawirdi paraia, naupini Kretaia bota para rani piri nganai, ja kunankarijendakarani terti ja tidnankarijendakarani terti parai.

13 Ngangau watara malti kunankarindru wokaranani, tanali ngundrana wonti, tanani ngundrani morlalu nganai, ja tanali manakirra pirna dukarana wonti, ja morla karakara Kretawirdi wapana wonti.

14 Wolja watara wondru tanangu ngakana wonti, nina tanali dikai tidnankaratiriwa terti.

15 Nulu bota ngadadikibanani, ngangau nau ngandandarina wonti watarani tertapaterila, ngaiana nina worani patana wonti ja manuni kurana wonti ngaianana tertabala.

16 Ngaiana watiwati kulnuni, tala nunkani Klauda, matja karakara wokarana, ngaiana ngampu ngandandarina wonti bota waka patala.

17 Tanali nina matja taralkana, tanali marangokaui poto patana wonti, ja bota karana wonti; ja ngangau tana japali pantjina wonti Syrtingu wiriati, tanali wataraia kati ngaril-kana wonti, ja jeruja wapana wonti.

18 Ngangau ngaiana watara pirnandru pirna ketjaketjana wonti, tanali ditji kulnuni wapalkani poto worana wonti,

19 Ja ditji parkulani ngaiana muntali marali botala poto worana wonti.

20 Ngangau ditji marapuni wata ditji pirna ja wara dirji waka mintjina wonti, ja wata watara wakali ngaianana jupana wonti, jeruja ngaiana kulkani ngaianani tintaterina wonti.

21 Ngaiana matja miljaru wirti wata tajina, Paulus tanangu terti terkakana wonti ja jatana wonti: “Materi worajai! jura ngana ngaranani ja wata Kretandru wapanani, ngaiana jenia ketjaketjana ja tintana wata ngamalkanani.

22 Ja karari ngato jurana kurukurubai, jura burka ngururianto, ngangau wata kulnujeli jurangundru tepi tintala nganai, a-ai, windri bota.

23 Ngangau nunkangupini tinkani Godaia angela kulno ngakangu terkana warai, nunkangu ngani nganai, ja nunkangu ngani mili ngamai;

24 Nau jatana wonti: “Wata japali nganau, Paulujai! mitaia kaparani jidni terkananto; ja mai, Godali jinkangu pratjana jinkina warai, tanaia jinkangu jela palkai.”

25 Jendrangundruja burka ngururianau, materi worajai! ngato Godangu morlalu ngundrai, jenia jeruka pantjila nganai, worderu nau ngakangu jatana warai.

26 Watiwati kulnuni ngaiana palantraterinanto.”

27 Tinka marapatjana ja mandru mandru matja wokaranani, ngaiana Adria panto pirnani tjautjau wirarinani, botaija kanali tinka tertini ngundrana wonti mita karakarariai.

28 Ja tanali ngarilkani marda matja worana, tanali tindipitiwirdi marapatjana pota mandru mankamankana wonti; tanali ngalje morla wapanani, ja nakaldra woranani, tanali tindipitiwirdi marapatjana ja mara wora mankamankana wonti.

29 Ja ngangau tana japali pantjina wonti marda taldrani dakateriati, tanali bota pitindru manakirra pirna mandru ja mandru worana wonti, ja ngantjana wonti nguramarananto.

30 Botaija kanali wontinani botaudru puntila, ja bota waka ngarilkani ja jedibanani, tanali botaija mudlandru manakirra worananto,

31 Jendranguta Paulus juljaia kaparani ja juljaia wolarani jatana wonti: “Tanapini wata botani ngamanani, jura ngandandinani kulkani ngamala,”

32 Ngadani julja wolarali botaija jinka wirri wokaribana wonti, nau purina ngarinanto.

33 Nguramarananilu Paululu pratjana kurukurubana wonti tanali buka tajinanto, ja nau jatana wonti: “Karari ditji marapatjana ja mandru mandrula nganai, jura matja kalkai ja milja ngamai, ja panila tajina warai.

34 Jendrangundruja ngato jurana kurukurubai buka manila, ngangau jenia jurani kulkani nganai; ngangau wata kulnujeli jurangundru para kulno mango tandrandru tintala nganai.”

35 Nau jenia matja jatana, nulu buka patana wonti, ja Goda jurakokana wonti tanangu mudla pratjanani, ja nuiu nina wokaribana wonti ja wonina wonti tajila.

36 Tana pratjana burka ngururina wonti ja bakana buka tajina wonti.

37 Ngaiana pratjana botani mungara 276 nganana wonti.

38 Tana bukali matja jerturina, tanali bota morla ngaua ngankana wonti, ja buka tandra ngapani worana wonti.

39 Matja nguramaranani, tanali nina mita wata ngujamana wonti; ja tanali kaiari najina wonti dirkala putanto, nunkangu tanali ngundrana wonti bota tertapala, tana ngurunguru ngananani.

40 Ja tanali manakirra pirna matja dukarana, tanali tanana ngapani worana ngarina wonti, ja tanali tertapani pitaia workamantraterinani walto ngankana wonti; ja tanali botaija kati pirna pirakana wonti wataraija, ja nina dirkalankari taralkana wonti.

41 Tana piri kulnuni wokarana wonti, woderi banki wulangu ngapa parana wonti, ja tanali nina bota palandraterina ngankana wonti;

ja botaia mudla nguru parana wonti wata tiringana, ja botaia piti palandraterina wonti mandikilaia ngurulali.

⁴² Julja wolarali warawarapana wonti kanjanganila runi ngankala, kulno tarakaiati ja puntiati.

⁴³ Juljaia kapara, nau jertapaterina wonti Paulus tepi ngamalkala, ngundrani tanani ngandrawalkana wonti ja jirijiribana wonti, tananapini kiri ngananani tarakala, ngopera ngapani ngarinanto ja mitaia tarakananto,

⁴⁴ Ja palpa pita maruni palpa bota buruni. Ja jeruja pantjina wonti, pratjana mitani tepi wokarana wonti.

28

¹ Ja ngaiana tepi matja dunkana, ngaiana ngarana wonti, naupini watiwati Melite nganai.

² Ja kana tula ngaianangu wata ngalje murlali nganana wonti; ngangau tanali turu japina wonti, ja ngaianana pratjana patana wonti talarandru nau godanani ja kilpandru.

³ Paululu juku marapu kampanani turuni kurala, wiparu turundru dunkana wonti, ja nunkani marani matantarina wonti.

⁴ Kana tulali nina wiparu nunkani marani warukanani najinani, tana ngankamalina wonti: “Morlalu naupini kana naria nandranietja nganai, ngapandru matja tepi dunkana, kalalali ninaia wata tepi kurakai.”

⁵ Nulu nina nganti turuni kantikantina wonti, ja nunkangu wata madlentji pantjina wonti.

⁶ Tanali kalkana wonti, nau kimarinanto kara nurujeli nari purinanto kara. Tanali wirti kalkanani ja najinani, nunkangu wata madlentji pantjinani, tanali ngundrana karitjimalkana wonti ja jatana wonti, nauja Goda nganai.

⁷ Nunkangupini pirini karakara watiwatia kaparali, tala nunkani Publius, mita ngamalkana wonti; nulupini ngaianana patana wonti, ja ditji parkulu murlali ngamalkana wonti.

⁸ Jendrangundruja Publiuni ngaperi muntja turuturnjeli ja kudna tjuranali pararana wonti; nunkangu Paulus wirina wonti ja ngatjina wonti, ja nunkangu mara kuraterina wonti, ja nina tepi ngankana wonti.

⁹ Jenia matja pantjinani, bakana watiwatila morla, tanali muntja ngamalkanani, wokarana wonti, ja tepi manina wonti.

¹⁰ Tanalipini ngaianangu bakana pirnala marapujeli pirna ngundrana wonti; ja ngaiana nakaldra wapanani, tanali ngaianangu kurana wonti, mina ngaiana ngamalkananto.

¹¹ Pirra parkulani ngaiana Alexandria botali wapana wonti, nau watiwatini kilpawirdi pararana wonti, nunkangupini mudlamalkanto: “Dioskorala.”

¹² Ja ngaiana Syrakusungu wokaranani, ngaiana naka ditji parkulu ngamana wonti.

¹³ Nakandru ngaiana worku karitjina wonti ja Rhegiumingu wokarana wonti; ja ditji kulnuni kunankarindru watara ngakanani, ngaiana ditji mandrulani Puteolingu wokarana wonti.

14 Naka ngaiana ngatata mankamankana wonti, tana ngaianangu ngatjina wonti, ditji mara wora ja mandru tanangu jela ngamala; jeruja ngaiana Romangu wokarana wonti.

15 Ja nakalali ngatatajeli, ngaianangundru matja ngarana, dunkana wonti ngaianangu mandurila Appia Forungulu ja Trestabernängulu. Paululu tanana matja najina, nulu Goda jurakokana wonti, ja burka ngururina wonti.

16 Ngaiana Romangu matja wokarana, juljaia kaparali kanjangerila kapara pirnani jinkina wonti; Paulungu nulu manuni kurana wonti pilki ngamananto julja kulnunto, nulu, nina ngamalkijiribananto.

17 Jendranguta ditji parkulani Paululu Juda kana pirna karkana mapana wonti. Tana matja mapaterina, nau tanangu jatana wonti: “Materi ja ngatata worajai! ngato wata madlentji ngankana warai kana wolarani ja ngaperai manginani, ja tanali ngana dupudupu Jerusalemingu Romalani marani ngulkujeli jinkinala.

18 Tanalipini ngana ngaranani ja jertapaterinani ngana kurakala, ngangau wata madlentji ngakangu parana wonti, ngato kalala nari maninanto.

19 Ngangau Juda kanali tjakakana wonti, ngani ngandandarina wonti pilki ngankala windri mitaia kaparani kar kala, wata jeruja, ngato ngakani kana wolarani ngulkuterkananto.

20 Nunkangupini potundru ngani ngatjina warai jurana najila ja jurangunto ngankamalila; ngangau Israelaia kalkanandru ngato nipapini kanjangeri ngamalkai.”

21 Tana nunkangu jatana wonti: “Ngaiani wata dakani jaura jinkangundru Judaiandru manina warai, ja wata ngatata kulno wokarana warai, jinkangundru madlentji kaukaubala kara jatala kara.

22 Ngaiani ngantjai jinkangundru ngarala, mina jundru ngundrai; ngangau nunkangupini ngujandru ngaiani milkila, tanali paruparu nuukangu tjakakai.”

23 Tanali ditji kulno matja kurana, jendranguta morla marapu nunkangu pungani jurborina wonti. Tanangu nulu Godaia milila mildiri ngankana wonti, ja tinkari ngankana wonti, ja Jesungundru kaukaubana wonti Mosini jirijiribani jaurandru ja Prophetandru, tankubanandru kalkaurajelu.

24 Ja palpali jenia morlalu ngundrana wonti, mina nau jatana wonti, ja palpali wata morlalu ngundrana wonti.

25 Ja tana kulnulu kulnulu nganingana puntinani, Paulus tanangu jaura kulno jatantina wonti: “Ngumu Jaolali Jesaiali Prophetali ngaianani ngaperani kaukaubana wonti

26 Ja jatana wonti: Wapau tanangupini kana wolarani ja jatau: Talpali jura ngarala nganai, ja bulu ngujamala nganai, ja najina jura najila nganai, ja bulu najila nganai.

27 Ngangau tanapini kana wolarai ngara mani pirna pantjina warai, ja talpali tanali bulu ngarai, ja tana milki butju ngankateriai, tanali milkieli wata najinanto, ja talpali wata ngarananto, ja ngarali wata ngujamananto, ja wata, karitjinanto, ngato tanana tepi ngankananto.

28 Jura ngujamanau, Nulia Godaia murla kana koni jinpana warai; tanali nina ngarala nganai.”

²⁹ Nau jenia matja jatana, Juda kana puntina wonti, ja jaurandru pirna jatamalina wonti.

³⁰ Paulus kilpawoldra mandruwirdi nunkani pungani ngamana wonti, ja nulu pratjana patana wonti, tana nunkangu wirina wonti,

³¹ Ja nulu Godaia milila kaukaubana wonti, ja Kaparandru Jesus Chritungundru ngujangujara jinkina wonti,

Paulini Dakani-Jaura Romalani

¹ Paulus, Jesuni Christuni mili, Apostel matja karkana, ninaia Nulia mulkana wonti Godaia ngantjani jaurundru,

² Ninapini Nulia ngopera talpadakana wonti Prophetali nunkanali jaura kulikirini,

³ Nunkani Ngatamurandru, Nauja Davidani ngatamurandru dankana wonti palkujeli,

⁴ Ninaia Nulia kurana wonti Godaia Ngatamura ngurulani nganala Jaola kulikirilali naria jiritjinandru, Jesus Christus ngaianani Kaparandru,

⁵ Nunkangundru ngaiani manina wonti manju ja Apostel ngamalk-ijiribani morlalu ngundrani pankinaia kana ko warupotuni, nunkani talaia;

⁶ Tanangundru bakana jura Jesuni Christuni kalkalkanila nganai:

⁷ Pratjanani Romala nakalani, Godaia ngantjalu wolarani, karkani kulikirilani: Manju jurangu nganaiatimai, ja murla Goda ngaianani Ngaperandru ja kapara Jesu Christungundru.

⁸ Ngopera ngato Goda ngakani Jesungu Christungundru jurakokala wapaia jurangu pratjanandru, ngangau jurani morlalu ngundrani tinkari pantjiai mita maruni.

⁹ Ngangau tinkari ngankanietja ngakani Goda nganai, nunkangu ngani mili ngamai ngakani jaoiani nunkanaia Ngatamuraia ngantjani jaurani, worderu ngato jurana milingeru ngundrai,

¹⁰ Ja milingeru ngatjinali ngakanali wonki ngatjiai, ngato pota kulno Godaia jertapaterinani manjurinanto jurangu wokarala.

¹¹ Ngangau ngani wolkareli nganai jurana najila, ngangau ngato jurangu Joalaia manjuja pota palpa jinkinanto jurai ngururinanto;

¹² Nulupini wondrai, jurangunto jela ngamalkijiribamalinanto ngaiananali morlalu ngundranali, juranali ja ngakanali.

¹³ Ngani wata jertapateriai jurangu kurukurumalkala, ngatata worajai, ngato pota marapu ngundrana warai jurangu wokarala, — ja kararielu ngato ngandrawalkana warai — ngangau ngato tandra palpa bakana jurangu ngamalkananto, worderu bakana kana koni paruparu.

¹⁴ Griekalani ja bakana tulani, kirini ja patipatini ngani wilpa nganai.

¹⁵ Jeruja ngani munta jertapateriai bakana jurangu, tanangu Romani, ngantjani jaura kaukaubala,

¹⁶ Ngangau ngani wata nintali nganai Christuni ngantjani jaurandru; ngangau nauja Godaia ngurula kulno nganai kulkanilaia pratjanani, tanali morlalu ngundrai, ngopera Juda, kanani ja bakana Griekalani.

¹⁷ Ngangau Godaia talkula nunkangu tinkari pantjiai morlalu ngundranandru morlalu ngundrania, worderu bakana dakanala parai: “Talkulali morlalu ngundranandru tepirila nganai.”

¹⁸ Ngangau Godaia tiri pariwilpandru tinkari nganai kanaia Godaia ngankana panini ja talku ngankana panini pratjanani, tanali morlaluta talku ngankana panieli ngandrawalkai,

¹⁹ Jendrangundruja, ngangau Godaia ngujamani tanangu tinkari nganai, ngangau Godali jenia tanangu tinkari ngankana wonti.

²⁰ Ngangau tanali nunkani kurukuru mita pantjinandru nunkani ngankanani kantji jeribaka najjai: Nunkani nguralia ngurula ja bakana nunkani Godaia, ngangau tana, wata jata jataalkaterini ngamalkananto,

²¹ Jendrangundruja, ngangau tanali Goda matja ngujamana, ninaia wata Goda jeribaka pirna ngankanala kara, jurakokanala kara; a-ai, tana tanani ngundranani tjautjau pantjinala, ja tanani ngara patipati ngalpuru pantjinala,

²² Tana pirna ngundraterinani kiri nganala, tana jirijiri pantjinala.

²³ Ja tanali nguralia Godaia pirnala karitjnalkanala nmudlaia mudlamalka jeri mudani kanandru, ja paiandru, ja tidna mandrumandruja ngantindru, ja tjutjundru.

²⁴ Jendrangundruja Godali tanana bakana jinkinala tanani ngaraia milkirinani murumuruja; ngangau tana munta palku ninta pani ngankijiribamalinala:

²⁵ Tana Godaia morlaluta karitjimalkijiribamalinala jedinaia, ja tana pirna ngundranala ja mili ngamanala pantjimoni potuni Pantjimanipirngangu, nunkangu pirnala ngauaiatimai ngurali. Amen.

²⁶ Jendrangundruja Godali tanana jinkinala ninta pania milkirinaia. Ja tanani widlali karitjimalkanala danimalini talku wata talkuja.

²⁷ Jeruja bakana materali, widlani danimalini talku worani patanala, ja jerkijiribamaninala tanani milkirinani, ja materali ninta pani ngankijiribamalinala, ja kalala talku tanani tjikatjikandru muntali maninala,

²⁸ Ja worderu tanali Goda wata pirna ngundranala ninaia nguamanali patala, jeruja Godali tanana jinkinala ngundrana bakuja jenia ngankala, mina wata talku nganai.

²⁹ Tana manamiri nganai talku ngankana panieli, palakan-tjieli, tjikatjikajeli, ngukingukipaterinali, madlentjali, milkirina manamirieli, nari nandranali, jatamalinali, jedibanali, ngajingajirinali,

³⁰ Talpawonkijiribamalinietja, kuringulkuterkanietja, Goda ngirkibanietja, ngirkibanietja, pirna ngundraterinietja, kaukaubaterinietja, madlentji ngundranietja, ngaperani ja ngandrini delkinietja,

³¹ Patipatietja, jaura wokaribanietja, ngantjani panietja, dilpanietja, watakalumiltjamiltjarinietja,

³² Tanali Godaia talkula ngujamai: Tanali jenia ngankai kalala nari maninanto; tanali wata windri jenia ngankai, a-ai, tanali bakana tanana talku dikai, tanali jenia ngankai.

2

¹ Jendrangundruja jidni ngandandariai jatajatalkaterila, kanajai, worana jidni nganai, nau kalala ngundrai; ngangau nunkangu, minani jundru nguruni kalala ngundrai, jundru muntali kalala, ngankateriai; ngangau jundru jenia muntali ngankai, jidni kalala kuraniemajai!

² Ngaiani milkila, Godaia kalala morlalu nganai tananu, tanali jenia ngankai.

³ Jundru jeruja ngundrai, kanajai, jundru tanangu kalala ngundrai, tanali jenia ngankai, ja tanangu jeribaka jundru muntali ngankai, jidni Godaia kalalandru japa mindrila nganai?

4 Jundru nunkanaia, ngumulaia, ja nunkanaia manjulaia ja nunkanaia kalkanilaia pota pirna waka ngundrai kara, ngangau jundru bulu ngujamai, Godaia ngumulali jidna madlentjandru karitjinaia parumai?

5 Jinkani ngurungurundru, ja jinkani ngara burkali panindru jundru muntali tirila kampai tiriuaia ditjia, ja Godaia kalala wondraterinaia ditjia,

6 Nulia pratjanani kalala jinkila nganai tanani ngankanandru.

7 Tanangu, tana wonki nganai ngankana ngumuni, ja nguraia ja pirnala ja mudani panila wontiai: Tepi ngurali;

8 Tanangu, tanali ngara kaldri nganai, ja morlalulani delkiai, ja ngankana talku panini wodatarana ngamai: Tiri ja manju pani.

9 Ketjaketjana ja japa kana mungara, pratjanani, tanali madlentji ngankai; ngopera Juda kanani ja bakana Grieka kanani;

10 Ngurula ja pirnala ja murla pratjanani, tanali ngumu ngankai; ngopera, Juda kanani ja bakana Grieka kanani.

11 Ngaugau Godali kana mudla wata ngundrai.

12 Ngangau jeruntjajeli jirijiribani jaura panini madlentji ngankana warai, tana bakana jirijiribani jaura panini tintaterila nganai; ja jeruntjajeli jirijiribani jaurantali madlentji ngankana warai, tanali bakana jirijiribani jaurali kalala manila nganai.

13 Ngangau wata jirijiribani jauraia ngaranietja Godani talku nganai, a-ai, jirijiribani jauraia ngankanietja talku pantjila nganai.

14 Ngangau kana kojeli, tanali jirijiribani jaura pani ngamalkai, muntali jirijiribani jauraia ngankana ngankanani, jeruja tanapini, tanali wata jirijiribani jaura ngamalkai, munta jirijiribani jaura nganai,

15 Ngangau tanali wondrai, jirijiribani jauraia ngankana tanangu ngarani dakana parai, ja bakana tanani ngaraia, ngaijalali jenia jela tinkari ngankai, ja bakana tanani ngundrani ngulkuterkijiribamaliai ja jurajuralkijiribamaliai.

16 Nunkangupini ditjini, Godali kanaia kurukurulani kalala jinkila nganai, Jesu Christujeli, ngakani ngantjani jaurundru.

17 Mai, jundru tala ngamalkai "Juda kana" ja jirijiribani jaurani ngara ngamai, ja Godandru jurakokateriai,

18 Ja nunkani jertapaterina ngujamai, ja ngangau jidni jirijiribani jaurandru ngujangujara manina, jundru wontjai mina morla ngumu nganai ngankala;

19 Ja muntali morlalu ngundrai butjuja paltowondranietja nganala, ja praitji tanangu ngalpurani,

20 Patipatia pirna ngankanietja, ja koja ngujangujara jinkinietja, ngangau jundru ngujangujamanaia ja morlaluluaia malka jirijiribani jaurani ngamalkai.

21 Jundru kulnuni ngujangujara jinkiai, ja muntali wata ngujangujara jinkiteriai? Jundru jaura jinkiai: Wata kurieli maniamai, ja jundru kurieli maniai?

22 Jidni jatai: Wata pinta wokaribamai, ja jundru pinta wokaribai? Jidni muramurandru dulkumarai, ja Godangundru watawatali maniai, mina nunkani nganai?

²³ Jundru jirijiribani jaurandru pirna ngundrateriai, ja Goda jirijiribani jauraia dankaranali waka ngundrai?

²⁴ “Ngangau njurangundru kana kojeli Godaia tala ngirkibai,” worderu dakanala parai.

²⁵ Ngangau karuwalila ngumu nganai, jidni jirijiribani jaurani pankinani; jidni Godaia jirijiribani jauraia dankaranietja ngananani, jinkani karuwalila karuwalila pani pantjina warai.

²⁶ Karuwalila pani jirijiribani jauraia talkula ngamalkanani, nunkani karuwalila pani wata nunkangu karuwalila pantjila nganai?

²⁷ Ja jenipara karuwalila pani, nau jirijiribani jaura ngamalkanani, jinkangu kalala jinkila nganai, ngangau jidni jaura malkanto ja karuwalilanto jirijiribani jauraia dankaranietja nganai.

²⁸ Ngangau wata naupini Juda kana nganai, nau tokuni Juda kana nganai; ja nau wata karuwalila nganai, nau palkuni pantjiai,

²⁹ A-ai, naupini Juda kana nganai, nau mandrani jenipara nganai, ja ngaraia karuwalila Jaolali pantjiai, wata jaura malkali, nina wata kanali jurakokai, a-ai, Godali.

3

¹ Mina Juda kanali morla ngamalkai kara, minani karuwalila ngumu nganai kara?

² Kau, marapu, nguja pratjanani. Ngopera, ngangau tanali manina wonti, mina Godali kaukaubana wonti.

³ Ngangau jenia baku nganai, palpa matja gilbarinani; tanani gilbarinali Godaia morlaluta palimananto?

⁴ A-ai! jenia parananto? Goda morlalu nganai, ja kana warupoto jedikantji; worderu dakanala parai: “Jidni jinkani jaurali talku pantjinanto, ja kalala maninani Jundru kalalu ngankananto.”

⁵ Ngaianani talkula pani Godaia talkula wondraterinani, mina ngaiani jatananto? Goda talkula pani nganai kara, Nauja tiririnani? Kana jeribaka ngani jatai.

⁶ A-ai! worderu Goda ngurunguru nganananto mitalani kalala jinkila?

⁷ Ngangau Godaia, morlaluta ngakani jedinali manainiri pantjinani nunkani pirnalaia; minandru ngato ngadani kana madlentjali jeribaka kalala maninanto?

⁸ Ngaiani wata jeruja ngankananto, worderu tanali ngaijanina ngirkibai, ja worderu palpa jatai, ngaijanika kaukaubai: “Ngaiani madlentji ngankananto, ngangau ngumula dunkananto”? Tanani kalala talku nganai.

⁹ Mina karari? Ngaiani ngumula morla ngamalkai? Pani. Ngangau ngaijanika ngopera wondrana warai, Juda kana ja Grieka kana pratjana madlentjani ngamai.

¹⁰ Worderu dakanala parai: “Wata kulno talku nganai, a-ai, wata kulno.

¹¹ Wata kulno kiri nganai, wata kumujeli Goda wontila wapaia.

¹² Pratjana delkina warai, pratjana madlentji pantjina warai. Wata kulno nganai, nulu ngumu ngankai, a-ai, wata kulno.”

¹³ “Tanani jerkala narikutu nganai, tanali talieli jedibai.” “Wiparaia naria kaldri tanangu manamimini parai.”

¹⁴ “Tanani mana jaura madlentjali ja kaldrieli manainiri nganai.”

15 “Tanani tidna mindriai kumari nangala;

16 Tjautjau ja ketjaketjana tanani paltuni nganai;

17 Ja murlaia paito tanali wata ngujamana warai.”

18 “Godangundru japali wata tanangu milkini nganai.”

19 Ngaiiani milkila, pratjana, mina jirijiribani jaura jatai, jenia nauja tanangu jatai, tana jirijiribani jaurani ngamai; ngangau mana pratjana ngapurinanto, ja mita maru Godangu wilpanto nganananto.

20 Ngangau jirijiribani jauraia ngankanandru palku pani nunkangu talku pantjila nganai; ngangau jirijiribani jaurandru madlentjaia ngujamana wokarai.

21 Karari jirijiribani jaura panini Godaia talkula tinkari pantjina warai, nina jirijiribani jaurali ja Prophetali morlalu kurai:

22 Godaia talkula Jesungu Christungu morlalu ngundranali pratjanani ja pratjanaia nganai, tanali morlalu ngundrai, ngangau pilkipilki wata parai,

23 Ngangau pratjanali madlentji ngankai, ja Godaia pirnala wata ngamalkai,

24 Jeruja tana talku pantjiai baku nunkani manjueli kulkanandru, nau Jesungu Christungu nganai,

25 Ninaia Godali kurana wonti murlali ngankana potu ngumu morlalu ngundranali nunkani kumarani, nunkani talkula wondraterila, ngangau madlentji, ngopera matja pantjina, bulu najinanto Godaia nianjuni,

26 Nunkani talkula karari miljarani wondraterila; Nauja munta talku nganananto, ja nina talku ngankananto, nulu Jesungu Christungu morlalu ngundrai.

27 Woderi jurakokaterina nganai? Nauja mudai. Mina jirijiribani jaurali? Ngankanaia? A-ai, windri morlalu ngundranaia jirijiribani jaurali.

28 Ngaiiani ngundrai, kana talku pantjiai morlalu ngundranali, wata jirijiribani jaura ngankanali.

29 Goda kara windri Juda kanaia Goda nganai? Ja wata Nauja bakana kana koja? Kau, bakana kana koja;

30 Goda windri Kulno nganai, Nulia talku ngankai karuwalilali morlalu ngundranali, ja karuwalila panieli morlalu ngundranali.

31 Ngaiiani jirijiribani jaura worarai morlalu ngundranali? A-ai, ngaiiani jirijiribani jaura terkibai.

4

1 Mina ngaiiani jatananto, Abraham ngaperi ngaiianani patana wonti palkujeli?

2 Abraham talku pantjinani ngankanali, jeruja nau jurakokaterinanto, kalitakali Godangu.

3 Ngangau mina Godaia jaura jatai? “Abrahamali Godangu morlalu ngundrana wonti, ja jenia Nulia nunkangu tal kulani ngokana wonti.”

4 Nunkangu, nulu ngankanandru (kalala ngundrai,) nulu kalala manila nganai wata manjundru, a-ai, jutjulandru;

5 Nunkangu, nulu wata ngankanandru (kalala) ngundrai, windri morlalu ngundrai nunkangu, Nulia kana Goda panini talku

dikai, nunkangu Nulia nunkani morlalu ngundrana talkulani ngokala nganai.

⁶ Worderu bakana Davidali kanaia tepijurakokani jatai, tanangu Godali talkula ngokai ngankana panini:

⁷ “Murlalipirna tanapini nganai, tanangu Nulia ngankana talku pani worana warai, ja tanangu Nulia madlentji walpadakana warai;

⁸ Murlalipirna naupini kana nunkangu kapara madlentji wata ngokai.”

⁹ Naupini tepijurakokani karuwalilani parai kara, bakana karuwalila panini kara? Ngangau ngaiani jatai: Nulia Abrahamani morlalu ngundrana talkulani ngokana wonti.

¹⁰ Worderu Nulia nina nunkangu ngokana wonti? Nau karuwalilani nganana wonti kara, karuwalila panini kara? Wata karuwalilani, a-ai, karuwalila panini.

¹¹ Ja malka nulu manina wonti karuwalilaia morlalu ngundranaia, malka morlalu talkulaia, nina nulu karuwalila panini ngamalkana wonti, ngangau nau ngaperi nganananto tanangu pratjanani, tanali morlalu ngundrai karuwalila panini, ngangau Nulia bakana tanangu talkula ngokananto.

¹² Ja bakana karuwalilaia ngaperi, wata windri tanani, tana karuwalila nganai, a-ai, bakana tanani, tana ngaianani ngaperiaia Abrahamani tidnani karipateriai morlalu ngundranani, nina nulu karuwalila panini ngamalkana wonti.

¹³ Ngangau wata jirijiribani jaurali Abrahamangu kara nunkani ngatamurani kara talpadakani jaura pantjina wonti, nau mita maruja maratunka maninietja nganananto, a-ai, morlalu ngundranaia talkulali.

¹⁴ Ngangau tana jirijiribani jaurandru maratunka maninietja ngananani, ngadani morlalu ngundrana baku nganai, ja talpadakani jaura mudana warai.

¹⁵ Ngangau jirijiribani jaurali tiri ngankai, ngangau woderi jirijiribani jaura pani nganai, naka bakana dankarana pani nganai.

¹⁶ Jendrangndruja: Talkula morlalu ngundranandru wokarananto, ngangau nau manjundru nganananto, ja talpadakani jaura ngurunguru parananto mili pratjanani, wata windri nunkangu, nau jirijiribani jaurandru, a-ai bakana nunkangu, nau Abrahamani morlalu ngundranandru nganai, nau ngaiananaia pratjanaia ngaperi nganai.

¹⁷ Worderu dakanala parai: “Kana wolara marapuja ngaperi ngato jidnana kurana wonti,” Godangu, nunkangu nulu morlalu ngundrana wonti, Nulia narila tepi ngankai, ja, nina pani ngananani karkai, kantji ngananani jeribaka.

¹⁸ Ja nulu kalkanandru kalkananaia morlalu ngundrana wonti, ngangau nau kana wolara marapuja ngaperi pantjinanto, nunkangupini jaurandru: “Jeruja mili wolara jinkani nganala nganai.”

¹⁹ Ja nau wata walturina wonti morlalu ngundrala, bakana wata palku nunkani, nau nari jeribaka, ngundrana wonti, nau ngampu kilpawoldra 100 nganana wonti, bakana wata Sarananka mandra nari jeribaka.

²⁰ Godaia talpadakani jaurani nau wata mangangaukana wonti wata morlalu ngundranali, a-ai, nau ngurunguru pantjina wonti morlalu ngundranali, ja Goda pirnala jinkina wonti,

²¹ Ja nau morlalu milkila nganana wonti, mina Nulia talpadakana wonti, jenia ngankala Nauja bakana ngurunguru nganai.

²² Jendrangundruja Nulia jenia nunkangu talkulani ngokana wonti.

²³ Wata windri nunkangundru jenia dakana parai, Nulia jenia nunkangu ngokana wonti:

²⁴ A-ai, bakana ngaianingundru, tanangu Nulia jenia ngokananto, tanali morlalu ngundrai nunkangu, Nulia Kapara ngaianani Jesu narindru jiritjibana wonti.

²⁵ Ninaia Nulia jinkina wonti ngaianani dankarandru, ja jiritjibana wonti ngaianani talkulandru.

5

¹ Ngangau ngaiani talku pantjina warai morlalu ngundranali, jeruja ngaiani murla ngamalkai Godangu ngaianani Kapara Jesu Christungundru,

² Nunkangundru ngaiani bakana mana ngamalkai morlalu ngundranali nunkangupini manjuja, nunkangu ngaiani terkala wapai, ja ngaiani jurakokateriai kalkaterinandru Godaia pirnalaia.

³ Wata windri jenia, a-ai, ngaiani bakana jurakokateriai ketjaketjanandru, ngangau ngaiani milkila, ketjaketjanali tataura, ngankai,

⁴ Tataurali wonki nganana, ja wonkieli kalkaterina.

⁵ Kalkaterinali wata nintali ngankai, ngangau Godaia ngantjana ngaianingu ngarani matja nangana Jaola, kulikirieli, Nulia ngaianingu matja jinkina.

⁶ Ngangau bakana Cliristus, ngaiani walto ngananani, miljaru talkuni kana Goda panini palina wonti.

⁷ Ngangau wata kulno kara kana talkuni paliai; kana ngumuni kulnujeli kara wontjai palila,

⁸ Godali ngantjana nunkani ngaianingu wondrateriai; ngangau jendranguta, ngaiani madlentji ngananani, Christus ngaianingundru palina wonti,

⁹ Worderuntja morla ngaiani, matja talku pantjina kumarali nunkanali, nunkangundru kulkani manila nganai tirilandru.

¹⁰ Ngangau ngaiani, matja talpala nganana, Godani kulnukulnuni pantjinani nunkanaia ngatamuraia narindru; worderuntja morla, ngaiani matja mandumandurina, kulkani manila nganai nunkani tepindru.

¹¹ Wata windri jenia, a-ai, ngaiani bakana jurakokateriai Godaia, ngaianani Kapara Jesungu Christungundru, nunkangundru ngaiani karari mandumandurini maninala.

¹² Jendrangundruja, worderu kana kulnundru madlentji mitalani wirina wonti ja madlentjandru nari, ja jeruja kanani warupotuni nari palkingana wonti, ngangau warupotujeli madlentji ngankana wonti.

¹³ Ngangau jirijiribani jaurajelu mitani madlentji nganana wonti; windri Nulia madlentji wata ngokai jirijiribani jaura pani paranani.

¹⁴ Ja narilali Adamangundru Mosingulu ngurula ngamalkana wonti bakana tanangu, tanali wata madlentji ngankana wonti Adamani

dankaranali jeribaka, naupini malka ngopera nganai nunkangupini, Nauja, wokarananto.

¹⁵ Windri dankarana wata manjuja potuni jeribaka nganai. Ngangau kulnuja dankaranandru marapu palinani; jeruja Godaia manjulali ja potu kana kulnuja Jesu Christuni manjulani marapuja witjibana wonti.

¹⁶ Jeruja bakana murlaia potu wata kulnundru wokarai, nulu madlentji ngankana wonti. Kau, kalala kurana dankarana kulnundru wokarai kalalajelu, ja manjuja potu dankarana marapundru wokarai talkulanilu.

¹⁷ Kulnuja dankaranandru narieli ngurula ngamalkanani kulnundru; worderu morla tanalipini, tanali manjula manamiri ja talkulaia potu maninala, tepini ngurula nganiaikala nganai kulnundru Jesus Christungundru.

¹⁸ Jeruja: Worderu dankarana kulnundru dankarana wokarana wonti kalalala; jeruja bakana talkula kulnundru talkula wokarai kana warupotuja tepia talkulaia.

¹⁹ Ngangau worderu kana kulnuja delkinandru marapu kana madlentji pantjina wonti, jeruja bakana kulnuja pankinandru marapu kana talku pantjiai.

²⁰ Jirijiribani jaurali jenina wonti, ngangau dankarana morla pirnarinanto. Woderi madlentji matja pirnarina, naka manjula morla pirnariai.

²¹ Ngangau, worderu madlentjali ngurula ngamalkana wonti naria, jeruja bakana manjulali ngurula ngamalkananto talkulandru tepi nguralia, Jesu Christujeli ngaianani Kaparandru.

6

¹ Mina ngaiani jatananto? Ngaiani madlentjani wonki ngamananto, ngangau manju pirnarinanto?

² A-ai. Ngaiani madlentjani matja palina, worderu ngaiani morla nunkangupini ugamananto?

(Dakani jaura G. D. 6 Trinitatis)

³ Jura wata ngujamai kara, pratjana, ngaiani multibanila maninala Jesungu Christungu, nunkani narini multibanila maninala?

⁴ Ngaiani jeruja nunkangunto todina wonti multibanilali naria, ngangau, worderu Cliristus matja jiritjibana narindru Ngaperala pirnalali, jeruja bakana ngaiani tepi marram wirarinanto.

⁵ Ngangau ngaiani matja mandramalina nunkani narieli jela, jeruja ngaiani bakana jenia nganala nganai tepi terkakanani.

⁶ Ngaiani ngujamai, ngaianani kana tunka jela kunarkuni kati-banala, ngangau madlentjaia palku teribana mudananto, ngaiani wata morla madlentjaia mili nganananto.

⁷ Ngangau worana palina warai, nau talku nganai madlentjandru.

⁸ Ngaiani Christungunto matja palinani, jeruja ngaiani morlalu ngundrai, ngaiani bakana nunkangunto tepi ngamala nganai;

⁹ Ngangau ngaiani milkila, Cliristus narindru matja jiritjibana wata morla palila nganai; narieli nunkangu wata morla ngurula ngamalkai.

¹⁰ Ngangau narieli nunkanali Nauja madlentjani palina wonti pota kulno; tepieli nimkanali Nauja Godani tepi nganai.

11 Jeruja bakana jura munta nari ngundraterianau madlentjani, ja tepi Godani Christungu Jesungu Kaparani ngaiananani.

12 Jeruja madlentjajeli wata morla jurangu naria palkuni ngurula ngamalkaiatimai, nunkangu wadatarana ngamala, nunkani milkirinalani.

13 Bakana jurani palku buru wata talku pania poto madlentjani jinkiterianau, a-ai, Godani munta jinkiterianau jenipara jeribaka, tana narindru matja tepirina, ja jurani palku buru talkulaia poto Godani.

14 Ngangau madlentji jurangu wata ngurula ngamalkala nganai, ngangau jura wata morla jirijiribani jaurani, a-ai, manjulani ngamai.

15 Worderu karari? Ngaiani madlentji ngankananto, ngangau ngaiani wata morla jirijiribani jaurani, a-ai, manjulani ngamai? A-ai.

16 Jura wata milkila, jura munta mili jinkiterinani pankinaia, jura nunkanipini mili nganai, nunkangu jura pankiai madlentjani naria kara, pankinani talkulaia kara?

17 Godani jurakokana nganaiatimai, jura madlentjaia mili matja ngananala ja karari ngarali pankiai ngujangujaraia malkani, nauja jurangu matja jinkina.

18 Jura madlentjandru matja kurakana, ja talkulaia mili matja ngankana.

(Dakani jaura G. D. 7 Trinitatis)

19 Kana jeribaka jaurali ngani jatai jurani palku waltowaltundru. Worderu jura palku buru jinkiterina wonti murumuruja mili ja tjikatjika tjikatjikaia, jeruja karari bakana jurani palku buru jinkiterianau talkulaia mili kulikirilaia.

20 Ngangau jendranguta jura madlentjaia mili ngananala, jura kurakanila ngananala talkulaia.

21 Mina tandra jura jendranguta ngamalkana wonti? Jenipara, tanangundru jura karari nintali nganai; ngangau tanani mudani nari nganai.

22 Ja karari, jura madlentjandru matja kurakana, ja matja mili ngankana Godaia, jura tandra jurani ngamalkai kulikirilaia, ja mudani malka: Tepi ngurali.

23 Ngangau madlentjaia kalala nari nganai; Godaia manjuja poto tepi ngurali Christu Jesu ngaianani Kaparani.

7

1 Jura ko nganai, ngatata worajai, — ngangau ngato jeniparani kaukaubai, tanali jirijiribani jaura ngujamai — jirijiribani jaurali kanani ngurula ngamalkai, jeruntjaia ditji nau tepiriai?

2 Ngangau widla, materani matja noa jinkina, jirijiribani jaurali materani matja workamandrana, nau tepi ngananani; materi matja palinani, nandru materaia jirijiribani jaurandru matja kurakana.

3 Jeruja tanali nana, materi tepi ngamanani, pinta wokaribanietja dikala nganai, nandru materi nguru patanani; materi matja palinani, nandru jirijiribani jaurandru matja kurakana, nani wata pinta wokaribanietja nganananto, nandru materi nguru patanani.

4 Jeruja, ngatata worajai! bakana jura jirijiribani jaurani nari nganai Christuni palkundru, ngangau jura kulno nguruni pantjinanto,

nunkangu, ninaia Nulia narindru jiritjibana wonti, ngangau ngaiani Godangu tandra mandrananto.

⁵ Ngangau jendranguta ngaiani kana tunka matja nganana, madlentjaia jertapaterinali ngaianingu buruni ngankana wonti, jirijiribani jaurandru naringu tandra mandrala.

⁶ Karari jirijiribani jaurali ngaianina worani patana warai, ngangau ngaiani nunkangu palina warai, nulia ngaianina ngamalkijiribana warai, jeruja ngaiani Jaola marrani mili ngamai, ja wata morla dakani malka waruni.

⁷ Mina ngaiani karari jatananto? Jirijiribani jaura madlentji nganai? A-ai, madlentji ngato wata ngujamana warai, windri jirijiribani jaurali; ngangau ngato milkirinandru ko nganai, jirijiribani jaura wata jatanani: "Jidni wata milkiriamai."

⁸ Madlentjali jirijiribani jaurandru ngana patana warai, ja ngakangu milkirina pratjana ngankana warai; ngangau jirijiribani jaura panini madlentji nari nganai.

⁹ Ngani waru tepi ngamana wonti jirijiribani jaura panini; jirijiribani jaura matja wokarana, madlentji tepirina wonti,

¹⁰ Ja ngani palina wonti; ja ngato mankamankana wonti, naupini jirijiribani jaura, nauja tepia nganananto, ngakangu pantjina wonti naria.

¹¹ Ngangau madlentjali ngana matja patana, ngana jedibana wonti jirijiribani jaurali, ja nunkanali ngana nari ngankana wonti.

¹² Ja jeruja jirijiribani jaura ja jirijiribani jauraia buru kulikiri ja talku ja ngumu nganai.

¹³ Naupini ngumula ngakangu naria pantjina wonti? A-ai, windri madlentji; ngangau nauja madlentji wondraterinanto madlentji, jendrangundruja, ngangau nauja ngumula ngakangu nari ngankai; ngangau madlentji morla manamiri madlentji pantjinanto jirijiribani jaurali.

¹⁴ Ngangau ngaiani milkila, jirijiribani jaura Jaolandru nganai; ngani tunka nganai, madlentjani matja burungankana.

¹⁵ Ngangau mina ngato ngankai, jenia ngato wata ngujamai; ngangau wata jenia mina, ngani jertapateriai, ngato ngankai, a-ai, minani ngani kalakalariai, jenia ngato ngankai

¹⁶ Ngato jenia ngankanani, mina ngato wata jertapateriai, jeruja ngato morlalu kurai jirijiribani jaurani, nauja ngumu nganai.

¹⁷ Jeruja wata morla ngato jenia ngankai, a-ai, madlentjali, nauja ngakangu nganai.

¹⁸ Ngangau ngani milkila, wata ngumula ngamai ngakangu, jenia wondrai ngakani palkuni; ngangau jertapaterini ngakangu matja parai, windri ngumulaia ngankana ngato wata mankamankai.

¹⁹ Ngangau ngumula, mina ngani jertapateriai, ninaia ngato wata ngankai; a-ai, madlentji, ninaia ngato wata ngantjai, ninaia ngato ngankai.

²⁰ Ngato jenia ngankanani, mina ngani wata jertapateriai, jeruja wata morla ngato jenia ngankai, a-ai, madlentjali, nauja ngakangu parai.

²¹ Jeruja ngato jirijiribani jaura mankamankai ngakangu, ngato ngantjanani ngumu ngankala, madlentji ngakangu karakara parai.

22 Ngangau ngani Godaia jirijiribani jaurani mankiai kana marali;

23 Windri ngato jirijiribani jaura pilki ngakangu palku buruni najiai, nauja ngakani manuni jirijiribani jaurani tiririai, ja ngana dupudupu ngankai madlentjaia jirijiribani jauraia, naupini ngakangu palku buruni nganai.

24 Kana waltowalto ngani! Warle ngana kulkala nganai nunkan-gupini naria palkundru?

25 Ngato Goda jurakokala wapaia Jesungu Christingundru ngaianani Kaparandru. Jeruja ngani munta manujeli Godaia jirijiribani jauraia mili nganai, windri palkujeli madlentjaia jirijiribani jauraia.

8

1 Karari kalala pani tanangu, tana Christungu Jesungu nganai, tana wata kana tunkani wirariai, a-ai, Jaolani.

2 Ngangau Jaolaia tepia jirijiribani jaurali Christungu Jesungu ngana madlentjaia ja naria jirijiribani jaurandru kurakana warai.

3 Ngangau mina jirijiribani jaura ngandandarina wonti, ngangau nauja walto nganana wonti palkujeli — Godali madlentji palkuni kalalu ngankana wonti, ngangau Nulia Ngatamura nunkani jinpana wonti kana madlentji jeribaka ja madlentjandru,

4 Ngangau jirijiribani jauraia talkula ngaianingu manamiri pantji-nanto, ngaiani wata kana tunkani wirariai, a-ai, Jaolani.

5 Ngangau tanana, tana kana tunkandru nganai, kana tunkaia poto ngundrai, ja tanana, tana Jaolandru nganai, Jaolaia poto ngundrai.

6 Kana tunkaia ngundrana nari nganai; Jaolaia ngundrana tepi ja murla nganai.

7 Ngangau kana tunkaia ngundrana Godani talpala nganai; ngangau nauja Godaia jirijiribani jaurani wata wodatarana ngamai; ja jenia bakana ngandandariai.

8 Tana kana tunkani nganai, tanana Godali ngandandariai ngantjala.

9 Jura wata kana tunkani nganai, a-ai, Jaolani, Godaia Jaola jurangu ngamanani; worana Christuni Jaola wata ngamalkanani, nau wata nunkanina nganai.

10 Christus jurangu ngananani, palku matja nari nganai madlentjandru; ja jaola tepi nganai talkulandru.

11 Nunkanipini Jaola, Nulia Jesus narindru jiritjibana wonti, jurangu ngamanani, jeruja Nulia, Nulia Cliristus narindru jiritjibana wonti, bakana jurana naria palku tepi ngankala nganai nunkani Jaolali, Nauja jurangu ngamai.

(Dakani jaura G. D. 8 Trinitatis)

12 Jeruja ngatata worajai! ngaiani poto wilpanto nganai, wata kana tunkaia, kana tunkani wirarila;

13 Ngangau jura kana tunkani wirarinani, jura palinani, jura Jaolali kana tunkaia mangini nari ngankanani, jura tepirinani.

14 Ngangau pratjanali, tanali Godaia Jaolali wiralkai, tananapini Godaia kupa nganai.

15 Ngangau wata milia Jaola jura maninala nakaldra japaia, a-ai, kupaia Jaola jura maninala, nunkangundru ngaiani karkai: “Abba, Ngaperiai!”

¹⁶ Nulupini Jaolali tinkari ngankai ngaiaini Jaolani, ngaiaini Godaia kupa nganai.

¹⁷ Ngaiaini kupa ngananani, jeruja bakana maratunka maninietja, kau, Godaia maratunka maninietja, Christuni jelararatunka maninietja; ngaiaini nunkangunto ketjaketjanani, ngaiaini bakana nunkangunto pirnarani.

(Dakani jaura G. D. 4 Trinitatis)

¹⁸ Ngangau ngato ngundrai, nunkanipini karari ditjia ketjaketjana panila nganai jenipara pirnalani, nina Nulia ngaiainingu tinkari ngankala nganai.

¹⁹ Ngangau pantjimanila wolkareli kalkani kalkateriai Godaia kupaia tinkari ngankanaia.

²⁰ Ngangau pantjimanila Nulia worarijiribana wonti madlentji ngankanaia, wata munta jertapaterinali, a-ai, nunkangundru, Nulia tanana worarijiribana wonti kalkanilaia.

²¹ Ngangau Nulia bakana pantjimanila kurakala nganai mudani mili ngamanandru Godaia kupaia pirnalaia kurakanilaia.

²² Ngangau ngaiaini milkila, pantjimanila warupoto jela kidakidai ja jela dankani ketjaketjana ketjaketjai kararielu.

²³ Ja wata windri tana, a-ai, bakana ngaiaini muntali ngaiaini Jaolali ngopera tandra maninala, bakana ngaiaini munta kidakidai ngaiainingu, ja kalkai Godaia kupaia, ja bakana ngaiaini palku kulkanilaia.

²⁴ Ngangau Nulia ngaiainina murlali ngankana warai kalkanilani. Jenipara kalkanila, nina tanali najiai, wata kalkanila nganai; ngangau minanina kulnujeli najiai, minandru nulu morla kalkai?

²⁵ Ngaiaini jenipara kalkanani, mina ngaiaini wata najiai, jeruja ngaiaini nina manjujeli kalkai.

²⁶ Jeruja bakana Jaolali ngaiaini waltowaltuni marangkai. Ngangau ngaiaini ko, mina ngaiaini ngatjinanto, nina ngamalkala; windri Jaolali muntali ngaiainingu jurajuralkai wolkareli ngatjinali, morla pirna jaurali.

²⁷ Nulupini, Nulia ngara wontjai, milkila, mina Jaolaia ngundrana nganai, ngangau Nulia kana kulikirini jurajuralkai, worderu Godali ngantjai.

(Dakani jaura Jakobuni ditjini)

²⁸ Ngaiaini milkila, tanangu, tanali Goda ngantjai, warupoto marangkai ngumuja, tanangu, tanana Nulia ngoperajertapaterinandru karkana wonti.

²⁹ Ngangau tanana, Nulia ngopera ngujamana wonti, tanana Nulia bakana ngopera kurana wonti, tana nunkani Ngatamuraia mudla jeribaka nganananto, ngangau Nauja Ngoperala nganananto ngatata marapuni.

³⁰ Tanana Nulia ngopera kurana wonti, tanana Nulia bakana karkana wonti; ja tanana Nulia karkana wonti, tanana Nulia bakana talku karkana wonti; tanana Nulia talku dikana wonti, tanana Nulia bakana pirna ngankana wonti.

³¹ Mina ngaiaini nunkangundru jatananto? Goda ngaiainingu ngananani, worana ngaiainingu talpala?

³² Nulia nunkani Ngatamura wata kulkana wonti, a-ai, ninaia ngaianingu pratjanani jinkina wonti; worderu Nulia nunkangunto wata ngaianingu warupoto bakujeli jinkinanto?

³³ Worana Godaia kalkalkanilani ngulkuterkala nganai? Goda nganai, Nulia talku dikai,

³⁴ Worana tanangu kalala jinkila nganai? Cliristus nganai, Nauja palina wonti, ja morla, ninaia Nulia bakana jiritjibana wonti, Nauja bakana Godaia ngunarani nganai, ja ngaianina jurajuralkai.

³⁵ Warle ngaianina Christuja ngantjanandru puntibananto? Ketjaket-janali kara, japali kara, tirikaripaterinali kara, mauali kara, balujeli kara, jupanali kara, mardakirrali kara?

³⁶ Worderu dakanala parai: “Jinkangundru tanali ngaianina ditji-wirdi nari ngankai, tanali ngaianina ngundrai nandrani tjipi jeribaka.”

³⁷ Tanangupini warupotuni ngaiani pirna kalalu ngankai, nunkangundru, Nulia ngaianina ngantjana wonti.

³⁸ Ngangau ngato morlalu ngundrai, wata narieli, wata tepieli, wata angelali, wata pirnalali, wata ngurulali, wata jenia, mina kantji parai, wata jenia, mina wokarala nganai,

³⁹ Wata mirieli, wata mikarali, wata pantjimoni poto kulnu pilkieli, ngaianina Godaia ngantjanandru puntibala nganai, nauja Christungu Jesungu nganai ngaianini Kaparani.

9

¹ Jaura morlalu ngani jatai Christungu, ja wata jediai, ja ngakani ngara ngaijalali ngakangu jela tinkari ngankai Jaola kulikirieli:

² Ngato ngaurongauro pirna ngamalkai ja milingeru ketjaketjai ngarali ngakanali.

³ Ngangau ngato ngantjana warai, Christulu ngana muntali worarananto ngatatani ngakanani, tana kamaneli ngakani nganai palkujeli.

⁴ Tana Israelitala nganai, tanangu kupa nganala parai, ja pirnala, ja Testamenta, ja jirijiribani jaura, ja ngamalkijiribana, ja talpadakani jaura,

⁵ Tanangu ngaperi worani parai, ja tanangundru Christus wokarai palkujeli, Nauja warupotuja Goda nganai nunkangu jurakokana nganaiatimai ngurali. Amen.

⁶ Wata jeruja karari parai, Godaia jaura mudana warai. Ngangau wata pratjana, tana Israel ngujandru nganai, kantji Israelitala nganai.

⁷ Bakana wata jeruja, ngangau tana Abrahamani ngatamura nganai, tana pratjana kupa nganai, a-ai, “Isaakangu jinkangu ngatamura nganala nganai.”

⁸ Jenia wondrai, wata palkuja kupa, wata tana Godaia kupa nganai, a-ai, windri talpadakani jauraia kupa ngatamura nganala nganai.

⁹ Ngangau talpadakani jaura naupini nganai: “Niunkangupini miljarani ngato tikala nganai, ja Sarahndru ngatani ngamalkala nganai.”

¹⁰ Wata windri nandru, a-ai, bakana Rebekkangu, nani kulnundru mandrantju nganana wonti, Isaak ngaianini ngaperandru.

¹¹ Pudlana wata dankana wonti, ja wata ngumu kara madlentji kara ngankana wonti — ngangau Godaia jertapaterina kalkanani parananto: Wata ngankanandru, a-ai, karkanietjandru —

12 Nauja nankangu jatana wonti: “Neji ngatatani wodatarana ngamala nganai.”

13 Worderu dakanala parai: “Ngato Jakob ngantjana wonti, ja Esaungu kalakalarina wonti.”

14 Mina ngaiani jatananto? Talkula pani Godangu nganai? A-ai.

15 Ngangau Nauja Mosingu jatai: “Ngani manju nganala nganai, nunkangu ngani manju nganai; ja ngato kalumiltjamiltjarila nganai, nunkangu ngani kalumiltjamiltjariai.”

16 Jeruja jenia wata kulnuja jertapaterinani, bakana wata kulnuja mindrinani parai, a-ai, Godaia kalumiltjamiltjarinani.

17 Ngangau Godaia jaura Pharaongu jatai: “Jendrania ngato jidna jiritjibana wonti, ngato jinkangundru ngurula ngakani wondraterinanto, ja tanali tala ngakani mita martini kaukaubananto.”

18 Jeruja Nauja manju nganai nunkangu, nina Nulia ngantjai; ja ngurunguru ngankai nunkangu, nina Nulia ngantjai.

19 Jidni ngakangu jatala nganai kara: “Minandru Nulia morla dilpai? Warlenulu nunkani jertapaterina ngandrawalkananto?”

20 Kanajai! Worana jidni nganai, jundru Godani tjakakani jaura jinkinanto? Malka malkangankinganietjani jatala nganai: “Minandru jundru ngana jeruka ngankana warai?”

21 Bulurungankanietjali wata ngurula ngamalkai bulurani, ngunku kulnundru koko kulno ngankala pirnalaia ja koko kulno wakalaia?

22 Worderu, Goda jertapaterinani nunkani tirieli ja nunkani ngurulali wondraterila, manju pirnali tiria koko mandranani, matja ngankingana kalalaia,

23 Nunkanaia pirnalaia poto pirna kalumiltjarinaia kokuni wondraterila, tanana Nulia ngopera ngankingana wonti pirnalaia?

24 Jeruja Nulia bakana ngaianina karkana wonti, wata windri Juda kanandru, a-ai, bakana kana kondru,

25 Worderu Nauja bakana Hosea jaurali jatai: “Ngato tanana, tana wata kana wolara ngakani nganai, ngakani “kana wolara” dikala nganai, ja tanana, tana wata ngantjalu “ngantjalu.”

26 Ja pantjila nganai, worderu nunkangupini pirini tanangu matja jatana: Wata ngakani kana wolara jura nganai, jerra tanali tepi Godaia ngatamura tala ngamalkai.”

27 Jesaia Israelandru karkai: “Israel ngatamura wolara panto pirnala dirkalaia mita jeribaka ngananani, windri pinpila tepi pantjila nganai.”

28 “Ngangau kalala ja daudauana pantjila nganai talkulaia, ja Kaparali ninapini daudauani ngankala nganai.”

29 Ja worderu Jesaiali morla ngopera jatana wonti: “Kaparajeli Zebaoth ngaianingu wata nguja woraranani, ngaiani Sodom ja Gomorra jeribaka pantjinani.”

30 Mina ngaiani jatananto? Kana kojeli, tana talkulani wata karipaterinala, talkula patanala, jenipara talkula morlalu ngundranandru.

31 Israel talkulaia jirijiribani jaurani karipaterinala, ja wata talkulaia jirijiribani jaurani wokaranala.

32 Minandru? Ngangau tanali nina wata morlalu ngundranandru, a-ai, jirijiribani jaurai ngankanandru wontina wonti; ngangau tana dakaterini mardani dakaterina wonti.

³³ Worderu dakanala parai: “Mai, ngato Zionangu dakaterini marda ja kintjakintjarinaia taldra kurai, ja warle nunkangu morlalu ngundrai wata nintali pantjila nganai.”

10

¹ Ngatata worajai! Ngakani ngaraia ngantjana ja ngakani ngatjina Godani Israelangu nganai, tana kulkani maninanto.

² Ngangau ngato tanangu tinkari ngankai, tanali Godaia manubakapirna ngamalkai, windri wata ngujamanali.

³ Ngangau tanali Godaia talkula bulu ngujamai, ja wontiai tanani talkula terkibala, jeruja tanali Godaia talkulani wata wodatarana ngamana warai.

⁴ Ngangau jirijiribani jauraia mudani Christus nganai talkulaia, warle morlalu ngundrai.

⁵ Ngangau Mosili jirijiribani jauraia talkulandru dakai: “Warle tanana ngankai, nau tanangu tepirila nganai.”

⁶ Morlalu ngundranaia talkula jeruja jatai: “Wata jirikangu ngarani jatau: Worana pariwilpani tarala nganai?” Jenia wondrai Cliristus ngarilkala;

⁷ “Worana kara mikaraia ngarila nganai?” Jenia wondrai Christus narindru taralkala,

⁸ Mina nau jatai? “Jaura jinkangu manani ja jinkangu ngarani jinkangu karakara nganai.”

(Dakani jaura Andreas ditjini)

Naupini morlalu ngundranaia jaura nganai, ninaia ngaiani kaukaubai.

⁹ Ngangau jidni manali jinkanali Jesus Kapara dikanani, ja jinkangu ngarani morlalu ngundranani, Godali ninaia narindru jiritjibana wonti, jeruja jidni tepi pirna pantjila nganai.

¹⁰ Ngangau (ngaiani) ngarali morlalu ngundrai talkulaia, ja manali (ngaiani) dikai tepia.

¹¹ Ngangau jaura jatai: “Warle nunkangu morlalu ngundrai, nau wata nintali pantjila nganai”.

¹² Ngangau wata pilki ja pilki parai Juda kana ja Grieka kana; ngangau Naupini pratjanaia Kapara nganai, poto pirna warupotuja, tanali ninaia karkai ngatjinani.

¹³ Ngangau warle Kaparaia tala karkai ngatjinani, nau tepi pirna pantjila nganai.

¹⁴ Worderu tana ngurunguru nganai ninaia karkananto ngatjinani, nunkangu, tanali wata morlalu ngundrai? Worderu tana ngurunguru nganai nunkangu morlalu ngundrananto, nunkangundru tanali wata ngarana warai? Worderu tana ngurunguru nganai ngarananto jaura jinkinietja panini?

¹⁵ Worderu tana ngurunguru nganai jaura jinkinanto, tana wata jinpanani? Worderu dakanala parai: “Worderu manju pirna tanani tidna nganai, tanali ngantjani jaura murlandru kaukaubai, tanali ngantjani jaura tepia potundru kaukaubai!”

¹⁶ Wata pratjana nunkangupini ngantjani jaurani pankina warai, ngangau Jesaias jatai: “Kaparajai, warle ngujuangujara ngaianinani morlalu ngundrana warai?”

17 Jeruja morlalu ngundrana ngujangujarandru, ja ngujangujara Godaia jaurandru dunkai.

18 Ja ngani jatai: Tanali wata ngarana warai? Morlalu, mita warupotuni tanani ngaijala dunkana wonti, ja mitaia wondirajelu jaura tanani.

19 Ja ngani jatai: Israelali ninaia bulu ngujamana wonti? Ngopera Moses jatai: “Ngato jurana milkirina ngankala nganai kana wolara panini, ja kana wolara patipatini ngato jurana tiri ngankala nganai.

20 Jesaias japa ngurujeli jatai: “Tanali ngana manka-mankana warai, tanali ngana wata wontina warai; ngani tanangu wondraterina wonti, tanali ngakangundru wata jakalkana wonti.”

21 Israelandru nau jatai: “Ditjiwirdi ngani mara ngutaterina warai kana wolarai, tana delkiai ja tjakakai.”

11

1 Ngani jeruja jatai: Godali nunkani kana wolara worani patana warai kara? A-ai, ngangau bakana ngani Israelitala nganai, Abrahamani ngatamurandru, Benjamini mardundru.

2 Godali kana wolara nunkani wata worani patana warai, tanana Nulia ngopera ngujamana wonti. Jura ko nganai, mina Godaia jaura Eliangundru jatai? Worderu nau terkakana wonti Godani Israelangundru ja jatai:

3 Kaparajai, tanali Propheta jinkani nari ngankana warai, ja Altara jinkani tampuribana warai, ja ngani kulnulu ngamantiai, ja tanali ngana ngundrai nari ngankala!”

4 Mina nunkangu Godaia kalabani jaura jatai? “Ngato ngakangu kana 7,000 pinpana warai, tana pantja Baalangu wata kurana ngarina warai.”

5 Jeruja bakana karari miljarani pinpani manjuja kalkalkanandru nganai.

6 Jenia manjulandru ngananani, jeruja wata morla ngankanandru nganai, ngangau manjula mudaiati manjula nganala; jenia ngankanandru ngananani, jeruja wata morla manjulandru nganai, ngangau ngankana mudaiati ngankana nganala.

7 Worderu karari? Mina Israelali wontiai, jenia nulia wata patana warai, kalkalkanila nina patana warai; tana pinpani ngara ngurungururina warai;

8 Worderu dakanala parai: “Godali tanangu jaola muka pirna jinkina wonti, milki, tanali wata najinanto, ja talpa tanali wata nganananto karari ditjielu.”

9 Ja David jatai: “Tanani kurli tanangu billi nindria, ja nandrani mardaia, ja mintia, ja kalalaia pantjatiniai!

10 Tanani milki butjuriatinimai, tanali wata najinanto, ja tanani kuldru turuterkaiatinimai milingeru.”

11 Ngani jatai: Tana kara dakaterina warai tana purinanto? A-ai, tanani purinandru kana koni tepi pantjina wonti, tana tanangu karipaterina mararinanto.

12 Tanani purina mitaia poto pirna ngananani, ja tanani tintana kana koja poto pirna; worderuntja morla, tana manamiri pantjinani!

13 Ngangau jurangu kana koni jenia jatai: Ngangau ngani kana koja Apostel nganai, ngato ngakani ngamalkijiribani pirna ngankai,

14 Ngato kara karipaterinani mararibananto poto pirnaia tana palku ngakani nganai, ngato palpa tanangundru kulkananto.

15 Ngangau tanani worani mitalaia mandumandurilkana ngananani, jeruja tanani patani tepirina narindru nganala nganai.

16 Buka ngoperala kulikiri ngananani, jeruja bakana buka kati; ja kapara kulikiri ngananani, jeruja bakana ngunanguna.

17 Nulia ngunanguna palpa matja wokaribanani, ja jidna, maninindri jampandru, tanangu ngokana widmana, ja jidni ngandrani pantjina kaparaia ja maninindri gildia:

18 Jeruja wata jurakokateriau ngunangunani! Jidni jurakokaterinani, ngujamau: Wata jundru kapara ngamalkai, a-ai, kaparali jidna.

19 Jidni jatala nganai: “Nulla ngunanguna wokaribana wonti, ngana tanangu ngokana widmananto.”

20 Ngumu; morlalu ngundrana panindru Nulia tanana wokaribana wonti, jidni terkala wapaia morlalu ngundranandru; wata pirna ngundrateriau, a-ai, japali nganau!

21 Ngangau Godali ngunanguna ngoperala wata kulkanala, Nulia bakana jidna wata kulkaiati.

22 Najiamai Godaia ngumula ja tirila. Tirila tanangu, tana purina warai; ngumula jinkangu, jidni ngumulani wonki ngamanani, Nulia bakana jidna wokaribaiati.

23 Ja tanapara, tana wata morlalu ngundrana panini wonki ngamanani, Nulia nakaldra ngokana widmala nganai; ngangau Goda ngurunguru nganai tanana nakaldra ngokana widmala.

24 Ngangau Nulia jidna maninindri jampandru matja dukaranani, ja tula jeribaka maninindri ngumuni matja ngokana widmanani; worderuntja morla Nulia tanana, ngimanguna kantji ngananani, tanani maninindrini ngokana widmala nganai.

25 Ngato wata ngantjai jura ko nganananto, ngatata worajai nunkan-gupini kurukuru jaurandru, jura kiri ngundraiati. Ngara ngurunguru Israel palpani pantjinala, nunkanipini ditjielu, kana koja wolara warupoto wirinantulu.

26 Ja jeruja Israel warupotujeli tepi pirna manila nganai, worderu dakanala parai: “Zionangundru Kulkanipirna wokarala nganai, ja Nulia Goda pania poto Jakobangundru teribala nganai.

27 Ja naupini Testamenta ngakani nganai tanangu, ngato madlentji tanani matja worarana warai.”

28 Ngantjani jaurandru tana talpala nganai jurangundru; kalkalkanandru tana ngantjalu nganai ngaperi worandru.

29 Ngangau Goda manjuja potundru ja karkanandru wata burkaljer-ila wapaia.

30 Ngangau worderu jura warula wata pankina wonti Godangu, ja karari Nauja jurangu kalumiltjamiltjarina warai tanani pankina panindru;

31 Jeruja bakana karari tanapini delkina warai; ngangau kalumilt-jamiltjarinandru, jurangu matja pantjina, bakana tanangu kalumilt-jamiltjarina pantjinanto.

32 Ngangau Godali warupoto workamantrana wonti delkinaia, Nulia tanangu warupotuni kalumiltjamiltjarinanto.

(Dakani jaura Trinitatis ditji pirnani)

³³ Jakajai, worderu mikari Godaia Poto pirna ja milkila ja nguja-manala nganai! Worderu winpana panini kalala nunkani, ja wontina panini palto nunkani!

³⁴ Ngangau, warle Kaparaia ngundrana ngujamana wonti kara? Worananau nunkani kurukurubanietja nganana wonti kara?

³⁵ Warle kara nunkangu ngopera minakulno jinkina wonti, nulu jenia ngadani nakaldra kalala maninanto?

³⁶ Ngangau nunkangundru ja nunkanali ja nunkanaia warupoto nganai. Nunkangu pirnala nganaiatimai ngurali. Amen.

12

(Dakani jaura G. D. 1 Fpiphantias)

¹ Jeruja ngato jurana kurukurubai, ngatata worajai, Godaia kalumiltjamiltjarinandru, jura palku jurani jinkiterinanto tepia ja kulikiria poto ngumu, nina Godali ngantjai; jenia jurani Godani wodatarana nganani tjurunto nganai.

² Ja wata nunkangupini mitalani jeribaka ngamanau, a-ai, karitji-malkaterianau tjuruja marraribanali, ngangau jura wontjananto, mina ngumulaia ja ngumu ngantjanaia ja manamirilaia Godaia jertapaterina nganai.

³ Ngangau ngani morlalu jatai Godaia manjulandru, nina Nulia ngakangu matja jinkina, kulno ja kulnuni jurangundru, kulnujeli wata morla nunkangundru ngundrananto, windri mina talku nganai ngundrananto, worderu Godali nina ngurunguru ngankai, nau ngundrananto ngamalkaterila,

⁴ Ngangau worderu ngaiani palku kulnuni buru marapu ngamalkai, ja tana buru pratjana wata mangini kulno ngamalkai.

⁵ Jeruja ngaiani marapu Christungu palku kulno nganai ja kulnulu kulnulu pratjana palku buru pilki ja pilki nganai.

⁶ Ja ngaiani manjuja poto pilkipilki ngamalkai, tanali ngaianingu matja jinkina:

(Dakani jaura G. D. 2 Epiphantias)

⁷ Kulnujeli talpadakanani kara, nau morlalu ngundranani jeribaka nganananto; kulnujeli ngamalkijiribanani kara, nau talku ngamalkijiribananto; kulnujeli ngujangujara jinkinani kara, nulu nina jinkinanto milingeru;

⁸ Kulnujeli kurukurubanani kara, nulu kurukurubananto milingeru; kulnujeli poto jinkinani kara, nulu nina jinkinanto manju; kulnujeli kapara ngananani kara, nau manju nganananto; kulnujeli kalumiltjamiltjarinali jinkinani kara, nau murlali jinkinanto.

⁹ Ngantjana jeljujelu panini ngananimai. Madlentjani kalakalariamimai, ngumula ngantjanimai.

¹⁰ Ngatata mara ngantjamalianimai; kana ngurani pirna ngundranani woraworarijiribamalianimai.

¹¹ Jiglerali ngankanani wata nguja ngananimai; jaolali wiriwirianau; miljaru talkuni mili ngamanau.

¹² Kalkanani mankianimai; ketjaketjanani wonki ngananimai; ngurali ngatjanimai.

13 Kulikirila ngankingankijiribanau; tidnapalara manjumanju ngankanau;

14 Ngurungutanau tana jurangu tirikaripateriai, ngurungutanau, ja wata dikidikibau.

15 Tanangu jela mankianau, tana mankiai, ja tanangu jela jindranau, tana jindrai.

16 Kulnukulnuni jeribaka ngundramalianimai; wata poto pirna ngundranimai, a-ai, wakali jela ngamanau.

(Dakani jaura G. D. 3 Fpiphantias)

17 Wata munta kiri ngundraterianau, wata kulnuni madlentji ngankanau kalala madlentjandru. Jigieri ngananau talkulaia kanani warupotuni.

18 Jura wata ngandandarinani, muntali wontjanau murlali ngamala kanani warupotuni.

19 Wata muntali kalala jinkianau, jura kamaneli worajai, a-ai, tirini piri worani patanau, ngangau dakanala parai: “Kalala ngakani nganai, ngato kalala jinkila nganai, Kapara jatai.”

20 Talpala jinkani mauai ngananani, nina jerto ngankau; nau tertieli ngananani, nina kaljura ngankau; jundru jenia ngankanani, jundru turupilla kampakamparala nganai nunkani mangatandrani.

21 Wata madlentjali jidna kalalu ngankananto, a-ai, muntali madlentji kalalu ngankau ngumujeli.

13

1 Kana pratjana tanangu kaparani wodatarana ngamaiatianimai, tanali ngurula ngamalkai. Ngangau kapara pani nganai, tanali Godali wata kuranala; woderi kapara nganai, tanana Godali mapana kurana wonti.

2 Jendrangundruja, worana kaparani delkiai, nau Godaia talkulani delkiai, ja tanali delkinietjali muntali kalala manila nganai.

3 Ngangau kaparali wata ngankana ngumuni japa jinkiai, a-ai, madlentjani. Jundru ngantjai kaparandru wata japali nganala, jeruja ngumu ngankamai, ja jundru jurakokani nunkangundru manila nganai.

4 Ngangau Godaia mili naupini nganai jinkangu ngumuja. Jundru madlentji ngankanani, japali nganamai; ngangau nulu mardakirra wata bakujeli mandrai. Ngangau naupini Godaia mili nganai, tirieli kalala jinkila nunkangu, nulu madlentji ngankai.

5 Jendrangundruja jidni wodatarana ngamananto, wata windri tirilandru, a-ai, bakana ngarala ngaialandru.

6 Jendrangundruja jura bakana kalala jinkiai, ngangau tanapiui kapara nganai Godandru, tanali jenipara mangini milingeru ngankai.

7 Jinkianau pratjanani, mina jura tanangu wilpanto nganai: Kalala nunkanipini, nunkangu kalala nganai; mardatandra nunkanipini, nunkangu mardatandra nganai; ja japa nun kanipini, nunkangu japa nganai; pirnala nunkanipini, nunkangu pirnala nganai.

(Dakani jaura G. D. 4 Epiphantias)

8 Wata jutjunta ngamanau kana kulnuni, windri jura ngantjama-linanto; ngangau warle kana nguru ngantjananj, jirijiribani jaurani pankinani.

⁹ Ngangau tanapini jaura pratjana: “Wata pinta wokaribamai, wata naria nandramai, wata kurieli maniamai, wata jedi jaura morlalu kuramai, wata milkirina najianimai,” ja mina jirijiribani jaura morla nganai, nunkangupini jaurani parai: “Ngurala jinkani ngantjamai, jidna munta jeribaka.”

¹⁰ Ngantjanali nguralani wata madlentji ngankai. Jeruja jirijiribani jauraija manamirila ngantjana nganai.

(Dakani jaura G. D. 1 Advent)

¹¹ Ja ngangau ngaiani jenia miljaru ngujamai, ditji matja wokarana warai mukandru jiritjinanto; ngangau karari kulkani ngaianini morla karakararina warai warulani, ngaiani woninala morlalu ngundrala,

¹² Tinka ngampu mudana warai, ja ditji karakararina; jeruja ngaiani ngalpuruja ngankana dukaraterinanto, ja praitjaia ngankana widmaterinanto.

¹³ Ngaiani ngumu wirarinanto worderu ditjini; wata mirantjatieli tajina ja parawarani tapana, wata palakantji ja murumuru ngamana, wata jatamalina ja kalakalarilkijiribamalina,

¹⁴ A-ai, Jesus Christus widmaterianau, ja wata palkuja manju ngamalkaterina milkirinaia ngankanau.

14

¹ Waltowaltula morlalu ngundrani patanau, wata jatamalinaia ngundranandru.

² Kulnujeli morlalu ngundrai, nulu pratjana tajinanto, ja waltowaltujeli windri kanta tajiai.

³ Warle tajiai, nulu ninapini wata waka ngundraiatimai, nulu wata tajiai; ja warle wata tajiai, nulu nunkangupini wata kalala ngundraiatimai, nulu tajiai; ngangau Godali nina patana warai.

⁴ Worana jidni nganai, jundru mili tulani kalala ngundrai? Kaparani nunkanani nau terkai kara puriai kara; Nulia nina kankana tarala nganai, ngangau Godali ngurunguru nganai nina kankana terkibala tarala.

⁵ Kulnujeli ditji kulno kalkalkai nguruni; kulnujeli ditji pratjana kalkalkai. Pratjana tanani ngundranani morlalu nganananto.

⁶ Warle ditji ngundrai, nulu nina Kaparani ngundraiatimai; ja warle ditji wata ngundrai, nulu nina wata ngundraiatimai, bakana Kaparani. Warle tajiai, nulu Kaparani tajiatimai, ngangau nulu Goda jurakokai; ja warle wata tajiai, nulu wata tajiatimai, bakana Kaparani, ja Goda jurakokai.

⁷ Ngangau wata kulno nunkangu munta tepiriai, ja wata kulno nunkangu munta paliai.

⁸ Ngangau ngaiani tepirinani, ngaiani Kaparani tepiriai: ja ngaiani palinani, ngaiani Kaparani paliai. Ngaiani tepirinani kara palinani kara, ngaiani Kaparaia nganai.

⁹ Ngangau jendrania Christus palina wonti ja jiritjina wonti, Nauja naria ja tepia Kapara nganananto.

¹⁰ Jidni, minandru jundru ngatatani jinkanani kalala ngundrai? Ja jidni kara, minandru jundru ngatatani jinkanani waka ngundrai? Ngangau ngaiani pratjana Christuni kalalaia pirini wokarala nganai.

¹¹ Ngangau dakanala parai: “Ngangau ngani tepi, Kapara morlalu kuranali jatai, ngakangu pantja pratjana pantjaterkana ngarinanto, ja tali pratjana Goda jurakokananto.”

¹² Jeruja pratjana ngaianingundru muntali kalabani jaura jinkinanto Godani.

¹³ Ngaiani wata kalala kuralkijiribamalinanto, a-ai, windri jenia ngundranau, jura ngatatani wata dakaterini kara buljubuljurini kara kurananto.

¹⁴ Ngani milkila ja morlalu ngundrai Kapara Jesungu, panila munta murumuru nganai; windri nunkangu, nulu nina murumuru ngundrai, nunkangu murumuru nganai.

¹⁵ Jinkani tajinandru ngatata ngaurongauro pantjinani, jeruja jidni wata morla ngantjanani wirariai. Tajinali jinkanali nina wata teribamai, nunkangu bakana Christus palina wonti.

¹⁶ Jeruja tanali jurani poto ngumu wata ngirkibananto.

¹⁷ Ngangau Godaia milila wata tajina ja tapana nganai, a-ai, talkula ja murla ja mankina Jaola kulukirieli.

¹⁸ Ngangau worana jeruja Christuni mili nganai, nina Godali ngantjai, ja kanali nina talku ngundrai.

¹⁹ Jeruja ngaiani nunkangu mindrina karipaterinanto, mina murlaia nganai, ja mina kurukurubijiribamalinaia nganai.

²⁰ Tajinandru Godaia ngankana wata wokaribaniai! Pratjana kulikiri nganai; ja madlentji nunkangupini kanani pantjiai, nulu dakaterinali tajiai.

²¹ Ngumu nganai, wata nganti tajina, ja wata waina tapana, ja jenia ngankana, nunkangundru ngatata dakateriai kara buljubuljuriai kara, nunkangu nau waltowalto nganai kara.

²² Jundru morlalu ngundrana ngamalkai; nina muntali ngamalkau Godangu! Murlali pirna naupini, nau wata kalala kurateriai nunkangu, mina nulu talku dikai.

²³ Mangangankanietjali tajinani, nulu kalala matja ngamalkai, ngangau nulu jenia wata morlalu ngundranandru ngankai. Pratjana, mina wata morlalu ngundranandru dunkai, madlentji nganai.

15

¹ Ngaiani ngurungurula wilpanto nganai waltowaltunietjaia waltowaltula mandrala, ja wata munta ngankingaterila.

² Ngaiani pratjana nguralani murlali ngamananto ngumuja ja punkanaia.

³ Ngangau bakana Christus wata munta ngankingaterina wonti, a-ai, worderu dakanala parai: “Tanani dilpani, tanali jidna dilpai, ngakangu purina wonti.”

(Dakani jaura G. D. 2. Advent)

⁴ Ngangau pratjana, mina ngopera dakana wonti, jenia ngaiangu ngujangujaraia dakana wonti, ngangau ngaiani jauraia manjulali ja ngankalkanali kalkanila patananto.

⁵ Manjulaia ja ngankalkanaia Godali jurangu jinkiatimai, jura kulnuklununi ngundrananto Christungu Jesungu.

⁶ Jeruja jura manu kulnujeli ja mana kulnujeli jurakokananto Goda ja ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni Ngaperi.

⁷ Jendrangundruja jura patamalianimai, worderu bakana Christulu jurana patana wonti Godaia pirnalaia.

⁸ Ja ngani jenia jatai: Jesus Christus karuwalilaia ngamalkijiribanietja pantjina wonti Godaia morlalulandru, ngaperaija talpadakani jaura morlalu kurala.

⁹ Kana kojeli kalumiltjamiltjarinandru Goda jurakoka nanto, worderu dakanala parai: “Jendrangundruja ngato jidna jurakokala nganai kana koni, ja jinkani talandru ngato wima wonkala nganai.”

¹⁰ Ja nakaldra nauja jatai: “Mankianau jura kana ko, nunkani mili wolarani jela.”

¹¹ Ja nakaldra: “Jurakokanau Kapara, pratjana jura kana ko, ja jurakokanau ninaia, jura kana warupoto.”

¹² Ja nakaldra Jesaias jatai: “Nauja nganala nganai Isaiani kapara, Nauja terkakala nganai kana koni jirijiribala, nunkangupini kana ko kalkala nganai.”

¹³ Kaikanilaia Goda jurana manainiri ngankaiatimai mankina pratjanali ja murla pratjanali morlalu ngundranali, jura milingeru morla potu pirna pantjinanto kalkanilani ja jaola kulikiria ngurulani.

¹⁴ Ngato bakana muntali morlalu ngundrai jurangundru, ngakani ngatata worajai, jura munta ngumula manamiri nganai, ja manamiri nganai ngujangujamanali, ja ngurunguru kurukurubijiribamalila.

¹⁵ Ngato manubakujeli jurangu palpa dakana warai, ngatata worajai, jura mangatandra wilparinanto, manjulandru nina Godali ngakangu jinkina wonti:

¹⁶ Ngani Jesuni Christuni ngamalkijiribanietja nganananto kana koni, ngangau ngani Godaia ngantjani jauraija Priestaia ngankana ngankananto, kana ko wolara potu ngumu pantjinanto kulikiri Jaola kulikirieli.

¹⁷ Ngani jurakokateriai Christungu Jesungu Godaia mili nganala.

¹⁸ Ngangau ngato wata wontjala nganai kaukaubala, mina Christulu ngakangundru wata ngankana wonti, kana koja pankinaia, jaurali ja ngankanali,

¹⁹ Malkaia ja pirnalaia ngurulali, ja Godaia Jaolaia ngurulali; jeruja ngato Jerusalemingundru wonina karitjina wonti Illyriajelu, ja Christuni ngantjani jaura kaukaubana wonti.

²⁰ Ja ngato pirna ngundrai ngantjani jaura wata jerra kaukaubala, woderi Christus matja kaukaubana, ngangau ngato wata marda kapara tulani wotinanto.

²¹ Worderu dakanala parai: “Tanangu, nunkangundru wata kaukaubana, tanali najila nganai; ja tanali wata ngarana, tanali ngujamala nganai.”

²² Jendrangundruja ngani bakana ngandandarina warai jurangu wokarala.

²³ Ngato wata morla piri ngamalkai tanangupini mitani, windri pirna ngantjai jurangu wokarala kilpawoldra marapundru,

²⁴ Ngani Spaniaia palkanani, ngani jurangu wokarala nganai; ngangau ngato ngundrai, ngani palkinganani, jurana, najila, ja jura ngana jelaniwa ngankingankijiribananto, ngani ngopera jurangunto murlali ngankijiribamalina warai.

²⁵ Karari ngani Jerusalemia palkai kana kulikiria ngamalkijiribanandru.

26 Ngangau Macedonialali ja Achajalali ngantjana warai marda tandra kampala wangiwigia, tana Jerusalem kulikirilani jela.

27 Tanali jenia mankinali ngankana warai, ja tana tanangu wilpanto nganai; ngangau kana kojeli tanani Jaolaia poto maninani, jeruja tana tanangu wilpanto nganai, mitaia potujeli tanangu marangokala.

28 Ngato ninapini matja mudana, ja ninapini tandra tanangu matja morlalu kurana, ngadani ngani jurangu palkingala nganai Spaniaia.

29 Ngani milkila, ngani jurangu wokaranani, ngani Christuni ngantjani jauraia poto manamirieli wokarala nganai.

30 Ngato jurana kurukurubai, ngatata worajai, ngaianani Kapara Jesungu Christungundru ja Jaolaia ngantjanandru, jura ngakangu jela ngakangundru Godani parparali ngatjinanto,

31 Nulia ngana kulkananto delkinietjandru Judaiani, ja kana kulikirieli Jerusalemingu ngakani ngamalkijiribani ngumu patananto;

32 Ngani mankinali jurangu wokarananto Godaia jertapaterinali, ja ngani jurangu jela ngara ngamananto.

33 Murlaia Goda jurangu pratjanani nganaiatimai. Amen.

16

1 Ngato jurangu Phobe kaku ngaianini kurai, nani mili nganai Kenchrea mili wolarani,

2 Jura nana Kaparani patananto kana kulikiri jeribaka, ja nankangu marangokananto minakulnuni nandru jurana karkai, ngangau nandru marapuni marangokana warai, ja bakana ngakangu.

3 Mandurini jaura jinkianau Priscillangu ja Aquilangu, jelangankanietjani ngakanani Christungu Jesungu.

4 Pudla ngakani mungarandru jerkala jinkina wonti; pudlana wata windri ngato jurakokai, a-ai, bakana kana koja mili wolara,

5 Ja mili wolarani pudlani pungani. Mandurini jaura jinkianau Epainetungu ngantjaluni ngakanani, naupini Asiaia pgoperala nganai Christungn.

6 Mandurini jaura jinkianau Mariangu, ngangau nani jigleri nganana wonti ngaianingu.

7 Mandurini jaura jinkianau Andronikungu ja Juniangu, kamanelini ngakanani ja jeladupudupuetjani ngakanani, pudlana Apostel worali pirna ngundrai, ja ngakangu ngopera Christungu nganana wonti.

8 Mandurini jaura jinkianau Ambliangu ngantjaluni ngakanani Kaparani.

9 Mandurini jaura jinkianau Urbanungu, ngaianini jelangankanietjani Christungn, ja Stachingu ngantjaluni ngakanani.

10 Mandurini jaura jinkianau Apellingu, nau Christungu ngurunguru. Mandurini jaura jinkianau tanangu, tana Aristobuluni milindru nganai.

11 Mandurini jaura jinkianau Herodiongu kamanelini ngakanani. Mandurini jaura jinkianau tanangu, tana Narcissuni milindru nganai, tana Kaparani nganai.

12 Mandurini jaura jinkianau Tryphānangu ja Tryphosangu, pudlali Kaparani ngankana wonti. Mandurini jaura jinkianau Persisingu ngantjaluni, nandru pirna ngankana wonti Kaparani.

¹³ Mandurini jaura jinkianau Ruphangu, nina Kaparali kalkalkanala, ja ngandrini nunkanani ja ngakanani.

¹⁴ Mandurini jaura jinkianau Asynkritungu, Phlegongu, Hermasangu, Patrobasangu, Hermengu ja ngatatani tanangunto.

¹⁵ Mandurini jaura jinkianau Philologungu ja Juliangu, Nereungu ja nunkani kakuni, ja Olimpangu, ja kanani kulikirini pratjanani tanangunto.

¹⁶ Mandurini jaura jinkimalianimai manatapana kulikirieli. Christuni mili wolarali jurangu pratjanani mandurini jaura jinkiai.

¹⁷ Ngato jurana kurukurubala wapaia, ngatata ngantjalu, jura tanana najinajibananto, tanali tjelapalkana ja kintjakintjarina ngankingai ngujangujarani, ninaia jura kirina warai, ja tanangundru puntianau.

¹⁸ Ngangau jenipara kana wata Kaparani ngaiananani Jesungu Christungu wodatarana ngamai, a-ai, tanani mandrani; ja tanani jaura murlali ja ngumujeli tanali ngara madlentji pani karkarkai.

¹⁹ Ngangau jurani pankini pratjanali ngujamai, jeruja ngani jurangundru mankiai. Ngato ngantjai, jura kiri nganananto ngumuni ja patipati madlentani.

²⁰ Murlaia Godali Satan jurangu tidnani nankala nganai wolja. Kaparaia ngaiananaia Jesuni Christuni manjula jurangunto nganaia-timai!

²¹ Jurangu mandurini jaura jinkiai Timotheus, ngakani jelangankanietjali, ja Lucius ja Jason ja Sosipater ngakani kamanelieli.

²² Ngato Tertius, ngato ninapini dakani jaura matja dakana, jurangu Kaparani mandurini jaura jinkiai.

²³ Jurangu mandurini jaura jinkiai Gajus, ngakani ja mili wolarai ngamalkanietjali. Jurangu mandurini jaura jinkiai Erastus nguraia ngamalkijiribanietjali ja Quartus ngatatajeli.

²⁴ Kaparaia ngaiananaia Jesuni Christuni manjula jurangu pratjanani nganaiatimai. Amen.

²⁵ Nunkangu, Nauja ngurunguru nganai jurana ngurunguru ngankala, worderu ngakani ngantjani jaura ja Jesuni Christuni ngujangujara jatai, kurukuru jaurai kaukaubanandru, naupini miljaru nguralini kurukuru nganana wonti,

²⁶ Ja karari kaukaubana warai Prophetaia jaurali, Goda nguralia jiri-jiribanandm morlalu ngundranaia pankina terkibala, kanani warupotuni tinkari pantjina warai;

²⁷ Nunkangupini Goda; Nauja kulnulu kiri nganai, Jesungu Christungundru pirnala nganaiatimai ngurali. Amen.

Pauluni Dakani jaura I Korinthalani

¹ Paulus, Jesuni Christuni Apostel, ninaia Nulia karkana wonti Godaia jertapaterinali, ja Sosthenes ngatata,

² Godaia mili wolarani, tana Korinthangu ngamala wapaia, tana kulikiri pantjinala Christungu Jesungu, matja karkanala kana kulikiri, tanangunto pratjanani jela, tanali ngaianani Kaparaia Jesuni Christuni tala karkai piri pratjanani, Nauja ngaianani ja tananani nganai:

³ Manju ja murla jurangunto nganaiatimai Goda ngaianani Ngaperandru ja Kapara Jesu Christungundru.

(Dakani jaura G. D. 18 Trinitatis)

⁴ Ngato Goda ngakani milingeru jurakokai jurangundru Godaia manjulandru, ninaia Nulia jurangu jinkinala Christungu Jesungu.

⁵ Jura pratjanani poto pirna pantjinala nunkangu, ngujangujara pratjanali ja ngujamana pratjanali;

⁶ Worderu Christuni tinkari ngankanali matja ngurunguru pantjina,

⁷ Jeruja jura wata manjulaia poto kulnuni ngadani terkai, wiridri jura ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni wondraterinaia kalkateriai,

⁸ Nulupini bakana jurana ngurunguru ngankala nganai ditjini ngadalajelu, jeruja jura kalala panini nganala nganai ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni ditjini.

⁹ Goda talku nganai, Nulia jurana matja karkana nunkanaia Ngata-muraia jela ngamanaia, Nauja Jesus Christus Kapara ngaianani nganai.

¹⁰ Ngato jurana kurukurubai, ngatata worajai, ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni talandru, jura jaura kulnukulnuni jatananto, ja wata jurangu puntibani nganananto, a-ai, jura kulnukulnuni nganananto ngundranani ja ngujamanani.

¹¹ Ngangau Chloeni nguralali ngakangu kaukaubana warai jurangundru, ngatata worajai, jurangu terti kaldri ngankijiribamalina parai.

¹² Ngato jenia ngundrai, pilkipilki jura jatai: Kulnujeli: Ngani Pauluni; kulnujeli: Ngani Apolloni; kulnujeli: Ngani Kephasani; kulnujeli: Ngani Christuni mili nganai.

¹³ Christus pilki ja pilki nganai? Tanali Paulus jurangundru kunarkuni katibana wonti? Jura kara Pauluni talani multibanila manina wonti?

¹⁴ Ngato Goda jurakokai, ngangau ngato wata kulno multibana wonti, windri Krispus ja Gajus;

¹⁵ Ngangau wata kulno jatananto, ngato ngakani talani multibana wonti.

¹⁶ Ngato bakana Stephanani pungala multibana wonti; morla ngani wata milkila, ngato kulno morla kara multibana wonti.

¹⁷ Ngangau Christum ngana wata jinpana wonti multibala, a-ai, ngantjani jaura kaukaubala; wata jaura kirieli, ngangau Christuni kunarku wata walto pantjinanto.

¹⁸ Ngangau kunarkuja jaura patipatila nganai tanangu, tana tintaterila nganai; ngaianingu, tana tepi pantjila nganai, Godaia ngurula.

¹⁹ Ngangau dakanala parai: “Ngato kana kiria kirila teribala nganai, ja ngujamanietjaia tjuru ngato worarala nganai.”

²⁰ Wodajeri kana kiri? Wodajeri jaura jinkinietja? Wodajeri nunkanipini miljaraia kana kiri nganai? Wata Godali nunkanipini mitaia kiri patipatila karitjimalkana warai?

²¹ Ngangau mitalali nunkani kirieli Goda nunkani kirilani wata ngujamana warai, jeruja Godali ngantjana wonti ngujangujara patipatieli tanana kulkala, tanali morlalu ngundrai.

²² Ngangau Juda kanali malka ngatjiai ja bakana Grieka kanali kiri wontiai;

²³ Jeruja ngaiiani Christus kaukaubai, ninaia tanali kunarkuni kati-bana wonti, Juda kanani kintjakintjarinaia ja Grieka kanani patipatia.

²⁴ Tanangu, tanana Nulia matja karkana, Juda kanani ja Grieka kanani, ngaiiani Christus Godaia ngurula ja Godaia kirila kaukaubai.

²⁵ Ngangau Godaia patipatila morla kiri nganai kanani; ja Godaia waltowaltula morla ngurunguru nganai kanani.

²⁶ Najanau, jurani karkani, ngatata worajai, wata kana kiri marapu palkujeli, wata kana ngurunguru marapu, wata kana pirna marapu Nulla matja karkana;

²⁷ A-ai, patipati mitandru Godali kalkalkana warai, Nulia kana kiri nintali ngankananto; ja waltowalto mitandru Godali kalkalkana warai, Nulia kana ngurunguru nintali ngankananto;

²⁸ Ja wakawaka mitandru ja ngirkibani Godali kalkalkana warai, ja mina panila nganai, ngangau Nulia panini ngankananto mina kantji nganai;

²⁹ Ngangau wata palku kulno Godani jurakokaterinanto.

³⁰ Nunkangundru bakana jura Christungu Jesungu nganai, ninaia Godali ngaianingu ngankana wonti kirilaia ja talkulaia, kulikirilaia ja kulkanilaia.

³¹ Ngangau, worderu dakanala parai: “Worana jurakokateriai, Kaparani jurakokaterinanto.”

2

¹ Bakana ngani, ngani jurangu wokarana wonti, ngatata worajai, wata wokarana wonti jaura mirieli kara kiri mirieli kara jurangu Godaia ngantjani jaura kaukaubala.

² Ngangau ngato wata ngundrana wonti jurangu tertu milkila nganala, windri Jesus Christus kunarkula.

³ Ja ngani jurangu ngamana wonti waltowaltuni ja japani ja ngarranani.

⁴ Ja jaura ngakani ja ngujangujara ngakani wata kirilaia jaura kiri nganana wonti, a-ai, Jaolaia ja ngurulaia wondraterina.

⁵ Ngangau jurani morlalu ngundrana wata kanaia kirilani parananto, a-ai, Godaia ngurulani.

⁶ Kirila ngaiiani kaukaubai kana kirini, wata nunkanipini mitaia kirila, bakana wata nunkanipini mitaia kaparaia, tana mudala nganai,

⁷ A-ai, ngaiiani Godaia kirila jaura kurukuruni kaukaubai, naupini ngopera ngalpuru nganana wonti, ninapini Godali mitani ngopera kurana wonti pinalaia ngaiananaia.

⁸ Ninaia wata nunkanipini mitaia kapara kulnujeli ngujamana wonti; ngangau tanali ninaia ngujamanani, tanali pinalaia Kapara wata kunarkuni katibanani.

⁹ Worderu dakanala parai: “Mina milkieli wata najina warai, ja talpali wata ngarana warai, ja wata kana ngarani wirina warai, minanina Godali tanangu ngankingana wonti, tanali ninaia ngantjai.”

¹⁰ Ngaianingu Godali jenia tinkari ngankana warai Jaolali nunkanali; ngangau Jaolali pratjana winpai, bakana Godaia mikari.

¹¹ Warle kanali ngujamai mina kanaia nganai, windri kanaia jaolali nauja nunkangu nganai? Jeruja bakana wata kulnujeli ngujamai mina Godaia nganai, windri Godaia Jaolali.

¹² Ngaiani wata mitaia jaola maninala, a-ai, Jaola Godandru; ngangau ngaiani ngujamananto, mina Godali ngaianingu bakujeli jinkina warai.

¹³ Jenia ngaiani kaukaubai, wata kanaia kirilaia jaura kirieli, a-ai, jenia jaurali, tananaia Jaolali kiri ngankai, ja Jaolaia poto Jaolaia potujeli mildiri ngankai.

¹⁴ Kana tjurujeli jenia wata patai mina Godaia Jaolaia nganai, ngangau jenia nunkangu patipati nganai, ja nauja ngandandariai jenia ngujamala, ngangau Jaolali jenia ngundrananto.

¹⁵ Jaolaia kanali pratjana ngundrai, ja nina muntali wata kulnujeli ngundrai.

¹⁶ Ja warle Kaparaia ngundrana ngujamana warai, nunkangu ngujangujara jinkila? Ngaiani Christuni ngundrana ngamalkai.

3

¹ Ja ngani, ngatata worajai, ngandandarina wonti jurangu kaukaubala Jaolaia kanali jeribaka, a-ai, palkuja kanali jeribaka, kupa wakali jeribaka Christungu.

² Ngama ngato jurangu jinkina wonti tapananto ja wata buka; ngangau jura wata ngurunguru nganana wonti, ja kararielu jura wata ngurunguru nganai.

³ Bakana karari jura palkuja kana nganai; ngangau kuterina ja jatamalina ja puntibijiribamalina jurangu ngananani, jura wata palkuja kana nganai? Ja wata jura mitaia kanani jeribaka wirariai?

⁴ Ngangau kulno jatanani: Ngani Pauluni; kulnujeli: Ngani Apolloni mili nganai; jura wata palkuja kana nganai?

⁵ Worana Paulus ja worana Apollo nganai? Mili pudlaia nganai, pudlangundru jura morlalu ngundrana wonti, worderu Kaparali pudlangu pilki ja pilki jinkina wonti.

⁶ Ngato kurana wonti, Apolloli turibana wonti, ja Godali punkibana jinkina wonti.

⁷ Ja jeruja kuraniemta pani nganai, ja bakana turibanietja pani nganai, a-ai, windri Goda, Nulia punkibani jinkina wonti.

⁸ Kuraniemta ja turibanietja kulno nganai, pudlali kalala pudlani manila nganai pudlanina ngankanandru.

⁹ Ngangau Godaia jelalingankaniemta ngaiani nganai, ja Godaia mita, ja Godaia wotini jura nganai.

¹⁰ Godaia manjulandru, ninaia ngato maninala, ngato wotinietja kiri jeribaka marda kapara kurana wonti. Kulno ngurujeli nunkangu morla wotiai; pratjanali najinanto, worderu tanali nunkangu wotiai.

¹¹ Kulno nguru ngandandariai marda kapara pilki kurala nnnkangu, nauja matja parai. Naupini Jesus Christus nganai.

¹² Kulnujeli nunkangupini marda kaparani wotinani marda maralje, marda bulu, marda ngumu pilki, pita, kanta, ngurdi;

¹³ Jeruja pratjanaia ngankana tinkari pantjila nganai, ngangau ditjieli nina wondrala nganai, ngangau nau turujeli tinkari pantjila nganai; ja worderu kulnuja ngankana wodajeni nganai, turujeli nina wontjala nganai.

¹⁴ Kulnuja ngankana paranani, nina nulu morla wotina warai, jeruja nulu kalala manila nganai.

¹⁵ Kulnuja ngankana jerkinani, jeruja nulu nina tintala nganai; nau munta tepi pantjila nganai turuni palkingana jeribaka.

¹⁶ Jura wata milkila, jura Godaia punga nganai, ja Godaia Jaola jurangu ngamai?

¹⁷ Kulnujeli Godaia punga madlentji ngankanani, ninapini Godali madlentji ngankala nganai; ngangau Godaia punga kulikiri nganai, naupini jura nganai.

¹⁸ Wata kulno jedibateriatimai. Kulnujeli ngundranani kiri nganala jurangu nunkangupini miljarani, nau patipati pantjiatimai, ngangau nau kiri pantjinanto.

¹⁹ Ngangau nunkangupini mitaia kirila patipati nganai Godani. Ngangau dakanala parai: “Nulia kana kirieli tanani kirilani patai.”

²⁰ Ja nakaldra: “Kaparali kana kiria ngundrana ngujamai, nau baku nganai.”

²¹ Ja jeruja wata kulno kanandru jurakokateriatimai; ngangau pratjana jurani nganai;

²² Paulus kara Apollo kara Kephass kara, tepi kara nari kara, mina kantji parai kara, mina wokarala nganai kara; pratjana jurani nganai.

²³ Jura Christuja nganai, ja Christus Godaia.

4

(Dakani jaura G. D. 3. Advent)

¹ Jeruja jura ngaianina Christuni mili ngundrananto, ja Godaia kurukurulaia ngamalkijiribanietja.

² Mina jura morla ngamalkijiribanietjani wontiai? Kulno talku mankamankananto.

³ Ngakangu jenia baku ngangai, jura kara kanaia ditji kara ngana wontjananto, ngangau ngani munta wata wontjateriai.

⁴ Ngani munta panila milkila, windri nunkangu ngani wata talku ngankateriai; Nulia ngana wontjai, Nauja Kapara nganai.

⁵ Jeruja wata ditjini ngopera kalala kuranau Kapara wokaranantulu, Nulia praitjani kurala nganai ngalpuruja kurukurula, ja tinkari ngankala nganai ngara woraia ngundrana; ja ngadani pratjanani jurakokana pantjila nganai Godandru.

⁶ Jenia, ngatata worajai, ngani ngakangundru ja Apollongundru jatana warai jurangundru, ngangau jura ngalingundru kiririnanto, wata nunkangu morla pirna ngundraterinantu mina dakanala parai, ngangau jura wata kulnuni wombatjerananto kulnuni.

7 Warle jidna pirna ngankana warai? Mina jundru ngamalkai, ninaia jundru wata maninala? Jundru ninaia morlalu matja maninani, minandru jidni jurakokateriai, jundru ninaia wata maninani?

8 Jura matja jerto nganai; jura kana poto pirnanto pantjina warai, ngalingu panini jura kapara pantjina warai. Ngumu nganananto jura kapara nganai, ngangau bakana ngali jurangu jela kapara nganananto.

9 Ngato ngundrai, Godali ngaianina Apostel worana ngadanietja terkibana warai, narini matja jinkina jeribaka; ngangau ngaiani wondrani malka pantjina warai mitalani ja angelani ja kanani.

10 Ngaiani patipati nganai Christungundru, jura kiri nganai Christungu; ngaiani waltowalto, jura ngurunguru; jura pirna, ngaiani pirnala pani.

11 Karari ditjielu ngaiani mauali ja tertielu ngamai ja balu nganai, ja tanali ngaianina maramokujeli nandrai, ja piri pani ngaiani ngamalkai,

12 Ja jiglerali ngaianini marali ngankai. Tanali ngaianingu kaldri jatanani, jeruja ngaiani ngurungutanani; tana ngaianingu tirikaripaterinani, jeruja ngaiani tanana patai;

13 Tanali ngaianina ngirkibanani, jeruja ngaiani jaura murlali jinkiai; mitalaia tarpani mita ngaiani pantjina warai, kana pratjanaia worani kararielu.

14 Wata jurana nintali ngankala ngato jenia dakai, a-ai, ngato jurana ngakani kupa ngantjalu jeribaka kurukurubai.

15 Jura 10,000 wapalkanietja Christuni ngamalkanani, jeruja jura wata ngaperi marapu ngamalkai; ngangau Christungu Jesungu ngantjani jaurali ngato jurana kantji patana warai.

16 Jeruja ngato jurana kurukurubai, ngakangu karipaterianimai.

17 Jendrania ngato Timotheus jurangu jinpana warai, nau ngakani kupa ngantjalu ja talku nganai Kaparani, nulu jurana mangatandra wilpa ngankala nganai ngakani palto Christungu, worderu ngato paruparu mili wolara pratjanani ngujangujara jinkiai.

18 Palpa jurangundru wombatjarai, ngangau tanali ngundrai, ngani wata wokarala nganai.

19 Wolja ngani jurangu wokarala nganai, Kapara jertapaterinani, ja ngato ngujamala nganai wata wombatjaranietjaia jaura, a-ai, ngurula.

20 Ngangau wata jaurani Godaia milila parai, a-ai, ngurulani.

21 Mina jura ngantjai? Ngani pitali jurangu wokarananto kara, ngantjanali ja Jaola manjujeli kara?

5

1 Jaura parai, jurangu jela palakantji nganai, ja jenipara palakantji, ninaia bakana kana kojeli wata ngujamai, kulnujeli ngaperaia nunkanaia noa ngamalkai.

2 Ja jura wombatjarai, ja wata ngaurongauro pantjina warai, nina jurangundru dangananto, nulu jenia ngankana warai.

3 Ngani palkujeli wata jerra nganai, windri jaolali kantji jerra nganai, ja ngani kantji naka jeribaka kurana warai, nina, nulu jenipara ngankana warai:

⁴ Ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni talani, jura matja jurborinani ja bakana ngani jaola ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni ngurulali,

⁵ Jenipara kana Satanangu jinkila palkuja teribanaia, ngangau jaola tepi pantjinanto Kaparaia Jesuni ditjini.

(Dakani jaura Jesu tepi terkakani ditjini ngoperalani)

⁶ Jurani pirnala wata ngumu nganai. Wata jura milkila, pulkurutjeribani buka ngalje buka tjanka pratjana pulkurutjeribai?

⁷ Jeruja pulkurutjeribani buka womala tarpanau, jura buka tjanka marra pantjinanto, worderu jura pulkurutjeribani buka pani nganai. Ngangau Passa kuparu ngaianini Christus, ngaianingundru matja nandrana.

⁸ Jeruja ngaiani ditji pirnani ngarnananto wata pulkurutjeribani buka womalani, bakana wata madlentjaia ja tjikatjikaia pulkurutjeribani bukani, a-ai, talkulaia ja morlalulaia pulkurutjeribani buka panini.

⁹ Ngato jurangu dakani jaurali dakanala, jura wata palakantjini jela ngamananto.

¹⁰ Jenia ngato wata ngundrai nunkanipini mitaia palakantjindru, ja ngukingukibaterinietjandru, ja watawatali maninietjandru, ja Goda muramura wodatarana ngamanietjandru; jeruja jura mitandru dunkananto.

¹¹ Jeruja ngato jurangu dakanala, jura wata jela ngamananto kulnuni, nulu tala “ngatata” ngamalkai, ja palakantji kara, ngukingukibaterinietja kara, Goda muramura wodatarana ngamanietja kara, ngirkibanietja kara, tapanietja kara, watawatali maninietja kara nganai; jendrangupara jela jura bakana wata tajinanto.

¹² Jenia ngakangu parai, tanangu palarani kalala kurala? Jura wata tanangu, jurangu tertii, kalala kuranani?

¹³ Tanangu palarani Godali kalala jinkila nganai. Nina madlentji ngankanietja jurangundru danganau!

6

¹ Minandru kulnujeli jurangundru, nulu tirijakalkijiribamalina ngamalkanani, tjakakijiribamaliai kana talku panini ja wata kana kulikirini?

² Jura wata milkila, kana kulikirieli mitani kalala kurala nganai? Ja jura mitani kalala kuranani, minandru jura ngandandariai potu wakawakani kalala kurala?

³ Jura wata milkila, ngaiani angelani kalala kurala nganai? Worderu morla mitaia potuni?

⁴ Jura mitaia potundru tjakakijiribamalinani, jura tanana, tanali mili wolarali wakawaka ngundrai, kurai.

⁵ Jurana nintali ngankala ngani jenia jatai. Jura ngundru wata kana kiri kulno nganai, nau ngurunguru nganai ngatatani kalala kurala?

⁶ A-ai, ngatatajeli ngatatani tjakakijiribamaliai, ja jenia kana morlalu ngundrani panini!

⁷ Jenia matja madlentji nganai jurangundru, jura tjakakijiribamalinani. Minandru jura wata tjikatjika patai? Minandru jura wata manju nganai, tanali jurangu watawatali maninani?

⁸ A-ai, jura wata talku ngankai ja watawatali maniai, ja jenia ngatatani?

⁹ Jura wata milkila, kana wata talkujeli Godaia milila wata maratunka manila nganai? Wata tjautjau ngundranau: Wata palakantji, wata Goda muramura wodatarana ngamanietja, wata pinta wokaribanietja, wata kana murumuru, wata kankuni murumuru ngankanietja.

¹⁰ Wata kurikantji, wata ngukingukibaterinietja, wata tapani-etja, wata ngirkibanietja, wata watawatali maninietja Godaia milila maratunka manila nganai.

¹¹ Ja jenipara palpa jurangundru nganana warai. Karari Nulia jurana kulirkana warai, ja kulikiri ngankana warai, ja talku ngankana warai Kaparaia Jesuni talani, ja ngaiananaia Godaia Jaolani.

¹² Pratjana ngakangu parai, windri wata pratjana ngumu nganai; pratjana ngakangu parai, ja wata kulnujeli ngana kalalu ngankananto.

¹³ Buka mandraia, ja mandra bukaia; Godali ninapara ja jenipara worala nganai. Palku wata palakantjia, a-ai, Kaparaia; ja Kapara palkuja.

¹⁴ Godali wata windri Kapara jiritjibana wonti, a-ai, Nulia bakana ngaianina jiritjibala nganai nunkani ngurulali.

¹⁵ Jura wata milkila, jurani palku Christuni buru nganai? Ngato Christuni buru maninanto ja palakantjia buru ngankananto? A-ai.

¹⁶ Jura wata milkila kara, worona piranguruni ngamai, nau nankangu jela palku kulno nganai? Ngangau pudla, worderu Nauja jatai, palku kulno nganala nganai.

¹⁷ Worana Kaparani ngamai, nau nunkangu jela Jaola kulno nganai.

¹⁸ Palakantjindru japa mindrianau! Madlentji pratjana, kana kulnujeli ngankanani kara, palkuni palarani nganai; palakantjieli nunkani palkuni madlentji ngankateriai.

¹⁹ Jura wata milkila kara, jurani palku Jaola kulikiria punga jurangu nganai, ninaia jura Godandru maninala, ja ngani wata munta ngani nganai?

²⁰ Ngangau Nulia jurana kalalaia mamana wonti. Jeruja Goda jurakokanau jurani palkuni ja jurani jaolani, ngangau pudlaia Godaia pilki nganai.

7

¹ Nunkangundru, mina jura ngakangu dakanala, ngani jatai: Ngumu nganai kanani, nulu widla wata karanani;

² Windri palakantjindru materali widla nunkani ngamalkaiatimai, ja widlali materi nankani ngamalkaiatimai.

³ Materali widlani jinkinanto, mina nulu nankangu wilpanto nganai; jeruja bakana widlali materani.

⁴ Widlali nankani palkuni wata ngurula ngamalkai, a-ai materali; jeruja bakana materali nunkani palkuni wata ngurula ngamalkai, a-ai, widlali.

⁵ Wata kulno ngadatikibau kulnuni, windri judla kulnukulnuni ngananani miljaru kulnuwirdi, jura ngara ngamani ngamalkananto milja ngamanaia ja ngatjinaia; ja nakaldra jelarialumai, Satanalai judlana wontjaiati judlani waltowaltundru.

⁶ Jenia ngani jatai manuni kurana jeribaka, ja wata jirijiribana jeribaka.

7 Ngato ngautjai, kana pratjana ngakangu jeribaka nganananto; windri pratjana pilkipilkieli Godandru nunkani manjulaia potu pilki ngamalkai, kulnujeli jeruja, kulnujeli jeruja.

8 Ngani mantakani ja mangawaruni jatai: Tanangu ngumu nganai, tana ngakangu jeribaka ngamanani.

9 Tana ngandandarini rigamalkaterila, tanali noa patananto; ngangau morla ngumu nganai, tanali noa patanani, baka pirna ketjaketjanani.

10 Tanangu pintani ngato jirijiribai, wata ngato, a-ai, Kaparali, widla materandru wata puntibateriatimai;

11 Nani kantji puntibaterinani, nandru noa pani ngarnananto kara, materani murlali pantjinanto kara; ja materali widla wata worarananto.

12 Tanangu nguruni ngani jatai, wata Kapara: Ngatata kulnujeli noa ngamalkanani, nandru wata morlalu ngundranani, ja nandru kulnukulnuni ngananani nunkangu jela ngamala, nulu nana wata worarananto.

13 Bakana widlali noa ngamalkanani, nulu wata morlalu ngundranani, ja nulupini kulnukulnuni ngananani nankangu jela ngamala, nandru nina wata worarananto.

14 Ngangau materi, nulu wata morlalu ngundranani, kulikiri nganai widlani; ja widla, wata morlalu ngundranani, kulikiri nganai materani; jenia wata ngananani, kupa jurani murumuru ngananani, karari tana kulikiri nganai.

15 Nulu wata morlalu ngundranani, nau puntinanto; ngatata kara, kaku kara, tanangupini potuni wata dupudupu nganai. Murlani Godali ngaianina karkana warai;

16 Ngangau jundru milkila, widlajai, jundru materi kulkala nganai kara? Jidni milkila, material, jundru widla kulkala nganai kara?

17 Windri worderu Kaparali kulnuni jinkina warai, worderu Godali kulno karkana warai, jeruja nau wirarinanto. Ja jeruja ngato mili wolara pratjanani jirijiribai.

18 Nulia kulno karuwalila karkana warai, nulu wata karuwalila panini jeri ngankaterinanto; Nulia kulno karuwalila panini karkana warai, nulu wata karuwalila pantjinanto.

19 Karuwalila panila nganai, ja karuwalila panini panila nganai, windri Godaia jirijiribani jaura ngamalkala.

20 Pratjana nunkangupini karkanilani ngamaiatinimai, nunkanali Nulia tanana matja karkana.

21 Jidni kanaia mili matja karkana, wata manujeli ngundrau, jidni ngurunguru nganai kurakaterila, kurakateriau!

22 Ngangau worana Kaparani kanaia mili matja karkana, nau Kaparaia kurakanila nganai; jeruja bakana, worana kurakanila matja karkana, nau Christuja mili nganai,

23 Kalala pirnali Nulia jurana burungankana wonti; wata kanaia mili pantjianau!

24 Ngatata worajai, pratjana nunkangu ngamananto Godani, worderu Nulia nina karkana warai.

25 Mankarandru ngato wata Kaparaia jirijiribani jaura ngamalkai: ngato ngundrana ngankani kaukaubai, ngangau ngato Kaparandru kalumiltjamiltjarina manina wonti morlalu ngundrani nganala.

26 Jeruja ngato ngundrai, jenia ngumu nganai karari ketjaketjanandru, jenia kana kulnuni ngumu nganai jeruja nganala.

27 Jidni widlani workamantraterina warai, wata wontiau nana worarala; jundru widla pani ngananani, wata widla wontiau.

28 Jundru kantji noa patana warai, jundru wata madlentji ngankana warai; ja mankarali noa patana warai, nandru bakana wata madlentji ngankana warai. Ketjaketjana palkujeli tanali ngamalkala nganai; ngato jurana kulkananto.

29 Jenia ngani jatai, ngatata worajai, miljaru wordu nganai; ngangau bakana tanana, tanali noa ngamalkai, nganananto noa pani jeribaka; ja tana jindrala wapaia, jindrana pani jeribaka nganananto;

30 Ja tana mankila wapaia, mankina pani jeribaka nganananto; ja tanali burungankala wapaia, poto pani jeribaka nganananto.

31 Ja tanali ninapini mita ngamalkala wapaia, wata ngamalkana jeribaka nganananto; ngangau nunkanipini mitaia mudla mudai.

32 Ngato ngantjai, jura manujeli ngundrani pani nganananto. Mantaka materali manujeli ngundrai mina Kaparaia nganai, worderu nau Godaia ngantjani nganananto.

33 Warle noa patana warai, mitaia manujeli ngundrai worderu nau widlaia ngantjani nganananto.

34 Pilkipilki nganai widlani ja mankarani. Mantaka widlali manujeli ngundrai mina Kaparaia nganai, nani kulikiri nganananto palkujeli ja jaolali; nandru matja noa patana, nana manujeli ngundrai mina mitaia nganai, worderu nani materaia ngantjani nganananto.

35 Jenia ngani jatai jurani ngumuja; ngato jurangu wata minti worananto, a-ai, ngangau jenia ngumu nganai, jura milingeru ja wonki Kaparani nganananto.

36 Kulnujeli ngundranani, nunkani mankarani nintali nganai, ngangau nunkani mankarai ditji mudaiati, ja jenia jeruja pantjinanto, nulu ngankaiatimai mina nau jertapateriai, nulu wata madlentji ngankai; nana noa patananto.

37 Warle ngarali ngurunguru ngundranani, ja nunkangu wata nankanankana parai, ja ngurula ngamalkai nunkani jertapaterinani, ja nunkani ngarani jenia ngundrana warai, nunkani mankara ngamalk-ijiribala, nulu ngumu ngankai.

38 Jeruja nulu ngumu ngankai, nulu noa patai; ja nulupini, nulu wata noa patai, nulu morla ngumu ngankai.

39 Widla workamandrana nganai jirijiribani jaurandru, jeruntjaia ditji noa nankani tepi nganai; nankani noa matja palinani, nani kurakani nganai noa kulno patala worana nandru ngantjai, windri Kaparani.

40 Nani morla murlali nganai, nani jeruja ngamanani, worderu ngato ngundrai. Ngato ngundrai, ngato bakana Godaia Jaola ngamalkai.

8

1 Muramuraia poto ngumundru ngaiiani milkila, ngaiiani pratjanali ngujamani ngamalkai. Ngujamanali wombatjarai, ja ngantjanali wotiai.

2 Kulnujeli ngundraterinani nau milkila ngananani, jeruja nulu panila ngujamana warai worderu nina ngujamananto.

3 Kulnujeli Goda ngantjanani, nina Nulia ngujamala wapaia.

⁴ Muramura poto ngumuja tajinandru ngaiani milkila, muramura pani mitani nganai, ja wata Goda pilki nganai, windri Kulno.

⁵ Ja tanali kantji muramura worana dikanani, pariwilpani kara mitani kara, worderu Goda muramura marapu ja Kapara marapu nganai;

⁶ Ngaianingu windri Goda kulno nganai, Ngaperi, nunkangundru warupoto nganai, ja ngaiani nunkangu; ja windri Kapara kulno, Jesus Christus, nunkangundru warupoto nganai; ja ngaiani nunkangundru.

⁷ Wata pratjanali ngujamani ngamalkai. Palpa ngara ngaialandru japali, tanali nina muramuraia poto ngumu jeribaka tajiai, ja ngangau tanani ngara ngaijala waltowalto nganai, jeruja nau murumuru pantjiai.

⁸ Tajinali ngaianina Godani wata talku ngankai; ngangau ngaiani tajinani, ngaiani wata morla talku nganala nganai; ja ngaiani wata tajinani, ngaiani wata morla waka nganala nganai.

⁹ Ngamalkaterianau, jurani ngurula waltowaltuni dakaterina pantjiai.

¹⁰ Kulnujeli jidna, jundru ngujamana ngamalkanani, najinani muramuraia pungani kurlini ngamanani; nau wata nunkani ngara ngaijala waltowalto ngurunguru ngankaterila nganai muramuraia poto ngumu tajila?

¹¹ Ja jinkani ngujamanandru ngatata waltowalto tintaterila nganai, nunkangundru Christus palina wonti?

¹² Jeruja jura ngatata worangu madlentji ngankanani, ja tanani ngara ngaijala waltowalto nandranani, jura Christungu madlentji ngankai.

¹³ Jendrangundruja, ngangau tajinali ngatatani ngakanani dakaterina jinkinani, jeruja ngato morlalu wata nganti tajila nganai ngurali, ngangau ngato wata ngatatani ngakanani dakaterina kurananto.

9

¹ Ngani wata Apostel nganai? Ngani wata kurakanila nganai? Ngani wata Jesus Kapara ngaianani najina wonti? Jura wata ngankani ngakani nganai Kaparani?

² Ngani wata kana pilkia Apostel ngananani, ngani jenipara morlalu jurangu nganai, ngangau ngakani Apostel ngamalkijiribani malka morlalu jura nganai Kaparani;

³ Jurajuralkaterini ngakani tanangu, tanali ngana wontjai, naupini nganai.

⁴ Ngaiani wata ngurula ngamalkai tajila ja tapala?

⁵ Ngaiani wata ngurula ngamalkai kaku noa wiralkala Apostel worali ja Kaparaia ngatatajeli ja Kephajeli jeribaka?

⁶ Windri ngato ja Barnabali kara wata ngurula ngamalkai panila ngankala?

⁷ Worana tirmalinaia wapai, ja kalala pani maniai? Warle waina maru kurai, ja wata nunkani tandrandru tajiai? Warle ngami kulno ngamalkai, ja wata ngamandru tajiai?

⁸ Ngani jenia kana jeribaka jatai; wata jirijiribani jaura jenia bakana jatai?

9 Ngangau Mosini jirijiribani jaurani dakanala parai: “Jundru ngantini nulu tandra nankanankai, wata mana billieli ngandrawalkantant!” Godali nganti manujeli ngundrai kara?

10 Nauja jenia wata kantji ngaianingundru jatai? Kau, ngaianingundru jenia dakanala parai, ngangau mita bakunietjali mita bakujai kalkanaia, ja tandra nankanankanietjali nankai kalkanaia, bakana manila.

11 Ngaiani jurangu Jaolaia poto jaupana warai, jenia pirna nganai, ngaiani jurani mitaia poto kampanani?

12 Kana pilkieli ngurula ngamalkanani jurangu, minandru morla wata ngaiani? Ngaiani ninapini ngurula wata manina warai, a-ai, ngaiani pratjana mandrai, ngaiani wata dakaterini jinkinanto Christuni ngantjani jaurani.

13 Jura wata milkila, tanali poto ngumu ngankingai, poto ngumundru tajiai? Ja tanali Altara ngamalkai, Altarandru maniai?

14 Jeruja bakana Kaparali kurana wonti, tanali ngantjani jaura kaukaubai, tana ngantjani jaurandru bakana tepirinanto.

15 Ngato panila tanangundru manina warai. Jenia ngato wata dakana warai, ngakangu bakana jeruja pantjinanto. Ngakangu morla ngumu nganananto palila, kulnujeli pirnala kaliati.

16 Ngato ngantjani jaura kaukaubanani, jenia wata pirnala nganai ngakangu, ngangau ngato jenia kantji ngankananto. Jakajai ngakangu, ngato ngantjani jaura wata kaukaubanani.

17 Ngangau ngato jenia bakujeli ngankanani, ngato kalala manila nganai; ngato jenia buljubuljujeli ngankanani, jeruja ngakangu Godaia poto ngamalkijiribani jinkinala.

18 Mina kalala ngakani nganai? Ngato ngantjani jaura kaukaubanani, ngato ninaia ngantjani jaura bakujeli kaukaubananto, ja ngakani ngurula ngantjani jaurandru wata maninanto.

19 Ngani wata kulnuja mili nganai, ngani munta pratjanani mili jinkiterinala, ngato tanangundru marapu mamananto.

20 Ja ngani Juda kanani Juda kana jeribaka pantjina warai, Juda kana mamala; tanangu, tana jirijiribani jaurani ngamai, jirijiribani jaurani ngamanani jeribaka, tanana, tana jirijiribani jaurani ngamai, mamala;

21 Tanangu, tana jirijiribani, jaura panina, jirijiribani jaura panini jeribaka, ngani munta wata Godaia jirijiribani jaura panini ngamai, a-ai, ngani jirijiribani jaurani ngamai Christungu, tanana, tana jirijiribani jaura panini, mamala.

22 Ngani waltowaltuetjani waltowaltuetja jeribaka pantjina warai, tanana, tana waltowalto, mamala; ngani kana pratjanani pratjana pantjina warai, paruparu palpa kulkala.

23 Jenia pratjana ngato ngankai ngantjani jaurandru, ngato nunkanina maninanto.

(Dakani jaura Septuagesiniä ditjini)

24 Wata jura milkila, tana milkimalini mitani mindriai, pratjana mindriai, ja windri kulnujeli kalala patai? Jeruja jura mindrianau nina pataia.

25 Pratjaterina, tana mindriai, pratjanani ngamalkateriai; tanapara pirapira manila nau mudai, ja ngaiani pirapira nau wata mudai.

²⁶ Ngani mindriai, ja wata bakuja; ngato nandrai, ja wata kulnuni jeribaka nulu warumai.

²⁷ A-ai, ngani palku nankateriai, ja nina mila ngankateriai, ngangau ngato nguruni matja kaukaubani pirna nganana, munta tintateriati.

10

¹ Ngangau jura milkila nganananto, ngatata worajai, ngaperi wora ngaianani pratjana talara palkuja ngalpani nganana wonti, ja pratjana panto pirnani palkingana wonti;

² Ja pratjana tanali multibanila manina wonti Mosingu talara palkujeli ja panto pirnali.

³ Ja pratjanali tanali Jaolaia buka kulno tajina wonti.

⁴ Ja pratjanali tanali Jaolaia tapani kulno tapana wonti, ngangau tanali tapana wonti Jaolaia taldrandru, naupini tanangu karipaterina wonti, nauja taldra Christus nganana wonti,

⁵ Ja anana marapu Godali wata ngantjana wonti; ngangau Nulia tanana worana ngutana wonti pitarani.

(Dakani jaura G. D. 9 Trinitatis)

⁶ Jenia ngaianangu mudlamalkaia pantjina wonti, ngangau ngaiana wata poto madlentjani milkirinanto, worderu tanali milkirina wonti.

⁷ Bakana wata muramuraia mill pantjianau, worderu tanangundru palpa; worderu dakanala parai: “Kana wolara ngamana ngarina wonti tajila ja tapala, ja terkala tarana wonti dultrila.”

⁸ Bakana ngaiana wata palakantji ngamananto worderu tanangundru palpa palakantji ngamana wonti, ja ditji kulnuni palina wonti 23,000.

⁹ Ngaiana bakana Christus wata wontjananto, worderu tanali palpali ninaia wontjana wonti, ja tjtujeli tanana nandrana wonti.

¹⁰ Bakana wata kuterianau, worderu tana palpa kuterina wonti, ja naria angelali tanana nandrana wonti.

¹¹ Jenipara pratjana tanangu mudlamalkali pantjina wonti; ja ngaianangu naupini dakanala ngaianana kapakuribala, ngaiana ditjini ngadalani karakara.

¹² Ngangau worana munta ngundrateriai terkala, nau ngamalkaterinanto puriati.

¹³ Wontjana pilkieli jurana wata patana warai, windri kanaia wontjana; Goda talku nganai, Nulia wata manuni kurala nganai, jurana wontjananto morla pirna jurani ngurulani, a-ai, Nulia wontjanandru jurana tjirimalkala nganai, jeruja jura ngurunguru nganala nganai nina waltala.

¹⁴ Jendrangundruja, ngantjani ngakani, muramura wodatarana ngamanandru japa mindrianau!

¹⁵ Ngani kana kirini jeribaka jatai; jura muntali wontjanau, mina ngato kurai.

¹⁶ Ngurungutani koko, ninaia ngaiani ngurungutai, nauja wata Christuni kumarani jela nganai? Nauja buka, ninaia ngaiani wokaribai, nauja wata Christuni palku jela nganai?

¹⁷ Ngangau windri buka kulno nganai, ja palku kulno ngaiana marapujeli, ngangau ngaiana pratjana buka kulnundru maniai.

18 Najianau Israel palkundru! Wata tana, tanali poto ngumu tajiai, Altarani jela nganai?

19 Mina ngani jatai? Muramura minakulno nganai kara, muramuraia poto ngumu minakulno nganai kara?

20 A-ai, Mina kana kojeli poto ngumu jinkiai, jenia tanali kutjini jinkiai, ja wata Godani; ngato wata ngantjai, jura kutjia kamaneli pantjinanto.

21 Jura ngandandariai Kaparaia koko tapala ja kutjia koko; jura ngandandariai Kaparaia kurlini ngamala ja kutjia kurlini.

22 Ngaiana Kaparani delkinanto kara? Ngaiana morla ngurunguru nganai nunkangu?

23 Pratjana ngakangu manuni kurala wapaia, windri wata pratjana ngumu nganai; pratjana ngakangu manuni kurala wapaia, ja wata pratjanali wotiai.

24 Wata kulnujeli wontiau nunkamna, a-ai, mina kulnuja nganai.

25 Pratjana, mina tanali ngantiburungankani pirini kalalaia jinkiai, tajianau, ja morla wata jakalkanau ngara ngaialandru.

26 Ngangau mita Kaparaia nganai, ja nunkani poto pratjana.

27 Kana kulno morlalu ngundrani panieli jurana karkanani, ja jura jertapaterinani wapaia, pratjana tajianau mina tanali jurangu kurai, ja morla wata jakalkanau ngara ngaialandru.

28 Kulno jurangu jatanani: Naupini muramura poto nguinja nganti nganai, jenia wata tajianau nunkangundru, nulu jenia kaukaubana warai ngara ngaialandru; ngangau mita Kaparaia nganai, ja nunkani poto pratjana.

29 Ngara ngaialandru ngani jatai, wata jinkanani, a-ai, nguruja; minandru kulnuja ngara ngaijalali ngakani kurakanani kalala ngundrananto?

30 Ngato jurakokanali tajinani, minandru tanali ngana ngirkibai, nunkangundru minani ngato jurakokai?

31 Jura tajinani kara tapanani kara minakulno ngankanani kara, pratjana ngankanau Godaia pirnalaia.

32 Juda kanani ja Grieka kanani ja Godaia mili wolarani wata dakaterini pantjianau!

33 Worderu bakana ngani warupotuni kana pratjanani murlali nganai, ja wata wontiai mina ngakangu, a-ai, mina warupotuni ngumu nganai, tana tepi pantjinanto.

11

1 Ngakangu karipaterianau, worderu ngani Christungu.

2 Ngato jurana jurakokai, ngatata worajai, ngangau jura pratjanani ngana milingeru ngundrai, ja jirijiribani jaura ngamalkai, worderu ngato tanana jurangu jinkina wonti.

3 Ngani jertapateriai jura milkila nganananto, materai mangatandra Christus nganai; widlaia mangatandra materi nganai; Christuni mangatandra Goda nganai.

4 Materali ngatjinani kara talpadakanani kara, ja kakabilli mangatandrani ngamalkanani, nulu mangatandra nunkani nintali ngankai.

5 Widlali ngatjinani kara talpadakanani kara mangatandra wata walpaterini, nandru mangatandra nankani nintali ngankai; ngangau jenia para wokaribani jeribaka nganai.

6 Widlali mangatandra wata walpaterinani, nandru ba kana para wokaribanto; widlani ninta ngananani para wokaribala kara balurila kara, jeruja nani walpaterinanto.

7 Materi mangatandra wata walpaterinanto, ngangau nau Godaia mudla ja pirnala nganai; ja widla materaia pirnala nganai.

8 Ngangau materi wata widlandru, a-ai, widla materandru nganai.

9 Ngangau Nulia materi wata widlandru pantjimana wonti, a-ai, widla materandru.

10 Jendrangndruja widlali ngurula mangatandrani ngamalkananto angelandru.

11 Windri materi widla panini, ja widla materi panini, wata Kaparani nganai.

12 Ngangau worderu widla materandru, jeruja bakana materi widlandru, ja pratjana Godandru.

13 Muntali ngundranau jenia talku nganai kara, widla wata walpaterini Godani ngatjinanto?

14 Mangatandra muntali jurangu wata wondrai, materali para wiridi ngamalkanani, jenia nunkangu ninta nganai?

15 Widlali para wiridi ngamalkanani, jenia nankangu pirnala nganai? Ngangau para nankangu walpaterini matja jinkina.

16 Kulnujeli jurangundru ngantjanani jatamalila, ngaiiani wata jenia ngankai, bakana wata Godaia mili wolara.

17 Ngato jenia jirijiribanani, ngato jenia wata jurakokai, jura wata jurboriai ngumuja, a-ai, madlentjaia.

18 Ngopera, jura jurborinani mili wolarani, ngato ngarai, tidatida nganai jurangu terti, ja palpa ngato morlalu ngundrai.

19 Ngangau mudlawariwari jurangu terti nganananto, ngangau wonkietja tinkari pantjinanto jurangundru.

20 Jura jurborinaia jurborinani, jura ngandandariai Kaparaia buka tajila.

21 Ngangau kulno ja kulnujeli buka nunkani bukani ngopera tajiai, jeruja kulno mauali nganai ja kulno kaljura.

22 Jura wata punga ngamalkai tajila ja tapala kara? Jura Godaia mili wolara waka ngundrai, ja tanana nintali ngankai, tanali panila ngamalkai kara? Mina ngani jurangu jatananto? Ngato jurana jurakokananto? Jendrangndruja ngato jurana wata jurakokai.

(Dakani jaura kuljakulja Thursdayni)

23 Ngato jenia Kaparandru manina wonti, mina ngato jurangu bakana jinkina wonti: Kapara Jesujeli nunkangupini tinkani, nulu ninaia matja wondawondana, Nulia buka patana wonti;

24 Ja Nulia jurakokana wonti, ja ninaia wokaribana wonti ja jatana wonti: “Patanimai ja tajianimai; Naupini ngani palku nganai, Nauja jurangu nganai, jenia ngankanau ngakangu ngundrala.”

25 Jeruja bakana koko, tajinani ngadani, ja jatana wonti: “Naupini koko Testamenta marra nganai, ngakangu kumarani; jenia ngankanau jeruntjaia pota jura tapai, ngakangu ngundrala.”

²⁶ Ngangau jeruntjaia poto jura ninapini buka tajiai, ja ninapini koko tapai, jura Kaparaia nari kaukaubai, Nauja wokarala tikanantulu.

²⁷ Jeruja: Warle wata talku ninapini buka tajiai kara, Kaparaia koko tapai kara, nulu Kaparaia palkundru ja kumarandru kalala manila nganai.

²⁸ Kulno munta winpateriatimai, ja jeruja nulu bukandru tajiatimai ja kokundru tapaiatimai.

²⁹ Ngangau warle wata talku tajiai ja tapai, nulu muntali kalala tajiai ja tapai, ngangau nulu Kaparaia palku wata pilki ngundrai.

³⁰ Jendrangundruja jurangu jela waltowalto ja muntja marapu nganai, ja marapu matja palina.

³¹ Ngaiani munta kalala ngundraterinani, ngaiani wata kalala maninani.

³² Ngaiani kalala maninani, Kaparali ngaianina nandrai, ngaiani wata mitalali jela kalala maninanto.

³³ Ngangau, ngakani ngatata worajai, jura jurborinani bukaia, kalkamalianimai.

³⁴ Kulno mau ngananani, nulu pungani tajiatimai, jura wata kalalaia jurborinanto. Mina morla, jenia ngato kurala nganai ngani wokaranani.

12

(Dakani jaura G. D. 10 Trinitatis)

¹ Jaolaia potundru ngani wata jertapateriai, ngatata worajai, jura ko nganananto.

² Jura milkila, jura kana ko matja nganana, jura muramura ngapuni wapana wonti, worderu tanali jurana wapalkana wonti.

³ Jendrangundruja ngato jurangu tinkari ngankai: Wata kulno, nulu Godaia Jaolali kaukaubai, Jesus dikidikibala nganai, ja kulno ngandandariai jatala: "Jesus Kapara nganai," windri Jaolali kulikirieli.

⁴ Manjulaia potuja mangini marapu nganai, ja Jaola kulno;

⁵ Ja ngankijiribanaia mangini marapu nganai, ja Kapara kulno:

⁶ Ja ngurulaia mangini marapu nganai, ja Goda kulno Nulia warupoto ngankai warupotuni.

⁷ Pratjanani Nulia Jaolaia tinkari ngankani jinkiai mill marapu ngumuja.

⁸ Kulnuni Nulia jinkiai Jaolali jaura kiri jatala; kulnuni Nulia jinkiai Nulupini Jaolali ngujamani jaura jatala;

⁹ Kulnuni morlalu ngundrani, nunkangupini Jaolali; kulnuni manjulaia poto tepi ngankanaia, nunkangupini Jaolali;

¹⁰ Kulnuni pirnala ngankala, kulnuni talpadakala; kulnuni Jaola ngujangujamala; kulnuni tali nguja marapu; kulnuni tali mildiri ngankala.

¹¹ Jenipara pratjana Nulupini Jaolali kulnujeli ngankai, ja Nulia warupotuni pilki jinkiai, worderu Nauja jertapateriai.

¹² Ngangau worderu palku kulno nganai, ja nulia buru marapu ngamalkai, ja palku buru pratjana windri palku kulno nganai, jeruja bakana Kristus.

¹³ Ngangau ngaiani Jaola kulnujeli palku kulnuja multibanila manina wonti; ngaiani Juda kana kara Griekala kara, mili kara kurakanila

kara, ja Nulia ngaianina pratjana Jaola kulnujeli kaljura ngankana wonti.

¹⁴ Ngangau bakana palku wata buru kulno nganai, a-ai, marapu.

¹⁵ Tidna jatanani: Ngangau ngani wata mara nganai, jendrangundruja ngani wata palkuja nganai; nauja jendrangundruja wata palkuja nganai?

¹⁶ Ja talpa jatanani: Ngani wata milki nganai, jendrangundruja ngani wata palkuja nganai; nauja jendrangundruja wata palkuja nganai?

¹⁷ Palku windri milki ngananani, woderi ngarani parai? Nauja windri ngarani ngananani, woderi panimani parai?

¹⁸ Jeruja Godali buru pratjanani pilki ja pilki kurana wonti, worderu Nulia ngantjana wonti.

¹⁹ Tanaia pratjana windri buru kulno ngananani, woderi palku?

²⁰ Jeruja bura marapu nganai, ja windri palku kulno.

²¹ Milki ngandandariai marani jatata: Ngato jidna wata ngundrai; ja nakaldra mangatandra tidnani: Ngato judlana wata ngundrai.

²² A-ai, tanaia palku buru, tananaia ngaiani ngundrai waltowalto, tanaia ngaianingu pirna nganai.

²³ Ja tanangu buruni, tananaia ngaiani wata pirna ngundrai, tanangu ngaiani morla pirnala jinkiai; ja tananaia ninta pani, ngaiani ninta pirna ngankai;

²⁴ Ja tananaia ninta pirna nganai, tanalia jenia wata ngamalkananto. Godali palku ngokana wonti, ja buru wangiwingini morla pirnala jinkina wonti.

²⁵ Ngangau wata puntibijiribamalina nganananto palkuni, a-ai, buru pratjana manjujeli ngundrijiribamalinanto.

²⁶ Ja buru kulno ketjaketjanani, buru pratjana jela ketjaketjai; ja buru kulno pirna pantjinani, buru pratjana jela mankiai.

²⁷ Jura Christuni palku, ja pratjana pilki ja pilki buru nganai.

²⁸ Ja Godali palpa mili wolarani kurana wonti: Ngoperala Apostel, mandrula Propheta, parkula ngujuangjara jinkinietja; ngadani pirnala ngankanietja, ngadani manjulaia poto tepia, marangokanietja, jirijiribanietja, tali nguja pilki ja pilki.

²⁹ Pratjana Apostel nganai? Pratjana Propheta nganai? Pratjana ngujuangjara jinkinietja nganai? Pratjana pirnala ngankanietja nganai?

³⁰ Pratjana ngurula ngamalkai pirnala ngankala? Pratjanali tepi ngankani poto ngamalkai? Pratjana tali pilki ja pilkini jatai? Pratjanali mildiri ngankai?

³¹ Jigleri ngananau poto ngumu pirna manila. Ja ngato jurangu palto ngumu pirna wondrala nganai.

13

(Dakani jaura G. D. Quinquagesimä)

¹ Ngato kanaia ja angelaia talieli kaukaubanani, ja wata ngantjani ngamalkanani, jeruja ngani windri marda talingana nganai ja linalgana ngaiala.

² Ja ngato talpadakani ngamalkanani, ja kurukurula warupoto nguja-manani, ja ngujamana warupoto ngamalkanani; ja morlalu ngundrani

warupoto ngamalkanani, jeruja ngani ngurunguru ngananani mardawonpa tirimalkala, ja wata ngantjani ngamalkanani, jeruja ngani baku nganai.

³ Ja ngato poto ngakani pratjana piltjaru ngankanani wangiwangini, ja palku jinkitermani turuni jerkila, ja wata ngantjani ngamalkanani, jeruja jendralia ngana wata marangokai.

⁴ Ngantjani manju nganai, ja ngumu nganai; ngantjani wata kaldririiai, ngantjani wata pirna ngundrateriai, ja wata wombatjarai.

⁵ Ngantjani wata pankipankiai, nauja wata muntapata nganai, ja tana ngandandariai ninaia kaldri ngankala, ja nulia wata kalalaia ngundrai.

⁶ Nauja wata mankiai talkula panini, a-ai, nauja mankiai morlalulali.

⁷ Nulia pratjana mandrai, nulia pratjana morlalu ngundrai, nulia pratjanani kalkai, ja pratjanani manju nganai.

⁸ Ngantjani wata mudai; talpadakani mudala nganai, tali pilkipilki jatana mudala nganai, ja ngujamani mudala nganai.

⁹ Ngangau ngujamani ngaianini windri buru wuldru nganai, ja talpadakani ngaianini buru wuldru nganai.

¹⁰ Manamirila matja wokaranani, buru wuldru mudala nganai.

¹¹ Ngani kupa ngananani, ngani jatana wonti kupa jeribaka ja ngundrana wonti kupali jeribaka, ja kaukaubana wonti kupali jeribaka; matja ngani materi, ngato kupalaia mangini worarana wonti.

¹² Karari ngaiiani milkitjerieli jaura waluni najial, ngadani mudlandru mudlani. Karari ngato ngujamai buru wuldrujeli, ngadani ngato nina kantji ngujamala nganai, worderu Nulia ngana ngujamai.

¹³ Karari wonki nganai morlalu ngundrani, kalkani, ngantjani, tanapini parkulu; ja ngantjani morla pirna nganai pudlangu.

14

¹ Ngantjanani karipaterianau; jiglerali ngankanau Jaolaia poto manila, ja morla pirna, jura talpadakananto.

² Ngangau warle tali pilkieli jatai, nau wata kanani, a-ai, Godani jatai; wata kulnujeli jenia ngujamai, Jaolali nau kurukurula jatai.

³ Warle talpadakai, nau kanani jatai wotinaia, kurukubanaia ja ngankalkanaia.

⁴ Warle tali pilkieli jatai, nau munta wotiteriai; warle tatpadakai, mili wolara wotiai.

⁵ Ngato ngantjai, jura pratjana talieli jatananto, ja morla, jura talpadakananto; ngangau talpadakanietja morla pirna nganai tali pilki jataniemtjani, windri nulu jenia bakana mildiri ngankananto mili wolara wotila.

⁶ Karari, ngatata worajai, ngani jurangu wokaranani tali pilki jataniemtja, mina ngani jurangu ngumu nganai, ngato jurangu wata kaukaubanani tinkari ngankanali kara, ngujamanali kara, talpadakani jaurali kara, ngujangujarali kara?

⁷ Wima poto tepi pani, wima koko kara, wima kata kara, taltjinganani ja ngaru wata pilki pilki ngankanani, worderu kanali ngujamananto mina tanali wima kokujeli pulkai kara, wima katali nandrai kara?

⁸ Ja wima koko ngaru walu jinkinani, worana ngankingaterinanto timalinaia?

⁹ Jeruja bakana, jura tali pilkieli jaura karpakarpa jinkinani, worderu tanali jurani jaura ngujamananto? Jura jenipara nganala nganai, tanali ngaranani kaukaubai.

¹⁰ Tali nguja pilki pilki marapu mitani nganai, ja wata kulno tanangundru jaura pani wondrai.

¹¹ Ngato talia ngundrana wata ngujamanani, ngani kaukaubanietjani tula nganai, ja kaukaubanietja ngakangu tula.

¹² Jeruja bakana jura, ngangau jura jigleri nganai jaolaia potuja, jigleri ngananau mili wolarai wotinaia, jura pirna pantjinanto.

¹³ Jendrania tali pilki kaukaubanietja ngatjinanto, nulu jenia bakana mildiri ngankananto.

¹⁴ Ngani tali pilkieli ngatjinani, ngani jaolali ngatjiai, ja tjuru ngakani tandra pani nganai.

¹⁵ Mina karari? Ngani ngatjila nganai jaolali, ngani bakana ngatjila nganai tjurujeli; ngato wonkala nganai jaolali, ngato bakana wonkala nganai tjurujeli.

¹⁶ Jundru Jaolali jurokokanani, worderu kana mangupunkujeli Amen jatananto jinkani jurakokanani, ngangau nau ko nganai mina jidni jatai.

¹⁷ Jundru ngumu jurakokai, windri jundru nguruni wata wotiai.

¹⁸ Ngato Goda jurakokaia wapaia, ngangau ngato tali pilkieli morla kaukaubai jurangu pratjanani.

¹⁹ Mili wolarani ngato morla ngantjai jaura mara wora tjurujeli ngakanali kaukaubala, ngangau ngato bakana nguruni ngujangujara jinkinanto, jaura 10,000 talieli

²⁰ Ngatata worajai, wata kupa waka pantjianau tjurujeli, a-ai, madlentjali kupa pantjianau; tjurujeli manamiri pantjianau.

²¹ Jirijiribani jaurani dakanala parai: "Tali pilkieli ja manamimi pilkieli ngato tanangupini kana wolarani kaukaubala nganai, ja bakana wata jeruja tanali ngana ngarala nganai, Kapara jatai."

²² Jeruja tali pilki malka nganai, wata tanangu, tanali morlalu ngundrai, a-ai, tanangu morlalu ngundrani panini; talpadakani wata tanangu, tana morlalu ngundrani panini a-ai, tanangu, tanali morlalu ngundrai.

²³ Mili wolara jurborinani, ja pratjanali talieli kaukaubanani, ja kana patipati kara kana morlalu ngundrani panini kara wirinani, tana wata jatala nganai jura jirijiri?

²⁴ Pratjanali talpadakanani, ja kana morlalu ngundrani panini kara kana patipati kulno kara wirinani, pratjanali nina karkarkala nganai, ja pratjana nulu ngundrala nganai.

²⁵ Ja nunkani ngaraia kurukurula tinkari pantjila nganai; ja jeruja nau mudlani woraterila nganai ja Godani ngatjila nganai, ja kaukaubala nganai, kantji Goda jurangunto nganai.

²⁶ Mina karari nganai, ngatata worajai? Jura jurborinani, kulnujeli Psalma kulno ngamalkai, nulu ngujangujara kulno ngamalkai, tinkari ngankani kulno kara, nulu jaura tali pilkieli ngamalkai, nulu mildiri ngankani kulno ngamalkai. Jenia pratjana wotinaia pantjiatimai!

²⁷ Kulnujeli tali pilkieli kaukaubanani mandrujeli kara parkulali kara jelali kaukaubananto, wata morla, ja kulnulu kulnulali, ja kulnujeli jenia mildiri ngankananto.

28 Mildiri ngankanietja wata naka ngananani, nau ngapu nganananto mili wolarani. Nulu muntali ja Godani kaukaubananto.

29 Propheta mandrujeli kara parkulali kara kaukaubananto, tanali palpali jenia wontjananto.

30 Kulnuni, nau naka ngamanani, jaura tinkari pantjinani, ngoperala ngapurinanto.

31 Jura kulnulu kulnulali talpadakananto, ngangau pratjana kiririanto, ja pratjanali kurukurubani maninanto.

32 Prophetaia jaolali Prophetani wodatarana ngamai;

33 Ngangau Goda wata tjautjauja, a-ai, murlaia Goda nganai.

34 Worderu mili wolara kulikirini pratjanani, jeruja bakana widla jurani mili wolarani ngapu nganananto; ngangau tanangu wata manuni kurala wapaia jatananto, a-ai, tana wodatarana ngamananto, worderu bakana jirijiribani jaura jatai.

35 Tanali ngantjanani kiririla, tanali pungani noa tanani jakalkananto; ngangau widlani wata ngumu parai, mili wolarani kaukaubala.

36 Jurangundru kara Godaia jaura dunkana wonti? Nauja kara windri jurangu wokarana wonti?

37 Kulnujeli ngundranani nau Propheta nganai kara kana jaolanto kara, nulu ngujamaiatimai, mina ngato jurangu dakala wapaia, ngangau jenia Kaparaia jirijiribani jaura nganai.

38 Kulnu jenia wata ngujamanani, nulu wata ngujamaiatimai.

39 Jeruja, ngatata worajai, jigleri ngankanau talpadakala, ja tali pilkieli kaukaubala wata ngandrawalkanau.

40 Pratjana ngumu ja talku pantjiatimai.

15

(Dakani jaura D. 11 Trinitatis)

1 Ngato jurangu tinkari ngankai, ngatata worajai, ngantjani jaura, ninaia ngato jurangu kaukaubana wonti, ninaia jura bakana patana wonti, ninapini jura bakana ngamalkala wapaia,

2 Nunkangundru jura bakana tepi pantjila nganai, jura wonki ngamalkanani, mina jaurali ngato jurangu ninaia kaukaubana wonti, jura wata bakujeli morlalu ngundrani pantjina wonti.

3 Ngangau ngato jurangu ngopera jinkina wonti, mina ngato bakana manina wonti, Christus palina wonti madlentji ngaianandru, worderu jaura worali kaukaubai;

4 Ja tanali ninaia todina wonti, ja Nauja jiritjina tarana wonti ditjini parkulani, worderu jaura worali kaukaubai.

5 Ja Nauja wondraterina wonti Kephangu, ngadani marapatjana ja mandruni

6 Ngadani Nauja wondraterina wonti morla 500 ngatatani pota kulno, tanangundru marapu tepi ngamala wapaia ja palpa matja turarai.

7 Ngadani Nauja wondraterina wonti Jakobungu, ngadani Apostel worangu.

8 Mili warupotuni ngadani Nauja bakana ngakangu wondraterina wonti tidari jeri, nau ditji talkuja woljaia dankanala.

9 Apostel worangu ngani wata talku nganai Apostel tala ngamalkala, ngangau ngani Godaia mili wolarani tirikaripaterina wonti.

¹⁰ Windri Godaia manjulandru ngani nganai mina ngani nganai, ja manjula nunkani ngakangu wata baku nganana wonti, a ai, ngato morla ngankana wonti tanangu pratjanani ja wata ngato, a-ai, Godaia manjula ngakanguntolu.

¹¹ Ngato kara, tanali kara: Jeruja ngaiani jaura jinkiai ja jeruja jura morlalu ngundranala.

¹² Ngujangujara Christungundru paranani, Nauja narindru jiritjina wonti, worderu kana palpa jurangu terti jatai, narila wata jiritjiai?

¹³ Narila wata jiritjinani, jeruja bakana Christus wata jiritjina wonti.

¹⁴ Christus wata narindru jiritjina wontinani, jeruja bakana ngujangujara ngaianini kala ngananani, ja bakana jurani morlalu ngundrani kala nganai.

¹⁵ Ngaiani bakana jeruja jedi tinkari ngankanietja nganai Godaia, ngangau ngaiani tinkari ngankana warai Godani, Nulia Christus jiritjibana wonti, ninaia Nulia wata jiritjibana wonti, narila wata jiritjinani.

¹⁶ Narila wata jiritjinani, jeruja bakana Christus wata jiritjina wonti.

¹⁷ Christus wata jiritjina wontinani, jurani morlalu ngundrani baku ngananani, ja kararielu jura madlentjani juranani ngamanani;

¹⁸ Jeruja bakana tana, Christungu matja parala wapaia, tintaterina warai.

¹⁹ Ngaiani windri jenipara ngananani, tana nunkangupini tepini Christungu kalkanani, ngaiani morla wangiwangi ngananani kanani woropotuni.

²⁰ Karari Christus matja narindru jiritjina wonti, ja ngoperala pantjina wonti tanangu, tana mukaturarala wapaia.

²¹ Jeruja kana kulnundru nari, bakana kana kulnundru narindru jiritjini nganai.

²² Ngangau worderu Adamangu pratjana paliai, jeruja bakana Christungu pratjana tepi pantjila nganai.

²³ Pratjana tanani

²⁴ Ngadani mudani, Nulia milila Goda Ngaperani matja jinkina, jn Nulia kapara pratjana ja ngurula pratjana ja pirnala pratjana matja teribana.

²⁵ Ngangau Nauja Kapara nganananto, Nulia talpala pratjana nunkangu tidnani kuranantulu.

²⁶ Pratjanani ngadani Nulia mudani talpala, ninaia nari, teribala nganai.

²⁷ Ngangau warupoto Nulia nunkangu tidnani kurana wonti. Nauja jatanani: Warupoto nunkangu matja kurana, jeruja kantji kalitakali Naujata, nunkangu Nulia warupoto kurana wonti.

²⁸ Nunkangu warupoto matja kurana, ngadani bakana Nauja Ngata-mura kuraterila nganai nunkangu, Nulia nunkangu warupoto matja kurana, ngangau Goda warupoto nganananto warupotuni.

²⁹ Mina tanali ngankala nganai, tanali multibanila maniai kana narini? Kana nari wata jiritjinani, minandru tanali multibanila maniai kana narini?

³⁰ Minandru ngaiani ditji pratjanani ketjaketjanani terkai?

³¹ Ditji pratjanani ngani palila wapaia jurakokaterina jurangundru, ninaia ngato ngamalkai Kapara ngaiananani Jesungu Christingu.

32 Ngani kana jeribaka Ephesungu nganti tirini tirmalina wonti, mina ngato ngamalkai nunkangundru? Narila wata jiritjinani, ngaiiani tajinanto ja tapananto, ngangau tankubana ngaiiani matja nari.

33 Ngamalkaterianau karkarkanandru: “Ngankamalina madlentji ngamana ngumu tjautjau ngankai.”

34 Tepirianau, ja wata madlentji ngankanau; ngangau palpali Goda wata ngujamai, jurangu nintaia ngani jenia jatai.

35 Kulno jatala nganai: Worderu narila jiritjila nganai? Ja mina palkujeli tana dunkala nganai?

36 Jidni patipatiai! Mina jundru jaupai wata tepi pantjiai, a-ai, jenia ngopera palinanto.

37 Ja minanina jundru jaupai, jenia wata naupini palku nganai, nau pantjinanto, a-ai, windri tandra balu, buka tandra kara tandra nguja pilki kara.

38 Godali nunkangu palku jinkiai, worderu Nauja jertapaterina wonti, ja tandra nguja pilki ja pilkini palku pilki ja pilki.

39 Wata nganti pratjana jeribaka nganai, a-ai, kanaia nganti pilki, ngantia nganti pilki, paia nganti pilki, paru nganti pilki.

40 Ja pariwilpaia palku ja mitaia palku parai; tananina pariwilpaia pirnala nguja pilki nganai, ja tananina mitaia pilki nganai.

41 Ditji pirnaia mintjini pilki nganai, ja piraia mintjini pilki nganai, ja ditji wakaia mintjini pilki nganai; ja ditji waka kulno morla pirna mintjiai kulnuni.

42 Jeruja bakana narila jiritjini nganai. Tanali nina jaupai puapuarinani, ja Nulia nina jiritjibala nganai wata puapuarinani.

43 Tanali nina jaupai pirnala panini, ja Nulia nina jiritjibala nganai pirnalani. Tanali nina jaupai waltowaltuni, ja Nulia nina jiritjibala nganai ngurunguruni.

44 Tanali jaupai rnungara palku; ja Nulia jiritjibala nganai jaola palku. Mungaraia palku ngananani, jeruja bakana jaolaia palku ngananani.

45 Jeruja bakana dakanala parai: “Kana ngoperala Adam, pantjina wonti mungara tepia; Adam ngadala tepi ngankani jaolaia.”

46 Jaolaia palku wata ngopera nganana wonti, a-ai, mungaraia, ngadani jaolaia.

47 Kana ngoperala mitandru nganai, mita kana; kana mandrula pariwilpandru nganai.

48 Worderu mitaia nganai, jeruja bakana mitaia wolara nganai; ja worderu pariwilpaia nganai, jeruja bakana pariwilpaia wolara nganai.

49 Ja worderu ngaiiani mitalaia mudla mandrana warai, jeruja ngaiiani bakana pariwilpalaia mudla mandrala nganai.

50 Jenia ngani jatai, ngatata worajai, palku ja kumari ngandandariai Godaia milila maratunka manila; bakana puapuarinali puapuarini panini wata maratunka manila nganai.

51 Mai! Ngani jaura kurukuru jurangti jatai: Wata ngaiiani pratjana palila nganai, a-ai, Nulia ngaianina pratjana karitjimalkala nganai.

52 Nurujeli, milkiwirpini kulnuni, wima koko ngadalani. Ngangau wima koko ngaru maritjila nganai, ja Nulia narila jiritjibala nganai puapuarini panini, ja Nulia ngaianina karitjimalkala nganai.

53 Ngangau naupini puapuarini widmaterila nganai puapuarini panila, ja naupini narila widmaterila nganai nari panila.

54 Naupini puapuarini widmaterina warai puapuarini panila, ja naupini narila widmaterina warai nari panila, ngadani jaura morlalu pantjila nganai, mina dakanala parai:

55 “Nari julkana warai kalalu ngankanaia. Nariai, woderi dilka jinkani? Turujai, woderi kalalu ngankana jinkani?”

56 Naria dilka madlentji nganai, madlentjaia ngurula jirijiribani jaura nganai.

57 Godani jurakokana nganaiatimai, ngangau Nulia ngaianingu kalalu ngankana jinkiai ngaianani Kapara Jesu Christungundru.

58 Jendrangundruja, ngatata ngantjalu ngakani, ngurunguru, taturu, ja poto pirna pantjianau Kaparaia ngankanani milingeru, ngangau jura milkila, ngankani jurani wata baku nganai Kaparani.

16

1 Kampanandru kulikirilaia, worderu ngato mili wolarani Galatiani kuranala, jeruja bakana jura ngankanau.

2 Godaia ditji pratjanani jurangundru pilki ja pilki kuraiatinimai ja kampaiatinimai, mina tanali ngundrai, ngangau kampala wata woninanto ngani matja wokaranani.

3 Ngani matja wokarana, ngato tanana, jura talku ngundrai, dakani jaurali jinpala nganai, tanali kalumiltjamiltjarini jurani Jerusalemia padakananto.

4 Jenia pirna ngananani, ngani bakana palkananto, tana ngakangu jela palkananto.

5 Ngani jurangu wokarala nganai, ngani Macedoniani matja palkingana warai; ngangau Macedoniani ngani palkingala nganai.

6 Jurangu jela ngani ngamala nganai, bakana kilpawirdi ngamala nganai kara, jura ngakangu jela palkananto, wodajeri ngani palkanani.

7 Ngato wata ngantjai karari jurana najila, ngani wiringanani; ngato kalkai jurangu jela miljaru palpa ngamala, Kaparali jenia manuni kuranani.

8 Ngani Ephesungu ngamala nganai Jaolaia ditjielu.

9 Ngangau mana pirna ngakangu piririna warai ngankana marapuja, ja talpala marapu nganai.

10 Timotheus wokaranani, najianau, nau japanguru jurangu jela nganananto; ngangau Kaparaia ngankana nulu ngankai, ngakangu jeribaka.

11 Wata kulnujeli nina waka ngundraiatimai! Murlali nina jinpanau, nau ngakangu wokarananto; ngangau ngatatani jela ngato nunkangu kalkai.

12 Apollo ngatatandru, ninaia ngato kurukurubana warai nauja ngatatani jela jurangu wokarananto, ja nauja karari wata jertapateriai wokarala; nauja wokarala nganai miljaru ngumuni.

13 Tepi ngamanau, taturu ngamanau, morlalu ngundrani materi ngananau, ngurunguru ngananau!

14 Jurani poto pratjana ngantjanani pantjiatinimai.

15 Ngato jurana kurukurubai, ngatata worajai, jura Stephanani pungala ngujamai, tana ngoperala nganai Achajani tana munta ngankaterinala kulikirila ngamalkijiribanaia;

¹⁶ Bakana jura jenipara kanani wodatarana ngamananto ja pratjanani, tanali jela ngankai ja jiglerali ngankai.

¹⁷ Ngani mankila wapaia Stephanani ja Fortunatuni ja Achaikuni wokaranandru, ngangau tana jurangu panini ngakangu jela ngamana warai.

¹⁸ Tanali jaola ngakani ja jurani murlali ngankana warai; jenipara kana ngujanimai.

¹⁹ Asialali mili wolara pilki pilkieli jurangu mandurini jaura jinkiai. Jurangu mandurini jaura jinkiai Kaparani Aquilali ja Priscillali, ja mili wolarali pudlani pungani.

²⁰ Jurangu mandurini jaura jinkiai ngatata pratjanali. Mandurini jaura jinkimalianimai manatapani kulikirieli.

²¹ Ngato Paululu jurangu mandurini jaura jinkiai marali ngakanali.

²² Kulnujeli Kapara Jesus Christus wata ngantjanani, nau nganaiatimai Anathema. Maran Atha.

²³ Kapara Jesuni Christuni manju jurangunto nganaiatimai.

²⁴ Ngantjani ngakani jurangu pratjanani nganai Christungu Jesungu.

Pauluni Dakani jaura 11 Korinthalani

¹ Paululu, Jesuni Christuni Apostel Godaia jertapaterinandru, ja Timotheulu, ngatata, Godaia mili wolarani Korintungu, kulikirila pratjanani jela, tana Achaiani paruparu ngamanani.

² Manju jurangunto nganaiatimai ja murla Goda ngaianani Ngaperandru ja Kapara Jesu Christungundru.

³ Jurakokani nganaiatimai Godani, ja ngaiananaia Jesuni Christuni Ngaperani, kalumiltjamiltjarinaia Ngaperani ja ngankalkani pratjanaia Godani.

⁴ Nulia ngaianina ngaianini ketjaketjana pratjanani ngankalkai, ngaiani bakana ngurunguru nganananto tanana ngankalkala, tana pilki ja pilki ketjaketjai, nulupini ngankalkanali, minalinunkanali Godali ngaianina ngankalkai.

⁵ Ngangau worderu Christuni ketjaketjana pirna nganai ngaianingu, jeruja bakana Christungundru ngankalkani ngaianini pirna nganai.

⁶ Ngaiani ketjaketjanani, jenia jurani ngankalkanandru ja kulkandru pantjiai; ngaiani ngankalkani maninani, jenia pantjiai jurani ngankalkanandru, nauja wondrateriai jura manju ngananani tanangupini ketjaketjanani, tananapini bakana ngaiani ketjaketjai, ja ngaianini kalkani nganai jurangundru.

⁷ Ngangau ngaiani milkila, worderu jura jela ketjaketjana ngamalkanani jeruja bakana ngankalkanani.

⁸ Ngangau ngaiani wata ngantjai, ngatata worajai, jura ko nganananto ngaianini ketjaketjanandru, naupini ngaianingu Asiani pantjina wonti, ngaiani pirna ja ngampu parina ketjaketjanala, jeruja ngaiani mararina wonti ngaianini tepindru.

⁹ Ja muntali ngaiani ngundrana wonti ngaiani palinanto, ngangau ngaiani wata pirna ngundraterinanto, a-ai, Goda pirna ngundrananto, Nulia narila jiritjibai;

¹⁰ Nulia ngaianina jenipara nari pirnandru kulkana wonti ja kulkala nganai; nunkangu ngaiani kalkai, Nulia ngaianina bakana morla kulkala nganai.

¹¹ Bakana jura marangokananto ngaianingundru ngatjila, jeruja kana marapujeli jenia potundru, Nulia ngaianingu matja jinkina, pirna jurakokananto.

¹² Naupini jurakokaterini ngaianini nganai: Ngaiaini ngara ngaijala tinkari ngankai, ngaiani Godaia kulikirilani ia talkulani, wata palkuja kirilani, a-ai, Godaia manjulani nunkangupini mitani wirarina wonti, ja morla pirna jurangu.

¹³ Ngaiani wata pilki jurangu dakai, windri mina jura warapai ja bakana ngujamai; ngato kalkai jura mudanajelu ngujamala nganai.

¹⁴ Worderu jura bakana ngaianina, ngampu ngujamana warai, ngaiani jurakokaterini jurani nganai, worderu bakana jura jurakokaterini ngaianini nganai Kaparaia Jesuja ditjini

¹⁵ Jenia morlalu ngundranani ngato ngantjana warai, morla nurujeli jurangu wokarala, jura nakaldra manju maninanto;

16 Ja jurangu terti palkingananto Macedoniaia, ja nakaldra Macedo-niandru jurangu tikala, ja jura ngana Judaiaia padakananto.

17 Ngani jenia matja jertapaterinani, ngato tjautjau ngankana warai kara? Mina ngani jatai, jenia ngani kana tunkali jatai kara, ngakangu parananto kau-kau, ja pani-pani?

18 Wonki Goda nganai, jaura ngaianini jurangu wata kau ja pani pantjina warai.

19 Ngangau Godaia Ngatamura Jesus Christus, ninaia ngaiani jurangu kaukaubana wonti, ngato ja Silvanulu ja Timotheulu, wata kau ja pani pantjina wonti, a-ai, nunkangu kau pantjina wonti.

20 Ngangau jeruntjaia Godaia talpadakani jaura nganai, tanaia nunkangu kau, ja nunkangu Amen nganai, Godani pirnalaia ngai-ningundru.

21 Goda nganai, Nulia ngaianina jurangu jela Christungu ngurunguru ngankana wonti ja ngaiania wiribana wonti.

22 Nulia bakana ngaianingu malka morlalu kurana wonti, ja Jaolaia poto ngaianingu ngarani jinkina wonti.

23 Ngato Goda karkala wapaia tinkari ngankanietjani ngakani mungarani, ngani windri jendrangundruja wata Korinthangu wokaranala jurana kulkala.

24 Wata ngaiani jurani morlalu ngundranaia kapara nganai, a-ai, ngaiani jurani mankinaia marangokanietja nganai; ngangau morlalu ngundranali jura terkala wapaia.

2

1 Ngato muntali jenia ngundrana warai, ngani wata nakaldra ngaurongauro jeli jurangu wokarananto.

2 Ngangau ngato jurana ngaurongauro ngankanani, worananau nganai, nulu ngana murlali ngankai, windri nulu, nina ngato ngaurongauro ngankana warai.

3 Ja jenia ngato jurangu dakana paraia, ngani jurangu wokaranani, ngato wata ngaurongauro ngamalkananto tanangundru, tanangundru ngato mankina ngamalkananto; ngangau ngani jurangu pratjanandru milkila, mankina ngakani jurani pratjanaia mankina nganai.

4 Ngangau ngaraia ketjaketjanali ja japa pirnali ngato jurangu milkigildi marapujeli dakana paraia, wata jura ngaurongauro pantjinanto, a-ai, jura ninaia ngantjana ngujamananto, ninaia ngato morla pirna ngamalkai jurangu.

5 Kulnujeli ngaurongauro ngankana paraia, nulu wata ngana ngaurongauro ngankana paraia, windri ngalje — ngato wata nankananto — jurana pratjana.

6 Jenia matja nganai nunkangupini kanani, marapujeli jenia kalala nunkangu jinkina paraia;

7 Jura kararindru nunkangu morla pirna kalingananto ja ngankalkananto, ninapini wata ngaurongauro pirnali julkananto.

8 Jendrangundruja ngato jurana kurukurubala wapaia, jura nina ngantjananto.

9 Bakana jendrangundruja ngato jenia dakana paraia, ngato talku la jurani ngujamananto, jura pratjanani pankiai kara.

¹⁰ Worangu jura kalingai, nunkangu ngato kakana; bakana ngato kulnuni kalinganani, jenia ngato kalingai jurangundru Jesuni Christuni mudlani.

¹¹ Satanali ngaianina wata jedibananto; ngangau ngaiani wata ko nganai, mina nulu ngundrai.

¹² Ngani Troangu matja wokarana paraia Christuni ngantjani jaurandru, ja niana ngakangu pirnarina paraia Kaparani,

¹³ Ngani ngakangu jaolani wata ngara ngamana paraia, ngangau ngato Titus ngatata ngakani wata mankamankana paraia, a-ai, ngani tanangundru puntina paraia, ja Macedoniaia palkana paraia.

¹⁴ Godani jurakokana nganaiatimai, Nulia ngaianingu miliugeru kalalu ngankani jinkiai Christungu, ja nunkanaia ngujamanaia kuli ngumu ngaianingundru wondrateriai piri pratjanani.

¹⁵ Ngangau Christuni kuli ngumu ngaiani nganai Godani tanangu, tana tepi pantjiai, ja tanangu, tana tintateriai;

¹⁶ Palpani naria kuli naria, palpani tepia kuli tepi Ja worana nunkangupini ngurunguru nganai?

¹⁷ Ngangau ngaiani wata marapuni jeribaka nganai, tanali Godaia jaura jedibai, a-ai, talkundru ja Godandru Godaia mudlani ngaiani kaukaubai Christungu.

3

¹ Ngaiani nakaldra woniai munta jurakokaterila? Ngaiani palpani jeribaka jurakokaterini dakani jaura jurangu kara, jurangundru kara ngamalkananto?

² Jura dakani jaura ngaianini nganai, ngaianingu ngarani matja dakana, ninaia kana warupotujeli ngujamai ja warapai.

³ Jura wondraterina warai, jura Christuni dakani jaura nganai, ngaianini ngamalkijiribanali matja ngankingana, wata marujeli matja dakana, a-ai, tepia Godaia Jaolali, wata marda pirrapirrani, a-ai, kana ngaraia pirrapirrani.

(Dakani jaura G. D. 12 Trinitatis)

⁴ Jenipara morlalu ngundrana ngaiani ngamalkai Christungundru Godani.

⁵ Wata ngaiani ngurunguru nganai minakulno ngundrala ngaianingundru muntali, a-ai, ngaianini ngurungurula Godandru nganai.

⁶ Nulupini bakana ngaianina ngurunguru ngankana wonti Testamenta marraia ngamalkijiribanietja nganala, wata malkaia, a-ai, Jaolaia, ngangau malkali nari ngankai, ja Jaolali tepi ngankai.

⁷ Naria ngamalkijiribani, nina malkali mardani matja dakana, njiranjirarini ngamalkana wonti, jeruja Israelani kupa ngandandarina wonti Mosini mudla najila nunkani mudlaia njiranjirarinandru, nau mudana wonti;

⁸ Worderu morla Jaolaia ngamalkijiribani njiranjirarila nganai?

⁹ Ngangau dikidikibani ngamalkijiribani njiranjirarinani, worderuntja morla talkulaia ngamalkijiribani pirna njiranjirarila nganai.

¹⁰ Ngangau njiranjirarina panini njiranjirarini nganai nunkangupini njiranjirarini morla pirnandru.

¹¹ Ngangau jenipara mina mudai njiranjirarini ngamalkanani, jeruja jenipara nauja milingeru parai morla pirna ngamalkai.

12 Ngangau ngaiani jenia kalkani ngamalkai, ngaiani manubakupirna nganai.

13 Ja ngaiani wata Mosili jeribaka, nau katieli mudla nunkani walpadakaterina wonti, Israelani kupali mudani nunkani wata najinanto, nau mudananto;

14 Tanani tjuru ngurunguru pantjina wonti; ngangau karari ditjielu naupini kati parai, tanali Testamenta waru warapanani, ja wata tanangundru kutingai, ngangau Christungu naupini mudai.

15 A-ai, karari ditjielu, tanali Moses warapanani, walpadakani tanangu ngarani parai.

16 Tana Kaparani matja karitjinani, Nulia walpadakani tanangundru dukarala nganai.

17 Kaparali Jaola nganai; woderi Kaparaia Jaola nganai, naka kurakani parai.

18 Ngaiani pratjana, dukaranaia mudlali Kaparaia njiranjirarini milkitjerini najiai, ngaianina Nulia nunkangupini mudlani karitjimalkala nganai pinalandru pinalaia Kaparandru jeribaka, Nauja Jaola nganai.

4

1 Jendrangundruja, ngangau ngaiani ninapini ngamalkijiribanila ngamalkai kalumiltjamiltjarinandru nauja ngaianingu matja pantjina, ngaiani wata walturiai,

2 A-ai, ngaiani bakana ninta kurukuru woranala, ja ngaiani wata kiri tjikatjikani wirariai, bakana wata Godaia jaura tjautjau ngankai; a-ai, ngaiani morlalulaia tinkari ngankanali munta wondrateriai kana pratjanaia ngara ngaialani Godaia mudiandru.

3 Ngantjani jaura ngaianini kurukuru ngananani, jeruja nauja tanangu kurukuru nganai, tana tintaterila nganai.

4 Tanangu nunkangupini mitaia Godali delkinietjaia tjuru butju ngankana wonti, tanangu Christuni ngantjani jauraia pinalaia praitji wata mintjinanto, naupini Godaia mudla nganai.

5 Ngangau ngaiani wata ngaianina muntali kaukaubai, a-ai, Christus Jesus Kapara; ja ngaianina muntali jurani mili Jesungundru.

6 Ngangau Naupini Goda, Nulia jirijiribana wonti ngalpurandru praitji mintjina dunkana tarananto, Naupini bakana ngaianingu ngarani mintjina wonti Godaia pinalaia ngujamanaia lnintjinaia Jesuni Christuni mudlani.

(Dakani jaura Bartholomäi ditjini)

7 Ngaiani ninapini poto pirna mita kokuni ngamalkai, ngangau ngurulaia manamirila Godandru nganananto ja wata ngaianingundru.

8 Tanali ngaianina nguja marapujeli jeui, ja wata wuldru ngankai; ngaianina wurpuru ngankai, ja wata kantji marariai;

9 Tana ngaianingu tirikaripateriai, ja, Nulia ngaianina wata worani patai; tanali ngaianina wailpai, ja ngaiani wata tintateriai.

10 Ngaiani milingeru Jesuni nari palkuni wiralkai, ngangau bakana Jesuni tepi palkuni ngaianinani wondraterinanto.

11 Tanalia ngaianina, matja tepi, milingeru naria jinkiai Jesungundru, ngangau bakana Jesuni tepi ngaianingu naria palkuni wondraterinanto.

¹² Jeruja nari ngaianingu ngankai, ja tepi jurangu.

¹³ Ngangau ngaiani, ninapini morlalu ngundranaia Jaola ngamalkai, worderu dakanala parai: “Ngato morlalu ngundrana warai, jendrangundruja ngato bakana kaukaubana warai;” jeruja bakana ngaiani morlalu ngundrai, jendrangundruja ngaiani bakana kaukaubai.

¹⁴ Ngangau ngaiani milkila, Nulupini, Nulla Kapara Jesu jiritjibana wonti, Nulia bakana ngaianina Jesungunto jiritjibala nganai, ja jurangu jela terkibala nganai.

¹⁵ Jenia pratjana jurangundru pantjiai, ngangau manjula, nina marapujeli matja marapurina, jurakokana manamiri ngankananto Godaia pirnalai.

¹⁶ Jendrangundruja ngaiani wata wurpuru pantjiai, a-ai, tanali ngaianini palku teribanani; jeruja ngaianini kana marra marrariai ditjini pratjanani.

¹⁷ Ngangau ketjaketjana ngaianini, nauja windri karari ja ngaua nganai, ngaianingu nguralia matia pirnala manamiri ngankai;

¹⁸ Ngangau ngaiani wata ngurutalpana najiai mina kantji parai, a-ai, nunkangu, mina ngaiani wata najiai; ngangau mina ngaiani najiai, windri mitawirdi nganai, ja mina ngaiani wata najiai, ngurali nganai.

5

¹ Ngangau ngaiani milkila, Nulia mitaia punga ngaianini matja wokaribana, ngaiani wotini ngamalkai, nina Godali matja wotina, jenia punga wata marali wotina, a-ai, nauja ngurali nganai pariwilpani.

² Ngangau nunkangupini ngaiani bakana kidakidai, ja ngaiani wolkareli nganai ninapini punga ngaianini pariwilpandru widinaterila,

³ Nulia ngaianina kantji widmanani, ja wata balu mankamankanani.

⁴ Ngangau bakana karari, ngaiani pungani ngananani, ngaiani kidakidai, ja mankamanka ngaianina patai, ngangau ngaiani wata ngantjai dukaraterila, a-ai, windri miri widmaterila, ngangau tepieli jenia, mina palini jeri, julkananto.

⁵ Nulupini, Nulia ngaianina nunkangu matja ngankingana, Goda nganai, Nulia ngaianingu bakana Jaolaia poto jinkina warai.

⁶ Ngaiani milingeru burkanguru nganai, ngangau ngaiani milkila, ngaiani palkuni ngananani, ngaiani ngandrani nganai Kaparani;

⁷ Ngangau ngaiani morlalu ngundranilani palkingai ja wata najinani.

⁸ Ngaiani burkanguru nganai, ja morla ngantjai palkuja ngandrana wirarila ja kamaneli nganala Kaparani.

⁹ Jendrania ngaiani jiglerali ngankai, ngaiani ngandrana kara kamaneli kara, ngaiani ngantjalu nunkani nganananto.

¹⁰ Ngangau ngaiani pratjana Christuni kalala pirini kantjirinanto, warupotujeli maninanto, mina tanali tepieli ngankana warai, ngumu kara madlentji kara.

¹¹ Ngangau ngaiani Kaparaia japa ngujamai, jeruja ngaiani kana worana karkarkai, ja Godangu ngaiani tinkari nganai; ngato bakana ngundrai jurangu ngara ngaialani tinkari nganala.

¹² Ngaiani wata nakaldra jurakokaterila nganai, a-ai, jenia ngaiani jatai jurangu malka jinkila, jura ngaianingundru jurakokaterinanto tanangu, tana mudlani jurakokateriai ja wata ngarandru.

¹³ Ngaiani tjuru pani ngananani, jenia ngaiani Godani nganai, ngaiani tjurunto ngananani, jenia jurangu nganai.

¹⁴ Christuni ngantjanali ngaiania jeniai, ngaiani jenia matja ngundrana, kulno warupotuja palina wonti, jeruja warupoto palina wonti;

¹⁵ Ja Nauja warupotuja palina wonti, ngangau tepila wata morla tanangu munta tepirinanto, a-ai, nunkangu, Nauja tanangu palina wonti ja jiritjina wonti.

¹⁶ Jendrangundruja ngaiani kararindru wata morla kulno ngujamai palkujeli; ngaiani bakana Christus palkujeli ngujamana wonti, karari ngaiani ninaia wata morla (jeruja) ngujamai.

¹⁷ Jeruja, kulno Christungu ngananani, jeruja nau pantjimoni pota marra nganai; womalali mudana warai, mai, pratjana marra pantjina warai.

¹⁸ Jenia pratjana Godandru nganai, Nulia ngaianina nunkangu munta kulnukulnuni ngankana wonti Jesu Christujeli, ja ngaianingu jinkina wonti kulnukulnuni ngamalkijiribani.

¹⁹ Worderu Goda Christungu nganana wonti, ja mitala nunkangu munta kulnukulnuni ngankana wonti, ngangau Nulia tanangu tanani madlentji wata ngokana wonti, ja ngaianingu kulnukulnuni ngankanaia jaura kurana wonti.

²⁰ Jeruja ngaiani Christuni mandra nganai, ngangau Godali ngaianingundru kurukurubai; jeruja ngaiani Christungundru ngatjiai: Goda ja jura kulnukulnuni pantjianau!

²¹ Ninaia, Nulia wata madlentji ngujamana wonti, Nulia ngaianingu ngankana wonti madlentjaia; ngangau ngaiani Godaia talkula pantjianto nunkangu.

6

(Dakani jaura Invocavit ditjini)

¹ Ngaiani jelangankanietjali jurana bakana kurukurubai, jura wata Godaia manjula bakujeli maninanto.

² Ngangau Nauja jatai: Ngato jidna ditjini ngumuni ngaranala, ja tepia ditjini ngato jinkangu marangokanala. Mai, karari ditji ngumu nganai, mai, karari tepia ditji nganai.

³ Wata ngaiani minakulnuni jinkina wonti dakaterinanto, ngangau tanali wata ngamalkijiribani ngaianini tjikatjika ngankananto;

⁴ A-ai, warupotuni ngaiani wondraterinanto Godaia ngamalkijirib-anietja; manjula marapuni, ketjaketjanani, japali ngamanani, jupanani,

⁵ Nandranani, kanjanganani, patijiritjibanani, wariwarinani, tepi ngamanani, milja ngamanani,

⁶ Ninta pirnani, ngujamanani, manjulani, murlali ngananani, Jaola kulikirini, morlalu ngantjanani,

⁷ Jaura morlalulani, Godaia ngurungurulani, talkulaia tirimalinaia potujeli ngunarani ja worangantjuni;

⁸ Pirna ngundranali ja waka ngundranali, jaura madlentjali ja ngumujeli, karkarkanietja jeribaka ja kantji morlalu ngananani.

⁹ Kana tulani jeribaka, ja tanali ngaianina ngujamanani; palini jeribaka, ja mai, ngaiani tepiriaia; nandrani jeribaka, ja wata kantji nari.

¹⁰ Ngaurongauroni jeribaka, ja milingeru mankina; wangiwangini jeribaka, ja marapu poto pirna ngankanani; mara kala jeribaka, ja warupoto ngamalkanani.

¹¹ Ngaianini mana jurangu piririna warai Korinthala worajai, ngai-ianini ngara marurina warai.

¹² Jura wata wuldru nganai ngaiyaningu, jura wuldru nganai ngarani juranani.

¹³ Jeruja bakana jura — kupani jeribaka ngato kaukaubai — kalala ngara marurinanto.

¹⁴ Wata tanangu jeribaka pantjianau, tana pita wokara tulani parumai marlalu ngundrana panieli jelali. Mina talkulali talkula panini jela ngamalkai? Mina praitjieli ja ngalpurali jela ngamalkai?

¹⁵ Kristus ja Belial jeribaka nganai? Mina buru morlalu ngundranali morlalu ngundrani panini ngamalkai?

¹⁶ Worderu Godaia punga ja muramura ngokai? Jura Goda tepia punga nganai, worderu Goda jatana wonti: “Ngani tanangu jela ngamala nganai ja wirarila nganai, ja ngani tanani Goda nganala nganai, ja tana ngakani kana wolara nganala nganai.

¹⁷ Jendrangundruja tanangundru dunkanau ja pilkiringanau, Kapara jatai, ja wata poto murumuru karakaranau, ja ngato jurana patala nganai.

¹⁸ Ja ngani Ngaperi jurani nganala nganai, ja jura ngatamura kanku ja mankara ngakani nganala nganai, Kapara, warupotuja jirijiribanietja jatai.”

7

¹ Ngangau ngaiani jenipara talpadakani jaura ngamalkai, ngatata ngantjalu, ngaiani kulirkaterinanto palkuja ja jaolaia murumuru pratjanandru, ja morla kulikiri pantjinanto japali Godandru.

² Ngaianina patanau, ngaiani wata kulnuni tjautjau ngankana warai, ngaiani wata kulno karkarkana warai, ngaiani wata kulnuni jedibana warai.

³ Wata kalalaia ngani jenia jatai; ngangau ngani ngopera jatana warai, jura ngaiyaningu ngarani nganai, jelalu palila ja jelalu tepirila.

⁴ Ngato mankina pirna jurangu ngamalkai, ngani pirna jurakokateriai jurangundru; ngani ngankalkani manamiri nganai, ngato maukina morla pirna ngamalkai ngaiyanini ketjaketjana pratjanani.

⁵ Ja morlalu, ngaiani Macedoniani matja wokarana, ngaiani palku wata ngara ngamana paraia, a-ai, tanali ngaiyanina nguja marapujeli jenina paraia; palarani tirmalina, ngarani japa pirna.

⁶ Windri Godali, Nulia tanana parinani ngankalkai ngaiyanina ngankalkana paraia Titus tikanandru;

⁷ Wata windri nunkani tikanandru, a-ai, bakana nunkangupini ngankalkanandru, nunkangundru nau murlali pantjina paraia jurangundru, nulu ngalingu kaukaubana paraia jurani wolkareli, jurani burka pirna, jurani jigleri ngankana ngakangundru, jeruja ngani morla pirna mankina paraia.

⁸ Ngato jurana bakana ngaurongauro ngankana paraia dakani jaurali, jendrangundruja ngani wata burkali nganai; ngani bakana ngopera burkaljerinani — ngangau ngato najila wapaia, nulupini

dakani jaurali jurana windri miljaru wordu ngaurongauro ngankana paraia —

⁹ Jeruja ngani karari mankila wapaia, wata jendrangundruja, ngangau jura ngaurongauro pantjina paraia, a-ai, ngangau jura ngaurongauro pantjina paraia madlentjandru karitjila; ngangau jura ngaurongauro pantjina paraia Godandru, ngaiani jurangu wata madlentji ngankananto.

¹⁰ Ngangau ngaurongaurojeli Godandru burkali ngankai tepia, nunkangundru wata kulno burkali nganai; mitaia ngaurongaurojeli ngankai naria.

¹¹ Ngangau mai, naupini ngaurongauro pantjinala Godandru, mina jigleri ngankana nulu jurangu ngankana paraia; ja bakana jurajuralkaterina, ja buljubuljurina, ja japa, ja wolkareli nganana, ja jigleri ngankana, ja kalala jinkina; nguja pratjanani jura wondraterina paraia, jura kulikiri nganai nunkangu.

¹² Ngato jenia jurangu dakana paraia wata nunkangundru, nulu tjikatjika ngankana wonti, ja bakana wata nunkangundru, nauja tjikatjikandru ketjaketjana wonti, a-ai, jen drania, jurani jigierali ngankani ngaianingu tinkari pantjinanto Godangu.

¹³ Jendrangundruja ngaiani ngankalkani manina paraia jurani ngankalkanandru; Ngaiaini ngankalkanani jela ngaiani morla mankina paraia Tituni mankinandru, ngangau jura pratjanali ninaia jaola waripana paraia,

¹⁴ Ngangau ngani nunkangu jurangundru jurakokaterina paraia, jeruja ngani wata nintali pantjina warai; worderu ngaiani pratjana jurangu morlalu kaukaubana parai, jeruja bakana ngaiaini jurakokana Titungu morlalu pantjina warai;

¹⁵ Ja nunkani ngara morla murlali jurangu nganai, nauja mangatandra wilparinani jurani pratjanaia pankina, worderu jura ninaia japali ja ngarranali patana paraia.

¹⁶ Ngato mankila wapaia, ngani pratjanani burkanguru nganai jurangu.

8

¹ Ngaiani jurangu kaukaubai, ngatata worajai, Godaia manjula, ninaia mili wolarali Macedoniani maninala,

² Worderu tanana ketjaketjana marapujeli pirna mankina paraia, ja tanani wangiwangi pirnani tanali marapu jinkina paraia poto pirnaia talkulaia.

³ Mina tana ngurunguru nganana paraia, ngato jenia morlalu kurai, ja morla tanali jinkina paraia muntali,

⁴ Ja jaura marapujeli tana ngaianingu ngatjina paraia, ngaiani poto ngumu ja marangokijiribamalini kana kulikiria maninanto.

⁵ Ja wata jeruja, worderu ngaiani ngundrana paraia, a-ai, tana ngopera Kaparani jinkiterina paraia, ja ngadani ngaianingu Godaia jertapatermandru,

⁶ Jeruja ngaiani Titus kurukurubana warai, worderu nulia ngopera wonina paraia, jeruja nulia bakana jurangu jenia poto ngumu mudananto.

⁷ Worderu jura warupotuni pirna nganai, morlalu ngundranali, ja jaurali, ja ngujamanali, ja jigleri marapujeli, ja jurani ngantjanali

ngaianingu, jeruja jura bakana pirna nganananto nunkangupini potu ngumuni.

⁸ Wata jirijiribana jeribaka ngani jenia jatai, a-ai, ngangau mili wolara pilki jigieri nganai, ngato bakana jurani ngantjana wontjananto, nauja talku nganai kara.

⁹ Ngangau jura ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni manjula ngu-jamai, Nauja potu pirna nganana wonti, ja jurangundru wangiwangi pantjina wonti, jura nunkani wangiwangindru potu pirna pantjinanto.

¹⁰ Ja karari ngani jurangu jatai ngakani ngundrana; ngangau jenia jurangu ngumu nganai, jura wata windri ngankana, a-ai, bakana jertapaterina wonina wonti kilpawoldra kulnuni ngopera.

¹¹ Karari bakana ngankana mudanau; ngangau worderu jura manju nganana wonti jertapaterila, jeruja bakana manju ngananau ngankala nunkangundru, mina jura ngamalkai.

¹² Ngangau jertapaterina pararani, nauja talku nganai, worderu nulia ngamalkai, wata jeruja, worderu nulia wata ngamalkai.

¹³ Wata jendrania, mili wolara pilki ngara ngamananto ja jura ketjaketjananto, a-ai, pratjana jeribaka nganananto.

¹⁴ Karari miljarani jurani potu manamiri tanani wangiwangilani pantjinanto, bakana tanani potu manamiri jurani wangiwangilani pantjinanto, ngangau pratjana jeribaka nganananto.

¹⁵ Worderu dakanala parai: “Warle marapu kampana warai, wata manamiri ngamalkana warai, ja warle ngalje kampana warai, wata wordu nganana warai.”

¹⁶ Godani jurakokana nganaiatimai, Nulia ninapini jigleri jurangundru Titungu ngarani kurai.

¹⁷ Nulia kurukurubani jaurani ngakanani pankina paraia ja ngangau nau munta jigieri pirna nganai, nau jurangu palkana paraia.

¹⁸ Ngaiani nunkangu jelali nina ngatata jinpana paraia nina mili wolara pratjanali ngantjani jaurani jurakokai.

¹⁹ Wata windri jenia, a-ai, nina bakana mili wolarali kurana paraia ngaiaini jelapalkanietja nunkangupini potu ngumundru, nina ngaiani ngankingai Kaparaia pirnalaia ja jurani jertapaterinaia.

²⁰ Ja jeruja ngaiani ngandrawalkai, wata kulnujeli ngaianingu jaura madlentji jatananto nunkangupini potu pirnandru, nina ngaiani ngankingai.

²¹ Ngangau ngaiani ngundrai mina ngumu nganai, wata windri Kaparani, a-ai, bakana kanani.

²² Ngaiani pudlangunto ngatata ngaiaini jinpana paraia, nina ngaiani pota marapuni potu marapu jigieri wontjana wonti, ja nau karari morla jigleri, ngangau nulu jurangu pirna ngundrai.

²³ Ngani Titungundru jatanani kara, nau ngakani kamaneli ja marangokanietja nganai jurangu; ngaiaini ngatatandru kara, tana mili wolaraia Apostel nganai ja Christuni pirnala;

²⁴ Jurani ngantjana, ja ngaiaini jurakokaterina jurangundru, tanangu wondraterianau, bakana mili wolaraia mudlani.

9

¹ Kana kulikiria marangokijiribanandru ngakangu baku nganai jurangu dakala.

² Ngangau ngato juranina jertapaterina ngumu ngujamai, nunkangundru ngato jurana jurakokai Macedonialani jeruja: Achaiala kilpa-woldra kulnuni ngopera ngankaterina wonti; ja jurani jiglerali marapu jigleri ngankana warai.

³ Ngato ngatata worana jinpana paraia, ngaijanini jurakokaterina jurangundru wata baku nganananto nunkangupini potuni, ngangau jura, worderu ngani jatana warai, matja ngankingana warai.

⁴ Ngangau Macedoniala ngakangu jela wokaranani kara, ja tanali jurana wata matja ngankingana mankamankanani, ngaijani — ngani wata jatananto jura — nintali pantjiati jendrangupara jurakokanandru.

⁵ Jeruja ngato ngundrana warai, windri talku nganai, ngatata kurukurubala, tana ngopera jurangu palkananto, ja tanali ngopera jurani talpadakani poto ngumu ngankingananto, nau jurakokani poto jeribaka parananto, ja wata muntapata poto jeribaka.

(Dakani jaura Laurantius ditjini)

⁶ Jenia ngundranau: Warle ngalje jaupai, nulu bakana ngalje kampala nganai; ja warle marapu jurakokanali jaupai, nulu bakana marapu jurakokanali kampala nganai.

⁷ Kulnulu ja kulnulali, worderu nulu ngarali; ngundrai, wata muntapatali kara, wata tjanipana ngatjinali kara; ngangau Godali murlali jinkinipirna ngantjai.

⁸ Goda ngurunguru nganai, manjula pratjana jurangu manamiri jinkila, jura poto pratjanani milingeru manamiri ngamalkananto, ja poto pirnanto nganananto ngankana ngumu pratjanaia.

⁹ Worderu dakanala parai: “Nulia jaupana wonti, Nulia wangi-wangini jinkina wonti; nunkani talkula ngurali parai.”

¹⁰ Nulia paua jinkiai jaupanietjani ja buka tajinanto, Nulia bakana jurani paua marapu ngankala nganai, ja punkibala nganai jurani talkulaia tandra.

¹¹ Jeruja jura warupotuni poto pirna pantjinanto talkula pratjanaia, nulia ngaijaningundru jurakani ngankingai Godaia.

¹² Ngangau jenia marangkana wata windri kana kulikiria kala manamiri ngankai, a-ai, bakana marapujeli nunkangundru Goda jurakokala nganai.

¹³ Ngangau tanali nunkangupini marangkakanandru Goda jurakokala nganai jurani wodatarana ngamanandru, nunkanali jura jurana dikai Christuni ngantjani jauraia, ja jurani talku marangkakanandru tanangu ja pratjanani;

¹⁴ Ngangau bakana tanali jurangundru ngatjiai, ja jurangu wolkareli nganai Godaia manjulaia manamirindru, nauja jurangu parai.

¹⁵ Godani jurakokana nganaiatimai nunkani poto ngumu pirnandru.

10

¹ Ngato Paululu muntali jurana kurukurubai Christuni manjulali ja maltieli; ngani milkini jurangu waka nganai, ja jurangu panini japanguru jurangu.

² Ngani ngatjiai, ngani wata jurangu terti japanguru nganananto, nunkangupini morlalu ngundranani, nunkangundru ngato ngundrai

japanguru nganala kana palpani, tanali ngundrai, ngaiani kana womala jeribaka wirariai.

³ Ngaiani palkuni wirarinani, ngaiani wata palkuni jeribaka tiri-maliai.

⁴ Tirimalinaia poto ngaianini wata palkundru nganai a-ai, tana Godani ngurunguru nganai wotini ngurunguru dampuribala.

⁵ Ja ngundrani, ja bakana mirila, nau miri ngankateriai Godaia ngujamanani, dakangandralla, ja dupudupu wapalkala tjuru pratjana Christuni pankinani;

⁶ Ja matja ngankingaterina delkini pratjanani kalala jinkila, jurani pankini matja manamiririnani.

⁷ Mina mudlani parai jura najiai? Kulnujeli muntali ngundraterinani, nau Christula nganai, nulu bakana jenia nakaldra muntali ngundrananto, worderu nau muntali Christula nganai, jeruja bakana ngaiani.

⁸ Ngato bakana ngantjanani morla jurakaterila ngaianini ngurulandru, ninaia Kaparali ngaianingu jinkinala, jurana wotila ja wata dampuribala, ngani wata nintali pantjila nganai.

⁹ Jura wata ngundrananto, ngato ngantjana paraia, jurana japali ngankala dakani jaurali.

¹⁰ Ngangau tana jatai, dakani jaura mati ja ngurunguru; palkujeli ngamana waltowalto ja jaura wakawaka.

¹¹ Jendralipara ngundrananto, worderu ngaiani dakani jaurali nganai worita, jeruja bakana ngankanali jurangu jela.

¹² Ngaiani wata ngundrai, tanangu ngokamalila kara jelarila kara kana palpani, tana munta jurakokateriai; ngangau tana munta wont-jateriai ja pirna ngundrateriai, tana patipati nganai.

¹³ Ngaiani wata pirna jurakokaterila nganai, a-ai, nunkangupini wondirani, ninaia Godali ngaianina kurana wonti jurangu karakarari-nantulu.

¹⁴ Ngaiani wata miri pirna ngutateriai tanangu jeribaka, tanali jurangu wata karakarariai, ngangau ngaiani Christuni ngantjani jaurali bakana jurangu wokarana wonti.

¹⁵ Ngaiani wata pirna jurakokateriai kana nguruja ngankauandru, windri ngaiani kalkai, jurani morlalu ngundrana punkanani, ngaiani pirna pantjila nganai ngaianini wondirajelu manamiria,

¹⁶ Ja ngantjani jaura bakana tanangupini mitani kaukaubala jurangu jerankari, ja wata kana nguruja wondirani, nunkangundru mina matja parai, ngaiani jurakokaterinanto.

¹⁷ Worana jurakokateriai, nauja Kaparani jurakokateriatimai.

¹⁸ Wata nau ngurunguru nganai, nau munta wondrateriai, a-ai, nau, nina Kaparali jurakokai.

11

¹ Ngato ngantjai, jura ngalje patipati ngakangundru patananto. Kau, jura ngana patai.

² Ngani jurangundru manabakapirna nganai Godaia manabakapir-nali; ngangau ngato jurana materi kulno talpadakana wonti, mankara kulikiri terkibala Christungu.

³ Windri ngani japali nganai, worderu tjutjueli Eva jedibana wonti nunkani kirieli, jeruja bakana jurani tjuru tjautjau pantjiati kulnuklununi ngundranandru Christuja.

⁴ Ngangau nau jurangu wokaranani, nulu Jesus pilki kaukaubanani, ninaia ngaiani wata kaukaubana wonti; jura kara Jaola pilki maninani, ninaia jura wata manina wonti; ngantjani jaura pilki kara, ninaia jura wata patana wonti; jenia jura ngumu patai.

⁵ Ngato ngundrai, ngani wata pota kulnuni Apostel pirnani ngadani terkai.

⁶ Ngani bakana patipati ngananani jaurani, jeruja wata nguja-manani, a-ai, ngaiani pratjanani tinkari pantjina warai jurangundru.

⁷ Ngato madlentji ngankana warai kara, ngangau ngani munta waka ngankaterina warai, jura pirna pantjinanto? Ngangau ngato bakujeli G-odaia ngantjani jaura jurangu kaukaubana wonti?

⁸ Mili wolara pilkindru ngato watawatali manina wonti, ngangau ngato tanangundru kalala manina wonti jurani mili nganala; ja ngani jurangu terti kantji rigamanani, ja wangiwangi ngananani, ngato wata kulno jupana wonti.

⁹ Ngangau ngakani wangiwangi ngatatajeli manamiri ngankana wonti, tana Macedoniandru wokarana wonti; ja warupotuni ngani ngamalkaterina wonti jurana wata jupala ja morla ngani ngamalkater-ila nganai.

¹⁰ Christuni morlalu ngakangu parai, ja jenia jurakokaterina ngakani mili wolarali Achaiani wata ngandrawalkananto.

¹¹ Minandru? Ngato jurana wata ngantjai? Goda milkila.

¹² Mina ngato ngankai, jenia ngato bakana ngankala nganai, ngato patani pota tanangu wokaribananto, tanali ngantjai patani pota ngamalkala, ja nuluka tana jurakokateriai ngaianningu jeribaka nganananto.

¹³ Ngangau jenipara jedikantji Apostel ja jedibani ngankanietja nganai, tana Christuni Apostel karitjimalkateriai.

¹⁴ Ja wata ngaruparanau, ngangau Satan munta praitjaia angela karitjimalkateriai.

¹⁵ Jeruja wata pirna nganai, bakana mili nunkani talkulaia mili karitjimalkaterinani, tanani mudani tanani ngan kanani jeribaka nganala nganai.

¹⁶ Nakaldra ngani jatai: Wata kulnujeli ngundraiatimai ngani patipati nganai; jenia kantji ngananani, bakana patipati jeribaka ngana patanau, ngani bakana ngalje jurakokaterinanto.

¹⁷ Mina ngani jatai, ngani wata Kaparani jatai, a-ai, patipati jeribaka, ngangau ngaiani jurakokaterila wapaia.

¹⁸ Ngangau marapu palkujeli jurakokateriai, jeruja ngani bakana jurakokaterila nganai.

(Dakani jaura Sexagesimä ditjini)

¹⁹ Jura ngantjai patipatila patala, ngangau jura kiri nganai.

²⁰ Jura patai, kulnujeli jurana watawatali mili ngankanani, kulnujeli jurana julkanani, kulnujeli jurana patanani, kulno jurangu jurakokaterinani, kulnujeli jurana mudla nandranani.

²¹ Nintali ngani jatai, nunkangu ngaiani waltowalto nganana wonti. Minakulnuni kulno pirna ngundrateriai, — patipatila jeribaka ngani jatai — nunkangu ngani bakana pirna ngundrateriai.

²² Tana Hebräala nganai? Ngani bakana. Tana Israelala nganai? Ngani bakana. Tana Abraham ani ngatamura nganai? Ngani bakana.

²³ Tana Christuni mili nganai? — Jirijiri jeribaka ngani jatai — Ngani jenia morla nganai. Ngato morla ngankanala, ngato morla marapu nandrani maninala, ngani morla pota marapu kanjangari pungani ngamanala, pota marapu ngato ngampu nari maninala.

²⁴ Juda kanali ngana pota mara wora marapatjana pota mandru-mandru kalitakali kulno wirrieli nandranala;

²⁵ Pota parkulu tanali ngana wirrieli nandrana wonti, pota kulno tanali ngana mardali dakana wonti, pota parkulu ngani bota wokari-nani ketjaketjana wonti, ditjini ja tinkani ngani panto pirna mikarani nganana wonti.

²⁶ Pota marapu ngani palkana wonti, ngani ngampu palipalina wonti ngapa kaiarani, ngampu palina wonti watawatali maninietjani, ngampu ngana nandrana wonti Juda kanali, ngampu ngana nandrana wonti kana kojela, ngampu ngani palina wonti ngura pirnani, ngampu palina wonti pitarani, ngampu ngani palipalina wonti panto pirnani, ngampu ngana jedikantji ngatatajeli nandrana wonti;

²⁷ Pirna ngato ngankana wonti, ja wariwarina wonti, pota marapu tepi ngamana wonti, mauali ja tertieli ngani ngamana wonti, ja pota marapu milja ngamana wonti, kilpali ja balu ngani ngamana wonti.

²⁸ Ja jenia ngato wata ngundrai, mina morla pantjiai: Tanali ditjini pratjanani ngakangu jurboriai, ja ngato manujeli ngundrai mili wolaira pratjanaia.

²⁹ Worana walto nganai, ja ngani wata walto pantjiai? Worana tanali karkarkai, ja ngani ngara wata jerkiai?

³⁰ Ngani jurakokaterinanto, ngani ngakani waltowaltundru jurakokateaila nganai.

³¹ Goda, ngaiananaia Jesuni Christuni Ngaperi, Nauja pirna nganai ngurali, milkila, ngani wata jediai.

³² Damaskuni mitaia kaparaia Aretani aigura najinajibanietja Damaskulaia ngura najinajibana wonti ngana patala.

³³ Ja tanali ngana milkiwilpani billieli wotini wondirani palkingalkana ngarina wonti, ja jeruja ngani nunkani marandru kutingana mindrina wonti.

12

¹ Jurakokaterina ngakangu wata ngumu nganai; ngani wokarala nganai Kaparaia mudla malkani ja tinkari ngankanani.

² Ngani kana kulnundru Christungu milkila, ninaia Nulia kilpawol-dra marapatjana ja mandruni ngopera (palkunto kara, ngani ko, palku pani kara, ngani ko, Goda milkila) ngaramarla ngankana wonti pariwilpa parkulajelu.

³ Ja ngani nunkangupini kanandru milkila (palkunto kara, palku pani kara, ngani ko, Goda milkila)

4 Nauja ngamarlarina wonti Paradisini, ja jaura ngarana wonti, jenia ngandandariai jatala, jenia wata kana kulnuni manuni kurala wapaia jatala.

5 Nunkangundru ngani jurakokaterila nganai; ngakangundru munta ngato wata ngantjai jurakokaterila, windri ngakani waltowaltundru.

6 Ngato ngantjanai jurakokaterila, ngani wata patipati nganala nganai, ngangau ngani morlalula jatala nganai; windri ngato ngu-jawakai, ngangau wata kulnujeli ngakangundru morla pirna ngundrananto, windri mina nulu ngakangundru najiai kara, mina nulu ngakangundru ngarai kara.

7 Ja ngangau ngani wata tinkari ngankana pirnandru pirna ngundrateriai, Nulia ngakangu dilka jinkina wonti palkuni, Satanaia angelali, nulia ngana maramukujeli nandrananto, ngangau ngani wata pirna ngundraterinanto.

8 Nunkangundru ngani Kaparani pota parkulu ngatjina wonti, nauja ngakangundru kutingananto;

9 Ja Nauja ngakangu jatana wonti: Jundru matja ngamalkai manjulani ngakanani, ngangau ngurula ngakani waltowaltuni ngurunguru nganai. Jeruja ngato morla ngantjai jurakokaterila ngakani waltowaltundru, ngangau Christuni ngurula ngakangu wirinanto.

10 Jendrangundruja ngani murlali nganai waltowaltuni, jupanani, ketjaketjanani, tirikaripaterinani, jeninani Christungundru; ngangau ngani waltowalto ngananani, jeruja ngani ngurunguru nganai.

11 Ngani patipati pantjina warai jurakokaterinandru; jura ngana nunkangu tertabana warai. Jura ngana jurakokananto, ngangau ngani wata pota kulnuni morla waka nganai Apostel pirna worangu, windri ngani munta panila nganai.

12 Apostelaia malka jurangu terti pantjina wonti manjula pratjanani, malkali ja pirnalali ja ngurulali.

13 Mina nganai, nunkangu jura matja ngadaia terkai mili wolara nguruni, windri nunkangu kara, ngangau ngato jurana wata jupana paraia? Mnapini madlentji ngakani woranau!

14 Mai, pota parkulani ngani matja ngankingaterina jurangu wokarala, ja ngato jurana wata jupala nganai; ngangau ngato wata jurani poto wontiai, a-ai, jurana munta; ngangau ngatamurajeli wata ngaperani ja ngandrini poto kampananto, a-ai, ngaperali ja ngandrieli ngatamurani.

15 Ngato pirna ngantjai jinkiterila ja warupoto jinkiterila nganai jurani mungarani; windri jeruntja morla pirna ngato jurana ngantjanani, jeruntjakali jura ngana ngalje ngantjanani?

16 Jenia kantji nganananto, ngato muntali jurana wata jupana paraia; windri ngangau ngani kiri nganai, ngato jurana kirieli patana paraia.

17 Ngato jurana jupana paraia kulnujeli tanangundru, tanana ngato jurangu jinpana paraia?

18 Ngato Titus kurukurubana paraia, ja ngatata kulno nunkangu jela jinpana paraia. Titulu jurana jupana paraia? Ngaiani wata jaola kulnuni wirarina paraia? Ngaiani wata tidna kulnuni punpana paraia?

19 Jura nakaldra ngundrai, ngaiani jurajuralkaterinanto? Godaia mudlani, Christungu ngaiani kaukaubai. Jenia pratjana pantjiai, ngatata worajai, jurani wotinaia.

²⁰ Ngani japala nganai, ngani wokaranani, ngato jurana wata jeruja mankamankaiati kara worderu ngato ngantjai; ja jura ngana wata jeruja mankamankaiati, worderu jura ngantjai; jatalalina kara, milkirina kara, tiri, kara, ngukingukipaterina kara, kuringulkuterkana kara, manawalkurali jatana kara, wombatjarana kara, tjautjau kara jurangu paraiati.

²¹ Nakaldra ngani wokaranani, ngakani Godali ngana waka ngankaiati jurangundru, ja ngani tanangundru marapundru, tanali ngopera madlentji ngankana warai ja wata madlentjandru karitjina warai, ngaurongauro pantjiati tanani murumurundru, ja palakantjindru, ja ninta panindru, jenia tanali ngankana warai.

13

¹ Pota parkulula ngani jurangu wokarai; pota pratjana tinkari ngankanietja mandruja parkulaia manani kara terkakala nganai.

² Ngani ngopera matja jatana, ja ngopera jatai, jurangu terti kantji jeribaka pota mandrulani, ja karari wata kantji jurangu, tanangu, tanali ngopera madlentji ngankana warai, ja pratjanani: Ngani nakaldra wokaranani, ngato jurana wata kulkala nganai;

³ Ngangau jura wontjani malka ngamalkananto, Christus ngakangu kaukaubanani, wonki nganai kara; Nauja jurangu wata waltowalto nganai, a-ai, Nauja ngurunguru nganai jurangu.

⁴ Ja tanali ninaia kunarkuni katibana wonti waltowaltundru, ja Nauja tepiriai Godaia ngurulandru. Bakana ngaiiani waltowalto nganai nunkangu, windri ngaiiani tepirila nganai Godaia ngurulandru jurangu.

⁵ Jura munta wontjaterianau, jura morlalu ngundrai kara; munta winpaterianau. Jura wata muntali ngujamai kara Jesus Christus jurangu nganai? Jura wata waltowalto ngananani kara.

⁶ Ngato ngundrai, jura ngujamala nganai, ngaiiani wata waltowalto nganai.

⁷ Ngaiiani Godani ngatjiai, jura wata madlentji ngankananto, wata jendrania, ngaiiani ngurunguru wondraterinanto a-ai, jura ngumu ngankananto,; ja ngaiiani waltowalto jeribaka nganananto.

⁸ Ngaiiani ngandandariai minakulno morlalulani ngankala, a-ai, windri morlalundru.

⁹ Ngaiiani mankila wapaia, ngaiiani waltowalto ngananani, ja jura ngurunguru; ngangau jendrangundruja ngaiiani ngatjila wapaia, jura ngankingaterinanto,;

¹⁰ Jendrania ngato ninapini dakai jurangu kantji panini, ngangau ngato jurangu kantji, ngato wata ngakani tjerkara patananto nunkangupini ngurungurulandru, ninaia Kaparali ngakangu jinkina wonti wotinaia ja wata dampuribanaia.

¹¹ Morla, ngatata worajai, mankianimai, manamiririanau, ngankalkijiribamalianimai, kulnukulnuni ngundralkijiribamalianimai, murlarilkijiribamalianimai, jeruja murlaia ja ngantjanaia Goda jurangu nganala nganai,

¹² Mandurini jaura jinkimalianimai manatapamalini kulikirieli. Kulikirila pratjanali jurangu mandurini jaura jinkiai.

¹³⁻¹⁴ Kaparaia Jesuni Christuni manjula, ja Godaia ngantjani, ja Jaola kulikiria jelarini jurangu pratjanani nganaiatimai!

Pauluni Dakani jaura Galatalani

¹ Paululu, Apostel wata kanandru, bakana wata kana kulnujeli, a-ai, Jesu Christujeli, ja Goda Ngaperali, Nulia ninaia narindru jiritjibana wonti,

² Ja ngatata pratjanali, tana ngakangu jela nganai, mili wolaraiia Galatiani.

³ Manjula jurangunto nganaiatimai, ja murla Goda Ngaperandru ja ngaianani Kapara Jesu Christungundru,

⁴ Nauja munta jinkiterina wonti ngaianani madlentjandru, Nulia ngaianana kulkananto nunkangupini miljaru madlentjandru Godaia ja ngaiananaia Ngaperaiia jertapaterinandru,

⁵ Nunkangu pirnala nganaiatimai milingeru ja ngurali. Amen!

⁶ Ngani ngaruparai, ngangau jura walto nganai, tanali jurana karkarkanani nunkangundru, Nulia jurana karkana wonti Christuni manjulani, ngantjani jaura pilkia,

⁷ Ja wata pilki parai; windri palpa naka nganai, tanali jurana tjautjau ngankai, ja jertapateriai Christuni ngantjani jaura karitjimalkala.

⁸ Bakana ngaiiani kara, angela kulno pariwilpandru kara, jurangu ngantjani jaura pilki kaukaubanani nunkangu, ninaia ngaiiani jurangu matja kaukaubana, nunkangu kalala madlentji pantjiatimai.

⁹ Worderu ngaiiani ngopera jatana wonti, jeruja bakana ngani karari nakaldra jatai: Kulnujeli jurangu ngantjani jaura pilki kaukaubanani nunkangu, ninaia jura matja manina, nunkangu kalala madlentji pantjiatimai.

¹⁰ Ngato karari kana kara Goda kara ngakangu murlali ngankai? Ngato ngantjai kara, kanani murlali ngamala? Ngato ngantjanani kanani murlali ngamala, ngani wata Christuni mili ngananani.

¹¹ Ngato jurangu tinkari ngankai, ngatata worajai, naupini ngantjani jaura, ninaia ngato kaukaubala wapaia, wata kana nguja jeribaka nganai.

¹² Ngangau bakana ngato ninaia wata kana kulnundru manina wonti ja kiririna wonti, a-ai, Jesuni Christuni tinkari ngankanali.

¹³ Jura ngarana warai, worderu ngani waru Juda kana ngujangujarani wirarina wonti, worderu ngani Godaia mili wolarani pirna tirikaripaterina wonti, ja tanana piltjaru ngankana wonti,

¹⁴ Ja worderu ngani Juda kana ngujangujarani morla pirnarina wonti ngampu marapuni ngakani marduni, ngangau ngani morla pirna jigleri nganana wonti ngakanaia ngaperaiia jirijiribani jaurandru.

¹⁵ Jendranguta Godali ngantjana wonti, Nulia ngana tjirimalkana wonti ngandri palkundru, ja karkana wonti manjulali nunkanali,

¹⁶ Ngakangu Ngatamura nunkani tinkari ngankala, ninaia ngato kana koni kaukaubananto; ja nurujeli ngato wata palkuni ja kumarani jela ngankamalina wonti;

¹⁷ Ngani bakana wata Jerusalemia tarana wonti tanangu, tana ngakangu ngopera Apostel ngananala, a-ai, ngani Arabiaia palkana wonti, ja nakaldra Damaskuja tikana kurana wonti.

¹⁸ Kilpawoldra parkulani ngadani, ngani Jerusalemia tarana wonti Petrus najila, ja nunkangu jela ngani ditji marapratjana ja mara wora ngamana wonti.

¹⁹ Apostel kulno morla ngato wata najina wonti, windri Jakobus Kaparaia ngatata.

²⁰ Mina ngato jurangu dakala wapaia, mai, jenia ngani Godaia mudlani jatai, ngani wata jediai.

²¹ Ngadani ngani Syria ja Cilicia mitani wokarana wonti.

²² Judaia mili wolarali Christungu ngana mudla wata najina wonti;

²³ Tanali windri ngarana wonti: Nulupini, nulu ngaianangu ngopera tirikaripaterinala, karari morlalu ngundrani kaukaubai, ninaia nulu ngopera piltjaru ngankanala;

²⁴ Ja tanali Goda jurakokana wonti ngakangundru.

2

¹ Kilpawoldra marapratjana ja mandru mandruni ngadani, ngani nakaldra Jerusalemia tarana wonti Barnabas jelalu, ja ngato bakana Titus wapalkana wonti.

² Ng ani tarana wonti tinkari ngankana kulnundru, ja tanangu ngantjani jaura kurana wonti, ninaia ngato kaukaubai kana koni; pilki ngato ninaia kurana wonti kaparani, ngani wata baku mindriai kara, mindrina warai kara.

³ Tana bakana wata Titus, nau ngakangunto ngananala, ja Griekala nganai, jupana wonti, karuwalila pantjinanto.

⁴ Jenia pantjina wonti jedikantjl ngatatandru, tana watawatali wirina wonti, ngaianini kurakani ngulukala, ninaia ngaiani ngamalkai Christungu Jesungu, tanali ngaiania mili ngankananto.

⁵ Tanangu ngaiani wata ditji wordu ngadatikana wonti, ngaiani tanangu pankinanto; ngangau ngantjani jauraia morlaluta ngurunguru jurangu parananto.

⁶ Tanangundru, tana kapara nganana wonti — mina kana tana nganana wonti jenia ngakangu baku nganai, ngangau Godali wata kana mudla ngundrai — ngakangu tanali kaparali wata ngujangujara pilki jinkina wonti.

⁷ A-ai, tanali matja najina, ngato ngantjani jaurali karuwalila panini manina wonti, worderu Petrulu karuwalilali.

⁸ (Ngangau Naupini, Nauja Petrungu ngurunguru nganana wonti Apostel ngamalkijiribanani karuwalilaia, Nauja bakana ngakangu ngurunguru nganana wonti kana koja.)

⁹ Ja tanali manjula matja ngujamana, ninaia ngato maninala, Jakobulu ja Kephali ja Johannili, tanana tanali mardapantja ngundrana wonti, ngakangu ja Barnabangu jelarini mara ngunari jinkina wonti, jeruja ngali kana koni, ja tanali karuwalilani wapananto.

¹⁰ Ngali windri wangiwigila ngundrananto, jenia ngani matja jigieri nganana ngankala.

¹¹ Petrus Antiochiani matja wokaranani, ngato nunkangu mudlani tjakakana wonti, ngangau tana nunkangu ngulkuterkanala.

¹² Ngangau nau morla ngopera, Jakobuni mili wokaranani, nulu kana koni jela tajina wonti; tana matja wokaranani, nau kutingana wonti ja pilkiringana wonti japali tanangundru, tana karuwalilandru.

13 Ja nunkangu jela bakana Juda kana palpa morla jeljujeljurina wonti, jeruja tanali bakana Barnabas parumana wonti tanani jelju-jeljundru,

14 Ngato matja najina, tana wata palto talkuni wirariai ngantjani jaurai morlalulani, ngani Petrungu pratjanani mudlani jatana wonti: Jidni, jidni Juda kana ngananani, ja kana ko jeribaka ngamanani, ja wata Juda kana jeribaka, minandru jundru kana ko tertabai, Juda kana jeribaka ngamala?

15 Ngaiani matja Juda kana, ja wata kana madlentji kana kondru,

16 Ngangau ngaiani milkila, kana wata talku pantjila ngana, jir-ijiribani jaurai ngankanandru, a ai, windri morlalu ngundranandru Jesungu Christungu, jeruja ngaiani bakana Jesungu Christungu morlalu ngundrana wonti, jeruja ngaiani talku pantjinanto morlalu ngundranali Christungu, ja wata jirijiribani jaurai ngankanandru; ngangau jirijiribani jaurai ngankanandru wata kana kulno talku pantjila nganai.

17 Ngaiani wontinani Christungu talku pantjila, ja munta kana madlentji ngamanani, jeruja Christus madlentjaia mili nganai, a-ai.

18 Ngangau ngato jenai, mina ngato tampuribana warai nakaldra wotinani, jeruja ngani munta dankaranieta wondrateriai.

19 Ngani jirijiribani jaurali jirijiribani jaurani palina warai, ngangau ngani Godani tepirinanto; ngani Christungunto kunarkuni katila wapaia.

20 Ngani tepi nganai, ja wata morla ngani, a-ai, Christus ngakangu tepi nganai. Mina ngani karari palkuni tepiriai, jenai ngani tepiriai morlalu ngundranali Godaia Ngatamurani, Nulia ngana ngantjana wonti ja munta ngakangu jinkiterina wonti.

21 Ngato Godaia manjula wata worarai; ngangau talkula jirijiribani jaurali: wokaranani, Christus baku palina wonti.

3

1 Jura Galatala worajai, warle jurana kunki manina warai, jura morlalutani wata pankinanto? Jurangu milkini ngato Jesus Christus kunarkula kurana wonti.

2 Ngato ngantjai windri jenai jurangundru ngujamala: Jura Jaola jir-ijiribani jaurai ngankanandru maninala kara, morlalu ngundranaia kaukaubanandru kara?

3 Jeruja patipati jura nganai? Jura Jaolali matja wonina, jura palku tunkali mudananto?

4 Jeruntjaia jura bakujeli ketjaketjana warai? Ja jenai baku ngananani!

5 Nulupini, Nulia jurangu Jaola jinkiai ja pirnala jurangu ngankai, Nulia jenai ngankai jirijiribani jaurai ngankanandru kara, morlalu ngundranaia kaukaubanandru kara?

6 Worderu Abrahamali Godani ngundrana wonti, ja Nulia jenai nunkangu talkulani ngokana wonti,

7 Jeruja ngujamanau, tana morlalu ngundranandru nganai, tana Abrahamani ngatamura nganai.

8 Ngangau Godaia jaurali jenai ngopera najina wonti, Godali morlalu ngundranali kana kp talku ngankala nganai; jeruja Nulia

Abrahamangu talpadakani jaura jinkina wonti: “Jinkanalalani kana ko warupoto murlali pantjila nganai.”

⁹ Jeruja tana, tana morlalu ngundranandru nganai, murlali pantjila nganai morlalu ngundranali Abrahamali jela.

¹⁰ Ngangau jeruntja jirijiribani jauraia ngankanandru aganai kalalani ngamai; ngangau dakanala parai: “Kalala madlentji nunkangu, nau wata pratjanani wodatarana ngamai, mina jirijiribanaia dakanilani dakanala parai, jenia ngankala.”

¹¹ Morlalu nganai: Jirijiribani jaurali wata kulno talku pantjia Godani; ngangau kana talku morlalu ngundranali tepirila nganai.

¹² Jirijiribani jaura wata morlalu ngundranandru nganai, a-ai, warle ninaia ngankai, nau jendralia tepirila nganai.

¹³ Christulu ngaijanina jirijiribani jauraia kalalandru burungankana wonti, ngangau Nauja munta ngaijaningu kalala pantjina wonti, ngangau dakanala parai: “Kalala madlentji nunkangu, nau pitani warukai.”

¹⁴ Ngangau kana koni Abrahamanani murlaia poto wokarananto Christungu Jesungu, ngaijanina Jaolaia talpadakanala maninanto morlalu ngundranali.

(Dakani jaura G. D. 13 Trinitatis)

¹⁵ Ngatata worajai, kana jeribaka ngani jatai: Wata kulnujeli ngurunguru nganai kanaia testamenta dukarala, nau matja dantjamana, minakulno ngokala kara.

¹⁶ Abrahamangu Nulia talpadakani jaura jinkina wonti ja kupani nunkanani. Wata Nauja jatai: Kupa worani, marapuni jeribaka, a-ai, kulnuni, kupani jinkanani, Naupini Christus nganai.

¹⁷ Jenia ngani jatai: Testamenta kulno, nina Godali ngopera dantjamana wonti Christungu, jirijiribani jaura, nauja kilpawoldra 430 ngadani matja jinkina, wata walto ngankai, talpadakani jaura teribala.

¹⁸ Ngangau maratunka jirijiribani jaurali wokaranani, jeruja wata morla talpadakani jaurali. Godali ninaia Abrahamangu talpadakani jaurali manjulandru jinkina wonti.

¹⁹ Mina jirijiribani jaurali ngankananto? Dankaranandru Nulia ninaia ngokana wonti, ngatamura wokaranantulu, nunkangu talpadakani jaura pantjina wonti, ja angelali ninaia kurana wonti tertietjaia marali.

²⁰ Tertietja wata kulnuja tertietja nganai; Goda kulno nganai.

²¹ Jirijiribani jaura Godaia talpadakani jaurani nganai? Aai. Ngangau jirijiribani jaura kulno jinkinani, nauja ngurunguru nganai tepi ngankala, jeruja talkula morlalu jirijiribani jaurandru wokarala nganai.

²² Windri Godaia jaurali warupoto madlentjani ngurunguru ngankana wonti, ngangau talpadakani jaura morlalu ngundranali Jesungu Christungu pantjinanto tanangu, tanali morlalu ngundrai.

(Dakani jaura kilpawoldra marra ditjini)

²³ Windrila morlalu ngundrani wokarananto, jirijiribani jaurali ngaijanina ngamalkana wonti kanjangarila jeribaka morlalu ngundranaia, nauja tinkari pantjinanto.

²⁴ Jeruja jirijiribani jaura ngaianini ngankinganietja nganana wonti Christungu; ngangau ngaiani morlalu ngundranali talku pantjinanto.

²⁵ Morlalu ngundrani matja wokaranani, ngaiani wata morla ngankinganietjani nganai.

²⁶ Ngangau jura pratjana Godaia kupa nganai morlalu ngundranali Christungu Jesungu,

²⁷ Ngangau jura pratjana, jura multibanila manina wonti Christungu, jura Christus widmaterina wonti.

²⁸ Ninkida wata Juda kana ja wata Griekala nganai; wata mili ja wata kurakanila; wata materi ja wata widla; ngangau jura pratjana Kulno nganai Christungu Jesungu.

²⁹ Jura Christuni ngananani, jeruja jura bakana Abrahamani ngata-mura nganai, ja maratunka maninietja talpadakani jaurandru.

4

(Dakani jaura Jesu dankani ditji Godaia ditjini kulno ngadani)

¹ Ngani jatai: Jeruntja ditji maratunka maninietja kupa nganai, nau milini jeribaka nganai, ja kantji warupotuja kapara nau nganai;

² A-ai, nau najinajibanietjani ja ngamalkanietjani ngamai, nunkan-gupini ditjielu, nina ngaperali kurana warai.

³ Jeruja bakana ngaiani, ngaiani kupa ngananani, ngaiani jirijiribani jaurani dupudupu nganana wonti.

⁴ Ditji matja wokaranani, Godali Ngatamura nunkani jinpana wonti, Nauja widlandru dankana wonti, ja Nulia ninaia jirijiribani jauraia ngalpani kurana wonti,

⁵ Nulia tanana, tana jirijiribani jaurani ngalpani ngamanani; dukarana burungankananto, ngaiani kupalali maninanto.

⁶ Ngangau jura ngatamura nganai, Godali Ngatamuraia jaola ngaian-
ini ngarani jinpana wonti, nulupini karkai: "Abba, Ngaperiai!"

⁷ Jeruja jidni wata morla mili nganai, a-ai, ngatamura. Jidni ngatamura ngananani, jeruja bakana Godaia maratunka maninietja Christungundru.

⁸ Jendranguta, jura Goda wata ngujamana wonti, jura tanangupini Godani wodatarana ngamana wonti, tana jenia wata kantji nganai;

⁹ Karari, jura Goda matja ngujamana, morla talku, Godali jurana matja ngujamana, minandru jura nakaldra karitjial jirijiribani jaura wangiwangini ja waltowaltuni, ja ngantjai tanangu nakaldra wo-datarana ngamala?

¹⁰ Jura ditji ja pira ja miljaru ja kilpawoldra ngundrai;

¹¹ Ngani japali nganai jurangundru, ngato bakujeli jurangu matja ngankana warai kara.

¹² Ngakangu jeribaka pantjianau, ngangau ngani jurangu jeribaka nganai, ngatata worajai, ngani jurangu ngantjai, jura ngana wata ngaurongauro ngankana warai;

¹³ Jura milkila, ngato palkuja waltowaltundru jurangu ngopera ngantjani jaura kaukaubana wonti,

¹⁴ Ja jura ngana, wontjanilandru ngakangu, palkuni wata waka ngundrana wonti ja wata ngirkibana wonti, a-ai, jura ngana Godaia angela jeribaka patana wonti, Christus Jesus jeribaka.

¹⁵ Worderu murlali pirna jura jendranguta nganana wonti. Ngato jurangu morlalu kurai, jenia wata ngandandarinani, jura jendranguta jurani milki dukaraterinala ja ngakangu jinkinala.

¹⁶ Ngani jendrangundraja talpala jurani pantjina warai, ngangau ngani jurangu morlaluta jatana wonti?

¹⁷ Tanali jurangundru wata ngumu manabakapirna ngankai, a-ai, tanali ngantjai jurana puntibala, jura tanangundru manabakapirna ngankananto.

¹⁸ Manabakapirna ngumu nganai, jenia ngumuni milingeru pantjinani, ja wata windri, ngani jurangu jela ngananani.

¹⁹ Ngakani kupa worajai, tanangundru ngato nakaldra dankani ketjaketjana ketjaketjai, Christus jurangu mudlamalka pantjinantulu.

²⁰ Ngato ngantjai karari jurangu jela ngamala, ja ngakani ngaijala karitjimalkala; ngangau ngani wurpuru nganai jurangundru.

(Dakani jaura Lätare ditjini)

²¹ Ngakangu jatanau, jura jirijiribani jauraia ngalpani jertapateriai ngamala, jura jirijiribani jaura wata ngarai?

²² Ngangau dakanala parai: Abrahamali ngatamura mandru ngamalkana wonti; kulno widlala milila, ja kulno kurakanilali.

²³ Nau widlaia milila palkujeli kantji patana wonti; ja nau kurakanilali talpadakani jaurali.

²⁴ Nulupini minakulno wondrai; ngangau jenia Testamenta mandru nganai. Kuhio Sinai mardawonpandru, milieli dankanaia, naupini Hagar nganai.

²⁵ Ngangau Arabiala Sinai mardawonpa Hagar dikai ja jeribaka nganai nunkangupini Jerusalem karari, ngangau nau mili nganai nunkani kupanto,

²⁶ Jerusalem miri kurakanila nganai; ja naupini ngaijanaia pratjanaia ngandri nganai.

²⁷ Ngangau dakanala parai: Mankiau ngameriai, jundru wata dankai; jurakokau ja karkau, jundru wata mandrantju pantjiai. Ngangau ngameri morla kupa ngamalkai nankangu, nandru noa ngamalkanani.

²⁸ Jura, ngatata worajai, Isaakani nguja nganai; talpadakani jauraia kupa.

²⁹ Worderu jendranguta, nau palkujeli dankana wonti, nunkangu, nau jaolali dankana wonti, tirikaripaterina wonti; jeruja bakana karari.

³⁰ Mina Godaia jaura jatai? “Mili widla nankani ngatananto narrau, ngangau mili widlaia ngatanajeli wata maratunka maninanto kurakanilaia ngatanajeli jela.”

³¹ Jeruja, ngatata worajai, ngaijana wata mili widlaia ngatani nganai, a-ai, kurakanilaia.

5

¹ Christulu ngaijana kurakana wonti kurakanilaia. Ngurunguru terkana, tanali jurana nakaldra mili wokara pitaia pataiati.

² Mai, ngani Paulus jurangu jatai; Jura karuwalila pantjinani, Christus jurangu baku ngananani.

³ Ngato kana pratjanani nakaldra tinkari ngankai, tana karuwalila pantjinani, tana wilpa nganai jirijiribani jaura pratjana ngankala.

⁴ Jura Christungundru puntina warai, jura jertapaterinani jirijiribani jaurali talku pantjila; manjulandni jura purina karuwana warai.

⁵ Ngaiana Jaolani wolkareli kalkai talkulaia kalkani morlalu ngundranali.

⁶ Ngangau Christungu Jesungu karuwalila kara karuwalila pani kara ngurunguru nganai minakulno ngankala, a-ai, windri morlalu ngundranali, nulia ngantjanali ngankai.

⁷ Jura ngumu mindrina wonti. Warle jurana ngandrawalkana warai morlalulani wata pankinanto?

⁸ Naupini karkarkana wata nunkangundru nganai, Nulia jurana karkana wonti.

⁹ Pulkurutjeribani buka ngaljejeli buka tjanka pratjana pulkurutjeribai.

¹⁰ Ngato Kaparani morlalu ngundrai jurangundru, jura wata pilki ngundrala nganai. Nulia jurana tjautjau ngankana warai, kalala nunkani manila nganai, worananau nganai kara.

¹¹ Ngatata worajai, ngato bakana karari karuwalila kaukaubanani, minandru tana ngakangu kararielu tirikaripateriai? Jeruja bakana kunarkuja kintjakintjarina mudana warai.

¹² Tana bakana tapatapa ngankaterinanto, tanali jurana patijiritjibai!

¹³ Ngangau Nulia jurana karkana wonti kurakanaia, ngatata worajai, windri ngamalkaterianau, jura kurakanali wata palkuni piri jinkinanto, a-ai, ngantjanali mili ngankijiribamalianimai.

¹⁴ Ngangau jirijiribani jaura pratjana jaura kulnujeli manamiri pantjiaai nunkangu: Ngurala jinkani ngantjamai jidni munta jeribaka.

¹⁵ Jura matamalinani ja tajimalinani; ngamalkaterianau jura julkamaliati.

(Dakani jaura G. D. 14. Trinitatis)

¹⁶ Ngani jatai: Jaolani wirarianau, jeruja jura palkuja milkirina wata ngankala nganai.

¹⁷ Ngangau palku milkiriai Jaolani, ja Jaola palkuni; ngangau pudla diltampaliai; jeruja jura wata ngankananto, mina jura jertapateriai.

¹⁸ Jaolali jurana tertabanani, jura wata jirijiribani jaurani ngalpani nganai.

¹⁹ Palkuja ngankana tinkari nganai jenia: Pinta wokaribana, palakantji, murumuru, ninta nguru ngamana,

²⁰ Muramurani wodatarana ngamana, kunki manina, kalakalarilkijiribamalina, jatamalina, mandrakarua, tiri, mudlawariwari, puntibana, delkina, ngukingukibaterina, nari ngankana,

²¹ Parawarala tapana, mirantjatieli tajina, ja jenia morla: tanangu madlentji marapundru ngani jurangu jatai, worderu ngani jurangu ngopera jatana wonti; tanali jenia ngankanani Godaia milila wata maratunka manila nganai.

²² Jaolaia tandra nganai: Ngantjana, mankina, murla, manju, murlali, ngumula, talku ngundrana, malti, kulikiri ngamana.

²³ Tanangupini wata jirijiribani jaura nganai.

²⁴ Tanapini Christungu nganai, tanali palku matja kunarkuni kati-bana warai nunkani madlentjanto ja milkirinani jela.

(Dakani jaura G. D. 15. Trinitatis)

²⁵ Ngaiana Jaolali tepi ngamanani, ngaiana bakana Jaolani wirarinanto.

²⁶ Wata ngaiana pirna ngundraterina baku wontinanto junka ngankijiribamalila ja kalakalarilkijiribamalila.

6

¹ Ngatata worajai! Kana kulno mangapunkujeli tjikatjikaninani, jeruja juranina, ngangau jura Jaolandru nganai, maltieli talku ngankanau; ja jidni munta ngamalkateriau, bakana jidni wontjanilani wiriati.

² Juditji waltijiribamalianau, jeruja jura Christuni jirijiribani jaurani pankila nganai.

³ Kulnujeli ngundranani minakulno nganala, windri nau panila nganai, nau munta jedibateriai.

⁴ Kana pilkipilkieli ngankana nunkani winpananto; jeruja nau windri munta pirna ngundraterila nganai, ja wata kulno nguruni.

⁵ Ngangau pilki ja pilkieli juditji nunkani mandrala nganai.

⁶ Ja warle ngujangujara maniai Godaia jaurali, nulupini ngumula pilki ja pilki jinkinanto nunkangu, nulu nunkangu ngujangujara jinkiai.

⁷ Wata jedibateriau, kanali Goda wata ngirkibala nganai; ngangau mina kanali jaupai, jenia nulu bakana kampala nganai.

⁸ Warlenulu nunkani palkuni jaupai, nulu palkundru tintaterina kampala nganai; ja warlenulu Jaolani jaupai, nulu Jaolandru tepi ngurali kampala nganai.

⁹ Ngaiana wata walturinanto ngumu ngankala, ngangau ditji talkuni ngaiana kampala nganai, ngaiana wata walturinani.

¹⁰ Jendrangundruja karari, ngangau ngaiana ditji ngamalkai, ngaiana ngumu ngankananto warupotuni, ja morla pirna morlalu ngundranaia pungalani.

¹¹ Najianau! Dakani malka pirnali ngato jurangu dakana warai marali ngakanali.

¹² Jeruntjaiali ngantjai ngumu wondraterila palkuni, tanali jurana jupai karuwalila pantjila, tanali tanangu Christuni kunarkundru wata tiri karipaterinanto.

¹³ Bakana karuwalila wata jirijiribani jaurani pankiai, a-ai, tanali windri ngantjai, jura karuwalila pantjinanto, tana jurani palkundru jurakokaterinanto.

¹⁴ Ngakangu worita nganaiatimai jurakokaterila, windri ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni kunarkundru, nunkangundru ngakangu mita warupoto ja ngani mitani kunarkuni katiai.

¹⁵ Ngangau Christungu Jesungu karuwalila kara karuwalila pani kara minakulno nganai, a-ai, pantjimoni kana marra:

¹⁶ Ja jeruntjaia nunkangupini malkani wirarinani, tanangu murla ja kalumiltjamiltjarina nganaiatimai Godaia Israelani.

¹⁷ Kararindru wata kulnujeli ngana jupaiaiatimai, ngangau ngato Jesuni tjinpiri ngakangu palkuni mandrai.

¹⁸ Ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni manjula jurangu jaolani nganaiatimai, ngatata worajai! Amen.

Pauluni Dakani jaura Ephesalani

¹ Paululu Jesuni Christuni Apostel Godaia jertapaterinandru, kulikirilani, tana Ephesungu ngamai, ja tanali Christungu Jesungu morlalu ngundrai.

² Manju jurangunto nganaiatimai, ja murla Goda ngaianani Ngaperandru, ja Kapara Jesu Christungundru.

(Dakani jaura Thomas ditjini)

³ Jurakokana nganaiatimai Godani ja ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni Ngaperani, Nulia ngaianana murlali ngankana wonti Jaolaia murlalali pratjanali pariwilpani Christungundru,

⁴ Worderu Nulia ngaianana nunkangu kalkalkana wonti, windrila mita pantjimanani, ngaiana kulikiri ja madlentji pani nganananto nunkangu mudlani:

⁵ Ja Nulia ngaianana ngantjanali ngopera kurana wonti nunkani kupaia Jesu Christungundru nunkangu, nunkanaia jertapaterinaia ngantjanandru,

⁶ Nunkani manjula pinalaia jurakokanaia, nunkanali Nulia ngaianana manju ngankana wonti Ngantjaluni;

⁷ Nunkangundru ngaiana kulkani ngamalkai kumarali nunkanali, jenia nganai madlentjaia kalingana, nunkani manjulaia poto pirnandru,

⁸ Ninaia Nulia ngaianangu pirna nangana wonti kirilani ja nguamanani pilki ja pilkini;

⁹ Ja Nulia ngaianangu nunkanaia jertapaterinaia kurukurula tinkari ngankana wonti nunkani ngantjanandru, ninaia Nauja munta kuraterina wonti,

¹⁰ Tanali ninaia kaukaubananto, miljaru matja manamiri pantjina, ngangau Nulia warupoto Christungu mangatandra kulnuni ngokananto, mina pariwirpani ja mina mitani nganai nunkangu.

¹¹ Nunkangundru ngaiana maratunka poto manina wonti, ngangau Nulia ngaianana ngopera kurana wonti nunkani kuraterinandru, Nulia warupoto ngankai nunkanaia jertapaterinaia ngundranandru,

¹² Ngaiana nganananto nunkanaia pinalaia jurakokanaia; ngaiana ngopera kalkana wonti Christungu,

¹³ Nunkangundru bakana jura jaura morlalu matja ngarana, jurani kulkanaia ngantjani jaura, nunkangundru bakana jura morlalu ngundrana wonti, ja talpadakani jauraia Jaola kulikirieli malka morlalu manina wonti,

¹⁴ Naupini ngaiananaia maratunkaia mindrani poto nganai potuja kupaia kulkanaia, nunkani pinalaia jurakokanaia.

¹⁵ Jendrangundruja bakana ngato, ngato matja ngarana jurani morlalu ngundranandru Kapara Jesungu, ja jurani ngantjanandru kulikiri pratjanani,

¹⁶ Wata mudai jurangundru jurakokala, ja ngato jurana ngundrai ngakani ngatjinani,

¹⁷ Ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni Glodali, pinalaia Ngaperali jurangu kirilaia ja tinkari ngankanaia Jaola jinkinanto, ninaia munta ngujamala,

18 Jurani ngaraia milki tjenmara nganananto, jura ngujamananto, mina nunkanina karkanaia kalkana nganai, ja mina nunkanina maratunka poto pirnaia pirnalaia kulikirini nganai;

19 Ja mina nunkanina ngurulaia pirnala pirna nganai ngaianangu, ngaiana morlalu ngundrai, nunkanina ngurulaia pirnalaia ngankanandru,

20 Ninaia Nulia ngankana wonti Christungu, Nulla ninaia narindru jiritjibana wonti, ja ninaia nunkangu ngunarani ngamipana ngarina wonti pariwilpani,

21 Kapara pratjanani, ja ngurulani ja piralani ja kaparani, ja tala pratjanani, tanali tanana dikai, wata windri nunkangupini mitani, a-ai, bakana nunkangu, nau wokarananto.

22 Ja warupoto Nulia nunkangu tidna ngalpani kurana wonti, ja ninaia warupotuja mangatandra kurana wonti mili wolarani,

23 Tanapini nunkani palku nganai nunkanaia manamirila, Nulia warupoto warupotuni manamiri ngankai.

2

1 Bakana jurana, jura nari nganana wonti dankaranali ja madlentjali juranali,

2 Tanangupini jura warula wirarina wonti nunkangupini mitaia miljarani, ja ngaralanaia ngurulaia kaparani pankinani, nunkanaia jaolani, nulia karari ngankai delkinietjaia ngatamurani,

3 Tanangupini bakana ngaiana warula wirarina wonti kana womalaia milkirinani, jeruja ngaiana kana womalaia ja ngundranaia jertapaterina ngankana wonti, ja tiria kupa dankanandru nganana wonti nguruni jeribaka,

4 Windri Godali, Nauja poto pirna nganai kalumiltjamiltjarinani, nunkani ngantjana pirnandru, minalinunkanali Nulia ngaianana ngantjana wonti,

5 Ngaijana, ngaiana dankaranali matja nari, Christungu jela tepi ngankana wonti. (Manjulali jura tepi pantjina warai),

6 Ja Nulia ngaianana nunkangu jela jiritjibana wonti ja jela pariwilpani kurana wonti Jesungu Christungu,

7 Nulia miljarani, nau wokarai, nunkanaia manjulaia poto pirna manamiri ngaianangu wondrananto maltieli Jesungu Christungu.

8 Manjulali jura tepi pantjina warai morlalu ngundranali, ja jenia wata jurangundru, a-ai, Godaia jinkini poto nauja nganai,

9 Wata ngankanandru, ngangau wata kulno jurakokaterinanto.

10 Ngangau ngankani nunkani ngaiana nganai, Nulia ngaianana pantjimana wonti Christungu Jesungu ngankana ngumuja, tanana Godali ngopera ngankingana wonti, ngaiana tanangu wirarinanto.

11 Jendrangundruja mangatandra wilparianau, jura warula kana ko palkujeli nganana wonti, ja karuwalila, marali matja pantjina, jurana karuwalila pani dikana wonti,

12 Jura jendranguka miljarani Christus pani nganana wonti, Israelani nguralani worita ja talpadakanaia Testamenlani tula, kalkani pani ja Goda pani mitani ngamana wonti.

13 Karari jura, warula matja worita nganana, Christungu Jesungu karakara wokarana warai Christuni kumarali.

14 Ngangau Nauja murla ngaianani nganai, Nulia wulana kulnuni ngankana wonti, ja wondiri terti wokaribana wonti,

15 Ngangau Nulia nunkani palkujeli talpala walto ngankana wonti, jenia nganai jirijiribani jaura, Nulia wulangundru kana marra kulno nunkangu pantjimananto, ja murla ngankananto;

16 Ja Nulia wulana murlali ngankananto Godangu palku kulnujeli kunarkujeli, ja talpala nari ngankana wonti nunkangu;

17 Ja Nauja wokarana wonti ja murla kaukaubana wonti, jurangu worita ja murla tanangu karakara;

18 Ngangau nunkangundru ngaiana mana walto ngamalkai Ngaperai Jaola kulnuni.

(Dakani jaura Philippuni ja Jakobuni ditjini)

19 Jeruja jura wata morla tula ja ngandrani nganai, a-ai, kulikiria jelangurala ja Godaia pungala,

20 Matja wotina Apostelaia ja Prophetiaia wondirani, nunkani marda kapara Jesus Christus munta nganai,

21 Nunkangupini wotini pratjana matja ngokana, ja punkai Godaia punga kulnuja, nauja kulikiri nganai, Kaparani,

22 Nunkangu Nulla bakana jurana wotina ngokai Godaia pungaia Jaolani.

3

1 Jendrangundruja ngato Paululu Jesuni Christuni kanjangerila nganai, jurangu kana koni.

2 Jura matja ngaranani Godaia manjulaia ngamalkijiribanandru, ninaia Nulia ngakangu jinkina wonti jurangu.

3 Worderu Nulia ngakangu ngaramarlali tinkari ngankana wonti kurukurula, worderu ngato ngopera ngalje dakana warai;

4 Jura jenia warapanani, jura ngujamananto ngakani ngujamana Christuni kurukurulanl.

5 Ninaia Nulia kanaia

6 Kana ko jelamaratunkaia maninietja nganai, ja palku kulnurina ja talpadakanaia jelali maninietja Christungu Jesungu ngantjani jaurali.

7 Nunkanipini mili ngani pantjina wonti Godaia manjulaia jinkini potundru, ninaia Nulia ngakangu jinkina wonti nunkanaia ngurulaia ngankanandru.

8 Ngakangu, ngani morla waka nganai kulikiri pratjanani, Nulia ninapini manjula jinkina wonti, kana koni Christuni poto pirna manamiri kaukaubala;

9 Warupoto tjenmara ngankala, mina kurukurulaia ngamalkijiribani nganai, nauja kurukuru nganana wonti nguralindru nunkangupini Godani, Nulia warupoto pantjimana wonti Jesu Christujeli,

10 Ngangau karari kaparali ja ngurulali pariwilpaia ngalpani nguja-mananto mili wolarali Godaia kirila pilki ja pilki,

11 Worderu Nulia ngurali jertapaterina wonti, ninaia Nulia kantji ngankana wonti Christungu Jesungu ngaianani Kaparani;

12 Nunkangupini ngaiana mankina ngamalkai, ja mana walto murlali morlalu ngundranali nunkangu.

(Dakani jaura G. D. 16 Trinitatis)

¹³ Jendrangundruja ngani ngatjiai, ngani wata walturinanto ketjaket-janani ngakanani jurangu, ngangau jenia jurangu pirnala nganai.

¹⁴ Jendrangundruja ngani pantja ngakani ngarila wapaia nganianaia Kaparaia Jesuni Christuni Ngaperani,

¹⁵ Nunkangundru warupoto, mina ngaperi ngamalkai pariwilpani ja mitani tala ngamalkai,

¹⁶ Nulia jurangu nunkani pirnalaia poto pirnandru jinkinanto ngurulani ngurunguru pantjila Jaolali nunkanali kanani mandrani,

¹⁷ Christu morlalu ngundranali jurangu ngarani ngamananto, jura ngantjanani kapararinanto ja ngurungururianto,

¹⁸ Jura kulikiri pratjaterinani jela ngurunguru pantjinanto patala, mina maru ja wirti ja mikari ja miri nganai,

¹⁹ Ngujamala Christuni ngantjana, nauja morla pirna nganai ngujanani warupotuni, jura Godaia manamirieli pratjanali manamiri pantjinanto.

²⁰ Ja nunkangu, Nauja ngurunguru nganai morla pirna ngankala warupotuni, mina ngaiana ngatjiai kara ngundrai kara nunkangupini ngurujeli, nunkanali Nulia ngaianangu ngankai.

²¹ Nunkangu pirnala nganiaitimai mili wolarani Christungu Jesungu nguja warupotuja nguralhidru nguralia! Amen.

4

(Dakani jaura G. D. 17 Trinitatis)

¹ Ngato kanjarilali Kaparani, jurana kurukurubala wapaia, jura talku wirarinanto jurani karkanani, minalinunkanali Nulia jurana matja karkana,

² Waka ngundraterinali ja malti pratjanali, ja manjueli jura mandramalinanto ngantjanani.

³ Ja jigleri ngananau Jaolaia kulnuni ngamalkala murlaia karanali,

⁴ Palku kulno ja Jaola kulno, worderu Nulia jurana bakana karkana wonti jurani karkanaia kalkani kulnuja;

⁵ Kapara kulno, morlalu ngundrana kulno, multibanila kulno;

⁶ Goda kulno ja Ngaperi warupotuja, Nauja warupotuni miri ja warupotuni jela ja warupotuni nganai.

⁷ Pratjanani ngaianangu Nulia jinkina wonti manjula, worderu Christuni jinkini kurana wonti.

⁸ Jendrangundruja Nauja jatai: “Nauja miri tarana wonti ja kanjarila dupudupu wapalkana wonti ja kanani poto jinkina wonti,”

⁹ Jenia: “Nauja tarana wonti” wondrai, Nauja bakana ngarina wonti mita pirini ngarinalu.

¹⁰ Nauja matja ngarina Naupini nganai, Nauja bakana tarana wonti morla miri pariwilpa pratjanani, Nulia warupoto manamiri ngankananto.

¹¹ Ja Nulia muntali jinkina wonti palpa Apostel, palpa Propheta, palpa ngantjani jaura kaukaubanietja, palpa ngamalkanietja, palpa ngujangujara jinkinietja nganala,

¹² Kana kulikiri ngankingala ngankani ngamalkijiribanaia, Christuni palkuni wotinaia.

13 Ngaiana pratjana wokaranantulu morlalu ngundrana kulnuja ja Godaia Ngatamuraia ngujamanaia, ja materi pirnaia, ja Christuni manamirila pirnaia.

14 Ngaiana wata morla kupa jeribaka nganananto, tanana ngujan-gujara watarali pratjanali wijawijabai ja tertabai kanaia jedibanali ja tjautjauja kirieli karkarkanaia.

15 A-ai, ngaiana morlalu nganananto ngantjanani ja poto warupotuni punkananto nunkangu, Nauja mangatandra nganai, Christus;

16 Nunkangundru palku warupoto ngumu ngokana ja manduribana warai marangkijiribamalini pratjanali, worderu buru pilki ja pilkieli ngankai palku pinarinanto nunkani wotinaia ngantjanali.

17 Jenia ngani jatai, ja Kaparani morlalu kurai, jura wata morla wirarinanto kana koni jeribaka tanani tjuru tjautjauni;

18 Tanani tjuru ngalpuru nganai, tana Godaia tepini worita nganai kondru, nauja tanangu parai, ja tanani ngara ngurungurundru.

19 Tana burka pani pantjina wonti, ja tjikatjikani jinkiterina wonti murumuru pratjana ngankala ngukingukipaterinani.

20 Jura wata jeruja Christus kiririna wonti.

21 Jura nunkangundru matja ngarana ja nunkangundru matja ngujangujara manina, worderu morlalula Jesungu nganai.

(Dakani jaura G. D. 19 Trinitatis)

22 Jura dukaraterianau, worderu jura warula wirarina wonti, kana womala, nauja jedibanaia milkirinali munta taripateriai;

23 Ja marraribaterianau Jaolali jurani tjuru,

24 Ja kana niarra widmaterianau, ninaia Godali nunkangu jeribaka pantjimana wonti talkuni ja kulikirini morlalulaia.

25 Jendrangundruja jedi jaura woranau, ja jaura morlalu jinkimalian-imai pratjanani ngurulani, ngangau ngaiana pratjaterina palku buru nganai.

26 Wata kuterianau, ja wata madlentji ngankanau; jura wata kuterinanto ditji wirinantulu.

27 Bakana wata piri jinkianau kutjini.

28 Warle ngopera kurieli maninala, wata morla kurieli maninanto, a-ai, nulu marali nunkanali ngumu ngankananto, nulu muntali ngamalkananto wangiwangini jinkila.

29 Jaura tunka wata jurani manandru dunkananto, a-ai windri wotinaia mina ngumu nganai, nulu manjula jinkinanto ngaranietja worangu.

30 Ja wata Jaola kulikiri ngaurongauro ngankanau, nunkanali jura matja dantjamana kulkani ditjia.

31 Kaldri, ja tirijiritjina, ja tiri, ja maritjina, ja ngirkibana pratjana jurangundru woranau madlentji pratjanani jela.

32 Murlali ngamangamaranau, kalumiltjarilkijiribamaliani-imai, madlentji worijiribamalianimai, worderu bakana Godali jurangu Christungu kalingana wonti.

5

(Dakani jaura G. D. Oculi)

¹ Jeruja Godangu karipaterini pantjianau kupa ngantjalu jeribaka.

² Ja ngantjanani wirarianau, worderu bakana Christulu jurana ngantjana wonti, ja munta jinkiterina wonti ngaianangundru jinkiterini poto ja poto ngumu Godani kuli ngumuja.

³ Palakantji ja murumuru pratjana ja ngukingukibaterina jurangu wata talarinanto, worderu jenia kana kulikirini talku nganai.

⁴ Jeruja bakana wata ninta pani ja jildiui ja kangirini, jenia wata ngumu nganai, a ai, morla ngumu jurakokana.

⁵ Ngangau jenia jura milkila, palakantjieli kara, murujnurujeli kara ngukingukibaterinietjali kara, nau muramurani wodatarana ngamai, wata maratunka ngamalkai Christuja ja Godaia mililani.

⁶ Wata kulnujeli jurana jedibananto jaura bakujeli; ngangau jendrangundruja Godaia tirila delkinietjaia ngatamurani wokarai.

⁷ Wata tanani kamaneli pantjianau!

⁸ Jura warula ngalpuru nganana wonti, ja karari jura praitji nganai Kaparani.

⁹ Praitjaia kupa wirarianau! Ngangau praitjaia tandra ngumu pilkipilki ja talku ja morlalu nganai.

¹⁰ Ja wontjanau mina Kaparali ngantjai.

¹¹ Ja wata jelarianau ngalpuruaia ngankanani, tanali tandra pani mandrai, a-ai, tanangu kalakalarianau!

¹² Ngangau mina tanali kurukuru ngankai, jenia bakana ninta nganai jatala.

¹³ Jenia pratjana, minani dikidikibani parai, praitjali tinkari ngankai; ngangau pratjana, mina tinkari nganai, praitji nganai.

¹⁴ Jendrangundruja dakanala parai: "Tepiriau jidni mukaetja, ja narindru jiritjiau, jeruja Christus jinkangu mintjila nganai."

(Dakani jaura G. D. 20 Trinitatis)

¹⁵ Jeruja najianau, worderu jura talku wirarinanto, wata kana patipatini, a-ai, kana kirini jeribaka.

¹⁶ Ja ditjini juranani jigleri ngananau, ngangau ditji madlentji nganai.

¹⁷ Jendrangundruja wata ko, a-ai, kiri pantjianau, mina Kaparaia jertapaterina nganai.

¹⁸ Ja wata wainali parawaranau, jura tjikatjika pantjiati, a-ai, manamiri pantjianau Jaolali.

¹⁹ Ja ngankamalianau psalmali ja jurakokani wimali ja Jaolaia wimali, ja wonkanau ja jadjadibanau Kaparani jurani ngarani;

²⁰ Ja milingeru jurakokanau warupotundru Goda ja Ngaperi, ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni talani.

²¹ Ja wodatarana ngamalkijiribamalianimai Christungundru japali.

²² Jura widla, jurani materani wodatarana ngamanau Kaparani jeribaka,

²³ Ngangau materi widlaia mangatandra nganai, worderu bakana Christus mili woloraia mangatandra nganai, ja Nauja palkuja Kulkanipirna nganai.

²⁴ Worderu mili wolara Christungu wodatarana ngamai jeruja bakana widla tanani materani, warupotuni.

²⁵ Jura materi, jurani widla ngantjanau, worderu bakana Christum mili wolara ngantjana wonti ja munta tanangu jinkiterina wonti.

²⁶ Nulia tanana kulikiri ngankananto, Nulia tanana matja kulirkana warai multibani ngapali jaurani.

²⁷ Nulia nunkangu munta mili wolara ngumu terkibananto muru-muru pani ja karpakarpa pani, ja jenipara pilki kara pani, a-ai, tana kulikiri ja madlentji pani ngamananto.

²⁸ Jeruja bakana materi wilpa nganai tanani widla ngantjala, tanani palku munta jeribaka. Warle widla nunkani ngantjai, nau munta ngantjateriai.

²⁹ Wata kulnujeli pota kulno nunkani palkuni kalakalarina wonti, a-ai, nulu nunkangu buka jinkiai ja ngumu ngamalkai, worderu bakana Christulu mili wolara,

³⁰ Ngangau ngaiana nunkanaia palkuja buru nganai, nunkani palkundru ja nunkani mokundru.

³¹ Jendrangundruja kana kulnujeli ngaperi nunkani ja ngandri nunkani worarala nganai ja widlani nunkanani ngokala nganai, ja pudla palku kulno nganala nganai.

³² Naupini kurukurula pirna nganai; ngani jenia jatai Christungundru ja mili wolarandru.

³³ Bakana jura pratjana pilki ja pilkieli, widla nunkani jeruja ngantjananto munta jeribaka. Widla materandru japali nganananto.

6

¹ Jura kupa worajai, jurani ngaperani ja ngandrini pankianau Kaparani; ngangau jenia talku nganai.

² Ngaperi jinkani ja ngandri jinkani pirna ngundraniai, nauja jirijiribani jaura ngopera nganai talpadakani jaurali:

³ Jidni tepi ngumu ngamananto, ja jidni juri mitani ngamananto.

⁴ Ja jura ngaperi worajai, jurani kupa wata dilpanau tiria, a-ai, tanana kiri ngankanali ja Kaparaia kurukurubanali pirna ngankanau.

⁵ Jura mili worajai, palkuja kaparani juranani pankianau japali ja ngaranali juranaia ngaraia kulnongundranali Christungu jeribaka,

⁶ Wata windri milkini ngankanau kana murlali ngankala jeribaka, a-ai, Christuni milieli jeribaka Godaia jertapaterina ngankanau ngarali,

⁷ Ja manjujeli mili ngananau Kaparani jeribaka, ja wata kanani,

⁸ Ngangau jura milkila, minakulno kulnujeli ngumu ngankanani kara, nulu ninaia nakaldra manila nganai Kaparandru, nau mili nganai kara kurakanila kara.

⁹ Ja jura kapara worajai, jenia bakana jura tanangu ngankanau, ja dikidikibani jaura woraranau, ngangau jura milkila, jurani ja tanani Kapara pariwilpani nganai, ja Nulia wata kana mudla ngundrai.

(Dakani jaura G. D. 21 Trinitatis)

¹⁰ Ngatata ngakani worajai, ngurungururianau Kaparani ja ngurulanai nunkanani.

¹¹ Godaia tirimalini pota widmaterianau, jura tataura terkananto kutjia tampanani;

¹² Ngangau ngaiana wata windri palkuni ja kumarani tirimalinanto, a-ai, kaparani ja ngurulanai, nunkangupini ngalpuraia mita kaparani, tjikatjikaia kutji worani ngaranani.

¹³ Jendrangundruja Godaia tirimalini poto patanau, jura ditjini madlentjani ngurunguru terkananto, ja pratjana kalalu ngankananto ja terkananto.

¹⁴ Jeruja terkanau, jurani kapa matja ngampina morlalulali, ja matja widmaterina talkulaia marda katieli,

¹⁵ Ja tidnani tidnaputa murlaia ngantjani jaurali matja ngankingana,

¹⁶ Tanangu marapuni morlalu ngundranaia piramara patanau, nunkanali jura ngurunguru nganananto kutjia turukalti palimala,

¹⁷ Ja tepia kapuluru patanau, ja Jaolaia mardakirra, jiaupini Godaia jaura nganai.

¹⁸ Ja milingeru ngatjianau warupotuja ngatjinali ja karkanali Jaolani, ja tepi ngamanau wonki pirnali ja ngatjinali kana kulikirini pratjanandru.

¹⁹ Ja ngakangundru, Nulia ngakangu jaura jinkinanto ngani mana piririnani manubakujeli kaukaubala ngantjani jauraia kurukurula,

²⁰ Nunkanipini mandra ngani nganai kanjangerini, ngato nunkangu manubakujeli kaukaubananto, worderu ngani jatananto.

²¹ Jura ngujamananto, worderu ngani ngamala wapaia, ja mina ngato ngankala wapaia, jenia pratjana jurangu Tychikulu kaukaubala nganai, nauja ngatata ngantjalu ja mii talku nganai Kaparani.

²² Ninaia ngato jendrania jurangu jinpana warai, jura ngujamananto worderu ngaiani ngamai, ja nulia jurana ngara ngankalkananto.

²³ Murla ngatata worani ja ngantjana morlalu ngundranali Goda Ngaperandru ja Kapara Jesu Christungundru.

²⁴ Manjula tanangu pratjanani nganaiatimai, tanali Kapara nganani Jesus Christus ngurali ngantjai! Amen.

Pauluni Dakani janra Philippalani

¹ Paululu ja Timotheulu, Jesuni Christuni mili, kulikirini pratjanani Christungu Jesungu tana Philippungu ngamai, najinajibanietjani ja marangokijiribamalinietjani jela.

² Manjula jurangunto nganaiatimai, ja murla Goda ngaianani Ngaperandru ja Kapara Jesu Christungundru!

(Dakani jaura G. D. 22. Trinitatis)

³ Ngato Coda ngakani jurakokala wapaia, jeruntjaia pota ngato jurana ngundrai,

⁴ Ja ngani milingeru ngatjinali ngakanali jurangu pratjanandru mankinali ngatjiai,

⁵ Jurani jelarinandru ngantjani jauraia, ditji ngoperandru kararielu,

⁶ Ja ngato morlalu ngundrai, Nulupini, Nulia ninaia ngankana ngumu jurangu wonina wonti, ninaia bakana mudala nganai Jesuni Christuni ditjielu.

⁷ Jenia talku nganai ngakangu, jeruja jurangu pratjanandru ngundrala, ngangau ngato jurana pratjana ngakangu ngarani ngamalkai, ngangau jura dupudupuni ngakanani ja jurajuralkaterini ja morlalu kuranani ngantjani jaurandru, ngakani manjulaia jelalimaninietja nganai.

⁸ Ngangau Goda ngakani tinkari ngankanietja nganai, worderu wolkareli ngani nganai jurangu Jesuni Christuni ngarani.

⁹ Ja ngani ngatjiai, jurani ngantjana morla ja morla poto pirna pantjinanto ngujamanani ja milkila pantjinani,

¹⁰ Jura wontjananto mina morla ngumu nganai, ngangau jura talku ja madlentji pani nganananto Christuni ditjini,

¹¹ Talkulaia tandra manamiri, nauja Jesu Christungundru pantjiai Godaia pinalani ja jurakokanani.

¹² Ngato ngantjai jura ngujamananto, ngatata worajai, worderu pirna ngakani ngamanandru ngantjani jaura marurina warai,

¹³ Jeruja dupudupu ngakani Christungundru tinkari pantjina warai julja pungani ja tanangu nguru pratjanani;

¹⁴ Ja ngatata marapujeli Kaparani, ngakani dupudupundru murlali pantjina warai, wontjai, morla pirna ja japangurujeli jaura kaukaubala.

¹⁵ Palpali bakana kirinajinandru ja jatamalinandru; palpali ngumu ngundranali Christungundru kaukaubai.

¹⁶ Tanali Christu kaukaubai mudlawariwarieli wata talku, ngangau tanali ngundrai ketjaketjana kurala ngakani dupudupuni;

¹⁷ Tanalipini ngantjanali, ngangau tana milkila, ngani ninkida ngamala wapaia ngantjani jauraia jurajuralkanandru.

¹⁸ Worderu? Mangini pilki ja pilkini tanali Christu kaukaubanani, tjautjaujeli kara talkujeli kara, nunkangundru ngato mankila wapaia ja mankila nganai,

¹⁹ Ngangau ngani milkila, jenia ngakangu tepia pantjila nganai jurani ngatjinandru, ja Jesuni Christuni jaolaia jinkinandru.

²⁰ Worderu ngani jertapateriai ja wolkareli kalkai, ngani panilani nintali pantjila nganai, a-ai, japanguru pirnali, worderu milingeru jeruja bakana karari, Christus pirna pantjinanto ngakangu palkuni, tepieli kara, narieli kara.

²¹ Ngangau tepi ngakangu Christus nganai, ja palina morla manina;

²² Ngani morla tepi ngamanani palkuni, jeruja ngakangu ngankanaia tandra parai; ja mina ngato kalkalkananto ngato wata kaukaubai.

²³ Pudlalipini ngana jeniai: Ngato ngantjai puntila ja Christungu jela ngamala, jenia morla ngumu nganai;

²⁴ Windri palkuni ngamana morla ngumu nganai jurangu.

²⁵ Ja jenia morlalu ngundrana ngani milkila, ngani ngamala nganai jurani morlalu ngundranaia ja mankinaia;

²⁶ Ngangau jurani jurakokaterina pirna nganananto Christungu Jesungu ngakangu, ngani nakaldra jurangu wokarala tikanani.

²⁷ Christuni ngantjani jaurani pankinani wirarianau ngato wokaranani ja jurana najinani kara, worita ngamanani jurangundru ngaranani kara, jura jaola kulnuni terkala wapaia, ja mungara kulnujeli tirila wapaia ngantjani jauraia morlalu ngundranandru;

²⁸ Ja jura panilani japali pantjinanto talpalandru, jenia tanangu tintaterinaia malka nganai, ja jurangu murlaia malka, ja jenia Godandru;

²⁹ Ngangau Nulia jurangu manjula jinkina warai Christungundru, wata windri nunkangu morlalu ngundrananto, a-ai, bakana nunkangundru ketjaketjananto.

³⁰ Jeruja jura ninapini tirimalina ngamalkai, ninaia jura ngakangu najina wonti, ja karari ngakangundru ngarai.

2

¹ Kurukurubana Christungu, ja ngantjanaia ngankalkana, ja Jaolaia jelaribana, ja ngaraia ngantjana, ja kalumiltjamiltjarina jurangu ngananani,

² Jeruja mankini ngakani manamiri ngankanau, jura manukulnuni nganananto, ngantjana kulnuni, mungara kulnuni, ngundrana kulnuni,

³ Wata mudlawariwarini ja wata jurakokaterinani, a-ai, waka ngundraterinali,

⁴ Kulnujeli nguruni morla pirna ngundrananto muntali.

(Dakani jaura Palma ditjini)

⁵ Jura jeruja ngundranau worderu Jesu Christulu bakana.

⁶ Naupini munta Goda jeribaka nganana wonti, ja jenia wata watawatali ngundrana wonti manila Goda jeribaka ngamala,

⁷ A-ai, Nauja munta kala ngankaterina wonti, ja mili jeribaka pantjina wonti, ja kana jeribaka dankana wonti, ja Kana mudla jeribaka mankamankana wonti.

⁸ Nauja munta waka ngankaterina wonti, ja wodatarana ngamana wonti narielu, kau, kunarkuja narielu.

⁹ Jendrangundruja Godali ninaia bakana pirna ngankana wonti, ja ninaia tala kulno jinkina wonti, nauja morla pirna nganai talani warupotuni.

¹⁰ Jesuni talani pantja warupoto buruna ngarinanto pariwilpani ja mitani ja mitani ngarinalu,

11 Ja tali warupotujeli dikananto: “Jesus Christus Kapara nganai Godaia Ngaperai pirnalaia.”

12 Jeruja, kamaneli ngantjalu, worderu jura milingeru pankina warai, wata windri ngani jurangu jela ngamanani, a-ai, bakana karari morla, ngani worita ngananani, ngankanau jura tepi pantjinanto japali ja ngarranali.

13 Ngangau Goda nganai, Nulia jurangu ngankai jertapaterina ja ngankana, nunkani ngumulandru.

14 Pratjana ngankanau buljubulju panieli ja mangangankana panieli,

15 Jura madlentji pani ja kulikiri Godaia kupa talku pantjinanto nguja kuntikuntini ja tjikatjikani terti, tanangu terti jura pariwilpala praitji jeribaka mitani mintjinanto;

16 Ja tepia jaura jura ngamalkananto ngakani pirnalaia Christuni ditjini, ngani wata baku mindrinanto ja wata baku ngankananto.

17 Ja tanali ngana bakana tapani poto ngumu nanganani poto ngumuni, ja juranaia morlalu ngundranaia Priesta ngamalkijiribanani, jeruja ngani mankiaia, ja jurangu ngumula ngatjiai.

18 Jeruja bakana jura mankianau ja ngakangu ngumula ngatjianau.

19 Ngato kalkai Kapara Jesungu, Timotheus wolja jurangu jinpala, bakana ngani burkanguru pantjinanto, ngato ngaranani, worderu jurangu nganai.

20 Ngangau ngato wata kulno ngamalkai, nulu ngakangu jela kulnuni ngundrai, nulu ngarali jurana manujeli ngundrai.

21 Ngangau tanali pratjana tanani poto wontiaia, ja wata jenia, mina Christuni Jesuni nganai.

22 Jura milkila, nauja talku nganai, worderu kupa ngaperani, jeruja nauja ngakangu jela mili nganana warai ngantjani jaurani.

23 Ngato ngundrai ninaia wolja jinpala, ngato matja ngarana warai mina ngakangu parai.

24 Ngato morlalu ngundrai Kaparani, ngani bakana munta wolja jurangu wokarala nganai.

25 Ngato ngundrana warai jenia morla ngumu Epaphroditus, ngatata, ja jelangankanietja, ja jelajuljala, mandra jurani, ja ngakani ngamalkijiribani mili, jurangu jinpala.

26 Ngangau nauja wolkareli nganana warai jurangu pratjanaia, ja ngaurongauro nganana warai, ngangau jura matja ngarana, nauja muntja parana warai.

27 Ja kantji nauja muntja parana warai narini kupiri, ja Godali nunkangu kalumiltjamiltjarina warai; ja wata windri nunkangu, a-ai, bakana ngakangu, ngato wata ngaurongauro kulno ngaurongauro kulnuni ngamalkananto.

28 Morla nurujeli ngato ninaia jinpana warai, jura ninaia najinani, jura nakaldra mankinanto, ja ngani ngaurongauro kulno morla ngalje ngamalkananto.

29 Jeruja ninaia Kaparani patanau mankina pirnali, ja jenipara materi pirna ngundranau!

30 Ngangau nauja Christuni ngankanandru narini karakararina warai, ngangau nulia tepia nunkani waka ngundrana warai, nulia jurani pirini ngakangu poto jinkinanto.

3

¹ Morla, ngatata worajai, Kaparani mankianimai! Ngani wata junkariai jurangu milingeru ninalu dakala, ngangau jenia jurana ngurunguru ngankai.

² Kintala worana najianau, ngankanietja madlentji najianau, tjikatjika karuwalila najianau!

³ Ngangau ngaiana karuwalila nganai, ngaiana Godaia Jaolali wodarana ngamai, ja Christungu Jesungu jurakokateriai, ja palkundru wata pirna ngundrai,

⁴ Ngato bakana palkundru pirna ngundraterinanto. Kulnujeli ngundraterinani, nau palkundru pirna nganai, ngani morla,

⁵ Ngani ditji mara wora ja parkulani karuwalila pantjina wonti, Israel mili wolarandru, Benjamini mardundru, Hebräala Hebräalandru, jirijiribani jaurandru Pharisäiala;

⁶ Manabakapirmandru mili wolaraia tirikaripaterinietja, talkulandru jirijiribani jaurani madlentji pani.

⁷ Mina ngakangu ngumu nganana wonti, jenia ngato Christungundru madlentji ngundrana wonti.

⁸ Kau, morlalu ngato warupoto madlentji ngundrai Christuni Jesuni ngakanaia Kaparaia ngujamana pirmandru, nunkangundru ngato jenia pratjana tintana wonti, ja jenia darpani poto ngundrai, ngato Christus maninanto.

⁹ Ja Nulia ngana mankamankananto nunkangu, wata talkula ngakani ngamalkanani, ninaia jirijiribani jaurandru, a-ai, ninaia morlalu ngundranali Christungu, ninaia talkula Godandru, morlalu ngundranaia,

¹⁰ Ninaia ngujamala, ja nunkanaia tepi terkakanaia ngurula, ja nunkanaia ketjaketjanaia jela ngamani, ngani nunkani narini jeribaka pantjinanto,

¹¹ Ngani jiritjinaia mandurinantu narindru.

¹² Wata ngato ninaia matja patana warai, ja matja talku nganai kara, a ai, ngani nunkangu mindrindiai, ngato ninaia patananto, ngangau bakana Jesu Christujeli ngana patana wonti.

¹³ Ngatata worajai, ngato muntali wata ngundrai, ngato ninaia matja patana,

¹⁴ Kulno ngani jatai: Ngani kuritarai mina ngakangu ngadani parai, ja ngani ngutateriai nunkangu, mina ngakangu ngopera parai, ja mindriai malkaia, Godaia karkanaia kalalu ngankani pirnaia mirindru Jesungu Christungu.

¹⁵ Worderuntja matja talku nganai, ngaiana jeruja ngundrananto. Ja jura minakulnuni pilki ngundranani, jeruja Godali jurangu bakana ninaia tinkari ngankala nganai.

¹⁶ Windri ngaiana nunkangu, mina ngaiana matja patana, wirarianto.

(Dakani jaura G. D. 23. Trinitatis)

¹⁷ Ngatata worajai, bakana jura ngakani karipaterini pantjianau, ja tanangu najianau, tana jeruja wirariai, worderu jura ngaianingu mudlamalka ngamalkai.

¹⁸ Ngangau marapu wirariai, tanangundru ngani jurangu pota marapu jatana wonti, ja karari jatai milkigildieli, tana Christuni kunarkuja talpala nganai.

19 Tanani mudani tintaterini nganai, tanani Goda mandra nganai, tanani pirnala tanani ninta nganai, tanali windri mitalani ngundrai.

20 Ngangau nauta ngura ngaianani nganai pariwilpani, nakanika ngaiana bakana Kulkanipirna kalkai, ninaia Kapara Jesus Christus,

21 Nulia ngaianani palku karitjimalkala nganai, nunkani pirnalaia palkuni jeribaka nunkani ngankana pirnali, nunkanali Nauja ngurunguru nganai, warupoto nunkangu wodatarana ngankala.

4

1 Jeruja, ngakani ngatata ngantjalu worajai, ngujangujala worajai, mankini ngakani ja pirapira ngakani, ngurunguru terkanau Kaparani, ngantjalu worajai!

2 Ngato Evodia kurukurubala wapaia, ja ngato Syntyche kurukurubala wapaia, manukulnuni nganala Kaparani.

3 Kau, ngani bakana jinkangu ngatjiai, ngakani jelalingankanietja talkujai, pudlangu marangkamai, ngangau pudla ngantjani jaurani tirmalina warai, ngakangu ja Clemengu ja ngakani jelalingankanietjani jela, tanani tala tepia dakani jaurani parai.

(Dakani jaura G. D. 4. Advent)

4 Mankianimai Kaparani milingeru, ja nakaldra ngani jatai: Mankianimai!

5 Malti jurani tinkari pantjinanto kanani warupotuni; Kapara karakara nganai.

6 Wata manujuli ngundranau, a-ai, potuni warupotuni ngatjinali ja karkanali ja jurakokanali jurani ngundrani Godani ngujamani pantjinanto,

7 Ja Godaia murla, nauja morla pirna nganai tjuruni warupotuni, jurani ngara ja ngundrana ngamalkala nganai Christungu Jesungu.

8 Morla, ngatata worajai, mina morlalu nganai, mina ngumu nganai, mina talku nganai, mina ninta nguru nganai, mina ngalkujeli nganai, mina ngumu nganai ngarala, ngumula kara jurakokana kara ngananani, jenia ngundranau!

9 Mina jura kiririna warai ja patana warai ja ngarana warai ja najina warai ngakangu, jenia ngankanau! Jeruja murlaia Goda jurangunto nganala nganai.

10 Ngato pirna mankina warai Kaparani, ngangau jura karari nakaldra kuljarina warai ngana manujeli ngundrala; jura matja ngundrana warai, ja ditjieli jurana ngandrawalkana warai.

11 Jenia ngani wata jatai, ngangau ngani wangiwangi, a-ai, ngani kiririna warai murlali nganala worderu ngani ngamai.

12 Ngato bakana ngujamai wakawaka nganala, ngato bakana nguja-mai poto pirna nganala; paruparu ja warupotuni ngani kiri nganai, jerto nganala ja maua nganala, poto pirna nganala ja wangiwangi nganala.

13 Ngani ngurunguru nganai warupotuni nunkangu, Nulia ngana ngurunguru ngankai.

14 Jura ngumu ngankana warai, ngangau jura ngakani jeninani ngujangujala ngundrana warai.

15 Jura bakana munta milkila, Philippala worajai, ngantjani jauraia ngoperandru, ngani Macedoniandru matja puntina, wata mili wolara

pilkieli ngakangu jela puntibana warai jinkinandru ja maninandru, windri juralu.

¹⁶ Jura bakana Thessalonichani wata windri pota kulno, a-ai, pota mandru ngakangu wangiwigini jinpanala.

¹⁷ Wata ngato poto wontiai, a-ai, windri ngato tandra wontiai, nauja punkai jurani windamanani.

¹⁸ Ngato pratjana manina warai, ja ngato morla ngamalkai. Ngato manamiri ngamalkai, ngato Epaphroditungundru jurani poto maninana, panimani kuli ngumu, poto ngumu pirna, ninaia Godali ngantjai.

¹⁹ Ngakani Godali jurani wangiwigila manamiri ngankala nganai nunkani poto pirnandru pirnalani Christungu Jesungu.

²⁰ Godani ngaiananani ja Ngaperani pirnala nganaiatimai ngurali! Amen.

²¹ Mandurini jaura jinkianau kana kulikirini pratjanani Christungu Jesungu. Mandurini jaura jurangu jinpai ngatatajeli, tana ngakangu jela nganai.

²² Mandurini jaura kana kulikiri pratjanali jurangu jinpai, pilki tanali Cäsarani pungandru.

²³ Kaparaia Jesuni Christuni manjula jurangu jaolani nganaiatimai! Amen.

Pauluni Dakani jaura Kolossalani

¹ Paululu, Jesuni Christuni Apostel Godaia jertapaterinandru, ja Timotheulu, ngatata,

² Kana kulikirini Kolossangu, ja ngatatani Christungu, tanali morlalu ngundrai; manjula jurangu nganaiatimai, ja murla Goda ngaianani Ngaperandru, ja Kapara Jesu Christungundru.

³ Ngaiani Goda ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni Ngaperi milingeru jurakokai, ngaiani jurangundru ngatjinani,

⁴ Ngaiani matja ngarana jurani morlalu ngundrana Christungu Jesungu, ja jurani ngantjana kana kulikiri pratjanani,

⁵ Wolkareli kalkanandru, nauja jurangu parai pariwilpani, ninaia jura ngopera ngarana warai ngantjani jauraia morlalulani,

⁶ Nauja jurangu wokaranala, worderu bakana mita maruni, ja nauja tandrariai ja punkai, worderu bakana jurangu nunkangupini ditjindru, jura ninaia ngarana wonti ja Godaia manjulaia morlalula ngujamana wonti,

⁷ Worderu jura ninaia kiririna wonti Epaphrasungundru, ngaianani jelalingankanietja ngantjalundru, nauja Christuni mili talku nganai jurangu,

⁸ Nulia bakana ngaianingu jurani ngantjana Jaolani kaukaubana wonti.

(Dakani jaura G. D. 24. Trinitatis)

⁹ Jendrangundruja bakana ngaiani, nunkangupini ditjindru, ngaiani jenia ngaranala, wata mudai jurangundru Godani ngatjila, jura manamiri pantjinanto nunkanaia jertapaterinaia ngujamanali ja kirila pratjanali ja Jaolaia gundranali,

¹⁰ Jura talku wirarinanto Kaparaia ngantjana pratjanani, ja tandrari- nanto ngankana ngumu pratjanani,

¹¹ Ja punkananto Godaia ngujamanani ngurula pratjanali ngurun- guru, nunkanaia pirnalaia ngurulandru, manjula ja malti pratjanaia,

¹² Ja mankinali jurakokananto Ngaperi, Nulia ngaianana talku ngankana wonti kulikirilaia maratunkaia praitjani,

¹³ Nulia ngaianana kulkana wonti npalpuraa ngurulandru, ja kurana wonti nunkanaia ngantjanaia Ngatamuraia mililani,

¹⁴ Nunkangundru ngaiana kulkani ngamalkai, madlentji kalingani;

¹⁵ Nauja watanajini Godaia jeribakamudla nganai, Panturu pantji- mani poto warupotuni.

¹⁶ Ngangau nunkangundru warupoto pantjina wonti mina pari- wilpani ja mitani nganai, mina najini ja wata najini, angela kapara worana kara, jirijiribani worana kara, mitaia kapara worana kara, ngurula worana kara; warupoto nunkangundru ja nunkangu pantjina wonti,

¹⁷ Ja Nauja warupotuni ngopera nganai, ja warupoto nunkangu parai.

¹⁸ Ja Nauja palkuja mangatandra nganai, jenia wondrai mili wolaraa; Naupini wonini ja Panturu nganai narindru, ngangau Nauja warupotuni ngoperala nganananto.

¹⁹ Ngangau Nulia ngantjana wonti nunkangu manamirila warupoto ngamananto,

²⁰ Ja nunkangundru warupoto kulnukulnuni pantjinanto nunkangu, ja Nulia murla ngankana wonti nunkanaia kunarkuja kumarali, nunkangundru, mina mitani ja mina pariwilpani kara.

²¹ Bakana jurana, jura warula tula ja talpala ngankana madlentjaia ngundranali nganana wonti;

²² Ja Nulia karari jurana kulnukulnuni ngankana warai nunkani palkuja narieli, jurana kulikiri ja madlentji pani ja ngulku panini nunkangu munta wondralkananto;

²³ Jura wonki ja ngurunguru morlalu ngundranani ngamanani ja tataura terkanani ngantjani jauraia kalkanandru, ninaia jura ngarana warai, ja jenia matja kaukaubana pantjimani poto warupotuni tana pariwilpa ngalpani nganai, nunkani mili ngani Paulus pantjina wonti.

²⁴ Karari ngato mankila wapaia ngakani ketjaketjanani jurangundru, ja ngato manamiri ngankai mina Christuni ketjaketjanani ngadaia parai nunkani palkuja, nauja mili wolara nganai,

²⁵ Tananapini mili ngani pantjina wonti Godaia ngamalkijiribanandru, ninapini Nulia ngakangu jinkina wonti jurangu, ngato Godaia jaura manamiri ngankananto,

²⁶ Ninapini kurukurula, nauja kurukuru nganana wonti mita pantjimanandru ja miljarandru, ja karari tinkari pantjina wonti nunkani kana kulikirini,

²⁷ Tanangu Godali ngantjana wonti tinkari ngankala ninapini kurukurulaia pirnalaia poto pirna kana koni, Naupini Christus nganai jurangu, pirnalaia kalkani,

²⁸ Ninaia ngaiiani kaukaubai, ja kana pratjana kurukurubai, ja pratjanani ngujangujara jinkiai kirila pratjanali, ngaiiani kana warupoto manamiri wondralkananto Christungu Jesungu,

²⁹ Nunkangundru ngato bakana jiglerali ngankai, ta tirimaliaia nunkani ngankanani jeribaka, Nulia ngurulali ngakangu ngankai.

2

¹ Ngato ngantjai, jura milkila nganananto, mina tirimalini pirna ngato jurangundru ngamalkai, ja tanangu Laodicäandru ja pratjanandru, tanali ngana mudla palkuni wata najinala;

² Tanani ngara ngankalkani ngamalkananto ja ngokananto ngantjanali ngundrani morlaluja poto pirna warupotuja ja Godaia Ngaperaia kurukurulaia ngujamanaia Christungu,

³ Nunkangu kirilaia ja ngujamanaia poto pratjana kurukuru parai.

⁴ Ngani jenia jatai, ngangau wata kulnujeli jurana tjautjau ngankananto jaura kirieli.

⁵ Ngani palku bakana jurangu worita ngananani, jeruja ngani jaola jurangu jela ngamai; ja ngani mankila wapaia ja najila wapaia, worderu jura talku ngamai ja ngurungurujeli morlalu ngundrai Christungu.

⁶ Worderu jura Christus Jesus Kapara patana wonti, jeruja nunkangu wirarianau,

⁷ Jura kaparinanto ja wotiterina tarananto nunkangu, ja ngurunguru pantjinanto morlalu ngundranali, worderu jura kiririna wonti, ja manamiri pantjinanto nunkangu jurakokanali.

⁸ Ngamalkaterianau, wata kulnujeli jurana watawatali maninanto mitaia kirieli ja kana jirijiribani jauraia jedibanali ja mitaia ngujangujarali ja wata Christujeli.

⁹ Ngangau nunkangu Godaia manamirila warupoto kantji ngamala wapaia,

¹⁰ Ja jura nunkangu manamiri nganai, Nauja kaparaia ja ngurula pratjanaia mangatandra nganai,

¹¹ Nunkangu jura bakana karuwalila pantjina wonti karuwali ngankani mara panieli, ngangau jura kana womala dukarana wonti Christuni karuwalila ngankanali,

¹² Nunkangu jela jura bakana todina wonti multibanilali, nunkangundru jura bakana jela jiritjibana wonti morlalu ngundranali Godaia ngurulani, Nulia ninaia jiritjibana wonti narindru,

¹³ Bakana jurana, jura dankaranani ja jurani palkuja karuwalila panini matja nari, jurana Nulia tepi ngankana wonti nunkangu jela, ngangau Nulia dankarana ngaianani baku ngundrana wonti,

¹⁴ Ja Nauja ngaianani wilpantuja dakani jaura, nauja kanaia jirijiribani jaurali ngaianani tula nganana wonti, kalingana wonti, ja Nulia ninaia tertindru manina wonti ja kunarkuni katibana wonti;

¹⁵ Ja Nulia kapara worana ja ngurula worana dukarana wonti, ja tanana wondrani malka kurana wonti tinkari, ja tanana kalala ngankana wonti nunkangu.

¹⁶ Jeruja wata kulnujeli jurana kalala ngundrananto tajinandru kara, tapanandru kara, ditji pirnandru kara, pira marrandru kara, Sabbath ditjindru kara;

¹⁷ Tana pungala nganai nunkangu nau wokarananto, ja palku munta Christus nganai.

¹⁸ Wata kulnujeli jurani tirimalinaia kalala mamananto, ngangau nau ngantjateriai waka ngundraterinani ja angelani wodatarana ngamanani, ngangau nulu poto ngundrai, tanana nulu wata najina warai, baku nau wombatjerai nunkani palkuja ngundranandru;

¹⁹ Ja nulu mangatandra worarai, nunkangundru palku warupotujeli diltjali ja pantjali ngurungurula maniai ja ngokamaliai, ja jeruja punkai Godaia pinalaia.

²⁰ Jura Christungunto mitaia jirijiribani jaurani matja palina, minandru tanali jurangu jirijiribani jaura jinkiai, jura mitani ngamanani jeribaka?

²¹ "Jenia wata patamai, jenia wata wontjamai, jenia wata karakaramai,"

²² Jenia pratjana tintaterinaia parai ngankanali kanaia jirijiribani jaurandru ja ngujangujarandru.

²³ Jenipara kirilaia malka ngamalkai, ngangau tana Godani wodatarana ngamai, ninaia tanali muntali kalkalkana warai, ja waka ngundrateriai, ja palku wata kulkai, ja nunkangu wata pinala jinkiai ninaia ngumu ngamalkala.

3

¹ Nulia jurana Christungu jela matja jiritjibana, jeruja wontianau mina miri nganai, woderi Christus nganai, Nauja Godaia ngunarani ngamala wapaia.

² Nunkangu jigleri ngananau, mina miri nganai, ja wata nunkangu, mina mitani nganai.

³ Ngangau jura matja palina, ja tepi jurani kurukuru nganai Christungunto Godani.

⁴ Christus, tepi juranina, matja wondraterina warai, ngadani bakana jura nunkangu jela wondraterila nganai pirnalani.

⁵ Jurani buru, tana mitani nganai, nari nandranau: Palakantji, murumuru, jertapaterina madlentji, milkirina madlentji, ngukingukipaterina nauja nganai muramurani wodatarana ngamana,

⁶ Tanangundru Godaia tirila delkinietjaia ngatamurani wokarai,

⁷ Tanangupini bakana jura warula wirarina wonti, jura tanangu matja ngamana.

⁸ Karari bakana jura jenia pratjana woranau: Tiri tirijiritjini, kuterini, ngirkibani, jaura madlentji jurani manandru.

⁹ Wata jedibijiribamalianau, ja kana womala dukaranimai nunkani ngankananto,

¹⁰ Ja kana marra widmaterianau, ninaia Nulia marraribai nguja-manaia, nunkani pantjimanipirnaia mudlani jeribaka;

¹¹ Jeruja wata morla nganai Grieka kana ja Juda kana ja karuwalila, ja karuwalila pani, ja tula, ja Skytha, ja mili, ja kurakanila, a-ai, warupoto warupotuni Christus.

(Dakani janra G. D. 5 Epiphanias.)

¹² Jeruja widmaterianau Godaia kalkalkani ja kulikiri ja ngantjalu jeribaka: Ngarali kalumiltjamiltjarina, ngumu, waka ngundraterina, malti, manju;

¹³ Kulnukulnuni ngankijiribamalianimai ja worijiribamalianimai, kulnujeli kulnuni ngulku ngamalkanani; worderu Christula madlentji jurani worana wonti, jeruja bakana jura.

¹⁴ Nunkangu pratjanani widmaterianimai ngantjana, ngangau nauja manamiria kuma nganai.

¹⁵ Ja Godaia murla jurangu ngarani kapara nganaiatimai, nunkangupini jura matja karkana palku kulnuni; ja jurakokanali manamiri pantjianau.

¹⁶ Christuni jaura poto pirna jurangu nganaiatimai, ja munta ngujan-gujara jinkimalianimai ja kurukurubijiribamalianimai kiri pratjanani, Psalma wimali ja jurakokani wimali, ja Jaolaia wimali murlali Kaparani wonkanau jurani ngarani.

¹⁷ Ja pratjana, mina jura ngankai, jaurali kara ngankanali kara, jenia pratjana ngankanau Kaparaia Jesuni talani, ja jurakokanau Goda ja Ngaperi nunkangundru.

¹⁸ Jura widla worajai, materani juranani wodatarana ngamanau, worderu talku nganai Kaparani.

¹⁹ Jura materi worajai, widla jurani ngantjanau, ja wata kaldri tanangu pantjianau.

²⁰ Jura kupa worajai, ngaperani ja ngandrini pankianau warupotuni, ngangau jenia Kaparali ngantjai.

²¹ Jura ngaperi worajai, jurani kupa wata tirijiritjibanau, tana wata wurpuru pantjinanto.

²² Jura mili worajai, jurani palkuja Kaparani pankianau warupotuni, wata milki kantjini kana windri murlali ngankala jeribaka, a-ai, ngara kulnukulnuni ngundranali, Godandru japali.

²³ Ja pratjana, mina jura ngankai, jenia ngarali ngankanau Kaparani ja wata kanani,

²⁴ Ngangau jura milkila, jura Kaparandru maratunkaia kalala manila nganai; Kapara Christungu ngamanau!

²⁵ Warle tjikatjika ngankai, nulu manila nganai, mina tjikatjika nulu ngankana warai, ja kana mudla Nulia wata ngundrai.

4

¹ Jura kapara worajai, mina talku ja jeribaka nganai jurani milini ngankanau, ngangau jura milkila, bakana jura Kapara ngamalkai pariwilpani.

² Milingeru ngatjianimai, ja nunkangu tepi ngamanau jurakokanali.

³ Bakana ngaiainingu ngatjianau, Godali ngaiainingu jaurai mana piri ngankananto Christuni kurukurula kaukaubala, nunkangundru ngani dupudupu ngamai.

⁴ Ngangau ngato ninaia tinkari ngankananto worderu ngani jatananto.

⁵ Kirini wirarianau tanangundru, tana palarani nganai, ja ditjini juranani jigleri ngananau.

⁶ Jurani jaura milingeru manju nganaiatimai kaldrieli matja ngankingana, ngangau jura ngujamananto, worderu jura pratjanani kalabananto.

⁷ Worderu ngani ngamai, jenia pratjana jurangu Tychikulu kaukaubala nganai, nauja ngatata ngantjalu ja mili talku ja jelangankanietja Kaparani.

⁸ Ninaia ngato jendrania jurangu jinpana warai, jura ngujamananto, worderu ngaiani ngamai, ja nulia ngara jurani ngankalkananto,

⁹ Onesimusungu jela, nauja ngatata talku ja ngantjalu nganai, ja jurangundru nganai. Pudlalia pratjana jurangu kaukaubala nganai, mina ninkida.

¹⁰ Jurangu mandurini jaura jinkiai Aristarchulu, ngakani jela dupudupula, ja Markusulu, Barnabani ngadada, nunkangundru jura jirijiribani jaura manina warai; nauja jurangu wokaranani, ninaia patanau,

¹¹ Ja Jesujeli, ninaia tanali dikai Justus: tanaia karuwalilandru nganai, ja windri tanapini jelangankanietja ngakani nganai Godaia mililani, tanaia ngakangu ngankalkani pantjina warai.

¹² Mandurini jaura jurangu jinkiai Epaphrasali, nauja jurangundru nganai, ja Christuni Jesuni mili, nauja milingeru tirimaliai jurangundru ngatjinali, jura talku ja ngurunguru Godaia jertapaterinani terkananto;

¹³ Ngato morlalu kurai nunkangu, nulia jigleri ngankai jurangundru, ja tanangundru Laodicangu, ja tanangundru Hierapolingu.

¹⁴ Jurangu mandurini jaura jinkiai Lukasali, nauja kunki ngantjalu, ja Demasali.

¹⁵ Mandurini jaura jinkianau ngatata worangu Laodiceangu ja Nymphasangu ja mili wolarani pungani nunkanani.

¹⁶ Ja jura ninapini dakani jaura matja warapana, ngankanau, ninaia bakana Laodiceala mili wolarali warapananto ja jura bakana ninaia Laodiceeandru warapanau.

¹⁷ Ja Archippusungu jatanau: Ngamalkijiribani jinkani ngundra-
mai, ninaia jundru Kaparandru maninala, jundru ninaia manamiri
ngankananto.

¹⁸ Mandurini jaura ngakani Paululu marali. Ngakani dupudupu
ngundranau. Manjula jurangunto nganaiatimai!

Pauluni Dakani jaura I Thessalonichalani.

¹ Paululu ja Silvanulu ja Timotheulu, Thessalonicha mih wolarani Goda Ngaperani ja Kapara Jesungu Christungu. Manjula jurangu nganaiatimai ja murla Goda ngaianani Ngaperandru ja Kapara Jesu Christungundru.

² Ngaiani Goda jurakokai milingeru jurangu pratjanandru, ja jurana ngundrai ngaianini ngatjinani,

³ Ja ngaiani milingeru ngundrai jurani morlalu ngundranaia ngankana, ja jurani ngantjinaia jigieri ngankana, ja jurani kalkanaia ngurunguru terkana, ngaianani Kaparani Jesungu Christungu, Goda ja Ngaperi ngaiananani.

⁴ Ngangau ngaiani milkila, ngatata ngantjalu Godandru, jurani kalkalkani,

⁵ Ngangau ngantjani jaura ngaianini jurangu wokarana wonti, wata windri jaurali, a-ai, bakana ngurulali ja Jaola kulikirieli morlalu ngundrana pirnali; ngangau jura milkila, mina kana ngaiani jurangu wondraterina wonti jurangundru.

⁶ Ja jura ngaianini ja Kaparaia karipaterini pantjina wonti, ngangau jura jaura patana wonti ketjaketjana marapuni Jaola kulikiria mankinali,

⁷ Jeruja jura wondrani malka pantjina warai tanangu pratjanani, tanali Macedoniani ja Achajani morlalu ngundrai.

⁸ Ngangau jurangundru Kaparaia jaura pinti marurina warai, wata windri Macedoniani ja Achajani, a-ai, bakana piri pratjanani jurani morlalu ngundrani Godani wokarana warai, jeruja ngaiani panila ngamalkai, jendrangundruja minakulno jatala.

⁹ Ngangau tanali muntali kaukaubai jurangundru, worderu ngaiani jurangu wirina wonti, ja worderu jura karitjina wonti muramurandru Godaia, Goda tepini ja morlaluni wodatarana ngamala,

¹⁰ Ja kalkala Ngatamurani nunkanani pariwilpandru, ninaia Nulia jiritjibana wonti narindru, Jesus, Nulia ngaianana kulkana wonti tirindru, nauja wokarala nganai.

2

¹ Ngangau jura munta milkila, ngatata worajai, ngaianini wirini jurangu wata baku nganana wonti,

² A-ai, ngaiani ngopera, worderu jura milkila, Philippungu ketjaketjala wiri, ja tanali ngaianina jupala wiri, ngaiani murlali nganana wonti Godani ngaiananani, jurangu Godaia ngantjani jaura kaukaubala tirimalini pirnani.

³ Ngangau ngaianini jaura wata jirijirindru, bakana wata murumundru, bakana wata jedibanandru wokarai,

⁴ A-ai, worderu Godali ngaianina talku ngundrana wonti ngantjani jaura kaukaubala, ninaia Nulia ngaianingu matja jinkina, jeruja ngaiani kaukaubai, wata kana murlali ngankala jeribaka, a-ai, Goda, Nulia ngara ngaianina wontjai.

⁵ Ngangau ngaiani wata jaura jeljujeljujeli wokarana wonti, worderu jura milkila, ja wata ngukingukipaterina ngundranali, Goda tinkari ngankanietja nganai;

⁶ Ngaiani bakana wata pirnala wontiai kanandru, wata jurangundru, ja bakana wata ngurundru; kau, ngaiani ngurunguru nganana wonti Christuni Apostel jeribaka wondralkaterila.

⁷ A-ai, ngaiani malti wondraterina wonti jurangu terti worderu ngamajinkinietjali kupa nankani ngamalkai,

⁸ Jeruja ngaiani jurangu wolkareli ngantjana wonti ja jertapaterina wonti, wata windri Godaia ngantjani jaura jurangu kaukaubala, a-ai, bakana tepi ngaianini jinkiterila, ngangau ngaiani jurana ngantjana wonti.

⁹ Jura ngundrai, ngatata worajai, ngankani ja jigleri ngaianini: Tinkani ja ditjini ngaiani ngankana wonti, wata kulno jurangundru jupala, ngaiani Godaia ngantjani jaura jurangu matja kaukaubana.

¹⁰ Jura ja Goda tinkari ngankani nganai, worderu kulikiri ja talku ja madlentji pani ngaiani jurangu, jura morlalu ngundrai, pantjina wonti,

¹¹ Ngangau ngaiani, worderu jura milkila, kulnulu kulnulu jurangundru murlali ngankana wonti ja kurukurubana wonti, worderu Ngaperali nunkani kupa,

¹² Ja jurangu morlalu kurana wonti, jura nunkangupini Godani talku wirarinanto, Nulia jurana karkanala mililaia nunkanaia ja pirnalaia nunkanaia.

¹³ Jendrangundruja bakana ngaiani milingeru Goda jurakokai, ngangau jura Godaia ngantjani jaura ngaianingundru patana wonti, wata kana jaura jeribaka, a-ai, mina nauja morlalu nganai, Godaia jaura jeribaka, nulia bakana jurangu ngankai, jura morlalu ngundrai.

¹⁴ Jeruja bakana jura, ngatata worajai, Godaia mili wolarani, tana Christungu Jesungu Judaiani karipaterini pantjina warai, ngangau bakana jura ketjaketjana warai jurani nguralandru, worderu tanali Juda kanandru;

¹⁵ Tanali Kapara Jesus nari ngankana wonti, worderu tanani Propheta bakana, ja ngaianingu tiri karipaterina wonti, tanana Godali wata ngantjai, ja kana pratjanani talpala tana nganai,

¹⁶ Tanali ngaianina daudauai kana koni kaukaubananto tana tepi pantjinanto, ja tanali tanani madlentji manamiri ngankananto; tiri tanangu matja wokarana warai.

¹⁷ Ngaiani, ngatata worajai, miljaru wordu warawararina warai ngamuru jeribaka, windri mudlali, wata ngarali, a-ai, ngaiani wolkareli pirna nganana warai jurani mudla najila.

¹⁸ Jendrangundruja ngaiani ngantjana warai jurangu wokarala, ngani Paulus pota kulno ja pota kulno nakaldra, ja Satanali ngaianina ngandrawalkana warai.

¹⁹ Worana kalkani ja mankini ja pirnalaia pirapira ngaianini nganai, ngaianani Kaparani Jesungu nunkani tikanani, jura wata jenia ngananani?

²⁰ Kau, jura pirnala ja mankini ngaianini nganai.

3

¹ Jendrangundruja ngaiani ngandandarina paraia jeruja ngamala, ja ngaiani ngundrana paraia Athenangu ngadaia ngamantila,

² Ja ngali jinpana paraia Timotheus, ngatata ngaianini ja Godaia mili ja jelangankanietja ngaianini Christuni ngantjani jaurani, jurana ngurunguru ngankala ja kurukurubala jurani morlalu ngundranandru,

³ Wata kulno walto pantjinanto tanangupini ketjaketjanani; ngangau jura munta milkila, Nulia ngaianina jendrania kurana wonti.

⁴ Ngaiani jurangu jenia ngopera jatana wonti, ngaiani jurangunto nganana, ngaiani ketjaketjananto, worderu bakana pantjina warai, ja jura milkila.

⁵ Jendrangundruja bakana ngani ngandandarina paraia jeruja ngamala, ja ngato jinpana paraia ngujamala jurani morlalu ngundrana, wontjanietjali jurana wontjana warai kara, ja ngankani ngaianini jeruja bakurini.

⁶ Karari, Timotheus jurangundru ngalingu matja tikana, ja ngalingu jaura murlali matja kaukaubana jurani morlalu ngundranandru ja jurani ngantjanandru, worderu jura ngalina milingeru ngumu ngundrai, ja wolkareli nganai ngalina najila, worderu bakana ngali jurana.

⁷ Jeruja ngali ngankalkani manina warai, ngatata worajai, jurangundru, ngalini ketjaketjanani ja jeninani, jurani morlalu ngundranandru;

⁸ Ngali nakaldra tepiriai, jura ngurunguru terkanani Kaparani.

⁹ Minali ngaiani Godani jurakokananto jurangundru, nunkangupini mankini pratjanandru, ninaia ngaiani ngamalkai jurangundru Godani ngaiananani,

¹⁰ Tinkani ja ditjini ngaiani wolkareli ngatjiai, ngaiani jurani mudla najinanto, ja jurani morlalu ngundranaia jurra manamiri ngankananto.

¹¹ Nulia muntali, Godali ja Ngaperali ngaiananali, ja Kaperali ngaiananali Jesus Christus, palto ngaianini jurangu ngankijiribingaiatimai,

¹² Kaparali jurana pirna ja manamiri ngankaiatimai ngantjanani kulno kulnuni ja warupotuni, worderu ngaiani bakana jurangu;

¹³ Jurani ngara ngurunguru ngankala, madlentji pani nganananto kulikirini Goda ngaianani Ngaperandru, Kapara Jesus Christus ngaianani tikanani kulikirini nunkanani pratjanani jela.

4

(Dakani jaura Reminiscere ditjini)

¹ Morla, ngatata worajai, ngaiani jurangu ngatjiai ja jurana kurukurubai Kaparani Jesungu, jura ngaianingundru matja manina, worderu jura wirarinanto ja Goda ngantjananto, jura milingeru morla ja morla pirnarinanto;

² Ngangau jura milkila, mina jirijiribani jaura ngaiani jurangu jinkinala Kaparani Jesungu.

³ Ngangau jenia Godaia jertapaterini nganai: Jurani kulikirila. Jura ngamalkaterinanto palakantjindru,

⁴ Pratjana jurangundru milkila nganananto, tanani koko ngamalkaterila kulikiri ja pirna,

⁵ Wata milkirinaia jertapaterinali kanani koni jeribaka, tana ko nganai Godandru;

⁶ Wata kulno nejini nunkanani jinkimalinani ngirkingirkinanto ja jedibananto, ngangau Kapara kalala jinkinietja nganai warupotundru,

worderu ngaiani jurangu ngopera kaukaubana wonti ja morlalu kurana wonti.

⁷ Ngangau Godali wata ngaianana karkana wonti murumuruja, a-ai, kulikiria.

⁸ Jendrangundruja, warle waka ngundrai, nulu wata kana waka ngundrai, a-ai, Goda, Nulia Jaola kulikiri nunkani jurangu jinkina wonti.

⁹ Ngatata ngantjanandru baku nganai jurangu dakala, ngangau jura munta Godandru kiri nganai, jura ngantjamalinanto.

¹⁰ Jenia jura bakana ngankai ngatata pratjanani, tana Macedoniani paruparu ngamai. Ngaiani jurana kurukurubai, ngatata worajai, jura morla ja morla pirnarinto,

¹¹ Ja jenia pirna ngundranau, jura ngapu nganananto, ja pilki ja pilki nunkanina ngankananto, ja muntali marali juranali ngankananto, worderu ngaiani jurangu jirijiribana wonti;

¹² Jura talku wirarinanto tanangu, tana palarani, jura wata kulno karkananto.

(Dakani jaura G. D. 25 Trinitatis)

¹³ Ngaiani wata ngantjai, ngatata worajai, jura ko nganananto tanangundru, tana turarai, ngangau jura wata ngaurongauro nganananto nguruni jeribaka, tana kalkani panini.

¹⁴ Ngangau ngaiana morlalu ngundranani Jesus palina wonti ja tepi terkakana wonti, jeruja Godali bakana tanana, tana Jesungunto turarana wonti, nunkangu jela wapalkala nganai.

¹⁵ Ngangau jenia ngaiani jurangu jatai Kaparaia jaurali: Ngaiana, matja tepi ja pinpani ngamai Kaparaia tikanai, tanangu, tana turarai, wata wiringala nganai.

¹⁶ Ngangau Nulia muntali, Kaparali, julja wolarai maritjinali ja angelaia kaparaia ngaijalali ja Godaia wima kokojeli ngarila nganai pariwilpandru, ja narila Christuni ngopera jiritjila nganai;

¹⁷ Ngadani ngaiana, tana tepi ja pinpani ngamai, tanangu jela tertapala nganai talara palkuni, Kaparani mandurila ngaranani, ja kararindru ngaiana Kaparani jela ngamala nganai ngurali.

¹⁸ Nulupini jaurali ngankalkijiribamalianimai.

5

(Dakani jaura G. D. 27 Trinitatis)

¹ Ditjindru ja miljarandru, ngatata worajai, baku nganai jurangu dakala;

² Ngangau jura munta talku milkila, Kaparaia ditji wokarai, worderu kurikantji tinkani.

³ Tana jatanani: Murla nganai ja japa pani, ngadani nurujeli tanangu tintani wokarai, worderu dankani ketjaketjana mandrantjani, ja tana bulu japa mindrila nganai.

⁴ Jura, ngatata worajai, wata ngalpurani ngamanau, nulupini ditjieli kurikantjieli jeribaka jurana pataiati.

⁵ Jura pratjana praitjaia kupa ja ditjia kupa nganai; ja ngaiana wata tinkandru ja ngalpurandru nganai.

⁶ Jeruja ngaiana wata mukaturarananto nguruni jeribaka, a-ai, ngaiana tepi ja milja ngamananto.

⁷ Ngangau tana, tana mukaturarai, tinkani mukaturarai, ja tana, tana tapana parawarai, tana tinkani tapana parawarai;

⁸ Ngaiana, ngaiana ditjindru nganai, milja ngamananto, morlalu ngundranaia ja ngantjanaia marda katieli matja widmaterina, ja kalkanai kabuluru kulkanai.

⁹ Ngangau Godali ngaianana wata kurana wonti tiria, a-ai, tepi pirna manila Kapara ngaianani Jesungu Christungundru,

¹⁰ Nauja ngaianangu palina wonti, ngangau ngaiana, tepi ngamanani kara mukaturaranani kara, nunkangunto tepi ngamananto.

¹¹ Jendrangundruja kurukurubijiribamalianimai ja wotijirimalianimai, worderu jura bakana ngankai.

¹² Ngaiani jurangu ngatjai, ngatata worajai, jura tanana nguja-mananto, tanali jurangu ngankai, ja jurani kapara nganai Kaparani, ja jurana kurukurubai,

¹³ Ja jura tanana pirna ngundrananto ngantjanani, tanani ngankanandru. Murlali ngananau tanangunto.

¹⁴ Ngaiani jurana kurukurubai, ngatata worajai: Tjikatjikaetja daudauanau; kana burkiburka pirna ngankalkanau; kana waltowalto patanau; manju ngananau pratjanani.

¹⁵ Ngamalkaterianau, wata kulnujeli madlentjandru kalala madlentji jinkinanto, a-ai, milingeru ngumu pratjanaia mindrianau, ja ngankijiribamalianimai.

¹⁶ Milingeru mankianau;

¹⁷ Milingeru ngatjianau;

¹⁸ Warupotuni jurakokanali; ngangau jenia Godaia jertapaterina nganai Christungu Jesungu jurangu.

¹⁹ Jaola wata palimanau;

²⁰ Talpadakani jaura wata waka ngundranau;

²¹ Pratjana wontjanau; mina ngumu, jenia patanau;

²² Wata baka pilki jinkianau;

²³ Murlaia Goda muntali jurana warupotuni kulikiri ngankau, ja jurani jaola ja mungara ja palku madlentji pani ngananau Kaparaia ngaiananaia Jesuni Christuni tikanaia.

²⁴ Would. Nauja nganai, Nulia jurana karkai, Nulia jenia bakana ngankala nganai.

²⁵ Ngatata worajai, ngaianingundru ngatjianau!

²⁶ Mandurini jaura jinkianau ngatata pratjanani mana-tapana kulikirieli!

²⁷ Ngato jurangu Kaparani jaura morlalu kurai, jura ninapini dakani jaura ngatata pratjanani warapananto.

²⁸ Ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni manjula jurangunto nganai-iatimai!

Pauluni Dakani jaura 11 Thessalonichalani

¹ Paululu ja Silvanulu ja Timotheulu, Thessalonicha mili wolarani Godani Ngaperani ngaiananani ja Kaparani Jesungu Christungu.

² Manjula jurangu nganaiatimai; ja murla Goda ngaianani Ngaperandru ja Kapara, Jesu Christungundru!

(Dakani jaura G. D. 26 Trinitatis)

³ Ngaiani wilpa nganai Godani milingeru jurakokala jurangundru, ngatata worajai, worderu jenia talku nganai; ngangau jurani morlalu ngundrani jeruja pirna punkai, ja pilkipilkia ngantjani jurangundru warupotuja marariai.

⁴ Jeruja ngaiani munta jurakokateriai Godaia mili wolarani jurangundru, jurani manjulandru ja morlalu ngundranandru, jurani tirikaripaterinani ja jeninani pratjanani, tanana jura mandrai;

⁵ Jenia Godaia kalala jinkini talkuja malka nganai, jura talku pantjinanto Godaia mililaia, nunkangundru jura ketjaketjai;

⁶ Jenia talku ngananani Godani, jenini kalala jinkila tanangu, tanali jurana jeniai,

⁷ Ja jurangu, jura jenini ketjaketjai, ngara ngamala ngaianingu jela, Kapara Jesus wondraterinani pariwilpandru nunkani ngurulaia angelani jela,

⁸ Turu jaolali, Nulia kalala jinkinani tanangu, tana Godani ko, ja tana wata pankiai ngaiananaia Kaparaia Jesuni ngantjani jaurani.

⁹ Tana kalala ketjaketjala nganai tintaterini ngurali Kaparaia mudlandru ja nunkani ngurulaia pirnalandru worita,

¹⁰ Nauja wokaranani pirna ngankaterila nunkani kulikirini, ja pratjana, tanali morlalu ngundrai, nunkangundru ngaruparananto (ngangau jura tinkari ngankani ngaianini jurangu morlalu ngundrana wonti) nunkanguka ditjini.

¹¹ Jendrangundruja ngaiani milingeru ngatjiai jurangundru, ngaianani Godali jurana talku ngankananto karkanaia, ja manamiri ngankananto ngumulaia ngantjani pratjana, ja morlalu ngundranaia ngankana ngurulani;

¹² Ngangau ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni tala pirna pantjinanto jurangu, ja jura nunkangu, ngaiananaia Godaia ja Kaparaia Jesuni Christuni manjulandru.

2

¹ Ngaiani jurangu ngatjiai, ngatata worajai, ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni tikanandru, ja ngaiananaia jurborinandru nunkangu,

² Jura wata nurujeli ngundrani talkundru tiringananto, bakana wata japali pantjinanto, jaolali kara, jaurali kara, dakani jaurali kara, ngaianingundru jeri matja jinpana kara, Kaparaia ditji kantji karakara ngananani.

³ Wata kulnujeli jurana minakulnuni jedibananto; ngangau ngopera purini wokarananto ja madlentjaia kana wondraterinanto, nau tinta-terinaia ngatamura.

⁴ Nau tatakanietja nganai, ja morla pirna ngankateriai worupotuni, Godani, poto kulikirini kara, jeruja nau munta Goda jeribaka Godaia pungani ngamana ngariai, ja munta wondrateriai Goda jeribaka.

⁵ Jura wata morla ngundrai, ngani jenia jurangu jatana wonti, ngani jurangu jela ngamana?

⁶ Ja karari jura milkila, minali nina patai, nau wondraterinanto nunkani miljarani.

⁷ Ngangau tjikatjikaia kurukurula matja karari patijiritjiai, windri ngopera Nauja, Nulia jenia patai, paltundru tiringananto.

⁸ Ja ngadani wondraterila nganai tjikatjikaetja, nina Kapara Jesujeli palimala nganai nunkani mana Jaolali, ja nina kutibala nganai nunkanaia wokaranaia wondraterinali;

⁹ Nunkani wokarana Satanani ngankanandru ngurula pratjanani ja malkani ja jedinaia piralani,

¹⁰ Ja tjikatjikaia jedibana pratjanani nganai, tanangu, tana tintaterila nganai, ngangau tanali ngantjani morlalulaila wata patana warai, tana tepi pantjinanto.

¹¹ Jendrangundruja Godali tanangu karkarkani ngurula jinpala nganai, jedini morlalu ngundrananto,

¹² Pratjanali kalala maninanto, tanali morlaluni wata morlalu ngundrana warai, a-ai, tjikatjikaia ngantjana warai.

¹³ Ngaiiani wilpa nganai Godani milingeru jurakokala jurangundru, Kaparandru ngatata ngantjalu, ngangau Godali jurana ngopera kalkalkana wonti tepia Jaola kulikiri ngankanali ja morlaluni morlalu ngundranali,

¹⁴ Nunkanaia Nulia jurana bakana karkana wonti ngaiianini ngantjani jaurali, ngaiiananaia Kaparaia Jesuni Christuni pirnala manila.

¹⁵ Jeruja, ngatata worajai, tataura terkanau, ja kurukurubani jaura, ninaia jura matja kirina ngaianingundru, ngamalkanau, ngaiianini jaurali kara, dakani jaurali kara.

¹⁶ Nulia, ngaiianani Kaparali Jesu Christulu, ja Goda ngaiianani Ngaperali, Nulia ngaiianana ngantjana wonti ja ngankalkani ngurali ja kalkani ngumu jinkina wonti manjulani,

¹⁷ Nulia jurani ngara ngankalkananto, ja jurana ngurunguru ngankananto ngankanani ja jaura ngumu pratjanani.

3

¹ Morla, ngatata worajai, ngaianingundru ngatjianau, Kaparaia jaura mindrinanto ja pirna pantjinanto, worderu bakana jurangu,

² Ja Nulia ngaiianina kulkananto kana tjikatjikandru ja madlentjandru; ngangau morlalu ngundrana wata pratjanaia poto nganai.

³ Wonki Kapara nganai, Nulia jurana ngurunguru ngankala nganai ja kulkala nganai kutjindru.

⁴ Ngaiiani morlalu ngundari jurangu Kaparani, jura ngankala wapaia ja ngankala nganai, mina ngaiiani jurangu jirijiribai.

⁵ Kaparali jurani ngara Godaia ngantjaninkari ja Christuni manjunki ngankingaiatimai!

⁶ Ngaiiani jurana jirijiribai, ngatata worajai, ngaiiananaia Kaparaia Jesuni Christuni talani, jura ngatata pratjanandru ngadatkananto,

tana tjautjau wirariai, ja wata jirijiribani jaurani, tanana tanali ngaianingundru matja manina.

⁷ Ngangau jura munta milkila, worderu jura ngaianingu karipaterinanto, ngangau ngaiani wata tjautjau jurangu terti wirarina wonti,

⁸ A-ai, ngaiani bakana wata bakujeli kulnundru buka tajina wonti, a-ai, jiglerali ja ngankana pirnali tinkani ja ditjini ngaiani ngankana wonti, wata kulno jurangundru jupala.

⁹ Wata jeruja, ngaiani wata ngurula ngamalkai kara a-ai, ngaiani munta jurangu malka jinkiterina wonti, nunkangu jura karipaterinanto.

¹⁰ Ngaiani jurangu ngananani, ngaiani jenia jurangu jirijiribana wonti: Kulnujeli wata ngantjanani ngankala, Nulia bakana wata tajinanto.

¹¹ Ngangau ngaiani ngarai, palpa jurangundru tjautjau wirariai ja wata ngankai, a-ai, tana pirkiai.

¹² Tanangupini ngaiani jirijiribai, ja tanana kurukurubai Kaparani ngaiananani Jesungu Christungu, tanali ngapujeli ngankananto, ja tananina buka tajinanto.

¹³ Jura, ngatata worajai, wata walturianau ngumu ngankala!

¹⁴ Kulnujeli ngaianini dakani jaurani wata pankinani, ninapini dakanau, ja wata nunkangu jelarianau, nau nintali pantjinanto.

¹⁵ Ja nina wata talpala ngundranau, a-ai, nina ngatata jeribaka kurukurubanau.

¹⁶ Murlaia Kaparali muntali jurangu milingeru murla pilki ja pilki jinkiatimai. Kapara jurangu pratjanani nganaiatimai!

¹⁷ Mandurini jaura Paululu marali ngakanali. Naupini malka nganai dakani pratjanani; jeruja ngato dakai.

¹⁸ Ngaiananaia Kaparaia Christuni manjula jurangu pratjananto nganaiatimai.

Pauluni Dakani jaura I Timotheungu

¹ Paululu, Jesuni Christuni Apostel, Godaia ngaiananaia Kulkanipiranaia ja Kaparaia Jesuja Christuja kuranandru, nunkangu ngaiana kalkai,

² Timotheungu, kupa talkuni ngakanani, morlalu ngundranani; manjula, kalumiltjamiltjarina, Goda ngaianani Ngaperandru, ja Christus Jesus ngaianani Kaparandru

³ Worderu ngato jidna kurukurubana wonti, jidni Ephesungu ngamananto, ngani Macedoniaia matja palkana, jundru kana palpani jirijiribananto, tanali wata ngujangujara pilki jinkinanto,

⁴ Bakana wata kaukaubani jaura baku ja marduwitta warula ngundrananto, ngangau tana morla nurujeli jatamalina dunkalkai Godaia punga wotinani morlalu ngundranani.

⁵ Jirijiribani jauraia kapara nganai: Ngantjana ngara kulikirindru, ja ngara ngaijala ngumundru, ja morlalu ngundrana jeljujelju panindru,

⁶ Jenia kana palpali worarana warai, ja jatajatana jaura bakuja karitjina warai,

⁷ Tanali ngantjai jirijiribani jauraia ngujangujara jinkinietja nganala, ja wata ngujamai, mina tana jatai ja morlalu kurai.

⁸ Ngaiana milkila, jirijiribani jaura ngumu nganai, kulnujeli ninaia jirijiribani jaura jeribaka ngundranani,

⁹ Ja jenia milkila, kana talkuni wata jirijiribani jaura parai, a-ai, kana tjautjani ja delkinietjani, kana Goda panini ja madlentjani, kana murumuruni ja ninta panini, ngaperi ja ngandri nari nandranietjani, kana nari nandranietjani,

¹⁰ Palakantjini, kanku tjikatjika ngankanietjani, mungara burungankanietjani, jedikantjini, jedijaura morlalu kuraniemietjani, ja mina morla ngujangujara tepini tjakakai,

¹¹ Tepi Godaia pinalaia ngantjani jaurandru, ninaia Nulia ngakangu jinkinala.

¹² Ngato Christus Jesus, Kapara ngaianani, jurakokala wapaia, ngangau Nulia ngakangu ngurungurula jinkina wonti ja ngana talku ngundrana wonti ngamalkijiribanaia kurala.

¹³ Ngana, ngani ngopera ngirkibanietja ja tirikaripaterinietja ja jupaniemietja nganana wonti; ja Nulia ngakangu kalumiltjamiltjarina wonti, ngangau ngato jenia mangapunkujeli ngankana wonti morlalu ngundrani panini.

¹⁴ Ja ngaiananaia Kaparaia manjula morla pirna nganana wonti, morlalu ngundranani ja ngantjanani jela Christungu Jesungu.

¹⁵ Naupini jaura morlalu ja talku nganai ninaia patala Christus Jesus mitani wokarana wonti kana madlentji kulkala tananina ngani ngoperaetja nganai.

¹⁶ Ja jendrania Nulia ngakangu kalumiltjamiltjarina wonti, ngangau ngakangu ngoperaetjani Jesulu Christulu nunkani manjula warupoto wondrananto, ngani malka nganananto tanangu, tanali ngadani nunkangu morlalu ngundrala nganai tepi nguralia,

¹⁷ Mitaia miljaraia warupotuja Kaparani, ja mudani pania najina pania kulnujelu Godangu pirnala ja jurakokani nganaiatimai nguralindru nguralia. Amen.

¹⁸ Ninapini jirijiribani jaura ngato jinkangu jirijiribai, Timotheus ngatamurajai, talpadakani jaurandru, tana jinkangundru matja pantjina, jidni tanangupini tirimalini ngumu tirimalinanto,

¹⁹ Morlalu ngundrana, ja ngara ngaijala ngumu ngamalkananto, ninaia palpal i worarana warai, ja jeruja morlalu ngundranani bota wokarini ketjaketjana warai;

²⁰ Tanangupini Hymenäus ja Alexander nganai, tanana ngato Satanangu jinkina warai, nulu tanana jupananto, tana wata morla ngirkibananto.

2

¹ Jeruja ngato kurukurubai pratjanani ngopera, karkani, ngatjini, jurajuralkani, jurakokani ngankananto kana warupotuja;

² Mitaia kapara worangu ja kapara pratjanaia, ngaijana tepi ngumu ja manju ngamalkananto Godani wodatarana nga manani ja talkula pratjanani;

³ Ngangau naupini ngumu ja manju nganai Goda ngaianani Kulkanipirandru,

⁴ Nulia ngantjai, kana warupoto kulkani ngamalkananto ja wokarananto morlalu ja ngujamanaia,

⁵ Ngangau Goda kulno nganai, ja tertietja kulno Godani ja kanani terti, Naupini kana Christus Jesus,

⁶ Nauja munta jinkiterina wonti kurakani kalala warupotuja, tanali jenia miljaru talkuni kaukaubananto,

⁷ Jendrania Nulia ngana matja kurana mandra ja Apostel, — jaura morlalu ngani jatai Christungu, ja wata jediai — kana koni ngujangujara jinkinietja morlalu ngundranani ja morlalulani.

⁸ Ngato ngantjai, materali piri pratjanani ngatjinanto, ja mara kulikiri ngutaterina tarananto tiri pani ja mangangankani pani.

⁹ Jeruja bakana widla kati talkujeli wondraterinanto, ja ninta mara ja manjueli tjirkatjirkaterinanto, wata para walpi ngankanali kara, marda maraljeli kara, marda kaltratieli kara, kati kalala pirnali kara,

¹⁰ A-ai, worderu widlani talku nganai, tana Godani wodatarana ngamai ngankana ngumujeli.

¹¹ Widla ngapuni kiririnanto pirna wodatarana ngamanani.

¹² Ngato widlani wata manuni kurai ngujangujara jinkinanto, bakana wata materani jirijiribananto, a-ai, tana ngapu ngamananto.

¹³ Ngangau Adam ngopera pantjina wonti ngadani Eva.

¹⁴ Ja (kutjieli) wata Adamana jedibana wonti, a-ai, nulu widla jedibana wonti, ja nani dankaranani wirina wonti.

¹⁵ Nani tepi pirna pantjila nganai kupa dankanandru, tana wonki ngamanani morlalu ngundranani ja ngantjanani ja kulikirini, ja ninta mara.

3

¹ Morlalu naupini jaura nganai: Kulnujeli ngantjanani jaurajinkinietjaia ngamalkijiribani manila, nulu ngankana ngumu ngantjai.

² Jaura jinkinietja madlentji pani nganananto, widla kulnuja noa, baka nguru, kalu nguru, maramanju, tidnapalarani manju, ngujangujarani kiri,

³ Wata tapanietja, wata tirietja, a-ai, malti, jatamalini ja ngukingukibaterini pani,

⁴ Nulu punga nunkani ngumu najinajibai, ja nunkani kupa pankinani ngumu ngamalkai talkula pratjanali.

⁵ Kulno wata kiri ngananani nunkani punga ngumu najinajibala, worderu nulu Godaia mili wolara ngamalkijiribananto?

⁶ Wata mili marra, nau wombatjaraiati ja ngulkuterkanietjaia kalalani puriati.

⁷ Tanali palarani nunkangundru jurakokani jaura ngumu ngamalkananto, nau wata ngirkibanani ja ngulkuterkanietjaia wirini purinanto.

⁸ Jeruja bakana mili talku nganananto, wata tali pudla mandru ngamalkananto, wata waina pirna tapananto, wata murumurujeli ngukingukibaterinanto.

⁹ Tanali morlalu ngundranaia kurukurula ngara kulikirini ngamalkananto.

¹⁰ Ja (kaparali) tanana ngopera wontjananto, ngadani tana ngamalkijiribani tanani woninanto, tana madlentji pani ngananani.

¹¹ Jeruja bakana widla nganananto, talku, wata kuringulkuterkanietja, baka nguru, morlalu warupotuni.

¹² Mili widla kulnuja noa nganananto, tanali tanani kupa ja tanani punga ngumu najinajibananto.

¹³ Tana matja mili ngumu ngamana warai, tana

¹⁴ Jenia ngato jinkangu dakai, ja gundrai, jinkangu wolja wokarala;

¹⁵ Ngani juri ngamanani kara, jundru ngujamananto, worderu Godaia pungani ngarnananto, nauja tepia Goda mili wolara nganai; morlalulaia marda pantja, ja marda kapara.

¹⁶ Ja talkulaia kurukurula kantji pirna nganai: Godali wondraterina wonti palkuni, talku pantjina wonti Jaolani, angelani wondraterina wonti, kana koni kaukaubana wonti, mitaia morlalu ngundrana wonti, pirnalani tarana wonti.

4

¹ Jaola morlalu jatai, miljaru ngadalani palpa morlalu ngundranandru purila nganai, ngangau tanali karkarkanietjaia jaola ja kutjia ngujangujara patala nganai;

² Jedikaukaubanietja jeljujelijundru, tanali turumalka tanani ngara ngaijalani ngamalkai;

³ Tanali daudauai noa patala, ja jirijiribai wata buka tajila, nina Godali pantjimana wonti jurakokanali tajila tanangu, tanali morlalu ngundrai ja morlaluta matja ngujamai.

⁴ Ngangau Godaia pantjmani pratjana ngumu nganai, ja panila murumuru, tanali jurakokanali ninaia tajinani;

⁵ Ngangau nauja kulikiri pantjiai Godaia jaurali ja ngatjinali.

⁶ Jimdru jenia ngatatani kuranani, jeruja jidni Jesuni Christuni mili talku nganala nganai, ja pirnarila nganai morlalu ngundranaia jaurani ja ngujangujara ngumuui, nunkangu jidni karipaterinala.

⁷ Jaola pania ja widlapirnaia jaura baku jinkangundru woraramai, ja jigieri wontjau Godani wodatarana ngamanaia.

⁸ Ngangau palkujeli wontjani ngumu nganai ngaljengaljeni; ja Godani wodatarana ngamani poto warupotuni ngumu nganai, ja talpadakani ngamalkai tepini karari ja nunkangu nau wokarananto.

⁹ Morlalu naupini jaura nganai, ja ngumu ninaia patala.

¹⁰ Jendrania ngaiani jigieri ngankai, ja tanali ngaianina jupai, ngangau ngaiani tepia Godani kalkani ngaianini kurala wapaia, Naupini kana warupotuja Kulkanipirna nganai, ja morla pirna tanangu, tanali morlalu ngundrai,

¹¹ Jenia jirijiribau ja ngujangujara jinkiau!

¹² Wata kulnujeli jidna tori waka ngundraiatimai, a-ai, mudlamalka pantjiau tanangu, tana morlalu ngundrai, jaurani, ja wirarinani, ja ngantjanani, ja Jaolani, ja morlalu ngundranani, ja ninta pirnani.

¹³ Warapamai, kurukurubamai, ngujangujara jinkiamai ngani wokaranantulu.

¹⁴ Murlaia poto, jinkangu ngananani, wata waka ngundramai, ninaia jinkangu talpadakanali ja kana kaparaia mara kuraterinali jinkinala.

¹⁵ Ninapini manujeli ngimdrau, nunkangupini ngamamai, jinkani punkana tinkari pantjinanto warupotuni.

¹⁶ Ngamalkaterianimai, ja ngujangujara ngamalkamai, nunkangupini ngamamai! Jundru jenia ngankanani, jidni kulkaterila nganai, ja bakana tanana, tanali jidna ngarai, kulkala nganai.

5

¹ Pinarani wata jaura kaldri jinkiau, a-ai, nina ngaperi jeribaka kurukurubamai; materi ngatata jeribaka.

² Widlapirna ngandri jeribaka, widla, kaku jeribaka ninta pirna pirnani.

³ Mangawaru pirna ngundramai, tana kantji mangawaru ngananani.

⁴ Mangawaru kulnujeli kupa kara kadnini kara ngamalkanani, jeruja tana ngopera kiririnanto, tanani pungalani tanani mangini ngumu ngankala ja ngaperani ja ngandrini kalala jinkila, ngangau jenia ngumu, ja Godali jenia ngantjai.

⁵ Mangawaru kantji ja dupuru talku kalkani nankani Godani kurai, ja milingeru ngatjiai ja karkai ditjini ja tinkani,

⁶ Nanipini, nani murumuru nganai, tepini nari nganai.

⁷ Ja jenia jirijiribamai, tana madlentji pani ngamananto.

⁸ Warle wata manujeli ngundrai nunkani nguralani, ja morla pirna nunkani pungalani, nulu morlalu ngundrani jedibana warai, ja morla madlentji nganai kana koni.

⁹ Mangawaruni windri patau, nani kilpawoldra marapatjana poto mara wora ja kulno matja nganana, ja materi kulnuja noa nganana,

¹⁰ Nandru ngankana ngumu matja wondrana, nandru kupa matja pirna ngankana, nandru tula pungani matja manujeli patana, nandru kana kulikiria tidna matja kulirkana, nandru kana ketjaketjanani matja marangokana, nandru ngankana ngumuni pratjanani matja karipaterina.

¹¹ Mangawaru kaluka woramai; ngangau tana milkirinani Christungu, tanali ngantjai noa patala,

12 Tanali kalala tanani ngamalkai, ngangau tanali morlalu ngundrani ngopera wokaribana warai.

13 Tana nguja nganai, ja kiririai punga kulno punga kulno wirarila, ja wata windri nguja, a-ai, tanali bakana jatajatai ja jekijekibai, ja jatai, mina wata ngumu nganai.

14 Jeruja ngato ngantjai, mangawaru kalukali noa patananto, kupa kantji patananto, punga najinajibananto, ja ngirkibanietjani wata jinkinanto ngirkibanani.

15 Karari matja palpa puntina warai Satanangu ngadaia.

16 Mili materali kara, mili widlali kara, mangawaru ngamalkanani, tanali tanangundru manujeli ngundrananto, ja tanali mili wolara wata jupananto, ngangau tanali mangawaru kantjini manujeli ngundrananto.

17 Kaparani, tanali ngumu ngamalkijiribai, tanali pirnala pudlaman-dru pirna ngundrananto, morla pirna tanangu, tana jiglerali ngankai jaurani ja ngujangujarani.

18 Ngangau jaura jatai: “Ngantini, nulu tandra nankai, jundru mana wata ngandrawalkananto;” ja: “Ngankanietjani talku nganai nunkani kalala.”

19 Kaparani wata ngulku patau, windrila morlalu kuraniemta mandru kara, parkulu kara ngamanani.

20 Tanana, tanali madlentji ngankai, kurukurubamai pratjanani mudlani, ngangau bakana tana pratjana japali pantjinanto.

21 Ngato jinkangu morlalu kurai Godani ja Kapara Jesungu Christungu ja kalkalkani angelani, jundru jenia ngamalkamai wata ngundrana pilkini, ja panila ngankamai kana ngundranali!

22 Mara wata kulnuni nurujeli kurateriamai, ja wata nguruja madlentjani ngokateriamai. Munta kulikiri ngamalkateriamai.

23 Wata morla windri ngapa tapamal, a-ai, bakana waina ngalje maniamai jinkani mandrandru, ja ngangau jidni poto marapu waltowalto nganai.

24 Kana palpaia madlentji tinkari nganai, ja tana ngopera wiringai kalalaia, ja palpani ngadani wapantiai.

25 Jeruja bakana ngankana ngumu ngopera tinkari pantjiai, ja tanali, tanangu pilki parai, ngandandariai kurukuru parana.

6

1 Jeruntjaia mili pita wokarani nganai, tanali tanani Kaparani pratjanani pirna ngundrananto, ngangau tanali Godaia tala ja ngujan-gujara wata ngirkibananto.

2 Milieli, tanani kaparali morlalu ngundrai, tanana wata waka ngundrananto, ngangau tana ngatata nganai, a-ai, tanangu morla pankinanto, ngangau tana morlalu ngundrani ja ngantjalu nganai, tana manju nganai ngumu ngankala, Jenia kaukaubamai ja kurukurubamai!

3 Kulnujeli ngujangujara pilki jinkinani, ja wata ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni jaura tepini, ja ngujangujarani nauja ngumu nganai Godani wodatarana ngamala, ngokateriai,

4 Nau njurlunjurlurina warai, ja panila ngujamai, ja muntja nganai tirijakalkijiribamalinandru ja jaura jakalkijiribamalinandru,

nunkangundru dunkai: Kirinajina, jatamalina, ngirkibana, ngundrana madlentji,

⁵ Ngankianalina baku jenia kanandru, tanani tjuru tjautjaurina warai ja morlaluta tintana warai, ja ngundrai, Godani wodatarana ngamana kalala manini jeribaka nganai. Tanangupini kanandru ngamalkateriau!

⁶ Kau, Godani wodatarana ngamana kalala manini pirna nganai, murlali ngamanani jela.

⁷ Ngaiana panila mitani wirilkana wonti, jeruja morlalu nganai, ngaiana bakana panila dunkalkala nganai.

⁸ Ngaiana tajini ja kati ngamalkanani, jeruja ngaiana murlali nganananto.

⁹ Tanali, tanana ngantjai poto pirna pantjina, wontjanalani ja wirini ja milkirina tjautjauni ja madlentji marapuni purila nganai, tananapini kana tartabai tintaterinaia ja katiwirinaia.

¹⁰ Ngangau mardatandra ngantjana madlentji warupotuja kapara nganai; palpali ninaia ngantjana warai ja morlalu ngundrana worarana warai, ja ketjaketjana pirnali palkingaterina warai.

¹¹ Jidni, Godaia kanajai, nunkangundru japa mindriau! Ja talkulani, Godani wodatarana ngamanani, morlalu ngundranani, ngantjanani, manjulani, maltilani karipaterintiau!

¹² Morlalu ngundranaia tirimalini ngumu tirimaliau, tepi ngurali patamai, nunkangu jidnana matja karkana, ja jundru dikani jaura ngumu dikana warai tinkari ngankanietja marapundru.

¹³ Ngato jidnana jirijiribala wapaia Godaia mudlani, Nulia warupoto tepi ngankai, ja Christungu Jesungu, Nulia Pontiungu ja Pilatungu dikani jaura ngumu morlalu kurana wonti;

¹⁴ Jundru ninapini jirijiribani jaura ngamalkananto kulikiri ja madlentji pani, ngaianani Kapara Jesus Christus wondraterinantulu,

¹⁵ Ninaia wondrala nganai miljaru talkuni Kapara tepieli ja kulnulu ngurungurujeli, mitaia kapara wolaraiia Kaparali ja kapara wolaraiia Kaparali.

¹⁶ Nau kulnulu nari pani, Nauja praitjani ngamala wapaia, nunkangu kulnujeli ngandandariai wirila, ninaia wata kana kulnujeli najina wonti ja ngandandariai najila. Nunkangu pirnala ja ngurula ngurali parai. Amen.

¹⁷ Nunkangupini mitaia kana poto pirnantani jirijiribamai, tana wata pirna ngundraterinanto, bakana wata poto pirnani, nauja wijiwijibai, kalkananto, a-ai, Goda tepini, Nulia ngaianangu warupoto jinkiai tepia,

¹⁸ Tanali ngumu ngankananto, poto pirna pantjinanto ngankana ngumuni, jinkinipirna, marangokijiribamalini pantjinanto,

¹⁹ Ja poto pirna kampananto marda kapara ngumuni, nunkangu, nauja wokarai, tanali tepi morlalu patananto.

²⁰ Timotheujai! ngamalkau mindrani poto, ninaia jundru maninala, jaura baku murumurundru ja ngankamalinandru jedikantjia ngujan-gujarandru tiringau,

²¹ Ninaia palpali kaukaubai ja morlalu ngundrana worana warai. Manjula jinkangunto nganaiatimai.

Pauluni Dakani jaura 11 Timotheungu

¹ Paululu, Jesuni Christuni Apostel Godaia jertapaterinandru, tepia talpadakani jaurandru Christungu Jesungu,

² Timotheungu, ngakani kupa ngantjaluni: Manjula, ja kalumiltjamiltjarina, ja murla Goda Ngaperandru, ja Christu Jesu, ngaianani Kaparandru.

³ Ngato Goda jurakokala wapaia, nunkangu ngani wodatarana ngamai ngaperaia jankundru ngara ngaijala kulikirini, worderu ngato jinkangu milingeru ngundrai ngakani ngatjinani tinkani ja ditjini,

⁴ Ja ngani wolkareli nganai jidna najila, ngato ngundranani jinkani milkigildini, ngani mankinali manamiri pantjinanto.

⁵ Ngato matja ngundrana warai, morlalu ngundrana wata jeljujelu, nauja jinkangu nganai, naupini ngopera ngamana wonti kadninani jinkanani Lois ja ngandrini jinkanani Eunika, ja ngato morlalu ngundrai bakana jinkangu.

⁶ Jendrangundruja ngato jidna mangatandra wilpa ngankai, jundru Godaia potu nakaldra pulkananto, naupini jinkangu parai ngakani mara kuraterinandru.

⁷ Ngangau Godali ngaianangu wata japaia Jaola jinkina wonti, a-ai, ngurulaia ja ngantjanaia ja ninta maraia.

⁸ Jeruja ngaiananaia Kaparaia tinkari ngankanandru wata nintali nganau, ja bakana wata ngakangundru, nunkani kanjangarilandru, a-ai, ngakangu jela ketjaketjamai ngantjani jauraia Godaia ngurulandru,

⁹ Nulia ngaianana kulkana wonti ja karkana wonti karkani kulikirieli, wata ngaianani ngankanandru, a-ai, nunkani ngopera ngundranandru ja manjulandru, ninaia Nulia ngaianangu jinkina wonti Christungu Jesungu miljaru nguralindru,

¹⁰ Ja karari wondraterina wonti ngaiananaia Kulkanipirnaia Christuni Jesuni wondraterinali, Nulia nari palimana wonti, ja tepi ja watamudani praitjani kurana wonti ngantjani jaurali,

¹¹ Nunkanaia Nulia ngana karkana wonti mandra ja Apostel ja ngujangujara jinkinietja kana koni.

¹² Jendrangundruja ngani jenia ketjaketjala wapaia, ja wata ngani nunkangundru nintali nganai; ngangau ngani milkila, worangu ngato morlalu ngundrala wapaia; ja ngato morlalu ngundrai, Nauja ngurunguru nganai, ninaia mindrani potu, nina Nulia ngakangu jinkina wonti, ngamalkijiribala nganai nunkanguka ditjielu.

¹³ Tepia jaura mudlamalka ngamalkamai, ninaia jundru ngakangundru ngaranala, morlalu ngundranani ja ngautjanani, naupini Christungu Jesungu nganai.

¹⁴ Mindrani potu ngumu ngamalkamai Jaolali kulikirieli, ninaia jundru maninala, Nauja ngaianangu nganai.

¹⁵ Jidni milkila, pratjana Asiani ngakangundru karitjinala, tanangundru Phygellus ja Hermogenes.

¹⁶ Kaparali Onesiphoruni punganu kalumiltjamiltjarina bakujeli jinkiatimai, ngangau nulu potu marapu ngana ngara waripanala, ja ngakani kanjangarindru wata nintali ngananala;

¹⁷ A-ai, Nau Romani matja wokarana, nulu ngana jiglerali wontina warai, ja ngana mankamankana warai.

¹⁸ Kaparali nunkangu jinkinanto, nulu kalumiltjamiltjarini mankamankananto Kaparani nunkanguka ditjini; ja worderu nulu Ephesungu ngakangu mili ngananala, jidni morla milkila.

2

¹ Jidni, ngakani kupajai, ngurunguru pantjiau manjulani, nauja Christungu Jesungu nganai,

² Ja mina jundru ngakangundru kiririna wonti morlalu kuraniemtja worangu jela, jenia kana talkuni jinkiau, tana ngurunguru nganai bakana nguruni ngujangujara jinkila.

³ Ketjaketjau Jesuni Christuni julja talkuni jeribaka.

⁴ Wata kulno, nau tirimalinaia wapai, palkuja mangini manujeli ngundrai, ngangau nau nunkangu, nulu nina matja patana, murlali nganananto.

⁵ Bakana kulno tirimalinani, nulu wata pirapira manila nganai, nulu wata talku tirimalinani.

⁶ Mita ngankaniemtjali, nulu jiglerali ngankai, tandra buru ngop era ngamalkananto.

⁷ Ngundramai mina ngani jatai, Kaparali jinkangu warupotuni ngujamani jinkila nganai.

⁸ Tjurujeli patamai Jesus Christus, ninaia Nulia narindru jiritjibana wonti, Nauja Davidani ngatamurandru nganai, ngakani ngantjani jaurandru,

⁹ Nunkangu ngani ketjaketjai kanjangarielu, madlentji ngankaniemtja jeribaka; windri Godaia jaura wata dupudupu nganai.

¹⁰ Jendrangundruja ngato pratjana manujeli patai kalkalkanilandru, ngangau bakana tanali murla maninanto, naupini Christungu Jesungu nganai, pirnala ngurali jela.

¹¹ Morlalu naupini jaura nganai: Ngaiana nunkangu jela matja palina, ngaiana bakana nunkangu jela tepi ngamala nganai;

¹² Ngaiana ketjaketjanani, ngaiana bakana nunkangu jela jirijiribala nganai; ngaiana kutibanani, jeruja bakana Nulia ngaianana kutibala nganai,

¹³ Ngaiana wata morlalu ngundranani, Nauja wonki nganai; ngangau Nulia ngandandariai munta kutibaterila.

¹⁴ Jenia nakaldra wilpa ngankau tanangu, ja morlalu kurau Kaparani, tana jaurandru wata jatamalini ngankananto, ngangau jenia baku nganai, ja windri ngaranietja tjautjau ngankai,

¹⁵ Jiglerali ngankamai Godani ngurunguru wondraterila ngankaniemtja ninta nguru jeribaka, nulu morlaluja jaura talku puntibai.

¹⁶ Jaura baku ja murumurundru kutingamai, ngangau tana milingeru morla tjautjaulani wiringala nganai,

¹⁷ Ja tanani jaura kima jeribaka tajiterila nganai. Tanangunto Hymenäus ja Philetus,

¹⁸ Tana morlalulandru tjiringana warai, ja jatai: Narindru jiritjini matja pantjina warai, ja jeruja tanali palpaia morlalu ngundrana kokulterkibai.

19 Godaia marda kapara ngurunguru parai, ja nulia ninapini malka morlalu ngamalkai: “Kaparali nunkanina ngujamai;” ja: “Talkula panindru pilkiranau, warle Christuni tala dikai.”

20 Punga pirnani wata windri koko marda maraljendru ja marda bulundru parai, a-ai, bakana pitandru ja mitandru; ja palpa pilki pinalaia, palpa pilki nintaia.

21 Kulno jendrangundrupara talku kulirkaterinani, nau pinalaia koko nganala nganai, kulikiri ja ngumu pungaia Kaparani, ngankana ngumu pratjanani matja ngankingana.

22 Teria milkirinandru japa mindriau, karipaterintiau talkulani, morlalu ngundranani, ngantjanani, murlani, tanangu jela, tanali Kapara karkai ngatjila ngara kulikirindru.

23 Jatamalini jakalkijiribamalini tjikatjika ja patipati narrau, ngangu jidni milkila, tanangundru windri tirimalini dunkai.

24 Kaparaia mili wata tirimalinanto, a-ai, nau malti nganananto kana warupotuni, ja kiri, ngujangujara jinkila, ja madlentji ngankanani worani patananto,

25 Nulu manjueli tatakanietja kurukurubananto, Godali tanangu madlentjandru karitjini jinkinanto kara morlaluja ngujamanaia,

26 Tana nakaldra kalunguru pantjinanto ja dukaraterinanto kutjia mintindru, nulu tanana dupudupu patai nunkani jertapaterinaia.

3

1 Jenia ngujamau, ditji ngadala worangu miljaru ngurunguru wokarala nganai.

2 Ngangu kana nganala nganai: Muntapata, mardatandrani ngulku pirna, pirna ngundraterinietja, kiri ngundraterinietja, ngirkibanietja, ngaperani ja ngandrini delkinietja, jurakokani pani, murumuru,

3 Wolkareli pani, turuturu, kuringulkuterkanietja, miran tjati, tiri-etja, wata ngumu ngantjani,

4 Wondawondanietja, kintjakintjanietja, wombatjarinietja, tana milkirini morla ngantjala nganai Godani.

5 Tanali talkulaia malka ngamalkai, ja nunkani ngurula kutibana warai. Tanangundru ngamalkateriau.

6 Tanangundru jenipara nganai, tana pungani dampai ja widla karkarkai, tanali madlentji marapu ngamalkai, ja milkirini pilki ja pilkieli tanana wiralkai,

7 Tana milingeru kiririai, ja ngurali ngandandariai morlalu ngujamanaia wokarala.

8 Worderu Jannes ja Jambres Mosingu tatakana wonti, jeruja bakana tanapini morlalulani tatakai, tanapini tjuru tjautjau ja wata ngurunguru morlalu ngundranani.

9 Windri tanali jenia wata juri ngankala nganai, ngangu tanani tjikatjika pratjanani tinkari pantjila nganai, worderu pudlangu pantjina wonti.

10 Jidni karipaterina warai ngakani ngujangujarani, ngakangu nguna milini, ngakani ngundranani, ngakani morlalu ngundranani, ngakani manjuni, ngakani ngantjanani, ngakani manjulani,

11 Ngakani tirikaripaterinani ja ketjaketjanani, tana ngakangu pantjina wonti Antiochiani, Ikoniuni, Lystrani, jenipara tirikaripaterinani

ngani tataura terkana wonti; ja pratjanandru Kaparali ngana kulkana wonti.

¹² Ja pratjanali, tana jertapateriai tepini Godani murlali ngamala Christungu Jesungu, tirikaripaterinani ketjaketjala nganai.

¹³ Kana madlentji ja jedibanietja milingeru morla madlentji pantjila nganai, ngangau tanali karkarkala nganai, ja munta karkarkani nganala nganai.

¹⁴ Jundru jenia ngamalkamai, mina jundru kiririna wonti, ja morlalu ngundrana wonti, ngangau jidni milkila, worangundru jundru kiririnala,

¹⁵ Ja bakana jundru kupandru jaura worana kulikiri ngujamai, tanaia ngurunguru nganai jidna kiri ngankala tepia, morlalu ngundranali Christungu Jesungu.

¹⁶ Jaura pratjana Godali pulkana wonti, ja tananaia bakana ngumu ngujangujaraia, dikidikibanaia, kurukurubanaia, punkanaia talkulani.

¹⁷ Ngangau Godaia kana manamiri nganananto, ngankana ngumu pratjanani matja ngankingana.

4

¹ Ngato jidna morlalu kurai Godani ja Kapara Jesungu Christungu, Nulia tepini ja narilani kalala jinkila nganai nunkani wondraterinani ja nunkani mililani.

² Jaura kaukaubau, wata mudau ditji talkuni ja wata talkuni, karkarkamai, kurukurubamai, dikidikibamai manju pirnali ja ngujan-gujarali.

³ Ngangau mil jam nganala nganai, nunkangupini tanali ngujan-gujara tepi wata ngantjala nganai, a ai, tanani jertapaterinani tanali ngujangujara mapala nganai, tana talpa karakararananto.

⁴ Ja tanali Inorlalundru talpa karitjimalkala nganai, ja jaura bakuja tjiringala nganai.

⁵ Jidni warupotuni kalunguru nganamai, ketjaketjana manju pata-mai, ngantjani jauraia mangini ngankamai, ngamalkijiribani jinkani talku ngankamai.

⁶ Tanali ngana karari tapani poto ngumu jeribaka nangai, ja ngakani danini ditji kupiri nganai.

⁷ Ngani tirimalini ngumu tirimalina warai, ngato mindrini mudana warai, ngato morlalu ngundrani kulkana warai.

⁸ Ja talkulaia pirapira ngakangu matja parai, ninaia Kaparali, kalala jinkinietja talkujeli, ngakangu jinkila nganai nunkanguka ditjini, ja wata windri ngakangu, a-ai, bakana pratjanani, tanali nunkani wondraterini ngantjana warai.

⁹ Pitariau nurujeli ngakangu wokarala:

¹⁰ Ngangau Demasali ngana worarana warai, ngangau nulu ninapini mitaia ngantjana warai, ja nau Thessalonichaia palkana warai, ja Crescen Galatiaia, ja Titus Dalmatiaia.

¹¹ Windri Lucas kulnulu ngakangunto ngamai. Marcus patamai ja nina wokaralkamai, ngangau nau ngumu pirna nganai ngakangu ngamalkijiribanaia.

¹² Tychikus ngato Ephesia jinpana warai.

¹³ Kati pirna, nina ngato Troangu Karpusuni pungani woraranala, wokaralkamai, jidni wokaranani, ja bakana dakani jaura worana, pilki Pergamenta.

¹⁴ Alexander, marda ngankanietjali, ngakangu madlentji marapu ngankana wonti. Kaparali nunkangu kalala jinkila nganai nunkani nganganandru;

¹⁵ Nunkangundru bakana jidni ngamalkateriau; ngangau nulu jaurani ngaiananani pirna tjakakana wonti.

¹⁶ Ngakani jurajuralkaterini ditjini ngoperalani wata kulno ngakangu pankini terkana wonti, a-ai, pratjanali ngana worarana wonti; (Godali) jenia tanangu wata ngokananto.

¹⁷ Kapara ngakangu pankini terkana wonti, ja ngana ngurunguru ngankana wonti, ngakangundru kaukaubani jaura manamiri pantjianto, ja kana ko warupotujeli ninaia ngarananto; ja Nulia ngana kulkana wonti pandipandi manandru.

¹⁸ Ja Kaparali ngana kulkala nganai ngankana madlentji warupotundru, ja ngana kurakala nganai nunkani mililaia pariwilpani. Nunkangu pirnala nganaiatimai nguralindru nguralia. Amen.

¹⁹ Mandurini jaura jinkiau Priskangu ja Aquilangu ja Onesiphorusuni pungalani.

²⁰ Erastus Korinthungu ngamantina wonti, ngato Trophimus muntja Miletungu woraranala.

²¹ Pitariau widrila kilpaia wokarala. Mandurini jaura jinkangu jinpai Eubulsulu ja Pudensulu ja Linusulu ja Claudiali ja ngatata pratjanali.

²² Kapara Jesus Christus jinkangu jaolani nganaiatimai. Manjula jurangunto nganaiatimai!

Pauluni Dakani jaura Titungu

¹ Pauluna, Godaia mili ja Jesuni Christum Apostel, Godaia kalkalkani morlalu ngundranandru, ja morlalu ja ngujamanandru, nulua talkulaia wapalkai,

² Tepi nguralia kalkanandru, ninaia jedini pani Godali talpadakana wonti miljaru nguralindru.

³ Nulia miljaru talkuni jaura nunkani tinkari ngankana wonti kaukaubanali, ninaia Nulia ngakangu jinkina wonti Godaia Kulpanipirnaia ngaiananaia jirijiribanandru,

⁴ Titungu, kupa talkuni ngakanani jela morlalu ngundranandru: Manjula, ja kalumiltjamiltjarina, ja murla Goda Ngaperandru, ja Kapara Jesus Christus ngaianani Kulkanipirnandru.

⁵ Jendrania ngato jidna Kretangu worarana kurana wonti, ngangau jundru pratjana talku ngankingananto, ja ngura pilki ja pilkini ngamalkijiribanietja kurananto, worderu ngato jinkangu jirijiribana wonti.

⁶ Kulno madlentji pani ngananani, widla kulnuja noa, kupa morlalu ngundrani ngamalkanani, tanangundru kanali wata warawarabai mirantjati ja wata pankini kara.

⁷ Ngangau jaura jinkinietja madlentji pani nganananto Godaia punga ngamalkijiribanietja jeribaka, wata pirna ngundraterini, wata nurujeli tiri, wataapanietja, wata nandranietja, wata kalikalipaterinietja,

⁸ A-ai, tidnapalara patanietja, ngumuja kamaneli, pirna ngundrani, talku, kulikiri, ninta pirna.

⁹ Nulu ngujangujara parparali patananto worderu jaura morlaluni parai, nau ngurunguru nganananto jaura tepieli kurukurubala ja tataniemta karkarkala.

¹⁰ Ngangau delkina jatajataniemta ja jedibanietja marapu nganai, morla pirna tana karuwalilandru,

¹¹ Tanangu ngaiana mana ngandrawalkananto; ngangau jenipara kanali punga warupoto karitjimalkai, ja ngujangujara jinkiai, mina wata ngumu, kalikalipaterinandru.

¹² Kulno tanangundru, tanani Propheta munta, jatana wonti: “Kretala milingeru jedikantji, nganti tiri, ja mandra nguja nganai.”

¹³ Naupini tinkari ngankani morlalu nganai; jendrangundruja tanana parparali kurukurubamai, tana tepi nganananto morlalu ngundranani,

¹⁴ Tanali Juda kanaia jaura baku ja kanaia jirijiribani jaura wata ngundrananto, ngangau tana morlalulandru karitjimalkai.

¹⁵ Warupoto kulikiri nganai kana kulikirini; kana tidatidani ja morlalu ngundrani panini panila kulikiri nganai, a-ai, tjuru ja ngara ngaijala tanani tidatida nganai;

¹⁶ Tana dikai, ngaiani Goda ngujamai, windri nganka-nali tanali nina kutikutibai, ngangau tana dalkuinaranietja ja delkinietja, ja waltowalto ngankana ngumu pratjanani.

2

¹ Jundru kaukaubamai, mina tepia ngujangujarani talku nganai;

² Pinaru wora kulumara, manu muja, kulikiri, tepi morlalu ngundranani, ngantjanani ja manjulani nganananto.

³ Jeruja bakana widlapirna talku wondraterinanto, worderu kana kulikirini talku nganai, wata kuringulkuterkanietja, wata waina marapu taparnetja, ngujangujara jinkinietja ngnmu,

⁴ Tanali widla kaluka kiri ngankananto, tanali tanani noa ja kupa ngantjananto,

⁵ Bakanguru, kulikiri,; pungaetja, ngumu nganananto, noani tananani wodatarana ngamananto, kanali Godaia jaura wata ngirkibananto.

⁶ Jeruja bakana teri kurukurubamai, tana bakanguru ja tjuru ngumu wirarinanto.

⁷ Ja jidni munta wondraterinanto ngankana ngumuja mudlamalka, ngujangujarani, jedini panini, manumujani,

⁸ Jaura tepi ja morlalu, tatanietja nintali pantjinanto, ngangau nulu madlentji panila ngaianganundru warawarabananto.

⁹ Mili kurukurubamai, tanali kaparani tananani wodatarana ngamananto, ja warupotuni tanangu murlali nganananto, ja wata tjakakananto,

¹⁰ Panila tjirimalkana, a-ai, tanali talkula pratjana wondrananto, ngangau tanali Godaia ngaianaia Kulkanipirnaia ngujangujara tjirkatjirkananto warupotuni,

(Dakani jaura Jesuja dankani ditjini)

¹¹ Ngangau Godaia manjula wondraterina wonti, tepi wokaralkana kanani warupotuni,

¹² Ja ngaianganu pirna ngankai, ngaiana kutibananto ngankana Goda panini, ja initaia milkirini, ja kulikiri, ja talku, ja Godani murlali tepi ngamananto nunkangupini mitani,

¹³ Ja kalkananto murlali kalkanani, ngaianaia Goda pirnaia ja Kulkanipirnaia Jesuni Christuni wondraterinani,

¹⁴ Nauja munta jinkiterina wonti ngaianganu, ngaiana kulkananto tjikatjika warupotundru, nunkangu munta kulirkananto kana wolara kulno potuja kupangu ngankana ngumuni jiglerali.

¹⁵ Jenia kaukaubamai ja kurukurubamai. Wata kulnujeli jidna waka ngundrananto.

3

¹ Tanana mangatandra wilpa ngankamai, tanali mitaia kaparani ja ngurulani wodatarana ngamananto ja pankinanto, ngankana ngumu pratjanani matja ngankingaterina;

² Tanali wata kulno ngirkibananto ja tirmalini pani nganananto, a-ai, nialti nganananto, ja manju ngumu pratjana kanani warupotuni wondraterinanto.

³ Ngangau warula bakana ngaiani patipati nganana wonti, ja delkina wonti, ja tjautjau nganana wonti, ja milkirinani ja murumuru pilki ja pilkini wodatarana ngamana wonti, ja madlentjani ja kiri najinani wirarina wonti, ja kalakalarilkjiribamalina wonti.

(Dakani jaura Jesuja dankani ditjini mandruni)

⁴ Godaia Kulkanipirnaia ngaiananaia ngumula ja kanani manjula wondraterinani,

⁵ Jendranguta Nulia ngaianana wata talkulaia ngankanandru, tana ngaiana matja ngankana, a-ai, nunkani kalumiltjamiltjarinandru kulkana wonti, marra dankani multibanilali ja Jaolaia kulikiria mar-rarinali,

⁶ Ninaia Nulia ngaianangu pirna nangana wonti Jesu Christu ngaianani Kulkanipirnali,

⁷ Ngangau ngaiana manjulali nunkanali matja talku, maratunka maninietja pantjinanto tepi nguralia kalkanani.

⁸ Morlalu naupini jaura nganai, ja ngato ngantjai, jundru jenia ngujangujara morlalu jinkinanto, ngangau tanali, tana Godani morlalu ngundranala, jigleri pantjinanto ngankana ngumu ngankala; jenia ngumu ja talku nganai kanani.

⁹ Jatamalini jakalkjiribamalini patipatini, ja mardu

¹⁰ Ngujangujara pilki jinkinietja narrau, nina pota kulno kara pota mandru kara matja kurukurubana,

¹¹ Ngangau jidni milkila, jenipara tjikatjika nganai ja madlentji ngankai, ja munta kalala kurateriai.

¹² Ngato jinkangu Artemas kara Tychikus kara jinpanani, pitariau nurujeli ngakangu Nikapolingu wokarala ngangau ngato ngundrai kilpani naka ngamala.

¹³ Jundru Zenas, jirijiribani jauraia ngujangujara jinkinietja, ja Apollos ngankjiribau palkanaia, pudla wata mina kulnuni mara kala nganananto.

¹⁴ Bakana kana ngaianani kiririnanto ngankana ngumu ngankala kalumiltjamiltjarinaia, tana wata tandra pani nganananto.

¹⁵ Mandurini jaura jinkiamai tanangu, tanali ngaianana ngantjai morlalu ngundranani. Manjula jurangunto pratjanani nganaiatimai.

Paulini Dakani jaura Philemoningu

¹ Paulus, Christum Jesuni dupudupu, ja Timotheus ngatata, Philemoningu, ngalini jelangankanietja ngantjalimi,

² Ja Appiani, kaku ngantjaluni, ja Archippusungu, ngalini jela juljani, ja mili wolarani jinkani pungani:

³ Manjula jurangunto nganaiatimai, ja murla Goda ngaianani Ngaperandru, ja Kapara Jesu Christungundru.

⁴ Ngato milingeru Goda ngakani jurakokala wapaia, ngato jidna ngundranani ngatjinani ngakanani,

⁵ Ngangau ngato ngarai jinkani ngantjanandru ja morlalu ngundranandru, ninaia jundru ngamalkai Kapara Jesungu ja kana kulikiri pratjanani,

⁶ Ngangau jinkani morlalu ngundrana, ninaia ngaiana jela ngamalkai, ngurunguru pantjinanto ngumu pratjanaia ngujamanani, jenia ngaianangu parai Christungu.

⁷ Ngangau ngato mankini ja ngankalkani pirna ngamalkai jinkani ngantjanandru, ngangau kana kulikiria ngara kanpunguru pantjina warai jinkangundru, ngatatajai!

⁸ Jendrangundruja, ngato bakana Christungu ngurula ngamalkanani, jinkangu jirijiribala, mina talku nganai, windri ngato morla ngantjai jidna kurukurubala ngantjanandru,

⁹ Ngangau ngani jenipara, Paulus, pinaru nganai, ja karari bakana Jesuni Christuni dupudupu,

¹⁰ Ngato jidna kurukurubai, ngakani ngatamurandru, ninaia ngato kantji patana wonti ngakani dupudupuni, Onesimusungundru,

¹¹ Nauja waru jinkangu wata ngumu nganana wonti, ja karari jinkangu ja ngakangu ngumu nganai, ninaia ngato karari nakaldra jinpana tikai.

¹² Jundru ninapini, nauja ngara ngakani nganai, patau.

¹³ Ngato ngantjana warai, ninaia ngakangu jela ngamalkala, nauja jinkani pirini ngakani mili nganananto dupudupuni ngantjani jauraia.

¹⁴ Jinkani manuni kurani panini ngani wata jertapateriai minakulno ngankala, ngangau ngurula jinkani wata watawatali jeribaka nganananto, a-ai, murlali.

¹⁵ Nauja kara jendrangundruja miljaru wordu jinkangundru puntinala, jundru ninaia ngurali ngamalkananto,

¹⁶ Wata morla mili jeribaka, a-ai, morla pirna milini, ngatata ngantjalu jeribaka, ngopera ngakangu, ja morla pirna jinkangu, palkuni ja bakana Kaparani.

¹⁷ Jundru ngana kamaneli jinkani ngundranani, ninaia patamai ngana jeribaka.

¹⁸ Nulia jinkangu madlentji ngankana wonti kara, jinkangu wilpa ngananani kara, jenia windamanani ngakanani kurau.

¹⁹ Ngato Paululu jenia dakana warai marali ngakanali, ngato jenia jinkina tikala nganai; ngani wata jatananto, jidni munta ngakangu wilpanto nganai.

²⁰ Kau, ngatatajai, ngato jinkangndru ngumula ngamalkananto Kaparani. Ngana ngara kanpuriguru ngankaniai Christingu.

²¹ Ngato jenia dakana warai, ngangau ngato morlalu ngundrai, jidni pankila nganai, ja ngani milkila, jundru morla ngankala nganai nunkangu, mina ngani jatana warai.

²² Ngankijiribingamai ngani jinkangu tidnapalara ngamala nganai; ngangau ngato kalkai, jurani ngatjinali ngana, jurangu dikalkala nganai.

²³ Mandurini jaura jinkangu jinpai Epaphrasali, ngakani jeadupudupu Christungu Jesungu,

²⁴ Markusali, Aristarchusulu, Demasali ja Lukasali, ngakani jelan-gankanietjali.

²⁵ Ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni manjula jurangu jaolani nganaiatimai!

Dakani jaura Hebräer milini

(Dakani jaura Jesuja dankani ditjini parkulani)

¹ Godali warula pota marapu ja nguja pilki ja pilkini matja kaukaubana ngaperi worani Prophetani,

² Nulla nunkangupini ditjini mudanani ngaiyanangu kaukaubana wonti Ngatamurani, ninaia Nulia kurana wonti maratunka manini-etjani warupotuni, nunkanali Nulla bakana mita maru ijantjimana wonti,

³ Nulupini, Nauja nunkanaia pinalaia kintjalkuru nganai, ja nunkanaia ngujaia mudla kulno, ja Nulupini, Nulia warupoto mandrai nunkanaia ngurulaia jaurali, kulirkani ngankana wonti madlentjandru nunkanali inuntali, ja ngamana ngarina wonti pinalaia ngunarani mirini,

⁴ Ja jeruntja morla pirn a pantjina wonti angelani, worderuntja morla pirna tala nunkani nganai tanangu, ninaia Nulia maratunka manina wonti.

⁵ Ngangau worangu angelani Nauja kara ngopera jatana wonti: “Jidni Ngatamura ngakani nganai, karari ngato jidna kantji patana warai.” Ja nakaldra: “Ngani nunkangu Ngaperi nganala nganai, ja nauja ngakangu Ngatamura.”

⁶ Nulia poto mandrulani Panturu mitani matja wirilkana, Nauja jatai: “Godaia angela warupoto nunkangu ngatjinanto.”

⁷ Angela worandru Nauja jatai: “Nulia angela nunkani watara ngankai, ja mili nunkani turujaola.”

⁸ Ja Ngatamurani: “Godajai, pinalaia piri jinkani ngurali parai; jinkani mililaia jirijiribani talku nganai;

⁹ Jundru talkula ngantjana wonti, ja talkula panini jidni kalakalarina wonti; jendrangundruja jidna, Godajai, Goda jinkani mankini gildieli wiribana wonti, morla pirna ngampu marani jinkanani.”

¹⁰ Ja: “Jundru, Kaparajai, mita maru kurana wonti, ja pariwilpa wora jinkani maraia ngankani nganai,

¹¹ Tana mudala nganai, ja jidni ngurali ngamala nganai, ja tana warurila nganai kati jeribaka.

¹² Ja kati jeribaka jundru tanana walpi ngankala nganai ja bakakar-itjila nganai; ja jidni jenilu, ja kilpawoldra jinkani wata mudala nganai.

¹³ Worangu angelani Nauja ngopera jatana wonti kara: “Ngakangu ngunarani ngamana ngariau, ngato talpala jinkani jinkangu tidnani kuranantulu, tidnaparani piri jeribaka?”

¹⁴ Wata tana pratjana mili jaola nganai, tanana matja jinpana tanangundru, tanali tepi ngurali maratunka maninanto?

2

¹ Jendrangundruja ngaiana jenia morla ngamalkananto, mina ngaiana ngarana wonti, ngangau ngaiana kekiljeriati.

² Ngangau naupini jaura, angelali matja kaukaubana, ngurunguru ngananani, ja dankarana ja delkina pratjanali kalala talku maninani,

³ Worderu ngaiana mindrinanto, ngaiana jenipara murla pirna wata ngundranani? Ninapini ngopera Kapara muntali kaukaubana wonti, ja ngadani tanali, nunkangundru matja ngarana, ngaianangu morlalu kurana wonti.

⁴ Ja Godali tanangu jela tinkari ngankana wonti malkali, ja pirnalali, ja ngurnla pilki ja pilkieli, ja Jaola kulikirila puntibanali, nunkani jertapaterinandru.

⁵ Ngangau wata angelani Nulia wodatarana kurana wonti ninapini mita, nau wokarananto, nunkangundru ngaiana jatai.

⁶ A-ai, kulnujeli piri kulnuni tinkari ngankana wonti jeruja: “Mina naupini Kana nganai, ngangau jundru ninaia ngundrai, Kanaia Ngatamura kara, ngangau jundru ninaia ngurutalpana najiai?”

⁷ Miljaru wordu jundru ninaia angelani ngarinalu kurana wonti, pirnalali ja ngurulali jundru nunkangu pirapira kurana wonti, ja jundru ninaia Kapara kurana wonti jinkanaia maraia ngankanani;

⁸ Warupoto jundru nunkangu tidna ngalpani kurana wonti.” Ngangau Nulia nunkangu tidna ngalpani warupoto kurana wonti, Nulia panila worani patana wonti; karari ngaiana wata najiai, warupoto nunkangu ngalpani matja parai.

⁹ Windri karari ngaiana najiai ninaia, Nauja wordu angelani ngarinalu nganana wonti, Jesus, nunkangu Nulia nunkani naria ketjaketjanandru pirnalali ja ngurulali pirapira kurana wonti, ngangau Nulia Godaia manjulandru nari wontjana wonti warupotuja.

¹⁰ Nunkangu talku nganana wonti, nunkangundru ja nunkanali warupoto nganai, ngangau Nulia ngatamura marapu wapalkananto pirnalala, tanani murlaia wapalkanietja ketjaketjanali manamiri ngankala.

¹¹ Ngangau warupoto kulnundru nganai, kulikiri ngankanietja ja tana kulikiri pantjiai; jendrangundruja Nauja wata nintali nganai tanana ngatata dikala.

¹² Ngangau Nauja jatai: “Ngato tala jinkani ngatatani ngakanani kaukaubala nganai, ja mili wolarani tertu ngato jidna jurakokani wimali jurakokala nganai.”

¹³ Ja nakaldra: “Ngato nunkangu morlalu ngundrala nganai.” Ja nakaldra: “Najiau, ngani ja ngatamura ngakani, tanana Godali ngakangu jinkina wonti.”

¹⁴ Ngangau kupali palku ja kumari jela ngamalkai, Nulia ninaia tanangu jeribaka nianina wonti, ngangau Nulia narieli ninaia palimananto, nulia naria ngurula ngamalkai, jenia nganai kutji,

¹⁵ Ja tanana kurakana wonti, tana naria japandru tepiwirdi mili dupudupu nganananto.

¹⁶ Wata angela Nulia patai, a-ai, Abrahamani ngatamura Nulia, patai.

¹⁷ Jendrangundruja Nulia warupotuni ngatatani jeribaka pantjinanto, ngangau Nulia kaluiniltjamiltjarini ja talku Priesta pirna pantjinanto Godangu, kana wolarara madlenjandru kalala jinkila.

¹⁸ Worderu Nauja ketjaketjana wonti, ja kutjieli ninaia wontjana wonti, jeruja Nauja ngurunguru nganai tanangu marangkala, tanana nulu wontjai.

3

¹ Jendrangundruja, ngatata kulikiriai, pariwilpaia karkani ngainpu mara worajai, najinajibanau ngaiananaia dikani jauraia Apostel, ja Priesta pirna, Jesus,

² Nauja talku nganai nunkangu, Nulia ninaia kurana wonti, worderu bakana Moses nunkani pungani warupotuni.

³ Ngangau morla pirnala Nulupini manina wonti Mosingu, worderu nulu morla pirnala ngamalkai pungani, nulu ninaia matja ngankingana.

⁴ Ngangau punga pilki ja pilki kanali ngankingai, Nulia warupoto ngankingana wonti Goda nganai.

⁵ Ja Moses talku nganana wonti nunkani pungani warupotuni, mili jeribaka malka morlalu nunkangu, mina kaukaubananto,

⁶ Ja Christus Ngatamura jeribaka pungani nunkanani; nunkanaia punga ngaiana nganai, ngaiana kalkani morlalu ngundrana ja pirnala mudanajeli ngurunguru ngamalkanani.

⁷ Jendrangundruja, worderu Jaola kulikiri jatai: “Karari, jura ngaijala nunkani ngaranani,

⁸ Jeruja ngara juranina wata ngurunguru ngankanau, worderu kaldrini wontjanilaia ditjini pitarani;

⁹ Jendranguta ngaperali juranali ngana wontjana wonti, ja ngana najinajibana wonti, ja ngankana ngakani najina wonti kilpawodra pota mandrumandru marapratjana.

¹⁰ Jendrangundruja ngani tanangupini ngujani kaldririna wonti, ja jatana wonti: Miliugeru tanalia ngarali tjautjau ngundrai ja tanalia palto ngakani wata ngujamana warai,

¹¹ Jeruja ngato bakana tirini ngakanani morlalu kurana wonti: Tanaia wata wirinanto ngara ngamanaia ngakanaia.”

¹² Ngamalkaterianau, ngatata worajai, kulnuni jurangundru morlalu ngundrani pania ngara madlentji nganaiati, nau puriati Goda tepindru;

¹³ A-ai, kurukurubijiribamalianimai ditjini warupotuni, jerimtjaia tanali karari dikai, madlentjaia jedibanali kulnuni jurangundru ngurunguru ngankaiati.

¹⁴ Ngangau ngaiana Christum ngampumara pantjina wonti, ngaiana morlalu ngundranaia wonini lnudanajelu ngurunguru ngamalkanani.

¹⁵ Matja jatanani: “Karari, jura ngaijala nunkani ngaranani, jeruja ngara juranina wata ngurunguru ngankanau,” worderu kaldrini,

¹⁶ Warletana ngaranietja nganana wonti, tana kaldri ngankaterina wonti? Wata tana pratjana, tana Egypta mitandru dunkana wonti Mosili?

¹⁷ Warletana nganai, tanangu Nauja kaldririna wonti kilpawoldra pota mandruraandru marapratjana? Wata tanali, tana madlentji ngankana wonti, tanani palku pitarani parantina wonti?

¹⁸ Worangu Nulia morlalu kurana wonti, tana wata nunkani ngara ngamanaia wirinanto? Windri tanangu, tana delkina wonti?

¹⁹ Ja ngaiana najiai, tana ngandandarina wonti wirila morlalu ngundrana panindru.

4

¹ Jeruja ngaiana japali nganananto, wata kulno jurangundru ngadani ngamani wokaraiati, ngangau talpadakani jaura kulno, nunkani ngara ngamanaia wirila, morla parai.

² Ngangau bakana ngaianangu ngantjani jaura wokarana wonti, tanangu jeribaka; windri kaukaubani jaura tanangu baku nganana wonti, ngangau nauja ngaranietjani wata tuldruwana wonti.

³ Ngaiana, ngaiana matja morlalu ngundrana, ngara ngamanani wirila nganai, worderu Nauja jatana wonti: Jeruja ngato tirini ngakanani kurana wonti, tana wata ngara ngamanaia ngakanaia wirinanto;” windrila ngankana mitaia kuranandru matja mudanala.

⁴ Ngangau Nauja piri kulnuni ditji mara wora ja mandrundru jeruja jatana wonti: “Ja Goda ditji mara wora ja mandrulani ngara ngamana wonti nunkani ngankana pratjanandru.”

⁵ Ja nunkangupini pirini nakaldra: “Ja tana wata ngara ngamanaia ngakanaia wirinanto.”

⁶ Jeruja matja parai, palpa nunkangu wirila nganai; ja tanali, tana ngopera ngantjani jaura ngaranala, wata wirina wonti delkinandru,

⁷ Jeruja Nulia nakaldra ditji kulno kurai, “karari kulno,” ja Davidangu miljaru wirdini jatai, worderu ngopera jatana warai: “Karari, jura ngaiala nunkani ngaranani, juranina ngara wata ngurunguru ngankaterianau.”

⁸ Josuali tanana ngara ngamanaia matja wirilkanani, jeruja Nulia wata ditji ngurundru nunkangu ngadani jatanani.

⁹ Jeruja Sabbath ngara ngani ana Godaia kana wolarani morla parai:

¹⁰ Ngangau warle ngara ngamanaia nunkanaia matja wirina, nau bakana ngara ngamai nunkani ngankanandru, worderu Goda nunkanandru.

¹¹ Jeruja ngaiana nururinanto nunkangupini ngara ngamanani wirila, wata kulno nurikanipini delkinaia malkani jeri purinanto.

¹² Ngangau Godaia jaura tepi ja ngurunguru nganai, ja morla tjerkara nganai mardakirrani tjerkara mandrunto, ja nauja palkingai mungara ja jaola diltja ja mokugikli puntibalalu, ja ngara tjuruja ja ngundranaia kalala kuraniemtja nganai,

¹³ Ja wata pantjimani poto kulno kurukuru nganai nunkangu, a-ai, warupoto nunkangu milkini balu ja tinkari parai, ninaia ngaiana ngundrai.

¹⁴ Ngangau ngaiana Priesta pirna pirna ngamalkai, nauja pariwilpa worangu palkingana wonti, Jesus, Godaia Ngatamura, jeruja ngaiana dikani jaura ngurungurujeli ngamalkananto.

¹⁵ Ngangau ngaiana wata Priesta pirna ngamalkai, Nauja ngandandariai kara waltowaltuni ngaiananani ngujangujala ngundrala, a-ai, jenipara, Nauja ngaianangu jeribaka nguja pratjanani wontjanilani wirina wonti, windri madlentji pani.

¹⁶ Jeruja ngaiana murlali manjulaia ngamani pirini wokarananto, ngaiana kalumiltjamiltjarina maninanto ja manjula mankamankananto marangokani ditjini talkuni.

5

¹ Priesta pirna worali, kanandru matja manina, ja kurana Godangu kanaia, nulu kalumiltjamiltjarini poto ja poto ngumu jinkinanto madlentjaia.

² Kulno jeribaka, nau burkali nganai kana koni ja mangapunkuni, ngangau bakana nunkangu waltowalto parana karitjiai,

³ Ja nunkangundru nau wilpa nganai, worderu kana wolarai, jeruja bakana nunkangundru muntali poto ngumu jinkila madlentjandru.

⁴ Ja wata kulnujeli ninapini pirnala muntali maniai, a-ai, worangu Godali karkai, Aaron jeribaka,

⁵ Jeruja bakana Christus wata munta pirna ngankaterina wonti Priesta pirna nganala, a-ai, Nulia, Nauja nunkangu jatana wonti: “Jidni Ngatamura ngakani nganai, karari ngato jidna kantji patana warai.”

⁶ Worderu Nauja bakana piri kulnuni jatai: “Jidni Priesta ngurali nganai Melchisedek manginani.”

⁷ Nulia nunkani palkuja ditjini ngatjini ja karkani maritjini pirnali ja milgildieli jinkina wonti nunkangu. Nauja ngurunguru nganai, ninaia narindru kulkala; ja Nulia ninaia bakana ngarana wonti nunkani japandru,

⁸ Nauja kantji Ngatamura nganana wonti, ja Nulia kiririna wonti pankila nunkani ketjaketjanani,

⁹ Ja Nulia matja mudana warai, Nauja tanangu pratjanani, tana nunkangu pankiai, murlaia tepi Jinkinipirna pantjina wonti,

¹⁰ Ninaia Godali dikana wonti Priesta pirna Melchisedek manginani.

¹¹ Nunkangundru ngaiana marapu ngamalkai jatala, windri jenia mati nganai mildiri ngankala, ngangau jura njani pantjina warai ngaranani.

¹² Miljaru wirdindru jura morlalu ngujangujara jinkinietja nganananto, ja karari jura ngujangujara maninanto Godaia tinkari ngankani ngoperandru, ja jurangu ngumu nganai windri milki manina ja wata tajina ngurunguru.

¹³ Ngangau worangu milki jinkinanto, nau patipati nganai talkulaia ngujangujarani; nau kupa waka nganai.

¹⁴ Kana pirnani tajini ngurunguru parai, tanangu, tana tjuru talku ngamalkai ngumu ja madlentji puntibala, ngangau tana tjuru matja ngankingana warai.

6

¹ Jendrangundruja ngaiana worarananto wonini jaura Christundru, ja jaura pirnani wapananto; ja wata nakaldra woninanto ngankani nari karitjinandru, ja morlalu ngundranandru Godani,

² Multibanaia ngujangujarandru, mara kuranandru, nari jiritjinandru, ja kalala ngadanindru.

³ Jenia ngaiana ngankala nganai, Godali jenia manuni kuranani.

⁴ Ngangau jenia ngandandariai, tanapini, tanali pota kulno tjenmararinala, ja pariwilpaia poto wontjanala, ja Jaola kulikiri maninala,

⁵ Ja Godaia jaura ngumu, ja mita marraia ngurula wontjanala,

⁶ Ja ngadani purinala, tanana nakaldra marraribala madlentjandru karitjinaia, ngangau tanali nakaldra Godaia Ngatamura kunarkuni katibai, ja ninaia ngirkibani ngankai.

⁷ Ngangau mitali, nulia talara matja tapanani, nau pota marapu nunkangu godana warai, ja kanta dunkalkanani tanangu, tanali ninaia ngankingai, nulupini Godaia pota maniai; ⁸ Nulu dilka ja malto dunkalkanani, jeruja nau madlentji nganai ja dikidikibanani karakara, ja mudani nunkani jerkini nganai.

⁹ Ngaiiani morlalu ngundrai, ngatata ngantjalu, jura morla ngumu nganai ja tepi ngamalkai, ngaiiani bakana jeruja jatanani.

¹⁰ Ngangau Goda wata talku pani nganai, Nulia wata kuritarai jurani ngankana ja ngantjana, ninaia jura nunkani talani wondranala, ngangau jura kana kulikirini mili ngamanala, ja mili ngamai.

¹¹ Ngaiiani ngantjai, jura pratjanali ninapini jigleri wondrananto, kalkani morlalu ngamalkananto mudanajelu,

¹² Jura wata njani pantjinanto, a-ai, tanangu karipaterinanto, tanali morlalu ngundranali ja manujeli talpadakani maratunka maniai.

¹³ Ngangau Godali Abrahamangu talpadakani jaura matja jinkina, Nulia muntali morlalu kuraterina wonti, ngangau Nauja ngandandarina wonti Kapara morla pirnani morlalu kurala,

¹⁴ Ja jatana wonti: “Ngato jidna ngurungutala nganai ja maruribala nganai.”

¹⁵ Ja ngangau nulu manujeli kalkana wonti, nulu talpadakani manina wonti.

¹⁶ Kanali morlalu kurai kulno morla pirnani, ja tjakakani pratjana mudai, ja ngurunguru parai morlalu kuranali.

¹⁷ Jeruja Godali, ngangau Nulia talpadakani maratunka maninietjani ngantjana wonti nunkani ngopera kurani morlalu jinkinanto, jaura morlalu kurana wonti,

¹⁸ Ngaiana pota ngurunguru mandrujeli (ngangau Goda ngandandariai jedi jaura kurala) ngankalkani pirna ngamalkai, ngangau ngaiana ninapini kalkani ngamalkai, nauja parai nunkangu mindrila;

¹⁹ Ngaiana mungaraia manakirra ngurunguru ja morlalu ngamalkananto, nauja wiriai kati pirnani mandrani,

²⁰ Jera Jesus, ngopera mindrinietja, ngaianganu wirina wonti; ngangau Nauja Priesta pirna pantjina wonti Melchisedek manginani ngurali.

7

¹ Naupini Melchisedek, Salemini mitaia kapara, Godaia pirnaia Priesta, nau Abrahamangu mandurina wonti, nau mitaia kaparaia tirimalinandru tikanani, ja nina ngurungutana wonti;

² Nunkangu bakana Abrahamali marapatjanandru buru kulno jinkina wonti pratjanandru, nina tanali ngopera dikana wonti “Talkulaia Kapara,” ja ngadani bakana kapara Salemingundru, jenia nganai: “Murlaia Kapara;”

³ Ngaperi pani, ngandri pani, mardu pani, nunkani ditji wata woninala, ja nunkani tepi wata mudala nganai, a-ai, nau Godaia Ngatamurani jeribaka pantjina wonti, nau Priesta nganai ngurali.

⁴ Najianau, mina kana pirna naupini nganai, nunkangu bakana Abrahamali Patriarchali marapatjanandru buru kulno jinkina wonti manini pota ngumundru.

⁵ Bakana Levita ngatamura ngadala, tanali Priesta ngamalkijiribani maninala, jirijiribani jaura ngamalkai, marapatjanandru buru kulno

jirijiribani jaurandru kana wolarandru manila, tana bakana Abrahamani kapandru dankana wonti,

⁶ Nulupini, nau wata tanani mardundru nganana wonti, Abrahamangundru marapatjanandru buru kulno manina wonti; ja nulu nina ngurungutana wonti, nulu talpadakani jaura ngamalkana wonti.

⁷ Tjakakani jaura panini pirnantali wakanila ngurungutai.

⁸ Ninkida naria kanali marapatjanandru buru kulno maniai, jerra kulnujeli, nunkangundru jaura morlalu parai, Nauja tepi nganai.

⁹ Ja ngani jeruja jatananto, Abrahamangundru bakana Levili, nulu marapatjanandru buru kulno maniai, marapatjanandru buru kulno jinkina wonti;

¹⁰ Ngangau nau jendranguta ngaperani nunkanani kapani nganana wonti, nunkangu Melchisedek mandurinani.

¹¹ Levita Priesta ngamalkijiribani manamirila jinkinani, (ngangau jendrangundruja kana wolarali jirijiribani jaura manina wonti) minandru ngadani Priesta pilki, Melchisedekani manginani terkakananto, ja wata Aaronani manginani?

¹² Ngangau Priesta ngamalkijiribani pilki pantjinani, bakana jirijiribani jaura pilki pantjinanto.

¹³ Naupini, nunkangundru jenia matja jatana, mardu pilki nganai, nunkangundru wata kulno Altaraia mili ngananala.

¹⁴ Ngangau tinkari nganai, Judandru Kapara ngaianani kuririna tarana wonti, nunkangupini marduni Mosili wata Priesta ngamalkijiribanandru kaukaubana wonti.

¹⁵ Ja morla kantji nganai, Melchisedek manginani Priesta pilki terkakanani,

¹⁶ Nauja wata palkuja jirijiribani jauraia jirijiribanandru jenia pantjina wonti, a-ai, tepi nguralia ngurulandru.

¹⁷ Ngangau Nulia morlalu kurai: “Jidni Priesta nganai ngurali Melchisedek manginani.”

¹⁸ Jeruja jirijiribani jaura ngopera mudai nunkani waltuwaltundru ja bakundru,

¹⁹ Jirijiribani jaura panila talku ngankana wonti; windri kalkani morla pirna wirilkana wonti, nunkanali ngaiana Godani karakarariai.

²⁰ Ja jenia wata pantjina wonti morlalu kurani panini, — ngangau tana Priesta pantjina wonti morlalu kurani panini,

²¹ Naupini morlalu kuranali nunkangundru, Nauja nunkangu jatana wonti: “Kaparali morlalu kurana wonti, ja Nauja wata burkaljerila nganai: “Jidni Priesta nganai ngurali Melchisedekani manginani.”” —

²² Jeruja Jesus bakana Testamenta morla ngumuja Kapara pantjina wonti.

²³ Ja jerra marapu Priesta pantjina wonti, ngangau narieli tanana ngandrawalkana wonti milingeru ngamananto;

²⁴ Nulupini, Nauja ngurali ngamai, Priesta ngamalkijiribani ngurali ngamalkai.

²⁵ Jendrangundruja Nauja ngurunguru nganai tanana kulkala, tana nunkanali Godani karakarariai, ngangau Nauja ngurali tepi, ja tanangu jurajuralkai.

²⁶ Ja jenipara Priesta pirna ngaiana ngamalkananto, Nauja kulikiri nganai, madlentji pani, murumuru pani, madlentji ngankanietjani pilki, ja morla miri pariwilpani.

²⁷ Nulupini wata ditji pratjanani Priesta pirna jeribaka, ngopera nunkani madlentjandru potu ngumu jinkinanto, ja ngadani kana wolaraia madlentjandru, ngangau jenia Nulia pota kulno ngankana wonti, Nauja munta potu ngumu jinkiterinani.

²⁸ Jirijiribani jaurali kana Priesta pirna kurai, tana waltowalto nganai; morlalu kuranaia jaurali jirijiribani jaurandru Ngatamura Kulno kurai, Nauja ngurali talku nganai.

8

¹ Naupini jaura kapara nganai, nunkangundru ngaiana jatai: Jenipara Priesta pirna ngaiana ngamalkai, Nauja pirnalaia pirini ngunarani pariwilpani ngamana ngarina wonti,

² Nauja Ngamalkijiribanipirna nganai potu kulikiria ja punga morlaluja, ninaia Godali ngankingana wonti, ja wata kanali.

³ Tanali Priesta pirna kurai, nulu jinkini potu ja potu ngumu jinkinanto; jendrangundruja bakana Nulupini minakulno ngamalkananto jinkila.

⁴ Nauja mitani ngamanani, Nauja wata Priesta ngananani, ngangau potu jinkinietja jirijiribani jaurali kurai,

⁵ Tana pariwilpaia mudlamalka ja pungala jeri ngamalkijiribani ngankai, worderu Mosili jirijiribani jaura manina wonti, jendranguta nulu punga ngankingananto: “Najiau, Nauja jatai: Warupoto nunkangupini malkani jeribaka ngankamai, worderu ngato jinkangu mardawonpani wondrana warai.”

⁶ Jeruja Nulia ngamalkijiribani morla pirna manina wonti, ngangau Nauja Testamenta morla ngumuja Tertietja nganai, Nauja talpadakani jaura morla ngumu ngamalkai.

⁷ Ngangau naupini Testamenta ngopera madlentji pani ngananani, jeruja Nulia wata kulno nguruni piri wontinani.

⁸ Ja Nulia tanana kalakalana wonti ja jatana wonti: “Mai, ditji wokarala nganai, Kapara jatai, ngato Israelani pungani ja Judani pungani Testamenta marra talku terkibana tarala nganai,

⁹ Wata jenipara Testamentani jeribaka, ninaia ngato tanani ngaperani kurana wonti, nunkangupini ditjini, ngato tanana marali patana wonti, tanana Egypta mitandru dunkalkala; ngangau tana wata ngakani Testamentani ngamana wonti, jeruja ngato tanana worani patana wonti, Kapara jatai.

¹⁰ Ngangau naupini nauja Testamenta nganai, ninaia ngato Israel pungani tanangupini ditjini ngadani kurala nganai, Kapara jatai: Ngato jirijiribani jaura ngakani tanani tjuruni jinkila nganai, ja tanangu ngarani dakala nganai, ja ngani tanani Goda nganala nganai, ja tana ngakani kana wolara.

¹¹ Ja tanali wata ngujangujara jinkinanto kulnujeli nunkani kamanelini, ja kulnujeli nunkani ngatatani, jeruja jatana: Kapara ngujamanau; ngangau kana pratjanali ngana ngujamala nganai kupandru pirnajelu.

¹² Ngangau ngani manju nganala nganai tanani talkula panini, ja tanani madlentji ngato wata morla ngundrala nganai,”

¹³ Nauja jatai: “Kulno marra,” jeruja Nulia ninaia ngopera womala matja ngundrana; ja mina womala ja pinaru nganai, jenia mudani karakara nganai.

9

¹ Bakana Testamenta ngoperala Godaia ngamalkijiribani talkula ngamalkana wonti, ja nunkanipini mitaia kulikirila.

² Ngangau punga kulno terkana wonti, ngoperala, nunkangu mandrani praitji poto ja kurli ja wondrani buka parana wonti, nina tanali dikai: Kulikiri.

³ Kati mandru pirnani ngadani punga kulno, nina tanali dikai: Kulikiri pirna;

⁴ Nunkangupini parana wonti turutupu Altara marda maraljendru, ja Testamentaia pirra kulikiri, paruparu marda maraljeli walpani, nunkangupini parana wonti koko kulno Mananto marda maraljendru, ja Aaronani pita, nau kuljakuljarina wonti, ja Testamentaia marda pirra wulu;

⁵ Nunkangu miri pirlaia Cherubim, pudlali manjulaia ngamani piri walpadakana wonti. Tanangupini potundru ngaimana karari wata kulnulu kulnulu kaukaubananto.

⁶ Jenipara pratjana matja jeruja kurana; punga ngoperalani Priesta worali milingeru wiriai, tanali tanani ngamalkijiribani ngankanani.

⁷ Punga mandruni windri Priesta pirna pota kulno kilpawoldrawirdi wiriai, ja wata kumari panieli, nina nulu jinkiai nunkanaia ja kana wolarai madlentjandru.

⁸ Jendralia Jaola kulikirieli wondrai, palto kulikiri pirnaia wata tinkari pantjina warai, jeruntjaia punga ngopera terkai,

⁹ Naupini malka nganai karari miljarani, nunkangu tanali jinkini poto ja poto ngumu jinkiai, tana ngandandariai nina, nulu ngamalkijiribai, manamiri ngankala burkani,

¹⁰ A-ai, tana bukanto ja tapananto ja kulirkani pilki ja pilkinto windri palkuja mangini talku nganai, tana parai miljaru talkujelu.

(Dakani jaura Judica ditjini)

¹¹ Christus wokarana wonti tanangupini potuja Priesta nganala, tana wokarananto, morla pirna ja morla ngumuja pungalali, nina wata marali ngankanala, jenia wondrai, wata nunkangupini pantjmani potundru,

¹² Bakana wata naninani ngaperai ja nganti kuparaia kumarali, a-ai, nunkanali kumarali Nauja pota kulno warupotuja piri kulikirini wirina wonti, ja kulkani ngurali mankamankana wonti.

¹³ Ngangau nganti kaluntali ja naninani ngaperai kumarali, ja nganti hgandria turuputali, tanana murumuru matja multibana, kulikiri ngankanani palkuja kulirkanaia,

¹⁴ Worderu morla Christuni kumarali, Nauja munta Jaolali nguralieli madlentji pani Godani jinkiterina wonti, burka ngaianani kulirkala nganai naria ngankanandru Goda tepini mili ngamala?

¹⁵ Ja jendrangundruja Nauja bakana Testamenta marra kulnuja Tertietja nganai, ngangau narindru, nau pantjina wonti kulkanaia

madlentjandru, tanana Testamenta ngoperalani ngalpani, tanana Nulia karkana wonti nguralia maratunka manila, ninaia Nulia tal-padakana wonti.

¹⁶ Ngangau woderi Testamenta parai, nauja Testamenta kuraniemta ngopera nari nganananto.

¹⁷ Ngangau Testamenta windri ngurunguru nganai narindru, ja wata ngurula ngamalkai, wintaranaia Testamenta kuraniemta tepi ngamanani.

¹⁸ Jendrangundruja bakana Testamenta ngopera wata kumari panieli kulikiri pantjina wonti.

¹⁹ Mosili jirijiribani jaura pratjana jirijiribani jaurandru kana wolarani matja kaukaubana, nulu nganti kuparaia ja naninani ngaperiaia kumari ngapantali ja njurdu maraljentali ja Isop manina wonti, ja dakani jaura ja kana wolara turi-bana wonti,

²⁰ Ja jatana wonti: “Naupini Testamentaia kumari nganai, ninaia Godali jurangu kurana warai.”

²¹ Ja nulu bakana punga ja ngamalkijiribani poto pratjana kumarali turibana wonti.

²² Ja ngampu warupoto kumarali kulikiri pantjiai jirijiribani jaurandru; ja kumari nangani panini, wata kalingani pantjiai.

²³ Jeruja morlalu pariwilpaia mudlamalka jendralipara kulikiri pantjinanto; ja pariwilpaia poto munta poto ngumu morla pirnali kulikiri pantjinanto nunkangupini.

²⁴ Ngangau punga kulikiri pirnani, marali matja ngankana, Christus wata wirina wonti, morlaluja mudla malkani, a ai, pariwilpa muntani, Godaia mudlani wondraterila ngaianangu.

²⁵ Bakana wata jeruja, pota marapu jinkiterila poto ngumuja worderu Priesta pirna kilpawoldra pratjanani kumari pilkinto wiriai;

²⁶ Ngangau jeruja Nauja pota marapu mitaia woninandru ket-jaketjananto. Ja karari Nauja windri pota kulno miljaru ngadalani wondraterina wonti nunkani poto ngumujeli madlentji kalinganaia.

²⁷ Ja worderu kariani morlalu parai pota kulno palila, ja ngadani kalala;

²⁸ Jeruja bakana Christus, Nauja pota kulno matja jinkiterina madlentji marapundru kalala manila, pota mandrulani madlentji panini wondraterila nganai tanangu, tanali nunkangu kalkai murlaia.

10

¹ Ngangau jirijiribani jaurali tanani potuja pungala ngamalkai, tana wokarananto, ja wata malka mudla morlalu munta nganai, jeruja nauja ngandandariai tanalipini poto ngumujeli, tanana kanali kilpawoldra kulno kulpawoldra kulno kulno jinkiai, tana wokarani ngandandariai ngurali mudala;

² Jenia kantji kara, tanali wata mudananto poto ngumu jinkila, ngangau tanali, tana poto ngumu ngankijiribai, pota kulno matja kulirkana, burka madlentji pani ngamalkanani?

³ A-ai, tanali madlentji ngundrai kilpawoldra kulnuni kilpawoldra kulnuni.

⁴ Ngangau nganti kaluntaia ja naninani ngaperiaia kumari ngandan-dariai madlentji kalingala.

⁵ Jendrangundruja Nauja jatai, Nauja mitani wokaranani: “Poto ngumu ja jinkini poto jundru wata ngantjana warai, palku kulno jundru ngakangu ngankingana warai.

⁶ Jerkini poto ngumuni ja madlentjandru poto ngumuni jundru wata murlali nganana warai.

⁷ Jendranguta ngani jatana wonti: Mai, ngani wokarai, dakani jaurani parai ngakangundru, jinkani jertapaterina, Godajai, ngankala.”

⁸ Ngopera Nauja jatana warai: “Poto ngumu ja jinkini poto ngumu ja madlentjandru poto ngumu jidni wata jertapaterina warai, ja tanangu wata murlali nganana warai” (worderu tanali tanana jirijiribani jaurandru matja jinkiai),

⁹ Ja karari Nauja jatai: “Mai, ngani wokarai, jertapa terina jinkani, Godajai, ngankala.” Jeruja Nulia ngoperala worarai, ja mandrula terkibana tarai;

¹⁰ Nunkanipini jertapaterinani ngaiana kulikiri pantjina wonti Jesuni Christuni palku jinkiterinali pota kulno pota warupotuja,

¹¹ Ja Priesta pratjana ditji kulno ditji kulno ngamalkijiribala terkai pota marapu jenilu poto ngumu jinkila, tana ngurali ngandandariai madlentji teribala.

¹² Nulupini windri poto ngumu kulno madlentjandru jinkina wonti, ja ngadani ngurali Godaia ngunarani ngamana ngarina wonti;

¹³ Ja milingeru kalkai, nunkani talpala nunkangu tidnani tidnaparani piri jeribaka parai.

¹⁴ Ngangau poto ngumu kulnujeli Nulia ngurali talku pirna ngankana wonti, tana kulikiri pantjila nganai.

¹⁵ Jeruja Jaola kulikirieli ngaianangu bakana jenia morlalu kurai; Nauja matja ngopera jatana warai:

¹⁶ Naupini Testamenta nganai, ninaia ngato tanangu kurala nganai, tanangupini ditjini ngadani, Kapara jatai: Ngato jirijiribani jaura ngakani tanangu ngarani jinkila nganai, ja bakana tanani tjuruni dakala nganai,

¹⁷ Ja tanani madlentji ja tjikatjika ngato wata morla ngundrala nganai.

¹⁸ Woderi tanani kalingani nganai, naka bakana wata morla poto ngumu madlentjandru,

¹⁹ Ngangau ngaiana, ngatata worajai, mankini ngamalkai kulikiri pirnani wirila Jesuni kumarali,

²⁰ Ninaia Nulia ngaianangu ngankingana wonti, palto marra ja jepi, kati pirnani palkingala, jenia nganai, palkujeli nunkanali,

²¹ Ja Priesta pirna Godaia pungani;

²² Jeruja ngaiana karakararinanto ngara morlalujeli, ja morlalu ngundranaia morlalu ngundranali, ngaraia turibanali burka madlentji panini, ja palkuni matja kulirkana ngapa kulikirieli,

²³ Ja ngaiana kalkanaia dikani jaura wonki ngamalkananto wata duljuni, ngangau Nauja talku nganai, Nulia talpadakani jaura jinkina wonti.

²⁴ Ja ngaiana bakana najinajibijiribamalinanto ja nurungiribamalinanto ngantjanaia ja ngankana ngumuja,

²⁵ Ja ngaiana wata jurborini ngaianani worarananto, palpali jeribaka, a-ai, kurukurubijiribamalinanto, ja jenia morla, ngangau jura ditji karakararinani najiai.

²⁶ Ngangau ngaiana jertapaterinali madlentji nganka-nani, ngaiana morlaluja ngujamana matja manina, jeruja wata morla poto ngumu madlentjaia parai,

²⁷ A-ai, kalala pirna ja turuja turn ngajingajingana japa pirnali kalkana, nulu tataniemta julkala nganai.

²⁸ Kulnujeli Mosini jirijiribani jaura wokaribanani, nau kalumiltjamiltjarina panini palinanto, tinkari ngankanietja mandruni kara parkulani kara.

²⁹ Mina kalala morla pirna, jura ngundrai, nulu manila nganai, nulu Godaia Ngatamura tidnali nankai, ja Testamentaia kumari bakujeli ngundrai, nunkanali nau kulikiri pantjina wonti, ja nulu manjulaia Jaola ngirkibanani?

³⁰ Ngangau ngaiana ninaia ngujamai, Nauja jatai: “Kalala ngakani poto nganai, ngato kalala jinkila nganai, Kapara jatai.” Ja nakaldra: “Kaparali nunkani kana wolarani kalala jinkila nganai.”

³¹ Jenia japa pirna nganai tepia Goda marani purila.

³² Ditji ngoperalani ngundranau, tanangu jura, jura matja tjenmarina, ketjaketjanaia tirimalinani tataurarina wonti,

³³ Buru kulnuni, jura ngirkibanali ja jeninali wondrani malka pantjina wonti; buru kulnuni, jura tanani ngampumara pantjina wonti, tana bakana jeruja ketjaketjana wonti.

³⁴ Jura dupudupulani jela ketjaketjana wonti, ja jurani potuja watawatali manini jura mankinali patana wonti, ngangau jura ngujamai, jura poto morla ngumu ja wonki ngamalkai pariwilpani.

³⁵ Jurani morlalu ngundrani wata woraranau, ngangau nulu kalala pirna ngamalkai.

³⁶ Jura wonki ngamananto, ngangau jura Godaia jertapaterinaia ngankanali talpadakani padakananto.

³⁷ Windri wordu, wordu waka morla, ngadani wokarai, Nauja wokarananto, ja wata banbala nganai.

³⁸ Kana talku morlalu ngundranandru tepi ngamala nganai; nau ngadatikanani, mungara ngakani wata murlali nganala nganai nunkangu.

³⁹ Ngaiana wata tana jeri, tana ngadatikai tintaterinaia, a-ai, tanangu jeri, tanali morlalu ngundrai mungara kulkanaia.

11

¹ Morlalu ngundrana jenipara potuja morlalu ngujamani, tanangu ngaiana kalkai, ja jenia milkila, mina ngaiana wata najiai.

² Nunkanali pinaru worali (Godaia) tinkari ngankani manina wonti.

³ Morlalu ngundranali ngaiana ngujamai, mita maru Godaia jaurali pantjina wonti, ja warupoto, mina ngaiana najiai panilandru pantjina wonti.

⁴ Morlalu ngundranali Abelali Godani poto ngumu morla pirna jinkina wonti Kainangu, nunkanali Nulia nunkangu tinkari ngankana wonti, nau kana talku nganai, ngangau Godali nunkani potuni tinkari ngankana wonti, ja nunkanali Nauja karari jatai, nunkani narini ngadani.

⁵ Morlalu ngundranali Enoch tjiringana tarana wonti, nulu nari wata najinanto, ja tanali nina wata mankamankana wonti, ngangau Godali nina tjirimalkana wonti; ngangau nunkani tjiringanani ngopera Nulia tinkari nganana wonti, nulu murla mankamankana wonti Godangu;

⁶ Jenia ngandandariai, morlalu ngundrana panini nunkangu murlali nganala; ngangau naupini, nau Godani karakarariai, morlalu ngundrananto, Nauja kantji nganai, ja tanangu, tanali ninaia wontiai, kalala jinkinietja nganala nganai.

⁷ Morlalu ngundranali Noaheli jirijiribani jaura manina wonti nunkangundru, mina nulu wata najina wonti, ja japa ngumujeli bota pirna wotina wonti pungani nunkanani kulkala; nunkanali nulu mitani kalala jinkina wonti, ja morlalu ngundrani talkulaia maratunka maninietja pantjina wonti.

⁸ Morlalu ngundranali Abraham pankina wonti, Godali nina matja karkanani, nau duncananto piri kulnuja, nina nulu maratunkaia maninanto; ja nau dunkana wonti ko wodajerinaia.

⁹ Morlalu ngundranali nau tidnapalara ngamana wonti talpadakani mitani, ngandrani jeribaka, ja kati pungani nga mana wonti Isaakan-gunto ja Jakobangunto, ninaldramata talpadakani maratunka maninietjanto;

¹⁰ Ngangau nulu nunkangupini ngurani kalkana wonti, nulu mar-dakapara ngamalkai, nunkani wotinietja ja ngankinganietja Goda nganai.

¹¹ Morlalu ngundranali bakana Sarandru ngurula manina wonti mandrantju pantjila kalinani widlapirna, ngangau nandru ninaia talku ngundrana wonti, Nulia jenia talpadakana wonti.

¹² Jendrangundruja bakana palku kulnundru, nau matja pitarina, wolara dankana wonti, ditji wakawakani pariwilpalani jeribaka, ja diritji panto dirkalani jeribaka, nina ngandandarina wintamala,

¹³ Morlalu ngundranani tana pratjana palina wonti, ja tanali wata talpadakani manina wonti, a-ai, windri woritandru tanali nina najina wonti, ja tanangu kalkana wonti, ja dikaterina wonti, tana tula ja ngandrani nganai mitani.

¹⁴ Tanali jenia jatanani, wondrai, tanali ngaperaia mita wontiai.

¹⁵ Ja tanali nina ngundranani, nunkangundru tana duncanala, tanangu miljaru parana wonti tikana kurananto.

¹⁶ Karari tanali mita morla ngumu wontiai, jenia nganai: Pari-wilpaia. Jeruja bakana Goda wata nintali nganai tanangu, tanali nina Goda tanani dikananto, ngangau Nulia tanangu ngura ngankingana wonti.

¹⁷ Morlalu ngundranali Abrahamali Isaak potu ngumuja jinkina wonti, Nulia ninaia wontjanani; ja nulu ngatamura kunakulno nunkani jinkina wonti, nulu talpadakani jaura maninala.

¹⁸ Nunkangu Nauja jatana wonti: "Isaakani tanali ngatamura jinkani dikala nganai."

¹⁹ Ngangau nulu ngundrana wonti, Goda bakana ngurunguru nganai, narindru jiritjibana tarala, wodajerindru nulu nina jeribaka malka jeribaka nakaldra manina wonti.

²⁰ Morlalu ngundranali Isaakali Jakob ja Esau ngurungutana wonti nunkangundru, mina wokarananto.

²¹ Morlalu ngundranali Jakobali narini kupiri Josephani ngatamura wulana ngurungutana wonti, ja buruna ngarina wonti nunkanani pita mangatrandrani.

²² Morlalu ngundranali Josephali nari kupirali Israel ngatamura wolarani dunkanandru kaukaubana wonti, ja jirijiribani jaura jinkina wonti nunkani mokundru.

²³ Morlalu ngundranali Mosini ngaperali ja ngandrieli, nina, nau matja dankana, pira parkulu kurukurumalkana wonti, ngangau pudla najina wonti, nau kupa ngumu nganai, ja wata japali nganana wonti mitaia kaparaia jirijiribani jaurandru.

²⁴ Morlalu ngundranali Mosili, nau matja pirnarina, wata ngantjana wonti, tanali nina Pharaonani mankaraia ngatani dikananto;

²⁵ A-ai, nulu Godaia kana wolarani jela ketjaketjala ngundrana wonti, ja wata ngantjana wonti madlentjaia milkirina morla ngamalkala;

²⁶ Ngangau nulu Christuni ninta morla pirna ngundrana wonti Egyptaia potu pirna pratjanani, ngangau kalalaia nulu ngurutalpana najina wonti.

²⁷ Morlalu ngundranali nau Egypta mitandru puntina wonti, ja wata japali nganana wonti mitaia kaparaia tirindru, ja nau wonki nganana wonti nunkangu, ninaia nulu wata najina wonti kantji najina jeribaka.

²⁸ Morlalu ngundranali nulu Passa ja kumari nangani ngankingana wonti, panturu warupotuja nari nandranietjali tanana wata patananto.

²⁹ Morlalu ngundranali tana panto maraljeni palkingana tarana wonti mita mujani jeribaka, ja Egyptalali, tanali jenia wontjanani, tanali burujulkana wonti.

³⁰ Morlalu ngundranali Jericho wotini wondiri tampurina wonti, tanali ditji mara wora ja mandrujeli matja karitjina wontikanani.

³¹ Morlalu ngundranali palakantji widla Rahab wata palina wonti delkinietjani jela, ngangau nandru najinajibaniecja murlali patana wonti.

³² Ja mina ngani morla jatananto? Ditji ngakangu wordu pantjiati, ngato kaukaubanani Gideoningundru, Barakangundru, Simsongundru, Jephthangundru, Davidangundru ja Samuelingundru ja Propheta worangundru;

³³ Tanali morlalu ngundranali mitaia kaparaia worana milila kalalu ngankana wonti, talkula ngankingana wonti, talpadakani manina wonti, pandipandi mana ngandrawalkana wonti,

³⁴ Turuja ngurula palimana wonti, mardakirraia tjerkarandru japarina wonti, waltowaltundru ngurunguru pantjina wonti, tirimalinani ngurunguru pantjina wonti, talpala wolara dangana wonti.

³⁵ Widlali tanani narila nari jiritjinandru nakaldra manina wonti. Palpali tanali narielu jupana wonti, ja tanali kulkani worarana wonti, ngangau tanali nari jiritjinandru morla ngumu manina wonti.

³⁶ Palpa tanali ngirkibana wonti ja wirrieli nandrana wonti, bakana dupudupu ngankana wonti ja kanjangari pungani widmana wonti;

³⁷ Palpa tanali mardali dakana wonti, wontjana wonti, diaturujeli wokaribana wonti, pirna jupana wonti, mardakirrali nandrana wonti, tana tjipi talani ja naninani talani wirarina wonti, palpa potu pani ngamana wonti, palpa tanali jenina wonti, ja palpani madlentji ngankana wonti,

³⁸ (Mitali tanangu wata talku nganana wonti,) tana pitarani ja mardawonpani ja minkani ja taldani tintaterini jeri wirarina wonti.

³⁹ Ja tanalipini pratjanali, tana morlalu ngundranali jaura morlalu ngumu manina wonti, ja talpadakani wata patana wonti,

⁴⁰ Ngangau Godali ngaianangu poto morla ngumu ngopera kurana wonti, tana wata ngaianangu panini kulikiri pantjinanto.

12

¹ Jendrangundruja bakana ngaiana, ngangau ngaiana jenipara talara palku tinkari ngankanietjandru ngamalkai, ngaiana ngandrawalkani pratjana, ja madlentji, nau wonki parai, worarananto, ja ngaiana nurumindrinanto tirimalinaia, nauja ngaianangu parai,

² Ja ngaiana najina tarananto Jesungu, morlalu ngundranaia Wapalkani pirna ja Mudani pirna, Nauja kunarkuni ketjaketjana wonti mankinandru, nauja nunkangu ngopera parana wonti, ja ninta wata ngundrana wonti, ja Nauja ngamana ngarina wonti Godaia ngamani pirini ngunarani.

³ Ninaia najinajibana najianau, Nulia jenipara tatakani pirna madlentji ngankanietjandru ketjaketjana wonti, ngangau jura wata waltowalto pantjinanto ja jindinanto jurani mungarani.

⁴ Jura wata kumarajelu tataura terkana wonti madlentjaia tirimalinani,

⁵ Ja jura ninaia ngankalkani jaura kuritarana warai, nauja jurangu ngatamurani jeribaka jatai: Ngakani ngatamurajai, Kaparaia nandrani wata waka ngundramai, ja wata walturiau, Nulia jidna kurukurubanani;

⁶ Ngangau worana Kaparali ngantjai, nina Nulia nandrai, ja ngatamura pratjana Nulia wirrieli nandrai, nina Nulia patai.

⁷ Jura nandrani maninani, Godali jurangu ngatamurani jeri wondraterinani; ngangau woderi ngatamura nganai, nina ngaperali wata nandrai?

⁸ Jura nandrani pani ngamanani, nina pratjanali maninala, jeruja jura palakantjia kupa ja wata ngatamura nganai.

⁹ Morla, ngaiana palkuja ngaperi nandraniemtja ngamalkana wonti, ja tanangundru japali nganana wonti, ngaiana wata morla wodatarana ngamananto ngaiananaia jaolaia Ngaperani, ja tepirinanto?

¹⁰ Tanali ditji ngalje nandrana wonti, worderu tanali ngundrana wonti, Nauja ngaiananaia ngumuja, ngaiana nunkani kulikirila maninanto.

¹¹ Ngaiana ngundrai, nandrani pratjana karari ngaianangu wata mankinaia nganai, a-ai, ngaurongauroja; ngadani nulia talkuja murlaia tandra mandrai tanangu, tana wata dundunu nganai.

¹² Jendrangundruja, mara waltowalto ja ngarrani pantja terkibana tarau,

¹³ Ja palto talku ngankanau jurani tidnani, ngangau tjunduru wata purinanto, a-ai, tepi pantjinanto.

¹⁴ Pratjanani jela murlani karipaterianau ja kulikirilani nunkangupini panini wata kulnujeli Kapara najila nganai;

¹⁵ Ngamalkaterianau, wata kulno Godaia manjulandru ngadaia ngamantinanto, ngangau kapara kaldri punkaiati, ja patijiritjibani ngankihgaiati, ja marapu murumuru ngankaiati.

¹⁶ Wata kulno palakantji kara murumuru kara ngamananto Esau jeribaka, nulu tajini kulnundru panturu dankani nunkani jinkina wonti;

¹⁷ Ngangau jura milkila, nulu ngadani ngantjana wonti ngurungutani maratunka manila, Nulia nina worarana wonti, ngangau nulu piri pani mankamankana wonti karitjinaia, nulu nina milkigildieli wontinani.

¹⁸ Ngangau jura wata karakararina warai mardawonpa kulnuni, nina tanali karakarai, ja jerkini turuni, ja talara palkuja maruni, ja ngalpuru pirnani, ja wondruni,

¹⁹ Ja wima kokuja ngaialani, ja jaura kanpuni, ngaranietjali nina ngaranani, tanali dikidikibana wonti, wata jaura kulno morla tanangu pantjinanto.

²⁰ Ngangau tanali dikidikibani jaura bulu patana wonti. Bakana windri nganti mardawonpani karakaranani, nina tanali mardali dakananto,

²¹ Ja naupini mudla jeruja japa pirna jinkina wonti, Moses jatana wonti: “Ngani japali pirna nganai ja pirna ngarra!”

²² A-ai, jura wokarana wonti Zion mordawonpani, ja tepia Goda ngurani, pariwilpaia Jerusalemingu, ja angela wolara wolarani,

²³ Ditji pirnaia jurborinani, ja panturaia mili wolarani, tanani tala pariwilpani dakana parai, ja kalala jinkinietjani, warupotuja Godani, ja kana talku kulikiria jaolani,

²⁴ Ja Testamenta marraia tertietjani, ja turibanaia kumarani, nauja morla ngumu jatai Abelani.

²⁵ Ngamalkaterianau, jura ninaia wata kaldri ngankananto, Nulia jurangu kaukaubai, ngangau wata tanapini japa mindrinani, tanali ninaia, Nulia tinkari ngankani jaura kaukaubana wonti mitani, dau-dauana wonti; worderu morla pani ngaiana, ngaiana nunkangundru puntinani, Nulia pariwilpandru ngaianangu kaukaubai;

²⁶ Nunkanipini ngaijalali jendranguta mita wiltjiwiltjibana wonti; ja karari Nulia talpadakana wonti ja jatana wonti: “Pota kulno morla ngato wata windri mita, a-ai, bakana pariwilpa wiltjiwiltjibala nganai.”

²⁷ Jenia: “Pota kulno morla” wondrai, Nuliawiltjiwiltjibani karitji-malkala nganai, ngangau jenia pantjimini nganai, ja jenia parananto mina wata wiltjiwiltjila nganai.

²⁸ Ngangau ngaiana milila wiltjiwiltjini pani maniai, ngaiana manjula ngamalkananto, ja jeruja wodatarana ngamananto Godani, ngantjalu jeri, nintali ja japali.

²⁹ Ngangau Goda ngaianani wiriwiribani turu nganai.

13

¹ Ngatata ngantjana paraiatimai!

² Tidnapalara patana wata kuritaranau; jeruja palpali mangapunku-jeli angela patana wonti.

³ Dupudupula ngundranau jeladupudupulali jeribaka, ja tanana, tana madlentji ketjaketjai, ngangau jundru munta paltuni nganai.

⁴ Jura pratjana pinta pirna ngundranau, ja pintaia turarani piri murumuru pani; palakantjini ja pinta wokaribanietjani Godali kalala jinkila nganai.

⁵ Mardatandra ngantjana pani jura ngamananto, ja jura murlali nganananto nunkangu, mina parai, ngangau Nauja munta jatana wonti: “Ngato jidna wata worarala nganai, ja jidna wata kuritarala nganai;”

⁶ Jeruja ngaiana murlali jatananto: “Kapara ngakani marangokanietja nganai, ja ngani wata japali ngamala nganai. Mina ngakangu kanali ngankananto?”

⁷ Ngujangujara jinkinietja jurani ngundranau, tanali jurangu Godaia jaura kaukaubana wonti; ja tanani morlalu ngundranani karipaterianau.

⁸ Jesus Christus karari ja woldrawirdi, ja Naupini bakana ngurali.

⁹ Ngujangujara pilkieli ja tulali jurana wata karkananto; ngangau jenia poto ngumu nganai, Godaia manjulali ngara ngurunguru pantjianto, wata tajinali, nau tanangu baku nganai, tanali jenia ngundrai.

¹⁰ Ngaiana Altara ngamalkai, nunkangundru tajila tanalipini wata ngurula ngamalkai, tana pungaia mili nganai.

¹¹ Ngangau tanani nganti palku, tanani kumari Priesta pirnali madlentjandru punga kulikiri pirnaia padakai, tanali ngurani palarani tarai.

¹² Jendrangundruja bakana Jesus, ngangau Nulia kumarali nunkanali kana wolara kulikiri ngankananto, manani palarani ketjaketjana wonti.

¹³ Jendrangundruja ngaiana nunkangu wapananto nguraia palaraia, ja ninta nunkani waltananto.

¹⁴ Ngangau ngaiana ninkida mitani wata ngura ngurali ngamalkai, a-ai, marra ngaiana wontiai.

¹⁵ Jeruja ngaiana nunkangundru jurakokani poto ngumu Godani milingeru jinkinanto, jenia nganai: “Manamimia tandra”, tanali tala nunkani dikai.

¹⁶ Kalumiltjamiltjarina ja munta pirna wata kuritaranau; ngangau Godali jenipara poto ngumu ngantjai.

¹⁷ Ngujangujara jinkinietja jurani talpakaldrujeli ngaranau, ja tanangu pankianau; ngangau tanali mungara juranina najinajibai; ja tanali Godani jurangundru kalabani jaura jinkila nganai, mankinali tanali jenia ngankananto ja wata burkaburkali, ngangau jenipara jurangu wata ngumu nganai.

¹⁸ Ngaianingundru ngatjianau; ngangau ngaiani morlalu ngundrai, ngaiani ngara ngaijala ngumu ngamalkai, ngangau ngaiani potuni warupotuni talku ngundrai wirarila.

¹⁹ Ngato jurana kurukurubai, jura jenia morla pirna ngankananto, ngangau tanali ngana jurangu morla nurujeli jinkinanto.

²⁰ Murlaia Godali, Nulia narindru tjipia ngamalkanietja pirna dunkalkana wonti Testamenta nguralia kumarali, Kapara ngaianani Jesus,

²¹ Nulia jurana ngankingaiatimai ngankana ngumu pratjanani jertapaterina nunkani ngankala, Nulia ngaianangu ngankai, mina Nulia ngantjai Jesu Christujeli, nunkangu pirnala nguralindru nguralia nganaiatimai. Amen.

²² Ngato jurana kurukurubai, ngatata worajai, kurukurubani jaura patanimai, windri jaura wordujeli ngato jurangu dakana warai.

²³ Ngujamanau, tanali ngatata ngaianani Timotheus kurakana warai, ja nunkangunto, nau nurujeli wokaranani, ngato jurana najila nganai.

²⁴ Mandurini jaura jinkianau kapara pratjanani ja kana kulikiri pratjanani. Mandurini jaura jurangu jinkiai tanali Italiandru.

²⁵ Manjula jurangu pratjanani nganaiatimai.

Dakani jaura Jakobungundru

¹ Jakobus, Godaia ja Kaparaia Jesuni Christuni mili, mardu marapratjana ja mandruni piltjarani, mankini ngopera!

² Mankini pirna jenia ngundranau, ngakani ngatata wo rajai, jura wontjanani pilki ja pilkini purinani,

³ Ngangau jura ngujamananto, jurani morlalu ngundranaia wontjani manju ngankai.

⁴ Manju ngankana manamirini wokarananto, ngangau jura manamiri ja talku ngamananto, ja wata poto kulnuni ngadaia nganananto.

⁵ Kulno jurangundru ngadaia ngananani kirini, nau Godani ngatjianto, Nulia pratjanani talku jinkiai, ja wata kulnuni tjakakai, ja Nulia jenia nunkangu jinkila nganai.

⁶ Nulu morlalu ngundranali ngatjatimai mangangankani panieli; ngangau mangangankanietja panto pirnaia mandikila jeribaka nganai, nina watarali patijiritjibai ja njudakai.

⁷ Jendralipara kanali wata ngundraiatimai, nulu minakulno Kaparandru manila nganai.

⁸ Kana ngarapudlamandru maraltja nganai nunkani palto pratjanani.

⁹ Ngatata waka jurakokateriatimai nunkani pirnali,

¹⁰ Kana poto pirnanto nunkani wakali, ngangau nau kantaia tiwi jeribaka mudala nganai.

¹¹ Ngangau ditji dunkana warai ja bakana kalinguru, ja nulu kanta muja ngankana warai, ja nunkani tiwi purina warai, ja nunkani talka mudana warai; jeruja bakana kana poto pirnanto nunkani paltuni mujarila nganai.

¹² Murlali pirna naupini kana nganai, nau wontjanani manju nganai; ngangau nau matja wonki ngananani, nulu tepia pirapira manila nganai, ninaia Kaparali talpadakana wonti tanangu, tanali ninaia ngantjai.

¹³ Wata kulno jatajatanau, nau wontjanani nganai: Godali ngana wontjai. Ngangau Goda ngandandariai wontjanani wokarala madlentjaia, ja Nulia muntali wata kulno wontjai.

¹⁴ Kulno wontjanani wokarai, nina nunkani jertapaterina dunkalkanani ja karkarkanani.

¹⁵ Ngadani, jertapaterina matja kantjirina, nulia madlentji dankai; ja madlentjali kantji mudanani, nulia nari dankai.

(Dakani jaura Cantate ditjini)

¹⁶ Wata tjautjau ngundranau, ngakani ngatata ngantjalu worajai.

¹⁷ Jinkini poto ngumu pratjana, ja manamiri bakujeli jinkini poto pratjana mirindru wokarai, praitji worani Ngaperandru, nunkangu wata karitjini parai, ja wata pungala, nau karitjinandru wokarai.

¹⁸ Jertapaterinali nunkanali muntali Nulia ngaianana kantji patana wonti jaura morlalulali, ngangau ngaiana nunkani pantjimoni potuja ngoperala nganananto.

¹⁹ Ngujamanau, ngakani ngatata worajai: Kana pratjana nurujeli nganananto ngaranaia, mankali kaukaubanaia, mankali tiria;

²⁰ Ngangau kana kulnuja tiri wata Godaia talkula ngankingai.

²¹ Jendrangundruja murumuru pratjana ja tjilpi pratjana, tana tjikatjikantru punkai, woraranau, ja malti patanau ninapini jaura, ninaia Nulia jurangu kurana wonti, nauja ngurunguru nganai jurani mungara kulkala.

(Dakani jaura Rogate ditjini)

²² Jauraia ngankanietja pantjiana, ja wata windri ngaranietja, jura munta jedibateriati.

²³ Ngangau kana kulno windri jauraia ngaranietja ngananani, ja wata ngankanietja, naupini kana kulnuni jeribaka nganai, nulu palku mudla nunkani milkitjerini najiteriai.

²⁴ Ja nau matja najiterina, nau wapai, ja nurujeli nau kuritarai, worderu nau mudla.

²⁵ Ja warle kurakani jirijiribani jaura manamirilani matja najina, ja nunkangu wonki nganai, ja warle wata windri kuritarani ngaranietja nganai, a-ai, ngankanietja morlalu, naupini murlali pirna nganala nganai nunkani ngankanani.

²⁶ Kulno ngundraterinani ngumu nganala, ja tali nunkani wata patai, a-ai, ngara nunkani karkarkateriai, nunkani ngumula baku nganai.

²⁷ Ngumula kulikiri ja murumuru pani Godani Ngaperani jenipara nganai: Ngamuru ja mangawaru tanani jeninani najila, ja munta mitalandru murumuru pani ngamalkaterila.

2

¹ Ngakani ngatata worajai, wata ngundranau, morlalu ngundrana Jesungu Christungu pinalaia Kaparani ngaiananani, kana mudla ngundrai,

² Jurani jurborinani kana kulno mara pirapiranto marda maraljandru matja widmana, ja kati ngumu, ja bakana kana wangiwangi kati murumurunto jurborinani;

³ Ja jura nina ngundranani, nulu kati ngumu ngamalkai, ja nunkangu jatanani: Ninkida ngumu ngamana ngariau; ja jura kana wangi-wangini jatanani: Jerra terkamai kara, ngakani tidnaparani piria ngalpani ngamana ngariau kara.

⁴ Wata jura jeruja munta pilki ja pilki ngankana warai, wata jura jeruja kalala kuranietja pantjina warai ngundrana madlentjali?

⁵ Ngaranau, ngakani ngatata ngantjalu: Wata Godali tanana kalkalakanala, tana wangiwangi nganai mitani, tana kana poto pirnanto nganananto morlalu ngundranani, ja mililaia maratunka maninietja, ninaia Nulia tanangu talpadakana wonti, tanali ninaia ngantjai?

⁶ Jura kana wangiwangi waka ngundrana warai. Wata kana poto pirna tanapara nganai, tanali jurana nankai, wata tanali jurana kalala piria parumai?

⁷ Wata tanali tanana nganai, tanali tala ngumu ngirkibai, nunkanali jurana matja dikana?

⁸ Jura kantji Kaparaia jirijiribani jaurani pankinani, dakani jaura worangundru: Ngurala jinkani, ngantjamai jidna munta jeribaka, jeruja jura ngumu ngankai.

9 Jura kana mudla ngundranani, jeruja jura madlentji ngankai, ja jirijiribani jaurali jurana dankaranietja dikai.

10 Ngangau warle jirijiribani jaura pratjana ngamalkai, ja windri buru kulnuni dankarai, nau pratjanani wilpa nganai.

11 Ngangau Naupini, Nauja jatana wonti: “Wata pinta wokaribamai, bakana jatana wonti: “Wata naria nandramai.” Jidni wata pinta wokaribanani, windri jundru naria nandranani, jeruja jidni jirijiribani jauraia dankaranietja pantjina warai.

12 Jeruja jatanau, ja jeruja ngankanau, jenipara jeribaka, tana kurakani jirijiribani jauraia kalala manila nganai.

13 Ngangau kalala kalumiltjamiltjarina pani ngamalkai nunkangu, nau wata kalumiltjamiltjariai; kalumiltjamiltjarini jurakokateriai kalandani.

14 Mina jenia ngumu nganai, ngakani ngatata worajai, kulno jatanani; Ngato morlalu ngundrana ngamalkai, ja nulu wata ngankana ngamalkanani? Morlalu ngundranali ngandandariai nina kulkala?

15 Ngatata kara, kaku kara, balu ngamanani, ja ditjia buka pani ngamalkanani,

16 Kulno jurangundru tanangu jatanani: Murlani wapanau, talpi-anau ja jerturianau; ja jura tanangu wata palkuja tajini jinkinani, mina jenia marangokai?

17 Jeruja bakana morlalu ngundrana, nulia wata ngankana ngamalkanani, nauja munta nari nganai.

18 Kulno jatala nganai kara: Jundru morlalu ngundrana ngamalkai, ja ngato ngankana ngamalkai. Jinkani morlalu ngundrana ngakangu wondramai ngankana panini, jeruja ngato jinkangu ngakani ngankanandru morlalu ngundrana wondrala nganai.

19 Jundru morlalu ngundrai Goda Kulno nganai, jundru talku ngankai, kutji worali bakana jenia morlalu ngundrai ja ngarraai.

20 Jundru ngantjai nguJamala, kana mara kalajai, morlalu ngundrana ngankana panini nari nganai?

21 Wata Abraham ngaperi ngaianani ngankanandru talku pantjina wonti, nulu jendranguta Isaak ngatamura nunkani Altarani jinkina wonti?

22 Ninkida jundru najiai, morlalu ngundranali nunkani ngankanani marangokana wonti, ja ngankanali morlalu ngundrana manamiri pantjina wonti.

23 Ja jeruja jaura morlalu pantjina wonti, nauja jatai: Abrahamali Godangu morlalu ngundrana wonti, ja Nulia jenia nunkani talkulani ngokana wonti,” ja tanali nina Godaia kamaneli dikana wonti.

24 Jura najiai, kana ngankanandru talku pantjiai, ja wata windri morlalu ngundranandru kulnulu.

25 Jeruja bakana palakantji widla Rahab, wata nani ngankanandru talku pantjina wonti, nandru najinajibanietja pungani patana wonti, ja tanana palto pilkini nakaldra jinpana wonti?

26 Worderu palku jaola panini nari nganai, jeruja bakana morlalu ngundrana, ngankana panini nari nganai.

3

¹ Wata marapu jurangundru ngujangujara jinkinietja pantjianau, ngakani ngatata worajai, ngangau jura milkila, ngaiani kalala morla pirna manila nganai.

² Ngangau pota marapu ngaiana pratjanali madlentji ngankai; warle wata jaura kulnujeli madlentji ngankai, nau kana talku nganai, ja bakana ngurunguru, palku warupoto patala.

³ Mai, ngaiana nantuni marda manani widmai, tana ngaianangu pankinanto, jeruja ngaiana bakana tanani palku warupoto karitjikar-itjimalkai.

⁴ Mai, bakana bota, tana pirna nganai, ja watara ngurungurujeli tanana tertabai, ja karitjimalkani pita wakali tanana karitjikaritimalkai, wodajeri bota wapalkanietjali ngantjai.

⁵ Jeruja bakana tali burn waka nganai, ja poto pirna jurakokateriai. Mai, turu wakali, mina bukangaudru pirna nulu miribai!

⁶ Bakana tali turu nganai, talkula pania mitala; jeruja tali ngaiyanangu buruni terkai, ja palto warupoto murumuru ngankai, ja nulia tepia mindrini pirapira miribai, nina turujeli matja japini ngankana.

⁷ Ngangau nganti nguja pratjana, paia ja tjutju ja nganti ngapala kanali murla ngankai, ja tana murla ngankana wonti kanaia ngurulali;

⁸ Windri wata kana kulnujeli nguruia ngamalkai tali murla ngankala, nau mukatepi madlentji ja naria kaldri manamiri.

⁹ Nunkanali ngaiana Goda ja Ngaperi jurakokai, ja nunkanali ngaiana kanani jaura madlentji jinkiai, tanana Nulia Godaia mudlani jeribaka pantjimana wonti.

¹⁰ Mana kulnundru jaura ngumu ja jaura madlentji dunkai. Jenia, ngakani ngatata worajai, wata jeruja nganananto.

¹¹ Ngapa jukari wilpa kulnundru ngapa kaldri ja mardu dunkalkai?

¹² Ngakani ngatata worajai, manawarra pitali mani tandra mandrananto kara; waina pitali manawarra kara? Jeruja bakana ngapajukari kaldri kulnujeli ngandandariai ngapa mardu dunkalkala.

¹³ Worana kiri ja milkila jurangundru nganai? Nulia wirarini ngumuni nunkanani ngankana nunkani wondramai kirilaia manjuni.

¹⁴ Jura kuterini kaldri ja pirna ngundraterini jurangu ngarani ngamalkanani, jeruja wata jurakokaterianau morlalulani ja wata jedianau!

¹⁵ Naupini kirila wata mirindru ngarina wonti, a-ai, nauja mitaia ja mungaraia ja kutjia (kirila).

¹⁶ Ngangau woderi kuterina ja pirna ngundraterina nganai, jerra tjautjau ja ngankana madlentji pratjana nganai.

¹⁷ Jenipara kirila mirindru nganai: Ngopera ninta pirna, ngadani murlali, malti, pankina, kalumiltjamiltjarina ja tandra ngumu manamiri, mudlawariwari pani, jeljujelu pani.

¹⁸ Talkulaia tandra tanali jaupai, tanali murla ngankanietja nganai.

4

¹ Wodajerindru tirimalini ja wodajerindru jatamalini jurangu jela? Wata jendrangundruja, ngangau jurani milkirina tirimaliaia jurani buruni?

² Jura milkiriai, ja wata ngamalkai; jura naria nandrai ja kiri najiai, ja ngandandariai ninaia manila; jura jatamaliai ja tirimaliai, ja panila ngamalkai, ngangau jura wata ngatjiai.

³ Jura ngatjiai, ja wata maniai, ngangau jura baku ngatjiai, jura jenia jurani jertapaterinani julkananto.

⁴ Jura materi pintawokaribanietja ja widla pintawokaripanietja, jura wata milkila, mitaia kamaneli Godaia tula nganai? Warle ngantjai mitaia kamaneli nganala, nau Godaia tula ngankateriai.

⁵ Jura ngundrai kara, jaura wora baku jatai: Milkirinali Jaolali ngantjai, ninaia Nulia ngaianangu kurana wonti?

⁶ Manjula morla pirna Nulia jinkiai. Jendrangundruja dakanala parai: "Pirna ngimdraterinietjani Godali tirimaliai, ja waka ngundrani-etjani Nulia manjula jinkiai."

⁷ Godani wodatarana ngamanau. Kutjini tirimalianau, jeruja nau kutingala nganai jurangundru.

⁸ Karakararianau Godani, ja Nauja jurangu karakararila nganai. Mara kulirkaterianau, kana madlentjajai, ja ngara jurani ninta pirna ngankaterianau, jura ngara pudlaman-dru.

⁹ Burkaljerianau ja ngaurongauro ngamanau ja jindranau; kinkani jurani ngaurongauroa karitjinanto ja mankini wurpuraia.

¹⁰ Kaparani waka ngankaterianau, ja Nulia jurana miri ngankala nganai.

¹¹ Wata ngulkuterkijiribamalianimai, ngatata worajai! Warle ngatata kulnuni ngulkuterkai, ja nunkani ngatatani kara kalala kurai, nulu jirijiribani jaurani ngulkuterkai, ja jirijiribani jaurani kalala kurai. Jundru jirijiribani jaurani kalala kuranani, jidni wata jirijiribani jauraia ngankanietja, a-ai, kalala kuranietja nganai,

¹² Kulno jirijiribani jaura jinkinietja ja kalala kuranietja nganai, Nauja ngurunguru nganai kulkala ja teribala. Worana jidni nganai, jundru ngatatani kalala kurai?

¹³ Mai jura, jura jatai: Karari kara tankubana kara ngaiani nguraia nunkanika kara nunkanika kara palkala nganai, ja naka kilpawoldra kulno ngamala nganai, ja jinkimalila nganai, ja kalikalipaterila nganai;

¹⁴ Ja jura ko nganai mina tankubana nganala nganai. Ngangau mina tepi jurani nganai? Nauja jukati nganai, nina kanali wordu najiai, ngadani nau kutingai.

¹⁵ Jura kantji jatananto: Kapara jertapaterinani, ja ngaiani tepi ngamanani, ngaiani jenia kara jenia kara ngankala nganai.

¹⁶ Ja karari jura jurakokateriai jurani pirna ngankaterinali. Jenipara jurakokaterina madlentji nganai.

¹⁷ Warle milkila ngumu ngankala ja wata ngankai, nunkangu jenia madlentji nganai.

5

¹ Mai, jura kana poto pirnanto, jindranau ja maritjianau jurani wangiwingindru, nau jurangu wokarala nganai!

² Jurani poto pirna karumuru pantjina warai, ja jurani kati kakatjieli matja tajina.

³ Jurani mardatandra maralje ja mardatandra bulu karumuru pantjina warai, ja tanani karumuru jurangu malka nganala nganai, ja

jurana turujeli jeribaka tajila nganai. Poto pirna jura kampana warai mudani ditjini.

⁴ Mai, ngankanietjaia kalala, tanali jurani marundru jurani buka tandra kampana warai, tanani kalala jura mamana, maritjiai; ja wokaribanietjaia ngaijala Kaparani Zebaoth talpani wokarana warai.

⁵ Jura mirantjati nganana warai, ja madlentji ngamana warai mitani, ja jurani ngara mani ngankana warai, nandrani ditjini jeribaka.

⁶ Jura kana talkuni kalala kurana warai ja naria, nandrana warai, ja nulu jurana wata tjakakana warai.

⁷ Manjueli kalkanau, ngatata worajai, Kapara tikanantulu! Mai, mitaia ngankanietjali mitaia tandra ngumuni kalkai, ja manju nganai, nulu woldra talara ja kilpa talara maninantulu.

⁸ Bakana jura manju kalkanau, ja ngara ngurunguru ngankaterianau, ngangau Kaparaia tikani karakara nganai!

⁹ Wata ngara wordu ngankijiribamalianimai, ngatata worajai, jura kalala maniat! Mai, kalala kuraniemti manani terkala wapaia.

¹⁰ Ketjaketjanaia ja manjuja malka Propheta worana najianau, tanali Kaparaia talani kaukaubana wonti.

¹¹ Mai, ngaiana tana jurakokai, tana wonki ngamana wonti. Hiobani manju jura ngarana warai, ja Kaparaia mudani jura najina wonti; ngangau Kapara murlali nganai ja kalumiltjamiltjariai.

¹² Pratjanani ngopera, ngakani ngatata worajai, wata jaura morlalu kurana, wata pariwilpani ja wata mitani, ja wata jaura morlalu pilki. Jurani kau nganananto kau, ja pani nganananto pani, ngangau jura kalalani puriati.

¹³ Kulno jurangundru ketjaketjanani, nau ngatjiaiatimai; kulno murlali ngananani, nulu Psalma wonkaiiatimai.

¹⁴ Kulno jurangundru muntja ngananani, nulu mili wolarai pinaru karkaiiatimai, tana nunkangundru ngatjinanto, ja gildieli wiribananto Kaparaia talani.

¹⁵ Ja morlalu ngundranaia ngatjinali kana muntjani marangokala nganai, ja Kaparali nina terkibana tarala nganai, ja nulu madlentji matja ngankana, nulu kalingani manila nganai.

¹⁶ Madlentji dikijiribamalianimai ja ngatjilkijiribamalianimai, jura tepi pantjinanto. Kana talkuja ngatjini ngurunguru nganai marapu ngankala.

¹⁷ Elias kana nganana wonti ngaianganu jeribaka, ja nau ngatjini kulno ngatjina wonti, talara wata godananto; ja talara wata godana wonti mitani kilpawoldra parkulu ja pira mara wora ja kulno.

¹⁸ Ja nakaldra nau ngatjina wonti, ja pariwilpali talara jinkina wonti, ja mitali tandra punkibana wonti.

¹⁹ Ngatata worajai, kulno jurangundru morlalundru tjiringanani, ja kulnueli nina karitjimalkanani,

²⁰ Nau milkila nganananto, warle kana madlentji kulno nunkani tjiringani paltundru matja karitjimalkana, nulu mungara narindru kulkala nganai, ja madlentji marapu walpadakala nganai.

Dakani jaura I Petrungundru

¹ Petrus, Jesuni Christuni Apostel, piltjaraia ngandrani worangu, tanana Nulia matja kalkalkana, Pontusuni, Galatiani, Kappadociani, Asiani ja Bithyniani,

² Goda Ngaperaija ngopera najinandru, Jaolaia kulikiri ngankani, pankinaia ja turibanaia Jesuni Christuni kumarali: Manjula ja murla jurangu marurinanto milingeru morla!

(Dakani jaura Simonani ja Judani ditjini.)

³ Jurakokani nganaiatimai Godani ja ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni Ngaperani, Nulia ngaianana nunkani kalumiltjamiltjarina pirnandru marra dankana wonti tepi kalkanaia, Jesuni Christuni jiritjinali narindru,

⁴ Mudani pania ja murumuru pania ja winjarini pania maratunkaia, nau parai pariwilpani jurangu,

⁵ Tanana Nulia Godaia ngurulani kulkai morlalu ngundranali, nunkangupini tepia, ninaia Nulia matja ngankingana tinkari pantjila miljaru ngadalani.

⁶ Nunkangupini jura mankila nganai, jura karari ngalje, jenia kantji pantjinanto, ngaurongauro pantjiai wontjanani pilki ja pilkini,

⁷ Ngangau jurani morlalu ngundranaia wontjanila morla ngumu pantjinanto mudani marda maraljani, nina tanali turujeli wontjai, jurakokanaia ja pirna ngundranaia ja pirnalaia Jesuni Christuni tinkari ngankanani,

⁸ Ninaia jura wata najinala, ja karari ngantjai, ninaia jura karari wata najiai, ja nunkangu morlalu ngundrai, ja jendrangundruja jura mankiaia wata jatanaia ja morla pirnaia mankinali,

⁹ Ngangau jura jurani morlalu ngundranaia mudani padakai, jurani mungaraia tepi pirna.

¹⁰ Nunkangupini tepindru Prophetali winpana pirakana wonti ja mirbana wonti, tanali bakana talpadakana wonti nunkangupini manjulandru, ninaia Nulia jurangu matja ngundrana,

¹¹ Ja tanali winpana wonti wintari kara mina miljaru kara Christuni Jaola, Nauja tanangu ngamana wonti, ketjaketjana wondrai, tana Christungu wokarananto, ja pirnala tanangupini ngadani;

¹² Tanangu Nulia tinkari ngankana wonti, ngangau tanali jenipara wata tanangu munta, a-ai, ngaianangu jinkina wonti, mina tanalipini jurangu karari kaukaubana warai, tanali jurangu ngantjani jaura matja kaukaubana Jaola kulikirini, ninaia Nulia pariwilpandru jinpana wonti, jenipara najila bakana angela wolkareli nganai.

¹³ Jendrangundruja jurani tjuruja kapa nganpianau, kalunguru ngananau ja pirna kalkanau nunkangupini manjulani, ninaia Nulia jurangu pirini padakala nganai Jesuni Christuni tinkari ngankanani,

¹⁴ Pankini kupani jeribaka, ja wata morla tanangupini milkirinani wirarianau, tana warula jurangu koni jurana jirijiribana wonti,

¹⁵ A-ai, Kulikirini jeribaka, Nulia jurana karkanala, bakana munta kulikiri pantjianau wirarini pratjanani,

16 Ngangau dakanala parai: “Jura kulikiri nganananto, ngangau ngani kulikiri nganai.”

17 Ja jura ninaia Ngaperi karkanani, Nulia kana mudla ngundrana panieli kalala jinkiai pratjanaia ngankanandru, jeruja jurani tulaia ditjini japali wirarianau,

18 Ngangau jura milkila, jura wata mudani potujeli, mardatandra bulujeli kara mardatandra maraljali kara matja kurakananto burungankana, jurani baku wirarinandru, nina jura ngaperandru maratunka maninala,

19 A-ai, Christuni kumari ngumu pirnali, tjipia kuparu madlentji ja murumuru pani jeribaka,

20 Ninaia Nulia ngundrana wonti windrila mita pantjimanala, ja ditjini ngadalani tinkari ngankana wonti jurangundru,

21 Jura nunkangundru Godani morlalu ngundrai, Nulia ninaia narindru jiritjibana wonti, ja nunkangu pirnala jinkina wonti, jeruja jurani morlalu ngundrana kalkani nganai Godani.

22 Jeruja jurani mungara nintamara ngankaterianau morlalulaia pankinani ngatata ngantjana jeljujelu pania, ja ngara pirnali ngantjamalianimai,

23 Marra dankani jeribaka, wata mudani tandrandru, a-ai, mudani pania tandrandru, tepia ja wonkia Godaia jaurali.

24 Ngangau palku warupoto kanta jeribaka nganai, ja nunkani pirnala warupoto kantatiwi jeribaka. Kanta mujarina warai, ja nunkani tiwi purina warai;

25 Windri Kaparaia jaura ngurali parala nganai. Jenia naupini jaura nganai, ninaia jurangu matja kaukaubana,

2

1 Jeruja madlentji pratjana, ja jedibana pratjana, ja jeljujelu, ja kiri najina, ja kuringulkuterkana pratjana woranau,

2 Ja marra dankani kupa jeribaka ngulkujeli ngananau jaolaia ngama kantjini, jura nunkangundru pirnarinanto tepi pirnaia;

3 Jura matja wontjanani, Kapara murlali nganai.

4 Nunkangu karakaranau tepia mardani jeribaka, ninaia kanali worarana wonti, ja Gadali ninaia kalkalkana wonti, nauja ngumu pirna nganai,

5 Jeruja bakana Nulia jurana tepia marda jeribaka wotila nganai punga kulikiria, Priesta ngamalkijiribani kulikiria, jaolaia poto ngumu jinkila, tanana Godali ngantjai Jesu Christujeli.

6 Ngangau jaurani dakanala parai: “Mai, ngato Zionangu marda kapara kurai, kalkalkani marda kapara, nauja ngumu pirna; ja warle nunkangu morlalu ngundrai, nau wata nintali pantjila nganai.”

7 Jurangu, jura morlalu ngundranani, nauja pirnala nganai; tanangu, tana wata morlalu ngundrai, naupini marda, ninaia wotinietjali woraranala, ja nauja marda kapara pantjinala, dakaterini marda ja kintjakintjarini marda taldra pantjinala;

8 Ngangau tana jaurani dakateriai wata morlalu ngundrani, nunkanaia Nulia tanana bakana kurana wonti.

9 Jura kalkalkani mardu nganai, Priesta wolara kapara jeribaka, mili wolara kulikiri, kana wolara potuja kupani, jura nunkanipini ngumula

kaukaubananto, Nulia jurana ngalpurandru karkana wonti nunkani ngaruparanani praitjaia,

¹⁰ Jura warula kana wolara pani nganana wonti, ja karari Godaia kana wolara nganai; jura warula kalumiltjamiltjarina pani nganana wonti, ja karari kalumiltjamiltjarina maninala.

(Dakani jaura Jubilate ditjini)

¹¹ Ngantjalu, ngato jurana kurukurubai tula ja ngandrani jeribaka, ngamalkaterianau palkuja milkirinandru, tanalipini mungarani tiri-maliai,

¹² Jeruja jura wirarini juranina kana koni terti talku nganananto, ngangau tanali nunkangundru, minalinunkanali tanali jurana madlentji ngankanietja ngirkibai, tanali ngankana ngumu jurani najinani, Goda jurakokala nganai wontjani ditjini,

¹³ Jeruja wodatarana ngamanau kanali kurani pratjanani Kaparandru, mitaia kaparani kara kapara pirnani jeribaka,

¹⁴ Najinajibanietjani kara, tanana nulu matja jinpana madlentji ngankanietjani kalalaia, ja ngumu ngankanietjani jurakokanaia.

¹⁵ Ngangau jenia Godaia jertapaterina nganai, jura ngumu ngankanali ngapu ngankananto kana patipatia ko;

¹⁶ Kurakanila jeribaka, ja wata jenipara jeribaka, tanali kurakani madlentjaia walpadakani ngankai, a-ai, Godaia mili jeribaka.

¹⁷ Warupotuni pirna ngundranau,, ngatata mara mandurini ngantjanau, Godani japali nganan-au, mitaia kapara pirna ngundranau.

¹⁸ Mili worajai, kapara worangu wodatarana ngamanau japa warupotujeli, wata windri tanangu, tana ngumu ja malti nganai, a-ai, bakana tjautjauni.

¹⁹ Ngangau jenia manjula nganai, kulnujeli Godaia jelimilkilandru ketjaketjana mandrai, nau talkulandru ketjaketjai.

²⁰ Ngangau mina pirnala jenia nganai, jura jenia mandranani, jura matja madlentji ngankana, ja tanali jendrangundruja jurana nandrai? A-ai, jura jenia mandranani, jura matja ngumu ngankana ja jendrangundruja ketjaketjai, jenia manjula nganai Godani.

(Dakani jaura Misericordias Domini ditjini)

²¹ Ngangau jendralia Nulia jurana matja karkana, ngangau bakana Christus ketjaketjana wonti jurangu, ja jurangu mudlamalka worarana kurana wonti, jura tidnamalkani nunkanani karipaterinanto:

²² Nulia wata madlentji ngankana wonti, ja tanali nunkani manani bakana wata jedibani mankamankana wonti,

²³ Nulia wata kalana wonti, tanali ninaia kalanani, Nulia wata dikidikibana wonti Nauja ketjaketjanani, a-ai, Nulia jenia nunkangu kurana wonti, Nulia kalala talku jinkiai,

²⁴ Nulia muntali madlentji ngaianani nunkani palkujeli pitani taralkana wonti, ngangau ngaiana madlentjani palinanto ja talkulani tepirinanto, nunkani dapali jura tepi pantjina wonti.

²⁵ Ngangau jura tintaterini tjipi jeribaka nganana wonti, ja jura karari tikana kurana warai ngamalkanietjaia.; ja jurani mungaraia najinajibanietjaia.

3

¹ Jeruja bakana jura widla worajai, jurani materani wodatarana ngamanimai, ngangau palpali, tanali jaurani wata morlalu ngundrai, widla wirarinali jaura panieli tanana parumananto,

² Tanali najinani jurani ninta pirna wirarini japani.

³ Tanani tjirkatjirkaraterini wata palarani nganananto, para walpi ngankanali kara, marda maralje widmaterinali kara, kati widmaterinali kara,

⁴ A-ai, ngaraia kana kurukuru wata mudani tjirkatjirkaraterinali, jaola malti ja ngapunto, nau Godani ngumu pirna nganai.

⁵ Ngangau jeruja bakana warula widla kulikiri tjirkatjirkaraterina wonti, tanali Godani kalkana wonti, tanali tanani materani wodatarana ngamana wonti,

⁶ Worderu Sarah Abrahamangu pankina wonti, ja nina kapara dikani wonti, nankani ngatani jura pantjina warai, jura ngumu ngankanani, ja wata minakulnundru japali ngananani.

⁷ Jeruja bakana jura materi worajai, widlani koko waltowaltuni tjurunto jela ngamanau, ja tanana pirna ngundranau, ngangau bakana tanali tepia manjula jelali maratunkamaninietja nganai, ngangau jura jurani ngatjina ngandrawalkaiati.

(Dakani jaura G. D. 5 Trinitatis)

⁸ Morla: Pratjana manu kulnukulnui ngananau, burkaburkarianau, neji mara ngantjamalianau, kalumiltjamiltjarianau, waka ngundranau,

⁹ Wata madlentjani kalala ngankanau madlentjali, bakana wata kalani jaura kalani jaurali, a-ai, ngurungutanau, ngangau jura milkila, jurana nunkanaia matja karkana, jura ngurungutani maratunka maninanto.

¹⁰ Ngangau warle ngantjai tepi, ja ditji ngumu ngundrai najila, naupini tali nunkani ngamalkaterinanto madlentjandru, ja nunkani manamimi jedibani jaurandru,

¹¹ Nau madlentjandru karitjiau ja ngumu ngankamai, nulu murla wontiau, ja nunkangu mindrindiau.

¹² Ngangau Kaparaia milkieli kana talku najiai, ja nunkani talpali ngatjinani tananani; ja Kaparaia mudla tanangu nganai, tanali madlentji ngankai.

¹³ Ja worana nganai, nulu jurangu madlentji ngankananto, jura ngumuni karipaterinani?

¹⁴ Jura bakana talkulandru ketjaketjanani, murlali pirna jura nganai. Wata japali ngananau, tanali jurangu japa jinkinani, ja wata tjautjau pantjianau,

¹⁵ A-ai, Kapara Christus jurani ngarani kulikiri ngankanau. Milingeru ngankingaterianau jura pratjanani kalabananto, tanali jurangundru kalabani jaura ngundrai kalkanandru, nau jurangu nganai, maltieli ja japali.

¹⁶ Ja ngara ngaijala ngumu ngamalkanau, ngangau nunkangundru, minalinunkanali tanali jurana ngirkibai, tana nintali pantjinanto, tanali jurani wirarini ngumu Christungu ngirkibai.

¹⁷ Ngangau morla ngumu nganai, Godali jenia jertapaterinani, ngumu ngankanali ketjaketjala, ja wata madlentji ngankanali.

18 Ngangau bakana Christus pota kulno madlentjandru ketjaketjana wonti, kana talku kana talku panini, ngangau ngaianana Nulia Godani wapalkananto; ninaia palku matja nari ngankana wonti, ja tepi pantjina wonti Jaolali,

19 Nunkanali Nauja bakana ngarina wonti, ja jaola worangu kanjan-garini kaukaubana wonti,

20 Tanangu, tana warula gilbarina wonti, jendranguta Godaia manjulali kalkana wonti Noahni ditjini, nulu bota pirna matja ngankinganani, nunkangupini ngalje, jenia nganai, mungara mara wora ja parkulu ngapali kulkana wonti;

21 Nulupini bakana ngaianana kulkai wondrani malkali, jenia wondrai: Multibanilali, nauja wata kulirkani nganai palkuja murumu-rundru, a-ai, Godani ngatjina ngara ngaijala ngumuja Jesuni Christuni tepi jiritjinandru.

22 Naupini Godaia ngunarani ligamai, Nauja matja pariwilpani tarana warai, ja nunkangu wodatarana ngamai angela worana ja pirnala ja ngurula.

4

1 Ngangau Christus palkuni ketjaketjana wonti, jeruja bakana jura wondralkaterianau jenildramata ngundranali; ngangau worana palkuni ketjaketjana warai, nulu mudai madlentji ngankala;

2 Jeruja jura pinpani ditjini juranani palkuni, jura wata morla kanaia milkirinani, a-ai, Godaia jertapaterinani tepi ngamananto.

3 Ngangau jenia matja nganai, ngaiana jendranguta tanangupini, tana matja mudana, kana koja jertapaterina ngankana wonti, jendranguta ngaiana wirarina wonti tjikatjika pilki ja pilkini, milkirinani, parawarana tapanani, bnka ja tapana pirnani, muramura wodatarana tjikatjikani.

4 Jendrangundruja tanali tula ngundrai, ngangau jura wata tanangu jela wapai jenildramata duljadulja tjikatjikani; ja jeruja tanali ngirk-ibai.

5 Tanali kalabani jaura jinkila nganai nunkangu, Nauja matja ngankingaterina tepini ja narilani kalala jinkila,

6 Ngangau nunkanaia Nulia bakana narilani ngantjani jaura kaukaubana wonti, tanali kana jeribaka palkujeli kalala maninanto, ja Jaolani Godani tepi ngamananto.

7 Poto warupotuja mudani karakararina warai.

(Dakani jaura Exaudi ditjini)

8 Jeruja milja ja kalunguru ngananau ngatjini woranani. Pratjanani ngopera parparali ngantjamalianimai, ngangau ngantjanali madlentji marapu walpadakai.

9 Tidnapalara patamai nguntjibijiribamalini panieli.

10 Ja milirilkijiribamalianimai, pratjanali nunkanali jinkini potujeli, nina nulu matja manina, Godaia manjulaia pilki ja pilkia punga ngamalkijiribanietjani ngumuni jeribaka.

11 Kulno jatanani, nau jenia jatananto Godaia jaura jeribaka; kulno ngamalkijiribanani, nulu jenia ngankananto nun kangupini ngurulali, minanina Godali jinkiai; ngangau warupotuni Godaia pantjinanto

Jesu Christungundru, nunkangu pirnala ja ngurula nganai nguralindru nguralia. Amen.

(Dakani jaura kilpawoldra marrani Godaia ditji ngoperani)

¹² Ngantjalu, wata ninapini wontjani turu, nau jurangu wokarana warai wontjanaia, tula ngundranau, juranga tula pilkipilki minakulno pantjinani jeribaka;

¹³ A-ai, mankianimai, ngangau jura Christungu jela ketjaketjai, ngangau jura bakana mankinali jurakokananto nunkani pirnalaia tinkari ngankaterinani.

¹⁴ Tanali jurana Christuni talandru ngirkibanani, jura murlali pirna nganai, ngangau pirnalaia ja Godaia Jaola jurangu ngariai; tanali ninaia ngirkibai, ja jura ninaia pirna ngankai.

¹⁵ Wata kulno jurangundru ketjaketjananto diakantji jeribaka kara, kurikantji jeribaka kara, madlentji ngankanietja jeribaka kara, kana nguruja mangini wiringanietja jeribaka kara.

¹⁶ Nau Christula jeribaka ketjaketjanani kara, nau wata nintali nganaiatimai, a-ai, nulu Goda pirna ngankaiatimai nunkangupini talandru.

¹⁷ Ngangau miljaru kantji nganai, kalala woninanto Godaia pungani. Jenia ngopera ngaianangu woninani, mina mudani tanani nganala nganai, tana Godaia ngantjani jaurani delkiai?

¹⁸ Ja kana talku ngampu wata kulkani maninani, wodajeri kana tjikatjika ja madlentji ngankanietja wondraterila nganai?

¹⁹ Jendrangundruja bakana tanali, tana Godaia jertapaterinandru ketjaketjanani, Pantjimanipirna talkuni tanani mungara jinkiterinanto ngumu ngankanali.

5

¹ Kana kapara, tana jurangu terti nganai, ngato kurukurubai, jelakapara ja Christuni ketjaketjanaia tinkari ngankanietja, ja bakana pirnalaia ngampumara jeribaka, nauja tinkari pantjinanto:

² Ngamalkanau Godaia ngami, nina jurana jinkinala, ja najina-jibanau, wata watawatali, a-ai, murlali, wata kalikalibaterinali, a-ai, ngaraia ngantjanali,

³ Wata jeniparani jeribaka, tanali kana wolarani jirijiribai, a-ai, jura ngamini mudla malka nganananto.

⁴ Ngamalkanietjaia Kapara tinkari ngankaterinani, jura pirnalaia pirapira manila nganai, nauja wata winjariai.

⁵ Jeruja bakana jura teri worajai, kana kaparani wodatarana ngamanau. Ja pratjana wodatarana ngamamalkijiribamalianimai, ja waka ngundraterinali widmaterianau; ngangau Godali kana pirna ngundraterinani tirimaliai, ja waka ngundraterinani Nulia manjula jinkiai.

(Dakani jaura G. D. 3 Trinitatis.)

⁶ Jeruja Godaia mara ngurunguruni waka ngankaterianau, Nulia jurana miri ngankananto ditjini nunkanani.

⁷ Manujeli ngundrani jurani pratjana nunkangu woranau, ngangau Nulia manujeli ngundrai jurangu.

⁸ Kalunguru ngananau, ja tepi ngamanau; ngangau tatakanietja jurani, kutji, wirariai, kaldrintjarini pandipandi jeribaka, ja wontiai, worana nulu julkananto.

⁹ Nunkangu tirimalianimai morlalu ngundranali, ngangau jura milkila, jenildramata ketjaketjana bakana nejimarani juranani mitani wokarai.

¹⁰ Manjula pratjanaia Goda, Nulia jurana karkana wonti Christungu nunkani ngurali pirnalaia, Nulupim jurana ketjaketjana worduni ngadani, manamiri, ngurunguru, tataura ja wonki ngankala nganai.

¹¹ Nunkangu pirnala ja ngurula nganaiatimai nguralindru nguralia. Amen.

¹² Silvanusulu ngatata talkujeli, worderu ngato ngundrai, ngato wordu jurangu dakana warai, jurana kurukurubala ja jurangu tinkari ngankala, naupini Godaia manjula morlalu nganai, nunkangu jura terkala wapaia.

¹³ Mandurini jaura jurangu Babylon mililali jinpai, ja Markus ngatamura ngakani.

¹⁴ Mandurini jaura jinkimalianimai ngantjanaia manatapanali. Murla jurangu pratjanani nganaiatimai, jura Christungu Jesungu nganai.

Dakani jaura 11 Petrungundru

¹ Symeon Petrus, Jesuni Christuni mili ja Apostel, tanangu, tanali ninaldramata morlalu ngundrana pirna ngaiana-ngunto maninala ngaiananaia Godaia ja Kulkanipirnaia Jesuni Christuni talkulani;

² Manjula ja murla jurangu milingeru morla pirna marurinanto Godaia ja ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni ngujamanani.

³ Ngangau nunkani Godaia ngurulali ngaianangu pratjana bakujeli jinkinala, mina tepia ja talkuja ngumu nganai, nunkani ngujamanali, Nulia ngaianana karkana wonti nunkani pirnalali ja ngurulali;

⁴ Nunkanali Nulia ngaianangu talpadakani jaura worana ngumu ja pirna bakujeli jinkinala, jura tanangundru Godaia palku maninanto, ngangau jura kutingana warai madlentjandru mitani, nau milkirinani parai.

⁵ Jendrangundruja jigleri pirna ngankanau, ja jurani morlalu ngundranani wondraterianau ngurula, ja ngurulani ngujamana,

⁶ Ja ngujamanani milja ngamana, ja milja ngamanani manjula, ja mahjulani Godani wodatarana ngamana,

⁷ Ja Godani wodatarana ngamanani ngatata ngantjana, ja ngatata ngantjanani ngantjana.

⁸ Ngangau jenia jurangu paranani ja marapurinani, jura wata nguja ja tandra pani nganala nganai ngaianina Kaparaia Jesuni Christuni ngujamanani.

⁹ Ngangau worangu jenia wata paranani, nau butju nganai ja karakara najiai, ngangau nau kuritarana warai nunkani madlentji warulaia kulirkani.

¹⁰ Jendrangundruja, ngatata worajai, jigleri ngananau jurani karkani ja kalkalkani ngurunguru ngankala; ngangau jura jenia ngankanani, jura ngurali wata mangangankala nganai.

¹¹ Ngangau jeruja Nulia jurangu murla pirna jinkila nganai ngaiananaia Kaparaia ja Kulkanipirnaia Jesuni Christuni milila nguralia mana.

¹² Jendrangundruja ngato wata mudala nganai jurangu jenia milingeru tjuru wilpa ngankala, kau, jura muntali jenia milkila ja ngurunguru terkai morlalulani, nauja jurangu paranani.

¹³ Windri ngato ngunkrai, jenia talku nganai, jeruntjaia ngani nunkangupini pungani nganai, jurana jiritjibala tjuru wilpa ngankanali,

¹⁴ Ngangau ngani milkila, ngato punga ngakani nurujeli dukarala nganai, worderu bakana Kapara ngaianani Jesulu Christulu ngakangu tinkari ngankana warai.

¹⁵ Ngani jigleri nganala nganai, jurana nunkangupini potuni tjuru wilpa ngankala, jura puntinani ngakanani ngadani milingeru minakulno ngamalkananto.

¹⁶ Ngangau ngaiani wata jaura baku kirini karipaterina warai, ngaiani jendranguta jurangu kaukaubanani Kaparaia ngaiananaia Jesuni Christuni ngurula ja wokarana, a-ai, ngaiani milkieli nunkani pirnala najina wonti,

17 Ngangau Nulia Goda Ngaperandru pirnala ja ngurula manina wonti, nunkangu jenipara ngaijala pirnala pirnandru nunkangu matja pantjina: “Naupini Ngatamura ngantjalu nganai, nunkangu ngani murlali.”

18 Ja ninapini ngaijala ngaiani ngarana wonti pariwilpandru ngarini, ngaiani jendranguta nunkangunto mardawonpa kulikirini ngananala.

19 Ja ngaiani Prophetaia jaura ngurunguru ngamalkai; ja jura talku ngankai, jura ninaia patanani praitji jeribaka, nauja mintjiai piri pitarani, ditjirinantulu, ja ngamaturukuru dunkanantulu jurangu ngarani,

20 Jura ngopera ngujamananto Godaia talpadakani jaura pratjana wata kanali muntali mildiri ngankananto;

21 Ngangau wata pota kulno kanaia jertapaterinandru talpadakani jaura kulno dunkana wonti, a-ai, kana kulikirieli, tanana Jaola kulikirieli tartapana wonti, Grodandru kaukaubana wonti.

2

1 Bakana jedikantji Propheta kana wolarani nganana wonti, worderu bakana jedikantji ngujangujara jinkinietja jurangunto nganala nganai, tanali tintaterinaia wolara kurukuru wirilkala nganai, ja tanali bakana Kapara, Nulia tanana burungankanala, kutikutibala nganai, ja jeruja muntali nurujeli kalala madlentji parumala nganai.

2 Ju marapu tanangu karipaterila nganai tanani tjikatjikani, tanangundru tanali morlalulaia palto ngirkibala nganai,

3 Ja tanali jurana ngukingukibaterinandru jedibani jaurali jedibala nganai; tanani kalala warulandru wata banbai, ja tanani tintaterina wata jindiai.

4 Ngangau Godali angela, tanali madlentji ngankana wonti, wata kulkanani, a-ai, tanana ngalpuraia kanjangarieli kutuni mikarani ngurunguru ngankana wonti, ja jinkina wonti tanana ngamalkala kalalaia,

5 Ja mita waru wata kulkana wonti, a-ai, windri Noah, nina talkulaia ngujangujara jinkinietja ngamalkana wonti, jendranguta Nulia madlentjiaia mitalani ngarimata wokoralkana wonti,

6 Ja Nulia ngura wulana, Sodom ja Gomorrha, turuputani kuranani ja kokulterkibanani jinkinani, ja jeruja dikidikibani malka kurana wonti tanangu, tana ngadani Goda pani ngamala nganai,

7 Ja Nulia Loth, ninaia kana talku, kulkana wonti, nina madlentji ngankanietjaia ninta pani ngamanali jupana wonti;

8 Ngangau nulupini talkula, nau tanangu jela ngamanani, nulu jenia najinani ja ngaranani, ditji kulno ditji kulno nunkani mungara talku jupaterina wonti tanani ngankana madlentjali.

9 Jeruja Kaparali milkila, kana talku wontjanandru kulkala, ja kana talku pani kalala ditjia dupudupu ngamalkala,

10 Morla tananapini, tana kana tunka murumuru milkirinani kari-paterintiai, ja ngurula pratjana waka ngundrai. Tana kana ninta pani ja pirna nginderini wata ngarrai pirnala worana ngirkibanandru,

11 Ja angela, tana morla pirna ja ngurunguru nganai, wata tanangundru Kapara mudlani ngirkibani jaura jatai.

¹² Ja tanapini, tana ngantini tjuru pani jeribaka nganai, tana dankana wonti patanaia ja tintaterinaia, ngirkibai; ngangau tanali jenai, mina tanali wata ngujamai, ngirkibai, tanali tanani tjautjauni tintaterinaia ngankala nganai,

¹³ Tanali talku pania kalala padakala nganai, tanali ngundrai, ditjini mirantjatieli tajila, mankina nganai, tana muramuraia ja ninta pania irialka nganai, tana jedibanandru tepiriai, ja jurangu jela pirna tajiai,

¹⁴ Tanani milki palakantjeli manamiri, tana wata walto pantjiai madlentji ngankala; tanali mungara walto walto parumai, tanani ngara kiri ngukingukibaterinali, kalalaia kupa tana!

¹⁵ Tana palto talkundru puntina warai, tana tjautjau wirariai, ja karipateriai Bileam, Bosorsoni ngatamuraia paltuni, nulu talku pania kalala ngantjana wonti,

¹⁶ Ja nulu nunkani dankaranaia dikidikibani manina wonti: Waltani nganti ngapu, nau kana jaurali jatana wonti, Prophetiaia tjuru panini daudauana wonti.

¹⁷ Tana ngapatjili nganai ngapa paninto, talara palku, tananaia watara pirnali walingai, tanangu ngalpuraia ngalpuru parai ngurali.

¹⁸ Ngangau tanali jaura pirna bakujeli kaukaubai, tanali palku jertapaterinali ja tjikatjika pratjanali tanana parumai, tana ngalje japa mindrina warai tanangundru, tana tjautjauni wirarinani,

¹⁹ Tanali tanangu kurakani talpadakai, ja munta tana tintaterinaia mili nganai; ngangau warle kulno kalalu ngankana warai, nau nunkani mill nganai.

²⁰ Ngangau tanalipini, tana mitaia murumurundru matja puntina ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni ngujamanali, ja nakaldra workamantranali tanali tanana kalalu ngankanani, tanangu ngadanila morla madlentji nganai ngoperalani.

²¹ Ngangau morla ngumu tanangu nganananto, tanali talkulaia palto wata ngujamanani, tanali ninaia kara matja ngujamana jirijiribani jaura kulikirindru, tanali tanana maninala puntinani.

²² Tanangu pantjina warai, mina kana jaura morlalu jatai: Kintalali nakaldra tajai, mina nau ngokuwarana warai, ja piki ngandri matja kulirkana warai, nakaldra bulurani dingateriai.

3

¹ Naupini karari dakani jaura mandrula nganai, ngantjalu, ninaia ngato jurangu dakaila, nulupini ngato tjuru wilpa ngankanali jurani ngundrani talku jiritjibai;

² Jura ngundrananto tananapini jaura, tanali Prophetali kulikirieli kaukaubana wonti, ja jurani Apostel worani jirijiribani jaura Kapara ja Kulkanipirmandru.

(Dakani jaura G. D. 26. Trinitatis,)

³ Jura ngopera ngujamananto, ditji kupirani ngirkibanietja terkakala nganai, tanalipini tanani milkirinani wirarila nganai ja jatala nganai:

⁴ Woderi nunkani tikanaia talpadakani nganai, ngangau tanangupini ditjindru, ngaperi wora matja palina, warupoto jeruja parai, worderu Pantjimani ngoperandru.

⁵ Ngangau tanapini jenipara jertapateriai, tanangu kurirpi nganai, ngopera pariwilpa bakana nganana wonti ja mita, ngapandru ja ngapani terkana wonti Godaia jaurandru,

⁶ Nunkanali mitaia jendranguta ngapali tundribana wonti ja mudana wonti;

⁷ Jeruja bakana pariwilpa ja mita karari jendralildramata jaurali Nulia pinpai turuja, ja Nulia ninaia ngamalkai kalalaia ditjia, ja kana Goda pani kutibanaia.

⁸ Kulno jurangu wata kurirpi nganananto, ngantjalu: Ditji kulno Kaparani kilpawoldra 1,000 jeribaka nganai, ja kilpawoldra 1,000 ditji kulnuni jeribaka.:

⁹ Kaparali talpadakani jaurali wata banbibai, worderu polpali jenia banbani jeribaka ngundrai, a-ai, Nauja manju juri nganai jurangundru; ngangau Nauja wata jertapateriai palpa tintaterinanto, a-ai, warupotujeli madlentjandru karitjinaia wokarananto.

¹⁰ Kaparaia ditji wokarala nganai kurikantji jeribaka tinkani, nunkangupini ditjini pariwilpa kata pirnali nurujeli mudala nganai, ja tjilpiturujeli puldrurila nganai, ja mita ja ngankani, nunkangu paranani, jerkila nganai.

¹¹ Ngangau naupini pratjana dukarateriai, mina kana jura wondra-terinanto wirarini ja Godani wodatarana ngamani kulikirini nguja pratjanani.

¹² Jura kalkananto ja Kaparaia ditji wokarani nurungankananto, nunkangundru pariwilpa wora dukaraterila nganai turuni, ja tjilpi turu manjali puldrurila nganai.

¹³ Ja ngaiana kalkai pariwilpa ja mita marraia nunkani talpadakanandru, nunkangu talkula ngamai.

¹⁴ Jendrangundruja, ngantjalu, ngangau jura nunkangupini kalkateriai, jigleri ngananau, Nulia jurana murumuru pani ja madlentji pani mankamankananto murlani.

¹⁵ Ja ngaianaanai Kaparaia manju juri murla ngundranau, worderu bakana neji ngantjalu ngaijanani Paululu jurangu dakanala, nunkangupini kirilandru, nina nulu maninala.

¹⁶ Worderu bakana nunkani dakani jaura pratjanani, nulu jendralildramata kaukaubanani, tanangundru palpa ngurunguru nganai ngujamala, mina kana patipatieli ja tataura panieli karitjimalkai, worderu bakana jaura morla, tanani tintaterinaia.

¹⁷ Jura, ngantjalu, ngangau jura jenia ngopera milkila, ngamalkaterianau, jurana tjikatjika ngankanietjali tjautjaujeli parumaiati, ja jura jurani piri ngurungurundru puriati.

¹⁸ Pirnarianau ngaijananaia Kaparaia ja Kulkanipirnaia Jesuni Christuni manjulani ja ngujamanani, Nunkangu pirnala nganai karari ja bakana nguralia ditjini! Amen.

Dakani jaura I Johanningundru

¹ Mina ngopera nganana wonti, mina ngaiani ngarana wonti, mina ngaiani najina wonti milkieli ngaianinali, mina ngaiani najina wonti ja marali ngaianinali karakarana wonti, tepia jaurandru.

² Ja tepi wondraterina wonti, ja ngaiani ninaia najina wonti, ja jurangu tinkari ngankai ja kaukaubai tepi ngurali, Naupini Ngaperaija nganai, ja ngaianingu tinkari pantjina wonti.

³ Mina ngaiani najina wonti ja ngarana wonti, ngaiani jurangu bakana kaukaubai, ngangau bakana jura ngaianingunto kulnukulnuni nganananto; ja ngaianini kulnukulnuni Ngaperani ja nunkani Ngata-murani Jesungu Christungu nganai.

⁴ Ja jenia ngaiani jurangu dakai; ngaianini mankini manamiri nganananto,

⁵ Ja naupini ngantjani jaura nganai, ninaia ngaiani nunkangundru ngarana wonti, ja jurangu nakaldra kaukaubai: Goda praitji nganai, ja nunkangu ngalpuru pani nganai.

⁶ Ngaiana jatanani, ngaiana nunkangu kulnukulnuni ngamai, ja ngalpurani wirarinani, jeruja ngaiana jediai ja wata morlalula ngankai.

⁷ Ngaiana praitjani wirarinani, worderu Nauja praitjani ngamai, jeruja ngaiana kulnukulnuni ngankijiribamaliai, ja Jesuni Christuni, nunkani Ngatamuraia kumarali, ngaianana kulirkai madlentji pratjanandru.

⁸ Ngaiana jatanani, ngaiana madlentji pani ngamalkai, jeruja ngaiana munta karkarkarteriai, ja morlalula wata ngaianangu nganai.

⁹ Ngaiana madlentji ngaianani dikanani, jeruja Nauja wonki ja talku nganai, ja madlentji ngaianani kalingai, ja ngaianana talkula pani pratjanandru kulirkai.

¹⁰ Ngaiana jatanani, ngaiana wata madlentji ngankana warai, jeruja ngaiana ninaia jedikantji ngankai, ja nunkani jaura wata ngaianangu nganai.

2

¹ Ngakani kupa waka worajai, jenia ngato jurangu dakai, jura wata madlentji ngankananto. Ja kulnujeli madlentji ngankanani, ngaiana Jurajuralkanipirna ngamalkai Ngaperani, Jesus Christus, Nauja talku nganai.

² Ja Nauja munta kalala nganai ngaiananani madlentjani, ja wata windri ngaiananani, a-ai, bakana mitaia warupotulani.

³ Ja nunkangupini ngaiana ngujamai, ngaiana ninaia ngujamana warai, ngaiana nunkani jirijiribani jaura ngamalkanani.

⁴ Warle jatai: Ngato ninaia ngujamai, ja nunkani jirijiribani jaura wata ngamalkai, nau jedikantji nganai, ja nunkangu wata morlalula nganai.

⁵ Warle nunkani jaura ngamalkai, nunkangupini morlalu Godaia ngantjani manamiri nganai. Nunkangupini ngaiana ngujamai, ngaiana nunkangu nganai.

⁶ Warle jatai, nau nunkangu nganai, nau bakana wirarinanto worderu Naupara wirarina wonti.

⁷ Ngantjalu, wata jirijiribani jaura marra dakai, a-ai, jirijiribani jaura warula, ninaia jura ngopera ngamalkana wonti. Naupini jirijiribani jaura warula jaura nganai, ninaia jura ngarana wonti.

⁸ Nakaldra ngato jurangu jirijiribani jaura marra dakai, mina morlalu nganai nunkangu ja jurangu, ngangau ngalpuru kutingai, ja praitji morlalu matja mintjai,

⁹ Worana jatai, ngani praitjani nganai, ja nau nunkani ngatatani kalakalariai, nau ngalpurani nganai kararielu.

¹⁰ Warle ngatata nunkani ngantjai, nau praitjani nganai, ja dakerini wata nunkangu nganai.

¹¹ Worana ngatatani nunkanani kalakalariai, nau ngalpurani nganai, ja, ngalpurani: wirariai, ja ko nganai wodajeri nau wapai, ngangau ngalpurani nunkani milki butju ngankana warai.

¹² Ngato jurangu, kupa waka worajai, dakala wapaia, jura madlentji kalinganila maninala nunkani talandru.

¹³ Ngato jurangu, ngaperi worangu, dakala wapaia, ngangau jura ninaia ngujamana wonti, Nauja ngoperandru nganai. Ngato jurangu, teri worangu, dakala wapaia, ngangau jura kutji kalalu ngankana Wonti. Ngato jurangu, kupa waka worajai, dakala wapaia, ngangau jura Ngaperi matja ngujamana.

¹⁴ Ngato jurangu, ngaperi worangu, dakana warai, ngangau jura ninaia matja ngujamana, Nauja Ngaperandru nganai. Ngato jurangu, teri worangu, dakana warai, ngangau jura ngurunguru nganai, ja, Godaia jaura jurangu parai, ja jura kutji kalalu ngankana warai.

¹⁵ Wata mita ngantjanau, ja mina mitani nganai. Kulnujeli mita ngantjanani, nunkangu wata Ngaperiaia ngantjani nganai.

¹⁶ Ngangau warupoto mina mitani nganai, palkuja milkirina ja milkia milkirina ja tepia pirna ngundraterini wata Ngaperandru nganai, a-ai, mitandru nganai.

¹⁷ Ja mita mudingai nunkani milkirinani jela; ja warle Godaia jertapaterina ngankai, nau ngurali ngamala nganai.

¹⁸ Kupa waka worajai, mudani ditji matja nganai, ja worderu jura matja ngarana, tatakani Christus kulno wokarala nganai, ja karari bakana tatakani Christus marapu terkakana warai: jendrangundruja ngaiana ngujamai, mudani ditji nganai.

¹⁹ Tana ngaianangundru dunkana warai, ja tana wata ngaianangundru kantji nganana warai; ngangau tana kantji ngaianangundru ngananani, tana ngaianangunto jela ngamanani, ja tana tinkari pantjinanto, wata pratjana ngaianangundru nganai.

²⁰ Ja jura wiribani ngamalkai nunkangundru, Nauja kulikiri nganai, ja jura jenia pratjana milkila.

²¹ Ngato jurangu wata dakana warai, ngangau jura morlalula wata milkila, a-ai, ngangau jura ninaia ngujamai, ja ngangau jedi jaura pratjana wata morlalulandru nganai.

²² Worana jedikantji nganai, windri nau, nulu kutikutibai, Jesus kantji Christus nganai? Naupini tatakani Christus nganai, nulu Ngaperi ja Ngatamura kutikutibai.

²³ Pratjananulu, warle Ngatamura kulikutibai, bakana Ngaperi wata ngamalkai; warle Ngatamura dikai, nulu bakana Ngaperi ngamalkai.

²⁴ Mina jura ngarana wonti ngoperandru, jenia jurangu paraiatimai; jurangu paranani, mina jura ngoperandru ngarana warai, jeruja bakana jura Ngatamurani ja Ngaperani ngamala nganai.

²⁵ Ja naupini talpadakani nganai, ninaia Nulia ngaianganu talpadakana wonti: Tepi ngurali.

²⁶ Jenia ngato jurangu dakana warai tanangundru, tanali jurana karkarkai;

²⁷ Ja jenia wiribani, ninaia jura nunkangundru matja mailina, jurangu paraiatimai, ja jura wata kana kulno ngamalkananto, nulu jurangu ngujangujara jinkinanto, a-ai, worderu wiribanali jurangu ngujangujara jinkina warai pratjanandru, mina morlalu nganai ja jedini pani, ja worderu nulia jurangu ngujangujara jinkina warai, jeruja nunkangu ngamaiatinimai.

²⁸ Ja karari, kupa waka worajai, nunkangu ngamanau, ngangau, Nauja tinkari ngankaterinani, ngaiana murlali nganananto ja wata nintali pantjinanto nunkangu, nunkani wokaranani.

²⁹ Jura milkila ngananani, Nauja talku nganai, jeruja ngujamanau, bakana warle talkula ngankai, nau bakana nunkangundru dankana wonti.

3

¹ Najianau, mina ngantjani Ngaperali ngaianganu jinkinala, ngaiana tala Godaia kupa mandrananto. Jendrangundruja mitalali ngaijana wata ngujamai, ngangau nulupini ninaia wata ngujamana warai.

² Ngantjalu, ngaiana karari Godaia kupa nganai, ja jenia karari wata tinkari pantjina warai, mina ngaiana nganala nganai; windri ngaiana milkila, Nauja tinkari ngankaterinani, ngaiana nunkangu jeribaka nganala nganai, ngangau ngaiana ninaia najila nganai, worderu Nauja kantji nganai.

³ Ja pratjananulu, warle ninapini kalkani nunkangu ngamalkai, nau kulikiri ngankateriai, worderu bakana Nauja kulikiri nganai.

⁴ Pratjananulu, warle madlentji ngankai, nulu bakana tjikatjika ngankai, ja madlentji tjikatjika nganai.

⁵ Ja jura milkila, Nauja tinkari ngankaterina wonti madlentji maningala, ja madlentji pani nunkangu nganai.

⁶ Pratjananulu, worana nunkangu ngamai, nulu wata madlentji ngankai; ja pratjananulu, warle madlentji ngankai, nulu ninaia wata najina warai ja wata ngujamana warai.

⁷ Kupa waka worajai, wata kulnujeli jurana karkarkananto. Warle talkula ngankai, nau talku nganai, worderu Nauja talku nganai.

⁸ Warle madlentji ngankai, nau kutjindru nganai, ngangau kutjieli madlentji ngankai ngoperandru. Jendrangundruja Godaia Ngatamura tinkari ngankaterina wonti, Nulia kutjia ngankana teribananto.

⁹ Pratjananulu, worana Godandru dankana warai, nulu wata madlentji ngankai, ngangau tandra nunkani nunkangu parai, ja nau ngandandariai madlentji ngankala, ngangau nau Godandru dankanala.

10 Nunkangu tinkari nganai, worana Godaia kupa ja kutjia kupa nganai. Pratjananulu, warle wata talkula ngankai, nau wata Godandru nganai, jeruja bakana, warle ngatata nunkani wata ngantjai.

11 Ngangau naupini ngantjani jaura nganai, ninaia jura ngoperandru ngarana warai, ngaiana ngantjamalinanto.

12 Wata Kain jeribaka, nau madlentjandru nganana wonti, ja ngatata nunkani naria nandrana wonti; ja minandru nulu nina nandrana wonti? Ngangau ngankana nunkani madlentji nganana wonti, ja nunkanaia ngatataia talku.

(Dakani jaura G. D. 3 Trinitatis)

13 Wata ngaruparanau, ngatata worajai, jurangu mitaia kalakalari-nani.

14 Ngaiana milkila, ngaiana narindru tepia wiringana warai, ngangau ngaiana ngatata ngantjai; warle ngatata wata ngantjai, nau narini wonki ngamai.

15 Pratjananulu, warle ngatatani nunkanani kalakalariai, kana naria nandranietja nganai, ja jura milkila, kana nari nandranietjali tepi ngurali wata nunkangu wonki ngamalkai.

16 Nunkangu ngaiana ngantjana nunkani ngujamana warai, ngangau Nauja tepi nunkani worani patana wonti ngaianangu; ja jeruja ngaiana wilpa nganai, tepi ngatataia worani patala.

17 Warle nunkanipini mitaia poto ngamalkai, ja ngatata nunkani wangiwangi najiai, ja ngara nunkani nunkangu ngurunguru ngankai, worderu Godaia ngantjana nunkangu wonki ngamala nganai?

18 Kupa wakajai, wata ngaiana ngantjananto jaurali kara talieli kara, a-ai, ngankanali ja morlalulali.

19 Nunkangupini ngaiana ngujamai, ngaiana morlalulandru nganai; ja ngaiana ngara ngankalkaterila nganai nunkangu.

20 Ngaiana ngarali ngaianangu ngulkuterkanani, Goda morla pirna nganai ngaianangu ngarani, ja Nulia warupoto ngujamai.

21 Ngantjalu, ngara ngaianangu wata ngulkuterkanani, ngaiana murla ngamalkai Godani;

22 Ja minakulno ngaiana ngatjiai, ngaiana nunkangundru maniai, ngangau ngaiana nunkani jirijiribani jaura ngamalkai, ja ngankai mina nunkangu murlali nganai.

23 Ja naupini nunkani jirijiribani jaura nganai, ngaiana nunkani Ngatamuraia Jesuni Christuni talani morlalu ngundrananto ja ngantjamalinanto, worderu Nulia ngaianangu jirijiribani jaura jinkina wonti.

24 Ja warle nunkani jirijiribani jaura ngamalkai, nau nunkangu ngamai, ja Nauja nunkangu. Ja nunkangupini ngaiana ngujamai, Nauja ngaianangu wonki ngamai Jaolandru, ninaia Nulia ngaianangu jinkina wonti.

4

1 Ngantjalu, wata jaola pratjanani morlalu ngundranau, a-ai, jaola worangu milkimilkiterkanau, tana Godandru nganai kara; ngangau jedikantji Propheta marapu dulkanala mitani.

2 Nunkangu Godaia Jaola ngujamanau: Warle jaolali dikanani, Jesus Christus palkuni wokarana wonti, nau Godandru nganai.

³ Ja warle jaolali wata dikai, Jesus Christus palkuni wokarana wonti, nau wata Godandru nganai, ja naupini tatakani Christuja jaola nganai, nunkangundru jura ngarana warai, nau wokarala nganai, ja nau karari matja mitani nganai.

⁴ Jura Godandru nganai, kupa waka worajai, ja tanana kalalu ngankana warai, ngangau morla pirna Nauja nganai Nauja jurangu, nunkangu nau mitani.

⁵ Tanapini mitandru nganai, jendrangundruja tanali mitandru kaukaubai, ja mitaia tanali ngarai.

⁶ Ngaiana Godandru nganai; warle Goda ngujamai, nulu ngaianana ngarai; worana wata Godandru nganai, nulu ngaianana wata ngarai. Nunkangundru ngaiana morlaluluaia Jaola ja jedibanaia jaola ngujamai.

⁷ Ngantjalu, ngaiana ngantjamaliuantp; ngangau ngantjani Godandru nganai, ja warle ngantjai, nau Godandru dunkana warai, ja nulu Goda ngujamai.

⁸ Warle wata ngantjai, nulu Goda wata ngujamai, ngangau Goda ngantjani nganai.

⁹ Nunkangu Godaia ngantjana tinkari pantjina wonti ngaianangu, ngangau Godali nunkani Ngatamura Kunakulno mitani jinpana wonti, ngaiana nunkangundru tepirinanto.

¹⁰ Nunkangu ngantjana parai, wata ngaiana Goda ngantjana wonti, a ai, Nulia ngaianana ngantjana wonti, ja Ngatamura nunkani jinpana wonti kalala nganananto ngaianani madlentjandru.

¹¹ Ngantjalu, Godali ngaianana jeruja matja ngantjahani, jeruja ngaiana wilpa nganai ngantjamalinanto.

¹² Wata kulnujeli Goda najina wonti; ngaiana ngantjamalinani, jeruja Goda ngaianangu ngamanani, ja nunkani ngantjani ngaianangu manamiri nganai.

¹³ Nunkangundru ngaiana ngujamai, ngaiana nunkangu ngamai ja Nauja ngaianangu, ngangau Nulia nunkani Jaolandru ngaianangu jinkina warai,

¹⁴ Ja ngaiani najina wonti, ja morlalu kurai, Ngaperali Ngatamura jinpana wonti, Nauja mitaia Kulkanipirna nganananto.

¹⁵ Warle dikai, Jesus Godaia Ngatamura nganai, nunkangu Goda nganai, ja nau Godani. ¹⁶ Ja ngaiana ngujamana warai, ja morlalu ngundrana warai ninaia ngantjana, ninaia Godali ngaianangu ngamalkai.

(Dakani jaura G. D. 1 Trinitätis)

Goda ngantjani nganai, ja worana ngantjanani wonki ngamai, nau Godani ngamai, ja Goda nunkangu.

¹⁷ Nunkangu ngantjani ngaianangu manamiri nganai, ngaiana murlali nganananto kalala ditjini; ngangau worderu Nauja nganai, jeruja bakana ngaiana nganai nunkangupini mitani.

¹⁸ Japa wata ngantjanani nganai, a-ai, ngantjanali japa narrai, ngangau japali kalala ngamalkai. Worana japali nganai, nau wata manamiri nganai ngantjanani.

¹⁹ Ngaiana ninaia ngantjai, ngangau Nulia ngaianana ngopera ngantjana wonti.

²⁰ Kulno jatanani: Goda ngato ngantjai, ja nau ngatatani nunkanani kalakalariai, jeruja nau jedikantji nganai; ngangau warle ngatata

nunkani wata ngantjai, nina nulu kantji najiai, worderu nulu Goda ngantjala nganai, ninaia nulu wata najiai?

²¹ Ja ninapini jirijiribani jaura ngaiana nunkangundru ngamalkai: Warle Goda ngantjai, nulu bakana ngatata nunkani ngantjai.

5

¹ Warle morlalu ngundrai, Jesus kantji Christus nganai, nau Godandru matja dankana, ja pratjananulu, warle ninaia ngantjai, nulu nina kantji patana wonti, nulu bakana nina ngantjai, nina nulu kantji patana wonti.

² Nunkangu ngaiana ngujamai, ngaiana Godaia kupa ngantjai, ngaiana Goda ngantjanani ja jirijiribani jaura nunkani ngamalkanani.

³ Ngangau jenia Godaia ngantjana nganai, ngaiana jirijiribani jaura nunkani ngamalkananto, ja jirijiribani jaura nunkani wata mati nganai.

(Dakani jaura Quasimodogeniti ditjini)

⁴ Ngangau warupoto, mina Godandru matja dankana, mita kalalu ngankai; ja naupini kalalu ngankani nganai, nulu mita kalalu ngankana warai: Ngaianani morlalu ngundrana.

⁵ Worana nganai, nulu mita kalalu ngankai? Windri nulu, nulu morlalu ugundrai Jesus Godaia Ngatamura nganai.

⁶ Naupini Nauja nganai, Nauja wokarana wonti ngapali ja kumarali, Jesus Christus, wata windri ngapali, a-ai, ngapali ja kumarali: ja Jaola Nauja nganai, Nulia tinkari ngankai, ngangau Jaola morlalula nganai.

⁷ Ngangau parkulu nganai pariwilpani, tanali tinkari ngankai: Ngaperi, ja Jaura, ja Jaola kulikiri, ja tanapini parkulu kulno nganai.

⁸ Ja parkulu nganai, tanali tinkari ngankai mitani: Jaola ja ngapa ja kumari; ja tanapini parkulu kulno nganai.

⁹ Ngaiana kanaia tinkari ngankani patanani, jeruja Godaia tinkari ngankani morla pirna nganai; ngangau jenia Godaia tinkari ngankani nganai, ninaia Nulia tinkari ngankana wonti nunkani Ngatamurandru.

¹⁰ Warle morlalu ngundrai Godaia Ngatamurani, nulu jenia tinkari ngankani nunkangu ngamalkai. Warle Godani wata morlalu ngundrai, nulu ninaia jedikantji ngankana warai, ngangau nulu wata morlalu ngundrana warai nunkangupini tinkari ngankanani, ninaia Godali tinkari ngankana wonti nunkani Ngatamurandru.

¹¹ Ja naupini tinkari ngankani nganai, Godali ngaianangu tepi ngurali jinkina wonti, ja naupini tepi nunkani Ngatamurani nganai.

¹² Warle Ngatamura ngamalkai, nulu tepi ngamalkai; warle Godaia Ngatamura wata ngamalkai, nulu wata tepi ngamalkai.

¹³ Jenia ngato jurangu dakana warai, ngangau jura milkila nganananto, jura tepi ngurali ngamalkai, ngangau jura Godaia Ngatamuraia talani morlalu ngundrai.

¹⁴ Ja naupini nau manubaku nganai, ninaia ngaiana nunkangu ngamalkai, ngaiana minakulno nunkani jertapaterinali ngatjinani, Nulia ngaianana ngarai.

¹⁵ Ja ngaiana milkila ngananani, Nulia ngananana ngarai, ngaiana minakulno ngatjinani, jeruja ngaiana ngujamai, ngaiana ngatjini ngamalkai, ninaia ngaiana nunkangundru ngatjina warai.

¹⁶ Kulnujeli najinani nunkani ngatata madlentji ngankanani, madlentji kulno wata naria, jeruja nau ngatjinanto, ja Nulia nunkangu tepi jinkila nganai, tanangu, tanali madlentji ngankai wata naria. Madlentji kulno parai naria, wata nunkangundru ngani jatai, nunkangundru ngatjinanto;

¹⁷ Tjikatjika pratjana madlentji nganai, ja bakana madlentji parai wata naria.

¹⁸ Ngaiana milkila, worana Godandru dankana warai, nulu wata madlentji ngankai, a-ai, worana Godandru dankana warai, nau ngamalkateriai, ja kutjieli nina wata patai.

¹⁹ Ngaiana milkila, ngaiana Godandru nganai, ja mita warupoto madlentjani parai.

²⁰ Ngaiana milkila, Godaia Ngatamura wokarana wonti, ja Nulia ngaianangu tjuru jinkina wonti, ngaiana ninaia Mor lalula ngu-jamananto; ja ngaiana Morlalulani nganai, nunkani Ngatamurani Jesungu Christungu. Naupini Goda morlalu nganai ja tepi ngurali.

²¹ Kupa waka worajai, ngamalkaterianau muramurandru.

Dakani jaura 11 Johanningundru

¹ Kaparali, kalkalkani widlani ja nankani ngatanani, tanana ngato ngantjai morlalulani, ja wata windri ngato, a-ai, bakana pratjanali, tanali morlalula ngujamana warai,

² Morlalulandru nauja ngaianangu parai, ja ngaianangunto nganala nganai ngurali.

³ Jurangunto nganala nganai manjula ja kalumiltjamiltjarina ja murla Goda Ngaperandru, ja Kapara Jesu Christungundru, Nauja Ngaperai Ngatamura, morlalulani ja ngantjanani.

⁴ Ngani pirna mankila wapaia, ngangau ngato mankamankana warai, jinkani ngatani morlalulani wirariai, worderu ngaiana Ngaperandru jirijiribani jaura manina wonti.

⁵ Ja karari ngani jinkangu ngatjai, wudlajai, wata jeruja, ngato jinkangu jirijiribani jaura marra dakai kara, a-ai, ninaia ngaiana ngopera ngamalkana wonti: Ngaiana ngantjamalinanto.

⁶ Ja naupini nauja ngantjani nganai: Ngaiana nunkani jirijiribani jaurani wirarinanto. Naupini nauja jirijiribani jaura nganai, ninaia jura ngoperandru ngarana wonti, ngaiana nunkangu wirarinanto.

⁷ Ngangau karkanietja marapu dunkana wonti mitaia, tanali wata dikai Jesus Christus paluku pantjina wonti. Naupini karkarkanietja ja tatakani Christus nganai.

⁸ Ngamalkaterianau, jura tintaiati mina ngaiani ngankana warai, a-ai, ngaiani kalala manamiri maninanto.

⁹ Worana wiringai ja wata ngamai Christuni ngujangujarani, nulu wata Goda ngamalkai; worana Christuni ngujangujarani ngamai, nulu Ngaperi ja bakana Ngatamura ngamalkai.

¹⁰ Kulno jurangu wokaranani, ja ninapini ngujangujara wata padakanani, nina wata pungani patanau, ja nunkangu wata mandurini jaura jinkianau.

¹¹ Ngangau warle nunkangu mandurini jaura jinkiai, nau nunkani ngankana madlentjani ngokateriai.

¹² Ngato marapu ngamalkai jurangu dakala, ja ngato wata ngantjai jauramalkali ja marujeli jenia ngankala, a-ai, ngato ngundrai jurangu wokarala, ja manali manani jurangu jatala, ngangau mankini nganianani manamiri nganananto.

¹³ Jinkangu mandurini jaura jilipai jinkani kakuja ngatanali, nana matja kalkalkana.

Dakani jaura 111 Johanningundru

¹ Kaparali Gajusungu ngantjaluni, nina ngato morlalu ngantjai.

² Ngantjalu, ngato ngantjai, jundru warupotuni tepi ngumu ngamalkananto, ja jidni tepi ngamananto, worderu mungara jinkani tepi ngumu ngamalkai.

³ Ngani pirna mankina piraia, ngatata wora matja wokarana paraia, ja jinkani morlalulandru tinkari ngankana paraia, worderu jidni morlalulani wirariai.

⁴ Mankini morla pirna ngato wata ngamalkai nunkangu, ngarala kupa ngakani morlalulani wirariai.

⁵ Ngantjalu, jundru talku ngankai pratjanani, mina jundru ngankana paraia ngatatani, tana tidnapalara nganai,

⁶ Tanali jinkani ngantjanandru tinkari ngankana paraia mili wolarani, ja jundru ngumu ngankala nganai, jundru tanana ngankingankibanani, worderu Godani talku nganai.

⁷ Ngangau tana dunkana paraia nunkani talandru, ja tanali panila maniai kana kondru.

⁸ Jeruja ngaiana wilpa nganai jenipara patala, ngaiana tanani jelangankanietja pantjinanto morlalulaia.

⁹ Ngato mili wolarani dakana warai, ja Diotrephes, nau pirna ngundrateriai, nulu ngaianana wata patai.

¹⁰ Jendrangundruja, ngani wokaranani, ngato nina mangatandra, nunkani ngankanandru, tanana nulu ngankai, wilpa ngankala nganai, ngangau jaura kaldrieli nau ngaianangu jatajatai, ja morla, nulu bakana ngatata wata patai, ja nulu tanana ngandrawalkai, tana, jenia jertapateriai ngankala, ja tanana mili wolarandru dangai.

¹¹ Ngantjalu, wata madlentjani karipateriau, a-ai, ngumuni. Warle ngumu ngakai, nau Godandru nganai: warle madlentji ngankai, nulu Goda wata najinala.

¹² Pratjanali, ja bakana morlalulali muntali, Demetriusungu jaura ngumu tinkari ngankai, ja bakana ngaiana nunkangundru tinkari ngankai, ja jidni milkila, tinkari ngankani ngaianani morlalu nganai.

¹³ Ngato marapu ngamalkai jinkangu dakala, ja ngato wata ngantjai marujeli ja pitali jenia ngankala.

¹⁴ Ngato ngundrai jidna wolja najila, ngadani ngaldra manali manani kaukaubijiribamalila nganai.

¹⁵ Murla jinkangunto nganaiatimai! Kamanelieli jinkangu mandurini jaura jinpai. Mandurini jaura jinkiau kamanelini tala pilki ja pilkieli.

Dakani janra Judasangundru

¹ Judas, Jesuni Christuni mili ja Jakobani ngatata, tanangu, tanana Goda Ngaperali ngantjana wonti, ja Jesulu Christulu karkana wonti ja ngamalkana wonti.

² Kalumiltjamiltjarina ja murla ja ngantjana jurangu marurinanto milingeru morla.

³ Ngantjalu, ngato jiglerali ngundranani jurangu dakala murlandru, ninaia ngaiana jelali ngamalkai, tanali ngana tartabana warai, jurangu kurukurubani jaura dakala, jura morlalu ngundranandru tirimalinanto, ninaia kana kulikirieli matja manina.

⁴ Ngangau kana palpa tjilkiri wirina warai, tanani tala matja nunkan-gupini kalalani warulandru parai: Kana Goda pani, tanali ngaiananaia Godaia manjula karitjimalkai tjikatjikani, ja Jirijiribanietja ja Kapara kulno ngaianani Jesus Christus kutikutibai.

⁵ Ngato jurani mangatandra wilpa ngankala nganai, ngangau jura pratjana milkila, Kaparali, Nulia kana wolara nunكاني Egypta mitandru matja kulkana, pota mandrula tanali, tana wata morlalu ngundraua wonti, nandrana wonti.

⁶ Ja bakana tanana angela, tanali ngurula tanani wata ngamalkana wonti, a-ai, tanani piri worani patana wonti, Nulia ngamalkana wonti ditji pirnaia kalalaia kanjangari nguralieli ngalpurani.

⁷ Worderu bakana Sodom ja Gomorra ja ngura pudlangu karakara, tanali tanangu jeribaka palakantji ngamana wonti, ja palku nguruni karipaterina wonti, wondrani malka parai kalala turn nguralindru.

⁸ Tanangupini jeribaka bakana tananapini ngapitjaetja palku muru-muru ngankateriai, ngurula waka ngundrai, ja pirnala tanali ngirkibai.

⁹ Michaeli, angelaia kapara, nau kutjini Mosini palkundru jatamalinani, nulu wata wontjana wonti ngirkibanaia kalala jaura jinkila, a-ai, nau jatana wonti: Kaparali jinkangu kalala jinkiatau.

¹⁰ Tanali ngirkibai jenipara potundru, tanangundru tana ko; mina tanali palku tjurujeli, nganti tjuru pani jeribaka, ngujamai, nunkan-gupini tana tintateriai.

¹¹ Jakajai tanangu! Tana Kainani paltuni wirarina wonti, ja kalala maninandru Bileamani tjikatjikani puriterina wonti, ja Koranini tiripatjiritjibanandru palina wonti.

¹² Tanali jurani ngantjani buka pirnani ninta tidatida nganai, ngangau tana ninta pani mirantjati nganai, tana munta ngamalkateriai, talara palku ngapa panieli, tanana watarali waltingai, pita nguja ja tandra pani, pota mandru matja palina, kapara pani;

¹³ Panto pirnaia mandikilla, tanali ninta tanani ngulungaltjariai, wanta ditji waka, tanangu tinkaia ngalpuru parai ngurali.

¹⁴ Tanangupini bakana Henoch, Adamangundru kana mara wora ja mandrula, talpadakana wonti ja jatana wonti: “Mai, Kapara wokarai nunكاني angela kulikirini worangunto jela,

¹⁵ Kalala kurala warupotuni, ja dikidikibala kana Goda pani pratjana, tanani Goda pania ngankana pratjanandru, nunkanali tanali

madlentji ngankana wonti, ja jaura ngurunguru pratjanandru, tanana Coda pania madlentji ngankanietja jatanala.”

¹⁶ Tanapini junka mangatandra, jenipara, tana milingeru jata-jatalkateriai, tanali tanani jertapaterinani wodatarana ngamai, tana manali jaura pirna jatai, ja kanani murlali wondrateriai ngumu ngamalkaterinandru.

¹⁷ Jura, ngantjalu, tanana jaura ngundranau, tanana ngopera Kaparaia Jesuni Christuni Apostel jatana wonti;

¹⁸ Worderu tana jurangu jatana wonti, miljaru ngadalani ngirkibanietja nganala nganai, tana tanani milkirinani Goda panini wirarila nganai.

¹⁹ Tanapini nganai, tana tjirimalkateriai, palkuja kanali tanali, Jaola pani tanali ngamalkai.

²⁰ Jura, ngantjalu, munta wotiterianau jurani morlalu ngundrana kulikiri pirnani Jaola kulikiria ngatjinali;

²¹ Jura munta ngamalkaterianau Godaia ngantjanani, ja kalkanau ngaiananaia Kaparaia Jesuni Christuni kalumil-tjamiltjarmani tepi nguralia.

²² Ja palpa, tana mangangankai, karkarkanau, palpa nguru kulkanau, ja tanana turundru dukaranau;

²³ Palpa pilkini kalumiltjamiltjarianau japali, ja bakana kalakalarianau nunkangu katini, nina palku murumuru ngankana warai.

²⁴ Nunkangu, Nauja ngurunguru nganai jurana kulkala purini panieli, ja terkibala nunkani pirnalaia mudlani madlentji pani jurakokanali,

²⁵ Godani kulnuiu, ngaianani Kulanipirnali, Jesulu Christulu ngaianani Kaparali, nunkangu pirna ngundrala ja pirnala ja ngurula ja jirijiribanala karari ja nguralia warupotuja nganaiatimai! Amen.

Johannini Tinkari ngankani jaura

¹ Jesuni Christuni tinkari ngankani, ninaia Godali nunkangu jinkina wonti, nunkani milini wondrala, mina wolja pantjinanto, ja Nulia jenia malkali wondrana wonti, ja angelali jinpana wonti nunkani milini Johanningu,

² Nulia morlalu kurana wonti Godaia jaura ja Jesuni Christuni tinkari ngankani, pratjana mina nulia najina wonti.

³ Murlali pirna naupini nganai, nulu warapai, ja tana, tanali talpadakani jaura ngarai, ja ngamalkai, mina nunkangu dakana parai; ngangau miljaru karakara nganai!

⁴ Johannes mili wolara mara wora ja mandruni Asiani: Manjula jurangunto nganaiatimai ja murla nunkangundru, Nauja nganala wapaia ja nganana wonti ja wokarai, ja jaola mara wora ja mandrundru, tana nunkani ngamani piria mudlani nganala wapaia,

⁵ Ja Jesu Christungundru, Nauja tinkari ngankanietja talku nganai, Nauja Panturu narindru, ja mitaia kaparaia jirijiribanietja. Nulia ngaianana ngantjana wonti, ja ngaianana kulirkana wonti ngaianani madlentjandru kumarali nunkanali,

⁶ Ja Nulia ngaianana kapara ja Priesta ngankana wonti nunkani Godani ja Ngaperani: Nunkangu pirnala ja ngurula nganaiatimai nguralindru nguralia. Amen.

⁷ Mai, Nauja wokarai talara palkujeli, ja milki warupo-tujeli ninaia najila nganai, ja bakana tanali, tanali ninaia dakana wonti, ja nunkangundru mitaia nguja warupoto juajuangala nganai. Kau, Amen.

⁸ Ngani A ja O nganai, Wonini ja Mudani, Kapara ja Goda jatai, Nauja nganala wapaia ja nganana wonti, ja Nauja wokarai, warupotuja Jirijiribani.

⁹ Ngani Johannes, jurani neji ja ngampu mara ketjaketjanani ja mililani ja Jesuni Christuni manjulani; ngani watiwatini, tala nunkani Patmos, nganana wonti, Godaia jaurandru ja Jesuni Christuni tinkari ngankanandru.

¹⁰ Ngani jaolali Kaparaia ditjini nganana wonti, ja ngakani tokuni ngato ngaijala pirna ngarana wonti, wima koko jeribaka,

¹¹ Naupini jatana wonti: “Ngani A ja O nganai, Ngoperala ja Mudani, ja mina jundru najiai malkali dakamai, ja ninaia jinpamai mili wolara mara wora ja mandruni: Ephesusungu ja Smrynangu ja Pergamumungu ja Thyatirangu ja Sardesungu ja Philadelphiangu ja Laodicäangu.”

¹² Ja ngato najina karitjina wonti ninaia ngaijala najila, nauja ngakangu jatanani; ja ngani matja najina karitjina, ngato praitjaia poto mara wora ja mandru marda maraljendru najina wonti,

¹³ Ja praitjaia poto mara wora ja mandruni terti Kulno, Nauja Kanaia Ngatamura jeribaka, Nauja kati wirti matja widmaterina, ja munambirini matja ngampina tala mandamandali marda maraljendru;

¹⁴ Nauja mangatandra ja para bulu nganana wonti njurdu bulu taleri jeribaka, ja mili nunkani turujaola kulno jeribaka;

¹⁵ Ja tidna nunkani mintjini marda jeribaka, turupirini maralje matja ngankana jeribaka, ja ngaijala nunkani ngapa marapuja tutungana jeribaka;

¹⁶ Ja Nulia mara ngunarani ditji waka mara wora ja mandru ngamalkana wonti, ja nunkani manandru mardakirra tiri tjerkara mandrunto dunkana wonti, ja Nauja mudla ditji pirna jeribaka nganana wonti nauja mintjinani nunkani ngurulali.

¹⁷ Ja ngato ninaia najinani, ngani nunkangu tidnani nari jeribaka purina wonti; ja Nauja mara ngunari ngakangu kuraterina wonti ja jatana wonti: “Wata japali nganau, ngani Ngoperala ja Mudani nganai

¹⁸ Ja Tepi. Ngani nari nganana wonti, ja mai, ngani tepi nganai nguralindru nguralia, ja ngato naria ja turuja mana ngamalkai.

¹⁹ Dakamai, mina jundru najina warai, mina nganala wapaia, ja mina pantjinanto ngadani,

²⁰ Ditji waka mara wora ja mandruja kurukurula, tanana jundru matja najina ngakani mara ngunarani, ja praitjaia poto mara wora ja mandru marda maraljendru. Ditji waka mara wora ja mandru mili wolarai mara wora ja mandruja angela nganai, ja praitjaia poto mara wora ja mandru, jundru matja najina, mili wolarai mara wora ja mandru nganai.”

2

¹ Mili wolarai angelani Ephesusungu dakamai: “Jenia Naupini jatai, Nulia ditji waka mara wora ja mandru ngunarani nunkanani ngamalkai, Nauja wirariai praitjaia poto marda maraljendru mara wora ja mandruni terti:

² Ngani milkila ngankana ngumu jinkani, ja ngankana jinkani, ja manjula jinkani, ja jidni ngandandariai mandrala kana madlentji, ja tanana wontjana warai, tana Apostel dikateriai, ja jenia wata nganai, ja jundru tanana jedikantji mankamankana warai,

³ Ja jundru manjula ngamalkai ja mandrana warai ngakani talandru, ja jidni wata walturina warai.

⁴ Windri ngato jenia jinkangu ngamalkai, jundru ngopera ngantjani worani patana warai.

⁵ Ngundrau, worangundru jidni purina warai, ja madlentjandru karitjiau, ja ngankana ngopera ngankau! Pani kara, ngani jinkangu wokarala nganai wolja, ja ngato jinkani praitjaia poto nunkani pirindru taribala nganai, jidni wata madlentjandru karitjinani.

⁶ Ja jenia jundru ngamalkai, jidni Nikolaitalani ngankanani kalakalariai, tanangu bakana ngani kalakalariai.

⁷ Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai, mina Jaola mili wolarani jatai: “Kalalu ngankanietjani ngato jinkila nganai tepia pitandru tajinanto, nau Godaia Paradiesini terti nganai.”

⁸ Ja mili wolarai angelani Smyrnangu dakamai: “Jenia jatai Ngoperala ja Mudani, Nauja nari nganana wonti ja tepi pantjina wonti:

⁹ Ngani milkila ngankana jinkani, ja ketjaketjana jinkani, ja wangi-wangila jinkani, — ja poto pirna jidni nganai — ja ngirkibanila tanangundru, tana jatai, tana Juda kana nganai, ja jenia wata nganai, a-ai, Satanani jaura punga.

10 Wata kulnundru japali nganau, mina jidni ketjaketjananto. Mai, kutjieli palpa jurangundru kanjangari pungani widmala nganai, jurana wontjananto, ja jura ketjaketjana ngamalkala nganai ditji marapatjana. Wonkitalku nganau narielu, jeruja ngato jinkangu tepia pirapira jinkila nganai!”

11 Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai, mina Jaola mili wolarani jatai: “Kalalu ngankanietjani wata ketjaketjani pantjinanto nari mandrulandru.”

12 Ja mili wolaraiia angelani Pergamumungu dakamai: “Jenia Naupini jatai, Nulia mardakirra tiri tjerkara mandrunto ngamalkai.

13 Ngani milkila ngankana jinkani, ja woderi jidni ngamai; woderi Satanani ngamani piri nganai, ja jundru tala ngakani wonki ngamalkai, ja morlalu ngundrana ngakani wata kutikutibana warai, tanangupini ditjini, tanangu tanali Antipas, tinkari ngankanietja talku ngakani nandrana wonti, woderi Satan ngamai.

14 Windri ngato jinkangu palpa ngamalkai, jundru jerra palpa ngamalkai, tanali Bileamani ngujangujara patai, nulu Balakangu ngujangujara jinkina wonti, Israel ngatamurani kintjakintjarini kurananto, muramuraia poto ngumu tajila ja palakantji ngamala.

15 Jeruja jundru bakana jenipara ngamalkai, tanali Nikolaitalani ngujangujara patai, ninaia ngani kalakalariai.

16 Madlentjandru karitjiau; pani kara, jeruja ngani jinkangu wolja wokarala nganai, ja tanangu tirimalila nganai manaiia mardakirrali ngakanali.”

17 Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai, mina Jaola mili wolarani jatai: “Kalalu ngankanietjani ngato Manna kurukurundru jinkila nganai, ja ngato nunkangu marda bulu jinkila nganai, ja nunkangupini marda buluni tala marra matja dakana, nina wata kulnujeli ngujamai, windri nulu, warle nina maniai.”

18 Ja mili wolaraiia angelani Thyatirangu dakamai: “Jenia Godaia Ngatamura jatai, Nulia milki ngamalkai turujaola kulno jeribaka, ja tidna nunkani mintjini marda jeribaka.

19 Ngani milkila ngankana jinkani, ja ngantjana jinkani, ja morlalu ngundrana jinkani, ja ngamalkijiribani jinkani, ja manjula jinkani, ja mudani ngankana jinkani morla nganai ngoperalani.

20 Windri ngato jenia jinkangu ngamalkai, jundru manuni kurai Jesabel widlani, nam dikateriai Propheta kulno nganala, ja milini ngakanani ngujangujara jinkiai, ja tanana karkarkai palakantji ngamananto, ja muramuraia poto ngumu tajinanto.

21 Ja ngato nankangu miljaru jinkina warai, nani madlentjandru karitjinanto, ja nani wata madlentjandru karitjiai nankani palakantjindru.

22 Mai, ngato nana turarani pirini worala nganai, ja tanana, tana nankangunto palakantji ngamai, ketjaketjana pirnani, tana wata tanani ngankanandru karitjinani.

23 Ja kupa nankani ngato naria nandrana nganai. Ja mili wolara pratjanali ngujamala nganai, ngani Nauja nganai, Nulia kalu ja ngara wontjai, ja ngato jurangu jinkila nganai pilki ja pilki jurani ngankanandru.

24 Jurangu, tana Thyatirangu pinpani ngamai, jeruntjajeli ninapini ngujangujara wata ngamalkai, pratjanani, tanali Satanani mikiri wata

ngujamana warai, worderu tana jatai: Ngato jurangu wata juditji pilki kurala nganai.

²⁵ Windri jenia, mina jura ngamalkai, parparali patau, ngani wokaranantulu.

²⁶ Ja warle kalalu ngankai, ja ngankani ngakani ngamalkai mudana-jelu, nunkangu ngato ngurula jinkila nganai kana koni.

²⁷ Ja nulu tanana ngamalkala nganai marda pitali, ja buluru koko jeribaka tana wokarila nganai, worderu ngato ngakani Ngaperandru maninala.

²⁸ Ja ngato nunkangu ngamaturukuru jinkila nganai.

²⁹ Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai, mina Jaola mili wolarani jatai.”

3

¹ Ja mili wolaraiia angelani Sardesungu dakamai: “Jenia Naupini jatai, Nulia Godaia jaola mara wora ja mandru ja ditji waka mara wora ja mandru ngamalkai: Ngani milkila ngankana jinkani, jundru tala ngamalkai, jidni tepi, ja jidni kantji nari nganai.

² Tepiriau, ja pinpani, jenia nari kupiri nganai, ngurunguru ngankamai, ngangau ngato ngankana jinkani wata manamiri mankamankana warai Godani ngakanani.

³ Jeruja ngundramai, worderu jundru maninala ja ngaranala, ja jenia ngamalkamai, ja madlentjandru karitjiau! Jidni wata tepi ngamanani, jeruja ngani wokarala nganai kurikantji jeribaka, ja jidni ko nganala nganai, mina ditjini ngani jinkangu wokarala nganai.

⁴ Jundru tala palpa Sardesungu ngamalkai, tanali tanani kati wata murumuru ngankaterina warai, ja tana ngakangu jela kati buluni wirarila nganai, ngangau tana talku nganai.

⁵ Kalalu ngankanietja kati bulu widmaterila nganai, ja ngato tala nunkani wata kalingala nganai tepia dakani jaurandru, ja ngato tala nunkani dikala nganai ngakani Ngaperani ja nunkani angela wolarani.”

⁶ Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai, mina Jaola mili wolarani jatai.

⁷ Ja mili wolaraiia angelani Philadelphiangu dakamai: “Jenia Kulikir-ila ja Morlalula jatai, Nulia Davidani mana ngamalkai, Nulia walto ngankai, ja wata kulnujeli nguru ngankala nganai, ja Nulia nguru ngankai, ja wata kulnujeli walto ngankala nganai.

⁸ Ngani milkila ngankana jinkani, Mai, ngato jinkangu mana walto jinkina warai, nina wata kulnujeli nguru ngankala nganai; ngangau jundru ngurula waka ngamalkai, ja jaura ngakani ngamalkana warai, ja tala ngakani wata kutikutibana warai.

⁹ Mai, ngato jinkangu Satanani jaura pungandru palpa jinkila nganai, tanangundru, tana jatai, tana Juda kana nganai, ja jenia wata nganai, a-ai, tana jediai: Mai, ngato ngankala nganai, tana wokarananto, ja jinkangu tidnani ngatjinanto ja ngujamananto, ngato jidna ngantjanala.

¹⁰ Ngangau jundru ngakani manjulaia jaura ngamalkana warai, jeruja ngato bakana jidna ngamalkala nganai wontjani ditjindru, nau wokarala nganai mita maruni, tananaw ontjala, tana mita maruni ngamai.

11 Mai, ngani wolja wokarala nganai; ngamaikamai mina jundru ngamalkai, wata kulnujeli pirapira jinkani maninanto.

12 Kalalu ngankanietja ngato kurala nganai marda tjilpi ngakani Godaia pungani, ja nau wata morla dunkala nganai, ja ngato nunkangu ngakani Godaia tala dakala nganai, ja ngakanaia Godaia ngura tala Jerusalem marraia, nau pariwilpandru ngakani Godandru ngariai, ja ngakani tala marra.”

13 Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai, mina Jaola mili wolarani jatai.

14 “Ja mili wolarai angelani Laodicäangu dakamai: Jenia Nauja Amen jatai, Nauja tinkari ngankanietja morlalu ja talku nganai, Godaia pantjinani wonini.

15 Ngani milkila ngankana jinkani, jidni wata kilpa ja wata turuturu nganai. Jakajai, jidni kilpa kara turuturu kara nganananto!

16 Jeruja, ngangau jidni waruwaru nganai, ja wata kilpa ja wata turuturu, ngato jidna ngakani manandru ngokuworalkala nganai;

17 Ngangau jidni jatai: Ngani poto pirna nganai ja poto pirnarinala, ja ngato panila ngamalkananto, ja jundru wata ngujamai, jidni tjunduru ja dapadapa ja wangiwangi ja butju ja balu nganai.

18 Ngato jidna kurukurubai, ngakangundru buru ngankala marda maralje, nina turujeli matja wontjana, jidni poto pirna pantjinanto, ja kati bulu, jidni widmaterinanto, jinkani baluja ninta wata tinkari pantjinanto; ja wiribani gildi, milki jinkani wiribala, jundru najinanto.

19 Jeruntjaia ngato ngantjai, tanana ngato kurukurubai ja nandrai. Jigleri pantjiau, ja madlentjandru karitjiau!

20 Man ngani manani terkala wapaia ja nandranandralla wapaia; kulnujeli ngaijala ngakani ngaranani, ja mana walto ngankanani, nunkangu ngani wirila nganai, ja nunkangunto tajila nganai, ja nulu ngakangunto.

21 Kalalu ngankanietjani ngato jinkila nganai ngakangu jela ngamani pirini ngakanani ngamana ngarila, worderu ngato bakana kalalu ngankana wonti, ja ngakani Ngaperaija ngamani pirini ngamana ngarina wonti.”

22 Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai, mina Jaola mili wolarani jatai.

4

1 Nunkangupini ngadani ngato najina wonti, ja mai, mana walto pariwilpani; ja ngaijala ngoperalali, nina ngato ngaranala, wima koko jeribaka ngakangu ngankamalina wonti ja jatana wonti: “Taramai ninkikani, ja jeruja ngato jinkangu wondrala nganai, mina nunkangupini ngadani pantjinanto.”

2 Ja nurujeli ngani jaolali nganana wonti. Ja mai, ngamani piri pariwilpani terkana wonti, ja ngamani pirini Kulno ngamana wonti.

3 Ja Nauja naka ngamana wonti, nunkani mudla Jaspis ja Sardis marda jeribaka nganana wonti, ja kurikirra ngamani pirini parana karitjina wonti Smaragd jeribaka.

4 Ja ngamani pirini terkana karitjina wonti marapatjana pota mandru ja mandrumandru ngamani piri, ja tanangupini ngamani pirini pinaru marapatjana pota mandru ja mandrumandru ngamana

wonti, kati bulujeli matja widmaterina, ja tanani mangatandrani pirapira marda maraljendru.

⁵ Ja ngamani pirindru dunkana wonti talara praitji wora ja piltripiltri wora ja ngaijala wora, ja turu jaola mara wora ja mandru ngamani piria mudlani jerkina wonti, tanapini Godaia jaola mara wora ja mandru nganai.

⁶ Ja ngamani piria mudlani milkitjeri panto pirna nganana wonti Krystall jeribaka; ja ngamani pirini terti ja ngamani pirini watiwatini nganti mandru ja mandru nganana wonti, tana milki paruparu ngopera ja ngadani.

⁷ Ja nganti ngoperala pandipandi jeribaka nganana wonti, ja nganti mandrula nganti kuparu jeribaka nganana wonti, ja nganti parkulula mudla ngamalkana wonti kana jeribaka, ja nganti mandru ja mandrula tarani karawara jeribaka nganana wonti.

⁸ Ja nganti mandru ja mandrujeli, pilkipilkieli, ngaru mara wora ja kulno ngamalkai, ja tanali paruparu palarani ja mandrani milki ngamalkai, ja tana wata ngara ngamai, a-ai, ditjini ja tinkani tana jatai: “Kulikiri, kulikiri, kulikiri Kapara Goda, warupotuja Jirijiribani nganai, Nauja nganana wonti, ja nganala wapaia, ja Nauja wokarala nganai.”

⁹ Ja nganti worali kulikiri ja pirna ngandrani ja jurakokani nunkangu jinkinani, Nauja ngamani pirini ngamai, Nauja tepiriai nguralindru nguralia,

¹⁰ Jeruja tana pinaru marapratjana pota mandru ja mandrumandru nunkangu worateriai, Nauja ngamani pirini ngamai, ja nunkangu ngatjiai Nauja tepiriai nguralindru nguralia, ja tanali tanani pirapira ngamani piria mudlani worai ja jatai:

¹¹ “Talku jidni nganai, Kapara ja Goda ngaianini, kulikiri ja pirna ngandrani ja ngurula manila, ngangau jundru warupoto pantjimana wonti, ja jinkani jertapaterinandru tana nganana wonti, ja jundru tanana pantjimana wonti.”

5

¹ Ja ngato najina wonti nunkangupini mara ngunarani, Nauja ngamani pirini ngamai, dakani kulno, mandrani ja tokuni matja dakana, nau kandri malka mara wora ja mandrujeli matja ngurunguru ngankana;

² Ja ngato angela ngurunguru najia wonti ngaijala pirnali maritjinani: “Worana talku nganai ninapini dakanila pirakala ja kandri malka nunkani walto ngankala?”

³ Ja wata kulno pariwilpani ja mitani ja mitani ngarinalu ngurun-guru nganana wonti ninapini dakanila pirakala ja mandrani najila.

⁴ Ja ngani pirna jindrana wonti, ngangau wata kulno talku nganana wonti ninapini dakanila pirakala ja najila.

⁵ Ja pinarandru kulno ngakangu jatai: “Wata jindrau! Mai, pandipandi Juda mardundru, Davidani kaparali, kalalu ngankana wonti, ninapini dakanila pirakala, ja nunkani kandri malka mara wora ja mandru walto ngankala.”

⁶ Ja ngato najina wonti ngamani pirini terti, ja nganti mandru ja mandruni terti, ja pinaru worangu terti, tjipi kuparu terkanani, matja nandrana jeribaka, jurietja mara wora ja inandrunto, ja milki mara

wora ja mandrunto, tana Godaia jaola mara wora ja mandru nganai, tanana matja jinpana mita maruni.

⁷ Ja Nauja wokarana wonti, ja dakani manina wonti nunkangupini ngunarandru, Nauja ngamani pirini ngamana wonti.

⁸ Ja Nulia dakani matja manina, nganti mandru ja mandru ja pinaru marapratjana pota mandru ja mandrumandru tjipi kuparani woraterina wonti, tanali ngamalkana wonti pilki ja pilkieli wilpini poto, ja koko marda maraljendru jerkini poto manamiri, jenia nganai kulikiria ngatjini.

⁹ Ja tanali wima marra wonkai, ja tana jatai: “Talku jidni nganai ninapini dakani manila, ja kandri malka nunkani walto ngankala; ngangau tanali jidna naria nandrana wonti, ja jundru ngaianina Godangu burungankana wonti kumarali jinkanali mardu ja tali ja kana wolara ja nguja warupotundru;

¹⁰ Ja jundru ngaianina Grodangu kapara ngamalkijiribani ja Priesta ngamalkijiribani ngankana wonti, ja ngaiami mitani jirijiribala nganai.”

¹¹ Ja ngato najina wonti ja ngarana wonti angela marapuja ngaijala, tana ngamani pirini ja bakana ngantini ja pinarani terkana karitjinani, ja tana nganana wonti 1,000 mara pratjana, ja 1,000 pota 1,000,

¹² Tana ngaijala pirnali jatana wonti: “Talku Tjipi kuparu nganai, ninaia matja nandrana, ngurula ja poto pirna ja kirila ja ngurungurula ja pirna ngundrani ja kulikirila ja jurakokani manila.”

¹³ Ja pantjimoni warupotujeli, mina pariwilpani ja mitani ngarinalu ja panto pirnani ngamai, ja pratjana, mina tanangupini parai, ngato ngarana wonti jatanani: “Nunkangu, Nauja ngamani pirini ngamai, ja Tjipi kuparani, jurakokani ja pirna ngundrani ja kulikirila ja ngurula nganaiatimai nguralindru nguralia.”

¹⁴ Ja nganti mandru ja mandru jatana wonti: “Amen.” Ja pinaru marapratjana pota mandru woraterina wonti ja ngatjina wonti nunkangu, Nauja tepi nganai nguralindru nguralia.

6

¹ Ja ngato najina wonti, Tjipi kuparali kandri malka kulno mara wora ja mandrundru walto ngankanani, ja ngato ngarana wonti, nganti mandru ja mandrundru kulno jatanani piltripiltria ngaijala pirnali jeribaka: “Kaparau, ja najiau!”

² Ja ngato najina wonti, ja mai, nanto bulu, ja dukaterinietjali wara ngamalkana wonti, ja kulnujeli nunkangu pirapira jinkina wonti, ja nau dunkana wonti kalalu ngankani jeribaka, kalalu ngankala.

³ Ja Nulia kandri malka mandrula walto ngankanani, ngato ngarana wonti nganti mandrula jatanani: “Kaparau!”

⁴ Ja nanto nguru dunkana wonti, nau maralje nganana wonti, ja kulnujeli dukaterinietjani jinkina wonti murla mitandru manila, tana naria nandramalinanto; ja kulnujeli nunkangu mardakirra pirna jinkina wonti.

⁵ Ja Nulia kandri malka parkulula walto ngankanani, ngato ngarana wonti nganti parkulula jatanani: “Kaparau!” Ja ngato najina wonti, ja mai, nanto maru, ja dukaterinietjali marali wontjani pita ngamalkana wonti.

⁶ Ja ngato ngarana wonti ngaijala kulno nganti mandru ja mandruni terti jatanani: “Koko kulno buka tandra pilki mardatandra kulnundru, ja koko parkulu buka tandra pilki mardatandra kulnundru, ja gildi ja waina wata putibamai!”

⁷ Ja Nulia kandri malka mandru ja mandrula walto ngankanani, ngato nganti mandru ja mandrulaia ngaijala ngarana wonti jatanani: “Kaparau!”

⁸ Ja ngato najina wonti, ja mai, nanto putuputuru; ja dukaterinietjaia tala “nari” nganai, ja turu nunkangu karipateriai. Ja kulnujeli tanangu ngurula jinkina wonti mitaia buru mandru ja mandrundru kulno mardakirralli ja mauali ja narieli ja mitaia ngantieli nandralla.

⁹ Ja Nulia kandri malka mara worala walto ngankanani, ngato najina wonti Altarani ngarinalu tanani mungara, tanali tanana nandrana wonti Godaia jaurandru ja tinkari ngankanandru, nina tanali ngamalkana wonti.

¹⁰ Ja tanali ngaijala pirnali maritjina wonti ja jatana wonti: “Wintaranaia, jidni Kaparajai, jidni Kulikirilajai ja Morlalulajai, jundru wata kalala ngundrai, ja ngaianani kumarandru wata kalala jinkiai tanangu, tana mitani ngamai?”

¹¹ Ja kulnujeli tanangu pratjanani kati bulu jinkina wonti, ja tanangu jatana wonti, tana miljaru wordu morla ngara ngamananto, tanangu ngokanantulu, tanani jelimili ja tanani ngatata, tanana tanali bakana naria nandrananto, tanangu jeribaka.

¹² Ja ngato najina wonti, Nulia kandri malka mara wora ja kulnula walto ngankanani, mita wiltjiwiltjina pirna pantjina wonti, ja ditji pirna maru pantjina wonti billi parala jeribaka, ja pira kumari jeribaka pantjina wonti,

¹³ Ja pariwilpala ditji waka wolara wora mitani purina wonti, worderu tandra pitalli tandra nunkani worai, watara pirnali nina wijiawijiabanani.

¹⁴ Ja pariwilpa tildaterina wonti, worderu kanali dakani jaura piltai; ja mardawonpa pratjana ja watiwati pratjana tanani pirindru tiringana wonti.

¹⁵ Ja mitaia kapara wora, ja kana pirna wora, ja kapara wora, ja kana poto pirnanto, ja kana ngurunguru, ja mili pratjana, ja kurakanila pratjana minkani, ja mardawonpaia taltani kurukurumalkaterina wonti.

¹⁶ Ja tana mardawonpani ja marda taldrani jatai: “Ngaianingu purianau, ja ngaianina walpadakanau nunkangupini mudlandru, Nauja ngamani pirini ngamai, ja Tjipi kuparaia tirindru;

¹⁷ Ngangau pudlani tiria ditji pirna wokarana warai, ja worana terkala nganai?”

7

¹ Ja nunkangupini ngadani ngato najina wonti angela mandru ja mandru terkanani mitaia buru mandru ja mandruni, tanali mitaia watara mandru ja mandru patana wonti, wata watara mitani kara panto pirnani kara pita warupotuni kara pulkananto.

² Ja ngato angela nguru najina wonti, nau ditji dunkanandru dunkana wonti, nulu tepia Godaia kandri malka kulno ngamalkana wonti, ja nau ngaijala pirnali angela mandru ja mandruni karkana

wonti, tanangu kulnujeli ngurula jinkina wonti mita ja panto pirna patibala,

³ Ja jatana wonti: “Wata mita, ja wata panto pirna, ja wata pita worana patibamai, ngaiani ngaiananaia Godaia mili tanani milbirani malka kuranantulu.

⁴ Ja ngato ngarana wonti worderuntjani nulu malka kuranala. Kana malkanto 144,000 Israel ngatamura mardu pratjanandru.

⁵ Juda mardundru 12,000 malkanto; Ruben mardundru 12,000 malkanto; Gad mardundru 12,000 malkanto;

⁶ Asser mardundru 12,000 malkanto; Naphthali mardundru 12,000 malkanto; Manasse mardundru 12,000 malkanto;

⁷ Simeon mardundru 12,000 malkanto; Levi mardundru 12,000 malkanto; Isaschar mardundru 12,000 malkanto;

⁸ Sebulon mardundru 12,000 malkanto; Joseph mardundru 12,000 malkanto; Benjamin mardundru 12,000 malkanto.

⁹ Ngadani ngato najina wonti, ja mai, wolara marapu, tanana ngandandarina wintamangula, ja warupotundru ja mardundru ja kana wolarandru ja talindru, tana Godaia ngamani piria mudlani ja Tjipi kuparaia mudlani terkana wonti, kati bulujeli matja widmaterina, ja palma tanangu marani,

¹⁰ Tanali ngaijala pirnali karkana wonti ja jatana wonti: “Murla ngaianani Godani, Nauja ngamani pirini ngamai, ja Tjipi kuparani!”

¹¹ Ja angela warupoto ngamani pirini ja pinaru worangu ja nganti mandru ja mandruni terkana karitjina wonti, ja ngamani piria mudlani woraterina wonti, ja Godani ngatjina wonti,

¹² Ja jatana wonti: “Amen! Jaura ngumu ja kulikirila ja kirila ja jurakokani ja pirna ngundrani ja ngurula ja ngurungurula ngaianani Godani nganaiatimai nguralindru nguralia. Amen!”

¹³ Ja pinaru kulnujeli kalabana wonti ja ngakangu jatana wonti: “Tanapini, kati bulujeli matja widmaterina, warle tana nganai, ja wodajerindru tana wokarana warai?”

¹⁴ Ja ngani nunkangu jatana wonti: “Kaparajai, jidni jenia milkila.” Ja nau ngakangu jatana wonti: “Tana ketjaketjana pirnandru wokarai, ja tanali kati tanani kulirkana warai, ja tanana bulu ngankana warai Tjipi kuparaia kumarali.

¹⁵ Jendrangundruja tana Godaia ngamani piria mudlani terkala wapaia, ja ditjini ja tinkani pungani nunkanani nunkangu mili nganala wapaia. Ja Naupini, Nauja ngamani pirini ngamai, Nulia tanana walpadakala nganai.

¹⁶ Tana wata morla mauali nganala nganai ja wata morla tertieli, ja ditjieli ja woldrali tanana wata morla dakala nganai.

¹⁷ Ngangau Tjipi kuparali, Nauja ngamani pirini terti nganai, tanana ngamalkala nganai, ja tanana tepia ngapa jukaraia wapalkala nganai, ja Godali milkigildi pratjana tanani milkindru kalingala nganai.”

8

¹ Ja Nulia kandri malka mara wora ja mandrula walto ngankanani, pariwilpani dalpura pirna pantjina wonti ditji karitjini jurrawirdi.

² Ja ngato tanana angela mara wora ja mandru najina wonti, tana Godaia mudlani terkanani, ju kulnujeli tanangu wima koko mara wora ja mandru jinkina wonti.

³ Ja angela kulno nguru wokarana wonti, ja Altarani wapana wokarana wirina wonti, ja nulu kuli ngumuja koko ngamalkana wonti; ja kulnujeli nunkangu kuli ngumu marapu jinkina wonti, nulu nina kulikiria ngatjinani ngokananto marda maraljaia Altarani, ngamani piria mudlani.

⁴ Ja kuli ngumuja ngankijiribani kulikiria ngatjinaia tarana wonti angela marandru, Godaia mudlandru.

⁵ Ja angelali kuli ngumuja koko patana wonti, ja nina manamiri ngankana wonti Altaraia turundru, ja nina mitani worana wonti. Ja ngaijala ja piltripiltri ja talara praitji ja mita wiltjiwiltjini pantjina wonti.

⁶ Ja angela mara wora ja mandru, tanali wima koko mara wora ja mandru ngamalkana wonti, ngankingaterina wonti wilpinaia.

⁷ Ja angela ngoperala wilpina wonti, ja marda buru ja turu, kumarali tuldruwana, wokarana wonti, ja kulnujeli nina mitani worana wonti. Ja mitaia buru parkulandru kulno jerkina wonti, ja pitaia buru parkulandru kulno jerkina wonti, ja kanta kuljakulja pratjana jerkina wonti.

⁸ Ja angela mandrula wilpina wonti; ja nulu turujeli jerkini mardawonpa pirna jeribaka panto pirnani worana wonti; ja panto pirnaia buru parkulandru kulno kumari nganana wonti.

⁹ Ja pantjimini, tana tepi ngamalkai panto pirnani, buru parkulandru kulno palina wonti; ja bota pirnaia buru parkulandru kulno nulu teribana wonti.

¹⁰ Ja angela parkulula wilpina wonti, ja ditji waka pirna pariwilpandru purina wonti, nau manja jeribaka jerkina wonti, ja nau ngapakaiari buru parkulandru kulnuni ja ngapajukarani purina wonti.

¹¹ Ja ditji wakaia tala nganai “kaldri pirna” ja ngapaia buru parkulandru kulno kaldri pirna pantjina wonti. Ja kana marapu palina wonti ngapali, ngangau tana kaldri pantjina warai.

¹² Ja angela mandru ja mandrula wilpina wonti. Ja nulu ditji pirnaia buru parkulandru kulno ja pirnaia buru parkulandru kulno ja ditji wakaia buru parkulandru kulno nandrana wonti, jeruja buru parkulandru kulno ngalpuru pantjina wonti, ja ditjia buru parkulandru kulno wata morla mintjina wonti, ja tinka jeribaka.

¹³ Ja ngato najina wonti ja ngarana wonti karawara pariwilpani terti taranani ja maritjinani ngaijala pirnala: “Jakakai, jakajai, jakajai tanangu, tana mitani ngamai, angela parkulaia pinpani wima koko ngaijalandru, tana wilpila nganai.”

9

¹ Ja angela mara worala wilpina wonti, ja ngato ditji waka najina wonti, nau pariwilpandru mitani purina wonti; ja kulnujeli nunkangu mikiraia kutuja mana jinkina wonti.

² Ja nulu mikiraia kutuja mana walto ngankana wonti, ja turutupu kutundru dunkana wonti turupiri pirnaia turutupu jeribaka; ja ditji pirna ja ngarana ngalpuru pantjina wonti kutuja turutupundru.

³ Ja turutupundru pindri dunkana wonti mitani; ja tanali ngurula ngamalkana wonti, worderu katninuntieli mitani ngurula ngamalkai.

⁴ Ja Nauja tanangu jatana wonti, tanali wata mitaia kanta, ja bakana wata kuljakulja, ja bakana wata pita patibananto, a-ai,

windri tananapini kana, tanali wata Godaia malka tanangu milbirani ngamalkai.

⁵ Ja Nulia tanangu ngurula jinkina wonti, tanali tanana wata naria nandrananto, a-ai, tanana jupananto pira mara worawirdi; ja tanani ketjaketjana jenia ketjaketjana jeribaka nganana wonti, katninuntieli kana dakanani jeribaka.

⁶ Ja tanangupini ditjini kanali nari wontila nganai, ja ninaia wata mankamankala nganai; ja tana ngantjala nganai palila, ja nari tanangundru japa mindrila nganai.

⁷ Ja katninuntia malka nanto jeribaka nganana wonti, tirimalinaia matja ngankingana, ja tanangu mangatandrani pirapira marda maralje jeribaka, ja tanani mudla kana mudla jeribaka.

⁸ Ja tanali para ngamalkana wonti widla para jeribaka, ja tanani manatandra pandipandi manatandra jeribaka nganana wonti.

⁹ Ja tanali tirimalini kati ngamalkana wonti tirimalini marda kati jeribaka, ja tanani ngaruja kirara nanto wilpara marapuja ngaijala jeribaka, tana tirimalinaia mindriai.

¹⁰ Ja tanali nura ngamalkai katninunti jeribaka, ja dilka, ja tanani nurani tanani ngurula parai, kana patibala pira mara worawirdi.

¹¹ Ja tanani mitaia kapara kutu mikaraia angela nganai; nunkani tala nganai Judala talini Abaddon, ja Griekala talani Apollyon.

¹² Ketjaketjana ngoperala matja wiringana; mai, ketjaketjana mandru nunkangu ngadaia nganantiai!

¹³ Ja angela mara wora ja kulnula wilpina wonti, ja ngato ngarana wonti ngaijala kulno marda maraljaia Altaraia jurietja mandru ja mandrundru Godani.

¹⁴ Naupini angela mara wora ja kulnulani jatana wonti, nula wima koko ngamalkana wonti: "Tanana angela mandru ja mandru kurakau, tana dupudupu nganai Euphrat ngapa kaiari pirnani."

¹⁵ Ja nulu angela mandru ja mandru kurakana wonti, tana matja ngankingaterina nunkangupini karitjini ditji kulnuja, ditjia, piraia ja kilpawoldraia, kanaia buru parkulandru kulno naria nandrana.

¹⁶ Ja tana dukaterinietja wolara nganana wonti 20,000 pota 10,000; ngato ngarana wonti tanani windamani.

¹⁷ Ja jeruja ngato nanto woranaia mudla najina wonti, ja tanana, tana dukaterina wonti, tanali tirimalini kati turu jeribaka maralje ja bulu ngamalkana wonti, ja nantuja ma ngatandra pandipandi jeribaka, ja tanani manandru dunkai turu ja tupu ja turukandri.

¹⁸ Tanalipini ketjaketjana parkulali kanaia buru parkulandru kulno naria nandrana wonti, turundru ja tupundru ja turukandrindru, nau tanani manandru dunkana wonti.

¹⁹ Ngangau nantuja ngurula tanani manani ja tanani nurani parai; ngangau tanani nura tjutju jeribaka nganai, ja tanali mangatandra ngamalkai, tanalipini tanali patibai.

²⁰ Ja pinpani kana, tanali tanalipini ketjaketjanali wata naria nandrana warai, wata madlentjandru karitjina wonti tanani maraia ngankanandru, tanali wata morla kutjini ja mudlamalkani marda maraljandru ja marda bulundru ja mardandru ja bulurundru ja pitandru ngatjinanto, tanali bulu najiai ja bulu ngarai ja bulu wirariai;

²¹ Ja tana wata madlentjandru karitjina wonti tanani diakantjindru, ja tanani kunkindru, ja tanani palakantjindr n ja kurikantjindru.

10

¹ Ja ngato angela kulno ngurunguru najina wonti pariwilpandru ngarinani talara palkujeli matja widmaterina, ja kurikirra nunkani mangatandrani, ja mudla nunkani ditji pirna jeribaka nganana wonti, ja tidna nunkani turutjilpi jeribaka.

² Ja nulu marani nunkanani dakani jaura waka kulno ngamalkana wonti matja pirakana; ja nulu tidna ngunari panto pirnani ja tidna worangantju mitani terkana wonti;

³ Ja nau ngaijala pirnali maritjina wonti, worderu pandipandi kaldrintjariai; ja nau maritjinani, piltripiltri mara wora ja mandrujeli ngaijalali tananali kaukaubana wonti.

⁴ Ja piltripiltri mara wora ja mandrujeli matja kaukaubana, ngani jertapaterina wonti dakala, ja ngato ngaijala kulno pariwilpandru ngarana wonti ngakangu jatanani: “Kandrieli ngurunguru ngankamai, mina piltripiltri mara wora ja mandrujeli matja kaukaubana, ja wata jenia dakamai!”

⁵ Ja naupini angela, ninapini ngato panto pirnani ja mitani terkanani najina warai, mara ngunari ngutaterina wonti pariwilpaia,

⁶ Ja nulu jaura morlalu kurana wonti nunkangu, Nauja nguralindru nguralia tepi nganai, Nulia pariwilpa ja mina nunkangu parai, ja mita ja mina nunkangu parai, ja panto pirna ja mina nunkangu parai, pantjimana wonti, kararindru miljaru wata morla nganala nganai;

⁷ A-ai, angela mara wora ja mandrulaia ngaijala ditjini, nau wilpinani, bakana Godaia kurukurula mudala nganai, worderu nulu milini nunkanani Propheta worangu kaukauba na wonti.

⁸ Ja naupini ngaijala, nina ngato pariwilpandru ngarana wonti, nakaldra ngakangu jatana wonti: “Wapau, pirakani dakani jaura waka angelaia marani, nauja panto pirnani ja mitani terkai, maniau!”

⁹ Ja ngani angelani wapana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jinkiau ngakangu ninapini dakani jaura waka!” Ja nau ngakangu jatana wonti: “Maniau ja tajiau ninaia, nauja kaldri nganala nganai jinkani mandrani, ja manani jinkanani nauja mardu nganala nganai pitjambu jeribaka.”

¹⁰ Ja ngato nina dakani jaura waka angela marandru manina wonti ja nina tajina wonti; ja nau manani ngakanani mardu nganana wonti pitjambu jeribaka, ja ngato nina matja tajina, nau kaldri nganana wonti mandrani ngakanani.

¹¹ Ja nau ngakangu jatana wonti: “Jundru nakaldra talpadakananto kana wolarani ja ngujani ja talini ja mitaia kapara marapuni.”

11

¹ Ja kulnujeli ngakangu pita kanta pita jeribaka jinkina wonti ja jatana wonti: “Terkala tarau ja wontjau worderunu Godaia punga ja Altara ju tanana, tana nunkangu ngatjiai,

² Ja ninaia piri, nauja Godaia pungani palarani, worani patau, ja ninaia wata wontjau, ngangau nauja kana koni parai, ja tanali ngura kulikiri tidnali nankala nganai pira marapratjana pota mandrumandru ja mandru.

³ Ja ngato ngakani tinkari ngankanietja mandruni jinkila nganai, pudlali talpadakala nganai ditji 1,260, billi matja widmaterina.

⁴ Pudlapini mani nindri mandru ja praitjaia poto mandru nganai, pudla mitaia Godani terkala wapaia.

⁵ Ja kulnujeli ngundranani pudlana patibala, jeruja turu pudlani manandru dunkai, ja pudlani talpala tajiai; ja kulnujeli ngundranani pudlana patibala, nau jeruja palinanto.

⁶ Pudlalipiui ngurula ngamalkai pariwilpa ngurunguru ngankala, wata talara godananto pudlani talpadakanaia ditjini, ja pudlalipini ngurula ngamalkai ngapani, ninaia kumaraia karitjimalkala, ja mita ketjaketjana pilki ja pilkieli nandrara, jeruntjaia pota pudlali ngantjanani.

⁷ Ja pudlali pudlani tinkari ngankani matja mudana, jeruja naupini nganti, nau kutu mikarandru dunkai, pudlangu tirimalila nganai, ja pudlana nari ngankala nganai.

⁸ Ja pudlani nari palku ngura pirnani paltuni paraia nganai, nina tanali dikai Sodom ja Egypta, wodajeri bakana tanali pudlani Kapara kunarkuni katibana wonti.

⁹ Ja palpali kana wolarandru ja mardundru ja talindru pudlani nari palku najila nganai ditji parkulu ja ditji jura, ja tanali pudlani nari palku wata nari kutuni kurala nganai.

¹⁰ Ja tanali, tana mitani ngamai, pudlangundru mankila nganai, ja jurakokala nganai, ja jinkini poto jinpijiribamalila nganai, ngangau pudlalipini Prophetali tanana jupana wonti, tana mitani ngamai.

¹¹ Ja ditji parkulani ja ditji jurani Godandru tepia jaola pudlangu wirina wonti, ja pudla tidnali terkana wonti, ja japa pirna tanangu pantjina wonti, tanali pudlana najinani.

¹² Ja pudlali ngaijala pirna pariwilpandru ngarana wonti pudlangu jatanani: “Taralumai ninkidani!” Ja pudla pariwilpani tarana wonti talara palkujeli; ja pudlani talpali pudlana najina wonti.

¹³ Ja nunkangupini ditjini mita wiltjiwiltjina pirna wokarana wonti, ja nguraia buru marapratjanandru kulno tampurina wonti, ja mita wiltjiwiltjinali 7,000 kana palimana wonti, ja tana pinpanila japali pirna pantjina wonti, ja pariwilpaia Godani pirna ngundrana wonti.

¹⁴ Ketjaketjana mandrula matja wiringana; mai, ketjaketjana parkulula nurujuli wokarai!

¹⁵ Ja angela mara wora ja mandrula wilpina wonti, ja ngaijala pirna marapu pariwilpani pantjina wonti, tana jatana wonti: “Mitaia milila ngaiananaia Kaparaia ja nunkanaia Christuja pantjina warai, ja Nulia jirijiribala nganai nguralindru nguralia.”

¹⁶ Ja pinaru marapratjana pota mandru ja mandru, tana tanani ngamani pirini ngamala wapaia Godaia mudlani, tana mudlali woraterina wonti ja Godani ngatjina wonti,

¹⁷ Ja jatana wonti: “Ngaiani jidna jurakokai, Kaparajai, Godajai, warupotuni Jirijiribaniai, jidni nganala wapaia ja nganana wonti ja wokarala nganai, ngangau jundru ngurula pirna jinkani manina warai, ja jirijiribani matja wonina!

¹⁸ Ja kana warai tiri pantjina wonti, ja tiri jinkani ja naria ditji wokarana warai kalala jinkila, ja kalala jinkila jinkani milini Propheta

worangu ja kulikirini ja tanangu, tana jinkani talandru japali nganai, wakani ja pirnani, ja teribala tanana, tanali mita madlentji ngankai!”

¹⁹ Ja Godaia punga pariwilpani piririna wonti, ja nunkanaia Testamentaia pirra kulikiri nunkani pungani wondraterina wonti, ja talara praitji worana ja ngaijala worana ja piltripiltri worana ja mita wiltjiwiltjina worana ja mardu buru pirna pantjina wonti.

12

¹ Ja malka pirna pariwilpani wondraterina wonti: Widla kulno, ditji pirna matja widmaterina, ja ditji pira nankangu tidnani, ja nankangu mangatandrani pirapira ditji waka marapratjana ja mandrundru.

² Ja nani mandrantju nganana wonti, ja kupa dankani ketjaketjanani nani maritjina wonti.

³ Ja malka kulno nguru pariwilpani wondraterina wonti, ja mai, Dracha pirna maralje turu jeribaka, nau mangatandra mara wora ja mandru ja jurietja marapratjana ngamalkana wonti, ja nunkani mangatandra worani Diadema mara wora ja mandru;

⁴ Ja nulu nurali nunkanali pariwilpaia ditji wakaia buru parkulandru kulno tarpana wonti, ja tanana mitani worana wonti. Ja Dracha widlani mudlani terkana wonti, nandru dankananto, nulu kupa nankani julkananto, nandru matja dankana warai.

⁵ Ja nandru kupa kanku kantji patana wonti, nulu kana wolara warupoto marda pitali ngamalkananto. Ja kupa nankani ngaramarlarina wonti Godani ja nunkani ngamani pirini.

⁶ Ja widla pitaraija japa mindrina wonti, naka nandru phi kulno ngamalkana wonti, nina Godali nankangu ngankingana wonti, nani naka tepirinanto 1,260 ditji.

(Dakani jaura Michaelis ditjini)

⁷ Ja tirimalini pariwilpani nganana wonti; Michael ja angela wolara nunkani tirimalina wonti Drachani; ja Drachali ja angela wolara nunkani tirimalina wonti,

⁸ Ja tana wata ngurunguru nganana wonti, ja wata morla piri tanangu pariwilpani nganana wonti.

⁹ Ja Nulia Dracha pirna, nina tjutju waru, jenia wondrai kutji ja Satan, nulu mita maru karkarkai, mitani worana wonti, ja bakana nunkani angela nunkangunto worana wonti.

¹⁰ Ja ngato ngaijala pirna pariwilpani ngarana wonti jatanani: “Karari murla ja ngurula ja milila Godaia ngaiananaia ja ngurungurula nunkani Christuja pantjina warai; ngangau ngaiananaia ngatataia ngulkuterkanietja matja teribana warai, nau tanangundru ngulkuterkai Godani ditjini ja tinkani.

¹¹ Ja tanali nina kalalu ngankana warai Tjipi kuparaia kumarandru, ja tanani tinkari ngankanaia jaurandru, ja tanali tanani tepi wata ngantjana warai narielu.

¹² Jendrangundruja jurakokanau jura pariwilpa worajai, ja jura, jura tanangu ngamai! Jakajai mitani ja panto pirnani, ngangau kutji ngarina warai jurangu, tiri pirna, ngangau nulu ngujamai, miljaru nunkani wordu nganai.”

13 Ja Dracha najinani, Nulia nina mitani matja puribana, nau nankangu widlani tirikaripaterina wonti, nandru kupa kanku matja dankana warai.

14 Ja widlali karawara ngani mandru manina wonti, nani pitaraia nankani piria tarananto, naka nani tepirinanto miljaru kulno ja miljaru mandru ja miljaru jura, tjutjuni mudlani kurukuru worita.

15 Ja tjutjueli widlani ngadani nunkani manandru ngapa dunkalkana wonti ngapa kaiari jeribaka, nana ngapa kaiarali waltananto.

16 Ja mitali widlani marangokana wonti; ja mita mana terkana wonti, ja ngapa kaiari julkana wonti, nina Drachali manandru dunkalkana warai.

17 Ja Dracha widlani tiri pantjina wonti, ja wapana wonti tirimalila nankanani kupa wolarani, tanali Godaia jirijiribani jaura ngamalki-jiribai, ja Jesuni tinkari ngankani ngamalkai,

18 Ja ngani panto pirnaia dirkalani ngalarani terkana wonti.

13

1 Ja ngato najina wonti panto pirnandru nganti kulno dunkana taranani, nulu jurietja marapatjana ja mangatandra mara wora ja mandru ngamalkana wonti, ja nunkani jurietjani Diadema marapatjana, ja nunkani mangatandra worangu ngirkibani tala.

2 Ja naupini nganti, nina ngata najina wonti, kintala tiri jeribaka nganana wonti, ja tidna nunkani kintala nguja pilki tidna jeribaka, ja mana nunkani pandipandi mana jeribaka. Ja Drachali nunkangu ngurula nunkani ja ngamani piri nunkani ja pirnala nunkani jinkina wonti.

3 Ja ngato najina wonti, nunkani mangatandra kulno matja naria nandrana jeribaka, ja nunkani naria tapa tepi pantjina wonti, ja mitaia warupoto pirna ngaruparana wonti ja ngantini karipaterina wonti.

4 Ja tana Drachangu ngatjina wonti, ngangau nulu ngantini ngurula jinkina wonti, ja tana ngantini ngatjina wonti ja jatana wonti: “Worana nunkangupini ngantini jeribaka nganai? Worana ngurunguru nganai nunkangu tirimalila?”

5 Ja kulnujeli nunkangu mana jinkina wonti poto pirna ja ngirkibani jatala, ja kulnujeli nunkangu ngurula jinkina wonti, pira marapatjana pota mandrumandru ja mandru jenia ngankala.

6 Ja nau mana piririna wonti Godani, ja nunkani talani, ja nunkani pungani, ja tanana, tana pariwilpani ngamai, ngirkibala.

7 Ja kulnujeli nunkangu ngurula jinkina wonti kulikirini tirimalila, ja tanana kalalu ngankala; ja kulnujeli nunkangu ngurula jinkina wonti mardu ja kana wolara ja tali ja nguja pratjanani.

8 Ja pratjanali, tana mitani ngamai, nunkangu ngatjila nganai, tanani tala wata dakani parai mita pantjimanandru Tjipi kuparaia tepia jaurani, ninaia matja nandrana.

9 Warle talpa kulno ngamalkai, nulu ngaraiatimai!

10 Kulnujeli kanjangari pungani widmanani, nau kanjangari pungani wirila nganai; kulnujeli mardakirrali nandranani, nau mardakirrali palinanto. Ninkida kulikiria manjula ja morlalu ngundrana.

¹¹ Ja ngato najina wonti nganti nguru mitandru dunkana taranani, nulu jurietja mandru ngamalkana wonti tjipi kuparali jeribaka, ja nau Dracha jeribaka jatana wonti.

¹² Ja nulu nganti ngoperala ngurula pratjana nunkangu mudlani ngankai, ja nulu ngankai, mita ja tanana, tana nunkangu ngamai, nganti ngoperalani ngatjinanto, nunkani naria tapa tepi pantjina warai.

¹³ Ja nulu malka pirna ngankai, ja bakana turu pariwilpandru ngarilkai kanani mudlani,

¹⁴ Ja nulu karkarkai tananapini, tana mitani ngamai, tanangupini malkandru, tanana nulu maninala, tanana ngankala nganti mudlani, ja nulu jirijiribai tanangu, tana mitani ngamai, mudlamalka ngankala nunkangupini, nulu marda kirraia tapa ngamalkai, ja tepi pantjina warai.

¹⁵ Ja kulnujeli nunkangu ngurula jinkina wonti nganti mudla malkani jaola jinkila, jeruja ngantia mudla malka bakana kaukaubana wonti, ja nulu ngankai, pratjanali, tanali nganti mudla malkani wata ngatjinani, palinanto.

¹⁶ Ja nulu ngankai, pratjana, wakali ja pirnali, poto pirnantali ja wangiwingieli, kurakanilali ja milieli, malka kulno mara ngunarani kara, milbirani kara, kuraterinanto,

¹⁷ Ja wata kulnujeli buru ngankananto kara jinkinanto kara, windri nulu, warle ninapini malka ngamalkai: Ngantia tala kara, ngantia wintamani malka kara.

¹⁸ Ninkida kirila nganai. Warle tjuru ngamalkai, nulu ngantia malka mindamaiatinimai, ngangan naupini kana windamani nganai, ja nunkani windamani 666 nganai.

14

¹ Ja ngato najina wonti, ja mai, Tjipi kuparu Zion mardawonpani terkana wonti, ja nunkangu jela 144,000, tanali tala nunkani, ja nunkanaia Ngaperaiia tala milbirani dakani ngamalkana wonti

² Ja ngato ngaijala pariwilpandru ngarana wonti ngapa pirnaia ngaijala jeribaka, ja piltripiltri pirnaia ngaijala jeribaka, ja naupini ngaijala, nina ngato ngarana, wima kata ngankanietjandru jeribaka nganana wonti, tanali wima katali tananali jadjadibanani.

³ Ja tanali wima marra wonkai ngamani piri mudlani, ja nganti mandru ja mandru mudlani, ja pinaru worangu mudlani, ja wata kulno ngurunguru nganana wonti nina wima kiririla, windri tanapini 144,000, tanana buru ngankanala mitandru.

⁴ Tanapini nganai, tanali widlali wata murumuru ngankatarina wonti; ngangau tana ngameri nganai; tanapini nganai, tana Tjipi kuparani karipateriai, wodajeri Nauja wapai. Tananapini Nulia kanandru burungankana wonti ngoperala Godangu ja Tjipi kuparaia.

⁵ Ja tanani manani jedini pani maukamankana wonti, ngangau tana madlentji pani nganai Godaia ngamani pirini.

⁶ Ja ngato angela nguru najina wonti, nau pariwilpani terti tarana wonti, ja nulu ngantjani jaura ngurali ngamalkana wonti, tanangu kaukaubala, tana mitani ngamai, ja kana wolara pratjanani, ja mardu pratjanani, ja tali pratjanani, ja nguja pratjanani;

7 Nau ngaijala pirnali jatana wonti: “Godandru japali ngamanau, ja nunkangu pirna ngundranau, ngangau nunkani kalalaia ditji wokarana warai, ja nunkangu ngatjianau, Nulia pariwilpa ja mita ja panto pirna ja ngapa jukari pantjimana wonti!”

8 Ja angela kulno nguru karipaterina wonti ja jatana wonti: “Matja tampurina, matja tampurina, Babylon ngura pirna, nulu nunkani palakantjia tiria wainali kana wolara warupoto kaljura ngankana wonti.”

9 Ja angela kulno morla, parkulula, nau pudlangu karipaterina wonti ja ngaijala pirnali jatana wonti: “Kulnujeli ngantini kara nunkani mudlamalkani kara ngatjinani, ja nunkani malka milbirani kara marani kara maninani,

10 Nulu tapala nganai Godaia tiria wainandru, ninaia Nulia nangana wonti, nauja talku nganai, nunkanaia tiria kokuni, ja turujeli ja turukandrieli nina jupala nganai angela kulikiria mudlani ja Tjipi kuparaia mudlani.

11 Ja tanani ketjaketjanaia tuputupu tarai nguralindru nguralia, ja tana ngara ngamani pani ngamalkai ditjini ja tinkani, tanapini, tana ngantini ja nunkani mudla malkani ngatjinani, ja warle nunkani talaia malka maninani.

12 Ninkida kulikiria manjula nganai, ninkida tana nganai, tanali Godaia jirijiribani jaura ja morlalu ngundrana Jesungu ngamalkai.”

13 Ja ngato ngaijala ngarana wonti pariwilpandru ngakangu jatanani: “Dakamai: Murlali pirna tanapini narila nganai, tana Kaparani paliai kararindru; kau, Jaola jatai, tanana tanani ngankanandru ngara ngamananto, ngangau tanani ngankana tanangu karipateriai!”

14 Ja ngato najina wonti, ja mai, talara palku bulu, ja talara palkuni kulno ngamana wonti kanaia ngatamura jeribaka, nulu mangatandrani pirapira marda maraljandru ngamalkana wonti, ja marani nunkanani kirra tjer kara.

15 Ja angela nguru morla Godaia pungandru dunkana wonti, ja nau ngaijala pirnali karkana wonti nunkangu, nau talara palkuni ngamana wonti: “Jinpamai kirra jinkani ja kampamai, ngangau kampani ditji wokarana warai, ngangau mitaia kampani matja talkurina warai.”

16 Ja naupini, nau talara palkuni ngamana wonti, kirra nunkani mitani worana wonti, ja mitani matja kampana warai.

17 Ja angela nguru pariwilpaia Godaia pungandru dunkana wonti, nulu bakana kirra tjer kara ngamalkana wonti.

18 Ja angela nguru Altarandru dunkana wonti, nulu ngurula ngamalkana wonti turuni, ja nulu ngaijala pirnali karkana wonti nunkangu, nulu kirra tjer kara ngamalkana wonti: “Kirra tjer kara jinkani jinpamai, ja waina tandra mitaia waina pitandru wokaribamai, ngangau nunkani tandra talkurina warai.”

19 Ja angelali kirra nunkani mitani worana wonti, ja nulu mitaia waina pitandru kampana wonti, ja nina Godaia tiria nankani punga pirnani worana wonti.

20 Ja tanali nankana wonti ngura palarani, ja kumari nankani pungandru dunkana wonti nantuja manajelu Statia 1,600 worita.

15

¹ Ja ngato malka nguru pariwilpani najina wonti, nau pirna ja ngaruparani: Angela mara wora ja mandrujeli, tanali mudani ketjaketjana mara wora ja mandru ngamalkana wonti, ngangau tanangu Godaia tirila mudana warai.

² Ja ngato panto pirna milki tjerindru jeri najina wonti, turujeli matja dultruwana; ja kalalu ngankanietja worana ngantini ja nunkani mudlamalkani ja nunkani talaia windamani panto pirnani milki tjerindru terkanani, tanali Godaia wima kata ngamalkana wonti.

³ Ja tanali Mosini Godaia milia wima ja Tjipi kuparaia wima wonkai ja jatai: “Pirna ja ngaruparani ngankana jinkani nganai, Kaparajai, Godajai, warupotuja Jirijiribaniai, talku ja morlalu palto jinkani nganai, jidni kana wolaraia Kaparajai!

⁴ Worana jinkangundru wata japali nganananto, Kaparajai, ja tala jinkani wata jurakokananto? Ngangau jundru kulnulu kulikiri nganai. Ngangau kana wolara warupoto wokarala nganai, ja jinkangu pantjaterkana ngarila nganai, ngangau jinkani talkula tinkari pantjina warai,”

⁵ Ja ngadani ngato najina wonti, ja mai, Godaia tinkari ngankanaia punga pariwilpani piririna wonti.

⁶ Ja angela mara wora ja mandru Godaia pungandru dunkana wonti, tanali ketjaketjana mara wora ja mandru ngamalkana wonti, kati kulikirieli ja kintjalkurujeli matja widmaterina, ja munambirini ngampina mantamanta marda maraljali.

⁷ Ja kulnujeli nganti mandru ja mandrundru angela mara wora ja mandruni marda maraljaia koko mara wora ja mandru jinkina wonti, tana manamiri nganana wonti Godaia tirieli, Nauja nguralindru nguralia tepi.

⁸ Ja Godaia punga manamiri nganana wonti turutupujeli Godaia pirnalandru ja nunkani ngurulandru, ja kulno ngandandarina wonti Godaia pungan wirila, angela mara wora ja mandruja ketjaketjana mara wora ja mandru mudanantulu.

16

¹ Ja ngato ngarana wonti ngaijala pirna Godaia pungandru, angela mara wora ja mandruni jatanani: “Wapanau, ja Godaia tiria koko mara wora ja mandru nanganau mitani!”

² Ja ngoperala dunkana wonti, ja nulu koko nunkani mitani nangana wonti. Ja tanangupini kanani kima madlentji ja ketjaketjani pantjina wonti, tanali ngantia malka ngamalkai, ja tana nunkani mudlamalkani ngatjiai.

³ Ja angela mandrulali koko nunkani nangana wonti panto pirnani, ja nau kumari pantjina wonti kana narindru jeribaka, ja nganti tepi warupoto panto pirnani palina wonti.

⁴ Ja angela parkulali koko nunkani nangana wonti ngapa kaiarani ja ngapa jukarani, ja jenia kumari pantjina wonti.

⁵ Ja ngato ngapaia angela jatanani ngarana wonti: “Talku jidni nganai, jidni nganala wapaia, ja jidni nganana wonti, jidni Kulikiriai, ngangau jundru jenipara kalala jinkina warai,

⁶ Ngangau tanali kulikiria ja Prophetaia kumari nangana wonti, jendrangundruja jundru tanangu kumari jinkina warai tapananto, jenia tanangu talku nganai.”

⁷ Ja ngato Altara jatanani ngarana wonti: “Kau, Kaparajai, Goda ngurungurujai, morlalu ja talku kalala jinkani nganai.”

⁸ Ja angela mandru ja mandrulali koko nunkani nangana wonti ditji pirnani, ja kulnujeli nunkangu jinkina wonti kana turujeli wiriwiribananto.

⁹ Ja turu pirnali kana wiriwirina wonti, ja tanali Godaia tala ngirkibana wonti, Nulia ngurula ngamalkai tanangupini ketjaketjanani, ja tana wata madlentjandru karitjina wonti, nunkangu pirna ngundrala.

¹⁰ Ja angela mara woralali koko nunkani nangana wonti nganti ngamani pirini, ja milila nunkani ngalpuru nganana wonti, ja tana tali mataterina wonti ketjaketjanandru,

¹¹ Ja tanali pariwilpaia Goda ngirkibana wonti tanani ketjaketjanandru ja tanani kimandru, ja tanali wata madlentjandru karitjina wonti tanani ngankanandru.

¹² Ja angela mara wora ja kulnulali koko nunkani nangana wonti Euphrat kaiari pirnani, ja ngapa nunkani mujarina wonti, ngangau mitaia kaparaia palto ditji duncanandru ngankingananto.

¹³ Ja ngato najina wonti Drachaia manandru ja ngantia manandru ja jedikantji Prophetaia manandru kutji murumuru parkulu kalatiri jeribaka dunkana wonti.

¹⁴ Tana kutjia jaola nganai, tanali malka ngankai, ja tana dunkai mita maruja mitaia kaparani, tanana kampala Godaia ngurunguruja ditji pirnaia, tirimalinaia.

¹⁵ Mai, ngani wokarai kurikantji jeribaka. Murlali pirna naupini nganai, nau tepi ngamai, ja kati nunkani ngamalkijiribai, nau wata balu wirarinanto, ja tanali ninta nunkani wata najinanto.

¹⁶ Ja Nulia tanana mapana wonti nunkangupini pirini, nina tanali Juda kana talini dikai: Harmageddon.

¹⁷ Ja angela mara wora ja mandrulali koko nunkani nangana wonti ngaranani, ja ngaijala pirna Godaia pungandru ja ngamani pirindru dunkana wonti jatanani: “Matja mudana warai.”

¹⁸ Ja talara praitji ja ngaijala ja piltripiltri wora pantjina wonti, ja mita wiltjiwiltjina pirna pantjina wonti, jenipara wata pota kulno pantjina wonti jendrangutandru kana mitani ngamai, jeruja pirna naupini wiltjiwiltjina nganana wonti.

¹⁹ Ja ngura pirna buru parkulu pantjina wonti, ja kana wolaraia ngura tampurina wonti, ja Godali Babylon pirna ngundrana wonti, nunkangu tiri pirnaia waina koko nunkani jinkila.

²⁰ Ja watiwati warupoto japa mindrina wonti, ja mardawonpa warupoto wata morla parana wonti.

²¹ Ja marda buru Talenta jeribaka pariwilpandru godana wonti kanani; ja kanali Goda ngirkibana wonti marda buruja ketjaketjanandru, ngangau ketjaketjana nunkani pirna nganana wonti.

17

¹ Ja angela mara wora ja mandrundru kulno, tanali koko mara wora ja mandru ngamalkana wonti, ngakangu wokarana wonti ja

jatana wonti: “Kaparau, ngato jinkangu palakantji widla pirnaia kalala wondrala nganai, nani ngapa marapuni ngamai,

² Nankangu mitaia kapara palakantji ngamana wonti, ja mitaia kana wolara kaljura pantjina wonti nankani palakantjia wainandru.”

³ Ja nulu ngana jaola pitaraia wapalkana wonti. Ja ngato widla kulno najina wonti nganti maraljani dukaterinani, naupini manamiri nganana wonti ngirkibani talandru, ja nulu mangatandra mara wora ja mandru ja jurietja marapatjana ngamalkana wonti.

⁴ Ja widla matja widmaterina warai kati ngumujeli ja maraljali, ja tokuni marda maraljali ja marda ngumujeli ja kaldratieli matja wiribana, ja nandru marani marda maraljaia koko ngamalkana wonti, nankani palakantjia ja murumuruja tjautjaundru manamiri,

⁵ Ja nankani milbirani tala parana wonti, kurirpi kulno: “Babylon pirna, palakantjia ja mitaia tjikatjikaia ngandri!”

⁶ Ja ngato widla najina wonti parawaranani kulikiria kumarandru ja Jesuni tinkari ngankanietjaia kumarandru; ja ngani pirna ngaruparana wonti, ngato nana najinani.

⁷ Ja angela ngankangu jatana wonti: “Minandru jidni ngaruparai?” Ngato jinkangu wondrala nganai widlaia ja ngantia kurukurula, nulia nana mandrai, nulia mangatandra mara wora ja mandru ja jurietja marapatjana ngamalkai.

⁸ Naupini nganti, ninaia jundru matja najina, nauja nganana wonti ja wata nganai, ja nauja kutundru dunkala nganai, ja turuni ngarila nganai, ja tanapini ngaruparala nganai, tana mitani ngamai, tanani tala wata tepia dakani jaurani parai mitaia pantjimanandru, tanali nganti najinani, nauja nganana wonti, ja nauja wata nganai, ja kantji nganala nganai.

⁹ Ninkida tjuru nganai, nulu kirila ngamalkai: Mangatandra mara wora ja mandru mardawonpa mara wora ja mandru nganai, tanangupini widla ngamai,

¹⁰ Ja tana kapara mara wora ja mandru nganai. Mara wora matja purina warai, kulno nganala wapaia, kulno morla wata wokarana warai, ja nau wokaranani, nau miljaru wordu ngamananto.

¹¹ Ja naupini nganti, nauja nganana wonti ja wata nganai, nauja mara wora ja parkulula nganai, ja nauja mara wora ja mandrundru kulno nganai, ja nauja tintateriai.

¹² Ja jurietja marapatjana, jundru matja najina, mitaia kapara marapatjana nganai, tanali wata milila manina warai, a-ai, ngurula mitaia kapara jeribaka tanali manila nganai ditji kulno ngantini jela.

¹³ Tanapini manu kulno nganai, ja tanani ngurula ja pirnala tanali ngantini jinkila nganai.

¹⁴ Tanapini Tjipi kuparani tirimalila nganai, ja Tjipi kuparali tanana kalalu ngankala nganai, ngangau Nauja kaparaia Kapara ja mitaia kaparaia Mitaia Kapara nganai, ja tanali, tana nunkangunto nganai, karkani ja kalkalkani ja talkula nganai.

¹⁵ Ja nau ngakangu jatana wonti: “Ngapa pirna, tanana jundru matja najina, wodajeri palakantji widla ngamai, kana wolara ja wolara ja mardu ja tali wora nganai.

16 Ja jurietja marapatjana, tanana jundru matja najina, ja nganti, palakantji widlani kalakalarila nganai, ja nana pitaru ja balu worarala nganai, ja palku nankani tajila nganai, ja nana turujeli japila nganai.

17 Ngangau Godali tanangu ngarani jinkina wonti, tanali nunkani jertapaterina ngankananto, ja jertapaterina kulno ngankananto, ja tanani milila ngantini jinkinanto, Godaia jaura mudanantulu.

18 Ja widla, nana jundru matja najina, ngura pirna nganai, nulu jirijiribai mitani mitaia kaparani.”

18

1 Ngadani ngato angela kulno nguru najina wonti pariwilpandru ngarinani, nulu ngurula pirna ngamalkana wonti, ja mita praitji pantjina wonti pinalali nunkanali,

2 Ja nulu ngaijala pinali karkana wonti ja jatana wonti: “Matja nani tampurina warai, matja nani tampurina warai, Babylon pirna, ja nani kutjia punga ja kutji murumuru warupotuja ja kalakalarini paia warupotuja kanjangari punga pantjina warai.

3 Ngangau nankani palakantjia wainandru kana wolara warupotujeli tapana wonti, ja mitaia kapara nankangu palakantji ngamana wonti, ja mitaia jinkimalinietja poto pirna pantjina wonti nankani jertapaterinaia ngurulali.”

4 Ja ngato ngaijala nguru ngarana wonti pariwilpandru jatanani: “Ngakani kana wolarajai, nankangundru dunkanau, jura wata nankani madlentjaia ngampu pantjinanto, ja wata nankani ketjaketjanandru maninanto.

5 Ngangau madlentji nankani pariwilpajelu tarai, ja Godali tjikatjika nankani ngundrana warai.

6 Kalala jinkianau nankangu, worderu nandru kalala jinkina warai, ja nankani ngankanandru kalala pota mandru jinkianau; ninaia koko, ninaia nandru duldruwana warai, pudlamandru nankangu duldruwana!

7 Jeruntjaia nani pirna ngankaterina warai ja pirna ngundraterina warai, jeruntjaia nankangu ketjaketjana ja ngaurongaurola jinkianau; ngangau nankangu ngarani nani jatai: “Ngani mitaia kapara widla nganai, ja wata mangawaru nganai, ja ngaurongaurola ngato wata najila nganai.””

8 Jendrangundruja ditji kulnuni ketjaketjana nankani wokarala nganai: Nari ja ngaurongauro ja maua, ja turujeli tanali nana japila nganai; ngangau Kapara Goda ngurunguru nganai, Nulia nankangu kalala jinkiai.

9 Ja mitaia kapara wora nankangundru jindrala nganai ja juajuan-gala nganai, ngangau tana nankangunto palakantji ngamana warai ja pirna ngundraterina warai, tanali najinani tuputupu, nani jerkinani.

10 Worita tana terkala nganai japali nankani ketjaketjanandru, ja jatala nganai: “Jakajai, jakajai! jinkangu ngura pirna Babyloniai, jidni ngura ngurungurujai, ditji kulnuni kalala jinkani wokarana warai!”

11 Ja mitaia jinkimalinietja wora nankangundru jindraia ja ngaurongauro nganai, ngangau wata kulnujeli tanani jinkimalini poto buru ngankai,

12 Jinkimalini poto marda maraljandru ja marda bulundru ja marda ngumundru, ja kaldratindru ja kati ngumundru, purpur, pangaia kati,

kati maralje, ja pita kuli ngumu pilki ja pilki, ja koko pilki ja pilki mokundru, ja koko pilki ja pilki pita ngumundru ja marda bulundru, mardandru ja marda balundru,

¹³ Ja turara tajini kuli ngumu, ja paragildi, ja kuli ngumu, ja gildi ngumu, ja waina, ja gildi, ja buka turara, ja buka tandra, ja nganti, ja nanto, ja tjipi, ja wilpara, ja kana palku, ja mungara.

¹⁴ Ja pita tandra, tanali mungarali jinkanali ngantjana warai, jinkangundru kutingana warai, ja jinkani poto madu ja ngumu jundru tintana warai, ja jundru nina wata morla mankamankala nganai.

¹⁵ Tanangupini potuja poto jinkimalinietja, tana nankangundru poto pirna pantjina warai, worita terkala nganai japali nankani ketjaketjanandru, ja jindrala nganai ja juajuangala nganai,

¹⁶ Ja jatala nganai: “Jakajai, jidni ngura pirnajai, jidni widmaterina warai kati ngumujeli ja purpurali ja kati maraljali, ja tokuni marda maraljali ja marda ngumujeli ja kaldratieli matja wiribana, ngangau ditji kulnuni jenia poto pirna ngurawalparina warai.”

¹⁷ Ja botaia kapara wora, ja kana botala wora, ja bota ngamalkanietja wora, ja pratjana, tanali panto pirnani ngankai, worita terkana wonti

¹⁸ Ja maritjina wonti, tanali nankani jerkini turutupu najinani, ja tana jatana wonti: “Mina ngura nunkangupini ngura pirnani jeribaka nganai?”

¹⁹ Ja tanali puturu tanani mangatandrani tutiterina wonti, ja maritjina wonti jindranali ja juajuanganali, ja jatana wonti: “Jakajai, jakajai, ngura pirnajai! nunkangu poto pirna pantjina warai pratjana, tanali bota panto pirnani ngamalkana wonti, nankani poto pirnandru, ditji kulnuni nani ngurawalpa pantjina warai.”

²⁰ Mankianau nankangundru, jura pariwilpa worajai, ja jura kulikiriai, ja jura Apostel worajai, ja Propheta worajai, ngangau Godali jurangundru nankangu kalala jinkina warai.

²¹ Ja angela ngurungurujeli marda patana wonti, turara ngankani marda wati jeribaka, ja nina panto pirnani worana wonti ja jatana wonti: “Jeruja nguna walpaterini kulnujeli, tanali Babylon ngura pirna worala nganai, ja nankani piri wata morla nganala nganai.

²² Ja wonkanietjaia, ja wima kata ngankanietjaia, ja wilpanietjaia, ja wima kokoetjaia ngaijala tanali wata morla jinkangu ngarala nganai, ja mangini pilki ja pilkia walpara wata jinkangu ngamala nganai, ja turara mardaia tari tanali wata morla jinkangu ngarala nganai.

²³ Ja kokuja praitji wata morla jinkangu mintjila nganai, ja noangan-tjani pirnaia ja talpadakani noaia ngaijala tanali wata morla jinkangu ngarala nganai, ngangau jinkani poto jinkimalinietja mitaia kana pirna nganana wonti, ngangau jinkani kunki ngankanali jundru kana wolara warupoto karkarkana wonti.”

²⁴ Ja tanali nunkangu Prophetaia ja kulikiria kumari, ja tanangu pratjanandru, tanali mitani matja nandrana, mankamankana wonti.

19

¹ Ngadani ngato ngarana wonti kana wolaraija ngaijala pirna pari-wilpani jatanani: “Halleluja! Murla ja kulikirila ja pirnala ja ngurula ngaijanani Godani nganai;

² Ngangau morlalu ja talku nunkani kalala nganai, ngangau Nulia palakantji pirnani kalala jinkina warai, nandru mita madlentji ngankana warai nankani palakantjieli, ja Nulia nankangu marani milia kumarandru kalala jinkina warai.”

³ Ja nakaldra tana jatana wonti: “Halleluja! Ja nankani turutupu tarai nguralindru nguralia.”

⁴ Ja pinaru marapratjana pota mandru ja mandrumandru, ja nganti mandru woraterina wonti ja Godani ngatjina wonti, Nauja ngamani pirini ngamai, ja jatana wonti: “Amen, Halleluja!”

⁵ Ja ngaijala kulno ngamani pirindru dunkana wonti ja jatana wonti: “Jurakokanau Goda ngaianani, jura nunkani mili wolara worajai, ja tana nunkangundru japali ngamai, waka ja pirna!”

⁶ Ja ngato ngarana wonti ngaijala, kana wolaraija ngaijala jeribaka, ja ngapa marapuja turtungani jeribaka, ja piltripiltri ngurunguruja ngaijala jeribaka, tana jatana wonti: “Halleluja! Ngangau Kapara Goda ngaianani, Nauja warupotuni ngurunguru, milila manina warai;

⁷ Ngaijana mankinanto ja jurakokananto ja nunkangu pirna ngundrananto, ngangau Tjipi kuparaia noapatamalini ditji wokarana warai, ja noa nunkani matja ngankingaterina warai.

⁸ Ja Nulia nankangu jinkina wonti kintjalkuruja ja kulikiria katieli widmaterila, ngangau jenia kati ngumu kulikiria ngankani talku nganai.”

⁹ Ja nau ngakangu jatana wonti: “Dakamai: Murlali pirna tanapini nganai, tanana Nulia Tjipi kuparaia noapatamalini ditjia bukaia karkana wonti!” Ja nau ngakangu jatai: “Tanapini jaura Godaia jaura morlalu nganai.”

¹⁰ Ja ngani nunkangu tidnani woraterina wonti nunkangu ngatjila. Ja nau ngakangu jatai: “Ngamalkateriau, jenia wata ngankamai, ngani jinkanaia ja jinkanaia ngatataia jlamili nganai, tanali Jesuni tinkari ngankani ngamalkai. Godani ngatjiau! Ngangau Jesuni tinkari ngankani talpadakanaia jaola nganai.”

¹¹ Ja ngato najina wonti pariwilpa piririnani, ja mai, nanto bulu, ja dukaterinietjaia tala nganai talku ja morlalu, ja talkujeli Nulia kalala jinkiai ja tirimaliai.

¹² Milki nunkani turujaola jeribaka nganai, ja Nulia nunkani mangatandrani pirapira marapu ngamalkai, ja Nulia tala dakani ngamalkai, ninaia wata kulnujeli ngujamai, windri Nulia muntali;

¹³ Nauja katieli widmaterina warai, ninaia kumarani matja multibana, ja tala nunkani nganai “Godaia jaura.”

¹⁴ Ja wolara pariwilpani nunkangu karipaterina wonti nanto buluni, kati bulujeli ja kulikirieli matja widmaterina.

¹⁵ Ja nunkani manandru mardakirra wirti tjerkara dunkai, Nulia nunkanali kana wolara nandrananto, ja Nulia tanana marda pitali ngamalkala nganai, ja Nulia Godaia nguruja tiria waina tandra nankai.

¹⁶ Ja nunkani katini ja nunkangu kapani tala parai jeruja: “Mitaia kapara Mitaia kapara, ja kaparaia Kapara.”

¹⁷ Ja ngato angela kulno najina wonti, nau ditji pirnani terkana wonti, ja nau ngaijala pirnali karkana wonti ja jatana wonti paia pratjanani ngaranani: “Kaparana, ja mapaterianau Godaia buka pirnaia,

¹⁸ Jura tajinanto mitaia kapara worana palku, ja kana kapara worana palku, ja kana ngurunguru palku, ja nanto worana palku ja dukaterinietja worana palku ja kurakanila ja mili worana palku, ja kana waka ja pirna worana palku.”

¹⁹ Ja ngato najina wonti ninaia nganti, ja mitaia kapara, ja tanani mili wolara matja mapaterina, nunkangu tirimalila, Nauja nantuni dukateriai ja nunkani mili wolarani.

²⁰ Ja (tanali) patana wonti ninaia nganti, ja nunkangu jela ninaia jedikantji Propheta, nulia malka nunkangu mudlani ngankana warai, tananali nulu tanana karkarkana wonti, tanali ngantia malka patana warai, ja nunkani mudla malkani ngatjina warai, tanali pudlana tepi turuja pantuni worana wonti, nau turukandrieli jerkiai.

²¹ Ja nulupini marda kirrali, nau dukaterinietjaia manandru dunkana wonti, tana pinpani naria nandrana wonti, ja paia warupoto tanani palkundru jerturina wonti.

20

¹ Ja ngato najina wonti angela kulno pariwilpandru ngarinani, nulu kutuja mana ngamalkana wonti, ja kanjangari pirna nunkani marani.

² Ja nulu nina Dracha patana wonti, nina tjutju waru, naupini kutji ja Satan nganai, ja nina workamandrana wonti kilpawoldra 1,000.

³ Ja nulu nina kutuni worana wonti, ja nina ngurunguru ngankana wonti, ja nunkangu miri kandri malka kurana wonti, nulu wata morla kana wolara karkarkananto, kilpawoldra 1,000 mudanantulu; ja ngadani Nulia nina miljaru wordu dukarala nganai.

⁴ Ja ngato ngamani piri najina wonti, ja tana, tana tanangu ngamana ngarina wonti, ja Nulia tanangu kalala jinkini ngurula jinkina wonti: ja ngato najina wonti tanani mungara, tanana tanali Jesuni tinkari ngankanandru ja Godaia jaurandru mangatandra wokaribakana wonti, ja tanali wata ngantini ja nunkani mudlamalkani ngatjina wonti, ja nunkani malka wata milbirani ja marani manina warai, ja tana tepi pantjina wonti ja jirijiribana wonti Christungunto kilpawoldra 1,000.

⁵ Pinpani narila wata tepi pantjina wonti, kilpawoldra 1,000 mudanantulu. Naupini narindru jiritjini ngoperala nganai.

⁶ Murlali pirna ja kulikiri naupini nganai, nau narindru jiritjini ngoperalani ngamai; tanangupini nari mandrulali wata ngurula ngamalkai, a-ai, tana Godaia ja nunkanaia Christuni Priesta nganala nganai, ja nunkangu jela jirijiribala nganai kilpawoldra 1,000.

⁷ Ja kilpawoldra 1,000 matja mudana, Nulia Satan nunkani kanjan- garindru kurakala nganai,

⁸ Ja nau dunkala nganai, tanapini kana wolara, tana mitaia wondiri mandru ja mandruni ngamai, karkarkala, Gog ja Magog, tanana mapala tirimalinaia. Tana jeruntjaia nganai, panto pirnaia dirkalani tirtji jeribaka.

⁹ Ja tana dunkana wonti mita maruni, ja kulikiri wolara ja ngura ngantjalu kapikapina wonti; ja turu Godandru pariwilpandru ngarina wonti, ja tanana julkana wonti.

¹⁰ Ja Nulia kutji, nulu tanana karkarkana wonti, turukandri panto pirnani worana wonti, wodajeri bakana nganti ja jedikantji Propheta

nganai, ja tana ketjaketjala nganai ditjini ja tinkani nguralindru nguralia.

¹¹ Ja ngato ngamani piri pirna bulu najina wonti, ja ninaia, Nauja nunkangu ngamana wonti, nunkani mudlandru mita ja pariwilpa japa mindrina wonti, ja pudlangu wata morla piri parana wonti.

¹² Ja ngato nari najina wonti, pirna ja waka, ngamani pirini terkanani, ja Nulia dakani jaura worana pirakana wonti. Ja Nulia dakani jaura nguru pirakana wonti, naupini tepia dakani jaura nganai. Ja narieli kalala manina wonti nunkangundru, mina dakani jaurani parana wonti, tanani ngankanandru.

¹³ Ja panto pirnali tanana nari jinkina tikana wonti, tana nunkangu nganana wonti; ja narilali ja turulali tanana nari jinkina tikana wonti, tana pudlangu nganana wonti; ja tanali kalala manina wonti tanani ngankanandru.

¹⁴ Ja Nulia nari ja turu turupanto pirnani worana wonti. Naupini nari mandrula nganai ja turuja panto pirna.

¹⁵ Ja Nulia kulnuja tala wata tepia dakani jaurani mankamankanani, ninaia Nulia turuja panto pirnani woranani.

21

(Dakani jaura jaura punga kulikiri ngankani ditjini)

¹ Ja ngato pariwilpa marra ja mita marra najina wonti, ngangau pariwilpa waru ja mita waru mudana warai, ja panto pirna wata morla nganai.

² Ja ngato, Johannili, najina wonti ngura kulikiri, Jerusalem marra, pariwilpandru Godandru ngarinani, matja ngankingana warai, worderu talpadakani noa tjirkatjirkaraterina warai noani nankanani.

³ Ja ngato ngaijala pirna pariwilpandru ngarana wonti jatanani: “Najianau Godaia punga kanani jela, ja Nauja tanangu jela ngamala nganai, ja tana nunkani kana wolara nganala nganai, ja Nauja Goda munta tanangunto nganala nganai.

⁴ Ja Godali milkigildi pratjana kalingala nganai tanani milkindru, ja nari wata morla nganala nganai, ja ngaurongauro ja maritjini ja ketjaketjani mudala nganai, ngangau ngoperala mudana warai.”

⁵ Ja Naupini, Nauja ngamani pirini ngamana wonti, ngakangu jatana wonti: “Mai, ngato warupoto marra ngankai.” Ja Nauja jatai: “Dakamai, ngangau tanapini jaura morlalu ja ngurunguru nganai.”

⁶ Ja Nauja ngakangu jatana wonti: “Matja mudana warai. Ngani A ja O nganai, Ngoperala ja Mudani. Ngato tanangu, tana tertielu nganai, tepia ngapa jukari bakujeli jinkila nganai.

⁷ Warle kalalu ngankai, jenia maratunka manila nganai. Ja ngani Goda nunkani nganala nganai, ja nau ngatamura ngakani nganala nganai.

⁸ Japakantjia ja morlalu ngundrani pania ja murumuruetjia ja diakantjia ja palakantjia ja kunkia ja Goda muramura wodatarana ngamanietjia ja jedikantji pratjanaia buru nganala nganai panto pirnani, nau turujeli ja turu kandrieli jerkiaia. Naupini nari mandrula nganai.”

⁹ Ja angela mara wora ja mandrundru kulno wokarana wonti, tanali koko mara wora ja mandru ngamalkana wonti, tana manamiri nganai

mudani ketjaketjana mara wora ja mandrujeli; ja nulu ngakangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Kaparau, ngato jinkangu tal-padakani noa wondrala nganai, Tjipi kuparaia noa.”

¹⁰ Ja nulu ngana jaola taralkana wonti mardawonpa pirnaia ja miria, ja nulu ngakangu ngura pirna, Jerusalem kulikiri wondrana wonti, worderu nau pariwilpandru Godandru ngarinani,

¹¹ Godaia pirnalali matja widmaterina; ja praitji nunkani marda ngumu pirna jeribaka nganana wonti, Jaspis marda bulu jeribaka.

¹² Nulu wotini paiari ja miri ngamalkana wonti, ja mana mara-pratjana ja mandru ngamalkana wonti, ja manani miri angela mara-pratjana ja mandru, tala tanangupini matja dakana, tanapini Israel marduja marapratjana ja mandruja tala nganai.

¹³ Tiriwani mana parkulu, tidnankarani mana parkulu, kunankarani mana parkulu, jendakarani mana parkulu.

¹⁴ Ja nguraia wotinali marda kapara marapratjana ja mandru ngamalkana wonti, ja tanangupini tala marapratjana ja mandru Tjipi kuparaia Apostel marapratjana ja mandru.

¹⁵ Ja nulupini, nulu ngakangu kaukaubanani, wontjani pita marda maraljandru ngamalkana wonti, nulu ngura ja mana nunkani ja wotini nunkani wontjananto.

¹⁶ Ja ngura buru mandru ja mandru ngamalkai, ja wiridi ja maru jeribaka nganai. Ja nulu ngura pitali wontjana wonti Statia 12,000. Nunkani wiridi ja maru ja miri jeribaka nganai.

¹⁷ Ja nulu nunkani wotini wontjana wonti tintipidi wiridi 144, kanaia wontjani naupini angelaia wontjani.

¹⁸ Ja wotini marda Jaspis nganana wonti; ja ngura marda maralje kulikiri nganai, milkitjeri murumuru pani jeribaka.

¹⁹ Ja nguraia wotini marda kapara marda ngumu pilki ja pilkieli matja tjirkatjirkana: Marda kapara ngoperala Jaspis, mandrula Saphir, parkulula Chalcedoniala, mandru ja mandrula Smaragd,

²⁰ Mara worala Sardonyx, mara wora ja kulnula Sardis, mara wora ja mandrula Chrysolith, mara wora ja parkulula Beryll, mara wora ja mandru ja mandrula Topas, marapratjanala Chrysopras, marapratjana ja kulnula Hyacinth, marapratjana ja mandrula Ametyst.

²¹ Ja mana marapratjana ja mandru kaldrati marapratjana ja mandru nganai. Mana pilki ja pilki kaldrati pilki ja pilki nganana wonti. Ja nguraia palto marda maralje ngumu nganai, milkitjeri jeribaka.

²² Ja Godaia punga pani ngato nunkangu mandrani najina wonti, ngangau Kapara, Goda,, Warupotuni ngurungurula ja Tjipi kuparu nunkani Godaia punga nganai.

²³ Ja ngurali wata ditji pirna ja pira ngundrai, pudla nunkangu mintjinanto, ngangau Godaia kulikirila nunkangu mintjiai, ja praitji nunkani Tjipi kupara nganai.

²⁴ Ja kana wolara wora nunkani praitjani wirarila nganai, ja mitaia kapara wolara tanani pirnala nunkangu wirilkala nganai.

²⁵ Ja tanali mana nunkani wata ngurunguru ngankala nganai ditjini, ja tinka naka wata morla nganala nganai.

²⁶ Ja tanali kana wolaraia kulikirila ja pirnala nunkangu wirilkala nganai.

27 Ja nunkangu wata murumuru ja warle tjautjau ja jediai wirila nganai, a-ai, windri tanapini, tanani tala Tjipi kuparaia tepia dakani jaurani matja parai.

22

1 Ja nulu ngakangu tepia ngapa kaiari wondrana wonti, milkitjeri Kristall jeribaka, nau Godaia ja Tjipi kuparaia ngamani pirindru dunkai;

2 Nunkani paltuni terti ja kaiari dirkala wulangu tepia pita terkai, tanali pota marapatjana ja mandru tandrariai, ja pira pratjanani tana tandrariai, ja pitaia talpa ngumu nganai kana wolaraiia tepia.

3 Ja madlentji pani morla nganala nganai, ja Godaia ja Tjipi kuparaia ngamani piri nunkangu nganala nganai, ja mili nunkani nunkangu wodatarana ngamala nganai.

4 Ja tanali mudla nunkani najila nganai, ja tala nunkani tanangu milbirani paraia nganai.

5 Ja tinka wata morla nganala nganai, ja tanali wata praitji ja ditji pirna ngundrai, ngangau Kapara, Goda, tanangu mintjila nganai, ja tanali jirijiribala nganai nguralindru nguralia.

6 Ja nau ngakangu jatana wonti: “Tanapini jaura mutulu ja morlalu nganai, ja Goda, Propheta jaolaia Kaparali angela nunkani jinpana wonti milini nunkanani wondrala, mina pantjinanto wolja.”

7 Mai, ngato wolja wokarai! Murlali pirna naupini nganai, warle nunkangupini talpadakani jauraiia talpadakani ngamalkai.

8 Ja ngani, Johannes, ngato jenia ngarana wonti ja najina wonti. Ja ngato jenia matja ngarana ja najina, ngani angelaia tidnani, nulu ngakangu jenia wondrana wonti, woraterina wonti nunkangu ngatjila.

9 Ja nau ngakangu jatana wonti: “Ngamalkateriau, wata jenia ngakamai, ngani jinkanaia ja jinkanaia ngatataia Propheta woraia ja tananaia, tanali ninapini dakani jaura ngamalkai, jelimili nganai. Godani ngatjiau!”

10 Ja nau ngakangu jatana wonti: “Nunkanipini talpadakani jaura talpadakani wata ngurunguru ngankamai, ngangau miljaru karakara nganai.”

11 Warle madlentji ngankai, nulu morla madlentji ngankaiatimai, warle murumuru nganai, nulu morla murumuru ngankateriatimai, kana talkujeli morla talkula ngankaiatimai, ja kana kulikiri morla kulikiri ngankateriatimai.

12 Ja mai, ngani wolja wokarai ja kalala ngakani ngakangunto, pratjanani kalala jinkila, worderu tanani ngankana nganai.

13 Ngani A ja 0 nganai, Ngoperala ja Ngadaia, Wonini ja Mudani.

14 Murlali pirna tanapini nganai, tanali kati tanani kulirkai; tanali ngurula ngamalkananto tepia pitaia, ja tana manani wirinanto ngurraia.

15 Palarani nganai kintala ja kunki ja palakantji ja naria nandrani ja Goda muramuraia mili, ja pratjana, tana jedi ngankai ja ngantjai.

16 Ngato Jesujeli angela ngakani jinpana warai, jurangu jenia tinkari ngankala mili wolaraiia. Ngani Davidani kapara ja mardu nganai, Ngamaturukuru kulikiri.

¹⁷ Ja Jaola ja talpadani noa jatai: “Kaparau!” ja warle jenia ngarai jataiatimai: “Kaparau!” ja warle tertieli nganai, nau wokariatimai, ja warle ngantjai, nulu tepia ngapa bakujeli maniatimai.

¹⁸ Ngato morlalu kurai pratjanani, warlenulu ninapini dakani jau-raia talpadakani ngarai: “Kulnujeli palpa ngokanani, nunkangu Godali bakana tananapini ketjaketjana ngokala nganai, tana nunkangupini dakani jaurani parai.

¹⁹ Ja warle palpa dukarai, nunkangupini talpadakani dakani jau-raia jaurandru, Godali bakana nunkani buru dukarala nganai tepia pitandru ja ngura kulikirindru ja nunkangundru, mina nunkangupini dakani jaurani parai.”

²⁰ Naupini, Nulia jenia tinkari ngankai, jatai: “Kau, ngani wolja wokarai.” Amen, Kaparau, Kapara Jesujai!

²¹ Kaparaia Jesuni Christuni manjula jurangunto pratjanani ngana-iatimai!